။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

မဇ္ဈိမနိကာယေ

ဥပရိပဏ္ဏာသ-အဋ္ဌကထာ

၁. ဒေဝဒဟဝဂ္ဂေါ

၁. ဒေဝဒဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဒေဝဒဟသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒေဝဒဟံ နာမာ**တိ ဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ ရာဇာနော, တတ္ထ စ သကျရာဇူနံ မင်္ဂလပေါက္ခရဏီ အဟောသိ ပါသာဒိကာ အာရက္ခသမ္ပန္နာ, သာ ဒေဝါနံ ဒဟတ္တာ "ဒေဝဒဟ"န္တိ ပညာယိတ္ထ။ တဒုပါဒါယ သောပိ နိဂမော ဒေဝဒဟန္တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ ဘဂဝါ တံ နိဂမံ နိဿာယ လုမ္ဗိနိဝနေ ဝိဟရတိ။ **သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတူ**တိ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မပစ္စယာ။ ဣမိနာ ကမ္မဝေဒနဉ္စ ကိရိယဝေဒနဉ္စ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကံ ဝိပါကဝေဒနမေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဧဝံ တဒိနော, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ**တိ ဣမိနာ ပုဗ္ဗေ အနိယမေတွာ ဝုတ္တံ နိယမေတွာ ဒဿေတိ။

အဟုဝမှေဝ မယန္တိ ဣဒံ ဘဂဝါ တေသံ အဇာနနဘာဝံ ဇာနန္တောဝ ကေဝလံ ကလိသာသနံ အာရောပေတုကာမော ပုစ္ဆတိ။ ယေ ဟိ "မယံ အဟုဝမှာ"တိပိ န ဇာနန္တိ, တေ ကထံ ကမ္မဿ ကတဘာဝံ ဝါ အကတဘာဝံ ဝါ ဇာနိဿန္တိ။ ဥတ္တရိပုစ္ဆာယပိ ဧသေဝ နယော။

၂. ဧဝံ သန္တေတိ တုမှာကံ ဣမေသု ဌာနေသု အဇာနနဘာဝေ သန္တေတိ အတ္ထော။ **န ကလ္လ**န္တိ န ယုတ္တံ။

၃. ဂဠ္ဍှပလေပနေနာတိ ဗဟလူပလေပနေန, ပုနပ္ပုနံ ဝိသရဉ္ဇိတေန, န ပန ခလိယာ လိတ္တေန ဝိယ။ **ဧသနိယာ**တိ ဧသနိသလာကာယ အန္တမသော နန္တကဝဋ္ဋိယာပိ။ **ဧသေယျာ**တိ ဂမ္ဘီရံ ဝါ ဥတ္တာနံ ဝါတိ ဝီမံသေယျ။ **အဂဒင်္ဂါရ**န္တိ ဈာမပဟရီတကဿ ဝါ အာမလကဿ ဝါ စုဏ္ဏံ။ **ဩဒဟေယျာ**တိ ပက္ခိပေယျ။ **အရောဂေါ**တိအာဒိ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၂၁၃) ဝုတ္တမေဝ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ, သလ္လေန ဝိဒ္ဓဿ ဟိ ဝိဒ္ဓကာလေ ဝေဒနာယ ပါကဋကာလော ဝိယ ဣမေသံ "မယံ ပုဗ္ဗေ အဟုဝမှာ ဝါ နော ဝါ, ပါပကမ္မံ အကရမှာ ဝါ နော ဝါ, ဧဝရူပံ ဝါ ပါပံ ကရမှာ"တိ ဇာနနကာလော သိယာ။ ဝဏမုခဿ ပရိကန္တနာဒီသု စတူသု ကာလေသု ဝေဒနာယ ပါကဋကာလော ဝိယ "ဧတ္တကံ ဝါ နော ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကေ ဝါ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗမေဝ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ"တိ, သုခဒ္ဓေ ပတိဋ္ဌိတာ နာမ ဘဝိဿာမာ"တိ ဇာနနကာလော သိယာ။ အပရဘာဂေ ဖာသုဘာဝဇာနနကာလော ဝိယ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ ဇာနနကာလော သိယာ။ ဧဝမေတ္ထ ဧကာယ ဥပမာယ တယော အတ္ထာ, စတူဟိ ဥပမာဟိ ဧကော အတ္ထော ပရိဒီပိတော။

၄. ဣမေ ပန တတော ဧကမ္ပိ န ဇာနန္တိ, ဝိရဇ္ဈိတွာ ဂတေ သလ္လေ အဝိဒ္ဓောဝ "ဝိဒ္ဓေါသ္မိ မယာ"တိ ပစ္စတ္ထိကဿ ဝစနပ္ပမာဏေနေဝ "ဝိဒ္ဓေါသ္မိ"တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒုက္ခပ္ပတ္တပုရိသော ဝိယ ကေဝလံ မဟာနိဂဏ္ဌဿ ဝစနပ္ပမာဏေန သဗ္ဗမေတံ သဒ္ဒဟန္တာ ဧဝံ သလ္လောပမာယ ဘဂဝတာ နိဂ္ဂဟိတာ ပစ္စာဟရိတုံ အသက္ကောန္တာ ယထာ နာမ ဒုဗ္ဗလော သုနခော မိဂံ ဥဋ္ဌာပေတွာ သာမိကဿ အဘိမုခံ ကရိတွာ အတ္တနာ ဩသက္ကတိ, ဧဝံ မဟာနိဂဏ္ဌဿ မတ္ထကေ တဒံ ပက္ခိပန္တာ **နိဂဏ္ဌော, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟံသု။

၅. အထ နေ ဘဂဝါ သာစရိယကေ နိဂ္ဂဏှန္တော **ပဉ္စ ခော ဣမေ**တိအာဒိမာဟ။ **တတြာယသ္မန္တာန**န္တိ တေသု ပဉ္စသု ဓမ္မေသု အာယသ္မန္တာနံ။ **ကာ အတီတံသေ သတ္ထရိ သဒ္ဓါ**တိ အတီတံသတာဒိမှိ သတ္ထရိ ကာ သဒ္ဓါ။ ယာ အတီတတဒံ သဒ္ဒဟန္တာနံ တုမှာကံ မဟာနိဂဏ္ဌဿ သဒ္ဓါ, သာ ကတမာ? ကိံ ဘူတတ္ထာ အဘူတတ္ထာ, ဘူတဝိပါကာ အဘူတဝိပါကာတိ ပုစ္ဆတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သဟဓမ္မိက**န္တိ သဟေတုကံ သကာရဏံ။ **ဝါဒပဋိဟာရ**န္တိ ပစ္စာဂမနကတံ။ ဧတ္တာဝတာ တေသံ "အပနေထ သဒ္ဓံ, သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ သော"တိ သဒ္ဓါဆေဒကတံ နာမ ဒဿေတိ။

၆. **အဝိဇ္ဇာ အညာဏာ**တိ အဝိဇ္ဇာယ အညာဏေန။ **သမ္မောဟာ**တိ သမ္မောဟေန။ **ဝိပစ္စေထာ**တိ ဝိပရီတတော သဒ္ဒဟထ, ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟံ ဝါ ဂဏှထာတိ အတ္ထော။

၇. **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယ**န္တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကဒါယကံ။ **ဥပက္ကမေနာ**တိ ပယောဂေန။ **ပဓာနေနာ**တိ ဝီရိယေန။ **သမ္ပရာယဝေဒနီယ**န္တိ ဒုတိယေ ဝါ တတိယေ ဝါ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကဒါယကံ။ **သုခဝေဒနီယ**န္တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏဝိပါကဒါယကံ ကုသလကမ္မံ။ ဝိပရီတံ **ဒုက္ခဝေဒနီယံ။ ပရိပက္ကဝေဒနီယ**န္တိ ပရိပက္ကေ နိပ္ဖန္နေ အတ္တဘာဝေ ဝေဒနီယံ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ **အပရိပက္ကဝေဒနီယ**န္တိ အပရိပက္ကေ အတ္တဘာဝေ ဝေဒနီယံ, သမ္ပရာယဝေဒနီယဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ ဧဝံ သန္တေပိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော – ယံ ပဌမဝယေ ကတံ ပဌမဝယေ ဝါ မဇ္ဈိမဝယေ ဝါ ပစ္ဆိမဝယေ ဝါ ဝိပါကံ ဒေတိ, မဇ္ဈိမဝယေ ကတံ မဇ္ဈိမဝယေ ဝါ ပစ္ဆိမဝယေ ဝါ ဝိပါကံ ဒေတိ, ပစ္ဆိမဝယေ ကတံ တတ္ထေဝ ဝိပါကံ ဒေတိ, တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ နာမ။ ယံ ပန သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ဝိပါကံ ဒေတိ, တံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ နာမ။ တံ ကုသလမ္ပိ ဟောတိ အကုသလမ္ပိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – **ပုဏ္ဏော** နာမ ကိရ ဒုဂ္ဂတမနုဿော ရာဇဂဟေ သုမနသေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဝသတိ။ တမေနံ ဧကဒိဝသံ နဂရမှိ နက္ခတ္တေ သင်္ဃုဋ္ဌေ သေဋ္ဌိ အာဟ – "သစေ အဇ္ဇ ကသိဿသိ, ဒွေ စ ဂေဏေ နင်္ဂလဉ္စ လဘိဿသိ။ ကိံ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿသိ, ကသိဿသီ"တိ။ ကိံ မေ နက္ခတ္တေန, ကသိဿာမီတိ? တေန ဟိ ယေ ဂေဏေ ဣစ္ဆသိ, တေ ဂဟေတွာ ကသာဟီတိ။ သော ကသိတုံ ဂတော။ တံ ဒိဝသံ သာရိပုတ္တတ္ထေရော နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ "ကဿ သင်္ဂဟံ ကရောမီ"တိ? အာဝဇ္ဇန္တော ပုဏ္ဏံ ဒိသွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ တဿ ကသနဋ္ဌာနံ ဂတော။ ပုဏ္ဏော ကသိံ ဌပေတွာ ထေရဿ ဒန္တကဋ္ဌံ ဒတွာ မုခေါဒကံ အဒါသိ။ ထေရော သရီရံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ကမ္မန္တဿ အဝိဒူရေ နိသီဒိ ဘတ္တာဘိဟာရံ ဩလောကေန္တော။ အထဿ ဘရိယံ ဘတ္တံ အာဟရန္တိံ ဒိသွာ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။

သာ သာမိကဿ အာဟရဏဘတ္တံ ထေရဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပုန ဂန္တွာ အညံ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ ဒိဝါ အဂမာသိ။ ပုဏ္ဏော ဧကတရံ ကသိတွာ နိသီဒိ။ သာပိ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တီ အာဟ – "သာမိ ပါတောဝ တေ ဘတ္တံ အာဟရိယိတ္ထ, အန္တရာမဂ္ဂေ ပန သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဒိသွာ တံ တဿ ဒတွာ အညံ ပစိတွာ အာဟရန္တိယာ မေ ဥဿူရော ဇာတော, မာ ကုဇ္ဈိ သာမီ"တိ။ ဘဒ္ဒကံ တေ ဘဒ္ဒေ ကတံ, မယာ ထေရဿ ပါတောဝ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ မုခေါဒကဉ္စ ဒိန္နံ, အမှာကံယေဝ တေနေန ပိဏ္ဍပါတေနာပိ ပရိဘုတ္တော, အဇ္ဇ ထေရေန ကတသမဏဓမ္မဿ မယံ ဘာဂိနော ဇာတာတိ စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ ဧကတရံ ကသိတဋ္ဌာနံ သုဝဏ္ဏမေဝ အဟောသိ။ သော ဘုဉ္ဇိတွာ ကသိတဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော ဝိဇ္ဇောတမာနံ ဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ယဋ္ဌိယာ ပဟရိတွာ ရတ္တသုဝဏ္ဏဘာဝံ ဇာနိတွာ "ရညော အကထေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န သက္ကာ"တိ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ သဗ္ဗံ သကဋေဟိ အာဟရာပေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ရာသိံ ကာရေတွာ "ကဿိမသ္မိံ နဂရေ ဧတ္တကံ သုဝဏ္ဏံ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ကဿစိ နတ္ထီတိ စ ဝုတ္တေ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနမဿ အဒါသိ။ သော **ပုဏ္ဏသေဋ္ဌိ** နာမ ဇာတော။

အပရမ္ပိ ဝတ္ထု – တသ္မိံယေဝ ရာဇဂဟေ **ကာဠဝဠိယော** နာမ ဒုဂ္ဂတော အတ္ထိ။ တဿ ဘရိယာ ပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ပစိ။ မဟာကဿပတ္ထေရော နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ "ကဿ သင်္ဂဟံ ကရောမီ"တိ အာဝဇ္ဇန္တော တံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ဂေဟဒွာရေ အဋ္ဌာသိ။ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗံ တတ္ထ ပက္ခိပိတွာ ထေရဿ အဒါသိ, ထေရော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ဂဏှိ, သေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ပဟောသိ။ ကာဠဝဠိယောပိ တံ ဌာနံ ပတ္တော စူဠကံ လဘိ။ မဟာကဿပော သတ္ထာရံ ကာဠဝဠိယဿ ဝိပါကံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ "ဣ

တော သတ္တမေ ဒိဝသေ သေဋ္ဌိစ္ဆတ္တံ လဘိဿတီ''တိ အာဟ။ ကာဠုဝဋ္ဋိယော တံ ကထံ သုတွာ ဂန္တွာ ဘရိယာယ အာရောစေသိ။

တဒါ စ ရာဇာ နဂရံ အနုသဉ္စရန္တော ဗဟိနဂရေ ဇီဝသူလေ နိသိန္နံ ပုရိသံ အဒ္ဒသ။ ပုရိသော ရာဇာနံ ဒိသွာ ဥစ္စာသဒ္ဒံ အကာသိ ''တုမှာကံ မေ ဘုဉ္ဇနဘတ္တံ ပဟိဏထ ဒေဝ''တိ။ ရာဇာ ''ပေသေဿာမီ''တိ ဝတွာ သာယမာသဘတ္တေ ဥပနီတေ သရိတွာ ''ဣမံ ဟရိတုံ သမတ္ထံ ဇာနာထ''တိ အာဟ, နဂရေ သဟဿဘဏ္ဍိကံ စာရေသုံ။ တတိယတရေ ကာဠုဝဋ္ဋိယဿ ဘရိယာ အဂ္ဂဟေသိ ။ အထ နံ ရညော ဒဿေသုံ, သာ ပုရိသဝေသံ ဂဟေတွာ ပဉ္စာဝုဓသန္နဒ္ဓာ ဘတ္တပာတိံ ဂဟေတွာ နဂရာ နိက္ခမိ။ ဗဟိနဂရေ တာလေ အဓိဝတ္ထော **ဒီဃတာလော** နာမ ယက္ခော တံ ရုက္ခမူလေန ဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ''တိဋ္ဌ တိဋ္ဌ ဘက္ခောသိ မေ''တိ အာဟ။ နာဟံ တဝ ဘက္ခော, ရာဇဒူတော အဟန္တိ။ ကတ္ထ ဂစ္ဆသီတိ။ ဇီဝသူလေ နိသိန္နဿ ပုရိသဿ သန္တိကန္တိ။ မမပိ ဧကံ သာသနံ ဟရိတုံ သက္ခိဿသီတိ။ အာမ သက္ခိဿာမီတိ။ ''ဒီဃတာလဿ ဘရိယာ သုမနဒေဝရာဇဓီတာ ကာဠိ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ''တိ အာရောစေယျာသိ။ ဣမဿ်ိ တာလမူလေ သတ္တ နိဓိကုမ္ဘိယော အတ္ထိ, တာ တွံ ဂဏှေယျာသီတိ။ သာ ''ဒီဃတာလဿ ဘရိယာ သုမနဒေဝရာဇဓီတာ ကာဠိ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ''တိ ဥဂ္ဃောသေန္တီ အဂမာသိ။

သုမနဒေဝေ ယက္ခသမာဂမေ နိသိန္နေ သုတွာ ''ဧကော မနုဿော အမှာကံ ပိယပဝတ္တိံ အာဟရတိ, ပက္ကောသထ န''န္တိ သာသနံ သုတွာ ပသန္နော ''ဣမဿ ရုက္ခဿ ပရိမဏ္ဍလစ္ဆာယာယ ဖရဏဋ္ဌာနေ နိဓိကုမ္ဘိယော တုယှံ ဒမ္မီ''တိ အာဟ။ ဇီဝသူလေ နိသိန္နပုရိသော ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ မုခပုဉ္ဆနကာလေ ဣတ္ထိဖဿောတိ ဥတွာ စူဠာယ ဍံသိ, သာ အသိနာ အတ္တနော စူဠံ ဆိန္ဒိတွာ ရညော သန္တိကံယေဝ ဂတာ။ ရာဇာ ဘတ္တဘောဇိတဘာဝေ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? စူဠသညာယာတိ ဝတွာ ရညော အာစိက္ခိတွာ တံ ဓနံ အာဟရာပေသိ။ ရာဇာ အညဿ ဧတ္တကံ ဓနံ နာမ အတ္ထီတိ။ နတ္ထိ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ တဿာ ပတိံ တသ္မိံ နဂရေ ဓနသေဋ္ဌိံ အကာသိ။ **မလ္လိကာယပိ** ဒေဝိယာ ဝတ္ထု ကထေတဗ္ဗံ။ ဣမာနိ တာဝ **ကုသလကမ္မေ ဝတ္ထူနိ** ။

နန္ဒမာဏဝကော ပန ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယ ထေရိယာ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ, တဿ မဉ္စတော ဥဋ္ဌာယ နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ မဟာပထဝီ ဘိဇ္ဇိတွာ ဩကာသမဒါသိ, တတ္ထေဝ မဟာနရကံ ပဝိဋ္ဌော။ **နန္ဒော** ပိ ဂေါဃာတကော ပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ ဂေါဃာတကကမ္မံ ကတွာ ဧကဒိဝသံ ဘောဇနကာလေ မံသံ အလဘန္တော ဧကဿ ဇီဝမာနကဂေါဏဿ ဇိဝှံ ဆိန္ဒိတွာ အင်္ဂါရေသု ပစာပေတွာ ခါဒိတုံ အာရဒ္ဓော။ အထဿ ဇိဝှာ မူလေ ဆိဇ္ဇိတွာ ဘတ္တပာတိယံယေဝ ပတိတာ, သော ဝိရဝန္တော ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **နန္ဒောပိ ယက္ခော** အညေန ယက္ခေန သဒ္ဓိံ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ နဝေဟရောပိတေဟိ ကေသေဟိ ရတ္တိဘာဂေ အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နံ ဒိသွာ သီသေ ပဟရိတုကာမော ဣတရဿ ယက္ခဿ အာရောစေတွာ တေန တရိယမာနောပိ ပဟာရံ ဒတွာ ဍယှာမိ ဍယှာမီတိ ဝိရဝန္တော တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဘူမိံ ပဝိသိတွာ မဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဣမာနိ **အကုသလကမ္မေ ဝတ္ထူနိ**။

ယံ ပန အန္တိမသော မရဏသန္တိကေပိ ကတံ ကမ္မံ ဘဝန္တရေ ဝိပာကံ ဒေတိ, တံ သဗ္ဗံ **သမ္ပရာယဝေဒနီယံ** နာမ။ တတ္ထ ယော အပရိဟီနဿ ဈာနဿ ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, သော ဣဓ နိဗ္ဗတ္တိတဝိပာကောတိ ဝုတ္တော။ တဿ မူလဘူတံ ကမ္မံ နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ န သမ္ပရာယဝေဒနီယန္တိ, န ဝိစာရိတံ, ကိဉ္စာပိ န ဝိစာရိတံ, သမ္ပရာယဝေဒနီယမေဝ ပနေတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ပဌမမဂ္ဂါဒီနံ ဘဝန္တရေ ဖလသမာပတ္တိဝိပာကော, သော ဣဓ နိဗ္ဗတ္တိတဂုဏောတွေဝ ဝုတ္တော။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝုတ္တော, မဂ္ဂကမ္မံ ပန **ပရိပက္ကဝေဒနီယ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မဂ္ဂစေတနာယေဝ ဟိ သဗ္ဗလဟုံ ဖလအာယိကာ အနန္တရဖလတ္တာတိ။

၈. ဗဟုဝေဒနီယန္တိ သညာဘဝူပဂံ။ **အပ္ပဝေဒနီယန္တိ** အသညာဘဝူပဂံ။ **သဝေဒနီယန္တိ** သဝိပာကံ ကမ္မံ။ **အဝေဒနီယန္တိ** အဝိပာကံ ကမ္မံ။ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ဣမေသံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒီနံ ကမ္မာနံ ဥပက္ကမေန သမ္ပရာယဝေဒနီယာဒိ ဘာဝ ကာရဏဿ အလာဘေ သတိ။ **အဖလော**တိ နိပ္ဖလော နိရတ္ထကောတိ။ တွေဝတော အနိယ္ယာနိကသာသနေ ပယောဂဿ အဖလတံ ဒဿေတွာ ပဓာနစ္ဆေဒကတအော နာမ ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဟဓမ္မိကာ တအနုတအာ** တိ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏာ ဟုတွာ နိဂ္ဂဏ္ဌာနံ တအာ စ အနုတအာ စ။ **ကရယှာဟံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ** တိ ဝိညူဟိ

ဂရဟိတဗ္ဗံ ကာရဏံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ''တအနုပ္ပတ္တာ ကရဃူဟဌာနာ''တိပိ ဟဌော။ တသ္သတ္ထော – ပရေဟိ ဝုတ္တေန ကာရဏေန သကာရဏာ နိဂဏ္ဍာနံ တဒံ အနုပ္ပတ္တာ တံ တဒံ သောသေန္တာ မိလာပေန္တာ ဒုက္ကဋကမ္မကာရိနောတိအာဒ ယော ဒသ ကရဃူဟဌာနာ အာဂစ္ဆန္တိ။

၉. သင္ဂတိဘာဝဟေတူ တိ နိယတိဘာဝကာရဏာ။ **ဟပသင္ဂတိကာ** တိ ဟပနိယတိနော။ **အဘိဇာတိဟေတူ**တိ ဆဠ ဘိဇာတိဟေတု။

၁၀. ဇဝံ နိဂဏ္ဍာနံ ဥပက္ကမဿ အဖလတံ ဒဿေတွာ ဣာအနိ နိယျာနိကသာသနေ ဥပက္ကမဿ ဝီရိယဿ သ စ သဖလတံ ဒဿေတုံ **ကထဥ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနဒ္ဓဘူတ** န္တိ အနဓိဘူတံ။ ဒုက္ခေန အနဓိဘူ တော နာမ မနုဿတ္တဘာဝေ ဝုစ္စတိ, န တံ အဒ္ဓဘာဝေတိ နာဘိဘဝတီတိ အတ္ထော။ တမ္ပိ နာနပ္ပကာရာယ ဒုက္ကရ ကာရိကာယ ပယောဇေန္တော ဒုက္ခေန အဒ္ဓဘာဝေတိ နာမ။ ယေ ပန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရညကာ တ ဟောန္တိ ရုက္ခမူလိကာဒယော တ, တေ ဒုက္ခေန န အဒ္ဓဘာဝေန္တိ နာမ။ နိယျာနိကသာသနသ္မိဥ္ဟိ ဝီရိယံ သမ္မာတယာမော နာမ ဟောတိ။

ထေရော ပနာဟ – ယော ဣဿရကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဝဿိကော ဟုတွာ အလင်္ကတပ္ပဋိယတ္တော ပိတု အင်္ကေ နိသိန္နော ဃရေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နေန ဘိက္ခုသင်္ဃေန အနုမောဒနာယ ကရိယမာနာယ တိဿော သမ္ပတ္တိယော ဒဿေတွာ သစ္စေသု ပကာသိတေသု အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, မာတာပိတူဟိ တ ''ပဗ္ဗဇိဿသိ တာ တာ''တိ ဝုတ္တော ''အာမ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ ဝတွာ နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ ဝိဟာရံ နီတော တစပဉ္စကံ ဥဂ္ဂဏှ ဟိတွာ နိသိန္နော ကေသေသု ဩဟာရိယမာနေသု ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, နဝပဗ္ဗဇိတော တ ပန မနော သိလာတေလမက္ခိတေန သီသေန ပုနဒိဝသေ မာတာပိတူဟိ ပေသိတံ ကာဇဘတ္တံ ဘုဥ္ဇိတွာ ဝိဟာရေ နိသိန္နောဝ အရ ဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, အယံ န ဒုက္ခေန အတ္တာနံ အဒ္ဓဘာဝေတိ နာမ။ အယံ ပန ဥက္ကဋ္ဌသက္ကာရော။ ယော အသိကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တော အန္တမသော ရဇတမုဒ္ဒိကမ္ပိ ပိဠန္ဓိတွာ ကေရကပိယင်္ဂုမတ္တေနာပိ သရီရံ ဝိလိမ္ပေတွာ ''ပဗ္ဗာဇေထ န''န္တိ နီတော ခုရဂ္ဂေ တ ပုနဒိဝသေ တ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, အယမ္ပိ န အနဒ္ဓဘူတံ အတ္တာနံ ဒုက္ခေန အဒ္ဓဘာ ဝေတိ နာမ။

ဓမ္မိကံ သုခံ နာမ သင်္ဃတော တ ဂဏတော တ ဥပ္ပန္နံ စတုပစ္စယသုခံ။ **အနဓိမုစ္ဆိတော** တိ တဏှာမုစ္ဆနာယ အမုစ္ဆိတော။ ဓမ္မိကဥ္ဟိ သုခံ န ပရိစ္စဇာမီတိ န တတ္ထ ဂေဓော ကာတဗ္ဗော။ သင်္ဃတော ဟိ ဥပ္ပန္နံ သလာကဘတ္တံ တ ဝဿာဝါသိကံ တ ''ဣဒမတ္ထံ တေ''န္တိ ပရိစ္စိန္ဒိတွာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဘိက္ခူနံ အန္တရေ ပရိဘုဥ္ဇန္တော ပ တ္တန္တရေ ပဒုမံ ဝိယ သီလသမာဓိဝိပဿနာမဂ္ဂဖလေဟိ ဝမုတိ။ **ဣမဿာ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ မူလဘူတ ဿ။ **ဒုက္ခနိဒါနဿာ** တိ တဏှာယ။ သာ ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခဿ နိဒါနံ။ **သင်္ခါရံ ပဒဟတော** တိ သမ္မယောဂဝီရိ ယံ ကရောန္တဿ။ **ဝိရာဂေ ဟောတီ**တိ မဂ္ဂေန ဝိရာဂေ ဟောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''သင်္ခါရပဓာနေန မေ ဣမ ဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ ဝိရာဂေ ဟောတီ''တိ **ဇဝံ ပဇာနာတီ**တိ ဣမိနာ သုခာပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာ ကထိတာ။ ဒုတိယတရေန တဿ သမ္မယောဂဝီရိယဿ မဇ္ဈတ္တတာကာရော ကထိတော။ **သော ယဿ ဟိ ခွတဿာ** တိ တ္တေ အယံ သင်္ ခေပတ္တော – သော ပုဂ္ဂလော ယဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရပဓာနေန ဝိရာဂေ ဟောတိ, သင်္ခါရံ တတ္ထ ပဒဟတိ, မဂ္ဂပဓာနေန ပဒဟတိ။ ယဿ ပန ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝေန္တဿ ဝိရာဂေ ဟောတိ, ဥ ပေက္ခံ တတ္ထ ဘာဝေတိ, မဂ္ဂဘာဝနာယ ဘာဝေတိ။ **တဿာ** တိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ။

၁၁. ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိ ဆန္ဒရာဂေန ဗဒ္ဓစိတ္တော။ **တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော** တိ ဗဟလစ္ဆန္ဒော။ **တိဗ္ဗာပေက္ခော** တိ ဗ ဟလပတ္ထနော။ **သန္တိဋ္ဌန္တိ** န္တိ ဧကတော တိဋ္ဌန္တိံ။ **သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ** န္တိ မဟာဟသိတံ ဟသမာနံ။ **သံဟသန္တိံ** န္တိ သိတံ ကုရုမာနံ။

ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ တိ တ္တေ ဣဒံ ဩပမ္မဝိဘာဝနံ – ဧကော ဟိ ပုရိသော ဧကိဿာ ဣတ္ထိယာ သာရတ္ တော ဃာသစ္ဆာဒနမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒတွာ ဃရေ တသေတိ။ သာ တံ အတိစရိတွာ အညံ သေဝတိ။ သော ''နူန အဟံ အဿာ အနုရူပံ သက္ကာရံ န ကရောမီ''တိ သက္ကာရံ ဝဍ္ဍေသိ။ သာ ဘိယျောသောမတ္တာယ အတိစရတိယေ

ဝ။ သော – ‘‘အယံ သက္ကရိယမာနာပိ အတိစရတေဝ, ဃရေ မေ ဝသမာနာ အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျ, နီဟရာမိ န’’န္တိ ပရိသမဇ္ဈေ အလံဝစနီယံ ကတွာ ‘‘မာ ပုန ဂေဟံ ပာဝိသီ’’တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သာ ကေနစိ ဥပာယေန တေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကာတုံ အသက္ကောန္တီ နဋနစ္စကာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိစရတိ။ တဿ ပုရိသဿ တံ ဒိသွာ နေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အောမနဿံ, သောမနဿံ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

တတ္ထ ပုရိသဿ ဣတ္ထိယာ သာရတ္တကာလော ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အတ္တဘာဝေ အာလယော။ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီနိ ဒတွာ ဃရေ ဝသာပနကာလော ဝိယ အတ္တဘာဝဿ ပဋိဇဂ္ဂနကာလော။ တဿာ အတိစရဏကာလော ဝိယ ဇဂ္ဂိယမာနဿေဝ အတ္တဘာဝဿ ပိတ္တပကောပာဒီနံ ဝသေန သာဗာဓတာ။ ‘‘အတ္တနော အနုရူပံ သက္ကာရံ အလဘန္တီ အတိစရတီ’’တိ သလ္လက္ခေတွာ သက္ကာရဝမှနံ ဝိယ ‘‘ဘေသဇ္ဇံ အလဘန္တော ဧဝံ ဟောတီ’’တိ သလ္လက္ခေတွာ ဘေသဇ္ဇကရဏကာလော။ သက္ကာရေ ဝမှိတေပိ ပုန အတိစရဏံ ဝိယ ပိတ္တာဒီသု ကေဿ ဘေသဇ္ဇေ ကရိယမာနေ သေသာနံ ပကောပဝသေန ပုန သာဗာဓတာ။ ပရိသမဇ္ဈေ အလံဝစနီယံ ကတွာ ဂေဟာ နိက္ကမနံ ဝိယ ‘‘ဣဒါနိ တေ နာဟံ အဿော န ကမ္မကရော, အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ တံယေဝ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဝိစရိံ, ကော မေ တယာ အတ္ထော, ဆိဇ္ဇ ဝါ ဘိဇ္ဇ ဝါ’’တိ တဿိံ အနပေက္ခတံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝီရိယံ ထိရံ ကတွာ မဂ္ဂေန ကိလေသသမုဂ္ဃာတနံ။ နဋနစ္စကာဒီဟိ နစ္စမာနံ ဝိစရန္တိံ ဒိသွာ ယထာ တဿ ပုရိသဿ အောမနဿံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သောမနဿမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အရဟတ္တံ ပတ္တဿ ပိတ္တပကောပာဒီနံ ဝသေန အာဗာဓိကံ အတ္တဘာဝံ ဒိသွာ အောမနဿံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ‘‘မုစ္စိဿာမိ ဝတ ခန္ဓပရိဟာရဒုက္ခတော’’တိ သောမနဿမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ အယံ ပန ဥပမာ ‘‘ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တဿ အောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တဿ နတ္ထေတန္တိ ဥတွာ ဣတ္ထိယာ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟတိ, ဧဝမယံ ဘိက္ခု သင်္ခာရံ တ ပဒဟန္တဿ ဥပေက္ခံ တ ဘာဝေန္တဿ ဒုက္ခနိဒါနံ ပဟီယတိ, နော အညထာ တိ ဥတွာ တဒုဘယံ သမ္ပာဒေန္တော ဒုက္ခနိဒါနံ ပဇဟတီ’’တိ ဧတမတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ အာဂတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၂. ယထာ သုခံ ခော မေ ဝိဟရတောတိ ယေန သုခေန ဝိဟရိတုံ ဣစ္ဆာမိ တေန, မေ ဝိဟရတော။ **ပဒဟတော**တိ ပေသေန္တဿ။ ဧတ္ထ စ ယဿ သုခာ ပဋိပဒါ အသပ္ပါယာ, သုခုမစီဝရာနိ ဓာရေန္တဿ ဟာသာဒိကေ သေနာသနေ ဝသန္တဿ စိတ္တံ ဝိက္ခိပတိ, ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ သပ္ပါယာ, ဆိန္နဘိန္နာနိ ထူလစီဝရာနိ ဓာရေန္တဿ သုသာနရုက္ခမူလာဒီသု ဝသန္တဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဧဝမေဝ ခောတိ ဧတ္ထ ဣဒံ သြပမ္မသံသန္ဒနံ, ဥသုကာရော ဝိယ ဟိ ဇာတိဇရာမရဏဘီတော ယောဂီ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဝင်္ကကုဋိလဇိမ္ဟတေဇနံ ဝိယ ဝင်္ကကုဋိလဇိမ္ဟစိတ္တံ, ဒွေ အလာတာ ဝိယ ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ, တေဇနံ ဥဇုံ ကရောန္တဿ ကဉ္ဇိကတေလံ ဝိယ သဒ္ဓါ, နမနဒဏ္ဍကော ဝိယ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ, ဥသုကာရဿ ဝင်္ကကုဋိလ ဇိမ္ဟတေဇနံ ကဉ္ဇိကတေလေန သိနေဟေတွာ အလာတေသု တာပေတွာ နမနဒဏ္ဍကေန ဥဇုကရဏံ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဝင်္ကကုဋိလဇိမ္ဟစိတ္တံ သဒ္ဓါယ သိနေဟေတွာ ကာယိကစေတသိကဝီရိယေန တာပေတွာ လောကုတ္တရ မဂ္ဂေန ဥဇုကရဏံ, ဥသုကာရဿေဝ ဧဝံ ဥဇုကတေန တေဇနေန သပတ္တံ ဝိဇ္ဈိတွာ သမ္ပတ္တိအနုဘဝနံ ဝိယ ဣမဿ ယောဂိနော တထာ ဥဇုကတေန စိတ္တေန ကိလေသဂဏံ ဝိဇ္ဈိတွာ ဟာသာဒိကေ သေနာသနေ နိရောဓဝရတလဂတဿ ဖလသမာပတ္တိသုခာနုဘဝနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣဓ တထာဂတော သုခာပဋိပဒါခိပ္ပာဘိညဘိက္ခုနော, ဒုက္ခာပဋိပဒါဒန္ဓာဘိည ဘိက္ခုနော စ ပဋိပတ္တိယော ကထိတာ, ဣတရေသံ ဒွိန္နံ န ကထိတာ, တာ ကထေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ ဣမာသု တ ဒွီသု ကထိတာသု ဣတရာပိ ကထိတာဝ ဟောန္တိ, အာဂမနီယပဋိပဒါ ပန န ကထိတာ, တံ ကထေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ သဟာဂမနီယာပိ တ ပဋိပဒါ ကထိတာဝ, အဒဿိတံ ပန ဧကံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဒဿေတွာ ဧကဿ ကုလပုတ္တဿ နိက္ခမနဒေသနံ အရဟတ္တေန ဝိနိဝဋ္ဋေဿာမီတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါ တိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒေဝဒဟသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ပဉ္စတ္တယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ပဥ္စတ္တယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကေ**တိ ဧကစ္စေ။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ** တိ ပရိဗ္ဗဇုပဂတဘာဝေန သမဏာ ဇာတိယာ ဗြာဟ္မဏာ, လောကေန ဝါ သမဏာတိ စ ဗြာဟ္မဏာတိ စ ဧဝံ သမ္မတာ။ အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တီတိ **အပရန္တကပ္ပိကာ** ။ အပရန္တကပ္ပော ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိပိ အပရန္တကပ္ပိကာ။ ဧတ္ထ စ **အန္တော** တိ "သက္ကာယော ခေါ, အာဝုသော, ဧကော အန္တော"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၆.၆၁) ဝိယ ဣဓ ကောဋ္ဌာသော အဓိပ္ပေတော။ **ကပ္ပော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိယော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "ကပ္ပောတိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကပ္ပာ တဏှာကပ္ပော စ ဒိဋ္ဌိကပ္ပော စာ"တိ။ တသ္မာ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အနာဂတံ ခန္ဓကောဋ္ဌာသံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာတိ အပရန္တကပ္ပိကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတေသံ ဧဝံ အပရန္တံ ကပ္ပေတွာ ဌိတာနံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန အပရန္တမေဝ အနုဂတာ ဒိဋ္ဌီတိ **အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော** ။ တေ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော တံ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ အညမ္ပိ ဇနံ ဒိဋ္ဌိဂတိကံ ကရောန္တာ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ။ **အနေကဝိဟိတာနီ**တိ အနေကဝိဓာနိ။ **အဓိဝုတ္တိပဒါနီ**တိ အဓိဝစနပဒါနိ။ အထ ဝါ ဘူတမတ္ထံ အဓိဘဝိတွာ ယထာသဘာဝတော အဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တနတော **အဓိဝုတ္တိယော** တိ ဒိဋ္ဌိယော ဝုစ္စန္တိ, အဓိဝုတ္တီနံ ပဒါနိ **အဓိဝုတ္တိပဒါနိ,** ဒိဋ္ဌိဒီပကာနိ ဝစနာနီတိ အတ္ထော။

သညီတိ သညာသမင်္ဂီ။ **အရောဂေ**တိ နိစ္စော။ **ဣတ္ထေကေ** တိ ဣတ္ထံ ဧကေ, ဧဝမေကေတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ သောဠသ သညီဝါဒာ ကထိတာ, **အသညီ**တိ ဣမိနာ အဋ္ဌ အသညီဝါဒါ, **နေဝသညီနာသညီ**တိ ဣမိနာ အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီဝါဒါ, **သတော ဝါ ပန သတ္တဿ** တိ ဣမိနာ သတ္တ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ။ တတ္ထ **သတော**တိ ဝိဇ္ဇမာနဿ။ **ဥစ္ဆေဒ**န္တိ ဥပစ္ဆေဒံ။ **ဝိနာသ**န္တိ အဒဿနံ။ **ဝိဘဝ**န္တိ ဘဝဝိဂမံ။ သဗ္ဗာနေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝါ** တိ ဣမိနာ ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါ ကထိတာ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** တိ ပစ္စက္ခဓမ္မော ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ ပဋိလဒ္ဓ အတ္တဘာဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ, ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဒုက္ခဝူပသမန္တိ အတ္ထော။ **သန္တံ ဝါ** တိ သညီတိအာဒိဝသေန တီဟာကာရေဟိ သန္တံ။ **တီဏိ ဟောန္တီ** တိ သညီ အတ္တာတိအာဒီနိ သန္တအတ္တဝသေန ဧကံ, ဣတရာနိ ဒွေဝတိ ဧဝံ တီဏိ။

၂၂. **ရူပီ ဝါ**တိ ကရဇရူပေန ဝါ ကသိဏရူပေန ဝါ ရူပီ။ တတ္ထ လာဘီ ကသိဏရူပံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, တက္ကီ ဥဘောပိ ရူပာနိ ဂဏှာတိယေဝ။ **အရူပီ**တိ အရူပသမာပတ္တိနိမိတ္တံ ဝါ, ဌပေတွာ သညာက္ခန္ဓံ သေသအရူပဓမ္မေ ဝါ အတ္တာတိ ပညပေန္တာ လာဘိနောပိ တက္ကိကာပိ ဧဝံ ပညပေန္တိ။ တတိယဒိဋ္ဌိ ပန မိဿကဂ္ဂါဟဝသေန ပဝတ္တာ, စတုတ္ထာ တက္ကဂ္ဂါဟေနေဝ။ ဒုတိယစတုက္ကေ ပဌမဒိဋ္ဌိ သမာပန္နကတရေန ကထိတာ, ဒုတိယဒိဋ္ဌိ အသမာပန္နကတရေန, တတိယဒိဋ္ဌိ သုပ္ပမတ္တေန ဝါ သရာဝမတ္တေန ဝါ ကသိဏပရိကမ္မဝသေန, စတုတ္ထဒိဋ္ဌိ ဝိပုလကသိဏဝသေန ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတံ ဝါ ပနေကေသံ ဥပာတိဝတ္တတန္တိ သညီတိပဒေန သင်္ခေပတော ဝုတ္တံ သညာသတ္တကံ အတိက္ကန္တာနန္တိ အတ္ထော။ အပရေ အဋ္ဌကန္တိ ဝဒန္တိ။ တဒုဘယံ ပရတော အာဝိဘဝိဿတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ကေစိ ဟိ ဧတာ သတ္တ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သညာ သမတိက္ကမိတုံ သက္ကောန္တိ, ကေစိ ပန န သက္ကောန္တိ။ တတ္ထ ယေ သက္ကောန္တိ, တေဝ ဂဟိတာ။ ဧတေသံ ပန ဧကေသံ ဥပာတိဝတ္တတံ အတိက္ကမိတုံ သက္ကောန္တာနံ ယထာပိ နာမ ဂင်္ဂံ ဥတ္တိဏ္ဏော သု မနုဿော သု ဧကော ဒီဃတပိ ဂန္တွာ တိဋ္ဌေယျ, ဧကော တတော ပရံ မဟာကမံ; ဧဝမေဝ ဧကေ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အပ္ပမာဏံ အာနေဉ္ဇန္တိ ဝတွာ တိဋ္ဌန္တိ, ဧကေ အာကိဉ္စညာယတနံ။ တတ္ထ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ တာဝ ဒဿေတုံ **ဝိညာဏကသိဏမေကေ**တိ ဝုတ္တံ။ ပရတော "အာကိဉ္စညာယတနမေကေ"တိ ဝက္ခတိ။ **တယိဒ**န္တိ တံ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိဂတဉ္စ ဒိဋ္ဌိပစ္စယဉ္စ ဒိဋ္ဌာရမ္မဏဉ္စ။ **တထာဂတော အဘိဇာနာတီ**တိ။ ဣမိနာ ပစ္စယေန ဣဒံ နာမ ဒဿနံ ဂဟိတန္တိ အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန ဇာနာတိ။

ဣဒါနိ တဒေဝ ဝိတ္ထာရေန္တော **ယေ ခေါ တေ ဘောန္တော** တိအာဒိမာဟ။ **ယာ ဝါ ပန ဧတေသံ သညာန**န္တိ ယာ ဝါ ပန ဧတေသံ "ယဒိ ရူပသညာန"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တသညာနံ။ **ပရိသုဒ္ဓါ** တိ နိရုပက္ကိလေသာ။ **ပရမာ**တိ ဥတ္တမာ။ **အဂ္ဂါ** တိ သေဋ္ဌာ။ **အနုတ္တရိယာ အက္ခာယတီ** တိ အသဒိသာ ကထီယတိ။ **ယဒိ ရူပသညာန**န္တိ ဣမိနာ စတသ္သော ရူပါဝစရသညာ ကထိတာ။ **ယဒိ အရူပသညာန**န္တိ ဣမိနာ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ။ ဣတရေဟိ ပန ဒွီဟိ ပဒေဟိ သမာပန္နကတရော စ အသမာပန္နကတရော စ ကထိတောတိ ဧဝမေတာ ကောဋ္ဌာသတော အဋ္ဌ, အတ္ထတော ပန သတ္တ သညာ ဟောန္တိ။ သမာပန္နကတရော ဟိ ပုရိမာဟိ ဆဟိသင်္ဂဟိတောယေဝ။ **တယိဒံ သင်္ခတ** န္တိ တံ ဣဒံ သဗ္ဗ

ဗမ္ပိ သညာဂတံ သဒ္ဒိံ ဒိဋ္ဌိဂတေန သင်္ခတံ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတံ။ **ဩဠာရိကန္တိ** သင်္ခတတ္တာဝ ဩဠာရိကံ။ **အတ္ထိ ခေါ ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော** တိ ဧတေသံ ပန သင်္ခတန္တိ ဝုတ္တာနံ သင်္ခါရာနံ နိရောဓသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ နာမ အတ္ထိ။ **အတ္ထေတန္တိ ဣတိ ဝိဒိတွာ** တိ တံ ခေါ ပန နိဗ္ဗာနံ "အတ္ထိ ဧတ"န္တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။ **တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ** တိ တဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏဒဿီ နိဗ္ဗာနဒဿီ။ **တထာဂတော တဒုပါတိဝတ္တော** တိ တံ သင်္ခတံ အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တောတိ အတ္ထော။

၂၃. **တတြာ** တိ ဧတေသု အဋ္ဌသု အသညီဝါဒေသု။ **ရူပိံ ဝါ** တိအာဒီနိ သညီဝါဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယဥ္စ ယသ္မာ အသညီဝါဒော, တသ္မာ ဣဓ ဒုတိယစတုက္ကံ န ဝုတ္တံ။ **ပဋိက္ကောသန္တီ** တိ ပဋိဗာဟန္တိ ပဋိသေဓေန္တိ။ **သညာ ရောဂေါ** တိအာဒီသု အာဗာဓဋ္ဌေန **ရောဂေါ,** သဒေါသဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍော,** အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန **သလ္လံ။ အာဂတိံ ဝါ ဂတိံ ဝါ** တိအာဒီသု ပဋိသန္ဓိဝသေန **အာဂတိံ,** စုတိဝသေန **ဂတိံ,** စဝနဝသေန **စုတိံ,** ဥပပဇ္ဇနဝသေန **ဥပပတ္တိံ,** ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ အပရာပရံ ဝဍ္ဎနဝသေန **ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ**။ ကာမဥ္စ စတုဝေါကာရဘဝေ ရူပံ ဝိနာပိ ဝိညာဏဿ ပဝတ္တိ အတ္ထိ, သေသေ ပန တယော ခန္ဓေ ဝိနာ နတ္ထိ။ အယံ ပန ပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန ကထိတော။ ပဉ္စဝေါကာရေ ဟိ ဣတရေ ခန္ဓေ ဝိနာ ဝိညာဏဿ ပဝတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနေတ္ထ "အညတြ ရူပါတိအာဒိဝစန တော အရူပဘဝေပိ ရူပံ, အသညာဘဝေ စ ဝိညာဏံ အတ္ထိ, တထာ နိရောဓသမာပန္နဿာ"တိ ဝဒတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဣဒံ ဥပ္ပန္နံ ပဋိဗာဟသိ, အာဂတိံ ဝါတိအာဒိဝစနတော တံ ဝိညာဏံ ပက္ခိဒ္ဒိပဒစတုပ္ပဒာ ဝိယ ဥပ္ပတိတွာပိ ဂစ္ဆတိ, ပဒသာပိ ဂစ္ဆတိ, ကေဝိသာဏဝလ္လိအာဒီနိ ဝိယ စ ဝဍ္ဍတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ ယေ စ ဘဂဝတာ အနေကသတေသု သုတ္တေသု တယော ဘဝါ ဝုတ္တာ, တေ အရူပဘဝဿ အဘာဝါ ဒွေဝ အာပဇ္ဇန္တိ။ တသ္မာ မာ ဧဝံ အဝစ, ယထာ ဝုတ္တမတ္ထံ ဓာရေဟီတိ။

၂၄. **တတြာ** တိ အဋ္ဌသု နေဝသညီနာသညီဝါဒေသု ဘုမ္မံ။ ဣဓာပိ **ရူပိံ ဝါ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **အသညာ သမ္မောဟော** တိ နိဿညဘာဝေ နာမေသ သမ္မောဟဋ္ဌာနံ။ ယော ဟိ ကိဥ္စိ န ဇာနာတိ, တံ အသညီ ဧသောတိ ဝဒန္တိ။ **ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗသင်္ခါရမတ္တေနာ** တိ ဒိဋ္ဌဝိညာတဗ္ဗမတ္တေန သုတဝိညာတဗ္ဗမတ္တေန မုတဝိညာတဗ္ဗမတ္တေန။ ဧတ္ထ စ ဝိဇာနာတီတိ ဝိညာတဗ္ဗံ, ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗမတ္တေန ပဉ္စဒွါရိကသညာပဝတ္တိမတ္တေနာတိ အယဉ္ဟိ ဧတ္ထ အတ္ထော။ **သင်္ခါရမတ္တေနာ** တိ ဩဠာရိကသင်္ခါရပဝတ္တိမတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **ဧတဿ အာယတနဿာ** တိ ဧတဿ နေဝသညာနာသညာယတနဿ။ **ဥပသမ္ပဒ** န္တိ ပဋိလာဘံ။ **ဗျသနံ ဟေတ** န္တိ ဝိနာသော ဟေသ, ဝုဋ္ဌာနံ ဟေတန္တိ အတ္ထော။ ပဉ္စဒွါရိကသညာပဝတ္တဉှိ ဩဠာရိကသင်္ခါရပဝတ္တံ ဝါ အပ္ပဝတ္တံ ကတွာ တံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ တဿ ပန ပဝတ္တေန တတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **သင်္ခါရသမာပတ္တိပတ္တဗ္ဗမက္ခာယတီ** တိ ဩဠာရိကသင်္ခါရပဝတ္တိယာ ပတ္တဗ္ဗန္တိ န အက္ခာယတိ။ **သင်္ခါရာဝသေသသမာပတ္တိပတ္တဗ္ဗ** န္တိ သင်္ခါရာနံယေဝ အဝသေသာ ဘာဝနာဝသေန သဗ္ဗသုခုမဘာဝံ ပတ္တာ သင်္ခါရာ, တေသံ ပဝတ္တိယာ ဧတံ ပတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဝေရူပေသု ဟိ သင်္ခါရေသု ပဝတ္တေသု ဧတံ ပတ္တဗ္ဗံ နာမ ဟောတိ။ **တယိဒ** န္တိ တံ ဣဒံ ဧတံ သုခုမမ္ပိ သမာနံ သင်္ခတံ သင်္ခတတ္တာ စ ဩဠာရိကံ။

၂၅. **တတြာ** တိ သတ္တသု ဥစ္ဆေဒဝါဒေသု ဘုမ္မံ။ **ဥဒ္ဓံ သရ** န္တိ ဥဒ္ဓံ ဝုစ္စတိ အနာဂတသံသာရဝါဒေ, အနာဂတံ သံသာရဝါဒံ သရန္တီတိ အတ္ထော။ **အာသတ္တိံယေဝ အဘိဝဒန္တိ** လဂ္ဂနကံယေဝ ဝဒန္တိ။ "အာသတ္တ"န္တိပိ ပါဌော, တဏှာပါဒံယေဝ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ဣတိ ပေစ္စ ဘဝိဿာမာ** တိ ဧဝံ ပေစ္စ ဘဝိဿာမ။ ခတ္တိယာ ဘဝိဿာမ, ဗြာဟ္မဏာ ဘဝိဿာမာတိ ဧဝမေတ္ထ နယော နေတဗ္ဗော။ **ဝဏိဇူပမာ မညေ** တိ ဝဏိဇူပမာ ဝိယ ဝဏိဇပဋိဘာဂါ ဝဏိဇသဒိသာ မယှံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **သက္ကာယဘယာ** တိ သက္ကာယဿ ဘယာ။ ဧတ ဟိ ယထေဝ "စတ္တာရောမေ, မဟာရာဇ, အဘယဿ ဘာယန္တိ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဂဏ္ဍုပ္ပာဒော ခေါ, မဟာရာဇ, ဘာယာ ပထဝိံ န ခါဒတိ 'မာ ပထဝီ ခိယီ'တိ, ကောဉ္စော ခေါ, မဟာရာဇ, ဧကပါဒေန တိဋ္ဌတိ 'မာ ပထဝီ ဩသီဒီ'တိ, ကိကီ ခေါ, မဟာရာဇ, ဥတ္တာနာ သေတိ 'မာ အမ္ဗာ ဥန္ဒြိယီ'တိ, ဗြာဟ္မဏဓမ္မိကော ခေါ, မဟာရာဇ, ဗြဟ္မစရိယံ န စရတိ 'မာ လောကော ဥစ္ဆိဇ္ဇီ'တိ ဣမေ စတ္တာရော အဘယဿ ဘာယန္တိ, ဧဝံ သက္ကာယဿ ဘာယန္တိ"။ **သက္ကာယပရိဇေဂုစ္ဆာ** တိ တမေဝ တေဘူမကသင်္ခါတံ သက္ကာယံ ပရိဇိဂုစ္ဆမာနာ။ **သာ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓော** တိ ဒဏ္ဍကေ ရဇ္ဇုယာ ပဝေသေတွာ ဗဒ္ဓသုနခေါ။ **ဧဝမေဝိမေ** တိ ဧတ္ထ ဒဠှပတ္တမ္ဘော ဝိယ ခိလော ဝိယ စ တေဘူမကဓမ္မသင်္ခါတော သက္ကာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သာ ဝိယ ဒိဋ္ဌိဂတိကော, ဒဏ္ဍကော ဝိယ ဒိဋ္ဌိ, ရဇ္ဇု ဝိယ တဏှာ, ဂဒ္ဒုလေန ဗန္ဓိတွာ ထမ္ဘေ ဝါ ခိလေ ဝါ ဥပနိဗဒ္ဓ

ခေသုနခသ္မႃ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဆိဒ္ဓိတ္တာတ ဂန္တုံ အသမတ္ထသ္မႃ အနုပရိဓာဝနံ ဝိယ ဒိဋ္ဌိဂတိကသ္မႃ ဒိဋ္ဌိဒဏ္ဍကေ ပဝေသိတာယ တဏှာဟာရဗုဒ္ဓိယာ ဗန္ဓိတ္တာတ သက္ကာယေ ဥပနိဗဒ္ဓသ္မႃ အနုပရိဓာဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၆. **ဣမာနေဝ ပဉ္စာယတနာနီ** တိ ဣမာနေဝ ပဉ္စ ကာရဏာနိ။ ဣတိ မာတိကံ ဌပေန္တေနပိ ပဉ္စေဝ ဌပိတာနိ, နိဂမေန္တေနပိ ပဉ္စေဝ နိဂမိတာနိ, ဘာဇေန္တေန ပန စတ္တာရိ ဘာဇိတာနိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ကုဟိံ ပဝိဋ္ဌန္တိ။ ဧကတ္တနာနတ္တ ဝသေန ဒုဝိသု ပဒေသု ပဝိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၇. ဧဝဉ္စ စတုစတ္တာလီသ အပရန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတွာတ ဣဒါနိ အဋ္ဌာရသ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကေ ဒဿေတုံ သန္တိ, **ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတီတကောဋ္ဌာသသင်္ခာတံ ပုဗ္ဗန္တံ ကပ္ပေတွာတ ဝိကပ္ပေတွာတ ဂဏှန္တီတိ **ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ** ။ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပော တ ဧတေသံ အတ္ထီတိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ။ ဧဝံ သေသမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ** တိ ရူပာဒီသု အညတရံ အတ္တာတိ စ လောကောတိ စ ဂဟေတွာတ သဿတော အမရော နိစ္စော ဓုဝောတိ အဘိဝဒန္တိ။ ယထာဟ ''ရူပံ အတ္တာ စေဝ လောကော စ သဿတော စာတိ အတ္တာနဉ္စ လောကဉ္စ ပညပေန္တိ''တိ ဝိတ္ထာရော။ အသဿတာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ ပဌမတဒေန စတ္တာရော သဿတတအ ဝုတ္တာ, ဒုတိယတဒေန သတ္တ ဥစ္ဆေဒတအ။

နနု စေတေ ဟေဋ္ဌာ အာဂတာ, ဣဓ ကသ္မာ ပုန ဂဟိတာတိ။ ဟေဋ္ဌာ တတ္ထ တတ္ထ မတော တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ဒဿနတ္ထံ အာဂတာ။ ဣဓ ပန ပုဗ္ဗေနိတသလာဘီ ဒိဋ္ဌိဂတိကော အတီတံ ပဿတိ, န အနာဂတံ, တ သ္မႃ ဧဝံ ဟောတိ ''ပုဗ္ဗန္တတော အာဂတော အတ္တာ ဣဓေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ, ဣတော ပရံ န ဂစ္ဆတီ''တိ ဣမဿတ္ထ သ္မႃ ဒဿနတ္ထံ ဂဟိတာ။ တတိယတဒေန စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတတအ ဝုတ္တာ, စတုတ္ထတဒေန စတ္တာ ရော အမရာဝိက္ခေပိကာ ဝုတ္တာ။ **အန္တတ** တိ သပရိယန္တော ပရိစ္ဆိန္နော ပရိဝဋ္ဋုမော။ အဝမိုတကသိဏသ္မႃ တံ က သိဏံ အတ္တာတိ စ လောကောတိ စ ဂဟေတွာတ ဧဝံ ဟောတိ။ ဒုတိယတအော ဝမိုတကသိဏသ္မႃ ဝသေန ဝုတ္တော, တ တိယတအော တိရိယံ ဝမေတွာတ ဥဒ္ဓမဓော အဝမိုတကသိဏသ္မႃ, စတုတ္ထတအော တက္ကိဝသေန ဝုတ္တော။ အနန္တရ စတုက္ကံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧကန္တသုခီတိ နိရန္တရသုခီ။ အယံ ဒိဋ္ဌိ လာဘိဇာတိဿရတက္ကိနံ ဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ လာဘိနော ဟိ ပုဗ္ဗေနိတ သဉာဏေန ခတ္တိယာဒိကုလေ ဧကန္တသုခမေဝ အတ္တနော ဇာတိံ အနုဿရန္တဿ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဇာတိဿ ရသ္မႃ ပစ္စုပ္ပန္နံ သုခမနုဘဝတော အတီတာသု သတ္တသု ဇာတီသု တာဒိသမေဝ အတ္တဘာဝံ အနုဿရန္တဿ။ တက္ကိသ္မႃ ပန ဣမ သုခသမင်္ဂိနော ''အတီတေပဟံ ဧဝမေဝ အဟောသိ''န္တိ တက္ကေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဧကန္တဒုက္ခီ တိ အယံ ဒိဋ္ဌိ လာဘိနော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ဟိ ဧကန္တေနေဝ ဣမ ဈာနသုခေန သုခီ ဟောတိ။ ဣမ ဒုက္ ခေန ဖုဋ္ဌဿ ပန ဇာတိဿရဿ တက္ကိဿေဝ စ သာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတိယာ ဣမ တေကိစ္ဆာသုခဒုက္ခာနံ သဗ္ ဗေသမ္ပိ တေသံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တထာ စတုတ္ထာ ဒိဋ္ဌိ။ လာဘိနော ဟိ ဣဒါနိ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန အဒုက္ခမသုခဿ, ပု ဗ္ဗေ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကမေဝ ဗြဟ္မလောကံ အနုဿရန္တဿ ။ ဇာတိဿရဿာပိ ပစ္စုပ္ပန္နေ မဇ္ဈတ္တဿ, အနုဿရန္တဿာပိ မဇ္ဈတ္တဘူတဋ္ဌာနမေဝ အနုဿရန္တဿ, တက္ကိနောပိ ပစ္စုပ္ပန္နေ မဇ္ဈတ္တဿ, အတီတေပိ ဧဝံ ဘဝိဿတီတိ တက္ကေနေဝ ဂဏှန္တဿ သော ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထာဝတာ စတ္တာရော သဿ သတတအ, စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတိကာ, စတ္တာရော အန္တာနန္တိကာ, စတ္တာရော အမရာဝိက္ခေပိကာ , ဒွေ အဓိစ္စ-သမုပ္ပန္နိကာတိ အဋ္ဌာရသပိ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ကထိတာ ဟောန္တိ။

၂၈. ဣဒါနိ ဒိဋ္ဌုဒ္ဓာရံ ဥဒ္ဓရန္တော **တတြ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပစ္စတ္တံယေဝ ဉာဏ** န္တိ ပစ္စက္ခဉာ ဏံ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ **ပရိယောဒာတ**န္တိ ပဘာဿရံ။ သဗ္ဗပဒေဟိ ဝိပဿနာဉာဏံယေဝ ကထိတံ။ သဒ္ဓာ ဒယော ဟိ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဗာဟိရသမယသ္မိမ္ပိ ဟောန္တိ, ဝိပဿနာဉာဏံ သာသနသ္မိံယေဝ။ **တတ္ထ ဉာဏဘာဂမတ္တမေဝ ပရိယောဒပေန္တီ**တိ မယမိဒံ ဇာနာမာတိ ဧဝံ တတ္ထ ဉာဏကောဋ္ဌာသံ ဩတာရေန္တိယေဝ။ **ဥပာဒာနမက္ခာယတီ** တိ န တံ ဉာဏံ, မိစ္ဆာဒဿနံ နာမေတံ, တသ္မာ တဒပိ တေသံ ဘဝန္တာနံ ဒိဋ္ဌုပာဒာနံ အက္ခာယတီတိ အတ္တော။ အထာပိ တံ ဇာနနမတ္တလက္ခဏတ္တာ ဉာဏဘာဂမတ္တမေဝ, တထာပိ တဿ ဒဿနဿ အနုပာတိဝတ္တနတော ဥပာဒါနပစ္စယ

တော စ ဥပဟာအနမေ၀။ **တဒုပာတိ၀တ္တော** တိ တံ ဒိဋ္ဌိ အတိက္ကန္တော။ တ္တော၀တာ စတ္တာရော သဿတတအ, စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတိကာ, စတ္တာရော အန္တာနန္တိကာ, စတ္တာရော အမရာဝိက္ခေပိကာ, ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ, သောဠသ သညီတအ, အဋ္ဌ အသညီတအ, အဋ္ဌ နေ၀သညီနာသညီတအ, သတ္တ ဥစ္ဆေဒတအ, ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနတအတိ ဗြဟ္မဇာလေ အာဂတာ ဒွာသဋ္ဌိပိ ဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ ဟောန္တိ။ ဗြဟ္မဇာလေ ပန ကထိတေ ဣဒံ သုတ္တံ အကထိတမေ၀ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဣဓ တတော အတိရေကာယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ အာဂတတ္တာ။ ဣမသ္မိံ ပန ကထိတေ ဗြဟ္မဇာလံ ကထိတမေ၀ ဟောတိ။

၃၀. ဣဒါနိ ဣမာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိံပမုခေနေ၀ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေတုံ **ဣဓ, ဘိက္ခ၀ေ, ဧကစ္စောတိအာဒိမာဟ။** တတ္ထ **ပဋိနိဿဂ္ဂါ** တိ ပရိစ္စာဂေန။ **ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ** တိ ပဉ္စကာမဂုဏတဏှာဟာနံ နိဿဋ္ဌတ္တာ။ **ပဝိ၀ေကံ ပီတိန္တိ** သပ္ပီတိကဈာနဒွ၀ယပီတိံ။ **နိရုဇ္ဈတီ** တိ ဈာနနိရောဓေန နိရုဇ္ဈတိ။ သမာပတ္တိတော ပန ဝုဋ္ဌိတဿ နိရုဒ္ဓာ နာမ ဟောတိ။ ယထေ၀ ဟိ ''အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ, နိရာမိသသုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ''တိ ဧတ္ထ န အယမတ္ထော ဟောတိ – စတုတ္ထဈာနနိရောဓာ တတိယဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – စတုတ္ထဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ, တတိယဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇတီတိ, ဧ၀ံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒောမနဿန္တိ** ဟီနဈာနပရိယာဒါနကဒောမနဿံ။ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတစိတ္တဿ ပန ကမ္မနိယဘာဝေ ကထိတော။

ပဝိဝေကာ ပီတီတိ သာ ဧဝ ဈာနဒွ၀ယပီတိ။ **ယံ ဆာယာ ဇဟတီ**တိ ယံ ဌာနံ ဆာယာ ဇဟတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယသ္မိံ ဌာနေ ဆာယာ အတ္ထိ, တသ္မိံ အာတပေ နတ္ထိ။ ယသ္မိံ အာတပေ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဆာယာ နတ္ထီတိ။

၃၁. **နိရာမိသံ သုခန္တိ** တတိယဈာနသုခံ။

၃၂. **အဒုက္ခမသုခန္တိ** စတုတ္ထဈာနဝေဒနံ။

၃၃. **အနုပာဒါနောဟမသ္မီ** တိ နိဂ္ဂဟဏော အဟမသ္မိ။ **နိဗ္ဗာနသပ္ပာယ** န္တိ နိဗ္ဗာနဿ သပ္ပာယံ ဥပကာရဘူတံ ။ နနု စ မဂ္ဂဒဿနံ နာမ သဗ္ဗတ္ထ နိကန္တိယာ သုက္ခာပိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကထမေတံ နိဗ္ဗာနဿ ဥပကာရပဋိပဒါ နာမ ဇာတန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ အနုပာဒိယန၀သေန အဂ္ဂဏှန၀သေန ဥပကာရပဋိပဒါ နာမ ဇာတံ။ **အဘိဝဒတီ**တိ အဘိမာနေန ဥပဝဒတိ။ **ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိံ** န္တိ အဋ္ဌာရသဝိဓမ္ပိ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိံ။ **အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိံ** န္တိ စတုစတ္တာရီသဝိဓမ္ပိ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိံ။ **ဥပာဒါနမက္ခာယတီ** တိ အဟမသ္မီတိ ဂဟဏဿ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပရိယာပန္နတ္တာ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ အက္ခာယတိ။

သန္တိ၀ရပဒ န္တိ ဝူပသန္တကိလေသတ္တာ သန္တံ ဥတ္တမပဒံ။ **ဆန္နံ ဖဿာယတနာန** န္တိ ဘဂ၀တာ ''ယတ္ထ စက္ခု စ နိရုဇ္ဈတိ ရူပသညာ စ နိရုဇ္ဈတိ သော အာယတနော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဧတ္ထ ဒွိန္နံ အာယတနာနံ ပဋိက္ခေပေန နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ။

> ''ယတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
> အတော သရာ နိ၀တ္တန္တိ၊ ဧတ္ထ ဝဋ္ဋံ န ဝတ္တတိ။
> ဧတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၇) –

ဧတ္ထ ပန သဗ္ဗာရပဋိက္ခေပေန နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ။

> ''ကတ္ထ အာပေါ စ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။
> ကတ္ထ ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စ၊ အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။
> ကတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတီ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၁.၄၉၈)။

တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘဝတိ –

“ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ၊ အနန္တံ သဗ္ဗတော ပဘ”န္တိ –

ဧတ္ထ သင်္ခါရပဋိက္ခေပေန နိဗ္ဗာနံ ဒဿိတံ။ ကာမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဆအာယတနပဋိက္ခေပေန ဒဿိတံ။ အညတ္ထ စ **အနုပါဒါဝိမောက္ခော**တိ နိဗ္ဗာနမေဝ ဒဿိတံ, ကွစိ ပန အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ပဉ္စတ္တယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကိန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ကိန္တိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပိသိနာရာယန္တိ** ဧဝံနာမကေ မဏ္ဍလပဒေသေ။ **ဗလိဟရဏေ**တိ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဘူတာနံ ဗလိံ အာဟရန္တိ, တသ္မာ သော ဗလိဟရဏန္တိ ဝုတ္တော။ **စီဝရဟေတူ**တိ စီဝရကာရဏာ, စီဝရံ ပစ္စာသီသမာနောတိ အတ္ထော။ **ဣတိဘဝါဘဝဟေတူ**တိ ဧဝံ ဣမံ ဒေသနာမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထုံ နိဿာယ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ သုခံ ဝေဒိဿာမီတိ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ကိံ တုမှာကံ ဧဝံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၃၅. စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိအာဒယော သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ လောကိယလောကုတ္တရာဝ ကထိတာ။ **တတ္ထာ**တိ တေသု သတ္တတိံသာယ ဓမ္မေသု။ **သိယံသူ**တိ ဘဝေယျုံ။ **အဘိဓမ္မေ**တိ ဝိသိဋ္ဌေ ဓမ္မေ, ဣမေသု သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသူတိ အတ္ထော။ **တတြ စေ**တိ ဣဒမ္ပိ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသွေဝ ဘုမ္မံ။ **အတ္ထတော စေဝ နာနံ ဗျဉ္ဇနတော စာ**တိ ဧတ္ထ “ကာယောဝ သတိပဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝ သတိပဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တေ အတ္ထတော နာနံ ဟောတိ, “သတိပဋ္ဌာနာ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဗျဉ္ဇနတော နာနံ နာမ ဟောတိ။ **တဒမိနာပီ**တိ တံ တုမှေဟ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဇာနာထာတိ အတ္ထဉ္စ ဗျဉ္ဇနဉ္စ သမာနေတွာ အတ္ထဿ စ အညထာ ဂဟိတဘာဝေ ဗျဉ္ဇနဿ စ မိစ္ဆာ ရောပိတဘာဝေ ဒဿေတဗ္ဗော။ **ယော ဓမ္မော ယော ဝိနယော**တိ ဧတ္ထ အတ္ထဉ္စ ဗျဉ္ဇနဉ္စ ဝိညာပနကာရဏမေဝ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ။

၃၇. အတ္ထတော ဟိ ခော သမေတီတိ သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဂဟိတာ။ **ဗျဉ္ဇနတော နာန**န္တိ ကေဝလံ ဗျဉ္ဇနမေဝ သတိပဋ္ဌာနောတိ ဝါ သတိပဋ္ဌာနာတိ ဝါ မိစ္ဆာ ရောပေထ။ **အပ္ပမတ္တကံ ခေါ**တိ သုတ္တန္တံ ပတွာ ဗျဉ္ဇနံ အပ္ပမတ္တကံ နာမ ဟောတိ။ ပရိတ္တမတ္တံ ဓနိတံ ကတွာ ရောပိတေပိ ဟိ နိဗ္ဗုတိံ ပတ္တုံ သက္ကာ ဟောတိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဝိဇယာရာမဝိဟာရတဿ ကိရေကော ခီဏာသဝတ္ထေရော ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ သုတ္တံ အာဟရိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော – “သမုဒ္ဒေါ သမုဒ္ဒေါတိ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော ဘာသတီ”တိ ဓနိတံ ကတွာ အာဟ။ ဧကော ဘိက္ခု “သမုဒ္ဒေါ နာမ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ အာဝုသော, သမုဒ္ဒေါတိ ဝုတ္တေပိ သမုဒ္ဒေါတိ ဝုတ္တေပိ မယံ လောဏသာဂရမေဝ ဇာနာမ, တုမှေဟ ပန နော အတ္ထဂဝေသကာ, ဗျဉ္ဇနဂဝေသကာ, ဂစ္ဆထ မဟာဝိဟာရေ ပဂုဏဗျဉ္ဇနာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဗျဉ္ဇနံ သောဓာပေထာတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ အကထေတွာဝ ဥဋ္ဌာပေသိ။ သော အပရဘာဂေ မဟာဝိဟာရေ ဘေရိံ ပဟရာပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စတူသု မဂ္ဂေသု ပဉှံ ကထေတွာဝ ပရိနိဗ္ဗုတော။ ဧဝံ သုတ္တန္တံ ပတွာ ဗျဉ္ဇနံ အပ္ပမတ္တကံ နာမ ဟောတိ။

ဝိနယံ ပန ပတွာ နော အပ္ပမတ္တကံ။ သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဟိ ဥဘတောသုဒ္ဓိတော ဝဋ္ဋတိ, ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မာနိပိ သိထိလာဒီနံ ဓနိတာဒိကရဏမတ္တေနေဝ ကုပ္ပန္တိ။ ဣဓ ပန သုတ္တန္တဗျဉ္ဇနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၃၈. အထ စတုတ္ထဝါရေ ဝိဝါဒေါ ကသ္မာ? သညာယ ဝိဝါဒေါ။ “အဟံ သတိမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ ဝဒါမိ, အယံ ‘ကာယော သတိပဋ္ဌာန’န္တိ ဝဒတီ”တိ ဟိ ဧဝံ သညာ ဟောတိ။ ဗျဉ္ဇနေပိ ဧသေဝ နယော။

၃၉. န စောဒနာယ တရိတဗ္ဗ န္တိ န စောဒနတ္ထာယ ဝေကယိတဗ္ဗံ။ ကေစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂလော “နလာဋ္ဌေ တေ သာ
သပမတ္တာ ပိဠကာ”တိ ဝုတ္တော “မယှံ နလာဋ္ဌေ သာသပမတ္တံ ပိဠကံ ပဿသိ, အတ္တနော နလာဋ္ဌေ တာလပက္ကမ
တ္တံ မဟာဂဏ္ဍံ န ပဿသီ”တိ ဝဒတိ။ တသ္မာ ပုဂ္ဂလော ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ **အဒဠှဟဒိဋ္ဌီ** တိ အနာအနဒိဋ္ဌိ သုံသုမာ
ရံ ဟဒယေ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဒဠှံ န ဂဏှာတိ။

ဥပဃာတောတိ စဏ္ဍဘာဝေန ဝဏာဃဋ္ဋိတဿ ဝိယ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိ။ **သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ** တိ “ကိံ နာမ အဟံ အာပန္န
နော, ကအာ အာပန္နော”တိ တ “တွံ အာပန္နော, တဝ ဥပဇ္ဈာယော အာပန္နော”တိ တ ဇကံ ဒွေ ဝ တရေ ဝတွာတပိ “အသု
ကံ နာမ အသုကဒိဝသေ နာမ, ဘန္တေ, အာပန္နတ္ထ, သဏိကံ အနုဿရထာ”တိ သရိတွာ တာဝဒေဝ ဝိဿဇ္ဇေတိ။
ဝိဟေသာတိ ဗဟုံ အတ္ထဥ္စ ကာရဏဉ္စ အာဟရန္တဿ ကာယစိတ္တကိလမထော။ **သက္ကောမိ** တိ ဧဝရူပေ ဟိ ပုဂ္ဂ
ဂလော ဩကာသံ ကာရေတွာ “အာပတ္တိံ အာပန္နတ္ထ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တော “ကအာ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ”န္တိ ဝတွာ
တ “အသုကဒိဝသေ အသုကသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ”န္တိ ဝုတ္တေ “န သရာမိ, အာဝုသော”တိ ဝဒတိ, တတော “သဏိကံ, ဘန္တ
တေ, သရထာ”တိ ဗဟုံ ဝတွာ သာရိတော သရိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တေနာဟ “သက္ကောမီ”တိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗ
တ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပေက္ခာ နာတိမညိတဗ္ဗာ တိ ဥပေက္ခာ န အတိက္ကမိတဗ္ဗာ, ကတ္တဗ္ဗာ ဇနေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ဧဝ
ရူပံ ပုဂ္ဂလံ ဌိတကံယေဝ ပဿာဝံ ကရောန္တံ ဒိသွာတပိ “နနု, အာဝုသော, နိသီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒတိ, သော ဥပေက္ခံ အတိ
မညတိ နာမ။

၄၀. ဝစီသံဟာရောတိ ဝစနသဉ္စာရော။ ဣမေဟိ ကထိတံ အမူသံ အန္တရံ ပဝေသေယျ, တုမှေဟ ဣမေဟိ ဣဒဉ္စိ
ဒဉ္စ ဝုတ္တာတိ အမူဟိ ကထိတံ ဣမေသံ အန္တရံ ပဝေသေယျာတိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌိပဠာသော** တိအာဒီဟိ စိတ္တဿ
အနာရာဓနိယဘာဝေ ကထိတော။ **တံ ဇာနမာနော သမာနော ဂရဟေယျာ** တိ တံ သတ္ထာ ဇာနမာနော သမာနော နိန္ဒေ
ယျ အမှေဟတိ။ **ဧတံ ပနာဝုသော, ဓမ္မ**န္တိ ဧတံ ကလဟဘဏ္ဍနဓမ္မံ။

တဥ္စ တိ တံ သညတ္တိကာရကံ ဘိက္ခုံ။ **ဧဝံ ဗျာကရေယျာ** တိ မယာ ဧတေ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပိတာတိ အဝ
တွာ ယေန ကာရဏေန သညတ္တိ ကတာ, တဒေဝ ဒဿေန္တော ဧဝံ ဗျာကရေယျ။ **တာဟံ ဓမ္မံ သုတွာ** တိ ဧတ္ထ
ဓမ္မော တိ သာရဏီယဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ **န စေဝ အတ္တာန** န္တိအာဒီသု “ဗြဟ္မလောကပ္ပမာဏော ဟေသ အဂ္ဂိ
ဥဋ္ဌာသိ, ကော ဧတမညတ္ရ မယာ နိဗ္ဗာပေတုံ သမတ္ထော”တိ ဟိ ဝဒန္တော အတ္တာနံ ဥက္ကံသေတိ နာမ။ “ဧတွ
တကာ ဇနာ ဝိစရန္တိ, ဩကာသော လဒ္ဓုံ န သက္ကာ, ကောပိ ဧတ္တကမတ္တံ နိဗ္ဗာပေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္
ထိ”တိ ဝဒမာနော ပရံ ဝမ္ဘေတိ နာမ။ တဒုဘယမ္ပေသ န ကရောတိ။ **ဓမ္မော** ပနေတ္ထ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဗျာကရဏံ,
တေသံ ဘိက္ခူနံ သညတ္တိကရဏံ **အနုဓမ္မော,** တဒေဝ **ဗျာကရောတိ နာမ။ န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော** တိ အညော စ
ဿ ကောစိ သဟေတုကော ပရေဟိ ဝုတ္တော တအော တ အနုတအော တ ဂရဟိတဗ္ဗဘာဝံ အာဂစ္ဆန္တော နာမ နတ္ထိ။
သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကိန္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သာမဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သာမဂါမသုတ္တံ။ တတ္ထ **သာမဂါမေတိ** သာမာကာနံ ဥဿန္နတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမေ ဂါ
မေ။ **အဓုနာ ကာလင်္ကတော** တိ သမ္ပတိ ကာလံ ကတော။ **ဒွေဓိကဇာတာတိ** ဒွေဇ္ဈဇာတာ ဒွေဘာဂဇာတာ။ ဘဏ္ဍနာ
ဒီသု **ဘဏ္ဍနံ** ပုဗ္ဗဘာဂကလဟော, တံ ဒဏ္ဍာဒါနာဒိဝသေန ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမဝသေန စ ဝဍ္ဎိတံ **ကလဟော,** “န တွ
ံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသီ”တိအာဒိကံ ဝိရုဒ္ဓဝစနံ **ဝိဝါဒော။ ဝိတုဒန္တာ** တိ ဝိတုဇ္ဇန္တာ။ **သဟိတံ မေတိ** မမ ဝစနံ အ
တ္ထသံဟိတံ။ **အဓိစိဏ္ဏံ တေ ဝိပရာဝတ္တ** န္တိ ယံ တဝ အဓိစိဏ္ဏံ စိရကာလသေဝနဝသေန ပဂုဏံ, တံ မမ ဝါဒံ အာဂ
မ္မ နိဝတ္တံ။ **အာရောပိတော တေ ဝါဒေါတိ** တုယှံ ဥပရိ မယာ ဒေါသော အာရောပိတော။ **စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယာ** တိ

ဘတ္တပုဉ္ဇံ အာအယ တံ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တဒပ္ပမောက္ခတ္ထာယ ဥတ္တရိ ပရိယေသမာနော စရ။ **နိဗ္ဗေဓဂ္ဂေဟိ တ** တိ အထ မယာ အာရောပိတတဒတော အတ္တာနံ မောစေဟိ။ **သစေ ပဟောသီ**တိ သစေ သက္ကောသိ။ **ဝဓောယေတ**တိ မရဏာမေဝ။

နာဠ္ဂုပုတ္တိယေသူ တိ နာဠ္ဂုပုတ္တဿ အန္တေတသိကေသု။ **နိဗ္ဗိန္နရူပ** တိ ဥက္ကဏ္ဍိတသဘာတ, အဘိတဒနာဒီနိ န ကရောန္တိ။ **ဝိရတ္တရူပ** တိ ဝိဂတပေမာ။ **ပဋိဝတနရူပ**တိ တေသံ နိပစ္စကိရိယတော နိဝတ္တသဘာတ။ **ယထာ တန္** တိ ယထာ စ ဒုရက္ခာတာဒိသဘာဝေ ဓမ္မဝိနယေ နိဗ္ဗိန္နဝိရတ္တပဋိဝတနရူပေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တထေဝ ဇာတာတိ အတ္ထော။ **ဒုရက္ခာတေ** တိ ဒုက္ကထိတေ။ **ဒုပ္ပဝေဒိတေ** တိ ဒုဝိညာပိတေ။ **အနုပသမသံဝတ္တနိကေ** တိ ရာကဒီနံ ဥပသမံ ကာတုံ အသမတ္ထော။ **ဘိန္နထူပေ** တိ ဘိန္နပတိဋ္ဌေ။ ဇ္ဌေ ဟိ နာဠ္ဂုပုတ္တောဝ နေသံ ပတိဋ္ဌေန ထူပော, သော ပန ဘိန္နော မတော။ တေန ဝုတ္တံ "ဘိန္နထူပေ"တိ။ **အပ္ပဋိသရဏေ**တိ တဿေဝ အဘာဝေန ပဋိသရဏဝိရဟိတေ။

နနု စာယံ နာဠ္ဂုပုတ္တော နာဠ္ဂန္ဒတသိကော, သော ကသ္မာ ဟတယံ ကာလံကတောတိ။ သော ကိရ ဥပာလိနာ ဂဟပတိနာ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စေန ဒသဟိ ကထာဟိ ဘာသိတေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ သုတွာ ဥဏှံ လောဟိတံ ဆဍ္ဍေသိ။ အထ နံ အဖာသုကံ ဂဟေတွာ ဟဝံ အဂမံသု, သော တတ္ထ ကာလမကာသိ။ ကာလံ ကုရုမာနော စ "မမ လဒ္ဓိ အနိယျာနိကာ သာရရဟိတာ, မယံ တာဝ နဋ္ဌာ, အဝသေသဇနော မာ အပာယပူရကော အဟောသိ ။ သစေ ပနာဟံ 'မမ သာသနံ အနိယျာနိက'န္တိ ဝက္ခာမိ, န သဒ္ဒဟိဿန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဒွေပိ ဇနေ န ဧကနီဟာရေန ဥဂ္ဂဏှာပေယျံ, တေ မမစ္စယေန အညမညံ ဝိဝဒိဿန္တိ။ သတ္ထာ တံ ဝိဝါဒံ ပဋိစ္စ ဧကံ ဓမ္မကထံ ကထေဿတိ, တတော တေ သာသနဿ မဟန္တဘာဝံ ဇာနိဿန္တီ"တိ။

အထ နံ ဧကော အန္တေတသိကော ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ "ဘန္တေ, တုမှေ ဒုဗ္ဗလာ, မယှံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ သာရံ အာစိက္ခထ အာစရိယပ္ပမာဏာ"န္တိ။ အာဝုသော, တွံ မမစ္စယေန သဿတန္တိ ဂဏှေယျာသီတိ။ အပရော ပိ တံ ဥပသင်္ကမိ, တံ ဥစ္ဆေဒံ ဂဏှာပေသိ။ ဧဝံ ဒွေပိ ဇနေ ဧကလဒ္ဓိကေ အကတွာ ဗဟူ နာနာနီဟာရေန ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ ကာလမကာသိ။ တေ တဿ သရီရကိစ္စံ ကတွာ သန္နိပတိတွာ အညမညံ ပုစ္ဆိံသု "ကဿာဝုသော, အာစရိယော သာရမာစိက္ခီ"တိ? ဧကော ဥဋ္ဌဟိတွာ မယှန္တိ အာဟ။ ကိံ အာစိက္ခီတိ? သဿတန္တိ။ အပရော တံ ပဋိဗာဟိတွာ မယှံ သာရံ အာစိက္ခီတိ အာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗေ "မယှံ သာရံ အာစိက္ခိ, အဟံ ဇေဋ္ဌကော"တိ အညမညံ ဝိဝါဒံ ဝဍ္ဎေတွာ အက္ကောသေ စေဝ ပရိဘာသေ စ ဟတ္ထပဟာဒပဟာရာဒီနိ စ ပဝတ္တေတွာ ဧကမဂ္ဂေန ဒွေ အဂစ္ဆန္တာ နာနာဒိသာသု ပက္ကမိံသု, ဧကစ္စေ ဂိဟီ အဟေသုံ။

ဘဂဝတော ပန ဓရမာနကာလေပိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဝိဝါဒော န ဥပ္ပန္နော။ သတ္ထာ ဟိ တေသံ ဝိဝါဒကာရဏေ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝ သယံ ဝါ ဂန္တွာ တေ ဝါ ဘိက္ခူ ပက္កောသာပေတွာ ခန္တိ မေတ္တာ ပဋိသင်္ခာ အဝိဟိံသာ သာရဏီယဓမ္မေသု ဧကံ ကာရဏံ ကထေတွာ ဝိဝါဒံ ဝူပသမေတိ။ ဧဝံ ဓရမာနောပိ သင်္ဃဿ ပတိဋ္ဌာဝ အဟောသိ။ ပရိနိဗ္ဗာယမာနောပိ အဝိဝါဒကာရဏံ ကတွာဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဘဂဝတာ ဟိ သုတ္တေ ဒေသိတာ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ (အ. နိ. ၄.၁၈၀; ဒီ. နိ. ၂.၁၈၇) ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဘိက္ခူနံ ပတိဋ္ဌာ စ အဝဿယော စ။ တထာ ခန္ဓကေ ဒေသိတာ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ (မဟာဝ. ၃၀၅) သုတ္တေ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ ပဉှဗျာကရဏာနိ (အ. နိ. ၄.၄၂) စ။ တေနေတဟ – "ယော ဝေါ မယာ, အာနန္ဒ, ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော, သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆)။

၄၂. အထ ခော စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော တိ အယံ ထေရော ဓမ္မသေနာပတိဿ ကနိဋ္ဌဘာတိကော။ တံ ဘိက္ခူ အနုပသမ္ပန္နကာလေ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသောတိ သမုဒာစရိတွာ ထေရကာလေပိ တထေဝ သမုဒာစရိံသု။ တေန ဝုတ္တံ "စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော"တိ။ **ဥပသင်္ကမိ** တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? နာဠ္ဂုပုတ္တေ ကိရ ကာလံကတေ ဇမ္ဗုဒီပေ မနုဿာ တတ္ထ တတ္ထ ကထံ ပဝတ္တယိံသု – "နိဂဏ္ဌော နာဠ္ဂုပုတ္တော ဧကော သတ္ထာတိ ပညာယိတ္ထ, တဿ ကာလကိရိယာယ သာဝကာနံ ဧဝရူပော ဝိဝါဒော ဇာတော, သမဏော ပန ဂေါတမော ဇမ္ဗုဒီပေ စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ပါကဋော, ကီဒိသော နု ခော သမဏေ ဂေါတမေ ပရိနိဗ္ဗုတေ သာဝကာနံ ဝိဝါဒော ဘဝိဿတီ"တိ။ ထေရော တံ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ – "ဣမံ ကထံ ဂဟေတွာ ဒသဗလဿ အာရောစေဿာမိ, သတ္ထာ စ ဧတံ အတ္ထုပ္ပတ္တိံ ကတွာ

တ ဇော ဒေသနံ ကထေသ္သတိ''တိ။ သော နိက္ခမိတွာ ယေန သာမကမော, ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ။ ဥဇုမေဝ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂန္တွာ ယေနသ္သ ဥပဇ္ဈာယော အာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ကိရသ္သ အဟောသိ – ''ဥပဇ္ဈာယော မေ မဟာပညော, သော ဣမံ သာသနံ သတ္ထု အာရောစေသ္သတိ, အထ သတ္ထာ တဒနုရူပံ ဓမ္မံ ဒေသေသ္သတီ''တိ။ **ကထာပာဘတန္တိ** ကထာမူလံ, မူလဉှိ ပာဘတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

> ''အပ္ပကေနပိ မေဓာဝီ၊ ပာဘတေန ဝိစက္ခဏော။
> သမုဋ္ဌာပေတိ အတ္တာနံ၊ အဏုံ အဂ္ဂိံဝ သန္ဓမ''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၁.၄)။

ဒသ္သနာယာ တိ ဒသ္သနတ္ထာယ။ ကိံ ပနိမိနာ ဘဂဝတ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောတိ? နော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, အယဉှိ အာယသ္မာ ဒိ တ နဝ တရေ ရတ္တိံ နဝ တရေတိ ဧကောပံ အဥ္ဇာရသ တရေ ဥပဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဒိဝသသ္သ ပန သတက္ခတ္တုံ တ သဟသ္သက္ခတ္တုံ တ ဂန္တုကာမော သမာနောပိ န အကာရဏာ ဂစ္ဆတိ, ဇော ပဉှုဗ္ဗုဒ္ဓါရံ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆတိ။ သော တံဒိဝသံ တေန ဂန္တုကာမော ဧဝမာဟ။

အပဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာန န္တိ ကေသံ ဝိဟာရေ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥပ္ပန္နေ ဝိတအေ ကထံ ဒေဝမနုဿာနံ အပဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တတိ? ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၄၅၁) ဝိယ ဟိ ဒ္ဝီသု ဘိက္ခူသု ဝိတဒံ အာပ န္နေသု တသ္မိံ ဝိဟာရေ တေသံ အန္တေဝါသိကာ ဝိဝဒန္တိ, တေသံ ဩဝါဒံ ဂဏှန္တော ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဝိဝဒတိ, တ တော တေသံ ဥပဋ္ဌာကာ ဝိဝဒန္တိ, အထ မနုဿာနံ အာရက္ခဒေဝတာ ဒ္ဝေ ကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဓမ္မဝါဒီနံ အာရက္ခဒေဝတာ ဓမ္မဝါဒိနိယော ဟောန္တိ, အဓမ္မဝါဒီနံ အဓမ္မဝါဒိနိယော ဟောန္တိ။ တတော တာသံ အာရက္ခဒေဝ တာနံ မိတ္တာ ဘုမ္မဒေဝတာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ပရမ္ပရာယ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဌပေတွာ အရိယသာဝကေ သဗ္ဗေ ဒေ ဝမနုဿာ ဒ္ဝေ ကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ။ ဓမ္မဝါဒီဟိ ပန အဓမ္မဝါဒိနောဝ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, တတော ယံ ဗဟူဟိ ဂ ဟိတံ, တံ ဂဏှန္တိ။ ဓမ္မံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗဟုတရာဝ အဓမ္မံ ဂဏှန္တိ။ တေ အဓမ္မံ ပူရေတွာ ဝိဟရန္တာ အပါ ယေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဧဝံ ကေသံ ဝိဟာရေ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥပ္ပန္နေ ဝိတအေ ဗဟူနံ အပဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ။

၄၃. **အဘိညာ ဒေသိတာ**တိ မဟာဗောဓိမူလေ နိသိန္နေန ပစ္စက္ခံ ကတွာ ပဝေဒိတာ။ **ပတိဿယမာနရူပာ ဝိဟရန္တီ**တိ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ။ **ဘဂဝတော အစ္စယေနာ** တိ တေရဟိ ဘဂဝန္တံ ဓေဇ္ဇကံ ကတွာ သဂါရဝာ ဝိဟရန္တိ, တုမှာကံ, ဘန္တေ, ဥဂ္ဂတေဇတာယ ဒုရာသဒတာယ ဝိတဒံ ဇနေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဘဂဝတော ပန အစ္စယေန ဝိတ ဒံ ဇနေယျုန္တိ ဝဒတိ။ ယတ္ထ ပန တံ ဝိတဒံ ဇနေယျုံ, တံ ဒသ္သေန္တော **အဇ္ဈာဇီဝေ တ အဓိပာတိမောက္ခေ တ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈာဇီဝေ** တိ အာဇီဝဟေတု အာဇီဝကာရဏာ – ''ဘိက္ခု ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဥလ္လပတိ အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿာ''တိအာဒိနာ (ပရိ. ၂၈၇) နယေန ပရိတရေ ပညတ္တာနိ ဆ သိက္ခာပဒါနိ, တာနိ ဌပေတွာ သေသာနိ သဗ္ဗ သိက္ခာပဒါနိ **အဓိပာတိမောက္ခံ** နာမ။ **အပ္ပမတ္တကော သော အာနန္ဒာ**တိ အဇ္ဈာဇီဝံ အဓိပာတိမောက္ခဉ္စ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္န ဝိတအေ နာမ ယသ္မာ ပရဿ ကထာယပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သလ္လက္ခေတွာ သုပ္ပဇဟော ဟောတိ, တသ္မာ ''အပ္ပမတ္တကော''တိ ဝုတ္တော။

တတြာယံ နယော – ဣဓေကစ္စော ''န သက္ကာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အနုလ္လပန္တေန ကိဉ္စိ လဒ္ဓု''န္တိအာဒီနိ စိန္တေတွာ အာဇီဝဟေတု ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ တ ဥလ္လပတိ သဉ္စရိတ္တံ တ အာပဇ္ဇတိ, ယော တေ ဝိဟာရေ ဝ သတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာတိအာဒိနာ နယေန သာမန္တဇပ္ပနံ တ ကရောတိ, အဂိလာနော တ အတ္တနော အတ္ထာယ ပဏီ တဘောဇနာနိ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, ဘိက္ခုနီ တ ပန တာနိ ဝိညာပေတွာ ပာဋိဒေသနီယံ အာပဇ္ဇတိ, ယော ကောစိ ဒုက္ ကဋဝတ္ထုကံ ယံကိဉ္စိ သူပောဒနဝိညတ္တိမေဝ တ ကရောတိ, အညတရံ တ ပန ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောန္တော ဝိ ဟရတိ, တမေနံ သဗြဟ္မစာရီ ဧဝံ သဉ္ဇာနန္တိ – ''ကိံ ဣမဿ ဣမိနာ လာဘေန လဒ္ဓေန, ယော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ တ မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောတီ''တိ။ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိဿ ဧဝံ ဟောတိ – ''ကိဿ မယှံ ဣမိနာ လာဘေန, ယွာဟံ ဧဝံ သဒ္ဓါယ တေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတွာ မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေမိ, ပဏ္ဏ တ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောမီ''တိ သလ္လက္ခေတွာ တတော ဩရမတိ။ ဧဝံ ပရဿ ကထာယပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သ လ္လက္ခေတွာ သုပ္ပဇဟော ဟောတိ။ တေန ဘဂဝါ ''အပ္ပမတ္တကော''တိ အာဟ။

မဂ္ဂေ ဝါ ဟိ, အာနန္ဒ, ပဋိပဒါယ ဝါ တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ ပတွာ ဝိတက္ကော နာမ သဗ္ဗသော ဝူပသမ္မတိ, နတ္ထိ အဓိဂတမဂ္ဂါနံ ဝိတက္ကော။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂံ ပန ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒဉ္စ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

တတ္ရာယံ နယော – ဧဝံ ဘိက္ခုံ မနုဿာ လောကုတ္တရဓမ္မေ သမ္ဘာဝေန္တိ။ သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတေ ပုစ္ဆတိ "ကိံ အာဂတတ္ထာ"တိ။ မနသိကာတဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတုံ, ဘန္တေတိ။ နိသီဒထ, ခဏေနေဝ အရဟတ္တံ ပါပေတုံ သမတ္ထကမ္မဋ္ဌာနကထံ အာစိက္ခိဿာမီတိ ဝတွာ ဝဒတိ – "ဣဓ ဘိက္ခု အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော မူလကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ, တဿ တံ မနသိကရောတော ဩဘာသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ ပဌမမဂ္ဂေ နာမ။ သော ဒုတိယံ ဩဘာသဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဒုတိယမဂ္ဂေ အဓိဂတော ဟောတိ, ဧဝံ တတိယဉ္စ စတုတ္ထဉ္စ။ ဧတ္တာဝတာ မဂ္ဂပ္ပတ္တော စေဝ ဖလပ္ပတ္တော စ ဟောတီ"တိ။ အထ တေ ဘိက္ခူ "အခီဏာသဝေါ နာမ ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတုံ န သက္ကောတိ, အဒ္ဓာယံ ခီဏာသဝေါ"တိ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ။

သော အပရေန သမယေန ကာလံ ကရောတိ။ သမန္တာ ဘိက္ခာစာရဂါမေဟိ မနုဿာ အာဂန္တွာ ပုစ္ဆန္တိ "ကေနစိ, ဘန္တေ, ထေရော ပဉှံ ပုစ္ဆိတော"တိ။ ဥပါသကာ ပုဗ္ဗေဝ ထေရေန ပဉှော ကထိတော အမှာကန္တိ။ တေ ပုပ္ဖမဏ္ဍပံ ပုပ္ဖကူဋာဂါရံ သဇ္ဇေတွာ သုဝဏ္ဏေန အက္ခိပိဓာနမုခပိဓာနာဒီနိ ကရိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ သတ္တာဟံ သာဓုကီဠိတံ ကီဠိတွာ ဈာပေတွာ အဋ္ဌီနိ အာဒါယ စေတိယံ ကရောန္တိ။ အညေ အာဂန္တုကာ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ "မဟာထေရံ ပဿိဿာမ, ကဟံ, အာဝုသော, မဟာထေရော"တိ ပုစ္ဆန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဘန္တေတိ။ ဒုက္ကရံ, အာဝုသော, ထေရေန ကတံ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေန္တေန, ပဉှံ ပုစ္ဆိတ္ထ, အာဝုသောတိ။ ဘိက္ခူနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဣမိနာ နိယာမေန ကထေသိ, ဘန္တေတိ။ န ဧသော, အာဝုသော, မဂ္ဂေ, ဝိပဿနုပက္ကိလေသော နာမေသ, န တုမှေ ဇာနိတ္ထ, ပုထုဇ္ဇနော, အာဝုသော, ထေရောတိ။ တေ ကလဟံ ကရောန္တာ ဥဋ္ဌဟိတွာ "သကလဝိဟာရေ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခာစာရဂါမေသု မနုဿာ စ န ဇာနန္တိ, တုမှေယေဝ ဇာနာထ။ ကတရမဂ္ဂေန တုမှေ အာဂတာ, ကိံ တေ ဝိဟာရဒွါရေ စေတိယံ န ဒိဋ္ဌ"န္တိ။ ဧဝံဝါဒီနံ ပန ဘိက္ခူနံ သတံ ဝါ, ဟောတု သဟဿံ ဝါ, ယာဝ တံ လဒ္ဓိံ နပ္ပဇဟန္တိ, သဂ္ဂေပိ မဂ္ဂေပိ ဝါရိတောယေဝ။

အပရောပိ တာဒိသောဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဧဝံ ကထေတိ – စိတ္တေနေဝ တီသု ဥဒ္ဒနေသု တီဏိ ကပလ္လာနိ အာရောပေတွာ ဟေဋ္ဌာ အဂ္ဂိံ ကတွာ စိတ္တေနေဝ အတ္တနော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရံ ဥပ္ပာဋေတွာ ကပလ္လေသု ပက္ခိပိတွာ စိတ္တေနေဝ ဒဏ္ဍကေန ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ ဘဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ယာ ဈာယမာနေ ဆာရိကာ ဟောတိ, သာ မုခဝါတေန ပလာပေတဗ္ဗာ။ ဧတ္တကေန ဓူတပါပေ နာမေသ သမဏော ဟောတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

အပရော ဧဝံ ကထေတိ – စိတ္တေနေဝ မဟာစာဋိံ ဌပေတွာ မတ္ထုံ ယောဇေတွာ စိတ္တေနေဝ အတ္တနော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရံ ဥပ္ပာဋေတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိတွာ မတ္ထုံ ဩတာရေတွာ မန္ထိတဗ္ဗံ။ မထိယမာနံ ဝိလီယတိ, ဝိလီနေ ဥပရိ ဖေဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ သော ဖေဏော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော။ ဧတ္တာဝတာ တေ အမတံ ပရိဘုတ္တံ နာမ ဘဝိဿတီ ။ ဣတော ပရံ "အထ တေ ဘိက္ခူ"တိအာဒိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

၄၄. ဣဒါနိ ယော ဧဝံ ဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တဿ မူလံ ဒဿေန္တော **ဆယိမာနီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အကရတော**တိ ကရဝဝိရဟိတော။ **အပ္ပတိဿော** တိ အပ္ပတိဿယော အနီစဝုတ္တိ။ ဧတ္ထ ပန ယော ဘိက္ခု သတ္ထရိ ခရမာနေ တီသု ကာလေသု ဥပဋ္ဌာနံ န ယာတိ, သတ္ထရိ အနုပါဟနေ စင္ကမန္တေ သဉပါဟနော စင္ကမတိ, နီစေ စင္ကမေ စင္ကမန္တေ ဥစ္စေ စင္ကမေ စင္ကမတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝသန္တေ ဥပရိ ဝသတိ, သတ္ထု ဒဿနဋ္ဌာနေ ဥဘော အံသေ ပါရုပတိ, ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဥပါဟနံ ဓာရေတိ, နှာနတိတ္ထေ ဥစ္စာရံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ ကရောတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဝါ ပန စေတိယံ ဝန္ဒိတုံ န ဂစ္ဆတိ, စေတိယဿ ပညာယနဋ္ဌာနေ သတ္ထုဒဿနဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ ကရောတိ, အညေဟိ စ ဘိက္ခူဟိ "ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသိ, န ဣဒံ ဝဋ္ဋတိ, သမ္မာသဗုဒ္ဓဿ နာမ လဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တေ "တူဏှီ ဟောတိ, ကိံ ဗုဒ္ဓော ဗုဒ္ဓောတိ ဝဒသီ"တိ ဘဏတိ, အယံ **သတ္ထရိ အကရတော** နာမ။

ယော ပန ဓမ္မသ္သဝနေ သဥ္ဇုဋ္ဌေ သက္ကစ္စံ န ဂစ္ဆတိ, သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ န သုဏာတိ, နိဒ္ဒါယတိ တ သလ္လ
ပေန္တော တ နိသီဒတိ, သက္ကစ္စံ န ဂဏှာတိ န ဓာရေတိ, “ကိံ ဓမ္မေ အကာရဝံ ကရောသီ”တိ ဝုတ္တေ “တုဏှီ
ဟောတိ, ဓမ္မော ဓမ္မောတိ ဝဒသိ, ကိံ ဓမ္မော နာမာ”တိ ဝဒတိ, အယံ **ဓမ္မေ အကာရဝတော** နာမ။

ယော ပန ထေရေန ဘိက္ခုနာ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နိသီဒတိ ပဉှံ ကထေတိ, ဝုဍ္ဎေ ဘိက္ခူ ဃဋ္ဋေန္တော
ဂစ္ဆတိ, တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ, ဒုဿပလ္လတ္ထိကံ တ ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကံ တ ကရောတိ, သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥဘော အံသေ
ဟာရုပတိ, ဆတ္တုပာဟနံ ဓာရေတိ, “ဘိက္ခုသင်္ဃဿ လဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေပိ “တုဏှီ ဟောတိ, သင်္ဃော သ
င်္ဃောတိ ဝဒသိ, ကိံ သင်္ဃော, မိဂသင်္ဃော အဇသင်္ဃော”တိအာဒီနိ ဝဒတိ, အယံ **သင်္ဃေ အကာရဝတော** နာမ။ ဧကဘိက္
ခုသ္မိမ္ပိ ဟိ အကာရဝေ ကတေ သင်္ဃေ ကတောယေဝ ဟောတိ။ တိဿော သိက္ခာ ပန အပရိပူရယမာနောဝ **သိက္ခာယ န
ပရိပူရကာရီ** နာမ။

အဇ္ဈတ္တံ တ တိ အတ္တနိ တ အတ္တနော ပရိသာယ တ။ **ဗဟိဒ္ဓါ** တိ ပရသ္မိံ တ ပရဿ ပရိသာယ တ။

၄၆. ဣာအနိ အယံ ဆ ဌာနာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဝိတအော ဝမုန္တော ယာနိ အဓိကရဏာနိ ဟာပုဏာတိ, တာနိ ဒဿ
သေတုံ **စတ္တာရိမာနီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝူပသမနတ္ထာယ ပဝတ္တမာနေဟိ သမထေဟိ အဓိကာတဗ္ဗာနီတိ **အဓိက
ရဏာနိ**။ ဝိတအောဝ အဓိကရဏံ **ဝိတအာဓိကရဏံ**။ ဣာတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣာအနိ ဣာမာနိပိ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ ပတ္တတ ဥပရိ ဝမေန္တော သော ဝိတအော ယေဟိ သမထေဟိ ဝူပသမ္မတိ,
တေသံ ဒဿနတ္ထံ **သတ္တ ခော ပနိမေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဓိကရဏာနိ သမေန္တိ ဝူပသမေန္တီတိ **အဓိကရဏာသမ
ထာ။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာန**န္တိ ဥပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပန္နာနံ။ **အဓိကရဏာန**န္တိ ဧတေသံ ဝိတအာဓိကရဏာဒီနံ စတုန္နံ။ **သမထာယ ဝူ
ပသမာယာ**တိ သမနတ္ထဉ္စေဝ ဝူပသမနတ္ထဉ္စ။ **သမ္မုခာဝိနယော အာတဗ္ဗော။ပေ။ တိဏဝတ္ထာရကော** တိ ဣာမေ
သတ္တ သမထာ အာတဗ္ဗာ။

တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယကထာ – အဓိကရဏေသု တာဝ ဓမ္မောတိ တ အဓမ္မောတိ တတိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝတ္ထူဟိ ဝိဝ
ဒန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ယော ဝိတအော, ဣာဒံ **ဝိတအာဓိကရဏံ** နာမ။ သီလဝိပတ္တိယာ တ အာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝဝိပတ္တိယာ တ
အနုဝဒန္တာနံ ယော အနုတအော ဥပဝဒနာ စေဝ စောဒနာ စ, ဣာဒံ **အနုတအာဓိကရဏံ** နာမ။ မာတိကာယံ အာဂတာ ပဉ္စ ဝိဘင်္
ဂေ ဒွေဝတိ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ **အာပတ္တာဓိကရဏံ** နာမ။ ယံ သင်္ဃဿ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ ကရ
ဏံ, ဣာဒံ **ကိစ္စာဓိကရဏံ** နာမ။

တတ္ထ **ဝိတအာဓိကရဏံ** ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ သမ္မုခာဝိနယေန စ ယေဘုယျသိကာယ စ။ သမ္မုခာဝိနယေ
နေဝ သမ္မမာနံ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပ္ပန္နံ, တသ္မိံယေဝ တ, အညတ္ထ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂေ တ, ယ
တ္ထ ဂန္တွာ သင်္ဃဿ နိယျာတိတံ, တတ္ထ သင်္ဃေန တ ဂဏေန တ ဝူပသမေတုံ အသက္ကောန္တေ တတ္ထေဝ
ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မတပုဂ္ဂလေဟိ တ ဝိနိစ္ဆိတံ သမ္မတိ။ ဧဝံ သမ္မမာနေ ပန တသ္မိံ ယာ သင်္ဃသမ္မုခတာ ဓမ္မသမ္မုခ
တာ, ဝိနယသမ္မုခတာ, ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ, အယံ **သမ္မုခာဝိနယော** နာမ။

တတ္ထ စ ကာရကသင်္ဃဿ သာမဂ္ဂိဝသေန သမ္မုခီဘာဝေ သင်္ဃသမ္မုခတာ။ သမေတဗ္ဗဿ ဝတ္ထုနော ဘူ
တတာ ဓမ္မသမ္မုခတာ။ ယထာ တံ သမေတဗ္ဗံ, တထေဝ သမနံ ဝိနယသမ္မုခတာ။ ယော စ ဝိဝဒတိ, ယေန စ ဝိဝဒတိ, တေ
သံ ဥဘိန္နံ အတ္တပစ္စတ္ထိကာနံ သမ္မုခီဘာဝေ ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ။ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဝူပသမေ ပနေတ္ထ သင်္ဃသမ္မုခ
တာ ပရိဟာယတိ။ ဧဝံ တာဝ သမ္မုခာဝိနယေနေဝ သမ္မတိ။

သစေ ပနေဝမ္ပိ န သမ္မတိ, အထ နံ ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မတာ ဘိက္ခူ “န မယံ သက္ကောမ ဝူပသမေတု”န္တိ သင်္
ဃဿေဝ နိယျာတေန္တိ။ တတော သင်္ဃော ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သလာကဂ္ဂာဟကံ သမ္မန္နိတွာ တေန ဂုဠှ
ဟာကဝိဝဋ္ဋကသကဏ္ဏဇပ္ပကေသု တီသု သလာကဂ္ဂာဟေသု အညတရဝသေန သလာကံ ကာဟေတွာ သန္နိပတိတပရိ
သာယ ဓမ္မတဒီနံ ယေဘုယျတာယ ယထာ တေ ဓမ္မတဒိနော ဝဒန္တိ, ဧဝံ ဝူပသန္တံ အဓိကရဏံ သမ္မုခာဝိနယေန စ

ယေဘုယ္ယသိကာယ စ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော ဝုတ္တနယော ဧဝ။ ယံ ပန ယေဘုယ္ယသိကာယ ကမ္မဿ ကရဏံ, အယံ **ယေဘုယ္ယသိကာ** နာမ။ ဧဝံ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ။

အနုဝါဒါဓိကရဏံ စတူဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ သမ္မုခါဝိနယေန စ သတိဝိနယေန စ အမူဠ္ဟဝိနယေန စ တဿ ပါပိယသိကာယ စ။ သမ္မုခါဝိနယေနေဝ သမ္မမာနံ ယော စ အနုဝဒတိ, ယဉ္စ အနုဝဒတိ, တေသံ ဝစနံ သုတွာ, သစေ ကာစိ အာပတ္တိ နတ္ထိ, ဥဘော ခမာပေတွာ, သစေ အတ္ထိ, အယံ နာမေတ္ထ အာပတ္တီတိ ဧဝံ ဝိနိစ္ဆိတံ ဝူပသမ္မတိ။ တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယလက္ခဏံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ယဒါ ပန ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အမူလိကာယ သီလဝိပတ္တိယာ အနုဒ္ဓံသိတဿ သတိဝိနယံ ယာစမာနဿ သင်္ဃော ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန သတိဝိနယံ ဒေတိ, တဒါ သမ္မုခါဝိနယေန စ သတိဝိနယေန စ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဒိန္နေ ပန သတိဝိနယေ ပုန တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ကဿစိ အနုဝါဒော န ရုဟတိ။

ယဒါ ဥမ္မတ္တကော ဘိက္ခု ဥမ္မာဒဝသေန ကတေ အဿာမဏကေ အဇ္ဈာစာရေ "သရတာယသ္မာ ဧဝရူပိံ အာပတ္တိ"န္တိ ဘိက္ခူဟိ ဝုစ္စမာနော – "ဥမ္မတ္တကေန မေ, အာဝုသော, ဧတံ ကတံ, နာဟံ တံ သရာမီ"တိ ဘဏန္တောပိ ဘိက္ခူဟိ စောဒိယမာနောဝ ပုန အစောဒနတ္ထာယ အမူဠ္ဟဝိနယံ ယာစတိ, သင်္ဃော စဿ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန အမူဠ္ဟဝိနယံ ဒေတိ, တဒါ သမ္မုခါဝိနယေန စ အမူဠ္ဟဝိနယေန စ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဒိန္နေ ပန အမူဠ္ဟဝိနယေ ပုန တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ကဿစိ တပ္ပစ္စယာ အနုဝါဒော န ရုဟတိ။

ယဒါ ပန ပါရာဇိကေန ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တေန ဝါ စောဒိယမာနဿ အညေနာညံ ပဋိစရတော ပါပုဿန္နတာယ ပါပိယဿ ပုဂ္ဂလဿ – "သစာယံ အစ္ဆိန္နမူလော ဘဝိဿတိ, သမ္မာ ဝတ္တိတွာ ဩသာရဏံ လဘိဿတိ, သစေ ဆိန္နမူလော, အယမေဝဿ နာသနာ ဘဝိဿတီ"တိ မညမာနော သင်္ဃော ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန တဿပါပိယသိကံ ကရောတိ, တဒါ သမ္မုခါဝိနယေန စ တဿ ပါပိယသိကာယ စ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ အနုဝါဒါဓိကရဏံ စတူဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ။

အာပတ္တာဓိကရဏံ တီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ သမ္မုခါဝိနယေန စ ပဋိညာတကရဏေန စ တိဏဝတ္ထာရကေန စ။ တဿ သမ္မုခါဝိနယေနေဝ ဝူပသမော နတ္ထိ။ ယဒါ ပန ဧကဿ ဝါ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ သင်္ဃဂဏမဇ္ဈေသု ဝါ ဘိက္ခု လဟုကံ အာပတ္တိံ ဒေသေတိ, တဒါ အာပတ္တာဓိကရဏံ သမ္မုခါဝိနယေန စ ပဋိညာတကရဏေန စ ဝူပသမ္မတိ။ တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော တာဝ ယော စ ဒေသေတိ, ယဿ စ ဒေသေတိ, တေသံ သမ္မုခတာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ပုဂ္ဂလဿ စ ဂဏဿ စ ဒေသနာကာလေ သင်္ဃသမ္မုခတာ ပရိဟာယတိ။ ယံ ပနေတ္ထ "အဟံ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော"တိ စ, အာမ "ပဿာမီ"တိ စ ပဋိညာတာယ "အာယတိံ သံဝရေယ္ယာသီ"တိ ကရဏံ, တံ ပဋိညာတကရဏံ နာမ။ သင်္ဃာဒိသေသေ ပရိဝါသာဒိယာစနာ ပဋိညာ, ပရိဝါသာဒီနံ ဒာနံ ပဋိညာတကရဏံ နာမ။

ဒွေပက္ခဇာတာ ပန ဘဏ္ဍနကာရကာ ဘိက္ခူ ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစာရံ စရိတွာ ပုန လဇ္ဇိဓမ္မေ ဥပ္ပန္နေ "သစေ မယံ ဣမာဟိ အာပတ္တီဟိ အညမညံ ကာရေဿာမ, သိယာပိ တံ အဓိကရဏံ ကက္ခဠတ္တာယ သံဝတ္တေယျာ"တိ အညမညံ အာပတ္တိယာ ကာရာပနေ ဒေါသံ ဒိသွာ ယဒါ တိဏဝတ္ထာရကကမ္မံ ကရောန္တိ, တဒါ အာပတ္တာဓိကရဏံ သမ္မုခါဝိနယေန စ တိဏဝတ္ထာရကေန စ သမ္မတိ။ တတြ ဟိ ယတ္တကာ ဟတ္ထပါသုပဂတာ "န မေ တံ ခမတီ"တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မံ အကတွာ "ဒုက္ကဋံ ကမ္မံ ပုန ကာတဗ္ဗံ ကမ္မ"န္တိ န ဥက္ကောဋေန္တိ, နိဒ္ဒမ္ပိ ဩက္ကန္တာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေသမ္ပိ ဌပေတွာ ထုလ္လဝဇ္ဇဉ္စ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တဉ္စ သဗ္ဗာပတ္တိယော ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ ဧဝံ အာပတ္တာဓိကရဏံ တီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ။ **ကိစ္စာဓိကရဏံ** ဧကေန သမထေန သမ္မတိ သမ္မုခါဝိနယေနေဝ။

ဣမာနိ စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ ယထာနုရူပံ ဣမေဟိ သတ္တဟိ သမထေဟိ သမ္မန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အဓိကရဏာနံ သမထာယ ဝူပသမာယ သမ္မုခါဝိနယော ဒာတဗ္ဗော။ပေ.။ တိဏဝတ္ထာရကော"တိ။ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယနယော, ဝိတ္ထာရော ပန သမထက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၁၈၅) အာဂတောယေဝ။ ဝိနိစ္ဆယောပိဿ **သမန္တပါသာဒိကာယ** ဝုတ္တော။

၄၇. ယော ပနာယံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ “ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ ဝိဝဒန္တိ”တိအာဒိကော ဝိတ္ထာရော ဝုတ္တော, သော ဧတေန နယေန သင်္ခေပတောဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဓမ္မော** တိအာဒီသု သုတ္တန္တပရိယာယေန တာဝ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ **ဓမ္မော,** အကုသလကမ္မပထာ **အဓမ္မော** ။ တထာ “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ”တိ ဟေဋ္ဌာ အာဂတာ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ, တယော သတိပဋ္ဌာနာ တယော သမ္မပ္ပဓာနာ တယော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆ ဣန္ဒြိယာနိ ဆ ဗလာနိ အဋ္ဌ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ နဝင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ စာတိ, စတ္တာရော ဥပါဒါနာ ပဉ္စ နီဝရဏာနီတိအာဒယော သံကိလိဋ္ဌ ဓမ္မာ စာတိ အယံ အဓမ္မော။

တတ္ထ ယံကိဉ္စိ ဧကံ အဓမ္မကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ “ဣမံ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ကရိဿာမ, ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယကုလံ နိယျာနိကံ ဘဝိဿတိ, မယဉ္စ လောကေ ပါကဋာ ဘဝိဿာမာ”တိ တံ အဓမ္မံ “ဓမ္မော အယ”န္တိ ကထေန္တာ ဓမ္မောတိ ဝိဝဒန္တိ။ တထေဝ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု ဧကံ ဂဟေတွာ “အဓမ္မော အယ”န္တိ ကထေန္တာ အဓမ္မောတိ ဝိဝဒန္တိ။

ဝိနယပရိယာယေန ပန ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ယထာပဋိညာယ ကာတဗ္ဗကမ္မံ **ဓမ္မော** နာမ, အဘူတေန ပန ဝတ္ထုနာ အစောဒေတွာ အသာရေတွာ အပဋိညာယ ကတဗ္ဗကမ္မံ **အဓမ္မော** နာမ။ တေသုပိ အဓမ္မံ “ဓမ္မော အယ”န္တိ ကထေန္တာ ဓမ္မောတိ ဝိဝဒန္တိ, “အဓမ္မော အယ”န္တိ ကထေန္တာ အဓမ္မောတိ ဝိဝဒန္တိ။

သုတ္တန္တပရိယာယေန ပန ရာဂဝိနယော ဒောသဝိနယော မောဟဝိနယော သံဝရော ပဟာနံ ပဋိသင်္ခါတိ အယံ **ဝိနယော** နာမ, ရာဂါဒီနံ အဝိနယော အသံဝရော အပ္ပဟာနံ အပ္ပဋိသင်္ခါတိ အယံ **အဝိနယော** နာမ။ ဝိနယပရိယာယေန ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဉတ္တိသမ္ပတ္တိ အနုသာဝနသမ္ပတ္တိ သီမသမ္ပတ္တိ ပရိသသမ္ပတ္တီတိ အယံ **ဝိနယော** နာမ, ဝတ္ထုဝိပတ္တိ။ပေ။ ပရိသဝိပတ္တီတိ အယံ **အဝိနယော** နာမ။ တေသုပိ ယံကိဉ္စိ အဝိနယံ “ဝိနယော အယ”န္တိ ကထေန္တာ ဝိနယောတိ ဝိဝဒန္တိ, ဝိနယံ အဝိနယောတိ ကထေန္တာ အဝိနယောတိ ဝိဝဒန္တိ။

ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ တိ ဓမ္မရဇ္ဇု အနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ ဉာဏေန ဃံသိတဗ္ဗာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ။ သာ ပနေသာ ဓမ္မနေတ္တိ “ဣတိ ခော ဝစ္ဆ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ အကုသလာ ဒသ ဓမ္မာ ကုသလာ”တိ ဧဝံ မဟာဝစ္ဆဂေါတ္တသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၁၉၄) အာဂတာတိ ဝုတ္တာ။ သာ ဧဝ ဝါ ဟောတု, ယော ဝါ ဣဓ ဓမ္မောတိ စ ဝိနယော စ ဝုတ္တော။ **ယထာ တတ္ထ သမေတီ**တိ ယထာ တာယ ဓမ္မနေတ္တိယာ သမေတိ, “ဓမ္မော ဓမ္မောဝ ဟောတိ, အဓမ္မော အဓမ္မောဝ, ဝိနယော ဝိနယောဝ ဟောတိ, အဝိနယော အဝိနယောဝ”။ **တထာ တ**န္တိ ဧဝံ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။ **ဧကစ္စာနံ အဓိကရဏာန**န္တိ ဣဓ ဝိဝါဒါဓိကရဏမေဝ ဒဿိတံ, သမ္မုခါဝိနယော ပန န ကိသ္မိဉ္စိ အဓိကရဏေ န လဗ္ဘတိ။

၄၈. တံ ပနေတံ ယသ္မာ ဒွီဟိ သမထေဟိ သမ္မတိ သမ္မုခါဝိနယေန စ ယေဘုယျသိကာယ စ, တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ မာတိကာယ ဌပိတာနုက္ကမေန ဣဒါနိ သတိဝိနယဿ ဝါရေ ပတ္တေပိ တံ အဝတွာ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿေဝ တာဝ ဒုတိယသမထံ ဒဿေန္တော **ကထဉ္စာနန္ဒ, ယေဘုယျသိကာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗဟုတရာ**တိ အန္တမသော ဒွီဟိ တီဟိပိ အတိရေကတရာ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၉. ဣဒါနိ ဟေဋ္ဌာ အဝိတ္ထာရိတံ သတိဝိနယံ အာဒိံ ကတွာ ဝိတ္ထာရိတာဝသေသသမထေ ပဋိပာဋိယာ ဝိတ္ထာရေတုံ **ကထဉ္စာနန္ဒ, သတိဝိနယော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပါရာဇိကသာမန္တေန ဝါ** တိ ဒွေဝ သာမန္တာနိ ခန္ဓသာမန္တဉ္စ အာပတ္တိသာမန္တဉ္စ။ တတ္ထ ပါရာဇိကာပတ္တိက္ခန္ဓော သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိက္ခန္ဓော ထုလ္လစ္စယ-ပါစိတ္တိယ-ပါဋိဒေသနီယ-ဒုက္ကဋ-ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိက္ခန္ဓောတိ ဧဝံ ပုရိမဿ ပစ္ဆိမခန္ဓံ ခန္ဓသာမန္တံ နာမ ဟောတိ။ ပဌမပါရာဇိကဿ ပန ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒုက္ကဋံ, သေသာနံ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဣဒံ အာပတ္တိသာမန္တံ နာမ။ တတ္ထ ခန္ဓသာမန္တေ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဂရုကာပတ္တိ နာမ ဟောတိ။ **သရတာယသ္မာ** တိ သရတု အာယသ္မာ။ **ဧကစ္စာနံ အဓိကရဏာန**န္တိ ဣဓ အနုဝါဒါဓိကရဏမေဝ ဒဿိတံ။

၅၀. **ဘာသိတပရိက္ကန္တ** န္တိ ဝါစာယ ဘာသိတံ ကာယေန စ ပရိက္ကန္တံ, ပရက္ကမိတွာ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ဧကစ္စာန** န္တိ ဣဓာပိ အနုဝါဒါဓိကရဏမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ ပဋိညာတကရဏေ “ဧကစ္စာန”န္တိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ဒဿိတံ။

၅၂. **ဒတ**တိ သဟာသာ။ **ရတ**တိ အညံ ဘဏိတုကာမေန အညံ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, တဿဟာပိယသိကာ ဟောတီ**တိ တဿပုဂ္ဂလဿ ဟာပုဿန္နတာ ဟာပိယသိကာ ဟောတိ။ ဣမိနာ ကမ္မဿ ဝတ္ထု ဒဿိတံ။ ဧဝရူပဿ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ကမ္မေန ဟိ အဓိကရဏဿ ဝူပသမော ဟောတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ဟာပုဿန္နတာယ။ ဣဓာပိ စ အနုတအာဓိကရဏမေဝ အဓိကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၃. **ကထဉ္စာနန္ဒ , တိဏဝတ္ထာရကော** တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ကမ္မံ တိဏဝတ္ထာရကသဒိသတ္တာ တိဏဝတ္ထာရကောတိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ဂူထံ ဝါ မုတ္တံ ဝါ ဃဋ္ဋိယမာနံ ဒုဂ္ဂန္ဓတာယ ဗာဓတိ, တိဏေဟိ အဝတ္ထရိတွာ သုပ္ပဋိစ္ဆာဒိတဿ ပနဿ သော ဂန္ဓော န ဗာဓတိ, ဧဝမေဝ ယံ အဓိကရဏံ မူလာနုမူလံ ဂန္တွာ ဝူပသမိယမာနံ ကက္ခဋ္ဌတ္တာယ တဋ္ဌတ္တာယ ဘေဒာယ သံဝတ္တတိ, တံ ဣမိနာ ကမ္မေန ဝူပသန္တံ ဂူထံ ဝိယ တိဏဝတ္ထာရကေန ပဋိစ္ဆန္နံ ဝူပသန္တံ ဟောတီတိ ဣဒံ ကမ္မံ တိဏဝတ္ထာရကသဒိသတ္တာ တိဏဝတ္ထာရကောတိ ဝုတ္တံ။ တဿ **ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူနံ ဘဏ္ဍနဇာတာန**န္တိအာဒိဝစနေန အာကာရမတ္တမေဝ ဒဿိတံ, ခန္ဓကေ အာဂတာယေဝ ပနေတ္ထ ကမ္မဝါစာ ပမာဏံ။ **ဌပေတွာ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဌပေတွာ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ**န္တိ။ ဧတ္ထ ပန **ထုလ္လဝဇ္ဇ**န္တိ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဟာရာဇိကဉ္စေဝ သင်္ဃာဒိသေသဉ္စ။ **ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ**န္တိ ဂိဟီနံ ဟီနေန ခုံသနဝမ္ဘနဓမ္မိကပဋိဿဝေသု အာပန္နာ အာပတ္တိ။ **အဓိကရဏာန**န္တိ ဣဓ အာပတ္တာဓိကရဏမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိစ္စာဓိကရဏဿ ပန ဝသေန ဣဓ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တံ, သမ္မုခါဝိနယေနေဝ ပနဿ ဝူပသမော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၄. **ဆယိမေ , အာနန္ဒ, ဓမ္မာ သာရဏီယာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကလဟဝသေန သုတ္တံ အာရဒ္ဓံ, ဥပရိ သာရဏီယဓမ္မာ အာဂတာ။ ဣတိ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနာ ဂတာ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ ကောသမ္ဗိယသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၄၉၈-၅၀၀) ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကထိတာ, ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သောတာပတ္တိဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဏု**န္တိ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။ **ထူလ**န္တိ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သာမဂါမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သုနက္ခတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ သုနက္ခတ္တသုတ္တံ။ တတ္ထ **အညာ**တိ အရဟတ္တံ။ **ဗျာကတာ** တိ ခီဏာ ဇာတီတိအာဒီဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ ကထိတာ။ **အဓိမာနေနာ**တိ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိနော, အနဓိဂတေ အဓိဂတသညိနော ဟုတွာ အဓိဂတံ အမှေဟီတိ မာနေန ဗျာကရိံသု။

၅၆. **ဧဝဉ္စေတ္ထ သုနက္ခတ္တ တထာဂတဿ ဟောတီ** တိ သုနက္ခတ္တ ဧတ္ထ ဧတေသံ ဘိက္ခူနံ ပဉှဗျာကရဏေ – “ဣဒံ ဌာနံ ဧတေသံ အဝိဘူတံ အန္ဓကာရံ, တေနိမေ အနဓိဂတေ အဓိဂတသညိနော, ဟန္ဒ နေသံ ဝိသောဓေတွာ ဟာကဋံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေမီ”တိ, ဧဝဉ္စ တထာဂတဿ ဟောတိ။ **အထ စ ပနိဓေကစ္စေ။ပေ။ တဿပိ ဟောတိ အညထတ္တ**န္တိ ဘဂဝတ ပဋိပန္နကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ယတ္ထ ပန ဣစ္ဆာစာရေ ဌိတာ ဧကစ္စေ မောဃပုရိသာ ဟောန္တိ, တတြ ဘဂဝတ ပဿတိ – “ဣမေ ဣမံ ပဉှံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အဇာနိတွာဝ ဇာနန္တာ ဝိယ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိနော ဟုတွာ ဂါမနိဂမာဒီသု ဝိသေဝမာနာ ဝိစရိဿန္တိ, တံ နေသံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာ”တိ ဧဝမဿာယံ ဣစ္ဆာစာရေ ဌိတာနံ ကာရဏာ ပဋိပန္နကာနမ္ပိ အတ္ထာယ “ဓမ္မံ ဒေသိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နဿ စိတ္တဿ အညထာဘာဝေါ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၅၇. **လောကာမိသာဓိမုတ္တော** တိ ဝဋ္ဋာမိသ-ကာမာမိသ-လောကာမိသဘူတေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အဓိမုတ္တော တန္နိန္နော တဂ္ဂရုကော တပ္ပဗ္ဘာရော။ **တပ္ပတိရူပီ** တိ ကာမဂုဏသဘာဂ။ **အာနေဉ္ဇပဋိသံယုတ္တာယာ** တိ အာနေဉ္ဇသမာပတ္တိပဋိသံယုတ္တာယ။ **သံသေယျာ** တိ ကထေယျ။ **အာနေဉ္ဇသံယောဇနေန ဟိ ခော ဝိသံယုတ္တော** တိ အာနေဉ္ဇသမာပတ္တိသံယောဇနေန ဝိသံယုတ္တော။ **လောကာမိသာဓိမုတ္တော** တိ ဧဝရူပေ ဟိ လူခစီဝရဓရော မတ္တိကာပတ္တံ အာဒာယ အတ္တနော သဒိသေဟိ ကတိပယေဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စန္တဇနပဒံ ဂန္တွာ, ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌကာလေ မနု

သ္သာ ဒိသွာ “မဟာပံသုကုလိကာ အာဂတာ”တိ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ သက္ကစ္စံ အနံ ဒေန္တိ, ဘတ္တကိ
စ္စေ နိဋ္ဌိတေ အနုမောဒနံ သုတွာ – “သွေပိ, ဘန္တေ, ဣဓေဝ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသထာ”တိ ဝဒန္တိ။ အလံ ဥပါသကာ, အ
ဇ္ဇာပိ တေ ဗဟူနံ ဒိန္နန္တိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, အန္တောဝဿံ ဣဓ ဝသေယျာထာတိ အဓိဝါသေတွာ ဝိဟာရမဂ္ဂံ ပု
စ္ဆိတွာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ သေနာသနံ ဂဟေတွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေန္တိ။ သာယံ ဧကော အာဝါသိကော
တေ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆတိ “ကတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ထာ”တိ? အသုကဂါမေတိ။ ဘိက္ခာ သမ္ပန္နာတိ? အာမ ဧဝရူပါ နာမ မနု
ဿာနံ သဒ္ဓါ ဟောတိ။ “အဇ္ဇေဝ နု ခော ဧတေ ဒေဒိသာ, နိစ္စမ္ပိ ဒေဒိသာ”တိ? သဒ္ဓါ တေ မနုဿာ နိစ္စမ္ပိ ဒေဒိသာ,
တေ နိဿာယေဝ အယံ ဝိဟာရော ဝဍ္ဎတီတိ။ တတော တေ ပံသုကုလိကာ ပုနပ္ပုနံ တေသံ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တိ, ဒိဝသာဝ
သေသံ ကထေတွာ ရတ္တိမ္ပိ ကထေန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ဣစ္ဆာစာရေ ဌိတဿ သီသံ နိက္ခန္တံ ဟောတိ ဥဒရံ ဖာလိ
တံ။ ဧဝံ လောကာမိသာဓိမုတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၅၉. ဣဒါနိ အာနေဉ္ဇသမာပတ္တိလာဘိံ အဓိမာနိကံ ဒဿေန္တော **ဌာနံ ခော ပနေတ**န္တိအာဒိမာဟ။ **အာနေဉ္ဇာဓိ**
မုတ္တဿာတိ ကိလေသသိဉ္ဇနဝိရဟိတာသု ဟေဋ္ဌိမာသု ဆသု သမာပတ္တီသု အဓိမုတ္တဿ တန္နိန္နဿ တဂ္ဂရု
နော တပ္ပဗ္ဘာရဿ။ **သော ပဝုတ္တေ**တိ တံ ပဝုတ္တံ။ ဆ သမာပတ္တိလာဘိနော ဟိ အဓိမာနိကဿ ပဉ္စကာမဂုဏာမိ
သဗန္ဓနာ ပတိတပဏ္ဍုပလာသော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၆၀. ဣဒါနိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ လာဘိနော အဓိမာနိကဿ နိဿံသံ ဒဿေတုံ **ဌာနံ ခော ပနာ**တိအာဒိ
မာဟ။ တတ္ထ **ဒွေဓာ ဘိန္နာ**တိ မဇ္ဈေ ဘိန္နာ။ **အပ္ပဋိသန္ဓိကာ**တိ ခုဒ္ဒကာ မုဋ္ဌိပါသာဏမတ္တာ ဇတုနာ ဝါ သိလေသေ
န ဝါ အလ္လီယာပေတွာ ပဋိသန္ဓာတုံ သက္ကာ။ မဟန္တံ ပန ကုဋာဂါရပ္ပမာဏံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သော ဘိန္နေ**တိ
တံ ဘိန္နံ။ ဥပရိ သမာပတ္တိလာဘိနော ဟိ ဟေဋ္ဌာသမာပတ္တိ ဒွေဓာဘိန္နာ သေလာ ဝိယ ဟောတိ, တံ သမာပဇ္ဇိဿ
သာမီတိ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၆၁. ဣဒါနိ နေဝသညာနာသညာယတနလာဘိနော အဓိမာနိကဿ စ နိဿံသံ ဒဿေန္တော **ဌာနံ ခော ပနာ**တိအာဒိ
မာဟ။ တတ္ထ **သော ဝန္တေ**တိ တံ ဝန္တံ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနော ဟိ ဟေဋ္ဌာသမာပတ္တိယော ဝန္တသဒိသာ ဟု
တွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ပုန သမာပဇ္ဇိဿာမီတိ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၆၂. ဣဒါနိ ခီဏာသဝဿ နိဿံသံ ဒဿေန္တော **ဌာနံ ခော ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သော ဥစ္ဆိန္နမူလေ**တိ
သော ဥစ္ဆိန္နမူလော။ ဥပရိ သမာပတ္တိလာဘိနော ဟိ ဟေဋ္ဌာသမာပတ္တိ မူလစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, တံ သ
မာပဇ္ဇိဿာမီတိ စိတ္တံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ။

၆၃. **ဌာနံ ခော ပနာ**တိ ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဟေဋ္ဌာ ဟိ သမာပတ္တိလာဘိနော အဓိမာနိကဿပိ ခီဏာသဝ
ဿပိ နိဿံသော ကထိတော, သုက္ခဝိပဿကဿ ပန အဓိမာနိကဿပိ ခီဏာသဝဿပိ န ကထိတော။ တေသံ ဒွိန္န
မ္ပိ နိဿံသံ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ။ သမာပတ္တိလာဘိနော ဟိ အဓိမာနိကဿ နိဿံသေ
ကထိတေ သုက္ခဝိပဿကဿပိ အဓိမာနိကဿ ကထိတောဝ ဟောတိ, သမာပတ္တိလာဘိနော စ ခီဏာသဝဿ က
ထိတေ သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဿ ကထိတောဝ ဟောတိ။ ဧတေသံ ပန ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ကထေ
တုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ သိယာ – ပုထုဇ္ဇနဿ တာဝ အာရမ္မဏံ အသပ္ပာယံ ဟောတု, ခီဏာသဝဿ ကထံ အသပ္ပာယန္တိ။
ယဒဂ္ဂေန ပုထုဇ္ဇနဿ အသပ္ပာယံ, တဒဂ္ဂေန ခီဏာသဝဿာပိ အသပ္ပာယမေဝ။ ဝိသံ နာမ ဇာနိတွာ ခါဒိတမ္ပိ အ
ဇာနိတွာ ခါဒိတမ္ပိ ဝိသမေဝ။ န ဟိ ခီဏာသဝေနပိ “အဟံ ခီဏာသဝေါ”တိ အသံဝုတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ခီဏာသဝေနပိ ယု
တ္တပယုတ္တေနေဝ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၄. တတ္ထ **သမဏေနာ**တိ ဗုဒ္ဓသမဏေန။ **ဆန္ဒရာဂဗျာပါဒေနာ**တိ သော အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတော ဝိသဒေါသော ဆန္ဒ
ရာဂေန စ ဗျာပါဒေန စ ရုပ္ပတိ ကုပ္ပတိ။ **အသပ္ပာယာနီ**တိ အဝုဍ္ဎိကရာနိ အာရမ္မဏာနိ။ **အနုဒ္ဓံသေယျာ**တိ သော
သေယျ မိလာပေယျ။ **သဥပါဒိသေသ**န္တိ သဂဟဏသေသံ, ဥပါဒိတဗ္ဗံ ဂဏှိတဗ္ဗံ ဣဓ ဥပါဒီတိ ဝုတ္တံ။ **အနလဉ္**
စ တေ အန္တရာယာယာတိ ဇီဝိတန္တရာယံ တေ ကာတုံ အသမတ္ထံ။ **ရဇောသူက**န္တိ ရဇော စ ဝိဟိသုကာဒိ စ သူကံ။ **အသု**

စ ဝိသအေသောတိ သော စ ဝိသအေသော။ **တဒုဘယေနာ**တိ ယာ သာ အသပ္ပာယကိရိယာ စ ယော ဝိသအေသော စ, တေန ဥဘယေန။ **ပုထုတ္တ** န္တိ မဟန္တဘာဝံ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ သဥပဟအနုသလ္လုဒ္ဓာရော ဝိယ အပ္ပဟီနော အဝိဇ္ဇာဝိသအေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အသပ္ပာယကိရိယာယ ဌိတဘာဝေါ ဝိယ ဆသု ဒွါရေသု အသံဝုတကာလော, တဒုဘယေန ဝဏော ပုထုတ္တံ ဂတေ မရဏံ ဝိယ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တနံ, မရဏမတ္တံ ဒုက္ခံ ဝိယ အညတရာယ ဂရုကာယ သံကိလိဋ္ဌာယ အာပတ္တိယာ အာပဇ္ဇနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဣမိနာဝ နယေန ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၅. **သတိယာယေတံ အဓိဝစန**န္တိ ဧတ္ထ သတိ ပညာဂတိကာ။ လောကိကာယ ပညာယ လောကိကာ ဟောတိ, လောကုတ္တရာယ လောကုတ္တရာ။ **အရိယာယေတံ ပညာယာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာယ ဝိပဿနာပညာယ။

ဣအနိ ခီဏာသဝဿ ဗလံ ဒဿေန္တော **သော ဝတာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သံဝုတကာရီ**တိ ပိဟိတကာရီ။ **ဣတိ ဝိဒိတ္ဝာ နိရုပဓီ**တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ ကိလေသုပဓိပဟာနာ နိရုပဓိ ဟောတိ, နိရုပဓိ ဟောတိ, နိရုပဟာအနောတိ အတ္ထော။ **ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော**တိ ဥပဓီနံ သင်္ခယဘူတေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏတော ဝိမုတ္တော။ **ဥပဓိသ္မိ** န္တိ ကာမုပဓိသ္မိံ။ **ကာယံ ဥပသံဟရိဿတီ**တိ ကာယံ အလ္လီယာပေဿတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တဏှာက္ခယေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏတော ဝိမုတ္တော ခီဏာသဝေါ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ သေဝိတုံ, ကာယံ တ ဥပသံဟရိဿတိ စိတ္တံ တ ဥပ္ပာဒေဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သုနက္ခတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၆. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တံ။ တတ္ထ **အနိစ္စာ** တိ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **ကာမာ**တိ ဝတ္ထုကာမာပိ ကိလေသကာမာပိ။ **တုစ္ဆာ** တိ နိစ္စသာရဓုဝသာရအတ္တသာရဝိရဟိတတ္တာ ရိတ္တာ, န ပန နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ န ဟိ တုစ္ဆမုဋ္ဌီတိ ဝုတ္တေ မုဋ္ဌိ နာမ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဿ ပန အဗ္ဘန္တရေ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, သော ဝုစ္စတိ တုစ္ဆော။ **မုသာ**တိ နာသနကာ။ **မောသဓမ္မာ** တိ နဿနသဘာဝါ, ခေတ္တံ ဝိယ ဝတ္ထု ဝိယ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဝိယ စ န ပညာယိတ္ထ, ကတိပာဟေနေဝ သုပိနကေ ဒိဋ္ဌာ ဝိယ နဿန္တိ န ပညာယန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “မောသဓမ္မာ”တိ, **မာယာကတမေတ**န္တိ ယထာ မာယာယ ဥဒကံ မဏီတိ ကတွာ ဒဿိတံ, ဗဒရိပဏ္ဏံ ကဟာပဏောတိ ကတွာ ဒဿိတံ, အညံ ဝါ ပန ဧဝရူပံ ဒဿနူပစာရေ ဌိတဿေဝ တထာ ပညာယတိ, ဥပစာရာတိက္ကမတော ပဋ္ဌာယ ပကတိကမေဝ ပညာယတိ။ ဧဝံ ကာမာပိ ဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန “မာယာကတ”န္တိ ဝုတ္တာ။ ယထာ စ မာယာကာရော ဥဒကာဒီနိ မဏိအာဒီနံ ဝသေန ဒဿေန္တော ဝဉ္စေတိ, ဧဝံ ကာမာပိ အနိစ္စာဒီနိ နိစ္စာဒိသဘာဝံ ဒဿေန္တာ ဝဉ္စေန္တီတိ ဝဉ္စနကဋ္ဌေနပိ “မာယာကတ”န္တိ ဝုတ္တာ။ **ဗာလလာပန**န္တိ မယှံ ပုတ္တော, မယှံ ဓီတာ, မယှံ ဟိရညံ မယှံ သုဝဏ္ဏန္တိ ဧဝံ ဗာလာနံ လာပနတော ဗာလလာပနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ** တိ မာနုသကာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ **သမ္ပရာယိကာ**တိ တေ ဌပေတွာ အဝသေသာ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ။ ကာမသညာ** တိ မာနုသကေ ကာမေ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နသညာ။ **ဥဘယမေတံ မာရဓေယျ**န္တိ ဧတေ ကာမာ စ ကာမသညာ စ ဥဘယမ္ပိ မာရဓေယျံ။ ယေဟိ ဥဘယမေတံ ဂဟိတံ, တေသဉ္ဟိ ဥပရိ မာရော ဝသံ ဝတ္တေတိ။ တံ သန္ဓာယ “ဥဘယမေတံ မာရဓေယျ”န္တိ ဝုတ္တံ။

မာရဿေသ ဝိသယော တိအာဒီသုပိ ယထာ စောဠဿ ဝိသယော စောဠဝိသယော, ပဏ္ဍုဿ ဝိသယော ပဏ္ဍုဝိသယော, သံဝရာနံ ဝိသယော သံဝရဝိသယောတိ ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ ဝိသယောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ယေဟိ ဧတေ ကာမာ ဂဟိတာ, တေသံ ဥပရိ မာရော ဝသံ ဝတ္တေတိ။ တံ သန္ဓာယ **မာရဿေသ ဝိသယော** တိ ဝုတ္တံ။ ပဉ္စ ပန ကာမဂုဏေ နိဝါပဗီဇံ ဝိယ ဝိပ္ပကိရန္တော မာရော ဂစ္ဆတိ။ ယေဟိ ပန တေ ဂဟိတာ, တေသံ ဥပရိ မာရော ဝသံ ဝတ္တေတိ။ တံ သန္ဓာယ **မာရဿေသ နိဝါပေါ**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ စ ယတ္ထ ဟတ္ထိအာဒယော ဝသံ ဝတ္တေန္တိ, သော ဟတ္ထိဂေါစရော အဿ

သကေစရော အဇကေစရောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ယေဟိ ဧတေ ကာမာ ဂဟိတာ, တေသု မာရော ဝသံ ဝတ္တေတိ။ တံ သန္ဓာယ **မာရဿေသ ကေစရော** တိ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထာ တိ ဧတေသု ကာမေသု။ **မာနသာ**တိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ။ တတ္ထ သိယာ – ဒုဝိဓေ တာဝ ကာမေ အာရဗ္ဘ အဘိဇ္ဈာနလက္ခဏာ အဘိဇ္ဈာ, ကရဏုတ္တရိယလက္ခဏော သာရမ္ဘော စ ဥပ္ပဇ္ဇတု, ဗျာပါဒေါ ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? မမာယိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ အစ္ဆိန္နေပိ သောစန္တိ, အစ္ဆိဇ္ဇန္တေပိ သောစန္တိ, အစ္ဆိန္နသင်္ကိနောပိ သောစန္တိ, ယော ဧဝရူပေါ စိတ္တဿ အာဃာတောတိ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **တေဝ အရိယသာဝကဿာ** တိ တေ အရိယသာဝကဿ။ ဝကာရော အာဂမသန္ဓိမတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဓ မနုသိက္ခတော** တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ သိက္ခန္တဿ တေ တယောပိ ကိလေသာ အန္တရာယကရာ ဟောန္တိ။ **အဘိဘုယျ လောက** န္တိ ကာမလောကံ အဘိဘဝိတွာ။ **အဓိဋ္ဌာယ မနသာ** တိ ဈာနာရမ္မဏစိတ္တေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ။ **အပရိတ္တ** န္တိ ကာမာဝစရစိတ္တံ ပရိတ္တံ နာမ, တဿ ပဋိက္ခေပေန မဟဂ္ဂတံ အပရိတ္တံ နာမ။ **ပမာဏ**န္တိပိ ကာမာဝစရမေဝ, ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ **အပ္ပမာဏံ။ သုဘာဝိတ**န္တိ ပန ဧတံ ကာမာဝစရာဒီနံ နာမံ န ဟောတိ, လောကုတ္တရဿေဝေတံ နာမံ။ တသ္မာ ဧတဿ ဝသေန အပရိတ္တံ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတန္တိ သဗ္ဗံ လောကုတ္တရမေဝ ဝဋ္ဋတိ။

တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော တိ ကာမပဋိဗာဟနေန တမေဝ ပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ **အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတီ**တိ ကာရဏေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏံ? အရဟတ္တံ ဝါ, အရဟတ္တဿ ဝိပဿနံ ဝါ, စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဝါ, စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ဥပစာရံ ဝါ။ **သမ္ပသာဒေ သတီ** တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓော သမ္ပသာဒေါ အဓိမောက္ခသမ္ပသာဒေါ စ ပဋိလာဘသမ္ပသာဒေါ စ။ အရဟတ္တဿ ဟိ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိဟရတော မဟာဘူတာဒီသု ဥပဋ္ဌဟန္တေသု ယေနိမေ နီဟာရေန မဟာဘူတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဥပါဒါရူပါ ဥပဋ္ဌဟန္တိ နာမရူပါ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ပစ္စယာ သဗ္ဗထာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, လက္ခဏာရမ္မဏာ ဝိပဿနာ ဥပဋ္ဌဟတိ, အဇ္ဇေဝ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမီတိ အပ္ပဋိလဒ္ဓေယေဝ အာသာ သန္တိဋ္ဌတိ, အဓိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ။ တတိယဇ္ဈာနံ ဝါ ပါဒကံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနတ္ထာယ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘနာဒီနိ သမနုပဿတော ယေနိမေ နီဟာရေန နီဝရဏာ ဝိက္ခမ္ဘန္တိ, ကိလေသာ သန္နိသီဒန္တိ, သတိ သန္တိဋ္ဌတိ, သင်္ခါရဂတံ ဝါ ဝိဘူတံ ပါကဋံ ဟုတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုကဿ ပရလောကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ , စိတ္တုပ္ပါဒေါ လေပပိဏ္ဍေ လဂ္ဂမာနော ဝိယ ဥပစာရေန သမာဓိယတိ, အဇ္ဇေဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီတိ အပဋိလဒ္ဓေယေဝ အာသာ သန္တိဋ္ဌတိ, အဓိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ ။ အယံ **အဓိမောက္ခသမ္ပသာဒေါ** နာမ။ တသ္မိံ သမ္ပသာဒေ သတိ။ ယော ပန အရဟတ္တံ ဝါ ပဋိလဘတိ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဝါ, တဿ စိတ္တံ ဝိပ္ပသန္နံ ဟောတိယေဝ။ ဣဓ ပန "အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတီ"တိ ဝစနတော အရဟတ္တဝိပဿနာယ စေဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနူပစာရဿ စ ပဋိလာဘော **ပဋိလာဘသမ္ပသာဒေါ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိပဿနာ ဟိ ပညာယ အဓိမုစ္စနဿ ကာရဏံ, ဥပစာရံ အာနေဉ္ဇသမာပတ္တိယာ။

ဧတရဟိ ဝါ အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ။ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတီ တိ ဧတ္ထ ဧတရဟိ ဝါ ပညာယ အဓိမုစ္စတိ, အာနေဉ္ဇံ ဝါ သမာပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ပဒပရိဝတ္တနံ ကတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တသ္မိံ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ ပညာယ အဓိမုစ္စတိ, အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတီတိ အတ္ထော။ တံ အနဘိသမ္ဘုဏန္တော အာနေဉ္ဇံ ဝါ သမာပဇ္ဇတိ, အထ ဝါ **ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတီ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တံ အနဘိသမ္ဘုဏန္တော အာနေဉ္ဇံ ဝါ သမာပဇ္ဇတိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတုံ အသက္ကောန္တော ဧတရဟိ စတုသစ္စံ ဝါ သစ္ဆိကရောတိ။ တံ အနဘိသမ္ဘုဏန္တော အာနေဉ္ဇံ ဝါ သမာပဇ္ဇတီတိ။

တတြာယံ နယော – ဣဓ ဘိက္ခု တတိယဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောတိ။ တဿ နီဝရဏာ ဝိက္ခမ္ဘန္တိ, သတိ သန္တိဋ္ဌတိ, ဥပစာရေန စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ သော ရူပါရူပံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, ပစ္စယံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, လက္ခဏာရမ္မဏိကံ ဝိပဿနံ ဝဝတ္ထပေတိ, တဿ ဧဝံ ဟောတိ – "ဥပစာရေန မေ ဈာနံ ဝိသေသဘာဂိယံ ဘဝေယျ, တိဋ္ဌတု ဝိသေသဘာဂိယတာ, နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ နံ ကရိဿာမီ"တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတိ။ ဧတ္တကေနဿ ကိစ္စံ ကတံ နာမ ဟောတိ။ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ အသက္ကောန္တော ပန တတော ဩသက္ကိတမာနသော အန္တရာ န တိဋ္ဌတိ, စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိယေဝ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ပုရိသော "ဝနမဟိံသံ ဃာတေဿာမီ"တိ သတ္တိံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓန္တော သစေ တံ ဃာတေတိ, သကလကမတသိနော တော

သေဿတိ, အသက္ကောန္တော ပန အန္တရာမဂ္ဂေ သသကဂေါဓာဒယော ခုဒ္ဒကမိဂေ ဃာတေတွာ ကာဇံ ပူရေတွာ ဧတိယေဝ။

တတ္ထ ပုရိသဿ သတ္တိံ ဂဟေတွာ ဝနမဟိံသာနုဗန္ဓနံ ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော တတိယဇ္ဈာနံ ဟဒယံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ပရိကမ္မကရဏံ, ဝနမဟိံသဃာတနံ ဝိယ – “နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘနာဒီနိ သမနုပဿတော ဝိသေသဘာဂိယံ ဘဝေယျ, တိဋ္ဌတု ဝိသေသဘာဂိယတာ, နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ နံ ကရိဿာမိ”တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တဿ သစ္ဆိကရဏံ, မဟိံသံ ဃာတေတုံ အသက္ကောန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သသကဂေါဓာဒယော ခုဒ္ဒကမိဂေ ဃာတေတွာ ကာဇံ ပူရေတွာ ဂမနံ ဝိယ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ အသက္ကောန္တဿ, တတော ဩသက္ကိတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မဂ္ဂဘာဝနာ စတုသစ္စသစ္ဆိကိရိယာယောဇနာသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣဒါနိ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ အသက္ကောန္တဿ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဒဿေန္တော **ကာယဿ ဘေဒါ**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယန္တိ** ယေန ကာရဏေန တံ သံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာနေဉ္ဇူပဂံ, တံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ **တံသံဝတ္တနိက**န္တိ တဿ ဘိက္ခုနော သံဝတ္တနိကံ။ ယေန ဝိပါကဝိညာဏေန သော ဘိက္ခု သံဝတ္တတိ နိဗ္ဗတ္တတိ, တံ ဝိညာဏံ။ **အာနေဉ္ဇူပဂ**န္တိ ကုသလာနေဉ္ဇသဘာဝူပဂတံ အဿ, တာဒိသမေဝ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ကေစိ ကုသလဝိညာဏံ ဝဒန္တိ။ ယံ တဿ ဘိက္ခုနော သံဝတ္တနိကံ ဥပပတ္တိဟေတုဘူတံ ကုသလဝိညာဏံ အာနေဉ္ဇူပဂတံ အဿ, ဝိပါကကာလေပိ တန္နာမကမေဝ အဿာတိ အတ္ထော။ သော ပနာယမတ္ထော – “ပုညံ စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, ပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ။ အပုညံ စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အပုညူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏံ။ အာနေဉ္ဇံ စေ သင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရောတိ, အာနေဉ္ဇူပဂံ ဟောတိ ဝိညာဏ”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၅၁) ဣမိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာနေဉ္ဇသပ္ပာယာ**တိ အာနေဉ္ဇဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ သပ္ပာယာ။ န ကေဝလဉ္စ သာ အာနေဉ္ဇဿေဝ, ဥပရိ အရဟတ္တဿာပိ သပ္ပာယာဝ ဥပကာရဘူတာယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ပဌမကအာနေဉ္ဇေ သမာဓိဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

၆၇. **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ**တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဘိက္ခု ဟေဋ္ဌိမေန ဘိက္ခုနာ ပညဝန္တတရော တဿ စ ဘိက္ခုနော အတ္တနော စာတိ ဒွိန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော**တိ ရူပပဋိဗာဟနေန တမေဝ ပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ **အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတီ**တိ အာကာသာနဉ္စာယတနာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝိသေသမတ္တမေဝ ပန ဝက္ခာမ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ဒုတိယအာနေဉ္ဇေ ဝိပဿနာဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ, “ယံကိဉ္စိ ရူပ”န္တိ ဧဝံ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ ဒဿေန္တေန ကထိတာတိ အတ္ထော။

ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ဒွီဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ တိဏ္ဏမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **ဥဘယမေတံ အနိစ္စ**န္တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌ ဧကေကကောဋ္ဌာသာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဝသေန ပန သင်္ခိပိတွာ ဥဘယန္တိ ဝုတ္တံ။ **နာလံ အဘိနန္ဒိတု**န္တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနန္ဒိတုံ န ယုတ္တံ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော**တိ ကာမပဋိဗာဟနေန စ ရူပပဋိဗာဟနေန စ တမေဝ ပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ **အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတီ**တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ။ ဣမသ္မိံ တတိယအာနေဉ္ဇေ ဝိပဿနာဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

၆၈. **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ**တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ တီဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ စတုန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **ယတ္ထေတာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တီ**တိ ယံ အာကိဉ္စညာယတနံ ပတွာ ဧတာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ သဗ္ဗသညာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတ**န္တိ ဧတံ အင်္ဂသန္တတာယ အာရမ္မဏသန္တတာယ စ **သန္တံ,** အတပ္ပကဋ္ဌေန **ပဏီတံ။ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော**တိ တာသံ သညာနံ ပဋိဗာဟနေန တမေဝ ပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ ဣမသ္မိံ ပဌမာကိဉ္စညာယတနေ သမာဓိဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနမေဝ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ ပဉ္စန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **အတ္တေန တ အတ္တနိယေန တ**တိ အဟံ မမာတိ ဂဟေတဗ္ဗေန သုညံ တုစ္ဆံ ရိတ္တံ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွိကောဋိကာ သုညတာ ဒဿိတာ။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပဋိပဒဉ္စ ဣမဉ္စ သုညတပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ ဣမသ္မိံ ဒုတိယာကိဉ္စညာယတနေ ဝိပဿနာဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

၇၀. **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ** တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနမေဝ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ ဆန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **နာဟံ ကွစနိ ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိံ, န စ မမ ကွစနိ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနံ နတ္ထီ** တိ ဧတ္ထ ပန စတုကောဋိကာ သုညတာ ကထိတာ။ ကထံ? အယဉှိ **နာဟံ ကွစနီ**တိ ကွစိ အတ္တာနံ န ပဿတိ, **ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိ** န္တိ အတ္တနော အတ္တာနံ ကဿစိ ပရဿ ကိဉ္စနဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတိ, အတ္တနော ဘာတိဋ္ဌာနေ ဘာတရံ သဟာယဋ္ဌာနေ သဟာယံ ပရိက္ခာရဋ္ဌာနေ တ ပရိက္ခာရံ မညိတွာ ဥပဂန္တွာ ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတီတိ အတ္ထော။ **န စ မမ ကွစနီ**တိ ဧတ္ထ မမ – သဒ္ဒံ တာဝ ဌပေတွာ န စ ကွစနိ ပရဿ စ အတ္တာနံ ကွစိ န ပဿတီတိ အယမတ္ထော။ ဣဒါနိ မမ – သဒ္ဒံ အာဟရိတွာ **မမ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနံ နတ္ထီ** တိ သော ပရဿ အတ္တာ မမ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနဘာဝေ အတ္ထီတိ န ပဿတိ။ အတ္တနော ဘာတိဋ္ဌာနေ ဘာတရံ သဟာယဋ္ဌာနေ သဟာယံ ပရိက္ခာရဋ္ဌာနေ တ ပရိက္ခာရန္တိ ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ ပရဿ အတ္တာနံ ဣမိနာ ကိဉ္စနဘာဝေန ဥပနေတဗ္ဗံ န ပဿတီတိ အတ္ထော။ ဧဝမယံ ယသ္မာ နေဝ ကတ္ထစိ အတ္တာနံ ပဿတိ, န တံ ပရဿ ကိဉ္စနဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ ပဿတိ, န ပရဿ အတ္တာနံ ပဿတိ, န ပရဿ အတ္တာနံ အတ္တနော ကိဉ္စနဘာဝေ ဥပနေတဗ္ဗံ ပဿတိ, တသ္မာ အယံ သုညတာ စတုကောဋိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပဋိပဒံ ဣမံ စတုကောဋိသုညတဉ္စ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ ဣမသ္မိံ တတိယာကိဉ္စညာယတနေပိ ဝိပဿနာဝသေနေဝ ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ပတွာ ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ ဆဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ သတ္တန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **ယတ္ထေတာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တီ**တိ ယံ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပတွာ ဧတ္ထ ဧတာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ သဗ္ဗသညာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ **တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော** တိ တာသံ သညာနံ ပဋိဗာဟနေန တမေဝ ပဋိပဒံ ဗဟုလံ ကတွာ ဝိဟရန္တဿ။ ဣမသ္မိံ နေဝသညာနာသညာယတနေ သမာဓိဝသေန ဩသက္ကနာ ကထိတာ။

၇၁. **နော စဿ နော စ မေ သိယာ** တိ သစေ မယှံ ပုဗ္ဗေ ပဉ္စဝိဓံ ကမ္မဝဋ္ဋံ န အာယူဟိတံ အဿ, ယံ မေ ဣဒံ ဧတရဟိ ဧဝံ ပဉ္စဝိဓံ ဝိပါကဝဋ္ဋံ ဧတံ မေ န သိယာ နပ္ပဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။ **န ဘဝိဿတီ** တိ သစေ ဧတရဟိ ပဉ္စဝိဓံ ကမ္မဝဋ္ဋံ အာယူဟိတံ န ဘဝိဿတိ။ **န မေ ဘဝိဿတီ** တိ တသ္မိံ အသတိ အနာဂတေ မေ ပဉ္စဝိဓံ ဝိပါကဝဋ္ဋံ န ဘဝိဿတိ။ **ယဒတ္ထိ ယံ ဘူတံ** **တံ ပဇဟာမီ**တိ ယံ အတ္ထိ ယံ ဘူတံ ဧတရဟိ ခန္ဓပဉ္စကံ, တံ ပဇဟာမိ။ **ဧဝံ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတီ**တိ သော ဘိက္ခု ဧဝံ ဝိပဿနုပေက္ခံ လဘတီတိ အတ္ထော။

ပရိနိဗ္ဗာယေယျ နု ခော သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု န တ ပရိနိဗ္ဗာယေယျာ တိ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ, တတိယဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဿ အရဟတ္တမ္ပိ ဩသက္ကနာပိ ပဋိပဒာပိ ပဋိသန္ဓိပိ ကထိတာ, တထာ စတုတ္ထဇ္ဈာနာဒီနိ ပါဒကာနိ ကတွာ ဌိတာနံ, နေဝသညာနာသညာယတနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဿ န ကိဉ္စိ ကထိတံ, တံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အပေတ္ထာ** တိ အပိ ဧတ္ထ။ **သော တံ ဥပေက္ခံ အဘိနန္ဒတီ** တိ သော တံ ဝိပဿနုပေက္ခံ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အဘိနန္ဒနာဟိ အဘိနန္ဒတိ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **တန္နိဿိတံ ဟောတိ ဝိညာဏ** န္တိ ဝိညာဏံ ဝိပဿနာနိဿိတံ ဟောတိ။ **တဒုပါဒါန**န္တိ ယံ နိကန္တိဝိညာဏံ, တံ တဿ ဥပါဒါနံ နာမ ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ **သဥပါဒါနော**တိ သဂဟဏော။ **န ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ ဝိပဿနာယ သာလယော ဘိက္ခု မမ သာသနေ န ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ယော ပန ဝိဟာရပရိဝေဏဥပဋ္ဌာကာဒီသု သာလယော, တသ္မိံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **ကဟံ ပနာ**တိ? ကတ္ထ ပန? **ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတီ**တိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှမာနော ဂဏှာတိ။ **ဥပါဒါနသေဋ္ဌံ ကိရ သော, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, သော ကိရ ဘိက္ခု ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနံ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဘဝံ ဥပါဒိယတိ, သေဋ္ဌဘဝေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိသန္ဓိ ကထိတာ။ ဣဒါနိဿ အရဟတ္တံ ကထေတုံ **ဣဓာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။

၇၃. **နိဿာယ နိဿာယာ**တိ တံ တံ သမာပတ္တိံ နိဿာယ။ **ဩဃဿ နိတ္ထရဏာ အက္ခာတာ**တိ ဩဃတရဏံ ကထိတံ, တတိယဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဘိက္ခုနော ဩဃနိတ္ထရဏာ ကထိတာ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဘိက္ခုနော ဩဃနိတ္ထရဏာ ကထိတာတိ ဝဒတိ။

ကတမော ပန, ဘန္တေ, အရိယော ဝိမောက္ခောတိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? သမာပတ္တိံ တာဝ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှန္တော ဘိက္ခု နာဝံ ဝါ ဥဠုမ္ပါဒီနိ ဝါ နိဿာယ မဟောဃံ တရိတွာ ပါရံ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ န ကိလမတိ။ သုက္ခဝိပဿကော ပန ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှန္တော ဗာဟုဗလေန သောတံ ဆိန္ဒိတွာ ပါရံ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ကိလမတိ။ ဣတိ ဣမဿ သုက္ခဝိပဿကဿ အရဟတ္တံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အရိယသာဝကော**တိ သုက္ခဝိပဿကော အရိယသာဝကော။ အယဉှိ ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌဟိ ဘိက္ခူဟိ ပညဝန္တတရော တေသဉ္စ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော စာတိ နဝန္နမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧကတော ကတွာ သမ္မသတိ။ **သေ သက္ကာယော ယာဝတာ သက္ကာယော**တိ ယတ္တကော တေဘူမကဝဋ္ဋသင်္ခါတော သက္ကာယော နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗောပိ သော သေ သက္ကာယော, န ဣတော ပရံ သက္ကာယော အတ္ထီတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။

ဧတံ အမတံ ယဒိဒံ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခောတိ ယော ပနေသ စိတ္တဿ အနုပါဒါဝိမောက္ခော နာမ, ဧတံ အမတံ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတန္တိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ။ အညတ္ထ စ "အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော"တိ နိဗ္ဗာနံ ဝုစ္စတိ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ သုက္ခဝိပဿကဿ အရဟတ္တံ ကထိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကေဝလံ ပန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သတ္တသု ဌာနေသု ဩသက္ကနာ ကထိတာ, အဋ္ဌသု ဌာနေသု ပဋိသန္ဓိ, နဝသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ? တတိယံ ဈာနံ တာဝ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ဩသက္ကနာ ကထိတာ, ပဋိသန္ဓိ ကထိတာ, အရဟတ္တံ ကထိတံ, တထာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ, တထာ အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ပန ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ ဌိတာနံ တိဏ္ဏံ ဘိက္ခူနံ ဩသက္ကနာ ကထိတာ, ပဋိသန္ဓိ ကထိတာ, အရဟတ္တံ ကထိတံ။ တထာ အာကိဉ္စညာယတနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပါဒကံ ကတွာ ဌိတဿ ပန ဩသက္ကနာ နတ္ထိ, ပဋိသန္ဓိ ပန အရဟတ္တဉ္စ ကထိတံ။ သုက္ခဝိပဿကဿ အရဟတ္တမေဝ ကထိတန္တိ။ ဧဝံ သတ္တသု ဌာနေသု ဩသက္ကနာ ကထိတာ, အဋ္ဌသု ဌာနေသု ပဋိသန္ဓိ, နဝသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမဉ္စ ပန သတ္တသု ဌာနေသု ဩသက္ကနံ အဋ္ဌသု ပဋိသန္ဓိံ နဝသု အရဟတ္တံ သမောဓာနေတွာ ကထေန္တေန ဣမံ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တံ သုကထိတံ နာမ ဟောတီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၄. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရာ**တိ ယာဝ ပဌမသောပါနဖလကာ ဧကဒိဝသေနေဝ သတ္တဘူမိကော ပါသာဒေါ န သက္ကာ ကာတုံ, ဝတ္ထုံ သောဓေတွာ ထမ္ဘုဿာပနတော ပဋ္ဌာယ ပန ယာဝ စိတ္တကမ္မကရဏာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ စေတ္ထ ပညာယတီတိ ဒဿေတိ။ **ယဒိဒံ အဇ္ဈေနေ**တိ တယောပိ ဝေဒါ န သက္ကာ ဧကဒိဝသေနေဝ အဓီယိတုံ, ဧတေသံ အဇ္ဈေနေပိ ပန အနုပုဗ္ဗကိရိယာဝ ပညာယတီတိ ဒဿေတိ။ **ဣဿတ္ထေ**တိ အာဝုဓဝိဇ္ဇာယပိ ဧကဒိဝသေနေဝ ဝါလဝေဓိ နာမ န သက္ကာ ကာတုံ, ဌာနသမ္ပာဒနမုဋ္ဌိကရဏာဒီဟိ ပန ဧတ္ထာပိ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ ပညာယတီတိ ဒဿေတိ။ **သင်္ခါနေ**တိ ဂဏနာယ။ တတ္ထ အနုပုဗ္ဗကိရိယံ အတ္တနာဝ ဒဿေန္တော **ဧဝံ ဂဏာပေမာ**တိအာဒိမာဟ။

၇၅. **သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏာ**တိ ဣဓ ဘဂဝါ ယသ္မာ ဗာဟိရသမယေ ယထာ ယထာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ, တထာ တထာ ကေရာဋိကာ ဟောန္တိ, တသ္မာ အတ္တနော သာသနံ ဗာဟိရသမယေန အနုပမေတွာ ဘဒြအဿာဇာနီယေန ဥပမေန္တော **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ ဘဒြော ဟိ အဿာဇာနီယော ယသ္မိံ ကာရဏေ ဒမိတော ဟောတိ,

တံ ဇီဝိတဟေတုပိ နာတိက္ကမတိ။ ဧဝမေဝ သာသနေ သမ္မာပဋိပန္နော ကုလပုတ္တော သီလဝေလံ နာတိက္ကမတိ။ **မုခာဓာနေ**တိ မုခဋ္ဌပနေ။

၇၆. သတိသမ္မဇညာယ စာ တိ သတိသမ္ပဇညာဟိ သမင်္ဂိဘာဝတ္တာယ ။ ဒွေဝ ဟိ ခီဏာသဝါ သတတဝိဟာရီ စ နောသတတဝိဟာရီ စ။ တတ္ထ **သတတဝိဟာရီ** ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ ကတွာပိ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတုံ သက္ကောတိ, နော **သတတဝိဟာရီ** ပန အပ္ပမတ္တကေပိ ကိစ္စေ ကိစ္စပ္ပသုတော ဟုတွာ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ခီဏာသဝတ္ထေရော ခီဏာသဝသာမဏေရံ ဂဟေတွာ အရညဝါသံ ဂတော, တတ္ထ မဟာထေရဿ သေနာသနံ ပတ္တံ, သာမဏေရဿ န ပာပုဏာတိ, တံ ဝိတက္ကေန္တော ထေရော ဧကဒိဝသမ္ပိ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတုံ နာသက္ခိ။ သာမဏေရော ပန တေမာသံ ဖလသမာပတ္တိရတိယာ ဝီတိနာမေတွာ ''သပ္ပာယော, ဘန္တေ, အရညဝါသော ဇာတော''တိ ထေရံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ''န ဇာတော, အာဝုသော''တိ အာဟ။ ဣတိ ယော ဧဝရူပေ ခီဏာသဝေ, သော ဣမေ ဓမ္မေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အာဝဇ္ဇိတွာဝ သမာပဇ္ဇိတုံ သက္ခိဿတီတိ ဒဿေန္တော ''သတိသမ္ပဇညာယ စာ''တိ အာဟ။

၇၈. ယေမေ, ဘော ဂောတမာတိ တထာဂတေ ကိရ ကထယန္တေဝ ဗြာဟ္မဏဿ ''ဣမေ ပုဂ္ဂလာ န အာရာဓေန္တိ, ဣမေ အာရာဓေန္တီ''တိ နယော ဥဒပါဒိ, တံ ဒဿေန္တော ဧဝံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ။

ပရမဇ္ဇဓမ္မေသူ တိ အဇ္ဇဓမ္မာ နာမ ဆသတ္ထာရဓမ္မာ, တေသု ဂောတမဝါဒောဝ, ပရမော ဥတ္တမောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတီ** တိ ဘဂဝတိ အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ, ဓာတုဘာဇနီယံ ကတွာ ဓမ္မသင်္ဂီတိံ ကာတုံ ရာဇဂဟံ အာဂတကာလေ ။ **ရညော ပဇ္ဇောတဿ အာသင်္ကမာနော**တိ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော နာမေသ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇဿ သဟာယော အဟောသိ, ဇီဝကံ ပေသေတွာ ဘေသဇ္ဇကာရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန ဒဠှမိတ္တောဝ ဇာတော, သော ''အဇာတသတ္တုနာ ဒေဝဒတ္တဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပိတာ ဃာတိတော''တိ သုတွာ ''မမ ပိယမိတ္တံ ဃာတေတွာ ဧသ ရဇ္ဇံ ကရိဿာမီတိ မညတိ, မယှံ သဟာယဿ သဟာယာနံ အတ္တိကဘာဝံ ဇာနာပေဿာမီ''တိ ပရိသတိ ဝါစံ အဘာသိ။ တံ သုတွာ တဿ အာသင်္ကာ ဥပ္ပန္နာ။ တေန ဝုတ္တံ ''ရညော ပဇ္ဇောတဿ အာသင်္ကမာနော''တိ။ **ကမ္မန္တော** တိ ဗဟိနဂရေ နဂရပဋိသင်္ခရာပနတ္ထာယ ကမ္မန္တဋ္ဌာနံ။

ဥပသင်္ကမိ တိ မယံ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂီတိံ ကာရေဿာမာတိ ဝိစရာမ, အယဉ္စ မဟေသက္ခော ရာဇဝလ္လဘော သင်္ဂဟေ ကတေ ဝေဠုဝနဿ အာရက္ခံ ကရေယျာတိ မညမာနော ဥပသင်္ကမိ။ **တေဟိ ဓမ္မေဟီ** တိ တေဟိ သဗ္ဗညုတညာဏဓမ္မေဟိ။ **သဗ္ဗေန သဗ္ဗ** န္တိ သဗ္ဗာကာရေန သဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗထာ သဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေဟိ သဗ္ဗံ။ ကိံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ? ဆ ဟိ သတ္ထာရော ပဌမတရံ အပ္ပညာတကုလေဟိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ, တေ တထာဂတေ ဓရမာနေယေဝ ကာလံ ကတာ, သာဝကာပိ နေသံ အပ္ပညာတကုလေဟေဝ ပဗ္ဗဇိတာ။ တေ တေသံ အစ္စယေန မဟာဝိဝါဒံ အကံသု။ သမဏော ပန ဂောတမော မဟာကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, တဿ အစ္စယေန သာဝကာနံ မဟာဝိဝါဒော ဘဝိဿတီတိ အယံ ကထာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပတ္ထရမာနာ ဥဒပါဒိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ စ ဓရန္တေ ဘိက္ခူနံ ဝိဝါဒော နာဟောသိ။ ယောပိ အဟောသိ, သောပိ တတ္ထေဝ ဝူပသမိတော။ ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ပနဿ – ''အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုံ အပနေတုံ သမတ္ထဿ တတော ပုရတော ပုရာဏပဏ္ဏံ ကိံ ဌဿတိ, ဒသ ပာရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္တဿ သတ္တု အလဇ္ဇမာနော မစ္စုရာဇာ ကဿ လဇ္ဇိဿတီ''တိ မဟာသံဝေဂံ ဇနေတွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ ဘိ

ကျွ သမက္က ဇာတာ အတိဝိယ ဥပသန္တုပသန္တာ, ကိံ နု ခေါ တေန္တိ ဣဒံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အနုသညာယမာနောတိ** အနုသဉ္စာယမာနော, ကတာကတံ ဇာနန္တောတိ အတ္ထော။ အနုဝိစရမာနော တ။

၈၀. အတ္ထိ နု ခေါတိ အယမ္ပိ ပေဌဝိမ္မပုစ္ဆမေဝ ပုစ္ဆတိ။ **အပ္ပဋိသရဏောတိ** အပ္ပဋိသရဏော ဓမ္မဝိနယော။ **ကော ဟေတု သာမဂ္ဂိယာတိ** တုမှာကံ သမဂ္ဂဘာဝဿ ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော။ **ဓမ္မပ္ပဋိသရဏာ** တိ ဓမ္မော အမှာကံ ပဋိသရဏံ, ဓမ္မော အဝဿယောတိ ဒီပေတိ။

၈၁. ပဝတ္တတီ တိ ပဂုဏံ ဟုတွာ အာဂစ္ဆတိ။ **အာပတ္တိ ဟောတိ ဝီတိက္ကမော** တိ ဥဘယမေတံ ဗုဒ္ဓဿ အာဏာတိက္ကမနမေဝ။ **ယထာဓမ္မံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ကာရေမာ** တိ ယထာ ဓမ္မော စ အနုသိဋ္ဌိ စ ဋ္ဌိတာ, ဧဝံ ကာရေမာတိ အ တ္ထော။

န ကိရ နော ဘဝန္တော ကာရေန္တိ ဓမ္မော နော ကာရေတီ တိ ပဒဒွဝယေပိ နော ကာရော နိပါတမတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေ န ကိရ ဘဝန္တော ကာရေန္တိ, ဓမ္မောဝ ကာရေတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

၈၂. တဏှာ တိ ဧကံသေ နိပါတော။ **ကဟံ ပန ဘဝံ အာနန္ဒော** တိ ကိံ ထေရဿ ဝေဠုဝနေ ဝသနဘာဝံ န ဇာနာတီ တိ? ဇာနာတိ။ ဝေဠုဝနဿ ပန အနေန အာရက္ခာ ဒိန္နာ, တသ္မာ အတ္တာနံ ဥက္ကံသာပေတုကာမော ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ ပန တေန တတ္ထ အာရက္ခာ ဒိန္နာ? သော ကိရ ဧကဒိဝသံ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရံ ဂိဇ္ဈကူဋာ ဩတရန္တံ ဒိသွာ – “မက္ကဋော ဝိယ ဧသော”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ တံ ကထံ သုတွာ – “သစေ ခမာပေတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ခမာ ပေတိ, ဣမသ္မိံ ဝေဠုဝနေ ဂောနင်္ဂုလမက္ကဋော ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ သော တံ ကထံ သုတွာ – “သမဏဿ ဂေ တမဿ ကထာယ ဒွေဓာဘာဝေါ နာမ နတ္ထိ, ပစ္ဆာ မေ မက္ကဋဘူတကာလေ ဂောစရဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ”တိ ဝေဠုဝ နေ နာနာဝိဓေ ရုက္ခေ ရောပေတွာ အာရက္ခံ အဒါသိ။ အပရဘာဂေ ကာလံ ကတွာ မက္ကဋော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ “ဝ ဿကာရာ”တိ ဝုတ္တေ အာဂန္တွာ သမီပေ အဋ္ဌာသိ။ **တဏှာ** တိ သဗ္ဗတရေသု ဧကံသဝစနေယေဝ နိပါတော။ **တဂ္ဃ ဃ, ဘော အာနန္ဒာတိ** ဧဝံ ထေရေန ပရိသမဇ္ဈေ အတ္တနော ဥက္ကံသိတဘာဝံ ဉတွာ အဟမ္ပိ ထေရံ ဥက္ကံသိဿာမီတိ ဧဝမာဟ။

၈၄. န စ ခေါ, ဗြာဟ္မဏာ တိ ထေရော ကိရ စိန္တေသိ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတဈာနမ္ပိ အတ္ထိ, အဝဏ္ဏိတ ဈာနမ္ပိ အတ္ထိ, အယံ ပန ဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗမေဝ ဝဏ္ဏေတီတိ ပဉှံ ဝိသံဝါဒေတိ, န ခေါ ပန သက္ကာ ဣမဿ မု ခံ ဥလ္လောကေတုံ န ပိဏ္ဍပါတံ ရက္ခိတုံ, ပဉှံ ဥဇုံ ကတွာ ကထေဿာမီ”တိ ဣဒံ ဝတ္တုံ အာရဒ္ဓံ။ **အန္တရံ ကရိတွာ** တိ အဗ္ဘန္တရံ ကရိတွာ။ **ဝေရူပံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ ဈာနံ ဝဏ္ဏေသီ** တိ ဣဓ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဈာနံ နာမ ကထိတံ။

ယံ နော မယန္တိ အယံ ကိရ ဗြာဟ္မဏော ဝဿကာရဗြာဟ္မဏံ ဥဿူယတိ, တေန ပုစ္ဆိတပဉှဿ အကထနံ ပစ္စာသိသမာနော ကထိတဘာဝံ ဉတွာ “ဝဿကာရေန ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ ပုနပ္ပုနံ တဿ နာမံ ဂဏှန္တော ဝိတ္ထာ ရေတွာ ကထေသိ, မယာ ပုစ္ဆိတပဉှံ ပန ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပိဋ္ဌေန္တော ဝိယ ဧကဒေသမေဝ ကထေသီ”တိ အနတ္တ မနော အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၅. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တံ။ တတ္ထ **တဒဟူတိ** တသ္မိံ အဟု, တသ္မိံ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ ဥပဝ သန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဥပေါသထော**။ ဥပဝသန္တီတိ သီလေန ဝါ အနသနေန ဝါ ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထုဒ္ဓါရော – “အာယာမ, အာဝုသော, ကပ္ပိန, ဥပေါသထံ ဂမိဿာမာ”တိအာဒီသု ပါ တိမောက္ခု

ဒ္ဒေသော ဥပေါသထော။ “အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ ဝိသာခေ ဥပေါသထော ဥပဝုတ္ထော”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၅၃) သီလံ။ “သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂု, သုဒ္ဓဿုပေါသထော သဒါ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၇၉) ဥပဝါသော။ “ဥပေါသထော နာမ နာဂရာဇာ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၆) ပညတ္တိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ”တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၈၁) ဥပဝသိတဗ္ဗဒိဝသော။ ဣဓာပိ သောယေဝ အဓိပ္ပေတော ။ သော ပနေသ အဋ္ဌမီစာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဘေဒေန တိဝိဓော။ တသ္မာ သေသဒွယနိဝါရဏတ္ထံ **ပန္နရသေ** တိ ဝုတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ “ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥပေါသထော”တိ။ မာသပုဏ္ဏတာယ ပုဏ္ဏာ သံပုဏ္ဏာတိ **ပုဏ္ဏာ။ မာ** -ဣတိ စန္ဒော ဝုစ္စတိ, သော ဧတ္ထ ပုဏ္ဏောတိ **ပုဏ္ဏမာ** ။ ဧဝံ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယာတိ ဣမသ္မိံ ပဒဒွယေ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒေသန္တိ ကာရဏံ။ **တေန ဟိ တွံ ဘိက္ခု သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆာ**တိ ကသ္မာ ဘဂဝတ ဌိတဿ အကထေတွာ နိသီဒါပေသီတိ။ အယံ ကိရ ဘိက္ခု သဋ္ဌိမတ္တာနံ ပဓာနိယဘိက္ခူနံ သင်္ဃတ္ထေရော သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အရညေ ဝသတိ, တေ တဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဃဋေန္တိ ဝါယမန္တိ။ မဟာဘူတာနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ ဥပါဒါရူပါနိ, နာမရူပပစ္စယလက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနံ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ။ အထ နေ အာစရိယုပဇ္ဈာနံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နေ ထေရော မဟာဘူတပရိဂ္ဂဟာဒီနိ ပုစ္ဆတိ။ တေ သဗ္ဗံ ကထေန္တိ, မဂ္ဂဖလပဉှံ ပုစ္ဆိတာ ပန ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ ထေရော စိန္တေသိ – “မမ သန္တိကေ ဧတေသံ ဩဝါဒဿ ပရိဟာနိ နတ္ထိ, ဣမေ စ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝိဟရန္တိ။ ကုက္ကုဋဿ ဟာနိယပိဝနကာလမတ္တမ္ပိ နေသံ ပမာဒကိရိယာ နတ္ထိ။ ဧဝံ သန္တေပိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အဟံ ဣမေသံ အဇ္ဈာသယံ န ဇာနာမိ, ဗုဒ္ဓဝေနေယျာ ဧတေ ဘဝိဿန္တိ , ဂဟေတွာ နေ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆာမိ, အထ နေသံ သတ္ထာ စရိယဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေဿတီ”တိ, တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂတော။

သတ္ထာပိ သာယနှသမယေ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဥပနီတံ ဥဒကံ အာဒါယ သရီရံ ဥတုံ ဂဏှာပေတွာ မိဂါရမာတုပါသာဒပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ, ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ နံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ သူရိယော အတ္ထင်္ဂမေတိ, စန္ဒော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, မဇ္ဈဋ္ဌာနေ စ ဘဂဝါ နိသိန္နော။ စန္ဒဿ ပဘာ နတ္ထိ, သူရိယဿ ပဘာ နတ္ထိ, စန္ဒိမသူရိယာနံ ပဘံ မက္ခေတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ယမကဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဖ္ဖာရိတမာနာ ပုဉ္ဇာ ပုဉ္ဇာ ဟုတွာ ဒိသာဝိဒိသာသု ဓာဝန္တီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဝဏ္ဏဘူမိ နာမေသာ, ဓမ္မကထိကဿေဝေတ္ထ ထာမော ပမာဏံ, ယတ္တကံ သက္ကောတိ, တတ္တကံ ကထေတဗ္ဗံ။ ဒုက္ကထိတန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ သန္နိသိန္နာယ ပရိသာယ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ သတ္ထာရံ ပဉှဿ ဩကာသံ ကာရေသိ။ တတော ဘဂဝတ – “သစေ ဣမသ္မိံ ဌိတကေ ပုစ္ဆန္တေ ‘အာစရိယော နော ဥဋ္ဌိတော’တိ သေသဘိက္ခူ ဥဋ္ဌဟိဿန္တိ, ဧဝံ တထာဂတေ အဂါရဝေ ကတော ဘဝိဿတိ။ အထ နိသိန္နာဝ ပုစ္ဆိဿန္တိ, အာစရိယေ အဂါရဝေ ကတော ဘဝိဿတိ, ဧကဂ္ဂါ ဟုတွာ ဓမ္မဒေသနံ ပဋိစ္ဆိတုံ န သက္ကုဏိဿန္တိ။ အာစရိယေ ပန နိသိန္နေ တေပိ နိသီဒိဿန္တိ။ တတော ဧကဂ္ဂါ ဓမ္မဒေသနံ ပဋိစ္ဆိတုံ သက္ကုဏိဿန္တီ”တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဘဂဝတ ဌိတဿ အကထေတွာ နိသီဒါပေတီတိ။

ဣမေ နု ခေါ, ဘန္တေ တိ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဝိယ ကထိတာ။ ထေရော ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော မဟာခီဏာသဝေါ, နတ္ထိ ဧတဿ ဝိမတိ။ ဇာနန္တေနာပိ ပန အဇာနန္တေန ဝိယ ဟုတွာ ပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ဟိ ဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ, “ဇာနာတိ အယ”န္တိ တဿ တဿ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဧကဒေသမေဝ ကထေတိ။ အဇာနန္တေန ဝိယ ပုစ္ဆိတေ ပန ကထေန္တော ဣတော စ ဧတ္တော စ ကာရဏံ အာဟရိတွာ ဟတ္ထဂတံ ကတွာ ကထေတိ။ ကောစိ ပန အဇာနန္တောပိ ဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတိ။ ထေရော ဧဝရူပံ ဝစနံ ကိံ ကရိဿတိ, ဇာနန္တောယေဝ ပန အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဆန္ဒမူလကာတိ တဏှာမူလကာ။ **ဧဝံရူပေ သိယန္တိ** သစေ ဩဒါတော ဟောတုကာမော, ဟရိတာလဝဏ္ဏော ဝါ မနောသိလာဝဏ္ဏော ဝါ သိယန္တိ ပတ္ထေတိ ။ သစေ ကာဠော ဟောတုကာမော, နီလုပ္ပလဝဏ္ဏော ဝါ အဉ္ဇနဝဏ္ဏော ဝါ အတသီပုပ္ဖဝဏ္ဏော ဝါ သိယန္တိ ပတ္ထေတိ။ **ဧဝံဝေဒနော**တိ ကုသလဝေဒနော ဝါ သုခဝေဒနော ဝါ သိယန္တိ ပတ္ထေတိ။ သညာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မာ ပန အတီတေ ပတ္ထနာ နာမ နတ္ထိ, ပတ္ထေန္တေနာပိ စ န သက္ကာ တံ လဒ္ဓုံ,

ပစ္စုပ္ပန္နေပိ န ဟောတိ, န ဟိ ဩအတော ကာင္ခဘာဝံ ပတ္ထေတွာ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကာင္ခော ဟောတိ, န ကာင္ခော တ ဩအတော, ဒီဃော တ ရဿော, ရဿော တ ဒီဃော, အနံ့ ပန ဒတွာ သီလံ တ သမာဒိယိတွာ "အနာဂတေ ခတ္တိယော တ ဟောမိ ဗြာဟ္မဏော တ"တိ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ။ တသ္မာ အနာဂတမေဝ ဂဟိတံ။

ခန္ဓာဓိဝစန န္တိ ခန္ဓာနံ ခန္ဓပဏ္ဏတ္တိ ကိတ္တကေန ဟောတီတိ ပုစ္ဆတိ။

မဟာဘူတာ ဟေတူတိ "တယော ကုသလဟေတူ"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၄၄၁) ဟိ ဟေတုဟေတု ဝုတ္တော။ အဝိဇ္ဇာ ပုညာဘိသင်္ခာရာဒီနံ သာဓာရဏတ္တာ သာဓာရဏဟေတု။ ကုသလာကုသလံ အတ္တနော အတ္တနော ဝိပာကအနေ ဥတ္တမဟေတု။ ဣဓ ပစ္စယဟေတု အဓိပ္ပေတော။ တတ္ထ ပထဝီဓာတု မဟာဘူတံ ဣတရေသံ တိဏ္ဏံ ဘူတာနံ ဥပာဒာရူပဿ စ ပညာပနာယ ဒဿနတ္ထာယ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဖဿော တိ "ဖုဋ္ဌော, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတိ, ဖုဋ္ဌော စေတေတီ"တိ (သံ. နိ. ၄.၉၃) ဝစနတော ဖဿော တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ ပညာပနာယ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စ။ **ဝိညာဏက္ခန္ဓဿာ** တိ ဧတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန တာဝ သဒ္ဓိံ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ဥပရိမပရိစ္ဆေဒေန သမတိံသ ရူပာနိ သမ္ပယုတ္တာ စ တယော ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တံ နာမရူပံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ပညာပနာယ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စ။ စက္ခုဒွာရေ စက္ခုပသာဒော စေဝ ရူပာရမ္မဏဉ္စ ရူပံ, သမ္ပယုတ္တာ တယော ခန္ဓာ နာမံ။ တံ နာမရူပံ စက္ခုဝိညာဏဿ ပညာပနာယ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စ။ ဧသေဝ နယော သေသဝိညာဏေသု။

၈၇. ကထံ ပန, ဘန္တေ တိ ဣဒံ ကိတ္တကေန နု ခေါတိ ဝဋ္ဋံ ပုစ္ဆန္တော ဝေမာဟ။ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဟောတီ**တိ ဣဒံ ဝိဝဋ္ဋံ ပုစ္ဆန္တော ဝေမာဟ။

၈၈. အယံ ရူပေ အဿာဒေါ တိ ဣမိနာ ပရိညာပဋိဝေဓော စေဝ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ကထိတံ။ **အယံ ရူပေ အာဒီနဝေါ**တိ ဣမိနာ ပဟာနပဋိဝေဓော စေဝ သမုဒယသစ္စဉ္စ။ **ဣဒံ ရူပေ နိဿရဏ** န္တိ ဣမိနာ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓော စေဝ နိရောဓသစ္စဉ္စ။ ယေ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော ဓမ္မာ, အယံ ဘာဝနာပဋိဝေဓော မဂ္ဂသစ္စံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၈၉. ဗဟိဒ္ဓါ တိ ပရဿ သဝိညာဏကေ ကာယေ။ **သဗ္ဗနိမိတ္တေသူ** တိ ဣမိနာ ပန အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ "သဝိညာဏကေ ကာယေ"တိ ဝစနေန ဟိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကာယော ဂဟိတော၀, ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တဂ္ဂဟဏေန အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓံ ဂဏှာတိ။

၉၀. အနတ္တကတာနီတိ အနတ္တနိ ဌတွာ ကတာနိ။ **ကမတ္တာနံ ဖုသိဿန္တီ** တိ ကတရသ္မိံ အတ္တနိ ဌတွာ ဝိပာကံ ဒဿန္တီတိ သဿတဒဿနံ ဩက္ကမန္တော ဝေမာဟ။ **တဏှာဓိပတေယျေနာ** တိ တဏှာဇေဋ္ဌကေန။ **တတြ တတြာ**တိ တေသု တေသု ဓမ္မေသု။ **သင်္ဂမတ္တာန** န္တိ ဣမေ ဘိက္ခူ ပကတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဇဟိတွာ အညံ နဝကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တာ ပလ္လင်္ကံ အဘိန္ဒိတွာ တသ္မိံယေဝ အာသနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စူဠပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠပုဏ္ဏမသုတ္တံ။ တတ္ထ **တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတ**န္တိ ယံ ယံ ဒိသံ အနုဝိလောကေတိ, တတ္ထ တတ္ထ တုဏှီဘူတမေဝ။ **အနုဝိလောကေတွာ**တိ ပဉ္စပသာဒပဋိမဏ္ဍိတာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ တတော တတော ဝိလောကေတွာ အန္တမသော ဟတ္ထကုက္ကုစ္စပာဒကုက္ကုစ္စာနမ္ပိ အဘာဝံ ဒိသွာ။ **အသပ္ပုရိသော**

တိ ဟာပပုရိသော။ **နော ဟေတံ, ဘန္တေ** တိ ယသ္မာ အန္ဓော အန္ဓံ ဝိယ သော တံ ဇာနိတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ဧဝမာ ဟံသု။ ဧတေနေဝ နယေန ဣတော ပရေသုပိ တရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အသ္သုဒ္ဓသမန္နာဂတော** တိ ဟာပဓမ္မသ မန္နာဂတော။ **အသပ္ပုရိသဘတ္တီ** တိ အသပ္ပုရိသသေဝနော။ **အသပ္ပုရိသစိန္တီ** တိ အသပ္ပုရိသစိန္တာယ စိန္တကော။ **အ သပ္ပုရိသမန္တီ**တိ အသပ္ပုရိသမန္တနံ မန္တေတာ။ **အသပ္ပုရိသတစော** တိ အသပ္ပုရိသတစံ ဘာသိတာ။ **အသပ္ပုရိသကမ္မ န္တော**တိ အသပ္ပုရိသကမ္မာနံ ကတ္တာ။ **အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌီ** တိ အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ **အသပ္ပုရိသအာန** န္တိ အ သပ္ပုရိသေဟိ အာတဗ္ဗံ အာနံ။ **တ္တာသ္သု မိတ္တာ** တိ တေ အသ္သု မိတ္တာ။ **အတ္တဗ္ဗာဗာဓာယပိ စေတေတီ** တိ ဟဏံ ဟနိသ္သာမိ, အဒိန္နံ အာဒိယိသ္သာမိ, မိစ္ဆာ စရိသ္သာမိ, ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒာယ ဝတ္တိသ္သာမီတိ ဧဝံ အတ္တ နော ဒုက္ခတ္တာယ စိန္တေတိ။ **ပရဗ္ဗာဗာဓာယ** တိ ယထာ အသုကော အသုကံ ဟဏံ ဟန္တိ, အသုကသ္သ သန္တကံ အဒိန္နံ အာဒိယတိ, ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒာယ ဝတ္တတိ, ဧဝံ နံ အာဏာပေသ္သာမီတိ ဧဝံ ပရသ္သ ဒုက္ခတ္ ထာယ စိန္တေတိ။ **ဥဘယဗ္ဗာဗာဓာယ** တိ အဟံ အသုကဥ္စ အသုကဥ္စ ဂဟေတ္ဝာ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာအာ ယ ဝတ္တိသ္သာမီတိ ဧဝံ ဥဘယဒုက္ခတ္ထာယ စိန္တေတီတိ။

အတ္တဗ္ဗာဗာဓာယပိ မန္တေတီ တိအာဒီသု အဟံ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒာယ ဝတ္တိသ္သာမီတိ မန္တေ န္တော အတ္တဗ္ဗာဗာဓာယ မန္တေတိ နာမ။ အသုကံ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒပေသ္သာမီတိ မန္တေန္တော ပရ ဗ္ဗာဗာဓာယ မန္တေတိ နာမ။ အညေန သဒ္ဓိံ – ''မယံ ဥဘောပိ ဧကတော ဟုတ္ဝာ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒာယ ဝတ္တိသ္သာမာ''တိ မန္တေန္တော ဥဘယဗ္ဗာဗာဓာယ မန္တေတိ နာမ။

အသက္ကစ္စံ အာနံ ဒေတီ တိ ဒေယျဓမ္မမ္ပိ ပုဂ္ဂလမ္ပိ န သက္ကရောတိ။ ဒေယျဓမ္မံ န သက္ကရောတိ နာမ ဥ တ္တဏ္ဍုလာဒိဒောသသမန္နာဂတံ အာဟာရံ ဒေတိ, န ပသန္နံ ကရောတိ။ ပုဂ္ဂလံ န သက္ကရောတိ နာမ နိသီဒနဋ္ဌာနံ အ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ ယတ္ထ တ တတ္ထ တ နိသီဒာပေတ္ဝာ ယံ တ တံ တ အာဓာရကံ ဌပေတ္ဝာ အာနံ ဒေတိ။ **အသဟတ္ထာ** တိ အတ္တနော ဟတ္ထေန, န ဒေတိ, အသကမ္မကာရာဒီဟိ အာပေတိ။ **အစိတ္တီကတ္ဝာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဒေယျဓမ္မေ မေပိ ပုဂ္ဂလေပိ န စိတ္တီကာရံ ကတ္ဝာ ဒေတိ။ **အပဝိဒ္ဓ** န္တိ ဆဍ္ဍေတုကာမော ဟုတ္ဝာ ဝမ္မိကေ ဥရဂံ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဒေတိ။ **အနာဂမနဒိဋ္ဌိကော** တိ နော ဖလဟဒိုကဒ္ဓိ ဟုတ္ဝာ ဒေတိ။

တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတီ တိ န အာနံ ဒတ္ဝာ နိရယေ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယံ ပန တေန ဟာပလဒ္ဓိကာယ မိစ္ဆာဒသ္သနံ ဂဟိတံ, တာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ နိရယေ ဥပပဇ္ဇတိ။ သုက္ကပက္ခော ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒေဝမဟတ္တတာ** တိ ဆ ကာမာဝစရဒေဝတာ။ **မနုဿမဟတ္တတာ** တိ တိဏ္ဏံ ကုလာနံ သမ္ပတ္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣဒံ ပန သုတ္ တံ သုဒ္ဓဝဋ္ဋဝသေနေဝ ကထိတန္တိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠပုဏ္ဏမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အနုပဒဝဂ္ဂေါ

၁. အနုပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အနုပဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ (ပဋိ. မ. ၃.၄) ''ပဏ္ဍိတော''တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဂုဏကထံ အဝေါစ။ ကသ္မာ? အဝသေသတ္ထေရေသု ဟိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဣဒ္ဓိမာတိ ဂုဏော ပာကဋော, မဟာကဿပဿ ဓုတဝါဒေါတိ, အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိဗ္ဗစက္ခုကောတိ, ဥပါလိတ္ထေရဿ ဝိနယဓရောတိ, ရေဝတတ္ထေရဿ ဈာယီ ဈာနာဘိရတောတိ, အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဗဟုဿုတောတိ။ ဧဝံ တေသံ တေသံ ထေရာနံ တေ တေ ဂုဏာ ပာကဋာ, သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပန အပါကဋာ။ ကသ္မာ? ပညဝတော ဟိ ဂုဏာ န သက္ကာ အကထိတာ ဇာနိတုံ။ ဣတိ ဘဂဝါ ''သာရိပုတ္တဿ ဂုဏေ ကထေဿာမီ''တိ သဘာဂပရိသာယ သန္နိပါတံ အာဂမေသိ။ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာနဉ္ဟိ သန္တိကေ ဝဏ္ဏံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တေ ဝဏ္ဏေ ကထိယမာနေ အဝဏ္ဏမေဝ ကထေန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ထေရဿ သဘာဂပရိသာ သန္နိပတိ, တဿာ သန္နိပတိတဘာဝံ ဒိသွာ သတ္ထာ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **ပဏ္ဍိတော** တိ ဓာတုကုသလတာ အာယတနကုသလတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလတာ ဌာနာဋ္ဌာနကုသလတာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတော။ **မဟာပညော**တိအာဒီသု မဟာပညာဒီဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

တတြိဒံ မဟာပညာဒီနံ နာနတ္တံ – တတ္ထ ကတမာ **မဟာပညာ?** မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တေ သမာဓိက္ခန္ဓေ, ပညာက္ခန္ဓေ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ, မဟန္တာနိ ဌာနာဋ္ဌာနာနိ, မဟန္တာ ဝိဟာရသမာပတ္တိယော , မဟန္တာနိ အရိယသစ္စာနိ, မဟန္တေ သတိပဋ္ဌာနေ, သမ္မပ္ပဓာနေ, ဣဒ္ဓိပါဒေ, မဟန္တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, ဗလာနိ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ, မဟန္တေ အရိယမဂ္ဂေ, မဟန္တာနိ သာမညဖလာနိ, မဟန္တာ အဘိညာယော, မဟန္တံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပရိဂ္ဂဏှာတီတိ မဟာပညာ။

ကတမာ **ပုထုပညာ,** ပုထု နာနာခန္ဓေသု ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။ ပုထု နာနာဓာတူသု, ပုထု နာနာအာယတနေသု, ပုထု နာနာအတ္ထေသု, ပုထု နာနာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု, ပုထု နာနာသုညတမနုပလဗ္ဘေသု, ပုထု နာနာအတ္ထေသု, ဓမ္မေသု, နိရုတ္တီသု, ပဋိဘာနေသု, ပုထု နာနာသီလက္ခန္ဓေသု, ပုထု နာနာသမာဓိ-ပညာ-ဝိမုတ္တိ-ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေသု, ပုထု နာနာဌာနာဋ္ဌာနေသု, ပုထု နာနာဝိဟာရသမာပတ္တီသု, ပုထု နာနာအရိယသစ္စေသု, ပုထု နာနာသတိပဋ္ဌာနေသု, သမ္မပ္ပဓာနေသု, ဣဒ္ဓိပါဒေသု, ဣန္ဒြိယေသု, ဗလေသု, ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု, ပုထု နာနာအရိယမဂ္ဂေသု, သာမညဖလေသု, အဘိညာသု, ပုထု နာနာဇနသာဓာရဏေ ဓမ္မေ သမတိက္ကမ္မ ပရမတ္ထေ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏံ ပဝတ္တတီတိ ပုထုပညာ။

ကတမာ **ဟာသပညာ,** ဣဓေကစ္စော ဟာသဗဟုလော ဝေဒဗဟုလော တုဋ္ဌိဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော သီလံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဘောဇနေ မတ္တညုတံ, ဇာဂရိယာနုယောဂံ, သီလက္ခန္ဓံ, သမာဓိက္ခန္ဓံ, ပညာက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ။ ဟာသဗဟုလော ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဌာနာဋ္ဌာနံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဟာသဗဟုလော ဝိဟာရသမာပတ္တိယော ပရိပူရေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ သတိပဋ္ဌာနေ, သမ္မပ္ပဓာနေ, ဣဒ္ဓိပါဒေ, ဣန္ဒြိယာနိ, ဗလာနိ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ, အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော သာမညဖလာနိ သစ္ဆိကရောတိ, အဘိညာယော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဟာသပညာ, ဟာသဗဟုလော ဝေဒတုဋ္ဌိပါမောဇ္ဇဗဟုလော ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဟာသပညာ။

ကတမာ **ဇဝနပညာ,** ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ။ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ, သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ဒုက္ခတော ခိပ္ပံ။ အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ပေ။ ယံကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ။ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ စက္ခု။ပေ။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန, ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန, အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ရူပနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ ,

စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန။ပေ.။ ဝိဘူတံ ကတ္ဝာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ပေ.။ ဝိညာဏံ။ စက္ခု။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မန္တိ တုလယိတ္ဝာ တီရယိတ္ဝာ ဝိဘာဝယိတ္ဝာ ဝိဘူတံ ကတ္ဝာ ဇရာမရဏနိရောဓေ နိဗ္ဗာနေ ခိပ္ပံ ဇဝတီတိ ဇဝနပညာ။

ကတမာ **တိက္ခပညာ,** ခိပ္ပံ ကိလေသေ ဆိန္ဒတီတိ တိက္ခပညာ။ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတိ, ဥပ္ပန္နံ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ, ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ, ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ, ဥပ္ပန္နံ ရာဂံ, ဒေါသံ, မောဟံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ, မက္ခံ, ပဠာသံ, ဣဿံ, မစ္ဆရိယံ, မာယံ, သာဌေယျံ, ထမ္ဘံ, သာရမ္ဘံ, မာနံ, အတိမာနံ, မဒံ, ပမာဒံ, သဗ္ဗေ ကိလေသေ, သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတေ, သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရေ, သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ တိက္ခပညာ။ ဧကသ္မိံ အာသနေ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ, စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ, စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါယော, ဆ စ အဘိညာယော အဓိဂတာ ဟောန္တိ သစ္ဆိကတာ ဖဿိတာ ပညာယာတိ တိက္ခပညာ။

ကတမာ **နိဗ္ဗေဓိကပညာ,** ဣဓေကစ္စော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဗ္ဗေဂဗဟုလော ဟောတိ ဥတ္တာသဗဟုလော ဥက္ကဏ္ဌနဗဟုလော အရတိဗဟုလော အနဘိရတိဗဟုလော ဗဟိမုခေါ န ရမတိ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု, အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ လောဘက္ခန္ဓံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ။ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ အပ္ပဒါလိတပုဗ္ဗံ ဒေါသက္ခန္ဓံ, မောဟက္ခန္ဓံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ။ပေ.။ သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မေ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ ပဒါလေတီတိ နိဗ္ဗေဓိကပညာ။

အနုပဒဓမ္မဝိပဿန န္တိ သမာပတ္တိဝသေန ဝါ ဈာနင်္ဂဝသေန ဝါ အနုပဋိပါဋိယာ ဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတိ, ဧဝံ ဝိပဿန္တော အဒ္ဓမာသေန အရဟတ္တံ ပတ္တော။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပန သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ။ ဧဝံ သန္တေပိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော မဟာပညဝန္တတရော။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဟိ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယ ဧကဒေသမေဝ သမ္မသန္တော သတ္တ ဒိဝသေ ဝါယမိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဌပေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓါနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ သမ္မသနစာရံ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ နိပ္ပဒေသံ သမ္မသိ။ ဧဝံ သမ္မသန္တော အဒ္ဓမာသံ ဝါယမိ။ အရဟတ္တဉ္စ ကိရ ပတ္ဝာ အညာသိ – “ဌပေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓေ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ စ အညော သာဝကော နာမ ပညာယ မယာ ပတ္တဗ္ဗံ ပတ္တုံ သမတ္ထော နာမ န ဘဝိဿတီ”တိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော ဝေဠုယဋ္ဌိံ ဂဏှိဿာမီတိ မဟာဇဋံ ဝေဠုံ ဒိသွာ ဇဋံ ဆိန္ဒန္တဿ ပပဉ္စော ဘဝိဿတီတိ အန္တရေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ သမ္ပတ္တမေဝ ယဋ္ဌိံ မူလေ စ အဂ္ဂေ စ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အာဒါယ ပက္ကမေယျ, သော ကိဉ္စာပိ ပဌမတရံ ဂစ္ဆတိ, ယဋ္ဌိံ ပန သာရံ ဝါ ဥဇုံ ဝါ န လဘတိ။ အပရော စ တထာရူပမေဝ ဝေဠုံ ဒိသွာ “သစေ သမ္ပတ္တံ ယဋ္ဌိံ ဂဏှိဿာမိ, သာရံ ဝါ ဥဇုံ ဝါ န လဘိဿာမီ”တိ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတ္ဝာ မဟန္တေန သတ္ထေန ဝေဠုဇဋံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ သာရာ စေဝ ဥဇူ စ ယဋ္ဌိယော ဥစ္စိနိတ္ဝာ အာဒါယ ပက္ကမေယျ။ အယံ ကိဉ္စာပိ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတိ, ယဋ္ဌိယော ပန သာရာ စေဝ ဥဇူ စ လဘတိ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ထေရာနံ ပဓာနံ။

ဧဝံ ပန အဒ္ဓမာသံ ဝါယမိတ္ဝာ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော သူကရခတလေဏဒွာရေ ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ ဒေသိယမာနေ ဒသဗလံ ဗီဇယမာနော ဌိတော ဒေသနာနုသာရေန ညာဏံ ပေသေတ္ဝာ ပရဟိတဒိဝသတော ပန္နရသမေ ဒိဝသေ သာဝကပာရမိညာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္ဝာ သတ္တသဋ္ဌိ ညာဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ သောဠသဝိဓံ ပညံ အနုပ္ပတ္တော။

တတ္ရိဒံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တဿ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာယာ တိ ယာ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတီတိ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ ဝုတ္တာ, တတ္ထ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာယ သာရိပုတ္တဿ ဣဒံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ တံ တံ ဝိပဿနာကောဋ္ဌာသံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၉၄. ပဌမေ ဈာနေတိ ယေ ပဌမေ ဈာနေ အန္တောသမာပတ္တိယံ ဓမ္မာ။ **တျာဿ** တိ တေ အဿ။ **အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တီ**တိ အနုပဋိပါဋိယာ ဝဝတ္ထိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ ဉာတာ ဝိဒိတာ ဟောန္တိ။ ကထံ? ထေရော ဟိ တေ ဓမ္မေ ဩလောကေန္တော အဘိနိရောပနလက္ခဏော ဝိတက္ကော ဝတ္တတီတိ ဇာနာတိ။ တထာ အနုမဇ္ဇနလက္ခဏော ဝိစာ

ရော, ဖရဏလက္ခဏာ ပီတိ, သာတလက္ခဏံ သုခံ, အဝိက္ခေပလက္ခဏာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ, ဖုသနလက္ခဏော ဖဿော ဝေဒယိတလက္ခဏာ ဝေဒနာ, သဉ္ဇာနနလက္ခဏာ သညာ, စေတယိတလက္ခဏာ စေတနာ, ဝိဇာနနလက္ခဏံ ဝိညာဏံ, ကတ္တုကမျတာလက္ခဏော ဆန္ဒော, အဓိမောက္ခလက္ခဏော အဓိမောက္ခော, ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ ဝီရိယံ ဥပဋ္ဌာန လက္ခဏာ သတိ, မဇ္ဈတ္တလက္ခဏာ ဥပေက္ခာ, အနုနယမနသိကာရလက္ခဏော မနသိကာရော ဝတ္တတီတိ ဇာနာတိ။ ဧဝံ ဇာနံ အဘိနိရောပနဋ္ဌေန ဝိတက္ကံ သဘာဝတော ဝဝတ္ထပေတိ။ပေ.။ အနုနယမနသိကာရဏဋ္ဌေန မနသိကာရံ သဘာဝ ဘာဝတော ဝဝတ္ထပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''တ္ထာသု ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ''တိ။

ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ တိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိဒိတာ ပာကဋ္ဌာဝ ဟုတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တီ** တိ တိဋ္ဌမာနာပိ ဝိဒိတာ ပာကဋ္ဌာဝ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ နိရုဇ္ဈမာနာပိ ဝိဒိတာ ပာကဋ္ဌာဝ ဟုတ္ဝာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဧတ္ထ ပန တံဉာဏတာ စေဝ ဉာဏဗဟုတာ စ မောစေတဗ္ဗာ။ ယထာ ဟိ တေနေဝ အင်္ဂုလဂ္ဂေန တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ န သက္ကာ ဖုသိတုံ, ဧဝမေဝ တေနေဝ စိတ္တေန တဿ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒော ဝါ ဌိတိ ဝါ ဘင်္ဂေါ ဝါ န သက္ကာ ဇာနိတုန္တိ။ ဧဝံ တာဝ တံဉာဏတာ မောစေတဗ္ဗာ။ ယဒိ ပန ဒွေဝ စိတ္တာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, ဧကေန စိတ္တေန ဧကဿ ဥပ္ပာဒော ဝါ ဌိတိ ဝါ ဘင်္ဂေါ ဝါ သက္ကာ ဘဝေယျ ဇာနိတုံ။ ဒွေဝ ပန ဖဿာ ဝါ ဝေဒနာ ဝါ သညာ ဝါ စေတနာ ဝါ စိတ္တာနိ ဝါ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇနကာနိ နာမ နတ္ထိ, ဧကေကမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဉာဏဗဟုတာ မောစေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သန္တေ ကထံ? မဟာထေရဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ သောဠသ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ပာကဋ္ဌာ ဟောန္တီတိ။ ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ ပရိဂ္ဂဟိတတာယ။ ထေရေန ဟိ ဝတ္ထု စေဝ အာရမ္မဏဉ္စ ပရိဂ္ဂဟိတံ, တေနဿ တေသံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒံ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဥပ္ပာဒော ပာကဋော ဟောတိ, ဌာနံ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဌာနံ ပာကဋံ ဟောတိ, ဘေဒံ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဘေဒော ပာကဋော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ။ **အဟုတ္ဝာ သမ္ဘောန္တီ** တိ ဣမိနာ ဥဒယံ ပဿတိ။ **ဟုတ္ဝာ ပဋိဝေန္တီ** တိ ဣမိနာ ဝယံ ပဿတိ။

အနုပါယောတိ ရာဂဝသေန အနုပဂမနော ဟုတ္ဝာ။ **အနပါယော**တိ ပဋိဃဝသေန အနပဂတော။ **အနိဿိတော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိနိဿယေဟိ အနိဿိတော။ **အပ္ပဋိဗဒ္ဓေါ** တိ ဆန္ဒရာဂေန အဗဒ္ဓေါ။ **ဝိပ္ပမုတ္တော** တိ ကာမရာဂတော ဝိပ္ပမုတ္တော။ **ဝိသံယုတ္တော** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝါ ဝိသံယုတ္တော။ **ဝိမရိယာဒီကတေနာ**တိ နိမ္မရိယာဒီကတေန။ **စေတသာ**တိ ဧဝံဝိဓေန စိတ္တေန ဝိဟရတိ။

တတ္ထ ဒွေဝ မရိယာဒာ ကိလေသမရိယာဒာ စ အာရမ္မဏမရိယာဒာ စ။ သစေ ဟိဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဝတ္တေ သောဠသ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, ကိလေသမရိယာဒာ တေန ကတာ ဘဝေယျ, တေသု ပန ဿ ဧကောပိ န ဥပ္ပန္နောတိ ကိလေသမရိယာဒာ နတ္ထိ။ သစေ ပနဿ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဝတ္တေ သောဠသ ဓမ္မေ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဧကစ္စေ အာပာထံ နာဂစ္ဆေယျုံ။ ဧဝမဿ အာရမ္မဏမရိယာဒာ ဘဝေယျုံ။ တေ ပနဿ သောဠသ ဓမ္မေ အာဝဇ္ဇန္တဿ အာပာထံ အနာဂတဓမ္မော နာမ နတ္ထီတိ အာရမ္မဏမရိယာဒာပိ နတ္ထိ။

အပရာပိ ဒွေဝ မရိယာဒာ ဝိက္ခမ္ဘနမရိယာဒာ စ သမုစ္ဆေဒမရိယာဒာ စ။ တာသု သမုစ္ဆေဒမရိယာဒာ ဥပရိ အာဂမိဿတိ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဝိက္ခမ္ဘနမရိယာဒာ အဓိပ္ပေတာ။ တဿ ဝိက္ခမ္ဘိတပစ္စနီကတ္တာ နတ္ထီတိ ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။

ဥတ္တရိ နိဿရဏ န္တိ ဣတော ဥတ္တရိ နိဿရဏံ။ အညေသု စ သုတ္တေသု ''ဥတ္တရိ နိဿရဏ''န္တိ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန အနန္တရော ဝိသေသော အဓိပ္ပေတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တဗ္ဗဟုလီကာရာ** တိ တဿ ပဇာနနဿ ဗဟုလီကရဏေန။ **အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတီ** တိ တဿ ထေရဿ အတ္ထီတိယေဝ ဒဋ္ဌတရံ ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန သေသဝါရေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယဝါရေ ပန သမ္ပသာဒနဋ္ဌေန **သမ္ပသာဒော** ။ သဘာဝတော ဝဝတ္ထပေတိ။

စတုတ္ထဝါရေ **ဥပေက္ခာ**တိ သုခဒုက္ခေ ဝေဒနုပေက္ခာဝ။ **ပဿဒ္ဓတ္တာ စေတသော အနာဘောဂေါ** တိ ယော သော ''ယဒေဝ တတ္ထ သုခ''န္တိ စေတသော အာဘောဂေါ, ဧတေနေတံ ဩဠာရိကမက္ခာယတီတိ ဧဝံ ပဿဒ္ဓတ္တာ

စေတသော အနာဘောဂေ ဝုတ္တော, တဿ အဘာဝတော အတ္ထော။ **သတိပဟရိသုဒ္ဓိ** တိ ပရိသုဒ္ဓသတိယေဝ။ **ဥပေက္ခာပိ** ဟရိသုဒ္ဓိဥပေက္ခာ။

၉၅. သတော ဝုဋ္ဌဟတီ တိ သတိယာ သမန္နာဂတော ဉာဏေန သမ္ပဇာနော ဟုတွာ ဝုဋ္ဌာတိ။ **တေ ဓမ္မေ သမနုပဿတီ**တိ ယသ္မာ နေဝသညာနာသညာယတနေ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာ ဟောတိ, န သာဝကာနံ, တသ္မာ တေ ထ ကလာပဝိပဿနံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ တိ မဂ္ဂပညာယ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒိသွာ စတ္တာရော အာသဝ ခီဏာ ဟောန္တိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ အာဟရိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တတရောပိ အတ္ထိ, နိရောဓသမာပတ္တိသမာပန္နတရောပိ။ အရဟတ္တံ ပတ္တတရော ဣမ ဂဟိတော, နိရောခံ ပန စိဏ္ဏဝသိတာယ အပရာပရံ သမာပဇ္ဇိဿတီတိ ဝဒန္တိ။

တတ္ထဿ ယသ္မိံ ကာလေ နိရောဓသမာပတ္တိ သီသံ ဟောတိ, နိရောဓဿ တရော အာဂစ္ဆတိ, ဖလသမာပတ္တိ ဂူဋ္ဌဟာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ ကာလေ ဖလသမာပတ္တိ သီသံ ဟောတိ, ဖလသမာပတ္တိယာ တရော အာဂစ္ဆတိ, နိရောဓသမာပတ္တိ ဂူဋ္ဌဟာ ဟောတိ။ ဇမ္ဗုဒီပတသိနော ထေရာ ပန ဝဒန္တိ "သာရိပုတ္တတ္ထေရော သမထဝိပဿနံ ယုဂနဒ္ဓံ အာဟရိတွာ အနာကမိဖလံ သစ္ဆိကတွာ နိရောခံ သမာပဇ္ဇိ, နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တော"တိ။ **တေ ဓမ္မေ**တိ အန္တောသမာပတ္တိယံ ပဝတ္တေ တိသမုဋ္ဌာနိကရူပဓမ္မေ, ဟေဋ္ဌာ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယံ ပဝတ္တဓမ္မေ တ။ တေပိ ဟိ ဣမသ္မိံ တရေ ဝိပဿိတဗ္ဗမ္မာဝ, တသ္မာ တေ တ ဝိပဿတီတိ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၇. ဝသိပ္ပတ္တော တိ စိဏ္ဏဝသိတံ ပတ္တော။ **ဟရမိပ္ပတ္တော** တိ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော။ **ဩရသော**တိအာဒီသု ထေရော ဘဂဝတော ဥရေ နိဗ္ဗတ္တသဒ္ဒံ သုတွာ ဇာတောတိ **ဩရသော,** မုခေန ပဘာဝိတံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဇာတောတိ **မုခတော ဇာတော,** ဓမ္မေန ပန ဇာတတ္တာ နိမ္မိတတ္တာ **ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော,** ဓမ္မဒာယဿ အာဒိယနတော **ဓမ္မဒာယာဒော,** အာမိသဒာယဿ အနာဒိယနတော **နော အာမိသဒာယာဒော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အနုပဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒီသု ဧကေနာပိ ပဒေန အညာ ဗျာကတာ ဝ ဟောတိ, ဒွီဟိပိ။ ဣမ ပန စတူဟိ ပဒေဟိ အညဗျာကရဏံ အာဂတံ။ **ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌတဒိတာ** တိအာဒီသု ယာယ စေတနာယ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌံ မေတိ ဝဒတိ, သာ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌတဒိတာ နာမ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အယမနုဓမ္မော** တိ အယံ သဘာဝေ။ **အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ** န္တိ န ဧဝလံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ, ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပနဿ သဗ္ဗောပိ ခီဏာသဝဿ သက္ကာရော ကာတဗ္ဗော။ **ဥတ္တရိံ ပဉ္ဟော** တိ သစေ ပနဿ ဝေယျာကရဏေန အသန္တုဋ္ဌာ ဟောထ, ဥတ္တရိမ္ပိ အယံ ပဉ္ဟော ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ ဣတော ပရေသုပိ တီသု တရေသု အယမေဝ နယော။

၉၉. အဗလန္တိ ဒုဗ္ဗလံ။ **ဝိရာဂုန**န္တိ ဝိဂစ္ဆနသဘာဝံ။ **အနဿာသိက** န္တိ အဿာသဝိရဟိတံ။ **ဥပာယူပာဒါနာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌီနမေတံ အဓိဝစနံ။ တဏှာဒိဋ္ဌိယော ဟိ တေဘူမကဓမ္မေ ဥပေန္တီတိ **ဥပာယာ,** ဥပါဒိယန္တီတိ **ဥပါဒါနာ။ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ**တိပိ တာသံယေဝ နာမံ။ စိတ္တုပ္ပါဟိ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ သက္ကာယဓမ္မေသု တိဋ္ဌတိ အဓိတိဋ္ဌတီတိ တဏှာဒိဋ္ဌိယော **စေတသော အဓိဋ္ဌာနာ,** တာဟိ တံ အဘိနိဝိသတီတိ **အဘိနိဝေသာ,** တာဟိယေဝ တံ အနုသေတီတိ **အနုသယာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ခယာ ဝိရာဂါ**တိအာဒီသု ခယေန ဝိရာဂေနာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗာနိ စေတာနိ အညမညဝေဝစနာနေဝ။

၁၀၀. ပထဝီဓာတူတိ ပတိဋ္ဌာနဓာတု။ **အာပေါဓာတူ**တိ အာဗန္ဓနဓာတု။ **တေဇောဓာတူ**တိ ပရိပါစနဓာတု။ **ဝါယော ဓာတူ**တိ ဝိတ္ထမ္ဘနဓာတု။ **အာကာသဓာတူ**တိ အသမ္ဖုဋ္ဌဓာတု။ **ဝိညာဏဓာတူ**တိ ဝိဇာနနဓာတု။ **န အနတ္တတော ဥပဂစ္ဆိ**န္တိ အဟံ အတ္တာတိ အတ္တကောဋ္ဌာသေန န ဥပဂမိံ။ **န စ ပထဝီဓာတုနိဿိတ**န္တိ ပထဝီဓာတုနိဿိတာ သေသဓာတုယော စ ဥပါဒါရူပဥ္စ အရူပက္ခန္ဓာ စ။ တေပိ ဟိ နိဿိတဝတ္ထုရူပါနံ ပထဝီဓာတုနိဿိတတ္တာ ဧကေန ပရိယာယေန ပထဝီဓာတုနိဿိတာဝ။ တသ္မာ "န စ ပထဝီဓာတုနိဿိတ"န္တိ ဝဒန္တော သေသရူပါရူပဓမ္မေပိ အတ္တတော န ဥပဂစ္ဆိန္တိ ဝဒတိ။ အာကာသဓာတုနိဿိတပဒေ ပန အဝိနိဗ္ဘောဂဝသေန သဗ္ဗမ္ပိ ဘူတုပါဒါရူပံ **အာကာသဓာတုနိဿိတံ** နာမ, တထာ တံနိဿိတရူပဝတ္ထုကာ အရူပက္ခန္ဓာ။ ဧဝံ ဣဓာပိ ရူပါရူပံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဝိညာဏဓာတုနိဿိတပဒေ ပန သဟဇာတာ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဉ္စ **ဝိညာဏဓာတုနိဿိတ**န္တိ ရူပါရူပံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။

၁၀၁. ရူပေ စက္ခုဝိညာဏေ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသူတိ ဧတ္ထ ယံ အတီတေ စက္ခုဒွါရသ္မိံ အာပါထံ အာဂန္တွာ နိရုဒ္ဓံ, ယဉ္စ အနာဂတေ အာပါထံ အာဂန္တွာ နိရုဇ္ဈိဿတိ, ယမ္ပိ ဧတရဟိ အာဂန္တွာ နိရုဒ္ဓံ, တံ သဗ္ဗံ ရူပံ နာမ။ ယံ ပန အတီတေပိ အာပါထံ အနာဂန္တွာ နိရုဒ္ဓံ, အနာဂတေပိ အနာဂန္တွာ နိရုဇ္ဈိဿတိ, ဧတရဟိပိ အနာဂန္တွာ နိရုဒ္ဓံ, တံ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗဓမ္မေသု သင်္ဂဟိတန္တိ ဝုတ္တေ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော အာဟ – "ကမသ္မိံ ဌာနေ ဒွိဓာ ကရောထ, ဥပရိ ဆန္နောတရေ ကိန္တိ ကရိဿထ, နယိဒံ လဗ္ဘတီ"တိ။ တသ္မာ တီသု ကာလေသု အာပါထံ အာဂတံ တ အနာဂတံ တ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ရူပမေဝ, စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ ပန တယော ခန္ဓာ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗဓမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယဥ္စေဟတ္ထ အတ္ထော "စက္ခုဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ ဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသူ"တိ။ **ဆန္ဒော** တိ တဏှာဆန္ဒော။ **ရာဂေါ**တိ သွေဝ ရဇ္ဇနဝသေန ရာဂေါ။ **နန္ဒီ** တိ သွေဝ အဘိနန္ဒနဝသေန နန္ဒီ။ **တဏှာ**တိ သွေဝ တဏှာယနဝသေန တဏှာ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁၀၂. အဟင်္ကာရမမင်္ကာရမာနာနုသယာတိ ဧတ္ထ အဟင်္ကာရော မာနော, မမင်္ကာရော တဏှာ, သွေဝ မာနာနုသယော။ **အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာ**တိ ကြဒံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉ္စ အဝတွာ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? ဘိက္ခု လောကိယဓမ္မံ န ပုစ္ဆတိ, လောကုတ္တရမေဝ ပုစ္ဆတိ, တသ္မာ ပုစ္ဆိတပဉှံယေဝ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။ ကေဝိဿဒ္ဓိ တသုတ္တံ နာမေတံ, ဆဗ္ဗိသောဓနန္တိပိဿ နာမံ။ ဧတ္ထ ဟိ စတ္တာရော ဝေဟာရာ ပဉ္စ ခန္ဓာ ဆ ဓာတုယော ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ အတ္တနော သဝိညာဏကကာယော ပရေသံ သဝိညာဏကကာယောတိ ဣမေ ဆ ကောဋ္ဌာသာ ဝိသုဒ္ဓါ, တသ္မာ "ဆဗ္ဗိသောဓနိယ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပရသမုဒ္ဒဝါသိတ္ထေရာ** ပန အတ္တနော စ ပရဿ စ ဝိညာဏကကာယံ ဧကမေဝ ကတွာ စတူဟိ အာဟာရေဟိ သဒ္ဓိံ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ဝဒန္တိ။

ဣမေ ပန ဆ ကောဋ္ဌာသာ "ကိံ တေ အဓိဂတံ, ကိန္တိ တေ အဓိဂတံ, ကဒါ တေ အဓိဂတံ, ကတ္ထ တေ အဓိဂတံ, ကတမေ တေ ကိလေသာ ပဟီနာ, ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီ"တိ (ပါရာ. ၁၉၈) ဧဝံ ဝိနယနိဒ္ဒေသပရိယာယေန သောဓေတဗ္ဗာ။

ဧတ္ထ ဟိ **ကိံ တေ အဓိဂတ**န္တိ အဓိဂမပုစ္ဆာ, ဈာနဝိမောက္ခာဒီသု သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီသု တ ကိံ တယာ အဓိဂတံ။ **ကိန္တိ တေ အဓိဂတ**န္တိ ဥပါယပုစ္ဆာ။ အယဉှိ ဧတ္ထာဓိပ္ပာယော – ကိံ တယာ အနိစ္စလက္ခဏံ ဓုရံ ကတွာ အဓိဂတံ, ဒုက္ခာနတ္တလက္ခဏေသု အညတရံ တ, ကိံ တ သမာဓိဝသေန အဘိနိဝိသိတွာ, ဥဒါဟု ဝိပဿနာဝသေန, တထာ ကိံ ရူပေ အဘိနိဝိသိတွာ, ဥဒါဟု အရူပေ, ကိံ တ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ, ဥဒါဟု ဗဟိဒ္ဓါတိ။ **ကဒါ တေ အဓိဂတ**န္တိ ကာလပုစ္ဆာ, ပုဗ္ဗဏှမဇ္ဈန္တိကာဒီသု ကတရသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကတ္ထ တေ အဓိဂတန္တိ ဩကာသပုစ္ဆာ, ကိသ္မိံ ဩကာသေ, ကိံ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဒိဝါဋ္ဌာနေ ရုက္ခမူလေ မဏ္ဍပေ ကတရသ္မိံ တ ဝိဟာရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကတမေ တေ ကိလေသာ ပဟီနာ**တိ ပဟီနကိလေသေ ပုစ္ဆတိ, ကတရမဂ္ဂဝဇ္ဈာ တဝ ကိလေသာ ပဟီနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီ တိ ပဋိလဒ္ဓဓမ္မပုစ္ဆာ, ပဌမမဂ္ဂါဒီသု ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တသ္မာ ဣဒါနိ စေပိ ကောစိ ဘိက္ခု ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဓိဂမံ ဗျာကရေယျ, န သော ဧတ္တာဝတာဝ သက္ကာတဗ္ဗော။ ဣမေသု ပန ဆသု ဌာနေသု သောဓေတဗ္ဗော "ကိံ တေ အဓိဂတံ, ကိံ ဈာနံ ဥဒါဟု ဝိမောက္ခာဒီသု အညတရ"န္တိ? ယော ဟိ ယေန အဓိဂတော ဓမ္မော, သော တဿ ပါကဋော ဟောတိ။ သစေ "ဣဒံ နာမ မေ အဓိဂတ"န္တိ ဝဒတိ, တတော "ကိန္တိ တေ အဓိဂတ"န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ အနိစ္စလက္ခဏာဒီသု ကိံ ဓုရံ ကတွာ, အဋ္ဌတိံသာယ ဝါ အာရမ္မဏေသု ရူပါရူပအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဒိဘေဒေသု ဝါ ဓမ္မေသု ကေန မုခေန အဘိနိဝိသိတွာတိ? ယော ဟိ ယဿာဘိနိဝေသော, သော တဿ ပါကဋော ဟောတိ။

သစေ ပန "အယံ နာမ မေ အဘိနိဝေသော, ဧဝံ မယာ အဓိဂတ"န္တိ ဝဒတိ, တတော "ကဒါ တေ အဓိဂတ"န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, "ကိံ ပုဗ္ဗဏှေ, ဥဒါဟု မဇ္ဈန္ဟိကာဒီသု အညတရသ္မိံ ကာလေ"တိ ? သဗ္ဗေသဉှိ အတ္တနာ အဓိဂတကာလော ပါကဋော ဟောတိ။ သစေ "အမုကသ္မိံ နာမ မေ ကာလေ အဓိဂတ"န္တိ ဝဒတိ, တတော "ကတ္ထ တေ အဓိဂတ"န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, "ကိံ ဒိဝါဋ္ဌာနေ, ဥဒါဟု ရတ္တိဋ္ဌာနာဒီသု အညတရသ္မိံ ဩကာသေ"တိ? သဗ္ဗေသဉှိ အတ္တနာ အဓိဂတောကာသော ပါကဋော ဟောတိ။ သစေ "အမုကသ္မိံ နာမ မေ ဩကာသေ အဓိဂတ"န္တိ ဝဒတိ, တတော "ကတမေ တေ ကိလေသာ ပဟီနာ"တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, "ကိံ ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈာ, ဥဒါဟု ဒုတိယာဒိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ"တိ? သဗ္ဗေသဉှိ အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂေန ပဟီနကိလေသာ ပါကဋာ ဟောန္တိ။

သစေ "ဣမေ နာမ မေ ကိလေသာ ပဟီနာ"တိ ဝဒတိ, တတော "ကတမေသံ တွံ ဓမ္မာနံ လာဘီ"တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, "ကိံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ, ဥဒါဟု သကဒါဂါမိမဂ္ဂါဒီသု အညတရဿာ"တိ? သဗ္ဗေသဉှိ အတ္တနာ အဓိဂတဓမ္မော ပါကဋော ဟောတိ။ သစေ "ဣမေသံ နာမာဟံ ဓမ္မာနံ လာဘီ"တိ ဝဒတိ, ဧတ္တာဝတာပိဿ ဝစနံ န သဒ္ဓါတဗ္ဗံ။ ဗဟုဿုတာ ဟိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာကုသလာ ဘိက္ခူ ဣမာနိ ဆ ဌာနာနိ သောဓေတုံ သက္ကောန္တိ။ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အာဂမနပဋိပဒါ သောဓေတဗ္ဗာ, ယဒိ အာဂမနပဋိပဒါ န သုဇ္ဈတိ, "ဣမာယ ပဋိပဒါယ လောကုတ္တရဓမ္မော နာမ န လဗ္ဘတီ"တိ အပနေတဗ္ဗော။

ယဒိ ပနဿ အာဂမနပဋိပဒါ သုဇ္ဈတိ, "ဒီဃရတ္တံ တီသု သိက္ခာသု အပ္ပမတ္တော ဇာဂရိယမနုယုတ္တော စတူသု ပစ္စယေသု အလဂ္ဂေါ အာကာသေ ပါဏိသမေန စေတသာ ဝိဟရတီ"တိ ပညာယတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဗျာကရဏံ ပဋိပဒါယ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒတိ သမေတိ။ "သေယျထာပိ နာမ ဂင်္ဂေါဒကံ ယမုနောဒကေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒတိ သမေတိ, ဧဝမေဝ သုပညတ္တာ တေန ဘဂဝတာ သာဝကာနံ နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပဋိပဒါ သံသန္ဒတိ သမေတိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပဋိပဒါ စာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၉၆) ဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ။

အပိစ ခေါ ဧတ္တကေနာပိ သက္ကာရော န ကာတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ဧကစ္စဿ ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿာပိ သတော ခီဏာသဝပဋိပတ္တိသဒိသာ ပဋိပဒါ ဟောတိ။ တသ္မာ သော ဘိက္ခု တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ဥတ္တာသေတဗ္ဗော။ ခီဏာသဝဿ နာမ အသနိယာပိ မတ္ထကေ ပတမာနာယ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ လောမဟံသော ဝါ န ဟောတိ, ပုထုဇ္ဇနဿ အပ္ပမတ္တကေနာပိ ဟောတိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရော ကိရ ဧကံ ပိဏ္ဍပါတိကံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော ဒဟရဿ သညံ အဒါသိ။ သော တံ နှာယမာနံ ကလျာဏီနဒီမုခဒွါရေ နိမုဇ္ဇိတွာ ပါဒေ အဂ္ဂဟေသိ။ ပိဏ္ဍပါတိကော ကုမ္ဘီလောတိ သညာယ မဟာသဒ္ဒမကာသိ, တဒါ နံ ပုထုဇ္ဇနောတိ သဉ္ဇာနိံသု။ စန္ဒမုခတိဿရာဇကာလေ ပန မဟာဝိဟာရေ သင်္ဃတ္ထေရော ခီဏာသဝော ဒုဗ္ဗလစက္ခုကော ဝိဟာရေယေဝ အစ္ဆိ။ ရာဇာ ထေရံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီတိ ဘိက္ခူသု ဘိက္ခာစာရံ ဂတေသု အပ္ပသဒ္ဒော ဥပသင်္ကမိတွာ သပ္ပော ဝိယ ပါဒေ အဂ္ဂဟေသိ။ ထေရော သိလာထမ္ဘော ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာ ကော ဧတ္ထာတိ အာဟ ? အဟံ, ဘန္တေ, တိဿောတိ။ သုဂန္ဓံ ဝါယသိ နော တိဿာတိ? ဧဝံ ခီဏာသဝဿ ဘယံ နာမ နတ္ထီတိ။

ဧကစ္စော ပန ပုထုဇ္ဇနောပိ အတိသူရော ဟောတိ နိဗ္ဘယော။ သော ရဇ္ဇနီယေန အာရမ္မဏေန ပရိက္ခိတဗ္ဗော။ ဝသဘရာဇာပိ ဟိ ဧကံ ထေရံ ပရိက္ခမာနော ဃရေ နိသီဒါပေတွာ တဿ သန္တိကေ ဗဒရသာဠဝံ မဒ္ဒမာနော နိသီဒိ။ မဟာထေရဿ ခေဠော စလိ, တတော ထေရဿ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ အာဝိဘူတော။ ခီဏာသဝဿ ဟိ ရသတဏှာ

ဟာ နာမ သုပ္ပဟီနာ, ဒိဗ္ဗေသုပိ ရသေသု နိကန္တိ နာမ န ဟောတိ။ တသ္မာ ဣမေဟိ ဥပာယေဟိ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ သစသ္ဝ သ ဘာယံ တ ဆမ္ပိတတ္တံ တ လောမဟံသော တ ရသတဏှာ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တ္ဝံ အရဟာတိ အပနေတဗ္ဗော။ သစေ ပန အဘိရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္ရာသီ ဟုတ္ဝာ သီဟော ဝိယ နိသီဒတိ, ဒိဗ္ဗာရမ္မဏေပိ နိကန္တိံ န ဇနေတိ။ အယံ ဘိက္ခု သမ္ပန္နဝေယျာကရဏော သမန္တာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ ပေသိတံ သက္ကာရံ အရဟတီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သပ္ပုရိသဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** သပ္ပုရိသဓမ္မသုတ္တံ။ တတ္ထ **သပ္ပုရိသဓမ္မန္တိ** သပ္ပုရိသာနံ ဓမ္မံ။ **အသပ္ပုရိသဓမ္မန္တိ** ပာပပုရိသာနံ ဓမ္မံ။ ဧဝံ မာတိကံ ဌပေတွာပိ ပုန ယထာ နာမ မဂ္ဂကုသလော ပုရိသော ဝာမံ မုဉ္စိတ္ဝာ ဒက္ခိဏံ ဂဏှာတိ။ ပဌမံ မုဉ္စိတဗ္ဗံ ကထေတိ, ဧဝံ ပဟာတဗ္ဗံ ဓမ္မံ ပဌမံ ဒေသေန္တော **ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥစ္စာကုလာ**တိ ခတ္တိယကုလာ တ ဗ္ရာဟ္မဏကုလာ တ။ ဧတေဒေဝ ဟိ ကုလဒ္ဝယံ ''ဥစ္စာကုလ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော** တိ သော ဘိက္ခု တေသု ဘိက္ခူသု ပူဇာရဟော။ **အန္တရံ ကရိတ္ဝာ** တိ အဗ္ဘန္တရံ ကတ္ဝာ။

မဟာကုလာတိ ခတ္တိယကုလာ တ ဗ္ရာဟ္မဏကုလာ တ ဝေဿကုလာ တ။ ဣဒမေဝ ဟိ ကုလတ္တယံ ''မဟာကုလ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **မဟာဘောဂကုလာ**တိ မဟန္တေဟိ ဘောဂေဟိ သမန္နာဂတာ ကုလာ။ **ဥဠာရဘောဂကုလာ**တိ ဥဠာရေဟိ ပဏီတေဟိ ဘောဂေဟိ သမ္ပန္နကုလာ။ ဣမသ္မိံ ပဒဒ္ဝယေ စတ္တာရိပိ ကုလာနိ လဗ္ဘန္တိ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကုလေ ဇာတော ဟိ ပုညဗလေဟိ မဟာဘောဂေပိ ဥဠာရဘောဂေပိ ဟောတိယေဝ။

၁၀၆. **ယသဿီ** တိ ပရိဝါရသမ္ပန္နော။ **အပ္ပညာတာ**တိ ရတ္တိံ ခိတ္တသရာ ဝိယ သင်္ဃမဇ္ဈာဒီသု န ပညာယန္တိ။ **အပ္ပေသက္ခာ** တိ အပ္ပပရိဝါရာ။

၁၀၇. **အာရညိကော**တိ သမာဒိန္နအာရညိကဓုတင်္ဂော။ သေသဓုတင်္ဂေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမသ္မိံ စ သုတ္တေ ဟာဋ္ဌဲယံ နဝဝေ ဓုတင်္ဂါနိ အာဂတာနိ, ဝိတ္ထာရေန ပနေတာနိ တေရသ ဟောန္တိ။ တေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေဝ။

၁၀၈. **အတမ္မယတာ** တိ တမ္မယတာ ဝုစ္စတိ တဏှာ, နိတ္တဏှာတိ အတ္ထော။ **အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတ္ဝာ**တိ နိတ္တဏှတံယေဝ ကာရဏံ ကတ္ဝာ အဗ္ဘန္တရံ တ ကတ္ဝာ, စိတ္တေ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာတိ အတ္ထော။

နိရောဓဝါရေ ယသ္မာ အနာဂါမိခီဏာသဝါနံ တံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တိ, ပုထုဇ္ဇနဿ သာ နတ္ထိ, တသ္မာ အသပ္ပုရိသဝါရော ပရိဟီနော။ **န ကိဉ္စိ မညတီ** တိ ကိဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ တီဟိ မညနာဟိ န မညတိ။ **န ကုဟိဉ္စိ မညတီ** တိ ကိသ္မိဉ္စိ ဩကာသေ န မညတိ။ **န ကေနစိ မညတီ**တိ ကေနစိ ဝတ္ထုနာပိ တံ ပုဂ္ဂလံ န မညတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သပ္ပုရိသဓမ္မသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ။ တတ္ထ **တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရ** န္တိ အညံ သေဝိတဗ္ဗံ ကာယသမာစာရံ, အညံ အသေဝိတဗ္ဗံ ဝဒာမိ, သေဝိတဗ္ဗမေဝ ကေနစိ ပရိယာယေန အသေဝိတဗ္ဗန္တိ, အသေဝိတဗ္ဗံ တ သေဝိတဗ္ဗန္တိ စ န ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ ဝစီသမာစာရာဒီသု ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဘဂဝါ သတ္တဟိ ပ

ဒေဟိ မာတိကံ ဌပေတွာ ဝိတ္ထာရတော အဝိဘဇိတွာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ ကသ္မာ? သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဩကာသကရဏတ္ထံ။

၁၁၃. **မနောသမာစာရေ** မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသမ္မာဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘဝသေန ဝိသုံ အင်္ဂံ ဟုတွာ ဌိတာတိ န ဂဟိတာ။

၁၁၄. **စိတ္တုပ္ပာဒေ** အကမ္မပထပ္ပတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၁၅. သညာပဋိလာဘတရေ **အဘိဇ္ဈာသဟဂတာယ သညာယာ** တိအာဒီနိ ကာမသညာဒီနံ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။

၁၁၇. **သဗျာပဇ္ဈ** န္တိ သဒုက္ခံ။ **အပရိနိဋ္ဌိတဘာတယာ** တိ ဘတနံ အပရိနိဋ္ဌိတဘာတယ။ ဧတ္ထ စ သဗျာပဇ္ဈတ္တဘာတ နာမ ဧတ္တာရော ဟောန္တိ။ ပုထုဇ္ဇနောပိ ဟိ ယော တေနတ္တဘာဝေန ဘဝံ ပရိနိဋ္ဌာပေတုံ န သက္ကောတိ, တဿ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ အကုသလာ ဓမ္မာ ဝဍ္ဍန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ စ ပရိဟာယန္တိ, သဒုက္ခမေဝ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ နာမ။ တထာ သောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမိနော။ ပုထုဇ္ဇနာဒယော တာဝ ဟောန္တု, အနာဂါမီ ကထံ သဗျာပဇ္ဈံ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ, ကထဉ္စဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဍန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီတိ။ အနာဂါမီပိ ဟိ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တော ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခေ ဩလောကေတွာ "အဟော သုခံ အဟော သုခ"န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေတိ, အနာဂါမိနော ဘဝလောဘော ဘဝတဏှာ အပ္ပဟီနာဝ ဟောန္တိ, တဿ အပ္ပဟီနတဏှာတာယ အကုသလာ ဝဍ္ဍန္တိ နာမ, ကုသလာ ပရိဟာယန္တိ နာမ, သဒုက္ခမေဝ အတ္တဘာဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ, အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝေယေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဗျာပဇ္ဈ န္တိ အဒုက္ခံ။ အယမ္ပိ စတုန္နံ ဇနာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ဟိ ပုထုဇ္ဇနောပိ တေနတ္တဘာဝေန ဘဝံ ပရိနိဋ္ဌာပေတုံ သက္ကောတိ, ပုန ပဋိသန္ဓိံ န ဂဏှာတိ, တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ အကုသလာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာယေဝ ဝဍ္ဍန္တိ, အဒုက္ခမေဝ အတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝေယေဝ နာမ ဟောတိ။ တထာ သောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမိနော။ သောတာပန္နာဒယော တာဝ ဟောန္တု, ပုထုဇ္ဇနော ကထံ အဗျာပဇ္ဈံ အတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ကထဉ္စဿ အကုသလပရိဟာနိအာဒီနိ ဟောန္တီတိ။ ပုထုဇ္ဇနောပိ ပစ္ဆိမဘဝိကော တေနတ္တဘာဝေန ဘဝံ ပရိနိဋ္ဌာပေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ တဿ အင်္ဂုလိမာလဿ ဝိယ ဧကေနူနပာဏသဟဿံ ဃာတေန္တဿာပိ အတ္တဘာဝေ အဗျာပဇ္ဈောယေဝ နာမ, ဘဝံ ပရိနိဋ္ဌာပေတိယေဝ နာမ။ အကုသလမေဝ ဟာယတိ, ဝိပဿနမေဝ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတိ နာမ။

၁၁၉. **စက္ခုဝိညေယျ** န္တိအာဒီသု ယသ္မာ ဧကစ္စဿ တသ္မိံယေဝ ရူပေ ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အဘိနန္ဒတိ အဿာဒေတိ, အဘိနန္ဒန္တော အဿာဒေန္တော အနယဗျသနံ ပါပုဏာတိ, ဧကစ္စဿ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဝိရဇ္ဇတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဝိရဇ္ဇန္တော နိဗ္ဗုတိံ ပါပုဏာတိ, တသ္မာ "တဉ္စ အညမည"န္တိ န ဝုတ္တံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျု န္တိ ဧတ္ထ ကေ ဘဂဝတော ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ, ကေ န အာဇာနန္တီတိ? ယေ တာဝ ဣမဿ သုတ္တဿ ပာဠိဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တက္ကရာ န ဟောန္တိ, ယထာဝုတ္တံ အနုလောမပဋိပဒံ န ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တေ န အာဇာနန္တိ နာမ။ ယေ ပန တက္ကရာ ဟောန္တိ, ယထာဝုတ္တံ အနုလောမပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တေ အာဇာနန္တိ နာမ။ ဧဝံ သန္တေပိ သပဋိသန္ဓိကာနံ တာဝ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတု, အပ္ပဋိသန္ဓိကာနံ ကထံ ဟောတီတိ။ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ အနုပါဒါနာ ဝိယ ဇာတဝေဒါ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ, ကပ္ပသတသဟဿာနမ္ပိ အစ္စယေန တေသံ ပုန ဒုက္ခံ နာမ နတ္ထိ။ ဣတိ ဧကံသေန တေသံယေဝ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဗဟုဓာတုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၂၄. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဗဟုဓာတုကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘယာနီ**တိအာဒီသု **ဘယန္တိ** စိတ္တုတြာသော။ **ဥပဒ္ဒဝေါ**တိ အနေကဂ္ဂတာကာရော။ **ဥပသဂ္ဂေါ**တိ ဥပသဋ္ဌာကာရော တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂနာကာရော။ တေသံ ဧဝံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ပဗ္ဗတာဒိဝိသမနိဿိတာ စောရာ ဇနပဒဝါသီနံ ပေသေန္တိ “မယံ အသုကဒိဝသေ နာမ တုမှာကံ ကမ္မံ ပဟရိဿာမာ”တိ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘယံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ။ အယံ စိတ္တုတြာသော နာမ။ “ဣဓ နော စောရာ ကုပိတာ အနတ္ထမ္ပိ အာဝဟေယျု”န္တိ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒေဟိ သဒ္ဓိံ အရညံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇန္တိ, ဍံသမကသာဒီဟိ ခဇ္ဇမာနာ ဂုမ္ဗန္တရာနိ ပဝိသန္တိ, ခာဏုကဏ္ဋကေ မဒ္ဒန္တိ။ တေသံ ဧဝံ ဝိစရန္တာနံ ဝိက္ခိတ္တဘာဝေါ အနေကဂ္ဂတာကာရော နာမ။ တတော စောရေသု ယထာဝုတ္တေ ဒိဝသေ အနာဂစ္ဆန္တေသု “တုစ္ဆကသာသနံ တံ ဘဝိဿတိ, ကမ္မံ ပဝိသိဿာမာ”တိ သပရိက္ခာရာ ကမ္မံ ပဝိသန္တိ, အထ တေသံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဂါမံ ပရိဝါရေတွာ ဒွါရေ အဂ္ဂိံ ဒတွာ မနုဿေ ဃာတေတွာ စောရာ သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ ဝိလုမ္ပေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသု ဃာတိတာဝသေသာ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေတွာ ကောဋ္ဌစ္ဆာယာဘိတ္တိစ္ဆာယာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂိတွာ နိသီဒန္တိ နဋ္ဌံ အနုသောစမာနာ။ အယံ ဥပသဋ္ဌာကာရော လဂ္ဂနာကာရော နာမ။

နဠာဂါရာတိ နဠေဟိ ပရိက္ခိတ္တာ အဂါရာ, သေသသမ္ဘာရာ ပနေတ္ထ ရုက္ခမယာ ဟောန္တိ။ တိဏာဂါရေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဗာလမေဝ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဗာလော ဟိ အပဏ္ဍိတပုရိသော ရဇ္ဇံ ဝါ ဥပရဇ္ဇံ ဝါ အညံ ဝါ ပန မဟန္တံ ဌာနံ ပတ္ထေန္တော ကတိပယေ အတ္တနာ သဒိသေ ဝိဓဝပုတ္တေ မဟာဓုတ္တေ ဂဟေတွာ “ဧထ အဟံ တုမှေ ဣဿရေ ကရိဿာမီ”တိ ပဗ္ဗတဂဟနာဒီနိ နိဿာယ အန္တန္တေ ဂါမေ ပဟရန္တော ဒါမရိကဘာဝံ ဇာနာပေတွာ အနုပုဗ္ဗေန နိဂမေပိ ဇနပဒေပိ ပဟရတိ, မနုဿာ ဂေဟာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ခေမန္တဋ္ဌာနံ ပတ္ထယမာနာ ပက္ကမန္တိ, တေ နိဿာယ ဝသန္တာ ဘိက္ခူပိ ဘိက္ခုနိယောပိ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာနိ ပဟာယ ပက္ကမန္တိ။ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဘိက္ခာပိ သေနာသနမ္ပိ ဒုလ္လဘံ ဟောတိ။ ဧဝံ စတုန္နံ ပရိသာနံ ဘယံ အာဂတမေဝ ဟောတိ။ ပဗ္ဗဇိတေသုပိ ဒွေ ဗာလာ ဘိက္ခူ အညမညံ ဝိဝါဒံ ပဋ္ဌပေတွာ စောဒနံ အာရဘန္တိ။ ဣတိ ကောသမ္ဗိဝါသီနံ ဝိယ မဟာကလဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စတုန္နံ ပရိသာနံ ဘယံ အာဂတမေဝ ဟောတီတိ ဧဝံ ယာနိ ကာနိစိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တေဒဝေါစာတိ ဘဂဝတာ ဓမ္မဒေသနာ မတ္ထကံ အပါပေတွာဝ နိဋ္ဌာပိတာ။ ယံနူနာဟံ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိတွာ သဗ္ဗညုတညာဏေနေဝ ဒေသနာယ ဟရိပူရိံ ကရေယျန္တိ စိန္တေတွာ ဧဝံ “ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ”တိ အာဒိဝစနံ အဝေါစ။

၁၂၅. အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဍ္ဎေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟော, အဍ္ဎဋ္ဌမကဓာတုယော အရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟောဝ ကထိတော။ သဗ္ဗာပိ ခန္ဓဝသေန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဟောန္တိ။ ပဉ္စပိ ခန္ဓာ ဒုက္ခသစ္စံ, တေသံ သမုဋ္ဌာပိကာ တဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, နိရောဓပဇာနနာ ပဋိပဒါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဣတိ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ ကေဿ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ကထိတံ ဟောတိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေတာ ဓာတုယော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ကထိတာဝ။ **ဇာနာတိ ပဿတီ**တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ ဝုတ္တော။

ပထဝီဓာတုအာဒယော သဝိညာဏကကာယံ သုညတော နိဿတ္တတော ဒဿေတုံ ဝုတ္တာ။ တာပိ ပုရိမာဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓာတူဟိ ပူရေတဗ္ဗာ။ ပူရေန္တေန ဝိညာဏဓာတုတော နီဟရိတွာ ပူရေတဗ္ဗာ။ ဝိညာဏဓာတု ဟေသာ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ပရိဂ္ဂဟိတာယ တဿာ ဝတ္ထု စက္ခုဓာတု, အာရမ္မဏံ ရူပဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ မနောဝိညာဏဓာတုယာ ပန ပရိဂ္ဂဟိတာယ တဿာ ပုရိမပစ္ဆိမဝသေန မနောဓာတု, အာရမ္မဏဝသေန ဓမ္မဓာတူတိ ဒွေ ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဍ္ဎေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဣဒမ္ပိ ကေဿ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ကထိတံ ဟောတိ။

သုခဓာတူတိအာဒီသု သုခဉ္စ တံ နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန ဓာတု စာတိ သုခဓာတု။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဧတ္ထ စ ပုရိမာ စတဿော ဓာတုယော သပ္ပဋိပက္ခဝသေန ဂဟိတာ, ပစ္ဆိမာ ဒွေ သရိက္ခကဝသေန။ အဝိဘူတဘာဝေန ဟိ ဥပေက္ခာဓာတု အဝိဇ္ဇာဓာတုယာ သရိက္ခာ။ ဧတ္ထ စ သုခဒုက္ခဓာတူသု ပရိဂ္ဂဟိတာသု ကာယဝိညာဏဓာတု ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောတိ, သေသာသု ပရိဂ္ဂဟိတာသု မနောဝိညာဏဓာတု ပရိဂ္ဂဟိတာဝ ဟောတိ။ ဣမာပိ ဆ ဓာတုယော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌာရသဟိယေဝ ပူရေတဗ္ဗာ။ ပူရေန္တေန ဥပေက္ခာဓာတုတော နီဟရိတ္ဝာ ပူရေတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဓေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဣဒမ္ပိ ကေဝလံ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပာပေတ္ဝာ ကထိတံ ဟောတိ။

ကာမဓာတုအာဒီနံ ဒွေဓာဝိတက္ကေ (မ. နိ. ၁.၂၀၆) ကာမဝိတက္ကာဒီသု ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိဓမ္မေပိ "တတ္ထ ကတမာ ကာမဓာတု, ကာမပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၁၈၂) နယေနေဝ တေသံ ဝိတ္ထာရော အာဂတောယေဝ။ ဣမာပိ ဆ ဓာတုယော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌာရသဟိယေဝ ပူရေတဗ္ဗာ။ ပူရေန္တေန ကာမဓာတုတော နီဟရိတ္ဝာ ပူရေတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဓေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဣဒမ္ပိ ကေဝလံ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပာပေတ္ဝာ ကထိတံ ဟောတိ။

ကာမဓာတုအာဒီသု ပဉ္စ ကာမာဝစရက္ခန္ဓာ ကာမဓာတု နာမ, ပဉ္စ ရူပာဝစရက္ခန္ဓာ ရူပဓာတု နာမ, စတ္တာရော အရူပာဝစရက္ခန္ဓာ အရူပဓာတု နာမ။ အဘိဓမ္မေ ပန "တတ္ထ ကတမာ ကာမဓာတု, ဟေဋ္ဌတော အဝီစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကရိတ္ဝာ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၁၈၂) နယေန တေသံ ဝိတ္ထာရော အာဂတောယေဝ။ ဣမာပိ တိဿော ဓာတုယော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌာရသဟိယေဝ ပူရေတဗ္ဗာ။ ပူရေန္တေန ကာမဓာတုတော နီဟရိတ္ဝာ ပူရေတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဓေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဣဒမ္ပိ ကေဝလံ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပာပေတ္ဝာ ကထိတံ ဟောတိ။

သင်္ခတာ တိ ပစ္စယေဟိ သမာဂန္တွာ ကတာ, ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ န သင်္ခတာ **အသင်္ခတာ** ။ နိဗ္ဗာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဣမာပိ ဒွေ ဓာတုယော ဟေဋ္ဌာ အဋ္ဌာရသဟိယေဝ ပူရေတဗ္ဗာ။ ပူရေန္တေန သင်္ခတဓာတုတော နီဟရိတ္ဝာ ပူရေတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမာသု အဋ္ဌာရသသု ဓာတူသု အဓေကာဒသဓာတုယော ရူပပရိဂ္ဂဟောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဣဒမ္ပိ ကေဝလံ ဘိက္ခုနော နိဂ္ဂမနံ မတ္ထကံ ပာပေတ္ဝာ ကထိတံ ဟောတိ။

၁၂၆. အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနီ တိ အဇ္ဈတ္တိကာနိ စ ဗာဟိရာနိ စ။ ဧတ္ထ ဟိ စက္ခုအာဒီနိ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဆ, ရူပာဒီနိ ဗာဟိရာနိ ဆ။ ဣဓာပိ **ဇာနာတိ ပဿတီ** တိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေ ကထိတော။

ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒန္တိအာဒိ မဟာတဏှာသင်္ခယေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

၁၂၇. အဋ္ဌာန န္တိ ဟေတုပဋိက္ခေပေါ။ **အနဝကာသော**တိ ပစ္စယပဋိက္ခေပေါ။ ဥဘယေနာပိ ကာရဏမေဝ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာရဏဉှိ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလဿ ဌာနန္တိ စ အဝကာသောတိ စ ဝုစ္စတိ။ **ယ**န္တိ ယေန ကာရဏေန။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော** တိ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပန္နော သောတာပန္နော အရိယသာဝကော။ **ကဉ္စိ သင်္ခါရ** န္တိ စတုဘူမကေသု သင်္ခတသင်္ခါရေသု ကဉ္စိ ဧကသင်္ခါရမ္ပိ။ **နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျာ** တိ နိစ္စောတိ ဂဏှေယျ။ **နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဧတံ ကာရဏံ နတ္ထိ န ဥပလဗ္ဘတိ။ **ယံ ပုထုဇ္ဇနော** တိ ယေန ကာရဏေန ပုထုဇ္ဇနော။ **ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတံ ကာရဏံ အတ္ထိ။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဟိ သော တေဘူမကေသု သင်္ခတသင်္ခါရေသု ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။ စတုတ္ထဘူမကသင်္ခါရာ ပန တေဇုဿဒတ္တာ ဒိဝသံ သန္တတ္တော အယောဂုဠော ဝိယ မက္ခိကာနံ ဒိဋ္ဌိယာ တ အညေသံ တ အကုသလာနံ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တိ။ ဣမိနာ နယေန **ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော** တိ အာဒီသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျာ တိ "ဧကန္တသုခီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ"တိ (မ. နိ. ၃.၂၁, ၂၂) ဧဝံ အတ္တဒိဋ္ဌိဝသေန သုခတော ဂါဟံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ပန အရိယသာဝကော ပရိဠာဟာဘိဘူတော ပရိဠာဟဝူပသမတ္ထံ မတ္တဟတ္ထိံ ပရိတ္တာသိတော ဝိယ, စောက္ခဗြာဟ္မဏော ဝိယ စ ဂူထံ ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆတိ။ အတ္တဝါရေ ကသိဏာဒိပဏ္ဏတ္တိသင်္ဂဟတ္ထံ သင်္ခါရန္တိ အဝတွာ ကဉ္စိ ဓမ္မန္တိ ဝုတ္တံ

တံ။ ဣဓာပိ အရိယသာဝကဿ စတုဘူမကဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော, ပုထုဇ္ဇနဿ တေဘူမကဝသေန။ သဗ္ဗတရေသု အရိယသာဝကဿာပိ တေဘူမကဝသေနေဝ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ယဉှိ ပုထုဇ္ဇနော ဂဏှာတိ, တတော တတော အရိယသာဝကော ကင်္ခံ ဝိနိဝေဌေတိ။ ပုထုဇ္ဇနော ဟိ ယံ ယံ နိစ္စံ သုခံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, တံ တံ အရိယသာဝကော အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဂဏှန္တော တံ ကင်္ခံ ဝိနိဝေဌေတိ။

၁၂၈. **မာတရန္တိ**အာဒီသု ဇနိကာဝ မာတာ, ဇနကော ပိတာ, မနုဿဘူတောဝ ခီဏာသဝေါ အရဟာတိ အဓိပ္ပေတော။ ကိံ ပန အရိယသာဝကော အညံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ? ဧတမ္ပိ အဋ္ဌာနံ။ သစေပိ ဟိ ဘဝန္တရဂတံ အရိယသာဝကံ အတ္တနော အရိယဘာဝံ အဇာနန္တမ္ပိ ကောစိ ဧဝံ ဝဒေယျ "ဣမံ ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ"တိ , နေဝ သော တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ အထာပိ နံ ဧဝံ ဝဒေယျ "သစေ ဣမံ န ဃာတေဿသိ, သီသံ တေ ဆိန္ဒိဿာမာ"တိ။ သီသမေဝဿ ဆိန္ဒေယျ, န စ သော တံ ဃာတေယျ။ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ ပန မဟာသာဝဇ္ဇဘာဝဒဿနတ္ထံ အရိယသာဝကဿ စ ဗလဒီပနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သာဝဇ္ဇော ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ ပုထုဇ္ဇနော မာတုဃာတာဒီနိပိ အာနန္တရိယာနိ ကရိဿတိ။ မဟာဗလော စ အရိယသာဝကော, ယော ဧတာနိ ကမ္မာနိ န ကရောတီတိ။

ဒုဋ္ဌစိတ္တော တိ ဝဓကစိတ္တေန ပဒုဋ္ဌစိတ္တော။ **လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျာ** တိ ဇီဝမာနကသရီရေ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ။ **သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျာ** တိ သမာနသံဝါသကံ သမာနသီမာယ ဌိတံ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ။ ဝုတ္တဉှေတံ "ပဉ္စဟုပါလိ အာကာရေဟိ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတိ။ ကမ္မေန ဥဒ္ဒေသေန ဝေါဟရန္တော အနုဿာဝနေန သလာကဂ္ဂါဟေနာ"တိ (ပရိ. ၄၅၈)။

တတ္ထ **ကမ္မေနာ** တိ အပလောကနာဒီသု စတူသု ကမ္မေသု အညတရေန ကမ္မေန။ **ဥဒ္ဒေသေနာ** တိ ပဉ္စသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေသု အညတရေန ဥဒ္ဒေသေန။ **ဝေါဟရန္တော** တိ ကထယန္တော, တာဟိ တာဟိ ဥပ္ပတ္တီဟိ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိအာဒီနိ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒီပေန္တော။ **အနုဿာဝနေနာ** တိ နနု တုမှေ ဇာနာထ မယှံ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ ဗဟုဿုတဘာဝဉ္စ, မာဒိသော နာမ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ဂါဟေယျာတိ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေတုံ တုမှာကံ ယုတ္တံ, ကိံ မယှံ အဝီစိ နီလုပ္ပလဝနံ ဝိယ သီတလော, ကိံ အဟံ အပါယတော န ဘာယာမီတိအာဒိနာ နယေန ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အနုဿာဝနေန။ **သလာကဂ္ဂါဟေနာ** တိ ဧဝံ အနုဿာဝေတွာ တေသံ စိတ္တံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ အနိဝတ္တိဓမ္မေ ကတွာ "ဂဏှထ ဣမံ သလာက"န္တိ သလာကဂ္ဂါဟေန။

ဧတ္ထ စ ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏံ, ဝေါဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂါဟာ ပန ပုဗ္ဗဘာဂါ။ အဋ္ဌာရသဝတ္ထုဒီပနဝသေန ဟိ ဝေါဟရန္တေန တတ္ထ ရုစိဇနနတ္ထံ အနုဿာဝေတွာ သလာကာယ ဂါဟိတာယပိ အဘိန္နောဝ ဟောတိ သင်္ဃော။ ယဒါ ပန ဧဝံ စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ သလာကံ ဂဟေတွာ အာဝေဏိကံ ကမ္မံ ဝါ ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ကရောန္တိ, တဒါ သင်္ဃော ဘိန္နော နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဧတ္တာဝတာ မာတုဃာတာဒီနိ ပဉ္စ အာနန္တရိယကမ္မာနိ ဒဿိတာနိ ဟောန္တိ, ယာနိ ပုထုဇ္ဇနော ကရောတိ, န အရိယသာဝကော, တေသံ အာဝိဘာဝတ္ထံ –

> ကမ္မတော ဒွါရတော စေဝ၊ ကပ္ပဋ္ဌိတိယတော တထာ။
> ပါကသာဓာရဏာဒီဟိ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

တတ္ထ **ကမ္မတော** တာဝ – ဧတ္ထ ဟိ မနုဿဘူတဿေဝ မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ အပိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ ဟောတိ, တဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိဿာမီတိ သကလစက္ကဝါဠံ မဟာစေတိယပ္ပမာဏေဟိ ကဉ္စနထူပေဟိ ပူရေတွာပိ သကလစက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ နိသိန္နဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သင်္ဃာဋိကဏ္ဏံ အမုဉ္စန္တော ဝိစရိတွာပိ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပန သယံ မနုဿဘူတော တိရစ္ဆာနဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ, သယံ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတော မနုဿဘူတံ, တိရစ္ဆာနောယေဝ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ, တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ န ဟောတိ, ဘာရိယံ ပန ဟောတိ, အာနန္တရိယံ အာဟစ္စေဝ တိဋ္ဌတိ။ မနုဿဇာတိကာနံ ပန ဝသေန အယံ ပဉှော ကထိတော။

တတ္ထ ဧဠကစတုက္ကံ သင်္ဂါမစတုက္ကံ စောရစတုက္ကဉ္စ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧဠကံ မာရေမီတိ အဘိသန္ဓိနာပိ ဟိ ဧဠကဋ္ဌာနေ ဌိတံ မနုဿော မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ ဖုသတိ။ ဧဠကာဘိသန္ဓိနာ ပန မာတာပိတာအဘိသန္ဓိနာ ဝါ ဧဠကံ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ။ မာတာပိတာအဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတရော မာရေန္တော ဖုသတေဝ။ ဧသေဝ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ စတုက္ကဒွယေ။ ယထာ စ မာတာပိတူသု, ဧဝံ အရဟန္တေပိ ဧတာနိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

မနုဿအရဟန္တမေဝ မာရေတွာ အာနန္တရိယံ ဖုသတိ, န ယက္ခဘူတံ။ ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ, အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။ မနုဿအရဟန္တဿ စ ပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ သတ္ထပ္ပဟာရေ ဝါ ဝိသေ ဝါ ဒိန္နေပိ ယဒိ သော အရဟတ္တံ ပတွာ တေနေဝ မရတိ, အရဟန္တဃာတော ဟောတိယေဝ။ ယံ ပန ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဒိန္နံ ဒါနံ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ပုထုဇ္ဇနဿေဝ ဒိန္နံ ဟောတိ။ သေသအရိယပုဂ္ဂလေ မာရေန္တဿ အာနန္တရိယံ နတ္ထိ။ ကမ္မံ ပန ဘာရိယံ, အာနန္တရိယသဒိသမေဝ။

လောဟိတုပ္ပာဒေ တထာဂတဿ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဂ္ဃရဏံ နာမ နတ္ထိ။ သရီရဿ ပန အန္တောယေဝ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဒ္ဓသိလတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ သကလိကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ, ဖရသုနာ ပဟဋော ဝိယ ပါဒော အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ တထာ ကရောန္တဿ အာနန္တရိယံ ဟောတိ။ ဇီဝကော ပန တထာဂတဿ ရုစိယာ သတ္ထကေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ တမှာ ဌာနာ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ နီဟရိတွာ ဖာသုမကာသိ, တထာ ကရောန္တဿ ပုညကမ္မမေဝ ဟောတိ။

အထ ယေ စ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ, ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ, ဓာတုမှိ ဥပက္ကမန္တိ, တေသံ ကိံ ဟောတီတိ? ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္တရိယသဒိသံ။ သဓာတုကံ ပန ထူပံ ဝါ ပဋိမံ ဝါ ဗာဓမာနံ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တတ္ထ နိလီနာ သကုဏာ စေတိယေ ဝစ္စံ ပါတေန္တိ, ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပရိဘောဂစေတိယတော ဟိ သရီရစေတိယံ မဟန္တတရံ။ စေတိယဝတ္ထုံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိမူလမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာ ပန ဗောဓိသာခာ ဗောဓိဃရံ ဗာဓတိ, တံ ဂေဟရက္ခဏတ္ထံ ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ, ဗောဓိအတ္ထဉှိ ဂေဟံ, န ဂေဟတ္ထာယ ဗောဓိ။ အာသနဃရေပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မိံ ပန အာသနဃရေ ဓာတု နိဟိတာ ဟောတိ, တဿ ရက္ခဏတ္ထာယ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗောဓိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဩဇောဟရဏသာခံ ဝါ ပူတိဋ္ဌာနံ ဝါ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ, ဘဂဝတော သရီရပဋိဇဂ္ဂနေ ဝိယ ပုညမ္ပိ ဟောတိ။

သင်္ဃဘေဒေ သီမဋ္ဌကသင်္ဃေ အသန္နိပတိတေ ဝိသုံ ပရိသံ ဂဟေတွာ ကတဝေါဟာရာနုဿာဝန-သလာကဂ္ဂါဟဿ ကမ္မံ ဝါ ကရောန္တဿ, ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ဥဒ္ဒိသန္တဿ ဘေဒေါ စ ဟောတိ အာနန္တရိယကမ္မဉ္စ။ သမဂ္ဂသညာယ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ဘေဒေါဝ ဟောတိ, န အာနန္တရိယကမ္မံ, တထာ နဝတော ဦနပရိသာယံ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန နဝန္နံ ဇနာနံ ယော သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ , တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိ။ အနုဝတ္တကာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ မဟာသာဝဇ္ဇကမ္မံ။ ဓမ္မဝါဒိနော ပန အနဝဇ္ဇာ။

တတ္ထ နဝန္နမေဝ သင်္ဃဘေဒေ ဣဒံ သုတ္တံ – “ဧကတော ဥပါလိ စတ္တာရော ဟောန္တိ, ဧကတော စတ္တာရော, နဝမော အနုဿာဝေတိ, သလာကံ ဂါဟေတိ ‘အယံ ဓမ္မော အယံ ဝိနယော ဣဒံ သတ္ထုသာသနံ, ဣဒံ ဂဏှထ, ဣမံ ရောစေထာ’တိ, ဧဝံ ခေါ, ဥပါလိ, သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒေါ စ။ နဝန္နံ ဝါ, ဥပါလိ, အတိရေကနဝန္နံ ဝါ သင်္ဃရာဇိ စေဝ ဟောတိ သင်္ဃဘေဒေါ စာ”တိ (စူဠဝ. ၃၅၁)။ ဧတေသု ပန ပဉ္စသု သင်္ဃဘေဒေါ ဝစီကမ္မံ, သေသာနိ ကာယကမ္မာနီတိ။ ဧဝံ ကမ္မတော ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ဒွါရတောတိ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ ကာယဒွါရတောပိ ဝစီဒွါရတောပိ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ပုရိမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အာဏတ္တိကဝိဇ္ဇာမယပယောဂဝသေန ဝစီဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ကာယဒွါရမေဝ ပူရေန္တိ, သင်္ဃဘေဒေါ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဘေဒံ ကရောန္တဿ ကာယဒွါရတော သမုဋ္ဌဟိတွာပိ ဝစီဒွါရမေဝ ပူရေတီတိ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွါရတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ကပ္ပဋ္ဌိတိယတောတိ သင်္ဃဘေဒေယေဝ စေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယော။ သဏ္ဌဟန္တေ ဟိ ကပ္ပေ ကပ္ပဝေမဇ္ဈေ ဝါ သင်္ဃဘေဒံ ကတွာ ကပ္ပဝိနာသေယေဝ မုစ္စတိ။ သစေပိ ဟိ သွေဝ ကပ္ပော ဝိနဿိဿတီတိ အဇ္ဇ သင်္ဃဘေဒံ ကရောတိ, သွေဝ မုစ္စတိ, ဧကဒိဝသမေဝ နိရယေ ပစ္စတိ။ ဧဝံ ကရဏံ ပန နတ္ထိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ အာနန္တရိယာနေဝ ဟောန္တိ, န ကပ္ပဋ္ဌိတိယာနီတိ ဧဝမေတ္ထ ကပ္ပဋ္ဌိတိယတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

ပါကတောတိ ယေန စ ပဉ္စပေ'တာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ဟောန္တိ, တဿ သင်္ဃဘေဒေယေဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ, သေသာနိ "အဟောသိကမ္မံ, နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော"တိ ဧဝမာဒီသု သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ သင်္ဃဘေဒါဘာဝေ လောဟိတုပ္ပါဒေါ, တဒဘာဝေ အရဟန္တဃာတော, တဒဘာဝေ စ သစေ ပိတာ သီလဝါ ဟောတိ, မာတာ ဒုဿီလာ, နော ဝါ တထာ သီလဝတီ, ပိတုဃာတော ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ။ သစေ မာတာပိတုဃာတော, ဒွီသုပိ သီလေန ဝါ ဒုဿီလေန ဝါ သမာနေသု မာတုဃာတောဝ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိပစ္စတိ ။ မာတာ ဟိ ဒုက္ကရကာရိနီ ဗဟူပကာရာ စ ပုတ္တာနန္တိ ဧဝမေတ္ထ ပါကတောပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

သာဓာရဏာဒီဟီတိ ပုရိမာနိ စတ္တာရိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ သာဓာရဏာနိ။ သင်္ဃဘေဒေါ ပန "န ခေါ, ဥပါလိ ဘိက္ခုနီ, သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, န သိက္ခမာနာ, န သာမဏေရော, န သာမဏေရီ, န ဥပါသကော, န ဥပါသိကာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, ဘိက္ခု ခေါ, ဥပါလိ, ပကတတ္တော သမာနသံဝါသကော သမာနသီမာယံ ဌိတော သင်္ဃံ ဘိန္ဒတီ"တိ (စူဠဝ. ၃၅၁) ဝစနတော ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဘိက္ခုနောဝ ဟောတိ, န အညဿ, တသ္မာ အသာဓာရဏော။ အာဒိသဒ္ဒေန သဗ္ဗေပိ တေ ဒုက္ခဝေဒနာသဟဂတာ ဒေါသမောဟသမ္ပယုတ္တာ စာတိ ဧဝမေတ္ထ သာဓာရဏာဒီဟိပိ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော။

အညံ သတ္ထာရန္တိ "အယံ မေ သတ္ထာ သတ္ထုကိစ္စံ ကာတုံ အသမတ္ထော"တိ ဘဝန္တရေပိ အညံ တိတ္ထကရံ "အယံ မေ သတ္ထာ"တိ ဧဝံ ဂဏှေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၁၂၉. ဧကိဿာ လောကဓာတုယာတိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ။ **တီဏိ ဟိ ခေတ္တာနိ** ဇာတိခေတ္တံ အာဏာခေတ္တံ ဝိသယခေတ္တံ။ တတ္ထ **ဇာတိခေတ္တံ** နာမ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု။ သာ ဟိ တထာဂတဿ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနကာလေ နိက္ခမနကာလေ သမ္ဗောဓိကာလေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနေ ပရိနိဗ္ဗာနေ စ ကမ္ပတိ။ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠံ ပန **အာဏာခေတ္တံ** နာမ။ အာဋာနာဋိယမောရပရိတ္တဓဇဂ္ဂပရိတ္တရတနပရိတ္တာဒီနဉှိ ဧတ္ထ အာဏာ ဝတ္တတိ။ **ဝိသယခေတ္တဿ** ပန ပရိမာဏံ နတ္ထိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ "ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ နေယျံ, ယာဝတကံ နေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ, ဉာဏပရိယန္တိကံ နေယျံ နေယျပရိယန္တိကံ ဉာဏံ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၃.၅) ဝစနတော အဝိသယော နာမ နတ္ထိ။

ဣမေသု ပန တီသု ခေတ္တေသု ဌပေတွာ ဣမံ စက္ကဝါဠံ အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ, န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။ **တီဏိ ပိဋကာနိ** ဝိနယပိဋကံ သုတ္တန္တပိဋကံ အဘိဓမ္မပိဋကံ, **တိဿော သင်္ဂီတိယော** မဟာကဿပတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, ယသတ္ထေရဿ သင်္ဂီတိ, မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဿ သင်္ဂီတီတိ။ ဣမာ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဣမံ စက္ကဝါဠံ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သုတ္တံ နတ္ထိ, န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပန အတ္ထိ။

အပုဗ္ဗံ အစရိမန္တိ အပုရေ အပစ္ဆာ။ ဧကတော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဟိ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ ဗောဓိံ အပ္ပတွာ န ဥဋ္ဌဟိဿာမီတိ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ, တာဝ ပုဗ္ဗေတိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေန ဒသသဟဿစက္ကဝါဠကမ္ပနေနေဝ ခေတ္တပရိဂ္ဂဟော ကတော, အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာဝ ဟောတိ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သာသပမတ္တာ ဓာတု တိဋ္ဌတိ, တာဝ ပစ္ဆာတိ န ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓာတူသု ဟိ ဌိတာသု ဗုဒ္ဓါ ဌိတာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဧတ္ထန္တရေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ နိဝါရိတာဝ ဟောတိ။ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနေ ပန ဇာတေ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ န နိဝါရိတာ။

တီဏိ ဟိ အန္တရဓာနာနိ နာမ ပရိယတ္တိအန္တရဓာနံ, ပဋိဝေဓအန္တရဓာနံ, ပဋိပတ္တိအန္တရဓာနန္တိ။ တတ္ထ **ပရိယတ္တီ** တိ တီဏိ ပိဋကာနိ။ **ပဋိဝေဓော**တိ သစ္စပဋိဝေဓော။ **ပဋိပတ္တီ** တိ ပဋိပဒါ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကာလေ ပဋိဝေဓကရာ ဘိက္ခူ ဗဟူ ဟောန္တိ, ဧသော ဘိက္ခု ပုထုဇ္ဇနောတိ အင်္ဂုလိံ ပသာရေတွာ ဒဿေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ဣမသ္မိံယေဝ ဒီပေ ဧကဝာရေ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခု နာမ နာဟောသိ။ ပဋိပတ္တိပူရိကာပိ ကဒါစိ ဗဟူ ဟောန္တိ ကဒါစိ အပ္ပာ။ ဣတိ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ, သာသနဋ္ဌိတိယာ ပန **ပရိယတ္တိ ပမာဏံ** ။

ပဏ္ဍိတော ဟိ တေပိဋကံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ။ ယထာ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော အာဠာရဿ သန္တိကေ ပဉ္စာဘိညာ သတ္တ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ, သော န ဇာနာမီတိ အာဟ။ တတော ဥဒကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဓိဂတံ ဝိသေသံ သံသန္ဒေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနဿ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ, သော အာစိက္ခိ, တဿ ဝစနသမနန္တရမေဝ မဟာသတ္တော တံ သမ္ပာဒေသိ, ဧဝမေဝ ပညဝါ ဘိက္ခု ပရိယတ္တိံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ။ တသ္မာ ပရိယတ္တိယာ ဌိတာယ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ။

ယဒါ ပန သာ အန္တရဓာယတိ, တဒါ ပဌမံ **အဘိဓမ္မပိဋကံ** နဿတိ။ တတ္ထ ပဌာနံ သဗ္ဗပဌမံ အန္တရဓာယတိ, အနုက္ကမေန ပစ္ဆာ ဓမ္မသင်္ဂဟော, တသ္မိံ အန္တရဟိတေ ဣတရေသု ဒွီသု ပိဋကေသု ဌိတေသု သာသနံ ဌိတမေဝ ဟောတိ။ တတ္ထ သုတ္တန္တပိဋကေ အန္တရဓာယမာနေ ပဌမံ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော ဧကာဒသကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဧကကာ အန္တရဓာယတိ, တဒနန္တရံ သံယုတ္တနိကာယော စက္ကပေယျာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဩဃတရဏာ အန္တရဓာယတိ, တဒနန္တရံ မဇ္ဈိမနိကာယော ဣန္ဒြိယဘာဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မူလပရိယာယာ အန္တရဓာယတိ, တဒနန္တရံ ဒီဃနိကာယော ဒသုတ္တရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗြဟ္မဇာလာ အန္တရဓာယတိ။ ဧကိဿာပိ ဒွိန္နမ္ပိ ဂါထာနံ ပုစ္ဆာ အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆတိ, သာသနံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ သဘိယပုစ္ဆာ (သု. နိ. သဘိယသုတ္တံ) ဝိယ အာဠဝကပုစ္ဆာ (သု. နိ. အာဠဝကသုတ္တံ; သံ. နိ. ၁.၂၄၆) ဝိယ စ။ တော ကိရ ကဿပဗုဒ္ဓကာလိကာ အန္တရာ သာသနံ ဓာရေတုံ နာသက္ခိံသု။

ဒွီသု ပန ပိဋကေသု အန္တရဟိတေသုပိ ဝိနယပိဋကေ ဌိတေ သာသနံ တိဋ္ဌတိ, ပရိဝါရခန္ဓကေသု အန္တရဟိတေသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဌိတေ ဌိတမေဝ ဟောတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ အန္တရဟိတေ မာတိကာယ ဌိတာယပိ ဌိတမေဝ ဟောတိ။ မာတိကာယ အန္တရဟိတာယ ဟတိမောက္ခပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒာသု ဌိတာသု သာသနံ တိဋ္ဌတိ။ လိင်္ဂမဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆတိ, သေတဝတ္ထသမဏဝံသော ပန ကဿပဗုဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ သာသနံ ဓာရေတုံ နာသက္ခိ။ ပစ္ဆိမကဿ ပန သစ္စပဋိဝေဓတော ပစ္ဆိမကဿ သီလဘေဒတော စ ပဋ္ဌာယ သာသနံ ဩသက္ကိတံ နာမ ဟောတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ အညဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိ န တရိတာတိ။

တီဏိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ နာမ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနန္တိ။ တတ္ထ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဟောသိ, ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ကုသိနာရာယံ, ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနံ အနာဂတေ ဘဝိဿတိ။ သာသနဿ ကိရ ဩသက္ကနကာလေ ဣမသ္မိံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ ဓာတုယော သန္နိပတိတွာ မဟာစေတိယံ ဂမိဿန္တိ, မဟာစေတိယတော နာဂဒီပေ ရာဇာယတနစေတိယံ, တတော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကံ ဂမိဿန္တိ, နာဂဘဝနတောပိ ဒေဝလောကတောပိ ဗြဟ္မလောကတောပိ ဓာတုယော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကမေဝ ဂမိဿန္တိ။ သာသပမတ္တာပိ ဓာတု အန္တရာ န နဿိဿတိ။ သဗ္ဗာ ဓာတုယော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ ရာသိဘူတာ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ ဧကဃနာ ဟုတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေဿန္တိ, တာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိဿန္တိ။

တတော ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒေဝတာ ယော သန္နိပတိတွာ ''အဇ္ဇ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အဇ္ဇ သာသနံ ဩသက္ကတိ, ပစ္ဆိမဒဿနံ အနိ ဣဒံ အမှာကန''န္တိ ဒသဗလဿ ပရိနိဗ္ဗုတဒိဝသတော မဟန္တတရံ ကာရုညံ ကရိဿန္တိ။ ဌပေတွာ အနာဂါမိခီဏာသဝေ အဝသေသာ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ ဓာတူသု တေဇော ဓာတု ဥဋ္ဌဟိတွာ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ, သာသပမတ္တာယပိ ဓာတုယာ သတိ ဧကဇာလာဝ ဘဝိဿတိ, ဓာတူသု ပရိယာဒါနံ ဂတာသု ပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝံ မဟန္တံ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ ဓာတူသု အန္တရဟိတာသု သာသနံ အန္တရဟိတံ နာမ ဟောတိ။ ယာဝ ဧဝံ န အန္တရဓာယတိ, တာဝ အစရိမံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုန္တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

ကသ္မာ ပန အပုဗ္ဗံ အစရိမံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ။ အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ဗုဒ္ဓာ ဟိ အစ္ဆရိယမနုဿာ။ ယထာဟ – ''ကေပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ, လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အစ္ဆရိယမနုဿော, ကတမော ကေပုဂ္ဂလော, တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၇၁-၁၇၄)။

ယဒိ စ ဒွေ ဝါ တ စတ္တာရော ဝါ အဋ္ဌ ဝါ သောဠသ ဝါ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, န အစ္ဆရိယာ ဘဝေယျုံ။ ကေသ္မိဉ္ဟိ ဝိဟာရေ ဒွိန္နံ စေတိယာနမ္ပိ လာဘသက္ကာရော ဥဠာရော န ဟောတိ ဘိက္ခူပိ ဗဟုတာယ န အစ္ဆရိယာ ဇာတာ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓာပိ ဘဝေယျုံ။ တသ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဒေသနာယ စ ဝိသေသာဘာဝတော။ ယဉ္ဟိ သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒံ ဓမ္မံ ကော ဒေသေတိ, အညေန ဥပ္ပန္နေနာပိ သောဝ ဒေသေတဗ္ဗော သိယာ။ တတော န အစ္ဆရိယော သိယာ, ကေသ္မိံ ပန ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဒေသနာပိ အစ္ဆရိယာ ဟောတိ။

ဝိဝါဒဘာဝတော စ။ ဗဟူသု စ ဗုဒ္ဓေသု ဥပ္ပန္နေသု ဗဟူနံ အာစရိယာနံ အန္တေဝါသိကာ ဝိယ ''အမှာကံ ဗုဒ္ဓော ပါသာဒိကော, အမှာကံ ဗုဒ္ဓော မဓုရဿရော လာဘီ ပုညဝါ''တိ ဝိဝဒေယျုံ, တသ္မာပိ ဧဝံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အပိစေတံ ကာရဏံ မိလိန္ဒရညာ ပုဋ္ဌေန နာဂသေနတ္ထေရေန ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ (မိ. ပ. ၅.၁.၁) –

''တတ္ထ, ဘန္တေ နာဂသေန, ဘာသိတမ္ပေတံ ဘဂဝတာ 'အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ကေသ္သာ လောကဓာတုယာ ဒွေ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ'တိ။ ဒေသေန္တာ စ, ဘန္တေ နာဂသေန, သဗ္ဗေပိ တထာဂတာ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဒေသေန္တိ, ကထယမာနာ စ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ကထေန္တိ, သိက္ခာပေန္တာ စ တီသု သိက္ခာသု သိက္ခာပေန္တိ, အနုသာသမာနာ စ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယံ အနုသာသန္တိ။ ယဒိ, ဘန္တေ နာဂသေန, သဗ္ဗေသမ္ပိ တထာဂတာနံ ကော ဒေသနာ ကော ကထာ ကော သိက္ခာ ကော အနုသိဋ္ဌိ, ကေန ကာရဏေန ဒွေ တထာဂတာ ကေက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ? ကေနပိ တာဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေန အယံ လောကော ဩဘာသဇာတော။ ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓော ဘဝေယျ, ဒွိန္နံ ပဘာယ အယံ လောကော ဘိယျောသောမတ္တာယ ဩဘာသဇာတော ဘဝေယျ။ ဩဝဒမာနာ စ ဒွေ တထာဂတာ သုခံ ဩဝဒေယျုံ, အနုသာသမာနာ စ သုခံ အနုသာသေယျုံ, တတ္ထ မေ ကာရဏံ ဗြူဟိ, ယထာဟံ နိဿံသယော ဘဝေယျန္တိ။

အယံ မဟာရာဇ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကေဗုဒ္ဓဓာရဏီ, ကေဿဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေတိ, ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ, စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓမေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ, န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

ယထာ, မဟာရာဇ, နာဝါ ကေပုရိသသန္ဓာရဏီ ဘဝေယျ။ ကေသ္မိံ ပုရိသေ အဘိရူဠှေ သာ နာဝါ သမုပါဒိကာ ဘဝေယျ။ အထ ဒုတိယော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ တာဒိသော အာယုနာ ဝဏ္ဏေန ဝယေန ပမာဏေန ကိသထူလေန သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂေန, သော တံ နာဝံ အဘိရူဟေယျ။ အပိနု သာ မဟာရာဇ, နာဝါ ဒွိန္နမ္ပိ ဓာရေယျာတိ? န ဟိ, ဘန္တေ, စလေယျ ကမ္ပေယျ နမေယျ ဩနမေယျ ဝိနမေယျ ဝိကိရေယျ ဝိဓမေယျ ဝိဒ္ဓံသေယျ, န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ, ဩသီဒေယျ ဥဒကေတိ။ ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ, အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကေဗုဒ္ဓဓာရဏီ, ကေဿဝ တထာဂတဿ ဂုဏံ ဓာရေတိ, ယဒိ ဒုတိယော ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, နာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဓာရေယျ, စလေယျ။ပေ.။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျ။

ယထာ ဝါ ပန မဟာရာဇ ပုရိသော ယာဝဒတ္ထံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ ဆာဒေန္တံ ယာဝကဏ္ဌမဘိပူရယိတွာ, သော ဓာတော ပီဏိတော ပရိပုဏ္ဏော နိရန္တရော တန္ဒိကတော အနောနမိတဒဏ္ဍဇာတော ပုနဒေဝ တတ္တကံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ, အပိနု ခော, မဟာရာဇ, ပုရိသော သုခိတော ဘဝေယျာတိ? န ဟိ, ဘန္တေ, သကိံ ဘုတ္တောဝ မရေယျာတိ။ ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ, အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကေဗုဒ္ဓဓာရဏီ ။ပေ.။ န ဌာနမုပဂစ္ဆေယျာတိ။

ကိံ နု ခော, ဘန္တေ နာဂသေန, အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီတိ? ဣဓ, မဟာရာဇ, ဒွေ သကဋာ ရတနပရိပူရိတာ ဘဝေယျုံ ယာဝ မုခသမာ။ ကေသ္မာ သကဋတော ရတနံ ဂဟေတွာ ကေသ္မိံ သကဋေ အာကိရေယျုံ, အပိနု ခော တံ,

မဟာရာဇ, သကဋ္ဌံ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ သကဋာနံ ရတနံ ဓာရေဿတိ? န ဟိ, ဘန္တေ, နာဘိပိ တဿ ဖလေယျ, အရာပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျုံ, နေမိပိ တဿ ဩပတေယျ, အက္ခောပိ တဿ ဘိဇ္ဇေယျာတိ။ ကိံ နု ခေါ, မဟာရာဇ, အတိရတန ဘာရေန သကဋံ ဘိဇ္ဇတီတိ? အာမ, ဘန္တေတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, အတိဓမ္မဘာရေန ပထဝီ စလတီတိ။

အပိစ မဟာရာဇ ဣမံ ကာရဏံ ဗုဒ္ဓဗလပရိဒီပနာယ ဩသာရိတံ, အညမ္ပိ တတ္ထ အဘိရူပံ ကာရဏံ သုဏောဟိ, ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ, မဟာရာဇ, ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေသံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ''တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ယထာ, မဟာရာဇ, ဒ္ဝိန္နံ ဗလဝါမစ္စာနံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ 'တုမှာကံ အမစ္စော အမှာကံ အမစ္စော'တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ ခေါ, မဟာရာဇ, ယဒိ, ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေသံ ပရိသာယ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ 'တုမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ'တိ ဥဘတောပက္ခဇာတာ ဘဝေယျုံ။ ဣဒံ တာဝ, မဟာရာဇ, ဧကံ ကာရဏံ, ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပရမ္ပိ, မဟာရာဇ, ဥတ္တရိံ ကာရဏံ သုဏောဟိ, ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒိ, မဟာရာဇ, ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, အဂ္ဂေါ ဗုဒ္ဓေါတိ ယံ ဝစနံ, တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ ဇေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ ယံ ဝစနံ, တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ သေဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ, ဝိသိဋ္ဌော ဗုဒ္ဓေါတိ, ဥတ္တမော ဗုဒ္ဓေါတိ, ပဝရော ဗုဒ္ဓေါတိ, အသမော ဗုဒ္ဓေါတိ, အသမသမော ဗုဒ္ဓေါတိ, အပ္ပဋိသမော ဗုဒ္ဓေါတိ, အပ္ပဋိဘာဂေါ ဗုဒ္ဓေါတိ, အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါတိ ယံ ဝစနံ , တံ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ။ ဣဒမ္ပိ ခေါ တွံ, မဟာရာဇ , ကာရဏံ အတ္ထတော သမ္ပဋိစ္ဆ, ယေန ကာရဏေန ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဧကက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပိစ ခေါ မဟာရာဇ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သဘာဝပကတိ ဧသာ, ယံ ဧကောယေဝ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ ကာရဏာ? မဟန္တတာယ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဂုဏာနံ။ အညမ္ပိ မဟာရာဇ ယံ လောကေ မဟန္တံ, တံ ဧကံယေဝ ဟောတိ။ ပထဝီ, မဟာရာဇ, မဟန္တီ, သာ ဧကာယေဝ။ သာဂရော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ သိနေရု ဂိရိရာဇာ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ အာကာသော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ သက္ကော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ မာရော မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ ဗြဟ္မာ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ။ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မဟန္တော, သော ဧကောယေဝ လောကသ္မိံ။ ယတ္ထ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ အညဿ ဩကာသော န ဟောတိ။ တသ္မာ, မဟာရာဇ, တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧကောယေဝ လောကသ္မိံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ သုကထိတော, ဘန္တေ နာဂသေန, ပဉှော ဩပမ္မေဟိ ကာရဏေဟီ''တိ။

ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ တိ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠေ။ ဟေဋ္ဌာ ဣမိနာဝ ပဒေန ဒသစက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဂဟိတာနိ တာနိပိ, ဧကစက္ကဝါဠေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဣမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ပန ဝါရိတေ ဣတော အညေသု စက္ကဝါဠေသု နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝါရိတမေဝ ဟောတိ။

အပုဗ္ဗံ အစရိမ န္တိ ဧတ္ထ စက္ကရတနပာတုဘာဝတော ပုဗ္ဗေ ပုဗ္ဗံ, တဿေဝ အန္တရဓာနတော ပစ္ဆာ စရိမံ။ တတ္ထ ဒ္ဝိဓာ စက္ကရတနဿ အန္တရဓာနံ ဟောတိ, စက္ကဝတ္တိနော ကာလံကိရိယတော ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝါ။ အန္တရဓာယမာနဉ္စ ပန တံ ကာလံကိရိယတော ဝါ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ဝါ သတ္တမေ ဒိဝသေ အန္တရဓာယတိ, တတော ပရံ စက္ကဝတ္တိနော ပာတုဘာဝေါ အဝါရိတော။

ကသ္မာ ပန ဧကစက္ကဝါဠေ ဒွေ စက္ကဝတ္တိနော နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ။ ဝိဝါဒုပစ္ဆေဒတော အစ္ဆရိယဘာဝတော စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ။ ဒ္ဝီသု ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေသု ''အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တော အမှာကံ ရာဇာ မဟန္တော''တိ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တီတိ စ ဧကသ္မိံ ဒီပေ စက္ကဝတ္တီတိ စ အနစ္ဆရိယာ ဘဝေယျုံ ။ ယော စာယံ စက္ကရတနဿ ဒ္ဝိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဣဿရိယာနုပ္ပဒါနသမတ္ထော မဟာနုဘာဝေါ, သော ပရိဟာယေထ။ ဣတိ ဝိဝါဒုပစ္ဆေဒတော အစ္ဆရိယဘာဝတော စက္ကရတနဿ မဟာနုဘာဝတော စ န ဧကစက္ကဝါဠေ ဒွေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၁၃၀. ယံ ဣတ္ထီ အဿ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တိ ဧတ္ထ တိဋ္ဌတု တာဝ သဗ္ဗညုဂုဏေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ လောကုတ္တာရဏသမတ္ထော ဗုဒ္ဓဘာဝေါ, ပဏိဓာနမတ္တမ္ပိ ဣတ္ထိယာ န သမ္ပဇ္ဇတိ။

မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီတိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉) –

ဣမာနိ ဟိ ပဏိဓာနသမ္ပတ္တိကာရဏာနိ။ ဣတိ ပဏိဓာနမ္ပိ သမ္ပာဒေတုံ အသမတ္ထာယ ဣတ္ထိယာ ကုတော ဗုဒ္ဓဘာဝေါတိ ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ အဿ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော စ ပုညုဿယော သဗ္ဗာကာရပရိပူရမေဝ အတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ပုရိသောဝ အရဟံ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ တိအာဒီသုပိ ယသ္မာ ဣတ္ထိယာ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှတာဒီနံ အဘာဝေန လက္ခဏာနိ န ပရိပူရေန္တိ, ဣတ္ထိရတနာဘာဝေန သတ္တရတနသမင်္ဂိတာ န သမ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗမနုဿေဟိ စ အဓိကော အတ္တဘာဝေါ န ဟောတိ, တသ္မာ ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အဿ စက္ကဝတ္တီ''တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ စ သက္ကတ္တာဒီနိ တီဏိ ဌာနာနိ ဥတ္တမာနိ, ဣတ္ထိလိင်္ဂဉ္စ ဟီနံ, တသ္မာ တဿာ သက္ကတ္တာဒီနိပိ ပဋိသိဒ္ဓါနိ။

နနု စ ယထာ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ, ဧဝံ ပုရိသလိင်္ဂမ္ပိ ဗြဟ္မလောကေ နတ္ထိ? တသ္မာ ''ယံ ပုရိသော ဗြဟ္မတ္တံ ကရေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ''တိပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ နော န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဣဓ ပုရိသဿ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တနတော။ ဗြဟ္မတ္တန္တိ ဟိ မဟာဗြဟ္မတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ ဣတ္ထီ စ ဣဓ ဈာနံ ဘာဝေတွာ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ, န မဟာဗြဟ္မာနံ, ပုရိသော ပန တတ္ထ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ သမာနေပိ စေတ္ထ ဥဘယလိင်္ဂာဘာဝေ ပုရိသသဏ္ဌာနာဝ ဗြဟ္မာနော, န ဣတ္ထိသဏ္ဌာနာ, တသ္မာ သုဝုတ္တမေဝေတံ။

၁၃၁. ကာယဒုစ္စရိတဿာ တိအာဒီသု ယထာ နိမ္ဗဗီဇကောသာတကီဗီဇာဒီနိ မဓုရဖလံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, အသာတံ အမဓုရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ဧဝံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ မဓုရဝိပါကံ န နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, အမဓုရမေဝ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ ယထာ စ ဥစ္ဆုဗီဇသာလိဗီဇာဒီနိ မဓုရံ သာဒုရသမေဝ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, န အသာတံ ကဋုကံ, ဧဝံ ကာယသုစရိတာဒီနိ မဓုရမေဝ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, န အမဓုရံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပက''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၅၆)။

တသ္မာ ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ကာယဒုစ္စရိတဿာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တိအာဒီသု **သမင်္ဂီ** တိ ပဉ္စဝိဓာ သမင်္ဂိတာ အာယူဟနသမင်္ဂိတာ စေတနာသမင်္ဂိတာ ကမ္မသမင်္ဂိတာ ဝိပါကသမင်္ဂိတာ, ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာတိ။ တတ္ထ ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနက္ခဏေ **အာယူဟနသမင်္ဂိတာ** တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ **စေတနာသမင်္ဂိတာ** ။ ယာဝ ပန အရဟတ္တံ န ပါပုဏန္တိ, တာဝ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ပုဗ္ဗေ ဥပစိတံ ဝိပါကာရဟံ ကမ္မံ သန္ဓာယ ''ကမ္မသမင်္ဂိနော''တိ ဝုစ္စန္တိ, သော **ကမ္မသမင်္ဂိတာ။ ဝိပါကသမင်္ဂိတာ** ဝိပါကက္ခဏေယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယာဝ ပန သတ္တာ အရဟတ္တံ န ပါပုဏန္တိ, တာဝ နေသံ တတော တတော စဝိတွာ နိရယေ တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အဂ္ဂိဇာလလောဟကုမ္ဘိအာဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနာကာရေဟိ နိရယော, ဂဗ္ဘသေယျကတ္တံ အာပဇ္ဇမာနာနံ မာတုကုစ္ဆိ, ဒေဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ကပ္ပရုက္ခဝိမာနာဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနာကာရေဟိ ဒေဝလောကောတိ ဧဝံ ဥပ္ပတ္တိနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌာတိ, ဣတိ နေသံ ဣမိနာ ဥပ္ပတ္တိနိမိတ္တဥပဋ္ဌာနေန အပရိမုတ္တတာ **ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ** နာမ။ သာ စလတိ သေသာ နိစ္စလာ။ နိရယေ ဟိ ဥပဋ္ဌိတေပိ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာတိ, ဒေဝလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ နိရယော ဥပဋ္ဌာတိ, မနုဿလောကေ ဥပဋ္ဌိတေပိ တိရစ္ဆာနယောနိ ဥပဋ္ဌာတိ, တိရစ္ဆာနယောနိယာ စ ဥပဋ္ဌိတာယပိ မနုဿလောကော ဥပဋ္ဌာတိယေဝ။

တတ္ထိဒံ ဝတ္ထု – သောဏဂိရိပါဒေ ကိရ အစေလဝိဟာရေ သောဏတ္ထေရော နာမ ဓမ္မကထိကော, တဿ ပိတာ သုနခဇီဝိကော အဟောသိ။ ထေရော တံ ပဋိဗာဟန္တောပိ သံဝရေ ဌပေတုံ အသက္ကောန္တော ''မာ နဿိ ဇရကော''တိ မဟလ္လကကာလေ အကာမကံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿ ဂိလာနသေယျာယ နိပန္နဿ နိရယော ဥပဋ္ဌာတိ, သောဏဂိရိပါဒတော မဟန္တာ မဟန္တာ သုနခါ အာဂန္တွာ ခါဒိတုကာမာ ဝိယ သမ္ပရိဝါရေသုံ။ သော မဟာဘယဘီတော – ''ဝါရေဟိ, တာတ သောဏ, ဝါရေဟိ, တာတ သောဏာ''တိ အာဟ။ ကိံ မဟာထေရာတိ။ န ပဿသိ တာတာတိ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သောဏတ္ထေရော – ''ကထဉှိ နာမ မာဒိသဿ ပိတာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ပတိဋ္ဌာ'ဿ ဘဝိဿာမီ''တိ သာမဏေရေဟိ နာနာပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏေသု တလသန္ထရဏပူဇံ အာသနပူဇဉ္စ ကာရေတွာ ပိတရံ မဉ္စေန စေတိယင်္ဂဏံ အာဟရိတွာ မဉ္စေ နိသီဒါပေတွာ – ''အယံ မဟာထေရ-ပူဇာ တုမှာကံ အတ္ထာယ ကတာ 'အယံ မေ ဘဂဝါ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရော'တိ ဝတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ စိတ္တံ ပသာဒေဟီ''တိ အာဟ။ သော မဟာထေရော ပူဇံ ဒိသွာ တထာ ကရောန္တော စိတ္တံ ပသာဒေသိ, တာဝဒေဝဿ ဒေဝလောကော ဥပဋ္ဌာသိ, နန္ဒနဝန-စိတ္တလတာဝန-မိဿကဝန-ဖာရုသကဝနဝိမာနာနိ စေဝ နာဋကာနိ စ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ သော ''အပေထ အပေထ သောဏာ''တိ အာဟ။ ကိမိဒံ ထေရာတိ? ဧတာ တေ, တာတ, မာတရော အာဂစ္ဆန္တီတိ ။ ထေရော ''သဂ္ဂေ ဥပဋ္ဌိတော မဟာထေရဿာ''တိ စိန္တေသိ။ ဧဝံ ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂိတာ စလတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတာသု သမင်္ဂိတာသု ကမ္မ အာယူဟနစေတနာကမ္မသမင်္ဂိတာဝသေန ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီတိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၃၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော တိ ''ဧဝံ ဘဂဝတာ ကမ္မသိံ သုတ္တေ ဝုတ္တေ ထေရော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသုတ္တံ သမန္နာဟရိတွာ ဧဝံ သဿိရိကံ ကတွာ ဒေသိတသုတ္တဿ နာမ ဘဂဝတာ နာမံ န ဂဟိတံ။ ဟန္ဒဿ နာမံ ဂဏှာပေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။

တသ္မာ တိဟ တွံ န္တိအာဒီသု အယံ အတ္ထယောဇနာ –

အာနန္ဒ, ယသ္မာ ကမ္မသိံ ဓမ္မပရိယာယေ ''အဋ္ဌာရသ ခေါ ဣမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော, ဆ ဣမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော''တိ ဧဝံ ဗဟုဓာတုယော ဝိဘတ္တာ, တသ္မာ တိဟ တွံ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ **ဗဟုဓာတုကော**တိပိ နံ ဓာရေဟိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဓာတုအာယတနပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဋ္ဌာနာဋ္ဌာနဝသေန စတ္တာရော ပရိဝဋ္ဋာ ကထိတာ , တသ္မာ **စတုပရိဝဋ္ဋော** တိပိ နံ ဓာရေဟိ။ ယသ္မာ စ အာဒါသံ ဩလောကေန္တဿ မုခနိမိတ္တံ ဝိယ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ ဩလောကေန္တဿ ဧတေ ဓာတုအာဒယော အတ္ထာ ပာကဋာ ဟောန္တိ, တသ္မာ **ဓမ္မာဒါသော** တိပိ နံ ဓာရေဟိ။ ယသ္မာ စ ယထာ နာမ ပရသေနမဒ္ဒနာ ယောဓာ သင်္ဂာမတူရိယံ ပဂ္ဂဟေတွာ ပရသေနံ ပဝိသိတွာ သပတ္တေ မဒ္ဒိတွာ အတ္တနော ဇယံ ဂဏှန္တိ, ဧဝမေဝ ကိလေသသေနမဒ္ဒနာ ယောဂိနော ဣမံ ဝုတ္တဝသေန ဝိပဿနံ ပဂ္ဂဟေတွာ ကိလေသေ မဒ္ဒိတွာ အတ္တနော အရဟတ္တဇယံ ဂဏှန္တိ, တသ္မာ **အမတဒုန္ဒုဘီ** တိပိ နံ ဓာရေဟိ။ ယသ္မာ စ ယထာ သင်္ဂာမယောဓာ ပဉ္စာဝုဓံ ဂဟေတွာ ပရသေနံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ဇယံ ဂဏှန္တိ, ဧဝံ ယောဂိနောပိ ဣမံ ဝုတ္တံ ဝိပဿနာဝုဓံ ဂဟေတွာ ကိလေသသေနံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ အရဟတ္တဇယံ ဂဏှန္တိ။ တသ္မာ **အနုတ္တရော သင်္ဂာမဝိဇယော** တိပိ နံ ဓာရေဟီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗဟုဓာတုကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဣသိဂိလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣသိဂိလိသုတ္တံ။ တတ္ထ **အညာဝ သမညာ အဟောသီ**တိ ဣသိဂိလိဿ ဣသိဂိလီတိ သမညာယ ဥပ္ပန္နကာလေ ဝေဘာရော န ဝေဘာရောတိ ပညာယိတ္ထ, အညာယေဝဿ သမညာ အဟောသိ။ **အညာ ပညတ္တီ**တိ ဣဒံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တဒါ ကိရ ဘဂဝါ သာယနှသမယေ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ယသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နာနံ ပဉ္စ ပဗ္ဗတာ ပညာယန္တိ, တတ္ထ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသီဒိတွာ ဣမေ ပဉ္စ ပဗ္ဗတေ ပဋိပာဋိယာ အာစိက္ခိ။ တတ္ထ န ဘဂဝတော ပဗ္ဗတေဟိ အတ္ထော အတ္ထိ, ဣသိ ဣမေသု ပန ပဗ္ဗတေသု ပဋိပာဋိယာ ကထိယမာနေသု ဣသိဂိလိ

သ္သ ဣလိဂိလိဘာတေ ကထေတဗ္ဗော ဟောတိ။ တသ္မိံ ကထိယမာနေ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာနံ ပဥ္စသတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ နာမာနိ စေဝ ပဒုမဝတိယာ စ ပတ္ထနာ ကထေတဗ္ဗာ ဘဝိဿတီတိ ဘဂဝါ ကြမံ ပဥ္စ ပဗ္ဗတပဋိဟာရိံ အာစိက္ခိ။

ပဝိသန္တာ ဒိဿန္တိ ပဝိဋ္ဌာ န ဒိဿန္တီတိ ယထာဖာသုကဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စာ အာဂန္တွာ စေတိယင်္ဂဏေ ယမကမဟာဒွါရံ ဝိဝရန္တာ ဝိယ တံ ပဗ္ဗတံ ဒွေဓာ ကတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ မာပေတွာ တတ္ထ ဝသိံသု, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ကြမေ ကြသီ**တိ ကြမေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓကြသီ။

ကအာ ပန တေ တတ္ထ ဝသိံသု? အတီတေ ကိရ အနုပ္ပန္နေ တထာဂတေ ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဧကာ ကုလဓီတာ ခေတ္တံ ရက္ခမာနာ ဧကဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပဥ္စဟိ လာဇာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဒတွာ ပဥ္စ ပုတ္တသတာနိ ပတ္ထေသိ။ တသ္မိံယေဝ စ ခဏေ ပဉ္စသတာ မိဂလုဒ္ဒကာ မဓုရမံသံ ဒတွာ "ဧတိဿာ ပုတ္တာ ဘဝေယျာမာ"တိ ပတ္ထယိံသု။ သာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ, တတော စုတာ ဇာတဿရေ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တမေကော တာပသော ဒိသွာ ပဋိဇဂ္ဂိ, တဿာ ဝိစရန္တိယာဝ ပာဒုဒ္ဓာရေ ပာဒုဒ္ဓာရေ ဘူမိတော ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ဧကော ဝနစရကော ဒိသွာ ဗာရာဏသိရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ နံ အာဟရာပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ, တဿာ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာသိ။ မဟာပဒုမကုမာရော မာတုကုစ္ဆိယံ ဝသိ, သေသာ ဂဗ္ဘမလံ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဝယပ္ပတ္တာ ဥယျာနေ ပဒုမဿရေ ကီဠန္တာ ဧကေကသ္မိံ ပဒုမေ နိသီဒိတွာ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တယိံသု။ အယံ တေသံ ဗျာကရဏဂါထာ အဟောသိ –

> "သရောရုဟံ ပဒုမပလာသပတ္တဇံ၊ သုပုပ္ဖိတံ ဘမရဂဏာနုစိဏ္ဏံ။
> အနိစ္စတာယုပဂတံ ဝိဒိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ"တိ။

တသ္မိံ ကာလေ တေ တတ္ထ ဝသိံသု, တအာ စဿ ပဗ္ဗတဿ ဣသိဂိလီတိ သမညာ ဥဒပါဒိ။

၁၃၅. **ယေ သတ္တသာရာ**တိ အရိဋ္ဌော ဥပရိဋ္ဌော တဂရသိခီ ယသဿီ သုဒဿနော ပိယဒဿီ ဂန္ဓာရော ပိဏ္ဍောလော ဥပာသဘော နီတော တထော သုတဝါ ဘာဝိတတ္တောတိ တေရသန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ နာမာနိ ဝတွာ ဣဒါနိ တေသဉ္စ အညေသဉ္စ ကထာဗန္ဓေန နာမာနိ အာစိက္ခန္တော **ယေ သတ္တသာရာ**တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **သတ္တသာရာ**တိ သတ္တာနံ သာရဘူတာ။ **အနီဃာ**တိ နိဒ္ဒုက္ခာ။ **နိရာသာ**တိ နိတ္တဏှာ။

ဒွေ ဇာလိနောတိ စူဠဇာလိ မဟာဇာလီတိ ဒွေ ဇာလိနာမကာ။ **သန္တစိတ္တော**တိ ကြဒမ္ပိ ဧကဿ နာမမေဝ။ **ပဿိ ဇဟိ ဥပဓိဒုက္ခမူလ**န္တိ တွေ ပဿိ နာမ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော, ဒုက္ခဿ ပန မူလံ ဥပဓိံ ဇဟီတိ အယမဿ ထုတိ။ **အပရာဇိတော**တိပိ ဧကဿ နာမမေဝ။

သတ္ထာ ပဝတ္တာ သရဘင်္ဂေ လောမဟံသော ဥစ္စင်္ဂမာယောတိ ကြမေ ပဉ္စ ဇနာ။ **အသိတော အနာသဝေ မနောမယော**တိ ကြမေပိ တယော ဇနာ။ **မာနစ္ဆိဒော စ ဗန္ဓုမာ**တိ ဗန္ဓုမာ နာမ ဧကော, မာနဿ ပန ဆိန္နတ္တာ မာနစ္ဆိဒေါတိ ဝုတ္တော။ **တဒါဓိမုတ္တော**တိပိ နာမမေဝ။

ကေတုမ္ဘရာဂေ စ မာတင်္ဂေ အရိယောတိ ကြမေ တယော ဇနာ။ **အထစ္စုတော**တိ အထ အစ္စုတော။ **အစ္စုတဂါမဗျာမက္ကော**တိ ကြမေ ဒွေ ဇနာ။ **ခေမာဘိရတော စ သောရတော**တိ ကြမေ ဒွေယေဝ။

သယျှော အနောမနိက္ကမောတိ သယျှော နာမ သော ဗုဒ္ဓော, အနောမဝီရိယတ္တာ ပန အနောမနိက္ကမောတိ ဝုတ္တော။ **အာနန္ဒော နန္ဒော ဥပနန္ဒော ဒွါဒသ**တိ စတ္တာရော အာနန္ဒာ, စတ္တာရော နန္ဒာ စတ္တာရော ဥပနန္ဒာတိ ဧဝံ ဒွါဒသ။ **ဘာရဒွါဇော အန္တိမဒေဟဓာရီ**တိ ဘာရဒွါဇော နာမ သော ဗုဒ္ဓော။ **အန္တိမဒေဟဓာရီ**တိ ထုတိ။

တဏှစ္ဆိဒောတိ သိခရိဿာယံ ထုတိ။ **ဝီတရာဂေ**တိ မင်္ဂလဿ ထုတိ။ **ဥသဘစ္ဆိဒာ ဇာလိနိံ ဒုက္ခမူလ**န္တိ ဥသဘော နာမ သော ဗုဒ္ဓော ဒုက္ခမူလဘူတံ ဇာလိနိံ အစ္ဆိဒါတိ အတ္ထော။ **သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမောပနီတော**တိ ဥပနီတော

နာမ သော ဗုဒ္ဓော သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမာ။ **ဝီတရာဂေ**တိပိ ကေသ္သ နာမမေဝ။ **သုဝိမုတ္တစိတ္တော** တိ အယံ ကဏှပဟသ္သ ထုတိ။

ဧတေ စ အသ္လေ စာတိ ဧတေ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာ စ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတာ အသ္လေ စ ဧတေသံ ကေနာမကာယေဝ။ ဣမေသု ဟိ ပဉ္စသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတေသု ဒွေပိ တယောပိ ဒသပိ ဒွါဒသပိ အာနန္ဒာဒယော ဝိယ ကေနာမကာ အဟေသုံ။ ဣတိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနာမမေဟေဝ သဗ္ဗေသံ နာမာနိ ဝုတ္တာနိ ဟောန္တီတိ ဣတော ပရံ ဝိသုံ ဝိသုံ အဝတွာ "ဧတေ စ အသ္လေ စာ"တိ အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဣသိဂိလိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာစတ္တာရီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာစတ္တာရီသကသုတ္တံ။ တတ္ထ **အရိယ**န္တိ နိဒ္ဒောသံ လောကုတ္တရံ, နိဒ္ဒောသညှိ "အရိယ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **သမ္မာသမာဓိ**န္တိ မဂ္ဂသမာဓိံ။ **သဉပနိသ**န္တိ သပစ္စယံ။ **သပရိက္ခာရ**န္တိ သပရိဝါရံ။

ပရိက္ခတာ တိ ပရိဝါရိတာ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတီ** တိ ဒွိဝိဓာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ ပုရေစာရိကာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ စ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ စ။ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ တေဘူမကသင်္ခါရေ အနိစ္စာဒိဝသေန ပရိဝီမံသတိ; မဂ္ဂ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပန ပရိဝီမံသနပရိယောသာနေ ဘူမိလဒ္ဓံ ဝဋ္ဋံ သမုဂ္ဃာဋယမာနာ ဝူပသမယမာနာ သီတုဒကဃဋသဟဿံ မတ္ထကေ အာသိဉ္စမာနာ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟိ ခေတ္တံ ကုရုမာနော ကဿကော ပဌမံ အရညေ ရုက္ခေ ဆိန္ဒတိ, ပစ္ဆာ အဂ္ဂိံ ဒေတိ, သော အဂ္ဂိ ပဌမံ ဆိန္နေ ရုက္ခေ အနဝသေသေ ဈာပေတိ, ဧဝမေဝ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပဌမံ အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရေ ဝီမံသတိ, မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ တာယ ဝီမံသနတ္ထံ သင်္ခါရေ ပုန အပ္ပဝတ္တိဝသေန သမုဂ္ဃာဋယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ ဒုဝိဓာပိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ပဇာနာတီ တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ လက္ခဏပဋိဝေဓေန အာရမ္မဏတော ပဇာနာတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ကိစ္စတော အသမ္မောဟတော ပဇာနာတိ။ **သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ သာ ဧဝံ ပဇာနနာ အဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။

ဒွါယံ ဝဒာမီတိ ဒွဝယံ ဝဒာမိ, ဒုဝိဓကောဋ္ဌာသံ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ **ပုညဘာဂိယာ**တိ ပုညကောဋ္ဌာသဘူတာ။ **ဥပဓိ ဝေပက္ကာ**တိ ဥပဓိသင်္ခါတဿ ဝိပာကဿ အာယိကာ။

ပညာ ပညိန္ဒြိယံ န္တိအာဒီသု ဝိဘဇိတွာ ဝိဘဇိတွာ အမတဒွါရံ ပညပေတိ ဒဿေတီတိ **ပညာ**။ တသ္မိံ အတ္ထေ ဣန္ဒတ္တံ ကရောတီတိ **ပညိန္ဒြိယံ** ။ အဝိဇ္ဇာယ န ကမ္ပတီတိ **ပညာဗလံ**။ ဗောဇ္ဈင်္ဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာ စတုသစ္စဓမ္မေ ဝိစိနာတီတိ **ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော** ။ မဂ္ဂသမ္ပတ္တိယာ ပသတ္ထာ သောဘနာ ဒိဋ္ဌီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** ။ အရိယမဂ္ဂဿ အင်္ဂန္တိ **မဂ္ဂင်္ဂံ။ သော** တိ သော ဘိက္ခု။ **ပဟာနာယာ**တိ ပဇဟနတ္ထာယ။ **ဥပသမ္ပဒာယာ** တိ ပဋိလာဘတ္ထာယ။ **သမ္မာတယာမော**တိ နိယျာနိကော ကုသလတယာမော။ **သတော**တိ သတိယာ သမန္နာဂတော ဟုတွာ။ **အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တီ**တိ သဟဇာတာ စ ပုရေဇာတာ စ ဟုတွာ ပရိဝါရေန္တိ။ ဧတ္ထ ဟိ သမ္မာတယာမော စ သမ္မာသတိ စ လောကုတ္တရသမ္မာဒိဋ္ဌိံ သဟဇာတာ ပရိဝါရေန္တိ ရာဇာနံ ဝိယ ဧကရထေ ဌိတာ အသိဂ္ဂါဟဆတ္တဂ္ဂါဟာ။ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပန ပုရေဇာတာ ဟုတွာ ပရိဝါရေတိ ရထဿ ပုရတော ပတ္တိကာဒယော ဝိယ။ ဒုတိယပဗ္ဗတော ပဋ္ဌာယ ပန သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒီနံ တယောပိ သဟဇာတပရိဝါရာဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၃၇. မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပောတိ ပဇာနာတီ တိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ လက္ခဏပဋိဝေဓေန အာရမ္မဏတော ပဇာနာတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပံ ကိစ္စတော အသမ္မောဟတော ပဇာနာတိ။ ဣတော အပရေသု သမ္မာတစာဒီသုပိ ဧဝမေဝ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကာမသင်္ကပ္ပာဒယော ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၂၀၆) ဝုတ္တာယေဝ။

တက္ကော တိအာဒီသု တက္ကနဝသေန **တက္ကော** ။ သော့ဝဝ စ ဉပသဂ္ဂေန ပဒံ ဝဍ္ဎေတွာ **ဝိတက္ကော** တိ ဝုတ္တော, သော့ဝဝ သင်္ကပ္ပနဝသေန **သင်္ကပ္ပော** ။ ဧကဂ္ဂေ ဟုတွာ အာရမ္မဏေ အပ္ပေတီတိ **အပ္ပနာ** ။ ဉပသဂ္ဂေန ပန ပဒံ ဝဍ္ဎေတွာ **ဗျပ္ပနာ** တိ ဝုတ္တံ။ **စေတသော အဘိနိရောပနာ**တိ စိတ္တဿ အဘိနိရောပနာ။ ဝိတက္ကသ္မိံဉှိ သတိ ဝိတက္ကော အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပေတိ ဝိတက္ကေ ပန အသတိ အတ္တနောယေဝ ဓမ္မတာယ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ အဘိရုဟတိ ဇာတိသမ္ပန္နော အဘိညာတပုရိသော ဝိယ ရာဇဂေဟံ။ အနဘိညာတဿ ဟိ ပဋိဟာရေန တ ဒေါ်ဝါရိကေန တ အတ္ထော ဟောတိ, အဘိညာတံ ဇာတိသမ္ပန္နံ သဗ္ဗေ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ ဇာနန္တီတိ အတ္တနောဝ ဓမ္မတာယ နိက္ခမတိ စေဝ ပဝိသတိ စ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တစံ သင်္ခရောတီတိ **ဝစီသင်္ခာရော** ။ ဧတ္ထ စ လောကိယဝိတက္ကော တစံ သင်္ခရောတိ, န လောကုတ္တရော။ ကိဉ္စာပိ န သင်္ခရောတိ, ဝစီသင်္ခာရောတွေ့ဝဝ စ ပနဿ နာမံ ဟောတိ။ **သမ္မာသင်္ကပ္ပံ အနုပရိဝတ္တန္တီ** တိ လောကုတ္တရသမ္မာသင်္ကပ္ပံ ပရိတရေန္တိ။ ဧတ္ထ စ တယောပိ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒယော ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု လဗ္ဘန္တိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ကာမသင်္ကပ္ပာဒီနဉ္စ ပဒပစ္ဆေဒံ သမုဂ္ဃာတံ ကရောန္တော မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနော ဧကောဝ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဉပ္ပဇ္ဇိတွာ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒိဝသေန တီဏိ နာမာနိ လဘတိ။ ပရတော သမ္မာတစာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၁၃၈. မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီတိအာဒီသု ဝိရတိပိ စေတနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အာရတီ**တိအာဒီသု ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရကာ ရမတီတိ **အာရတိ**။ ဝိနာ တေဟိ ရမတီတိ **ဝိရတိ**။ တတော တတော ပဋိနိဝတ္တာဝ ဟုတွာ တေဟိ ဝိနာ ရမတီတိ **ပဋိဝိရတိ**။ ဉပသဂ္ဂဝသေန တ ပဒံ ဝဍ္ဎိတံ, သဗ္ဗမိဒံ ဩရမနဘာဝဿေဝ အဓိဝစနံ။ ဝေရံ မဏတိ ဝိနာသေတီတိ **ဝေရမဏီ**။ ဣဒမ္ပိ ဩရမနဿေဝ ဝေဝစနံ။

၁၃၉. ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီတိအာဒီသုပိ စေတနာ ဝိရတီတိ ဉဘယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၁၄ဝ. ကုဟနာတိအာဒီသု တိဝိဓေန ကုဟနဝတ္ထုနာ လောကံ ဧတာယ ကုဟယန္တိ ဝိမှာပယန္တီတိ **ကုဟနာ**။ လာဘသက္ကာရတ္ထိကာ ဟုတွာ ဧတာယ လပန္တီတိ **လပနာ**။ နိမိတ္တံ သီလမေတေသန္တိ နေမိတ္တိကာ, တေသံ ဘာဝေါ **နေမိတ္တိကတာ** ။ နိပ္ပေသော သီလမေတေသန္တိ နိပ္ပေသိကာ, တေသံ ဘာဝေါ **နိပ္ပေသိကတာ** ။ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသန္တိ မဂ္ဂန္တိ ပရိယေသန္တီတိ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနာ, တေသံ ဘာဝေါ **လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာ**။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရေန ပနေတာ ကုဟနာဒိကာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** သီလနိဒ္ဒေသေယေဝ ပါဠိဉ္စ **အဋ္ဌကထဉ္စ** အာဟရိတွာ ပကာသိတာ။ **မိစ္ဆာအာဇီဝဿ ပဟာနာယာ** တိ ဧတ္ထ န ကေဝလံ ပါဠိယံ အာဂတောဝ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, အာဇီဝဟေတု ပန ပဝတ္တိတာ ပါဏာတိပါတာဒယော သတ္တကမ္မပထစေတနာပိ မိစ္ဆာအာဇီဝေါဝ။ တာသံယေဝ သတ္တန္နံ စေတနာနံ ပဒပစ္ဆေဒံ သမုဂ္ဃာတံ ကုရုမာနံ မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဉပ္ပန္နာ ဝိရတိ သမ္မာအာဇီဝေါ နာမ။

၁၄၁. သမ္မာဒိဋ္ဌိဿာ တိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ ပုဂ္ဂလဿ။ **သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတီ** တိ မဂ္ဂသမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိဿပိ ဖလသမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမ္မာဉာဏဿ** **သမ္မာဝိမုတ္တီ** တိ ဧတ္ထ ပန မဂ္ဂသမ္မာသမာဓိမှိ ဌိတဿ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏံ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ, ဖလသမ္မာသမာဓိမှိ ဌိတဿ ဖလပစ္စဝေက္ခဏံ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ။ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏသမ္မာဉာဏေ စ ဌိတဿ မဂ္ဂသမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတိ, ဖလပစ္စဝေက္ခဏသမ္မာဉာဏေ ဌိတဿ ဖလသမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ အဋ္ဌ ဖလင်္ဂါနိ သမ္မာဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခဏံ ကတွာ သမ္မာဝိမုတ္တိံ ဖလံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။

၁၄၂. သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ **, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတီ** တိအာဒီသု အဝသေသနိကာယဘာဏကာ ဖလံ ကထိတန္တိ ဝဒန္တိ, မဇ္ဈိမဘာဏကာ ပန ဒသန္နံ နိဇ္ဇရဝတ္ထူနံ အာဂတဋ္ဌာနေ မဂ္ဂေ ကထိတောတိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဒဿနဋ္ဌေန **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန **သမ္မာဉာဏံ,** တဒဓိမုတ္တဋ္ဌေန **သမ္မာဝိမုတ္တိ**။

ဝီသတိ ကုသလပက္ခာ တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော ဒသ, ''သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ဒသာတိ ဧဝံ ဝီသတိ ကုသလပက္ခာ ဟောန္တိ။ **ဝီသတိ အကုသလပက္ခာ** တိ ''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော ဒသ, ''ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တာ

ဒသ စာတိ ဧဝံ ဝီသတိ အကုသလပက္ခာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **မဟာစတ္တာရီသကော** တိ မဟာဝိပာကအနေန မဟန္တာနံ ကုသလပက္ခိကာနဥ္စေဝ အကုသလပက္ခိကာနဥ္စ စတ္တာရီသာယ ဓမ္မာနံ ပကာသိတတ္တာ မဟာစတ္တာရီသကောတိ။

ဣမသ္မိဥ္စ ပန သုတ္တေ ပဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌီတိ။ တတ္ထ ''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ပဇာနာတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ။ ''အတ္ထိ ဒိန္န''န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမ။ ''သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတီ''တိ ဧတ္ထ ပန မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဒွေပိ ကထိတာ။ ''သမ္မာဉာဏံ ပဟောတီ''တိ။ ဧတ္ထ ပန ပစ္စဝေက္ခဏာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၄၃. သမ္မာဒိဋ္ဌိံ စေ ဘဝံ ဂရဟတီတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နာမာယံ သောဘနာတိ ဝဒန္တောပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နာမာယံ န သောဘနာတိ ဝဒန္တောပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဂရဟတိ နာမ။ **ဩက္ကလာ** တိ ဩက္ကလဇနပဒဝါသိနော။ **ဝဿဘညာ** တိ ဝဿော စ ဘညော စာတိ ဒွေ ဇနာ။ **အဟေတုဝါဒာ**တိ နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာတိ ဧဝမာဒိဝါဒိနော။ **အကိရိယဝါဒာ**တိ ကရောတော န ကရီယတိ ပါပန္တိ ဧဝံ ကိရိယပဋိက္ခေပဝါဒိနော။ **နတ္ထိကဝါဒာ**တိ နတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒိဝါဒိနော။ တေ ဣမေသု တီသုပိ ဒဿနေသု ဩက္ကန္တနိယာမာ အဟေသုံ။ ကထံ ပနေတေသု နိယာမော ဟောတီတိ။ ယော ဟိ ဧဝရူပံ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နော သဇ္ဈာယတိ ဝီမံသတိ, တဿ ''နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ, နတ္ထိ ဒိန္နံ, ကာယဿ ဘေဒာ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ''တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ။ ပဌမဇဝနေ သတေကိစ္ဆော ဟောတိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု။ သတ္တမေ ဗုဒ္ဓာနမ္ပိ အတေကိစ္ဆော အနိဝတ္တီ အရိဋ္ဌကဏ္ဋကသဒိသော ဟောတိ။

တတ္ထ ကောစိ ဧကံ ဒဿနံ ဩက္ကမတိ, ကောစိ ဒွေ, ကောစိ တီဏိပိ, နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောဝ ဟောတိ, ပတ္တော သဂ္ဂမဂ္ဂါဝရဏဉ္စေဝ မောက္ခမဂ္ဂါဝရဏဉ္စ။ အဘဗ္ဗော တဿ အတ္တဘာဝဿ အနန္တရံ သဂ္ဂမ္ပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ မောက္ခံ, ဝဋ္ဋခါဏု နာမေသ သတ္တော ပထဝိဂေါပကော, ယေဘုယျေန ဧဝရူပဿ ဘဝတော ဝုဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ ဝဿဘညာပိ ဧဒိသာ အဟေသုံ။ **နိန္ဒာဗျာရောသဥပာရမ္ဘဘယာ** တိ အတ္တနော နိန္ဒာဘယေန ဃဋ္ဋနာဘယေန ဥပဝါဒဘယေန စာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာစတ္တာရီသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အာနာပာနဿတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာနာပာနဿတိသုတ္တံ။ တတ္ထ **အညေဟိ စာ**တိ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌိမံ အာဂတေ ဒသ ထေရေ အညေဟိပိ အဘိညာတေဟိ ဗဟူဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ။ တဒာ ကိရ မဟာ ဘိက္ခုသင်္ဃော အဟောသိ အပရိစ္ဆိန္နဂဏနော။

ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တီ တိ အာမိသသင်္ဂဟေန ဓမ္မသင်္ဂဟေန စာတိ ဒွီဟိ သင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဏှိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနောဝါဒအနုသာသနီဟိ ဩဝဒန္တိ စ အနုသာသန္တိ စ။ **တေ စာ**တိ စကာရော အာဂမသန္ဓိမတ္တံ။ **ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ ဇာနန္တီ**တိ သီလပရိပူရဏာဒိတော ပုဗ္ဗဝိသေသတော ဥဠာရတရံ အပရံ ကသိဏပရိကမ္မာဒိဝိသေသံ ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄၅. အာရဒ္ဓော တိ တုဋ္ဌော။ **အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ** တိ အပ္ပတ္တဿ အရဟတ္တဿ ပါပုဏနတ္ထံ။ သေသပဒဒွယေပိ အယမေဝ အတ္ထော။ **ကောမုဒိံ စာတုမာသိနိ**န္တိ ပစ္ဆိမကတ္တိကစာတုမာသပုဏ္ဏမံ။ သာ ဟိ ကုမုဒာနံ အတ္ထိတာယ ကောမုဒီ, စတုန္နံ ဝဿိကာနံ မာသာနံ ပရိယောသာနတ္တာ စာတုမာသိနီတိ ဝုစ္စတိ။ **အာဂမေဿာမီ**တိ ဥဒိက္ခိဿာမိ, အဇ္ဇ အပဝါရေတွာ ယာဝ သာ အာဂစ္ဆတိ, တာဝ ကတ္ထစိ အဂန္တွာ ဣဓေဝ ဝသိဿာမီတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဘိက္ခူနံ ပဝါရဏသင်္ဂဟံ အနုဇာနန္တော ဧဝမာဟ။

ပတရဏသင်္ဂဟော နာမ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန ဒိယျတိ ကဿ ပနေသ ဒိယျတိ, ကဿ န ဒိယျတီတိ။ အကာရကဿ တာဝ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ န ဒိယျတိ, တထာ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ စေဝ အရိယသာဝကဿ စ။ ယဿ ပန သမထော တ တရုဏော ဟောတိ ဝိပဿနာ တ, တဿ ဒိယျတိ။ ဘဂဝတပိ တအာ ဘိက္ခူနံ စိတ္တာစာရံ ပရိဂိမံသန္တော သမထဝိပဿနာနံ တရုဏဘာဝံ ဉတွာတ – ''မယိ အဇ္ဇ ပတရေန္တေ ဒိသာသု ဝဿံဝုဋ္ဌာ ဘိက္ခူ ကွေ ဩသရိဿန္တိ။ တတော ကွေမေ ဘိက္ခူ ဝုဍ္ဎတရေဟိ ဘိက္ခူဟိ သေနာသနေ ဂဟိတေ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ခိသ္ဒန္တိ။ သစေပိ စာရိကံ ပက္ကမိဿာမိ, ကွေမေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒုလ္လဘမေဝ ဘဝိဿတိ။ မယိ ပန အပတရေန္တေ ဘိက္ခူပိ ကွမံ သာဝတ္ထိံ န ဩသရိဿန္တိ, အဟမ္ပိ စာရိကံ န ပက္ကမိဿာမိ, ဧဝံ ကွေမေသံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ အပလိဗုဒ္ဓံ ဘဝိဿတိ။ တေ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဖာသု ဝိဟရန္တာ သမထဝိပဿနာ ထာမဇာတာ ကတွာတ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ခိဿန္တီ''တိ သော တံဒိဝသံ အပတရေတွာတ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ ပတရေဿာမီတိ ဘိက္ခူနံ ပတရဏသင်္ဂဟံ အနုဇာနိ။ ပတရဏသင်္ဂဟသ္မိဥဟိ လဒ္ဓေ ယဿ နိဿယပဋိပန္နဿ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ပကွကမန္တိ, သောပိ ''သစေ ပတိရူပေ နိဿယဒါယကော အာဂမိဿတိ, တဿ သန္တိကေ နိဿယံ ဂဏှဟိသ္ဒသာမီ''တိ ယာဝ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမမာသာ ဝသိတုံ လဘတိ။ သစေပိ သဋ္ဌိဝဿာ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, တဿ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တိ။ အယဉ္စ ပန ပတရဏသင်္ဂဟော ဧကဿ ဒိန္နောပိ သဗ္ဗေသံ ဒိန္နောယေဝ ဟောတိ။

သာဝတ္ထိံ ဩသရန္တီ တိ ဘဂဝတာ ပတရဏသင်္ဂဟော ဒိန္နောတိ သုတွာသုတွာနေယေဝ ယထာသဘာဝေန ဧကံ မာသံ ဝသိတွာတ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ဥပေါသထံ ကတွာတ ဩသရန္တေ သန္ဓာယ ကွဒံ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗေနာပရ** န္တိ ကွဓ တရုဏသမထဝိပဿနာသု ကမ္မံ ကတွာတ သမထဝိပဿနာ ထာမဇာတာ အကံသု, အယံ ပုဗ္ဗေ ဝိသေသော နာမ။ တတော သမာဟိတေန စိတ္တေန သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာတ ဧကေစိ သောတာပတ္တိဖလံ။ပေ.။ ဧကေစိ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရိံသု။ အယံ အပရော ဥဠာရော ဝိသေသော နာမ။

၁၄၆. အလန္တိ ယုတ္တံ။ **ယောဇနဂဏနာနီ**တိ ဧကံ ယောဇနံ ယောဇနမေဝ, ဒသပိ ယောဇနာနိ ယောဇနာနေဝ, တတော ဥဒ္ဓံ ယောဇနဂဏနာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ကွဓ ပန ယောဇနသတမ္ပိ ယောဇနသဟဿမ္ပိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပုဋောသေနာပီ**တိ ပုဋောသံ ဝုစ္စတိ ပါထေယျံ. တံ ပါထေယျံ ဂဟေတွာတပိ ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တမေဝတိ အတ္ထော။ ''ပုဋံသေနာ''တိပိ ပါဌော, တဿတ္ထော – ပုဋော အံသေ အဿာတိ ပုဋံသော, တေန ပုဋံသေန, အံသေ ပါထေယျပုဋံ ဝဟန္တေနာပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၇. ကွအနိ ဧဝရူပေဟိ စရဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဧတ္တ ဘိက္ခူ အတ္ထီတိ ဒဿေတုံ **သန္တိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာန** န္တိအာဒီနိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အဘိနိဝိဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ လောကိယလောကုတ္တရာ ကထိတာ။ တတ္ရ ဟိ ယေ ဘိက္ခူ တသ္မိံ ခဏေ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တိ, တေသံ လောကုတ္တရာ ဟောန္တိ။ အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ လောကိယာ။ **အနိစ္စသညာဘာဝနာနုယောဂ**န္တိ ဧတ္တ သညာသီသေန ဝိပဿနာ ကထိတာ ။ ယသ္မာ ပနေတ္တ အာနာပာနကမ္မဋ္ဌာနဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌာဝ ဗဟူ ဘိက္ခူ, တသ္မာ သေသကမ္မဋ္ဌာနာနိ သင်္ခေပေန ကထေတွာတ အာနာပာနကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိတ္ထာရေန ကထေန္တော **အာနာပာနဿတိ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ ကွဒံ ပန အာနာပာနကမ္မဋ္ဌာနံ သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတံ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝဿ ပါဠိတ္တော စ ဘာဝနာနယော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၄၉. ကာယညတရန္တိ ပထဝီကာယာဒီသု စတူသု ကာယေသု အညတရံ ဝဒါမိ, ဝါယော ကာယံ ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ အထ တ ရူပါယတနံ။ပေ.။ ကဗဠီကာရော အာဟာရောတိ ပဉ္စဝီသတိ ရူပကောဋ္ဌာသာ ရူပကာယော နာမ။ တေသု အာနာပါနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနေ သင်္ဂဟိတတ္တာ ကာယညတရံ ဟောတိ, တသ္မာပိ ဧဝမာဟ။ **တသ္မာတိဟာ** တိ ယသ္မာ စတူသု ကာယေသု အညတရံ ဝါယောကာယံ, ပဉ္စဝီသတိရူပကောဋ္ဌာသေ ဝါ ရူပကာယေ အညတရံ အာနာပါနံ အနုပဿတိ, တသ္မာ ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝေဒနာညတရ**န္တိ တီသု ဝေဒနာသု အညတရံ, သုခဝေဒနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **သာဓုကံ မနသိကာရ**န္တိ ပီတိပဋိသံဝေဒိတာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နံ သုန္ဒရမနသိကာရံ။ ကိံ ပန မနသိကာရော သုခဝေဒနာ ဟောတီတိ။ န ဟောတိ, ဒေသနာသီသံ ပနေတံ။ ယထေဝ ဟိ ''အနိစ္စသညာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ''တိ ဧတ္တ သညာနာမေန ပညာ ဝုတ္တာ, ဧဝမိဓာပိ မနသိကာရနာမေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတသ္မိံ စတုက္ကေ ပဌမပဒေ ပီတိသီသေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ, ဒုတိယပဒေ သုခန္တိ သရူပေနေဝ ဝုတ္

တာ။ စိတ္တသင်္ခါရပဒဒွယေ “သညာ စ ဝေဒနာ စ စေတသိကာ, ဧတေ ဓမ္မာ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓာ စိတ္တသင်္ခါရာ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၇၄) ဝစနတော “ဝိတက္ကဝိစာရေ ဌပေတွာ သဗ္ဗေပိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ စိတ္တသင်္ခါရေ သင်္ဂဟိတာ”တိ ဝစနတော စိတ္တသင်္ခါရဂ္ဂဟဏေန ဝေဒနာ ဝုတ္တာ။ တံ သဗ္ဗံ မနသိကာရဂ္ဂဟဏေန သင်္ဂဟေတွာ ဣဓ “သာခုကံ မနသိကာရ”န္တိ အာဟ။

ဧဝံ သန္တေပိ ယသ္မာ သော ဝေဒနာ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ, တသ္မာ ဝေဒနာနုပဿနာ န ယုဇ္ဇတီတိ။ နော န ယုဇ္ဇတိ, သတိပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာယမ္ပိ ဟိ “တံတံသုခာဒီနံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတိ, တံ ပန ဝေဒနာပဝတ္တိံ ဥပာဒာယ ‘အဟံ ဝေဒယာမီ’တိ ဝေဟာရမတ္တံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ ။ အပိစ ပီတိပဋိသံဝေဒီတိအာဒီနံ အတ္ထဝဏ္ဏနာယမေတဿ ပရိဟာရော ဝုတ္တောယေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ –

“ဒွီဟာကာရေဟိ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏတော စ အသမ္မောဟတော စ။ ကထံ အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ? သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇတိ, တဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ ဈာနပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ အာရမ္မဏဿ ပဋိသံဝိဒိတတ္တာ။ ကထံ အသမ္မောဟတော (ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ)? သပ္ပီတိကေ ဒွေ ဈာနေ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနသမ္ပယုတ္တံ ပီတိံ ခယတော ဝယတော သမ္မသတိ, တဿ ဝိပဿနာက္ခဏေ လက္ခဏပဋိဝေဓာ အသမ္မောဟတော ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ပဋိသမ္ဘိဒာယံ ‘ဒီဃံ အဿာသဝသေန စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတံ အဝိက္ခေပံ ပဇာနတော သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, တာယ သတိယာ, တေန ဉာဏေန သာ ပီတိ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတီ’တိ။ ဧတေနေဝ နယေန အဝသေသပဒါနိပိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနီ”တိ။

ဣတိ ယထေဝ ဈာနပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ပီတိသုခစိတ္တသင်္ခါရာ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ဣမိနာပိ ဈာနသမ္ပယုတ္တေန ဝေဒနာသင်္ခါတမနသိကာရပဋိလာဘေန အာရမ္မဏတော ဝေဒနာ ပဋိသံဝိဒိတာ ဟောတိ။ တသ္မာ သုဝုတ္တမေတံ ဟောတိ “ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတီ”တိ။

နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿာ တိ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီတိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တော ဘိက္ခု ကိဉ္စာပိ အဿာသပဿာသနိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တဿ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ဥပဋ္ဌပေတွာ ပဝတ္တနတော စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီယေဝ နာမေသ ဟောတိ။ န ဟိ မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ အာနာပာနဿတိဘာဝနာ အတ္ထိ။ တသ္မာ အာရမ္မဏတော စိတ္တပဋိသံဝိဒိတာဒိဝသေန စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတီတိ။ **သော ယံ တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာနံ ပဟာနံ, တံ ပညာယ ဒိသွာ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ အဘိဇ္ဈာယ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ, ဒောမနဿဝသေန ဗျာပာဒနီဝရဏံ ဒဿိတံ။ ဣဒဉှိ စတုက္ကံ ဝိပဿနာဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဓမ္မာနုပဿနာ စ နီဝရဏပဗ္ဗာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ ဟောတိ, တဿာ နီဝရဏပဗ္ဗံ အာဒိ, တဿပိ ဣဒံ နီဝရဏဒွယံ အာဒိ, ဣတိ ဓမ္မာနုပဿနာယ အာဒိံ ဒဿေတုံ “အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာန”န္တိ အာဟ။ **ပဟာန**န္တိ အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဇဟတီတိ ဧဝံ ပဟာနကရဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ **တံ ပညာယ ဒိသွာ**တိ တံ အနိစ္စဝိရာဂနိရောဓပဋိနိဿဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတံ ပဟာနဉာဏံ အပရာယ ဝိပဿနာပညာယ, တမ္ပိ အပရာယာတိ ဧဝံ ဝိပဿနာပရမ္ပရံ ဒဿေတိ။ **အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ**တိ ယဉ္စ သမထပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ယဉ္စ ဧကတော ဥပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတီတိ ဒွိဓာ အဇ္ဈုပေက္ခတိ နာမ။ တတ္ထ သဟဇာတာနမ္ပိ အဇ္ဈုပေက္ခနာ ဟောတိ အာရမ္မဏဿပိ အဇ္ဈုပေက္ခနာ, ဣဓ အာရမ္မဏအဇ္ဈုပေက္ခနာ အဓိပ္ပေတာ။ **တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ** တိ ယသ္မာ အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီတိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တော န ကေဝလံ နီဝရဏာဒိဓမ္မေ, အဘိဇ္ဈာဒောမနဿသီသေန ပန ဝုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနဉာဏမ္ပိ ပညာယ ဒိသွာ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ, တသ္မာ “ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတီ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၅၀. ပဝိစိနတီတိ အနိစ္စာဒိဝသေန ပဝိစိနတိ။ ဣတရံ ပဒဒွယံ ဧတဿေဝ ဝေဝစနံ။ **နိရာမိသာ**တိ နိက္ကိလေသာ။ **ပဿမ္ဘတီ** တိ ကာယိကစေတသိကဒရထပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ ကာယောပိ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ **သမာဓိယတီ**တိ

သမ္မာ ဌပိယတိ, အပ္ပနာပတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ **အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတီ** တိ သဟဇာတအဇ္ဈုပေက္ခနာယ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။

ဧဝံ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော တသ္မိံ ကာယေ သတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, သတိယာ သမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, တံသမ္ပယုတ္တမေဝ ကာယိကစေတသိကဝီရိယံ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပီတိ, ပဿဒ္ဓိ, စိတ္တေကဂ္ဂတာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဣမေသံ ဆန္နံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနသင်္ခါတော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ယထေဝ ဟိ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု သာရထိနော "အယံ ဩလီယတီ"တိ တုဒနံ တ, "အယံ အတိဓာဝတီ"တိ အာကဍ္ဎနံ တ နတ္ထိ, ကေဝလံ ဧဝံ ပဿမာနဿ ဌိတာကာရောဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ဣမေသံ ဆန္နံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အနောသက္ကနအနတိဝတ္တနသင်္ခါတော မဇ္ဈတ္တာကာရော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ နာမ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ကိံ ကထိတံ? ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ နာနာရသလက္ခဏာ ဝိပဿနာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာ နာမ ကထိတာ။

၁၅၂. ဝိဝေကနိဿိတ န္တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ဧတ္ထ ပန အာနာပာနပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ လောကိယာ ဟောတိ, လောကိယာ အာနာပာနာ လောကိယသတိပဋ္ဌာနံ ပရိပူရေန္တိ, လောကိယာ သတိပဋ္ဌာနာ လောကုတ္တရဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, လောကုတ္တရာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလနိဗ္ဗာနံ ပရိပူရေန္တိ။ ဣတိ လောကိယဿ အာဂတဋ္ဌာနေ လောကိယံ ကထိတံ, လောကုတ္တရဿ အာဂတဋ္ဌာနေ လောကုတ္တရံ ကထိတန္တိ။ ထေရော ပနာဟ "အညတ္ထ ဧဝံ ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ လောကုတ္တရံ ဥပရိ အာဂတံ, လောကိယာ အာနာပာနာ လောကိယသတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေန္တိ, လောကိယာ သတိပဋ္ဌာနာ လောကိယေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, လောကိယာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လောကုတ္တရံ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလနိဗ္ဗာနံ ပရိပူရေန္တိ, ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိပဒေန ဟိ ဣဓ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလနိဗ္ဗာနံ အဓိပ္ပေတ"န္တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အာနာပာနဿတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကာယဂတာသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၃-၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ကာယဂတာသတိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဂေဟသိတာ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏနိဿိတာ။ **သရသင်္က ပ္ပာ**တိ ဓာဝနသင်္ကပ္ပာ။ သရန္တီတိ ဟိ သရာ, ဓာဝန္တီတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဈတ္တမေဝ**တိ ဂောစရဇ္ဈတ္တသ္မိံယေဝ။ **ကာယဂတာသတိ**န္တိ ကာယပရိဂ္ဂဟိကမ္ပိ ကာယာရမ္မဏမ္ပိ သတိံ။ ကာယပရိဂ္ဂဟိကန္တိ ဝုတ္တေ သမထော ကထိတော ဟောတိ, ကာယာရမ္မဏန္တိ ဝုတ္တေ ဝိပဿနာ။ ဥဘယေန သမထဝိပဿနာ ကထိတာ ဟောန္တိ။

ပုန စပရံ။ပေ.။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတီ တိ သတိပဋ္ဌာနေ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနာ ကထိတာ။

၁၅၆. အန္တောဂဓာတဿာ တိ တဿ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာယ အဗ္ဘန္တရဂတာဝ ဟောန္တိ။ **ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ**တိ ဧတ္ထ သမ္ပယောဂဝသေန ဝိဇ္ဇံ ဘဇန္တီတိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ ဝိဇ္ဇာဘာဂေ ဝိဇ္ဇာကောဋ္ဌာသေ ဝတ္တန္တီတိပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ တတ္ထ ဝိပဿနာဉာဏံ, မနောမယိဒ္ဓိ, ဆ အဘိညာတိ အဋ္ဌ ဝိဇ္ဇာ။ ပုရိမေန အတ္ထေန တာဟိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ ပစ္ဆိမေန အတ္ထေန တာသု ယာ ကာစိ ဧကာ ဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာ, သေသာ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာတိ ဧဝံ ဝိဇ္ဇာပိ ဝိဇ္ဇာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာတေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **စေတသာ ဖုဋော**တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓံ ဖရဏံ အာပောဖရဏဉ္စ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏဉ္စ, တတ္ထ အာပောကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ အာပေန ဖရဏံ အာပောဖရဏံ နာမ။ ဧဝံ ဖုဋ္ဌေပိ မဟာသမုဒ္ဒေ သဗ္ဗာ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ ကုန္နဒိယော အန္တောဂဓာဝ ဟောန္တိ, အာလောကံ ပန ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ သကလသမုဒ္ဒဿ ဒဿနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏံ နာမ။ ဧဝံ ဖရဏေပိ မဟာသမုဒ္ဒေ သဗ္ဗာ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ ကုန္နဒိယော အန္တောဂဓာဝ ဟောန္တိ။

ဩတာရန္တိ ဝိဝရံ ဆိဒ္ဒံ။ **အာရမ္မဏ** န္တိ ကိလေသုပ္ပတ္တိပစ္စယံ။ **လဘေထ ဩတာရ**န္တိ လဘေယျ ပဝေသနံ, ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ယာဝ ပရိယောသာနာ ဂစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။ **နိက္ခေပန** န္တိ နိက္ခိပနဋ္ဌာနံ။

၁၅၇. ဧဝံ အဘာဝိတကာယဂတာသတိံ ပုဂ္ဂလံ အလ္လမတ္တိကပုဉ္ဇာဒီဟိ ဥပမေတွာ ဣဒါနိ ဘာဝိတကာယဂတာသတိံ သာရဖလကာဒီဟိ ဥပမေတုံ **သေယျထာပိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဂ္ဂဠဖလက** န္တိ ကဝါဋံ။

၁၅၈. **ကာကပေယျော** တိ မုခဝဋ္ဋိယံ နိသီဒိတွာ ကာကေန ဂီဝံ အနာမေတွာဝ ပာတဗ္ဗော။ **အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယဿ** တိ အဘိညာယ သစ္ဆိကာတဗ္ဗဿ။ **သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပာပုဏာတီ** တိ ပစ္စက္ခဘာဝံ ပါပုဏာတိ။ **သတိ သတိ အာယတနေ** တိ သတိသတိ ကာရဏေ။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏန္တိ? အဘိညာဝ ကာရဏံ။ **အာဠိဗန္ဓာ** တိ မရိယာဒဗန္ဓာ။

ယာနီကတာယာ တိ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာယ။ **ဝတ္ထုကတာယာ** တိ ပတိဋ္ဌာကတာယ။ **အနုဋ္ဌိတာယာ** တိ အနုပ္ပဝတ္တိတာယ။ **ပရိစိတာယာ** တိ ပရိစယကတာယ။ **သုသမာရဒ္ဓါယာ** တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါယ သုသမ္ပဂ္ဂဟိတာယ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကာယဂတာသတိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သင်္ခါရုပပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. **ဧဝံ မေ သုတ** န္တိ သင်္ခါရုပပတ္တိသုတ္တံ။ တတ္ထ **သင်္ခါရုပပတ္တိ** န္တိ သင်္ခါရာနံယေဝ ဥပပတ္တိံ, န သတ္တဿ, န ပေါသဿ, ပုညာဘိသင်္ခါရေန ဝါ ဘဝူပဂက္ခန္ဓာနံ ဥပပတ္တိံ။

၁၆၁. **သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော** တိ သဒ္ဓါဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ လောကိကာ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဒဟတီ** တိ ဌပေတိ။ **အဓိဋ္ဌာတီ** တိ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ **သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စာ** တိ သဟ ပတ္ထနာယ သဒ္ဓါဒယောဝ ပဉ္စ ဓမ္မာ။ **တတြူပပတ္တိယာ** တိ တတ္ထ ဥပပတ္တိယာ။ **အယံ မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ** တိ သဟ ပတ္ထနာယ ပဉ္စ ဓမ္မာဝ။ ယဿ ဟိ ပဉ္စ ဓမ္မာ အတ္ထိ, န ပတ္ထနာ, တဿ ဂတိ အနိဗဒ္ဓါ။ ယဿ ပတ္ထနာ အတ္ထိ, န ပဉ္စ ဓမ္မာ, တဿပိ အနိဗဒ္ဓါ။ ယေသံ ဥဘယံ အတ္ထိ, တေသံ ဂတိ နိဗဒ္ဓါ။ ယထာ ဟိ အာကာသေ ခိတ္တဒဏ္ဍော အဂ္ဂေန ဝါ မဇ္ဈေန ဝါ မူလေန ဝါ နိပတိဿတီတိ နိယမော နတ္ထိ, ဧဝံ သတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ အနိယတံ။ တသ္မာ ကုသလံ ကမ္မံ ကတွာ ကတ္ထစိ ပတ္ထနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၁၆၅. **အာမဏ္ဍ** န္တိ အာမလကံ။ ယထာ တံ ပရိသုဒ္ဓစက္ခုဿ ပုရိသဿ သဗ္ဗသောဝ ပါကဋံ ဟောတိ, ဧဝံ တဿ ဗြဟ္မုနော သဒ္ဓိံ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တသတ္တေဟိ သဟဿီ လောကဓာတု။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၁၆၇. **သုဘော** တိ သုန္ဒရော။ **ဇာတိမာ** တိ အာကရသမ္ပန္နော။ **သုပရိကမ္မကတော** တိ ဓောဝနာဒီဟိ သုဋ္ဌုကတပရိကမ္မော။ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော** တိ ရတ္တကမ္ဗလေ ဌပိတော။

၁၆၈. **သတသဟဿော** တိ လောကဓာတုသတသဟဿမ္ဟိ အာလောကဖရဏဗြဟ္မာ။ **နိက္ခ** န္တိ နိက္ခေန ကတံ ပိဠန္ဓနံ, နိက္ခံ နာမ ပဉ္စသုဝဏ္ဏံ, ဦနကနိက္ခေန ကတံ ပသာဓနဉ္ဟိ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနက္ခမံ န ဟောတိ, အတိရေကေန ကတံ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနံ ခမတိ, ဝဏ္ဏဝန္တံ ပန န ဟောတိ, ဖရုသဓာတုကံ ခါယတိ။ နိက္ခေန ကတံ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနဉ္စေဝ ခမတိ, ဝဏ္ဏဝန္တဉ္စ ဟောတိ။ **ဇမ္ဗောနဒ** န္တိ ဇမ္ဗုနဒိယံ နိဗ္ဗတ္တံ။ မဟာဇမ္ဗုရုက္ခဿ ဟိ ဧကေကာ သာခါ ပဏ္ဏာသ ပဏ္ဏာသ ယောဇနာနိ ဝဍ္ဎိတာ, တာသု မဟန္တာ နဒိယော သန္ဒန္တိ, တာသံ နဒီနံ ဥဘယတီရေသု ဇမ္ဗုပက္ကာနံ ပတိတဋ္ဌာနေ သုဝဏ္ဏင်္ကုရာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, တေ နဒီဇလေန ဝုယှမာနာ အနုပုဗ္ဗေန မဟာသမုဒ္ဒံ ပဝိသန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ဇမ္ဗောနဒ န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒက္ခကမ္မာရပုတ္တဥက္ကာမုခသုကုသလသမ္ပဟဋ္ဌ** န္တိ ဒက္ခေန သုကုသလေန ကမ္မာရပုတ္တေန ဥက္ကာမုခေ ပစိတွာ သမ္ပဟဋ္ဌံ။ **ဥက္ကာမုခေ** တိ ဥဒ္ဓနေ။ **သမ္ပဟဋ္ဌ** န္တိ ဓောတဃဋ္ဋိတမဇ္ဇိတံ။ ဝတ္ထောပမေ (မ. နိ. ၁.၇၅-၇၆) စ ဓာတုဝိဘင်္ဂေ (မ. နိ. ၃.၃၅၇-၃၆၀) စ ပိဏ္ဍသောဓနံ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ကတဘဏ္ဍသောဓနံ ဝုတ္တံ။

ယံ ပန သဗ္ဗတရေသု **ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ** တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ပဉ္စဝိဓံ ဖရဏံ စေတောဖရဏံ ကသိဏဖရဏံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏံ အာလောကဖရဏံ သရီရဖရဏန္တိ။ တတ္ထ စေတောဖရဏံ နာမ လောကဓာတုသဟဿေ သတ္တာနံ စိတ္တဇာနနံ။ ကသိဏဖရဏံ နာမ လောကဓာတုသဟဿေ ကသိဏပတ္ထရဏံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖရဏံ နာမ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သဟဿလောကဓာတုဒဿနံ။ အာလောကဖရဏမ္ပိ ဧတဒေဝ။ သရီရဖရဏံ နာမ လောကဓာတုသဟဿေ သရီရပဘာယ ပတ္ထရဏံ။ သဗ္ဗတ္ထ ဣမာနိ ပဉ္စ ဖရဏာနိ အဝိနာသေန္တေန ကထေတဗ္ဗန္တိ။

တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော ပနာဟ – ''မဏိသြပမေ့ ကသိဏဖရဏံ ဝိယ နိက္ခေပမေ့ သရီရဖရဏံ ဝိယ ဒိဿတီ''တိ။ တဿ တဒံ ဝိယ အဋ္ဌကထာ နာမ နတ္ထီတိ ပဋိက္ခိတွာ သရီရဖရဏံ န သဗ္ဗကာလိကံ, စတ္တာရိမာနိ ဖရဏာနိ အဝိနာသေတွာဝ ကထေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ **အဓိမုစ္စတီ** တိ ပဒံ ဖရဏပဒဿေဝ ဝေဝစနံ, အထ တ **ဖရတီ**တိ ပတ္ထရတိ။ **အဓိမုစ္စတီ** တိ ဇာနာတိ။

၁၆၉. အာဘာတိအာဒီသု အာဘာဒယော နာမ ဟဋ္ဌိမယေက္ကာ ဒေဝတ နတ္ထိ, တယော ပရိတ္တာဘာဒယော ဒေဝတ အာဘာ နာမ, ပရိတ္တာသုဘာဒယော စ။ သုဘကိဏှာဒယော စ သုဘာ နာမ။ ဝေဟပ္ဖလာဒိတရာ ဟာကဋ္ဌာယေဝ။

ဣမေ တာဝ ပဉ္စ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ကာမာဝစရေသု နိဗ္ဗတ္တတု။ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တံ ပန အာသဝက္ခယဥ္စ ကထံ ဟာပုဏာတီတိ? ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ သီလံ, သော ဣမသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ တာ တာ သမာပတ္တိယော ဘာဝေတွာ ရူပီဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ, အရူပဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရူပီဗြဟ္မလောကေ, သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆိကတွာ ပဉ္စသု သုဒ္ဓါဝါသေသု နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဥပရိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ အာသဝက္ခယံ ဟာပုဏာတီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သဥ္ဓာရုပပတ္တိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သုညတဝဂ္ဂေါ

၁. စူဠသုညတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၆. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ စူဠသုညတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကမိဒ**န္တိ ထေရော ကိရ ဘဂဝတော ဝတ္တံ ကတွာ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ သုညတာဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နော ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌာသိ။ အထဿ သင်္ခါရာ သုညတော ဥပဋ္ဌဟိံသု။ သော သုညတာကထံ သောတုကာမော ဇာတော။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “န ခော ပန သက္ကာ ဓုရေန ဓုရံ ပဟရန္တေန ဝိယ ဂန္တွာ ‘သုညတာကထံ မေ, ဘန္တေ, ကထေထာ’တိ ဘဂဝန္တံ ဝတ္တုံ, ဟန္ဒာဟံ ယံ မေ ဘဂဝါ နဂရကံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကထံ ကထေသိ, တံ သာရေမိ, ဧဝံ မေ ဘဂဝါ သုညတာကထံ ကထေဿတီ”တိ ဒသဗလံ သာရေန္တော **ဧကမိဒ**န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဣဒ**န္တိ နိပါတမတ္တမေဝ။ **ကစ္စိမေတံ, ဘန္တေ**တိ ထေရော ဧကပဒေ ဌတွာ သဋ္ဌိပဒသဟဿာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဓာရေတုံ သမတ္ထော, ကိံ သော “သုညတာဝိဟာရေနာ”တိ ဧကံ ပဒံ ဓာရေတုံ န သက္ခိဿတိ, သောတုကာမေန ပန ဇာနန္တေန ဝိယ ပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဟာကဋ္ဋံ ကတွာ ဝိတ္ထာရိယမာနံ သုညတာကထံ သောတုကာမော အဇာနန္တော ဝိယ ဧဝမာဟ။ ဧကော အဇာနန္တောပိ ဇာနန္တော ဝိယ ဟောတိ, ထေရော ဧဝရူပံ ကောဟညံ ကိံ ကရိဿတိ, အတ္တနော ဇာနနဋ္ဌာနေပိ ဘဂဝတော အပစိတိံ ဒဿေတွာ “ကစ္စိမေတ”န္တိအာဒိမာဟ။

ပုဗ္ဗေပီတိ ပဌမဗောဓိယံ နဂရကံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရဏကာလေပိ။ **ဧတရဟိပီ**တိ ဣဒါနိပိ။ ဧဝံ ပန ဝတွာ စိန္တေသိ – “အာနန္ဒော သုညတာကထံ သောတုကာမော, ဧကော ပန သောတုံ သက္ကောတိ, န ဥဂ္ဂဟေတုံ, ဧကော သောတုမ္ပိ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ပိ သက္ကောတိ, န ကထေတုံ, အာနန္ဒော ပန သောတုမ္ပိ သက္ကောတိ ဥဂ္ဂဟေတုမ္ပိ ကထေတုမ္ပိ, (ကထေမိဿ) သုညတာကထ”န္တိ။ ဣတိ တံ ကထေန္တော **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုညော ဟတ္ထိဂဝါဿဝဠဝေနာ**တိ တတ္ထ ကဋ္ဌရူပပေါတ္ထကရူပစိတ္တရူပဝသေန ကတာ ဟတ္ထိအာဒယော အတ္ထိ, ဝေဿဝဏမန္ဓာတာဒီနံ ဌိတဋ္ဌာနေ စိတ္တကမ္မဝသေန ကတမ္ပိ, ရတနပရိက္ခတာနံ ဝါတပါနဒွါရဗန္ဓမဉ္စပီဌာဒီနံ ဝသေန သဏ္ဌိတမ္ပိ, ဇိဏ္ဏပဋိသင်္ခရဏတ္ထံ ဌပိတမ္ပိ ဇာတရူပရဇတံ အတ္ထိ, ကဋ္ဌရူပါဒိဝသေန ကတာ ဓမ္မသဝနပဉှပုစ္ဆနာဒိဝသေန အာဂစ္ဆန္တာ စ ဣတ္ထိပုရိသာပိ အတ္ထိ, တသ္မာ န သော တေဟိ သုညော။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓါနံ သဝိညာဏကာနံ ဟတ္ထိအာဒီနံ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဿ ဇာတရူပရဇတဿ, နိဗဒ္ဓဝါသံ ဝသန္တာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနဉ္စ အဘာဝံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိစ္စာတိ ဘိက္ခူသု ဟိ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေသုပိ ဝိဟာရဘတ္တံ သာဒိယန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ စေဝ ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာကဥဒ္ဒေသစီဝရကမ္မပသုတာဒီဟိ စ ဘိက္ခူဟိ သော အသုညောဝ ဟောတိ, ဣတိ နိစ္စမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိတာယ ဧဝမာဟ။ **ဧကတ္တ**န္တိ ဧကဘာဝံ, ဧကံ အသုညတံ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဧကော အသုညဘာဝေါ အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အမနသိကရိတွာ**တိ စိတ္တေ အကတွာ အနာဝဇ္ဇိတွာ အပစ္စဝေက္ခိတွာ။ **ဂါမသည**န္တိ ဂါမောတိ ပဝတ္တဝသေန ဝါ ကိလေသဝသေန ဝါ ဥပ္ပန္နံ ဂါမသညံ။ မနုဿသညာယပိ ဧသေဝ နယော။ **အရညသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တ**န္တိ ဣဒံ အရညံ, အယံ ရုက္ခော, အယံ ပဗ္ဗတော, အယံ နီလောဘာသော ဝနသဏ္ဍောတိ ဧဝံ ဧကံ အရညသညံယေဝ ပဋိစ္စ အရညသညံ မနသိ ကရောတိ။ **ပက္ခန္ဒတီ**တိ ဩတရတိ။ **အဓိမုစ္စတီ**တိ ဧဝန္တိ အဓိမုစ္စတိ။ **ယေ အဿု ဒရထာ**တိ ယေ စ ပဝတ္တဒရထာ ဝါ ကိလေသဒရထာ ဝါ ဂါမသညံ ပဋိစ္စ ဘဝေယျုံ, တေ ဣဓ အရညသညာယ န သန္တီတိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **အတ္ထိ စေဝါယ**န္တိ အယံ ပန ဧကံ အရညသညံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ပဝတ္တဒရထမတ္တာ အတ္ထိ။

ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတီတိ ယံ မိဂါရမာတုပါသာဒေ ဟတ္ထိအာဒယော ဝိယ ဣမိဿာ အရညသညာယ ဂါမသညာမနုဿသညာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပဝတ္တဒရထကိလေသဒရထဇာတံ, တံ န ဟောတိ။ **ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌ**န္တိ ယံ မိဂါရမာတုပါသာဒေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဝိယ တတ္ထ အရညသညာယ ပဝတ္တဒရထမတ္တံ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ။ **တံ သန္တမိဒံ အတ္ထီတိ ပဇာနာတီ**တိ တံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ “အတ္ထိ ဣဒ”န္တိ ပဇာနာတိ, **သုညတာဝက္ကန္တီ**တိ သုညတာနိဗ္ဗတ္တိ။

၁၇၇. အမနသိကရိတ္တတ မနုဿသသည တိ ဣမေ ကမသည ံ န ဂဏှာတိ။ ကသ္မာ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''မနုဿသသညာယ ကမသည ံ နိ၀တ္တေတ္ဂတ, အရညသညာယ မနုဿသသည ံ, ပထဝီသညာယ အရညသသည ံ, အာကာသာနဉ္စာယတနသညာယ ပထဝီသည ံ။ပေ.။ နေ၀သညာနာသညာယတနသညာယ အာကိဉ္စညာယတနသည ံ , ဝိပဿနာယ နေ၀သညာနာသညာယတနသည ံ, မဂ္ဂေန ဝိပဿနံ နိ၀တ္တေတ္ဂတ အနုပုဗ္ဗေန အစ္စန္တသုညတံ နာမ ဒဿေဿ သာမီ''တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ပထဝီသည**တ္တိ ကသ္မာ အရညသည ံ ပဟာယ ပထဝီသည ံ မနသိ ကရောတိ? အရညသညာယ ဝိသေသာနဓိဂမနတော။ ယထာ ဟိ ပုရိသဿ ရမဏီယံ ခေတ္တဋ္ဌာနံ ဒိသ္ဂတ – ''ဣမေ ဝုတ္တာ သာလိအာဒယော သုဋ္ဌု သမ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, မဟာလာဘံ လဘိဿာမီ''တိ သတ္တက္ခတ္တုမ္ပိ ခေတ္တဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿ သာလိအာဒယော န သမ္ပဇ္ဇန္တေဝ, သစေ ပန တံ ဌာနံ ဝိဟတခာဏုကကဏ္ဋကံ ကတ္ဂတ ကသိတ္ဂတ ၀ပတိ, ဧဝံ သန္တေ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧ၀မေ၀ – ''ဣဒံ အရညံ, အယံ ရုက္ခော, အယံ ပဗ္ဗတော, အယံ နီလောဘာသော ၀နသဏ္ဍော''တိ သစေပိ သတ္တက္ခတ္တုံ အရညသည ံ မနသိ ကရောတိ, နေဝူပစာရံ န သမာဓိံ ဟပုဏာတိ, ပထဝီသညာယ ပနဿ ဓုဝသေဝနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပထဝီကသိဏံ ပရိကမ္မံ ကတ္ဂတ ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဂတ ဈာနပဒဋ္ဌာနမ္ပိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတ္ဂတ သက္ကာ အရဟတ္တံ ဟပုဏိတုံ။ တသ္မာ အရညသည ံ ပဟာယ ပထဝီသည ံ မနသိ ကရောတိ။ **ပဋိစ္စာ** တိ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတံ။

ဣအာနိ ယသ္မိံ ပထဝီကသိဏေ သော ပထဝီသညီ ဟောတိ, တဿ ဩပမ္မဒဿနတ္ထံ **သေယျထာပိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဥသဘဿ ဧတန္တိ **အာသဘံ**။ အညေသံ ပန ဂုန္နံ ဂဏှာပိ ဟောန္တိ ပဟာရာပိ။ တေသဥ္ဟိ စမ္မံ ပသာရိယမာနံ နိဗ္ဗလိကံ န ဟောတိ, ဥသဘဿ လက္ခဏသမ္ပန္နတာယ တေ အောသာ နတ္ထိ။ တသ္မာ တဿ စမ္မံ ဂဟိတံ။ **သင်္ကုသတေနာ** တိ ခိလသတေန။ **သုဝိဟတ**န္တိ ပသာရေတ္ဂတ သုဋ္ဌု ဝိဟတံ။ ဦနကသတသင်္ကုဝိဟတဥ္ဟိ နိဗ္ဗလိကံ န ဟောတိ, သင်္ကုသတေန ဝိဟတံ ဘေရိတလံ ဝိယ နိဗ္ဗလိကံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧ၀မာဟ။ **ဥက္ကူလဝိက္ကူလ** န္တိ ဥစ္စနီစံ ထလဋ္ဌာနံ နိန္နဋ္ဌာနံ။ **နဒီဝိဒုဂ္ဂ** န္တိ နဒိယော စေ၀ ဒုဂ္ဂမဋ္ဌာနဥ္စ။ **ပထဝီသည ံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တ** န္တိ ကသိဏပထဝိယံယေ၀ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတံ ဧကံ သည ံ မနသိ ကရောတိ။ **ဒရထမတ္တာ** တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗတရေသု ပ၀တ္တဒရထ၀သေန ဒရထမတ္တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၈၂. အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိ န္တိ ဝိပဿနာစိတ္တသမာဓိံ။ သော ဟိ နိစ္စနိမိတ္တာဒိဝိရဟိတော **အနိမိတ္တော** တိ ဝုစ္စတိ။ **ဣမမေ၀ ကာယ**န္တိ ဝိပဿနာယ ၀တ္ထုံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဣမမေ၀**တိ ဣမံ ဧ၀ စတုမဟာဘူတိကံ။ **သဠာယတနိက**န္တိ သဠာယတနပဋိသံယုတ္တံ။ **ဇီဝိတပစ္စယာ**တိ ယာ၀ ဇီဝိတိန္ဒြိယာနံ ပ၀တ္တိ, တာ၀ ဇီဝိတပစ္စယာ ပ၀တ္ဂတ တဒရထမတ္တာ အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၈၃. ပုန **အနိမိတ္တ** န္တိ ဝိပဿနာယ ပဋိဝိပဿနံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ကာမာသဝံ ပဋိစ္စာ** တိ ကာမာသဝံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇနပ၀တ္တဒရထာ ဣမေ န သန္တိ, အရိယမဂ္ဂေ စေ၀ အရိယဖလေ စ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣမမေ၀ ကာယ**န္တိ ဣမံ ဥပာဒိသေသဒရထဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣတိ မနုဿသညာယ ကမသည ံ နိ၀တ္တေတ္ဂတ။ပေ.။ မဂ္ဂေန ဝိပဿ္ဂသနံ နိ၀တ္တေတ္ဂတ အနုပုဗ္ဗေန အစ္စန္တသုညတာ နာမ ဒဿိတာ ဟောတိ။

၁၈၄. ပရိသုဒ္ဓ န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ **အနုတ္တရ** န္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ။ **သုညတ**န္တိ သုညတဖလသမာပတ္တိံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အတီတေပိ, ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကသင်္ခာတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ။ အနာဂတေပိ, ဧတရဟိပိ ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကသင်္ခာတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဣမံယေ၀ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမံ အနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိံသု ဝိဟရိဿန္တိ ဝိဟရန္တိ စ, တသ္မာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠသုညတသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မဟာသုညတသုတ္တ၀ဏ္ဏနာ

၁၈၅. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာသုညတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကာဠခေမကဿာ** တိ ဆဝိဝဏ္ဏေန သော ကာဠော, ခေမကောတိ ပနဿ နာမံ။ **ဝိဟာရောတိ** တသ္မိံယေဝ နိဂြောဓာရာမေ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဟကာရေန ပရိက္ခိပိတွာ ဒွါရကောဋ္ဌကံ မာပေတွာ ဟံသဝဋ္ဋကာဒိသေနာသနာနိ စေဝ မဏ္ဍလမာဠဘောဇနသာလာဒီနိ စ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ကတော ဝိဟာရော။ **သမ္ဗဟုလာနိ သေနာသနာနီ** တိ မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနံ တဋ္ဋိကာ စမ္မခဏ္ဍော တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသန္ထာရော ပလာလသန္ထာရောတိအာဒီနိ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, မဉ္စေန မဉ္စံ။ပေ.။ ပလာလသန္ထာရေနေဝ ပလာလသန္ထာရံ အာဟစ္စ ဌပိတာနိ, ဂဏဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနသဒိသံ အဟောသိ။

သမ္ဗဟုလာ နု ခေါတိ ဘဂဝတော ဗောဓိပလ္လင္ကေယေဝ သဗ္ဗကိလေသာနံ သမုဂ္ဃာဋိတတ္တာ သံသယော နာမ နတ္ထိ, ဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂ ပုစ္ဆာ, ဝိတက္ကပုဗ္ဗဘာဂေ စာယံ နုကာရော နိပါတမတ္တော။ ဟဋ္ဌိမတ္ထကံ ဂစ္ဆန္တေ အဝိနိစ္ဆိတော နာမ န ဟောတိ။ ဣတော ကိရ ပုဗ္ဗေ ဘဂဝတာ ဒသ ဒွါဒသ ဘိက္ခူ ဧကဋ္ဌာနေ ဝသန္တာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ။

အထဿ ဧတဒဟောသိ – ဂဏာတသော နာမာယံ ဝဋ္ဋေ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော နဒီဩတိဏ္ဏဉဒကသဒိသော, နိရယတိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယာသုရကာယေသုပိ, မနုဿလောက-ဒေဝလောကဗြဟ္မလောကေသုပိ ဂဏာတသောဝ အာစိဏ္ဏော။ ဒသယောဇနသဟဿော ဟိ **နိရယော** တိပုစုဏ္ဏဘရိတာ နာဠိ ဝိယ သတ္တေဟိ နိရန္တရော, ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏကရဏဋ္ဌာနေ သတ္တာနံ ပမာဏံ တ ပရိစ္ဆေဒေါ တ နတ္ထိ, တထာ တသီဟိ တစ္ဆနာဒိဋ္ဌာနေသု, ဣတိ ဂဏာဘူတာဝ ပစ္စန္တိ။ **တိရစ္ဆာနယောနိယံ** ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ ဥပသိကာနံ ပမာဏံ တ ပရိစ္ဆေဒေါ တ နတ္ထိ, တထာ ဧကေကဗိလာဒီသုပိ ကိပိလ္လိကာဒီနံ။ တိရစ္ဆာနယောနိယမ္ပိ ဂဏာတသောဝ။ **ပေတနဂရာနိ** စ ကဝုတိကာနိ အဗုယောဇနိကာနိပိ ပေတဘရိတာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ပေတ္တိဝိသယေပိ ဂဏာတသောဝ။ **အသုရဘဝနံ** ဒသယောဇနသဟဿံ ကဏ္ဏေ ပက္ခိတ္တသူစိယာ ကဏ္ဏဗိလံ ဝိယ ဟောတိ။ ဣတိ အသုရကာယေပိ ဂဏာတသောဝ။ **မနုဿလောကေ** သာဝတ္ထိယံ သတ္တပဏ္ဏာသ ကုလသတသဟဿာနိ, ရာဇဂဟေ အန္တော စ ဗဟိ စ အဋ္ဌာရသ မနုဿကောဋိယော ဝသိံသု။ ဧဝံ အညေသုပိ ဌာနေသူတိ မနုဿလောကေပိ ဂဏာတသောဝ။ **ဘုမ္မဒေဝတာ** အာဒိံ ကတွာ ဒေဝလောကဗြဟ္မလောကေသုပိ ဂဏာတသောဝ။ ဧကေကဿ ဟိ ဒေဝပုတ္တဿ အဗုတိယာ နာဋကကောဋိယော ဟောန္တိ, နဝပိ ကောဋိယော ဟောန္တိ, ဧကဋ္ဌာနေ ဒသသဟဿာပိ ဗြဟ္မာနော ဝသန္တိ။

တတော စိန္တေသိ – “မယာ သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဂဏာတသဝိဒ္ဓံသနတ္ထံ ဒသ ပါရမိယော ပူရိတာ, ဣမေ စ ဘိက္ခူ ဣတော ပဋ္ဌာယေဝ ဂဏံ ဗန္ဓိတွာ ဂဏာဘိရတာ ဇာတာ အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တီ”တိ။ သော ဓမ္မသံဝေဂံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုန စိန္တေသိ – “သစေ ‘ဧကဋ္ဌာနေ ဒွီဟိ ဘိက္ခူဟိ န ဝသိတဗ္ဗ’န္တိ သက္ကာ ဘဝေယျ သိက္ခာပဒံ ပညပေတုံ, သိက္ခာပဒံ ပညာပေယျံ, န ခေါ ပနေတံ သက္ကာ။ ဟန္ဒာဟံ မဟာသုညတာပဋိပတ္တိံ နာမ သုတ္တန္တံ ဒေသေမိ, ယံ သိက္ခာကာမာနံ ကုလပုတ္တာနံ သိက္ခာပဒပညတ္တိ ဝိယ နဂရဒွါရေ နိက္ခိတ္တသဗ္ဗကာယိကအာဒါသော ဝိယ စ ဘဝိဿတိ။ တတော ယထာ နာမ ဧကသ္မိံ အာဒါသေ ခတ္တိယာဒယော အတ္တနော ဝဇ္ဇံ ဒိသွာ တံ ပဟာယ အနဝဇ္ဇာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝံ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေပိ ပဉ္စဝဿသဟဿာနိ ဣမံ သုတ္တံ အာဝဇ္ဇိတွာ ဂဏံ ဝိနောဒေတွာ ဧကီဘာဝါဘိရတာ ကုလပုတ္တာ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တံ ကရိဿန္တီ”တိ။ ဘဂဝတော စ မနောရထံ ပူရေန္တာ ဝိယ ဣမံ သုတ္တံ အာဝဇ္ဇိတွာ ဂဏံ ဝိနောဒေတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ခေပေတွာ ပရိနိဗ္ဗုတာ ကုလပုတ္တာ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ။ တလိကပိဋ္ဌိဝိဟာရေပိ ဟိ အာဘိဓမ္မိကအဘယတ္ထေရော နာမ ဝဿူပနာယိကသမယေ သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဣမံ သုတ္တံ သဇ္ဈာယိတွာ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဧဝံ ကာရေတိ, မယံ ကိံ ကရောမာ”တိ အာဟ။ တေ သဗ္ဗေပိ အန္တောဝဿေ ဂဏံ ဝိနောဒေတွာ ဧကီဘာဝါဘိရတာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဂဏဘေဒနံ နာမ ဣဒံ သုတ္တန္တိ။

၁၈၆. ဃဋာယာတိ ဧဝံနာမကဿ သက္ကဿ။ **ဝိဟာရေတိ** အယမ္ပိ ဝိဟာရော နိဂြောဓာရာမဿေဝ ဧကဒေသေ ကာဠခေမကဿ ဝိဟာရော ဝိယ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စီဝရကမ္မ**န္တိ ဖိဏ္ဏမလိနာနံ အဂ္ဂဠဋ္ဌာနုပ္ပါဒနဓောဝနာဒီဟိ ကတပရိဘဏ္ဍမ္ပိ, စီဝရတ္ထာယ ဥပ္ပန္နဝတ္ထာနံ ဝိစာရဏသိဗ္ဗနာဒီဟိ အကတံ သံဝိဓာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ဣဓ ပန အကတံ သံဝိဓာနံ အဓိပ္ပေတံ။ မနုဿာ ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ စီဝရသာဋကေ အဒံသု။ တသ္မာ ထေရော သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ တတ္ထ စီဝရကမ္မံ အကာသိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ဟတောဝ သူစိပါသကဿ ပညာယနကာလတော ပဋ္ဌာယ နိသိန္နာ အပညာယနကာလေ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ သူစိကမ္မေ နိဋ္ဌိတေယေဝ သေနာသနာနိ သံဝိဒဟိဿာမာတိ န သံဝိဒဟိံ

သုံ။ **စီဝရကာရသမယော နောတိ** ထေရော ကိရ စိန္တေသိ – ''အဒ္ဓာ ဧတေဟိ ဘိက္ခူဟိ န ပဋိသာမိတာနိ သေနာသနာနိ, ဘဂဝတာ စ ဒိဋ္ဌာနိ ဘဝိဿန္တိ။ ႀကတိ အနတ္တမနော သတ္ထာ သုဋ္ဌု နိဂ္ဂဟေတုကာမော, ႀကမေသံ ဘိက္ခူနံ ဥပတ္ထမ္ဘော ဘဝိဿာမီ''တိ; တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ''န, ဘန္တေ, ႀကမေ ဘိက္ခူ ကမ္မာရာမာ ဧဝ, စီဝရကိစ္စဝသေန ပန ဧဝံ ဝသန္တီ''တိ။

န ခေါ, အာနန္ဒာတိ, အာနန္ဒ, ကမ္မသမယော တ ဟောတု အကမ္မသမယော တ, စီဝရကာရသမယော တ ဟောတု အစီဝရကာရသမယော တ, အထ ခေါ သင်္ဂဏိကာရာမော ဘိက္ခု န သောဘတိယေဝ။ မာ တွံ အနုပတ္ထမ္ဘွာနေ ဥပတ္ထမ္ဘော အဟောသီတိ။ တတ္ထ **သင်္ဂဏိကာ** တိ သကပရိသသမောဓာနံ။ **ဂဏော**တိ နာနာဇနသမောဓာနံ။ ႀကတိ သင်္ဂဏိကာရာမော တ ဟောတု ဂဏာရာမော တ, သဗ္ဗထာပိ ဂဏဗာဟုလ္လာဘိရတော ဂဏဗန္ဓနဗဒ္ဓော ဘိက္ခု န သောဘတိ။ ပဗ္ဗာဘတ္တေ ပန ဒိတဋ္ဌာနံ သမ္ဗဇ္ဇိတွတ သုခေါတဟတ္ထဟအေ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွတ ကောရာမတမနုယုတ္တော ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓသာသနေ သောဘတိ။ **နေက္ခမ္မသုခ** န္တိ ကာမတော နိက္ခန္တဿ သုခံ။ **ပဝိဝေကသုခမ္ပိ** ကာမပဝိဝေကသုခမေဝ။ ရာကဒီနံ ပန ဝူပသမတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ **ဥပသမသုခံ**။ မဂ္ဂသမ္ဗောဓတ္ထာယ သံဝတ္တတီတိ **သမ္ဗောဓိသုခံ**။ **နိကာမလာဘီ**တိ ကာမလာဘီ ႀကစ္ဆိတလာဘီ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ အဒုက္ခလာဘီ။ **အကသိရလာဘီ**တိ ဝိပုလလာဘီ။

သာမာယိကန္တိ အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တံ။ **ကန္တ** န္တိ မနာပံ။ **စေတောဝိမုတ္တိ**န္တိ ရူပာရူပာဝစရစိတ္တဝိမုတ္တိံ။ ဝုတ္တဥ္ေဟတံ – ''စတ္တာရိ စ ဈာနာနိ စတဿော စ အရူပသမာပတ္တိယော, အယံ သာမာယိကော ဝိမောက္ခော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၃)။ **အသာမာယိက**န္တိ န သမယဝသေန ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တံ, အထ ခေါ အစ္စန္တဝိမုတ္တံ လောကုတ္တရံ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဥ္ေဟတံ – ''စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ, အယံ အသာမာယိကော ဝိမောက္ခော''တိ။ **အကုပ္ပ** န္တိ ကိလေသေဟိ အကောပေတဗ္ဗံ။

ဧတ္တာဝတာ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? သင်္ဂဏိကာရာမော ဘိက္ခု ဂဏဗန္ဓနဗဒ္ဓော နေဝ လောကိယဂုဏံ, န စ လောကုတ္တရဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောတိ, ဂဏံ ဝိနောဒေတွတ ပန ကောဘိရတော သက္ကောတိ။ တထာ ဟိ ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တော စတုရာသီတိယာ ပဗ္ဗဇိတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော သတ္တ ဝဿာနိ ဝိစရန္တော သဗ္ဗညုဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ, ဂဏံ ဝိနောဒေတွတ သတ္တဒိဝသေ ဧကီဘာတဘိရတော ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ သဗ္ဗညုဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ အမ္ဟာကံ ဗောဓိသတ္တော ပဥ္စဝဂ္ဂိယေဟိ သဒ္ဓိံ ဆဗ္ဗဿာနိ ဝိစရန္တော သဗ္ဗညုဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ, တေသု ပက္ကန္တေသု ဧကီဘာတဘိရတော ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ သဗ္ဗညုဂုဏံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။

ဧဝံ သင်္ဂဏိကာရာမဿ ဂုဏာဓိဂမာဘာဝံ ဒဿေတွတ ႀကအနိ ဒေသုပ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **နာဟံ အာနန္ဒာ**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရူပ**န္တိ သရီရံ။ **ယတ္ထ ရတ္တဿာ** တိ ယသ္မိံ ရူပေ ရာဂဝသေန ရတ္တဿ။ **န ဥပ္ပဇ္ဇေယျု** န္တိ ယသ္မိံ ရူပေ ရတ္တဿ န ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တံ ရူပံ န သမနုပဿာမိ, အထ ခေါ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာနံ ဒသဗလသာဝကတ္တုပ္ပဂမနသဋ္ဌာတေန အညထာဘာဝေန သဥ္စယဿ ဝိယ, ဥပာလိဂဟပတိနော အညထာဘာဝေန နာဋ္ဌပုတ္တဿ ဝိယ, ပိယဇာတိကသုတ္တေ သေဋ္ဌိအာဒီနံ ဝိယ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယေဝ။

၁၈၇. အယံ ခေါ ပနာနန္ဒာ တိ ကော အနုသန္ဓိ? သစေ ဟိ ကောစိ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိ နဝပဗ္ဗဇိတော ဝဒေယျ – ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ခေတ္တံ ပဝိဋ္ဌာ ကဝိယော ဝိယ အမ္ဟေပယေဝ ဂဏတော နီဟရတိ, ဧကီဘာဝေ နိယောဇေတိ, သယံ ပန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ ပရိဝုတော ဝိဟရတီ''တိ, တဿ ဝစနောကာသုပစ္ဆေဒနတ္ထံ – ''စက္ကတဋ္ဌပရိယန္တာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ နိသိန္နောပိ တထာဂတော ဧကကောတ''တိ ဒဿေတုံ ႀကမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗနိမိတ္တာန** န္တိ ရူပာဒီနံ သင်္ခတနိမိတ္တာနံ။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ ဝိသယဇ္ဈတ္တံ။ **သုညတ**န္တိ သုညတဖလသမာပတ္တိံ။ **တတြ စေ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မံ, တံ စေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပုန **တတြာ** တိ တသ္မိံ ပရိသမဇ္ဈေ ဌိတော။ **ဝိဝေကနိန္နေနာ** တိ နိဗ္ဗာနနိန္နေန။ **ဗျန္တီဘူတေနာ** တိ အာသဝဋ္ဌာနီယဓမ္မေဟိ ဝိဂတန္တေန နိဿဋ္ဌေန ဝိသံယုတ္တေန။ **ဥယျောဇနိကပဋိသံယုတ္တ** န္တိ ဂစ္ဆထ တုမ္ဟေတိ ဧဝံ ဥယျောဇနိကေန ဝစနေန ပဋိသံယုတ္တံ။

ကာယ ပန ဝေလာယ ဘဂဝါ ဧဝံ ကထေတိ? ပဗ္ဗာဘတ္တကိစ္စဝေလာယ, တ ပုရိမယာမကိစ္စဝေလာယ တ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဗ္ဗာဘတ္တေ ဂန္ဓကုဋိယံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတွတ ဝုဋ္ဌာယ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွတ နိသီဒတိ။ တသ္မိံ

သမယေ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ပရိသာ သန္နိပတန္တိ။ အထ ဘဂဝါ ကာလံ ဝိဒိတွာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ဗုဒ္ဓာသန ဝရဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဘေသဇ္ဇတေလပာကံ ဂဏှာပေန္တော ဝိယ ကာလံ အနတိက္ကမိတွာ ဝိဝေကနိန္နေန စိတ္တေန ပရိသံ ဥယျောဇေတိ ။ ပုရိမယာမေပိ "အဘိက္ကန္တာ ခေါ တသေဋ္ဌာ ရတ္တိ, ယဿ ဒါနိ ကာလံ မညထာ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၉၉) ဇဝံ ဥယျောဇေတိ ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဗောဓိပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဒွေဝ ပဥ္စဝိညာဏာနိပိ နိဗ္ဗာနနိန္နာနေဝ။ **တသ္မာ မာတိဟာနန္ဒာ**တိ ယသ္မာ သုညတာဝိဟာရော သန္တော ပဏီတော, တသ္မာ။

၁၈၈. အဇ္ဈတ္တမေဝတိ ဂေါစရဇ္ဈတ္တမေဝ။ **အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ** န္တိ ဣဓ နိယကဇ္ဈတ္တံ, အတ္တနော ပဉ္စသု ခန္ဓေသု နိဗ္ဗတ္တိတန္တိ အတ္ထော။ **သမ္ပဇာနော ဟောတီ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အသမ္ပဇ္ဇနဘာဝဇာနနေန သမ္ပဇာနော။ **ဗ ဟိဒ္ဓါ**တိ ပရဿ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ** တိ ကာလေန အဇ္ဈတ္တံ ကာလေန ဗဟိဒ္ဓါ ။ **အာနေဉ္ဇ** န္တိ ဥဘ တောဘာဂဝိမုတ္တော ဘဝိဿာမာတိ အာနေဉ္ဇံ အရူပသမာပတ္တိံ မနသိ ကရောတိ။

တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိ န္တိ ပာဒကဇ္ဈာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အပဂုဏပာဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဟိ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိကရောတော တတ္ထ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော "ပရဿ သန္တာနေ နု ခေါ ကထ"န္တိ ဗဟိဒ္ဓါ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော – "ကာလေန အတ္တနော သန္တာနေ, ကာလေန ပရဿ သန္တာနေ နု ခေါ ကထ"န္တိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဟောတုကာ မော "အရူပသမာပတ္တိယံ နု ခေါ ကထ"န္တိ အာနေဉ္ဇံ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ ဣဒါနိ – "န မေ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတီတိ ဝိဿဋ္ဌဝီရိယေန ဥပဋ္ဌာကာဒီနံ ပစ္စတော န စရိတဗ္ဗံ, ပာဒကဇ္ဈာနမေဝ ပန သာဓုကံ ပုနပ္ပုနံ မနသိကာတဗ္ဗံ။ ဧဝမဿ ရုက္ခေ ဆိန္ဒတော ဖရသုမ္ဟိ အဝဟန္တေ ပုန နိသိတံ ကာရေတွာ ဆိန္ဒန္တဿ ဆိဇ္ဇေ သု ဖရသု ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနေ မနသိကာရော ဝဟတီ"တိ ဒဿေတုံ **တသ္မိံယေဝ** တိအာဒိမာဟ။ ဣဒါနိဿ ဇဝံ ပဋိပန္န ဿ ယံ ယံ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထ တတ္ထ မနသိကာရော သမ္ပဇ္ဇတီတိ ဒဿေန္တော **ပက္ခန္ဒတီ** တိ အာဟ။

၁၈၉. ဣမိနာ ဝိဟာရေနာတိ ဣမိနာ သမထဝိပဿနာဝိဟာရေန။ **ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော** တိ ဣတိ စင်္ကမန္တောပိ တသ္မိံ ကမ္မဋ္ဌာနေ သမ္ပဇ္ဇမာနေ "သမ္ပဇ္ဇတိ မေ ကမ္မဋ္ဌာန"န္တိ ဇာနနေန သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ **သဿတီ** တိ နိပဇ္ဇတိ။ တွေ့ ကဥ္စိ ကာလံ စင်္ကမိတွာ – "ဣဒါနိ တွေကံ ကာလံ စင်္ကမိတုံ သက္ခိဿာမီ"တိ ဥတ္တာ ဣရိ ယာပထံ အပဟာပေတွာ ဌာတဗ္ဗံ။ သေ နယော သဗ္ဗတရေသု ။ **န ကထေဿာမီတိ, ဣတိဟ တတ္ထာ** တိ ဇဝံ န ကထေ ဿာမီတိ ဇာနနေန တတ္ထ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။

ပုန ဒုတိယတရေ **ဇဝရူပိံ ကထံ ကထေဿာမီ** တိ ဇာနနေန သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဣမဿ ဘိက္ခုနော သမထဝိပ ဿနာ တရုဏာဝ, တာသံ အနုရက္ခဏတ္ထံ –

"အာဝါသော ဂေါစရော ဘဿံ၊ ပုဂ္ဂလော အထ ဘောဇနံ။
ဥတု ဣရိယာပထော စေဝ၊ သပ္ပာယော သေဝိတဗ္ဗကော"တိ။

သတ္တ သပ္ပာယာနိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဒဿနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တံ။ ဝိတက္ကတရေသု အဝိတက္ကနဿ စ ဝိတက္က နဿ စ ဇာနနေန သမ္ပဇာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၉၀. ဣတိ ဝိတက္ကပဟာနေန ဒွေဝ မဂ္ဂေ ကထေတွာ ဣဒါနိ တတိယမဂ္ဂဿ ဝိပဿနံ အာစိက္ခန္တော **ပဥ္စ ခေါ ဣမေ, အာနန္ဒ, ကာမဂုဏာ**တိအာဒိမာဟ။ **အာယတနေ**တိ တေသုယေဝ ကာမဂုဏေသု ကိသ္မိဥ္စိဒေဝ ကိလေသုပ္ပ တ္တိကာရဏေ။ **သမုဒာစာရော**တိ သမုဒာစရဏတော အပ္ပဟီနကိလေသော။ **ဇဝံ သန္တ** န္တိ ဇဝံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ။ **သမ္ပဇာ နော**တိ ကမ္မဋ္ဌာနဿ အသမ္ပတ္တိံဇာနနေန သမ္ပဇာနော။ ဒုတိယတရေ **ဇဝံ သန္တမေတ** န္တိ ဇဝံ သန္တေ ဇတံ။ **သမ္ပဇာ နော**တိ ကမ္မဋ္ဌာနသမ္ပတ္တိံဇာနနေန သမ္ပဇာနော။ အယဉှိ "ပဟီနော နု ခေါ မေ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေ နော"တိ ပစ္စဝေက္ခမာနော အပ္ပဟီနဘာဝံ ဥတွာ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဟေတွာ တံ အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမူဟာနေတိ, တတော မ ဂ္ဂါနန္တရံ ဖလံ, ဖလတော ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စဝေက္ခမာနော ပဟီနဘာဝံ ဇာနာတိ, တဿ ဇာနနေန "သမ္ပဇာနော ဟော တီ"တိ ဝုတ္တံ။

၁၉၁. ဣဒာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ဝိပဿနံ အာစိက္ခန္တော **ပဉ္စ ခော ဣမေ, အာနန္ဒ, ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သော ပဟီယတီ**တိ ရူပေ အသ္မီတိ မာနော အသ္မီတိ ဆန္ဒော အသ္မီတိ အနုသယော ပဟီယတိ။ တထာ ဝေဒနာဒီသု သမ္ပဇာနတာ ဝုတ္တနာယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေ ခော တေ, အာနန္ဒ, ဓမ္မာ တိ ဟေဋ္ဌာ ကထိတေ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂဖလဓမ္မေ သန္ဓာယာဟ။ **ကုသလာယတိကာ**တိ ကုသလတော အာဂတာ။ ကုသလာ ဟိ ကုသလာပိ ဟောန္တိ ကုသလာယတိကာပိ, သေယျထိဒံ, ပဌမဇ္ဈာနံ ကုသလံ, ဒုတိယဇ္ဈာနံ ကုသလဉ္စေဝ ကုသလာယတိကဉ္စ။ပေ.။ အာကိဉ္စညာယတနံ ကုသလံ, နေဝသညာနာသညာယတနံ ကုသလဉ္စေဝ ကုသလာယတိကဉ္စ, နေဝသညာနာသညာယတနံ ကုသလံ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ကုသလော စေဝ ကုသလာယတိကော စ။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ ကုသလော, အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ကုသလော စေဝ ကုသလာယတိကော စ။ တထာ ပဌမဇ္ဈာနံ ကုသလံ, တံသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ ကုသလာ စေဝ ကုသလာယတိကာ စ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ကုသလော, တံသမ္ပယုတ္တကာ ဓမ္မာ ကုသလာ စေဝ ကုသလာယတိကာ စ။

အရိယာတိ နိက္ကိလေသာ ဝိသုဒ္ဓါ။ **လောကုတ္တရာ**တိ လောကေ ဥတ္တရာ ဝိသိဋ္ဌာ။ **အနဝက္ကန္တာ ပာပိမတာ**တိ ပာပိမန္တေန မာရေန အနောက္ကန္တာ။ ဝိပဿနာပာဒကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော အပ္ပေတွာ နိသိန္နဿ ဟိ ဘိက္ခုနော စိတ္တံ မာရော န ပဿတိ, "ဣဒံ နာမ အာရမ္မဏံ နိဿာယ သံဝတ္တတီ"တိ ဇာတိတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ "အနဝက္ကန္တာ"တိ ဝုတ္တံ။

တံ ကိံ မညသီတိ ဣဒံ ကသ္မာ အာဟ? ဂဏောပိ ဧကော အာနိသံသော အတ္ထိ, တံ ဒဿေတုံ ဣဒမာဟ။ **အနုဗန္ဓိတုန္တိ** အနုဂစ္ဆိတုံ ပရိစရိတုံ။

န ခော, အာနန္ဒာတိ ဧတ္တ ကိဉ္စာပိ ဘဂဝတာ – "သုတာဝုဓော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အကုသလံ ပဇဟတိ, ကုသလံ ဘာဝေတိ, သာဝဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အနဝဇ္ဇံ ဘာဝေတိ, သုဒ္ဓံ အတ္တာနံ ပရိဟရတီ"တိ (အ. နိ. ၇.၆၇) ဗဟုဿုတော ပဉ္စာဝုဓသမ္ပန္နော ယောဓော ဝိယ ကတော။ ယသ္မာ ပန သော သုတပရိယတ္တိံ ဥဂ္ဂဟေတွာပိ တဒနုစ္ဆဝိကံ အနုလောမပဋိပဒံ န ပဋိပဇ္ဇတိ, န တဿ တံ အာဝုဓံ ဟောတိ။ ယော ပဋိပဇ္ဇတိ, တဿေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ တေဒတ္ထံ အနုဗန္ဓိတုံ နာရဟတီတိ ဒဿေန္တော **န ခော, အာနန္ဒာ**တိ အာဟ။

ဣဒါနိ ယဒတ္ထံ အနုဗန္ဓိတဗ္ဗော, တံ ဒဿေတုံ **ယာ စ ခော**တိအာဒိမာဟ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ တီသု ဌာနေသု ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အာဂတာနိ။ "ဣတိ ဝေရူပံ ကထံ ကထေဿာမီ"တိ သပ္ပာယာသပ္ပာယဝသေန အာဂတာနိ, "ယဒိဒံ သုတ္တံ ဂေယျ"န္တိ ဧတ္ထ သုတပရိယတ္တိဝသေန အာဂတာနိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပရိပူရဏဝသေန အာဂတာနိ။ တသ္မာ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ကထေန္တေန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ ကထေတဗ္ဗာနိ။

ဣဒါနိ ယသ္မာ ဧကစ္စဿ ဧကကဿ ဝိဟရတောပိ အတ္ထော န သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တံ သန္ဓာယ ဧကီဘာဝေ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော **ဧဝံ သန္တေ ခော, အာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ သန္တေ** တိ ဧဝံ ဧကီဘာဝေ သန္တေ။

၁၉၃. **သတ္ထာ** တိ ဗာဟိရကော တိတ္ထကရသတ္ထာ။ **အန္ဝာဝတ္တန္တီ** တိ အနုအာဝတ္တန္တိ ဥပသင်္ကမန္တိ။ **မုစ္ဆံ ကာမယတီ**တိ မုစ္ဆနတဏှံ ပတ္ထေတိ, ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **အာစရိယူပဒ္ဒဝေနာ** တိ အဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နေန ကိလေသူပဒ္ဒဝေန အာစရိယဿုပဒ္ဒဝေါ။ သေသုပဒ္ဒဝေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အဝဓိံသု** နန္တိ မာရယိံသု နံ။ ဧတေန ဟိ ဂုဏမရဏံ ကထိတံ။

ဝိနိပါတာယာတိ သုဋ္ဌု နိပတနာယ။ ကသ္မာ ပန ဗြဟ္မစာရုပဒ္ဒဝေါ – "ဒုက္ခဝိပါကတရော စ ကဋုကဝိပါကတရော စ ဝိနိပါတာယ စ သံဝတ္တတီ"တိ ဝုတ္တောတိ။ ဗာဟိရပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟိ အပ္ပလာဘာ, တတ္ထ မဟန္တော နိဗ္ဗတ္တေ တဗ္ဗုဂုဏော နတ္ထိ, အဋ္ဌသမာပတ္တိပဉ္စာဘိညာမတ္တကမေဝ ဟောတိ။ ဣတိ ယထာ ဂဒြဘပိဋ္ဌိတော ပတိတဿ မဟန္တံ ဒုက္ခံ န ဟောတိ, သရီရဿ ပံသုမက္ခနမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ ဗာဟိရသမယေ လောကိယဂုဏမတ္တတောဝ ပရိဟာယတိ, တေန ပုရိမံ ဥပဒ္ဒဝဒွယံ န ဧဝံ ဝုတ္တံ။ သာသနေ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာ မဟာလာဘာ, တတ္ထ စတ္တာရော မဂ္ဂာ စတ္တာရိ ဖလာနိ နိဗ္ဗာနန္တိ မဟန္တာ အဓိဂန္တဗ္ဗဂုဏာ။ ဣတိ ယထာ ဥဘတော သုဇာတော ခတ္တိယကုမာရော ဟတ္ထိက္ခ

န္ဓဝရဂတော နဂရံ အနုသဥ္စရန္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ပတိတော မဟာဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ, ဧဝံ သာသနတော ပရိဟာယ
မာနော နဝဟိ လောကုတ္တရဂုဏေဟိ ပရိဟာယတိ။ တေနာယံ ဗြဟ္မစာရုပဒ္ဒဝေ ဧဝံ ဝုတ္တော။

၁၉၆. တသ္မာ တိ ယသ္မာ သေသုပဒ္ဒဝေဟိ ဗြဟ္မစာရုပဒ္ဒဝေ ဒုက္ခဝိပာကတရော, ယသ္မာ တ သပတ္တပဋိပတ္
တိံ ဝီတိက္ကမန္တော ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တတိ, မိတ္တပဋိပတ္တိ ဟိတာယ, တသ္မာ။ ဧဝံ ဥပရိမေ
နပိ ဟေဋ္ဌိမေနပိ အတ္ထေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **မိတ္တဝတာယာ** တိ မိတ္တပဋိပတ္တိယာ။ **သပတ္တဝတာယာ** တိ ဝေရပဋိပ
တ္တိယာ။

တေက္ကမ္မ စ သတ္ထုသာသနာ တိ ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမတ္တမ္ပိ ဟိ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမန္တော တေက္ကမ္မ ဝတ္
တတိ နာမ။ တဒေဝ အဝီတိက္ကမန္တော န တေက္ကမ္မ ဝတ္တတိ နာမ။

န တေ အဟံ, အာနန္ဒ, တထာ ပရက္ကမိဿာမိ တိ အဟံ တုမ္ဟေသု တထာ န ပဋိပဇ္ဇိဿာမိ။ **အာမကေ**တိ အပ
က္ကေ။ **အာမကမတ္တေ** တိ အာမကေ နာတိသုက္ခေ ဘာဇနေ။ ကုမ္ဘကာရော ဟိ အာမကံ နာတိသုက္ခံ အပက္ကံ ဥ
ဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ သဏ္ဍဟိကံ ဂဏ္ဍဟာတိ "မာ ဘိဇ္ဇတူ"တိ။ ဣတိ ယထာ ကုမ္ဘကာရော တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇတိ, နာဟံ
တုမ္ဟေသု တထာ ပဋိပဇ္ဇိဿာမိ။ **နိဂ္ဂယ္ဟ နိဂ္ဂယ္ဟာ** တိ သကိံ ဩဝဒိတွာ တုဏ္ဍဟီ န ဘဝိဿာမိ, နိဂ္ဂဏ္ဍဟိတွာ
နိဂ္ဂဏ္ဍဟိတွာ ပုနပ္ပုနံ ဩဝဒိဿာမိ အနုသာသိဿာမိ။ **ပဝယ္ဟ ပဝယ္ဟာ**တိ အောသေ ပတာဟေတွာ ပတာဟေတွာ။
ယထာ ပက္ကဘာဇနေသု ကုမ္ဘကာရော ဘိန္နဆိန္နဇဇ္ဇရာနိ ပတာဟေတွာ ဧကတော ကတွာ သုပက္ကာနေဝ အာ
ကောဋေတွာ အာကောဋေတွာ ဂဏ္ဍဟာတိ, ဧဝမေဝ အဟမ္ပိ ပတာဟေတွာ ပတာဟေတွာ ပုနပ္ပုနံ ဩဝဒိဿာမိ အနု
သာသိဿာမိ။ **ယော သာရော သော ဌဿတီ** တိ ဧဝံ တေ မယာ ဩဝဒိယမာနာနံ ယော မဂ္ဂဖလသာရော, သော ဌဿ
သတိ။ အပိစ လောကိယဂုဏာပိ ဣဓ သာရောတွေဝ အဓိပ္ပေတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသုညတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ အစ္ဆရိယတ္တေ နိပါတော။
ယော နာမ တထာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဆိန္နပပဉ္စေ** တိ ဧတ္ထ ပပဉ္စာ နာမ တဏ္ဍဟာ မာနော ဒိဋ္ဌီတိ ဣမေ တယော
ကိလေသာ။ **ဆိန္နဝဋုမေ** တိ ဧတ္ထ **ဝဋုမန္တိ** ကုသလာကုသလကမ္မဝဋ္ဋံ ဝုစ္စတိ။ **ပရိယာဒိန္နဝဋ္ဋေ** တိ တဿေဝ ဝေဝစ
နံ။ **သဗ္ဗဒုက္ခဝီတိဝတ္တေ** တိ သဗ္ဗံ ဝိပာကဝဋ္ဋသင်္ခာတံ ဒုက္ခံ ဝီတိဝတ္တေ။ **အနုဿရိဿတီ** တိ ဣဒံ ယတ္ရာတိ နိပါ
တဝသေန အနာဂတဝစနံ, အတ္ထော ပနေတ္ထ အတီတဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘဂဝါ ဟိ တေ ဗုဒ္ဓေ အနုဿရိ, န ဣဒါနိ
အနုဿရိဿတိ။ **ဧဝံဇစ္စာ** တိ ဝိပဿီအာဒယော ခတ္တိယဇစ္စာ, ကကုသန္ဓာဒယော ဗြာဟ္မဏဇစ္စာတိ။ **ဧဝံဂေါတ္
တာ**တိ ဝိပဿီအာဒယော ကောဏ္ဍညဂေါတ္တာ, ကကုသန္ဓာဒယော ကဿပဂေါတ္တာတိ။ **ဧဝံသီလာ**တိ လောကိယ
လောကုတ္တရသီလေန ဧဝံသီလာ။ **ဧဝံဓမ္မာ** တိ ဧတ္ထ သမာဓိပက္ခာ ဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ ။ လောကိယလောကုတ္တရေန
သမာဓိနာ ဧဝံသမာဓိနောတိ အတ္ထော။ **ဧဝံပညာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရပညာယ ဧဝံပညာ။ **ဧဝံဝိဟာရီ**တိ ဧတ္ထ ပန
ဟေဋ္ဌာ သမာဓိပက္ခာနံ ဓမ္မာနံ ဂဟိတတ္တာ ဝိဟာရော ဂဟိတောဝ, ပုန ကသ္မာ ဂဟိတမေဝ ဂဏ္ဍဟာတီတိ စေ, န ဣဒံ
ဂဟိတမေဝ။ ဣဒဉ္ဟိ နိရောဓသမာပတ္တိဒီပနတ္ထံ, တသ္မာ ဧဝံနိရောဓသမာပတ္တိဝိဟာရီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဧဝံဝိမုတ္တာ တိ ဧတ္ထ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ နိဿရဏဝိမုတ္တီ
တိ ပဉ္စဝိဓာ ဝိမုတ္တိယော။ တတ္ထ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သယံ ဝိက္ခမ္ဘိတေဟိ နီဝရဏာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **ဝိက္ခမ္ဘ
နဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိကာ သတ္တ အနုပဿနာ သယံ တဿ တဿ ပစ္စနီကင်္ဂဝသေန
ပရိစ္စတ္တာဟိ နိစ္စသညာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **တဒင်္ဂဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ သယံ သမုစ္
ဆိန္နေဟိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ မဂ္ဂါနုဘာ
ဝေန ကိလေသာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေ

သေပဟိ နိဿဋ္ဌတ္တာ အပဂတတ္တာ ဒူရေ ဌိတတ္တာ **နိဿရဏဝိမုတ္တိ** တိ သင်္ခံ ဂတံ။ ဣတိ ဣမာသံ ပဉ္စန္နံ ဝိမုတ္တီနံ ဝသေန ဇေဝိမုတ္တာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၉၉. **တသ္မာတိဟာ** တိ ယသ္မာ တံ ''တထာဂတာ အစ္ဆရိယာ''တိ ဝဒသိ, တသ္မာ တံ ဘိယျောသော မတ္တာယ ပဋိဘာန္တု တထာဂတဿ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတဓမ္မာတိ။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ ဧတ္ထ ဒွေဝသမ္ပဇညာနိ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ စ။ တတ္ထ ဝေဿန္တရဇာတကေ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဒွေ ပုတ္တေ ဒတွာ ပုနဒိဝသေ သက္ကဿ ဒေဝိံ ဒတွာ သက္ကေန ပသီဒိတွာ ဒိန္နေ အဋ္ဌ ဝရေ ဂဏှန္တော –

> ''ဣတော ဝိမုစ္စမာနာဟံ, သဂ္ဂဂါမီ ဝိသေသဂူ။
> အနိဝတ္တိ တတော အဿံ, အဋ္ဌမေတံ ဝရံ ဝရေ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၃၀၀) –

ဇေဝံ တုသိတဘဝနေ မေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတူတိ ဝရံ အဂ္ဂဟေသိ, တတော ပဋ္ဌာယ တုသိတဘဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿာမီတိ ဇာနာတိ, ဣဒံ မနုဿလောကေ သမ္ပဇညံ။ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝတော ပန စုတော ပုန တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နိဗ္ဗတ္တောသ္မီတိ အညာသိ, ဣဒံ ဒေဝလောကေ သမ္ပဇညံ။

ကိံ ပန သေသဒေဝတာ န ဇာနန္တီတိ? နော န ဇာနန္တိ။ တာ ပန ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခေ ဩလောကေတွာ ဒေဝနာဋ္ဌကေဟိ တူရိယသဒ္ဒေန ပဗောဓိတာ ''မာရိသ အယံ ဒေဝလောကော တုမှေဟ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တာ''တိ သာရိတာ ဇာနန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဌမဇဝနဝါရေ န ဇာနာတိ, ဒုတိယဇဝနတော ပဋ္ဌာယ ဇာနာတိ။ ဣစ္စဿ အညေဟိ အသာဓာရဏဇာနနံ ဟောတိ။

အဋ္ဌာသိ တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ အညေပိ ဒေဝ တတ္ထ ဌိတာ ဌိတမှာတိ ဇာနန္တိ, တေ ပန ဆသု ဒွါရေသု ဗလဝတာ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေန အဘိဘုယျမာနာ သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဘုတ္တပီတဘာဝမ္ပိ အဇာနန္တာ အာဟာရူပစ္ဆေဒေန ကာလံ ကရောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ကိံ တထာရူပံ အာရမ္မဏံ နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ။ သော ဟိ သေသဒေဝေ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဓိဂ္ဂဏှာတိ, အာရမ္မဏေန ပန အတ္တာနံ မဒ္ဒိတုံ န ဒေတိ, တံ အာရမ္မဏံ အဘိဘဝိတွာ တိဋ္ဌတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သတော သမ္ပဇာနော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတေ ကာယေ အဋ္ဌာသီ''တိ။

၂၀၀. **ယာဝတာယုက**န္တိ သေသတ္တဘာဝေသု ကိံ ယာဝတာယုကံ န တိဋ္ဌတီတိ? အာမ န တိဋ္ဌတိ။ အညဒါ ဟိ ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ပာရမိယော န သက္ကာ ပူရေတုန္တိ အဓိမုတ္တိကာလံကိရိယံ နာမ ကတွာ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ ။ အယံ ကာလင်္ကိရိယာ အညေသံ န ဟောတိ။ တဒါ ပန အဒိန္နဒာနံ နာမ နတ္ထိ, အရက္ခိတသီလံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗပာရမီနံ ပူရိတတ္တာ ယာဝတာယုကံ အဋ္ဌာသိ။

သတော သမ္ပဇာနော တုသိတာ ကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတီ တိ ဇေဝံ တာဝ သဗ္ဗပာရမိယော ပူရေတွာ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ယာဝတာယုကံ အဋ္ဌာသိ။ ဒေဝတာနံ ပန – ''မနုဿဂဏနာဝသေန ဣဒါနိ သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ စုတိ ဘဝိဿတီ''တိ ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – မာလာ မိလာယန္တိ, ဝတ္ထာနိ ကိလိဿန္တိ, ကစ္ဆေဟိ သေဒာ မုစ္စန္တိ, ကာယေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယံ ဩက္ကမတိ, ဒေဝေ ဒေဝါသနေ န သဏ္ဌာတိ။

တတ္ထ **မာလာ**တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပိဠန္ဓနမာလာ။ တာ ကိရ သဋ္ဌိသတသဟဿဝိဿာဓိကာ သတ္တပဏ္ဏာသ-ဝဿကောဋိယော အမိလာယိတွာ တဒါ မိလာယန္တိ။ **ဝတ္ထေသု** ပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္တကံ ပန ကာလံ ဒေဝတာနံ နေဝ သီတံ န ဥဏှံ ဟောတိ, တသ္မိံ ကာလေ သရီရတော ဗိန္ဒုဗိန္ဒုဝသေန **သေဒာ** မုစ္စန္တိ။ ဧတ္တကဉ္စ ကာလံ တေသံ သရီရေ ခဏ္ဍိစ္စပာလိစ္စာဒိဝသေန **ဝိဝဏ္ဏတာ** န ပညာယတိ, ဒေဝဓီတာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ, ဒေဝပုတ္တာ ဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ခါယန္တိ။ မရဏကာလေ ပန နေသံ ကိလန္တရူပေါ အတ္တဘာဝေါ ဟောတိ။ ဧတ္တကဉ္စ နေသံ ကာလံ ဒေဝလောကေ **ဥက္ကဏ္ဌိတာ** နာမ နတ္ထိ, မရဏကာလေ ပန နိဿသန္တိ ဝိဇမ္ဘန္တိ, သကေ အာသနေ နာဘိရမန္တိ။

ဣမာနိ ပန ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ, ယထာ လောကေ မဟာပုညာနံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံယေဝ ဥက္ကာပာတဘူမိစာလစန္ဒဂ္ဂါဟာဒီနိ နိမိတ္တာနိ ပညာယန္တိ, န သဗ္ဗေသံ, ဧဝမေဝ မဟေသက္ခာနံ ဒေဝတာနံယေဝ ပညာယန္တိ, န သဗ္ဗေသံ။ ယထာ စ မနုဿေသု ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ နက္ခတ္တပာဌကာဒယော ဇာနန္တိ, န သဗ္ဗေ, ဧဝမေဝ တာနိပိ သဗ္ဗေ ဒေဝတာ န ဇာနန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဧဝ ပန ဇာနန္တိ။ တတ္ထ ယေ စ မန္ဒေန ကုသလကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တာ ဒေဝပုတ္တာ, တေ တေသု ဥပ္ပန္နေသု – ''ဣဒါနိ ကော ဇာနာတိ, ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တိဿာမာ''တိ ဘာယန္တိ။ ယေ မဟာပုညာ, တေ – ''အမှေဟိ ဒိန္နံ ဒါနံ ရက္ခိတံ သီလံ ဘာဝိတံ ဘာဝနံ အာဂမ္မ ဥပရိဒေဝလောကေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမာ''တိ န ဘာယန္တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တာနိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ ''ဣဒါနိ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ''တိ န ဘာယိ။ အထဿ တေသု နိမိတ္တေသု ပာတုဘူတေသု ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိတွာ – ''မာရိသ တုမှေဟိ ဒသ ပာရမိယော ပူရေန္တေဟိ န သက္ကသမ္ပတ္တိံ န မာရဗြဟ္မစက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, လောကနိတ္ထရဏတ္ထာယ ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထယမာနေဟိ ပူရိတာ။ သော ဝေါ ဣဒါနိ ကာလော မာရိသ ဗုဒ္ဓတ္တာယ, သမယော မာရိသ ဗုဒ္ဓတ္တာယာ''တိ ယာစန္တိ။

အထ မဟာသတ္တော ဒေဝတာနံ ပဋိညံ အဒတွာဝ ကာလဒီပဒေသကုလဇနေတ္တိအာယုပရိစ္ဆေဒဝသေန **ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ** နာမ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ''ကာလော နု ခေါ, န ကာလော''တိ ပဌမံ ကာလံ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ဝဿသတသဟဿတော ဥဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတအာယုကာလော ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာနံ ဇာတိဇရာမရဏာနိ န ပညာယန္တိ, ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဓမ္မဒေသနာ နာမ တိလက္ခဏမုတ္တာ နတ္ထိ, တေသံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ကထေန္တာနံ ''ကိံ နာမေတံ ကထေန္တီ''တိ နေဝ သောတုံ န သဒ္ဒါတုံ မညန္တိ, တတော အဘိသမယော န ဟောတိ, တသ္မိံ အသတိ အနိယျာနိကံ သာသနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သော အကာလော။ ဝဿသတတော ဦနအာယုကာလောပိ ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာ ဥဿန္နကိလေသာ ဟောန္တိ, ဥဿန္နကိလေသာနဉ္စ ဒိန္နောဝါဒေါ ဩဝါဒဌာနေ န တိဋ္ဌတိ။ ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ဝိယ ခိပ္ပံ ဝိဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ သောပိ အကာလော။ သတသဟဿတော ပန ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ ဝဿသတတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ အာယုကာလော ကာလော နာမ။ တဒါ စ ဝဿသတကာလော ဟောတိ။ အထ မဟာသတ္တော ''နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗကာလော''တိ **ကာလံ** ပဿိ။

တတော **ဒီပံ** ဝိလောကေန္တော သပရိဝါရေ စတ္တာရော ဒီပေ ဩလောကေတွာ – ''တီသု ဒီပေသု ဗုဒ္ဓါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီ''တိ ဒီပံ ပဿိ။

တတော – ''ဇမ္ဗုဒီပေါ နာမ မဟာ, ဒသယောဇနသဟဿပရိမာဏော, ကတရသ္မိံ နု ခေါ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တီ''တိ **ဒေသံ** ဝိလောကေန္တော မဇ္ဈိမဒေသံ ပဿိ။ မဇ္ဈိမဒေသော နာမ ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော''တိအာဒိနာ နယေန ဝိနယေ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တောဝ။ သော ပန အာယာမတော တီဏိ ယောဇနသတာနိ။ ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတိယာနိ, ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတာနီတိ။ ဧတသ္မိဉ္ဟိ ပဒေသေ စတ္တာရိ အဋ္ဌ သောဠသ ဝါ အသင်္ချေယျာနိ, ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ, ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧကံ အသင်္ချေယျံ, ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမိယော ပူရေတွာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော မဟာသာဝကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, စတုန္နံ မဟာဒီပာနံ ဒွိသဟဿာနံ ပရိတ္တဒီပာနဉ္စ ဣဿရိယာဓိပစ္စကာရကစက္ကဝတ္တိရာဇာနော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညေ စ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒဉ္စေတ္ထ ကပိလဝတ္ထု နာမ နဂရံ, တတ္ထ မယာ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗန္တိ နိဋ္ဌမဂမာသိ။

တတော **ကုလံ** ဝိလောကေန္တော – ''ဗုဒ္ဓါ နာမ လောကသမ္မတေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဣဒါနိ စ ခတ္တိယကုလံ လောကသမ္မတံ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ, သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ရာဇာ မေ ပိတာ ဘဝိဿတီ''တိ ကုလံ ပဿိ။

တတော **မာတရံ** ဝိလောကေန္တော – ''ဗုဒ္ဓမာတာ နာမ လောလာ သုရာဓုတ္တာ န ဟောတိ, ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတပာရမီ ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အခဏ္ဍပဉ္စသီလာ ဟောတိ, အယဉ္စ မဟာမာယာ နာမ ဒေဝီ ဧဒိသာ။ အယံ မေ မာတာ ဘဝိဿတိ။ ကိတ္တကံ ပနဿာ အာယူ''တိ အာဝဇ္ဇန္တော – ''ဒသန္နံ မာသာနံ ဥပရိ သတ္တ ဒိဝသာနီ''တိ ပဿိ။

ဣတိ ဣမံ **ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ** ဝိလောကေတွာ – ‘‘ကာလော မေ မာရိသာ ဗုဒ္ဓဘာဝါယာ’’တိ ဒေဝတာနံ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ပဋိညံ ဒတွာ ‘‘ဂစ္ဆထ တုမှေ’’တိ တာ ဒေဝတာ ဥယျောဇေတွာ တုသိတဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော တုသိတပုရေ နန္ဒနဝနံ ပါဝိသိ။ သဗ္ဗဒေဝလောကေသု ဟိ နန္ဒနဝနံ အတ္ထိယေဝ။ တတ္ထ နံ ဒေဝတာ – ‘‘ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆ, ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆာ’’တိ ပုဗ္ဗေကတကုသလကမ္မောကာသံ သာရယမာနာ ဝိစရန္တိ။ သော ဧဝံ ဒေဝတာဟိ ကုသလံ သာရယမာနာဟိ ပရိဝုတော တတ္ထ ဝိစရန္တောဝ စဝိ။

ဧဝံ စုတော စဝါမီတိ ပဇာနာတိ, စုတိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ န ဇာနာတိ, ဣမသ္မိံ မေ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာတိ ဧဝံ ပန ဇာနာတိ။ ကေစိ ပန ထေရာ ‘‘အာဝဇ္ဇနပရိယာယော နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒုတိယတတိယစိတ္တဝါရေယေဝ ဇာနိဿတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ တိပိဋကမဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – ‘‘မဟာသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိ န အညေသံ ပဋိသန္ဓိသဒိသာ, ကောဋိပ္ပတ္တံ တေသံ သတိသမ္ပဇညံ။ ယသ္မာ ပန တေနေဝ စိတ္တေန တံ စိတ္တံ ဉာတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ စုတိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ စုတိက္ခဏေပိ စဝါမီတိ ပဇာနာတိ, ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ န ဇာနာတိ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာတိ ပဇာနာတိ, တသ္မိံ ကာလေ ဒသသဟဿီ ကမ္ပတီ’’တိ။ ဧဝံ သတော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမန္တော ပန ဧကူနဝီသတိယာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေသု မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဿ သောမနဿ-သဟဂတ-ဉာဏသမ္ပယုတ္တ-အသင်္ခါရိက-ကုသလစိတ္တဿ သဒိသမဟာဝိပာကစိတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှဟိ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပန ‘‘ဥပေက္ခာသဟဂတေနာ’’တိ အာဟ။

ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှဟန္တော ပန အာသာဠှပုဏ္ဏမာယံ ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တေန အဂ္ဂဟေသိ။ တဒါ ကိရ မဟာမာယာ ပုရေ ပုဏ္ဏမာယ သတ္တမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဂတသုရာပါနံ မာလာဂန္ဓဝိဘူသနသမ္ပန္နံ နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပါတော ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓောဒကေန နှာယိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သိရိသယနေ နိပန္နာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမမာနာ ဣဒံ သုပိနံ အဒ္ဒသ – ‘‘စတ္တာရော ကိရ နံ မဟာရာဇာနော သယနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ အနောတတ္တဒဟံ နေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ အထ နေသံ ဒေဝိယော အာဂန္တွာ မနုဿမလဟရဏတ္ထံ နှာပေတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပေတွာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓိတွာ တတော အဝိဒူရေ ရဇတပဗ္ဗတော, တဿ အန္တော ကနကဝိမာနံ အတ္ထိ, တသ္မိံ ပါစီနတော သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ ဗောဓိသတ္တော သေတဝရဝါရဏော ဟုတွာ တတော အဝိဒူရေ ဧကော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော, တတ္ထ စရိတွာ တတော ဩရုယှ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ဥတ္တရဒိသတော အာဂမ္မ ကနကဝိမာနံ ပဝိသိတွာ မာတရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒက္ခိဏပဿံ ဖာလေတွာ ကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌသဒိသော အဟောသိ။

အထ ပဗုဒ္ဓါ ဒေဝီ တံ သုပိနံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ စတုသဋ္ဌိမတ္တေ ဗြာဟ္မဏပါမောက္ခေ ပက္ကောသာပေတွာ ဟရိတူပလိတ္တာယ လာဇာဒီဟိ ကတမင်္ဂလသက္ကာရာယ ဘူမိယာ မဟာရဟာနိ အာသနာနိ ပညာပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ သပ္ပိမဓုသက္ကရာဘိသင်္ခါရဿ ဝရပါယာသဿ သုဝဏ္ဏရဇတပါတိယော ပူရေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတပါတီဟိယေဝ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ အဒါသိ, အညေဟိ စ အဟတဝတ္ထကပိလဂါဝီအာဒီဟိ တေ သန္တပ္ပေသိ။ အထ နေသံ သဗ္ဗကာမသန္တပ္ပိတာနံ သုပိနံ အာရောစာပေတွာ – ‘‘ကိံ ဘဝိဿတီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ အာဟံသု – ‘‘မာ စိန္တယိ မဟာရာဇ, ဒေဝိယာ တေ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော, သော စ ခော ပုရိသဂဗ္ဘော, န ဣတ္ထိဂဗ္ဘော, ပုတ္တော တေ ဘဝိဿတိ။ သော သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္တီ။ သစေ အဂါရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ’’တိ။ ဧဝံ သတော သမ္ပဇာနော ဗောဓိသတ္တော တုသိတကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ။

တတ္ထ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ ဣမိနာ စတုတ္ထာယ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိယာ ဩက္ကမတီတိ ဒဿေတိ။ စတဿော ဟိ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိယော။

‘‘စတဿော ဣမာ, ဘန္တေ, ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိယော။ ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ, အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဌာတိ, အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အယံ ပဌမာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ။

ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ, အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဌာတိ, အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အယံ ဒုတိယာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ။

ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ, သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဌာတိ, အသမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အယံ တတိယာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ။

ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဣဓေကစ္စော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ, သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဌာတိ, သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အယံ စတုတ္ထာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၇)။

တောသု ပဌမာ လောကိယမနုဿာနံ ဟောတိ, ဒုတိယာ အသီတိမဟာသာဝကာနံ, တတိယာ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာနဉ္စ။ တေ ကိရ ကမ္မဇဝါတေဟိ ဥဒ္ဓံပါဒါ အဓောသိရာ အနေကသတပေါရိသေ ပပါတေ ဝိယ ယောနိမုခေ တာဠစ္ဆိဂ္ဂလေန ဟတ္ထီ ဝိယ အတိဝိယ သမ္ဗာဓေန ယောနိမုခေန နိက္ခမမာနာ အနန္တံ ဒုက္ခံ ပါပုဏန္တိ။ တေန နေသံ ''မယံ နိက္ခမာမာ''တိ သမ္ပဇာနတာ န ဟောတိ။ စတုတ္ထာ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ။ တေ ဟိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တာပိ ဇာနန္တိ, တတ္ထ ဝသန္တာပိ ဇာနန္တိ။ နိက္ခမနကာလေပိ နေသံ ကမ္မဇဝါတာ ဥဒ္ဓံပါဒေ အဓောသိရေ ကတွာ ခိပိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဒွေ ဟတ္ထေ ပသာရေတွာ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဌိတကာဝ နိက္ခမန္တိ။

၂၀၁. မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတီတိ ဧတ္ထ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဩက္ကန္တေ ဟိ တသ္မိံ ဧဝံ ဟောတိ, န ဩက္ကမမာနေ။ **အပ္ပမာဏော**တိ ဗုဒ္ဓပ္ပမာဏော, ဝိပုလောတိ အတ္ထော။ **ဥဠာရော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဒေဝါနုဘာဝ**န္တိ ဧတ္ထ ဒေဝါနံ အယမာနုဘာဝေါ – နိဝတ္ထဝတ္ထဿ ပဘာ ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ဖရတိ, တထာ သရီရဿ, တထာ အလင်္ကာရဿ, တထာ ဝိမာနဿ, တံ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။

လောကန္တရိကာတိ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရာ ဧကေကော လောကန္တရိကာ ဟောတိ, တိဏ္ဏံ သကဋစက္ကာနံ ပတ္တာနံ ဝါ အညမညံ အာဟစ္စ ဌပိတာနံ မဇ္ဈေ ဩကာသော ဝိယ။ သော ပန လောကန္တရိကနိရယော ပရိမာဏတော အဋ္ဌယောဇနသဟဿော ဟောတိ။ **အဃာ**တိ နိစ္စဝိဝဋာ။ **အသံဝုတာ**တိ ဟေဋ္ဌာပိ အပ္ပတိဋ္ဌာ။ **အန္ဓကာရာ**တိ တမဘူတာ။ **အန္ဓကာရတိမိသာ**တိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏတော အန္ဓဘာဝကရဏတိမိသေန သမန္နာဂတာ။ တတ္ထ ကိရ စက္ခုဝိညာဏံ န ဇာယတိ။ **ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ**တိ စန္ဒိမသူရိယာ ကိရ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ တီသု ဒီပေသု ပညာယန္တိ, ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ။ ဧကေကာယ ဒိသာယ နဝနဝယောဇနသတသဟဿာနိ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကံ ဒဿေန္တိ, ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ။ **အာဘာယ နာနုဘောန္တီ**တိ အတ္တနော ပဘာယ နပ္ပဟောန္တိ။ တေ ကိရ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတဿ ဝေမဇ္ဈေန စရန္တိ, စက္ကဝါဠပဗ္ဗတဉ္စ အတိက္ကမ္မ လောကန္တရိကနိရယော, တသ္မာ တေ တတ္ထ အာဘာယ နပ္ပဟောန္တိ။

ယေပိ တတ္ထ သတ္တာတိ ယေပိ တသ္မိံ လောကန္တရမဟာနိရယေ သတ္တာ ဥပပန္နာ။ ကိံ ပန ကမ္မံ ကတွာ တေ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? ဘာရိယံ အရုဏံ မာတာပိတူနံ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာနဉ္စ ဥပရိ အပရာဓံ အညဉ္စ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပါဏဝဓာဒိသာဟသိကကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ အဘယစောရနာဂစောရာဒယော ဝိယ။ တေသံ အတ္တဘာဝေါ တိဂါဝုတိကော ဟောတိ, ဝဂ္ဂုလီနံ ဝိယ ဒီဃနခါ ဟောန္တိ။ တေ ရုက္ခေ ဝဂ္ဂုလိယော ဝိယ နခေဟိ စက္ကဝါဠပါဒေ လဂ္ဂန္တိ။ ယဒါ ပန သံသပ္ပန္တာ အညမညဿ ဟတ္ထပါသံ ဂတာ ဟောန္တိ, အထ ''ဘက္ခော နော လဒ္ဓေါ''တိ မညမာနာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပရိဝတ္တိတွာ လောကသန္ဓာရကဥဒကေ ပတန္တိ။ တတော ပဟရန္တေ မဓုကဖလာနိ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဥဒကေ ပတန္တိ။ ပတိတမတ္တာ စ အစ္စန္တခါရေ ဥဒကေ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ဝိလီယန္တိ။

အညေပိ ကိရ ဘော သန္တိ သတ္တာတိ – ''ယထာ မယံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝါမ, ဧဝံ အညေပိ ကိရ သတ္တာ ဣဒံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ ဣဓူပပန္နာ''တိ တံ ဒိဝသံ ပဿန္တိ။ အယံ ပန ဩဘာသော ဧကယာဂုပါနမတ္တမ္ပိ န တိဋ္ဌတိ, ယာဝတာ နိဒ္ဒါယိတွာ ပဗုဒ္ဓေါ အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေတိ, တတ္တကံ ကာလံ ဟောတိ။ ဒီဃဘာဏကာ ပန ''အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမေဝ ဝိဇ္ဇုဩဘာသော ဝိယ နိစ္ဆရိတွာ ကိံ ဣဒန္တိ ဘဏန္တာနံယေဝ အန္တရဓာယတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **သင်္ကမ္ပတီ**တိ သမန္တတော ကမ္ပတိ။ ဣတရဒွယံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ ပုန **အပ္ပမာဏော စာ**တိအာဒိ နိဂမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၂၀၂. စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ စတုဒ္ဒိသံ အာရက္ခာယ ဥပဂစ္ဆိံသူတိ ဧတ္ထ **စတ္တာရော**တိ စတုန္နံ မဟာရာဇူနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ပန စတ္တာရော စတ္တာရော ကတွာ စတ္တာလီသဒသသဟဿာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ မဟာရာဇာနော ခဂ္ဂဟတ္ထာ အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာရက္ခဏတ္ထာယ ဥပဂန္တွာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌာ, ဣတရေ ဂဗ္ဘဒွါရတော ပဋ္ဌာယ အဝရုဒ္ဓပံသုပိသာစကာဒိယက္ခဂဏေ ပဋိက္ကမာပေတွာ ယာဝ စက္ကဝါဠာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။

ကိမတ္ထံ ပနာယံ ရက္ခာ အာဂတာ? နနု ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကလလကာလတော ပဋ္ဌာယ သစေပိ ကောဋိသတသဟဿာ မာရာ ကောဋိသတသဟဿံ သိနေရုံ ဥက္ခိပိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝါ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ ဝါ အန္တရာယကရဏတ္ထံ အာဂစ္ဆေယျုံ, သဗ္ဗေ အန္တရာဝ အန္တရဓာယေယျုံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ ရုဟိရုပ္ပာဒဝတ္ထုသ္မိံ – "အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ပရူပက္ကမေန တထာဂတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ အနုပက္ကမေန, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဂစ္ဆထ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ယထာဝိဟာရံ, အရက္ခိယာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ"တိ (စူဠဝ. ၃၄၁)။ ဧဝမေတံ, န ပရူပက္ကမေန ဧတေသံ ဇီဝိတန္တရာယော အတ္ထိ။ သန္တိ ခေါ ပန အမနုဿာ ဝိရူပါ ဒုဒ္ဒသိကာ, ဘေရဝရူပါ ပက္ခိနော, ယေသံ ရူပံ ဒိသွာ သဒ္ဒံ ဝါ သုတွာ ဗောဓိသတ္တမာတု ဘယံ ဝါ သန္တာသော ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တေသံ နိဝါရဏတ္ထာယ ရက္ခံ အဂ္ဂဟေသုံ။ အပိစ ခေါ ဗောဓိသတ္တဿ ပုညတေဇေန သဉ္ဇာတဂါရဝါ အတ္တနော ဂါရဝစောဒိတာပိ တေ ဧဝမကံသု။

ကိံ ပန တေ အန္တောဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဌိတာ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဗောဓိသတ္တမာတုယာ အတ္တာနံ ဒဿေန္တိ န ဒဿေန္တီတိ? နဟာနမဏ္ဍနဘောဇနာဒိသရီရကိစ္စကာလေ န ဒဿေန္တိ, သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဝရသယနေ နိပန္နကာလေ ပန ဒဿေန္တိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အမနုဿဒဿနံ နာမ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ ဟောတိ, ဗောဓိသတ္တမာတာ ပန အတ္တနော စေဝ ပုတ္တဿ စ ပုညာနုဘာဝေန တေ ဒိသွာ န ဘာယတိ, ပကတိအန္တေပုရပါလကေသု ဝိယ အဿာ တေသု စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၂၀၃. ပကတိယာ သီလဝတီတိ သဘာဝေနေဝ သီလသမ္ပန္နာ။ အနုပ္ပန္နေ ကိရ ဗုဒ္ဓေ မနုဿာ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္တိကေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ သီလံ ဂဏှန္တိ, ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ကာလဒေဝိလဿ ဣသိနော သန္တိကေ ဂဏှာတိ။ ဗောဓိသတ္တေ ပန ကုစ္ဆိဂတေ အညဿ ပါဒမူလေ နိသီဒိတုံ နာမ န သက္ကာ, သမာသနေ နိသီဒိတွာ ဂဟိတသီလမ္ပိ အဝညာ ကာရဏမတ္တံ ဟောတိ။ တသ္မာ သယမေဝ သီလံ အဂ္ဂဟေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပုရိသေသူတိ ဗောဓိသတ္တဿ ပိတရံ အာဒိံ ကတွာ ကေသုစိ မနုဿေသု ပုရိသာဓိပ္ပါယစိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တဉ္စ ခေါ ဗောဓိသတ္တေ ဂါရဝေန, န ပဟီနကိလေသတာယ။ ဗောဓိသတ္တမာတု ရူပံ ပန သုကုသလာပိ သိပ္ပိကာ ပေါတ္ထကမ္မာဒီသုပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ, တံ ဒိသွာ ပုရိသဿ ရာဂေါ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ သစေ ပန တံ ရတ္တစိတ္တော ဥပသင်္ကမိတုကာမော ဟောတိ, ပါဒါ န ဝဟန္တိ, ဒိဗ္ဗသင်္ခလိကာ ဝိယ ဗဇ္ဈန္တိ။ တသ္မာ "အနတိက္ကမနီယာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနန္တိ ပုဗ္ဗေ "ကာမဂုဏူပသံဟိတ"န္တိ ပုရိသာဓိပ္ပါယဝသေန ဝတ္ထုပဋိက္ခေပေါ ကထိတော, ဣဓ အာရမ္မဏပ္ပဋိလာဘော ဒဿိတော။ တဒါ ကိရ "ဒေဝိယာ ဧဝရူပေါ ပုတ္တော ကုစ္ဆိသ္မိံ ဥပ္ပန္နော"တိ, သုတွာ သမန္တတော ရာဇာနော မဟဂ္ဃအာဘရဏတူရိယာဒိဝသေန ပဉ္စဒွါရာရမ္မဏဝတ္ထုဘူတံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေန္တိ, ဗောဓိသတ္တဿ စ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ ကတကမ္မဿ ဥဿန္နတ္တာ လာဘသက္ကာရဿ ပမာဏပရိစ္ဆေဒေါ နာမ နတ္ထိ။

၂၀၄. အကိလန္တကာယာတိ ယထာ အညာ ဣတ္ထိယော ဂဗ္ဘဘာရေန ကိလမန္တိ, ဟတ္ထပါဒါ ဥဒ္ဒုမာတကာဒီနိ ပါပုဏန္တိ, န ဧဝံ တဿာ ကောစိ ကိလမထော အဟောသိ။ **တိရောကုစ္ဆိဂတ**န္တိ အန္တောကုစ္ဆိဂတံ။ ကလလာဒိကာလံ အတိက္ကမိတွာ သဉ္ဇာတအင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဟီနိန္ဒြိယဘာဝံ ဥပဂတံယေဝ ပဿတိ။ ကိမတ္ထံ ပဿတိ? သုခဝါသတ္ထံ။ ယထေဝ ဟိ မာတာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ နိသိန္နာ ဝါ နိပန္နာ ဝါ "ဟတ္ထံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ဩလမ္ဗန္တံ ဥက္ခိပိတွာ သဏ္ဌပေဿာမီ"တိ သုခဝါသတ္ထံ ပုတ္တံ ဩလောကေတိ, ဧဝံ ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ယံ တံ မာတု ဥဋ္ဌာနဂမနပရိဝတ္တနနိသ

ဇ္ဇာဒီသု ဥဏှဟသီတလောဏိကတိတ္တကကဋုကာဟာရအဇ္ဈောဟရဏကာလေသု စ ဂဗ္ဘသ္သ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အတ္ထိ နု ခော မေ တံ ပုတ္တသ္သာတိ သုခတသတ္တံ ဗောဓိသတ္တံ ဩလောကယမာနာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နံ ဗောဓိသတ္တံ ပသ္သတိ။ ယထာ ဟိ အညေ အန္တောကုစ္ဆိဂတာ ပက္ကာသယံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အာမာသယံ ဥက္ခိပိတွာ ဥဒရပဋလံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ နိသ္သာယ ဥက္ကုဋိကာ ဒွီသု မုဋ္ဌီသု ဟနုကံ ဌပေတွာ ဒေဝေ ဝသ္သန္တေ ရုက္ခသုသိရေ မက္ကဋာ ဝိယ နိသီဒန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ ဗောဓိသတ္တော ပန ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ဓမ္မာသနေ ဓမ္မကထိကော ဝိယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခော နိသီဒတိ။ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ ပနသ္သာ ဝတ္ထုံ သောဓေတိ, သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှိ သုခုမစ္ဆဝိလက္ခဏံ နိဗ္ဗတ္တတိ ။ အထ နံ ကုစ္ဆိဂတံ တစော ပဋိစ္ဆာဒေတုံ န သက္ကောတိ, ဩလောကေန္တိယာ ဗဟိ ဌိတော ဝိယ ပညာယတိ။ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော **သေယ္ယထာပိ**တိအာဒိမာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ပန အန္တောကုစ္ဆိဂတော မာတရံ န ပသ္သတိ။ န ဟိ အန္တောကုစ္ဆိယံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၂၀၅. ကာလံ ကရောတီတိ န ဝိဇာတဘာဝပစ္စယာ, အာယုပရိက္ခယေနေဝ။ ဗောဓိသတ္တေန ဝသိတဋ္ဌာနဉှိ စေတိယကုဋိသဒိသံ ဟောတိ အညေသံ အပရိဘောဂံ, န စ သက္ကာ ဗောဓိသတ္တမာတရံ အပနေတွာ အညံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေတုန္တိ တတ္တကံယေဝ ဗောဓိသတ္တမာတု အာယုပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တသ္မာ တဒါ ကာလံ ကရောတိ။ ကတရသ္မိံ ပန ဝယေ ကာလံ ကရောတီတိ? မဇ္ဈိမဝယေ။ ပဌမဝယသ္မိဉှိ သတ္တာနံ အတ္တဘာဝေ ဆန္ဒရာဂေ ဗလဝ ဟောတိ, တေန တဒါ သဉ္ဇာတဂဗ္ဘာ ဣတ္ထီ တံ ဂဗ္ဘံ အနုရက္ခိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဂဗ္ဘော ဗဟွာဗာဓော ဟောတိ။ မဇ္ဈိမဝယသ္သ ပန ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ တတိယကောဋ္ဌာသေ ဝတ္ထုံ ဝိသဒံ ဟောတိ, ဝိသဒေ ဝတ္ထုမှိ နိဗ္ဗတ္တဒါရကာ အရောဂါ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ပဌမဝယေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မဇ္ဈိမဝယသ္သ တတိယကောဋ္ဌာသေ ဝိဇာယိတွာ ကာလံ ကရောတိ။

နဝ ဝါ ဒသ ဝါတိ ဧတ္ထ ဝါ-သဒ္ဒေန ဝိကပ္ပနဝသေန သတ္တ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ ဧကာဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါတိ ဧဝမာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သတ္တမာသဇာတော ဇီဝတိ, သီတုဏှသဟော ပန န ဟောတိ။ အဋ္ဌမာသဇာတော န ဇီဝတိ, သေသာ ဇီဝန္တိ။

ဌိတာဝါတိ ဌိတာဝ ဟုတွာ။ မဟာမာယာပိ ဒေဝီ ဥပဝိဇညာ ဉာတိကုလဃရံ ဂမိသ္သာမီတိ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ကပိလဝတ္ထုတော ဒေဝဒဟနဂရဂါမိမဂ္ဂံ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒေဝိံ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ နိသီဒါပေသိ။ သကလနဂရဝါသိနော သဏ္ဍာ ပရိဝါရေတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနာ ဒေဝိံ ဂဟေတွာ ဟယိံသု။ သာ ဒေဝဒဟနဂရသ္သ အဝိဒူရေ လုမ္ဗိနိသာလဝနုယ္ယာနံ ဒိသွာ ဥယ္ယာနဝိစရဏတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ရညော သညံ အဒါသိ။ ရာဇာ ဥယ္ယာနံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ အာရက္ခံ သံဝိဒဟာပေသိ။ ဒေဝီ ဥယ္ယာနံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ ကာယဒုဗ္ဗလ္ယံ အဟောသိ, အထသ္သာ မင်္ဂလသာလမူလေ သိရိသယနံ ပညာပေတွာ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိံသု။ သာ အန္တောသာဏိံ ပဝိသိတွာ သာလသာခံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထသ္သာ တာဝဒေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။

ဒေဝါ နံ ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တီတိ ခီဏာသဝါ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာနော ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ။ ကထံ? သူတိဝေသံ ဂဏှိတွာတိ ဧကေ။ တံ ပန ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ – တဒါ ဗောဓိသတ္တမာတာ သုဝဏ္ဏခစိတံ ဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ မစ္ဆက္ခိသဒိသံ ဒုကူလပဋံ ယာဝ ပါဒန္တာဝ ပါရုပိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထသ္သာ သလ္လဟုကံ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ ဓမ္မကရဏတော ဥဒကနိက္ခမနသဒိသံ။ အထ တေ ပကတိဗြဟ္မဝေသေနေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမံ သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ တေသံ ဟတ္ထတော မနုသ္သာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဒေဝါ နံ ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ပစ္ဆာ မနုသ္သာ’’တိ။

၂၀၆. စတ္တာရော နံ ဒေဝပုတ္တာတိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော။ **ပဋိဂ္ဂဟေတွာ**တိ အဇိနပ္ပဝေဏိယာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **မဟေသက္ခော**တိ မဟာတေဇော မဟာယသော လက္ခဏသမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။

ဝိသဒေါဝ နိက္ခမတီတိ ယထာ အညေ သတ္တာ ယောနိမဂ္ဂေ လဂ္ဂန္တာ ဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂါ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ နိက္ခမတိ, အလဂ္ဂေါ ဟုတွာ နိက္ခမတီတိ အတ္ထော။ **ဥဒေနာ**တိ ဥဒကေန။ **ကေနစိ အသုစိနာ**တိ ယထာ အညေ သတ္တာ ကမ္မဇ

တတေဟိ ဥဒ္ဒံဟအ အဓောသိရာ ယောနိမဂ္ဂေ ပက္ခိတ္တာ သတဟောရိသနရကပဟတံ ပတန္တာ ဝိယ တာဠင္စိဒ္ဒေန နိက္ကမိုယမာနာ ဟတ္ထီ ဝိယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ နာနာအသုစိမက္ခိတာဝ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ ဗောဓိသတ္တဉှိ ကမ္မဇတတာ ဥဒ္ဒံဟဒံ အဓောသိရံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ သော ဓမ္မာသနတော ဩတရန္တော ဓမ္မကထိကော ဝိယ နိဿေဏိတော ဩတရန္တော ပုရိသော ဝိယ စ ဒွေ ဝ ဟတ္ထေ စ ပါဒေ စ ပသာရေတွာ ဌိတကောဝ မာတုကုစ္ဆိသမ္ဘဝေန ကေနစိ အသုစိနာ အမက္ခိတောဝ နိက္ခမတိ။

ဥဒကဿ ဓာရာ တိ ဥဒကဝဋ္ဋိယော။ တာသု သီတာ သုဝဏ္ဏကဋာဟေ ပတတိ, ဥဏှာ ရဇတကဋာဟေ။ ဣဒဉ္စ ပထဝီတလေ ကေနစိ အသုစိနာ အသမ္မိဿံ တေသံ ပာနီယပရိဘောဇနီယဥဒကဉ္စေဝ အညေဟိ အသာဓာရဏံ ကီဠနဥဒကဉ္စ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ အညဿ ပန သုဝဏ္ဏရဇတဃဋေဟိ အာဟရိယမာနဥဒကဿ စေဝ ဟံသဝဋ္ဋကာဒိပောက္ခရဏိဂတဿ စ ဥဒကဿ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။

၂၀၇. သမ္ပတိဇာတော တိ မုဟုတ္တဇာတော။ ပါဠိယံ ပန မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တော ဝိယ ဒဿိတော, န ပန ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိက္ခန္တမတ္တဉှိ တံ ပဌမံ ဗြဟ္မာနော သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, တေသံ ဟတ္ထတော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော မင်္ဂလသမ္မတာယ သုခသမ္ဖဿာယ အဇိနပ္ပဝေဏိယာ, တေသံ ဟတ္ထတော မနုဿာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန, မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတော။

သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ တိ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ။ ဧတ္ထ စ ဆတ္တဿ ပရိဝါရာနိ ခဂ္ဂါဒီနိ ပဉ္စ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနိပိ အာဂတာနေဝ။ ပါဠိယံ ပန ရာဇဂမနေ ရာဇာ ဝိယ ဆတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။ တေသု ဆတ္တမေဝ ပညာယတိ, န ဆတ္တဂ္ဂါဟကာ။ တထာ ခဂ္ဂ-တာလဝဏ္ဋ-မောရဟတ္ထက-ဝာဠဗီဇနိ-ဥဏှီသမတ္တာယေဝ ပညာယန္တိ, န တေသံ ဂါဟကာ။ သဗ္ဗာနိ ကိရ တာနိ အဒိဿမာနရူပါ ဒေဝတာ ဂဏှိံသု။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“အနေကသာခဉ္စ သဟဿမဏ္ဍလံ၊
ဆတ္တံ မရူ ဓာရယုမန္တလိက္ခေ။
သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍာ ဝီပတန္တိ စာမရာ၊
န ဒိဿရေ စာမရဆတ္တဂါဟကာ”တိ။ (သု. နိ. ၆၉၃)။

သဗ္ဗာ စ ဒိသာ တိ ဣဒံ သတ္တပဒဝီတိဟာရူပရိ ဌိတဿ ဝိယ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ ဝုတ္တံ, န ခေါ ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မဟာသတ္တော ဟိ မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပုရတ္ထိမဒိသံ ဩလောကေသိ, အနေကစက္ကဝာဠသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနိ အဟေသုံ။ တတ္ထ ဒေဝမနုဿာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနာ – “မဟာပုရိသ ဣဓ တုမှေဟိ သဒိသောပိ နတ္ထိ, ကုတော ဥတ္တရိတရော”တိ အာဟံသု။ ဧဝံ စတဿော ဒိသာ, စတဿော အနုဒိသာ, ဟေဋ္ဌာ, ဥပရီတိ ဒသပိ ဒိသာ အနုဝိလောကေတွာ အတ္တနာ သဒိသံ အဒိသွာ အယံ ဥတ္တရာ ဒိသာတိ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန အဂမာသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အာသဘိန္တိ** ဥတ္တမံ။ **အဂ္ဂေါ** တိ ဂုဏေဟိ သဗ္ဗပဌမော။ ဣတရာနိ ဒွေ ပဒါနိ ဧတဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ** တိ ပဒဒွယေန ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ပတ္တဗ္ဗံ အရဟတ္တံ ဗျာကာသိ။

ဧတ္ထ စ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာနံ စတုဣဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ မဟာဇနံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အဘိဘဝိတွာ ဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ , သတ္တပဒဂမနံ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂရတနပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တဓာရဏံ ဝိမုတ္တိစ္ဆတ္တပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ပဉ္စရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနိ ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုစ္စနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒိသာနုဝိလောကနံ အနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, အာသဘိဝါစာဘာသနံ အပ္ပဋိဝတ္တိယဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ “အယမန္တိမာ ဇာတီ”တိ သီဟနာဒေါ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမေ ဝါရာ ပါဠိယံ အာဂတာ, သမ္ဗဟုလဝါရော ပန အာဂတော, အာဟရိတွာ ဒီပေတဗ္ဗော။

မဟာပုရိသဿ ဟိ ဇာတဒိဝသေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိ။ ဒသသဟဿိလောကဓာတုမှိ ဒေဝတာ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိံသု။ ပဌမံ ဒေဝါ ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, ပစ္ဆာ မနုဿာ။ တန္တိဗဒ္ဓါ ဝီဏာ စမ္မဗဒ္ဓါ ဘေရိယော စ

ကေနစိ အတဒိတာ သယမေဝ ဝဇ္ဇိံသု, မနုဿာနံ အန္ဒုပဗန္ဓနာဒီနိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဘိဇ္ဇိံသု။ သဗ္ဗရောဂါ အမ္ဗိလေန ဓောတ တမ္ဗမလံ ဝိယ ဝိဂစ္ဆိံသု, ဇစ္စန္ဓာ ရူပါနိ ပဿိံသု။ ဇစ္စဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံသု, ပီဌသပ္ပီ ဇဝနသမ္ပန္နာ အဟေသုံ, ဇာတိဇဠာနမ္ပိ ဠေမူကာနံ သတိ ပတိဋ္ဌာသိ, ဝိဒေသေ ပက္ခန္ဒနာတ သုပဋ္ဋနံ ဟပုဏိံသု, အာကာသဋ္ဌကဘူမဋ္ဌကရတနာနိ သကတေဇောဘာသိတာနိ အဟေသုံ, ဝေရိနော မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိံသု, အဝီစိမှိ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယိ။ လောကန္တရေ အာလောကော ဥဒဟဒိ, နဒီသု ဇလံ န ပဝတ္တိ, မဟာသမုဒ္ဒေသု မဓုရသဒိသံ ဥဒကံ အဟောသိ, တတော န တယိ, အာကာသ ပဗ္ဗတရုက္ခဂတာ သကုဏာ ဘဿိတွာ ပထဝီဂတာ အဟေသုံ, စန္ဒော အတိရောစိ, သူရိယော န ဥဏှော န သီတလော နိမ္မလော ဥတုသမ္ပန္နော အဟောသိ, ဒေဝတာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိမာနဒွတရေ ဌတွာ အပ္ဖောဋနသေဠနစေလုက္ခေ ဟာဒီဟိ မဟာကီဠံ ကီဠိံသု, စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃော ဝဿိ, မဟာဇနံ နေဝ ခုအာ န ပိဟာသာ ပီဠေသိ, ဒွတရကတဋ္ဌာနိ သယမေဝ ဝိဝရိံသု, ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂါ ရုက္ခာ ပုပ္ဖဖလာနိ ဂဏှိံသု, ဒသသဟဿိလောကဓာတု ဧကဒ္ဓဇမာလာ အဟောသီတိ။

တတ္ရာပိဿ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပော သဗ္ဗညုတဉာဏပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒေဝတာနံ ဧကစက္ကတဋ္ဌေ သန္နိပါတော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနကာလေ ဧကပ္ပဟာရေန သန္နိပတိတွာ ဓမ္မပဋိဂ္ဂဏှနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ပဌမံ ဒေဝတာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ စတုန္နံ ရူပါဝစရဈာနာနံ ပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ပစ္ဆာ မနုဿာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ စတုန္နံ အရူပဈာနာနံ ပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, တန္တိဗဒ္ဓဝီဏာနံ သယံ ဝဇ္ဇနံ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, စမ္မဗဒ္ဓဘေရီနံ ဝဇ္ဇနံ မဟတိယာ ဓမ္မဘေရိယာ အနုဿာဝနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, အန္ဒုပဗန္ဓနာဒီနံ ဆေဒော အသ္မိမာနသမုစ္ဆေဒဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, သဗ္ဗရောဂဝိဂမော သဗ္ဗကိလေသဝိဂမဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဇစ္စန္ဓာနံ ရူပဒဿနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဇစ္စဗဓိရာနံ သဒ္ဒဿဝနံ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ , ပီဌသပ္ပီနံ ဇဝနသမ္ပဒာ စတုရိဒ္ဓိပါဒာဓိဂမဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဇဠာနံ သတိပတိဋ္ဌာနံ စတုသတိပဋ္ဌာနပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဝိဒေသပက္ခန္ဒနာတနံ သုပဋ္ဋနသမ္ပာပုဏနံ စတုပဋိသမ္ဘိဒာဓိဂမဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ရတနာနံ သကတေဇောဘာသိတတ္တံ ယံ လောကဿ ဓမ္မောဘာသံ ဒဿေဿတိ တဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

ဝေရီနံ မေတ္တစိတ္တပဋိလာဘော စတုဗ္ရဟ္မဝိဟာရပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, အဝီစိမှိ အဂ္ဂိနိဗ္ဗာနံ ဧကာဒသအဂ္ဂိနိဗ္ဗာနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, လောကန္တရာလောကော အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ ဉာဏာလောကဒဿနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, မဟာသမုဒ္ဒဿ မဓုရတာ နိဗ္ဗာနရသေန ဧကရသဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, တတဿ အတယနံ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတဘိန္ဒနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, သကုဏာနံ ပထဝီဂမနံ မဟာဇနဿ ဩဝါဒံ သုတွာ ဟာဏေဟိ သရဏဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, စန္ဒဿ အတိဝိရောစနံ ဗဟုဇနကန္တတာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, သူရိယဿ ဥဏှသီတဝိဝဇ္ဇနဥတုသုခတာ ကာယိကစေတသိကသုခုပ္ပတ္တိယာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒေဝတာနံ ဝိမာနဒွတရေသု အပ္ဖောဋနာဒီဟိ ကီဠနံ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပတွာ ဥဒါနံ ဥဒါနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃဝဿနံ မဟတော ဓမ္မမေဃဝဿနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ခုအာပီဠနဿ အဘာဝေ ကာယဂတာသတိအမတပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ပိဟာသာပီဠနဿ အဘာဝေ ဝိမုတ္တိသုခေန သုခိတဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒွတရကတဋ္ဌာနံ သယမေဝ ဝိဝရဏံ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဒွတရဝိဝရဏဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလဂဟဏံ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖေဟိ ပုပ္ဖိတဿ စ သာမညဖလဘာရဘာရိတဘာဝဿ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ ဧကဒ္ဓဇမာလတာ အရိယဒ္ဓဇမာလာမာလိတာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ သမ္ဗဟုလတရော နာမ။

ဧတ္ထ ပဉ္ဟေ ပုစ္ဆန္တိ – “ယဒါ မဟာပုရိသော ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခော ဂန္တွာ အာသဘိံ ဝါစံ ဘာသတိ, တဒါ ကိံ ပထဝိယာ ဂတော , ဥဒါဟု အာကာသေန? ဒိဿမာနော ဂတော, ဥဒါဟု အဒိဿမာနော? အစေလကော ဂတော, ဥဒါဟု အလင်္ကတပဋိယတ္တော? ဒဟရော ဟုတွာ ဂတော, ဥဒါဟု မဟလ္လကော? ပစ္ဆာပိ ကိံ တာဒိသောဝ အဟောသိ, ဥဒါဟု ပုန ဗာလဒါရကော”တိ? အယံ ပန ပဉ္ဟော ဟေဋ္ဌာ လောဟပါသာဒေ သင်္ဃသန္နိပါတေ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရေန ဝိဿဇ္ဇိတောဝ။ ထေရော ကိရေတ္ထ နိယတိ ပုဗ္ဗေကတကမ္မ-ဣဿရနိမ္မာနဝါဒဝသေန တံ တံ ဗဟုံ ဝတွာ အဝသာနေ ဧဝံ ဗျာကာသိ – “မဟာပုရိသော ပထဝိယံ ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အာကာသေ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ အဟောသိ။ ဒိဿမာနော ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အဒိဿမာနော ဝိယ အဟောသိ။ အစေလကော ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အလင်္ကတပဋိယတ္တောဝ ဥပဋ္ဌာသိ။ ဒဟရောဝ ဂတော, မဟာဇနဿ ပန သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဝိယ အဟောသိ။ ပစ္ဆာ ပန ဗာလဒါရကောဝ အဟောသိ, န တာဒိသော”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပရိသာ စဿ

“ဗုဒ္ဓေန ဝိယ ဟုတ္ဝာ ဘော ထေရေန ပဉှော ကထိတော”တိ အတ္တမနာ အဟောသိ။ လောကန္တရိကတရော ဝုတ္တန ယော ဧဝ။

ဝိဒိတာတိ ဟာကဋ္ဌာ ဟုတ္ဝာ။ ယထာ ဟိ သာဝကာ နဟာနမုခဓာဝနခာဒနပိဝနာဒိကာလေ အနောကာသဂတေ အတီတ သင်္ခါရေ နိပ္ပဒေသေ သမ္မသိတုံ န သက္ကောန္တိ, သြကာသပတ္တယေဝ သမ္မသန္တိ, န ဧဝံ ဗုဒ္ဓါ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ သတ္တဒိဝ သဗ္ဗန္တရေ ဝဝတ္ထိတသင်္ခါရေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သမ္မသိတ္ဝာ တိလက္ခဏံ အာရောပေတ္ဝာဝ ဝိသ္သဇ္ဇေန္တိ, တေသံ အဝိပဿိတဓမ္မော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ “ဝိဒိတာ”တိ အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဗာကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဗာကုလသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗာကုလော**တိ ယထာ ဒွတာဝီသတိ ဒွဝတ္တိံသာတိအာဒိမှိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗာဝီသတိ ဗာတ္တိံသာတိအာဒီနိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမေဝ ဒွိကုလောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗာကုလောတိ ဝုတ္တံ။ တဿ ဟိ ထေရဿ ဒွေ ကုလာနိ အဟေသုံ။ သော ကိရ ဒေဝလောကာ စဝိတ္ဝာ ကောသမ္ဗိနဂရေ နာမ မဟာသေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, တမေနံ ပဉ္စမေ ဒိဝသေ သီသံ နှာပေတ္ဝာ ဂင်္ဂါကီဠံ အကံသု။ ဓာတိယာ အရကံ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇနုမ္မုဇ္ဇနဝသေ န ကီဠာပေန္တိယာ ဧကော မစ္ဆော အရကံ ဒိသွာ “ဘက္ခော မေ အယ”န္တိ မညမာနော မုခံ ဝိဝရိတ္ဝာ ဥပဂတော။ ဓာတီ အရကံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပလာတာ။ မစ္ဆော တံ ဂိလိ။ ပုညဝါ သတ္တော ဒုက္ခံ န ပာပုဏိ, သယနဂဗ္ဘံ ပဝိသိတ္ဝာ နိပန္နော ဝိယ အဟောသိ။ မစ္ဆော အရကဿ တေဇေန တတ္တကပလ္လံ ဂိလိတ္ဝာ ဒယှမာနော ဝိယ ဝေဂေန တိံသယော ဇနမတ္တံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိနဂရဝါသိနော မစ္ဆဗန္ဓဿ ဇာလံ ပာဝိသိ, မဟာမစ္ဆာ နာမ ဇာလဗဒ္ဓါ ပဟာရိယမာနာ မ ရန္တိ။ အယံ ပန အရကဿ တေဇေန ဇာလတော နီဟဋမတ္တောဝ မတော။ မစ္ဆဗန္ဓာ စ မဟန္တံ မစ္ဆံ လဘိတ္ဝာ ဖာ လေတ္ဝာ ဝိက္ကိဏန္တိ။ တံ ပန အရကဿ အာနုဘာဝေန အဖာလေတ္ဝာ သကလမေဝ ကာဇေန ဟရိတ္ဝာ သဟဿေ န ဒေမာတိ ဝဒန္တာ နဂရေ ဝိစရိံသု။ ကောစိ န ဂဏှာတိ။

တသ္မိံ ပန နဂရေ အပုတ္တကံ အသီတိကောဋိဝိဘဝံ သေဋ္ဌိကုလံ အတ္ထိ, တဿ ဒွါရမူလံ ပတ္ဝာ “ကိံ ဂဟေတွ ာ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တာ ကဟာပဏန္တိ အာဟံသု။ တေဟိ ကဟာပဏံ ဒတ္ဝာ ဂဟိတော။ သေဋ္ဌိဘရိယာပိ အညေသု ဒိဝ သေသု မစ္ဆေ န ကေလာယတိ, တံ ဒိဝသံ ပန မစ္ဆံ ဖလကေ ဌပေတ္ဝာ သယမေဝ ဖာလေသိ။ မစ္ဆဉ္စ နာမ ကုစ္ဆိတော ဖာလေန္တိ, သာ ပန ပိဋ္ဌိတော ဖာလေန္တီ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အရကံ ဒိသွာ – “မစ္ဆကုစ္ဆိယံ မေ ပုတ္တော လ ဒ္ဓေါ”တိ နာဒံ နဒိတ္ဝာ အရကံ အာဒာယ သာမိကဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိ တာဝဒေဝ ဘေရိံ စရာပေတ္ဝာ အရ ကံ အာဒာယ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ – “မစ္ဆကုစ္ဆိယံ မေ ဒေဝ အရကော လဒ္ဓေါ, ကိံ ကရောမီ”တိ အာဟ။ ပုညဝါ သေ, ယော မစ္ဆကုစ္ဆိယံ အရောဂေါ ဝသိ, ပောသေဟိ နန္တိ။

အဿောသိ ခော ဣတရံ ကုလံ – “ဗာရာဏသိယံ ကိရ ဧကံ သေဋ္ဌိကုလံ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ အရကံ လဘတီ”တိ, တေ တတ္ထ အဂမံသု။ အထဿ မာတာ အရကံ အလင်္ကရိတ္ဝာ ကီဠာပိယမာနံ ဒိသွာဝ “မနာပေ ဝတာယံ အရကော”တိ ဂ န္တွာ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ ဣတရာ မယှံ ပုတ္တောတိအာဒိမာဟ။ ကဟံ တေ လဒ္ဓေါတိ? မစ္ဆကုစ္ဆိယန္တိ။ နော တုယှံ ပုတ္တော, မယှံ ပုတ္တောတိ။ ကဟံ တေ လဒ္ဓေါတိ? မယာ ဒသမာသေ ကုစ္ဆိယာ ဓာရိတော, အထ နံ နဒိယာ ကီဠာပိ ယမာနံ မစ္ဆော ဂိလီတိ။ တုယှံ ပုတ္တော အညေန မစ္ဆေန ဂိလိတော ဘဝိဿတိ, အယံ ပန မယာ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ လဒ္ဓ ဓောတိ, ဥဘောပိ ရာဇကုလံ အဂမံသု။ ရာဇာ အာဟ – “အယံ ဒသ မာသေ ကုစ္ဆိယာ ဓာရိတတ္တာ အမာတာ ကာတုံ န သက္ကာ, မစ္ဆံ ဂဏှန္တာပိ ဝက္ကယကနာဒီနိ ဗဟိ ကတ္ဝာ ဂဏှန္တာ နာမ နတ္ထီတိ မစ္ဆကုစ္ဆိယံ လဒ္ဓတ္တာ အယမ္ပိ အမာတာ ကာတုံ န သက္ကာ, အရကော ဥဘိန္နမ္ပိ ကုလာနံ ဒာယာဒော ဟောတု, ဥဘောပိ နံ ဇဂ္ဂထာ”တိ ဥဘောပိ ဇဂ္ဂိံသု။

ဝိညုတံ ပတ္တသ္သ ဒွိဝိသုပိ နဂရေသု ဟသာဒံ ကာရေတွာ နာဋကာနိ ပစ္စုပဋ္ဌာပေသုံ။ ကေကသ္မိံ နဂရေ စတ္
တာရော စတ္တာရော မာသေ ဝသတိ, ကေသ္မိံ နဂရေ စတ္တာရော မာသေ ဝုဋ္ဌသ္သ သင်္ဂ္ဂါဋ္ဌနာတဃ မဏ္ဍပံ ကာရေ
တွာ တတ္ထ နံ သဒ္ဓိံ နာဋကာဟိ အာရောပေန္တိ။ သော သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ဣတရံ နဂရံ ဂစ္ဆတိ။ တံနဂရတသိ
နော နာဋကာနိ ဥပမုမင်္ဂံ အဂမံသု။ တေ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တံ ပရိတရေတွာ အတ္တနော ဟသာဒံ နယန္တိ။ ဣတရာနိ နာဋ
ကာနိ နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော နဂရမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ဝသိတွာ တေနေဝ နိယာမေန ပုန ဣတ
ရံ နဂရံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမသ္သ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တသ္သ အသီတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ။

အထ ဘဂဝတ စာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိံ ပတ္တော။ သော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော
ပဗ္ဗဇိတော။ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တာဟမေဝ ပုထုဇ္ဇနော အဟောသိ, အဋ္ဌမေ ပန သော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ
ဟာပုဏိတိ ဧဝမသ္သ ဒွေဝ ကုလာနိ အဟေသုံ။ တသ္မာ **ဗာကုလော**တိ သင်္ခံ အဂမာသီတိ။

ပုရာဏဂိဟိသဟာယောတိ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ သဟာယော။ အယမ္ပိ ဒီဃာယုကောဝ ထေရံ ပဗ္ဗဇိတံ ပသ္သိတုံ ဂစ္
ဆန္တော အသီတိမေ ဝသ္သေ ဂတော။ **မေထုနော ဓမ္မော** တိ ဗာလော နဂ္ဂသမဏကော ဗာလပုစ္ဆံ ပုစ္ဆတိ, န သာသန
ဝစနံ, ဣအနိ ထေရေန ဒိန္နနယေ ဌိတော **ဣမေဟိ ပန တေ**တိ ပုစ္ဆိ။

၂၁၀. ယံပာယသ္မာ တိအာဒီနိ ပအနိ သဗ္ဗတရေသု ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ နိယမေတွာ ဌပိတာနိ။ တတ္ထ
သညာ ဥပ္ပန္နမတ္တာဝ, ဝိတက္ကော ကမ္မပထဘေဒကောတိ ။ ထေရော ပနာဟ – ‘‘ကသ္မာ ဝိသုံ ကရောထ, ဥဘယမ္
ပေတံ ကမ္မပထဘေဒကမေဝ’’တိ။

၂၁၁. ဂဟပတိစီဝရန္တိ ဝဿာတသိကံ စီဝရံ။ **သတ္ထေနာ** တိ ပိပ္ဖလကေန။ **သူစိယာ**တိ သူစိံ ဂဟေတွာ သိဗ္ဗိတ
ဘာဝံ န သရာမီတိ အတ္ထော။ **ကထိနေ စီဝရန္တိ** ကထိနစီဝရံ, ကထိနစီဝရမ္ပိ ဟိ ဝဿာတသိကဂတိကမေဝ။ တသ္မာ
တတ္ထ ‘‘သိဗ္ဗိတာ နာဘိဇာနာမီ’’တိ အာဟ။

တ္တောကံ ပနသ္သ ကာလံ ဂဟပတိစီဝရံ အသာဒိယန္တသ္သ ဆိန္ဒနသိဗ္ဗနာဒီနိ အကရောန္တသ္သ ကုတော စီဝရံ ဥ
ပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဒွီဟိ နဂရေဟိ။ ထေရော ဟိ မဟာယသသ္သီ, တသ္သ ပုတ္တဓီတရော နတ္တပနတ္တကာ သုခုမသာဋကေ
ဟိ စီဝရာနိ ကာရေတွာ ရဇာပေတွာ သမုဂ္ဂေ ပက္ခိပိတွာ ပဟိဏန္တိ။ ထေရဿ နှာနကာလေ နှာနကောဋ္ဌကေ
ဌပေန္တိ။ ထေရော တာနိ နိတသေတိ စေဝ ဟရုပတိ စ, ပုရာဏစီဝရာနိ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာနံ ဒေတိ။ ထေရော တာနိ နိတ
သေတွာ စ ဟရုပိတွာ စ နဝကမ္မံ န ကရောတိ, ကိဉ္စိ အာယူဟနကမ္မံ နတ္ထိ။ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ အပ္ပေတွ
တ နိသီဒတိ။ စတူသု မာသေသု ပတ္တေသု လောမကိလိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, အထသ္သ ပုန တေနေဝ နိယာမေန ပဟိဏိတွာ
ဒေန္တိ။ အမုမာသေ အမုမာသေ ပရိဝတ္တတိတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။

အနုစ္ဆရိယဋ္ဌေတံ ထေရဿ မဟာပုညဿ မဟာဘိညဿ သတသဟဿကပ္ပေ ပူရိတပာရမိဿ, အသော
ကဓမ္မရညော ကုလူပကော နိဂ္ရောဓတ္ထေရော ဒိဝသဿ နိက္ခတ္တုံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေသိ။ တဿ ဟိ တိစီဝရံ ဟတ္ထိ
က္ခန္ဓေ ဌပေတွာ ပဉ္စဟိ စ ဂန္ဓသမုဂ္ဂသတေဟိ ပဉ္စဟိ စ မာလာသမုဂ္ဂသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဟတောဝ အာဟရိယိတ္ထ,
တထာ ဒိတ စေဝ သာယဉ္စ။ ရာဇာ ကိရ ဒိဝသဿ နိက္ခတ္တုံ သာဋကေ ပရိဝတ္တေန္တော ‘‘ထေရဿ စီဝရံ နီတ’’န္
တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘အာမ နီတ’’န္တိ သုတွာဝ ပရိဝတ္တေသိ။ ထေရောပိ န ဘဏ္ဍိကံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေသိ, သမ္ပတ္တသဗ္ရ
ဟ္မစာရီနံ အဒာသိ။ တဒာ ကိရ ဇမ္ဗုဒီပေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ယေဘုယျေန နိဂ္ရောဓတ္ထေရဿေဝ သန္တကံ စီဝရံ အဟောသိ။

အဟော ဝတ မံ ကောစိ နိမန္တေယျာ   တိ ကိံ ပန စိတ္တဿ အနုပ္ပာဒနံ ဘာရိယံ, ဥပ္ပန္နဿ ပဟာနန္တိ။ စိတ္
တံ နာမ လဟုကပရိဝတ္တံ, တသ္မာ အနုပ္ပာဒနံ ဘာရိယံ , ဥပ္ပန္နဿ ပဟာနမ္ပိ ဘာရိယမေဝ   ။ **အန္တရဃရေ**   တိ မဟာ
သကုလုဒာယိသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၂၇၇) ဣန္ဒခီလတော ပဋ္ဌာယ အန္တရဃရံ နာမ ဣဓ နိမ္မောဒကပတနဋ္ဌာနံ အဓိပ္
ပေတံ။ ကုတော ပနဿ ဘိက္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ။ ထေရော ဒွီသု နဂရေသု အဘိညာတော, ဂေဟဒွာရံ အာဂတဿေ
ဝဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ နာနာရသဘောဇနဿ ပူရေတွာ ဒေန္တိ။ သော လဒ္ဓဋ္ဌာနတော နိဝတ္တတိ, ဘတ္တကိစ္စ
ကရဏဋ္ဌာနံ ပနဿ နိဗဒ္ဓမေဝ အဟောသိ။ **အနုဗ္ယဉ္ဇနသော**   တိ ထေရေန ကိရ ရူပေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ မာတုဂ
ာမော န ဩလောကိတပုဗ္ဗော။ **မာတုဂါမဿ ဓမ္မ**   န္တိ မာတုဂါမဿ ဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဉှံ ပု

ဌေ့န ကထာသဟဿမ္ပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ထေရော ပန ကပ္ပိယမေဝ န အကာသိ။ ယေဘုယ္ယေန ဟိ ကုလူပက ထေရာနမေတံ ကမ္မံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခုနုပဿယ** န္တိ ဘိက္ခုနိုပဿယံ။ တံ ပန ဂိလာနပုစ္ဆကေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ထေရော ပန ကပ္ပိယမေဝ န အကာသိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **စုဏ္ဏေနာ** တိ ကောသမ္ဗစုဏ္ဏာဒိနာ။ **ဂတ္တပရိကမ္မေ** တိ သရီရသမ္ဗာဟနကမ္မေ။ **ဝိစာရိတာ**တိ ပယောဇယိတာ။ **ဂဒ္ဒူဟနမတ္တ** န္တိ ကဝိ ထနေ ဂဟေတွာ ကေ ခီရဗိန္ဒုံ ဒူဟန ကာလမတ္တမ္ပိ။

ကေန ပန ကာရဏေန ထေရော နိရာဗာဓော အဟောသိ။ ပဒုမုတ္တရေ ကိရ ဘဂဝတိ သတသဟဿဘိက္ခုပရိတရေ စာ ရိကံ စရမာနေ ဟိမဝတိ ဝိသရုက္ခာ ပုပ္ဖိံသု။ ဘိက္ခုသတသဟဿာနမ္ပိ တိဏပုပ္ဖကရောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ထေရော တ သ္မိံ သမယေ ဣဒ္ဓိမာ တာပသော ဟောတိ, သော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ဩတရိတွာ ရောဂံ ပု စ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တတော ဩသဓံ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဥပသိင်္ဃနမတ္တေနေဝ ရောဂေ ဝူပသမိ။ ကဿပသမ္မာသမ္ ဗုဒ္ဓကာလေပိ ပဋမဝပ္ပဒိဝသေ ဝပ္ပံ ဌပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပရိဘောဂံ အဂ္ဂိသာလဥ္စေဝ ဝစ္စကုဋိဉ္စ ကာရေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဘေသဇ္ဇဝတ္တံ နိဗန္ဓိ, ဣမိနာ ကမ္မေန နိရာဗာဓော အဟောသိ။ ဥက္ကဋ္ဌနေသဇ္ဇိကော ပနေသ ဥက္က ဋ္ဌာရညကော စ တသ္မာ ''နာဘိဇာနာမိ အပဿေနကံ အပဿယိတာ''တိအာဒိမာဟ။

သရဏောတိ သကိလေသော။ **အညာ ဥဒပာဒီ**တိ အနုပသမ္ပန္နဿ အညံ ဗျာကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ထေရော ကသ္မာ ဗျာကာသိ? န ထေရော အဟံ အရဟာတိ အာဟ, အညာ ဥဒပာဒီတိ ပနာဟ။ အပိစ ထေရော အရဟာတိ ဟာကဋ္ဌော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။

၂၁၂. **ပဗ္ဗဇ္ဇ** န္တိ ထေရော သယံ နေဝ ပဗ္ဗာဇေသိ, န ဥပသမ္ပာဒေသိ အညေဟိ ပန ဘိက္ခူဟိ ဧဝံ ကာရာပေသိ။ **အ တပုရဏံ အာအယာ**တိ ကုဋ္ဋိကံ ဂဟေတွာ။

နိသိန္နကောဝ ပရိနိဗ္ဗာယီ တိ အဟံ ဓရမာနောပိ န အညဿ ဘိက္ခုဿ ဘာရော အဟောသိံ, ပရိနိဗ္ဗုတဿာပိ မေ သရီရံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပလိဗောဓော မာ အဟောသီတိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ သရီရတော ဇာ လာ ဥဋ္ဌဟိ, ဆဝိမံသလောဟိတံ သပ္ပိ ဝိယ ဈာယမာနံ ပရိက္ခယံ ဂတံ, သုမနမကုလသဒိသာ ဓာတုယောဝ အဝသေသိံသု။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဟာကဋ္ဌမေဝ။ ဣဒံ ပန သုတ္တံ ဒုတိယသင်္ဂဟေ သင်္ဂီတန္တိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗာကုလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒန္တဘူမိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဒန္တဘူမိသုတ္တံ။ တတ္ထ **အရညကုဋိကာယ**န္တိ တဿေဝ ဝေဠုဝနဿ ဧကသ္မိံ ဝိဝိ တ္တဋ္ဌာနေ ပဓာနကမ္မိကာနံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတသေနာသနေ။ **ရာဇကုမာရော**တိ ဗိမ္ဗိသာရဿ ပုတ္တော ဩရသကော။

ဖုသေယ္ယာ တိ လဘေယ္យ။ **ဧကဂ္ဂတ** န္တိ ဧဝံ ပဋိပန္နော သမာပတ္တိံ နာမ လဘတိ, ဈာနံ နာမ လဘတီတိ ဣဒံ မယာ သုတန္တိ ဝဒတိ။ **ကိလမထော**တိ ကာယကိလမထော။ **ဝိဟေသာ**တိ သွေဝ ကိလမထော ဝုတ္တော။ **ယထာသကေ တိဋ္ဌေယ္ယာသီ**တိ အတ္တနော အဇာနနကောဋ္ဌာသေယေဝ တိဋ္ဌေယ္ယာသီတိ။

၂၁၄. **ဒေသေသီ**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတံ နာမ ဧဝံ လဘတိ, သမာပတ္တိံ ဧဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ အပ္ပနာဥပစာရံ ဟာပေတွာ တ ဧကကသိဏပရိကမ္မံ ကထေသိ။ **ပဝေဒေတွာ**တိ ပကာသေတွာ။

နေက္ခမ္မေန ဉာတဗ္ဗ န္တိ ကာမတော နိဿဋ္ဌဂုဏေန ဉာတဗ္ဗံ။ ကာမတော နိဿဋ္ဌဂုဏေ ဌိတေန ပုဂ္ဂလေန ဧကေ ဂ္ဂံ နာမ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေနေတံ ဝုတ္တံ ။ သေသာနိ တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **ကာမေ ပရိဘုဥ္ဇန္တော** တိ ဒုဝိဓေပိ

ကာမေ ဘုဥ္ဇမာနော။

၂၁၅. ဟတ္ထိဒမ္မာ တ အဿဒမ္မာ တ ဂေဒမ္မာ တ တိ ဧတ္ထ အဒန္တဟတ္ထိဒမ္မာဒယော ဝိယ စိတ္တေကဂ္ဂ ရဟိတာ ပုဂ္ဂလာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဒန္တဟတ္ထိအာဒယော ဝိယ စိတ္တေကဂ္ဂသမ္ပန္နာ။ ယထာ အဒန္တဟတ္ထိဒမ္မာဒ ယော ကူဋာကာရံ အကတွာ ဓုရံ အဆဍ္ဍေတွာ ဒန္တဂမနံ တ ဂန္တုံ, ဒန္တေဟိ တ ပတ္တဗ္ဗံ ဘူမိံ ဟပုဏိတုံ န သက္ ကောန္တိ, ဧဝမေဝ စိတ္တေကဂ္ဂရဟိတာ သမ္ပန္နစိတ္တေကဂ္ဂေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတဂုဏံ တ နိဗ္ဗတ္တေတုံ ပတ္တဘူမိံ တ ဟပုဏိတုံ န သက္ကောန္တိ။

၂၁၆. ဟတ္ထဝိလင္ဃကေနာ တိ ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ ဂဟေတွာ။

ဒဠှေယျ န္တိ ပဿိတဗ္ဗယုတ္တကံ။ **အာဝုတောတိ** အာဝရိတော။ **နိဝုတောတိ** နိတရိတော။ **ဩဖုဋောတိ** ဩနဒ္ဓော။

၂၁၇. နာဂဝနိကန္တိ ဟတ္ထိပဒောပမေ (မ. နိ. ၁.၂၈၈ အာဒယော) နာဂဝနစရကော ပုရိသော ''နာဂဝနိကော''တိ ဝုတ္ တော, ဣဓ ဟတ္ထိသိက္ခာယ ကုသလော ဟတ္ထိံ ဂဟေတုံ သမတ္ထော။ **အတိပဿိတွာ** တိ ဒိသွာ။ **ဧတ္ထဂေဓာ** တိ ဧ တသ္မိံ ပဝတ္တဂေဓာ။ **သရသင်္ကပ္ပာန** န္တိ ဓာဝနသင်္ကပ္ပာနံ။ **မနုဿကန္တေသု သီလေသု သမာဒပနာယာ** တိ ဧတ္ ထ ယအာ နာဂေ ဣတ္ထိပုရိသေဟိ ကုမာရကုမာရိကာဟိ သောဏ္ဍာဒီသု ဂဟေတွာ ဥပကေဠယမာနော ဝိကာရံ န ကရော တိ သုခာယတိ, တအာနေန မနုဿကန္တာနိ သီလာနိ သမာဒိန္နာနိ နာမ ဟောန္တိ။

ပေမနီယာတိ တာတ ရာဇာ တေ ပသန္နော မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနေဝ ဌပေဿတိ, ရာဇာရဟာနိ ဘောဇနာဒီနိ လဘိဿ သီတိ ဧဝရူပီ နာဂေဟိ ပိယာပိတဗ္ဗာ ကထာ။ **သုဿုသတိ** တိ တံ ပေမနီယကထံ သောတုကာမော ဟောတိ။ **တိဏဃာသောဒက**န္တိ တိဏဃာသဉ္စေဝ ဥဒကဉ္စ, **တိဏဃာသ**န္တိ ဃာသိတဗ္ဗံ တိဏံ, ခာဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ပဏဝေတိ ဍိဏ္ဍိမော။ **သဗ္ဗဝင်္ကဒောသနိဟိတနိန္နီတကသာဝေ** တိ နိဟိတသဗ္ဗဝင်္ကဒောသော စေဝ အပနီတက သာဝေ စ။ **အင်္ဂန္တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ အင်္ဂသမော ဟောတိ။

၂၁၉. ဂေဟသိတသီလာနန္တိ ပဉ္စကာမဂုဏနိဿိတသီလာနံ။ **ဉာယဿာ** တိ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဿ။

၂၂၂. အဒန္တမရဏံ မဟလ္လကော ရညော နာဂေ ကာလင်္ကတော တိ ရညော မဟလ္လကော နာဂေ အဒန္တမရ ဏံ မတော ကာလံ ကတော ဟောတိ, အဒန္တမရဏံ ကာလံကိရိယံ နာမ ကရိယတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ သေ န ယော သဗ္ဗတ္ထ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒန္တဘူမိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဘူမိဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဘူမိဇသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘူမိဇော**တိ အယံ ထေရော ဇယသေနရာဇကုမာရဿ မာတုလော။ **အာသဉ္စ အနာသဉ္စာ** တိ ကာလေန အာသံ ကာလေန အနာသံ။ **သဘေန ထာလိဟကေနာ**တိ ပကတိပဝတ္တာယ ဘိက္ခာ ယ အတ္တနော နိဋ္ဌိတဘတ္တတောပိ ဘတ္တေန ပရိဝိသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဘူမိဇသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** အနုရုဒ္ဓသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေမာဟံသူ**တိ တသ္သ ဥပာသကသ္သ အဖာသုကကာလော အဟောသိ, တအာ ဥပသင္ကမိတ္ဝာ ဝေမာဟံသု။ **အပဏ္ဏက** န္တိ အဝိရာဓိတံ။ **ကေတ္ထာ** တိ အပ္ပမာဏာတိ စ မဟဂ္ဂတာတိ စ ဈာနမေဝ စိတ္တေကဂ္ဂတာယေဝ ဧဝံ ဝုစ္စတီတိ ကမ္မံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။

၂၃၁. **ယာဝတာ ကေံ ရုက္ခမူလံ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတီ** တိ ကေရုက္ခမူလပမာဏဋ္ဌာနံ ကသိဏနိမိတ္တေန ဩတ္ထရိတ္ဝာ တသ္မိံ ကသိဏနိမိတ္တေ မဟဂ္ဂတဇ္ဈာနံ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ။ မဟဂ္ဂတန္တိ ပနသ္သ အာဘောဂေ နတ္ထိ, ကေဝလံ မဟဂ္ဂတဇ္ဈာနပဝတ္တိဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ကမ္မိနာ ခော တေံ ဂဟပတိ ပရိယာယေနာ**တိ ကမ္မိနာ ကာရဏေန။ တ္တေ ဟိ အပ္ပမာဏာတိ ဝုတ္တာနံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ နိမိတ္တံ န ဝဍ္ဎုတိ, ဥဂ္ဃာဋ္ဋနံ န ဇာယတိ, တာနိ ဈာနာနိ အဘိညာနံ တ နိရောဓသ္သ တ ပာဒကာနိ န ဟောန္တိ, ဝိပဿနာပာဒကာနိ ပန ဝဋ္ဋပာဒကာနိ ဘဝေက္ကမနာနိ စ ဟောန္တိ။ "မဟဂ္ဂတာ"တိ ဝုတ္တာနံ ပန ကသိဏဇ္ဈာနာနံ နိမိတ္တံ ဝဍ္ဎုတိ, ဥဂ္ဃာဋ္ဋနံ ဇာယတိ, သမတိက္ကမာ ဟောန္တိ, အဘိညာပာဒကာနိ နိရောဓပာဒကာနိ ဝဋ္ဋပာဒကာနိ ဘဝေက္ကမနာနိ စ ဟောန္တိ။ ဧဝမိမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ, အပ္ပမာဏာ မဟဂ္ဂတာတိ ဧဝံ နာနာဗျဉ္ဇနာ စ။

၂၃၂. ကအနိ မဟဂ္ဂတသမာပတ္တိတော နီဟရိတ္ဝာ ဘဝူပပတ္တိကာရဏံ ဒဿေန္တော **စတဿော ခော ကမာ** တိအာဒိမာဟ။ **ပရိတ္တာဘာ** တိ ဖရိတ္ဝာ ဇာနန္တဿ အယမာဘောဂေ အတ္ထိ, ပရိတ္တာဘေသု ပန ဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တိကာရဏံ ဈာနံ ဘာဝေန္တော ဧဝံ ဝုတ္တော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ပရိတ္တာဘာ သိယာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ ဟောန္တိ သိယာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ, အပ္ပမာဏာဘာ သိယာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ ဟောန္တိ သိယာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ။ ကထံ? သုပ္ပမတ္တေ တ သရာဝမတ္တေ တ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိဘာတေ ပစ္စနီကဓမ္မာနံ သုဋ္ဌု အပရိသောဓိတတ္တာ ဒုဗ္ဗလမေဝ သမာပတ္တိံ ဝဠဉ္ဇိတ္ဝာ အပ္ပဂုဏဇ္ဈာနေ ဌိတော ကာလံ ကတ္ဝာ ပရိတ္တာဘေသု နိဗ္ဗတ္တတိ, ဝဏ္ဏော ပနဿ ပရိတ္တော စေဝ ဟောတိ သံကိလိဋ္ဌော စ။ ပဉ္စဟိ ပနာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိဘာတေ ပစ္စနီကဓမ္မာနံ သုဋ္ဌု ပရိသောဓိတတ္တာ သုဝိသုဒ္ဓံ သမာပတ္တိံ ဝဠဉ္ဇိတ္ဝာ ပဂုဏဇ္ဈာနေ ဌိတော ကာလံ ကတ္ဝာ ပရိတ္တာဘေသု နိဗ္ဗတ္တတိ, ဝဏ္ဏော ပနဿ ပရိတ္တော စေဝ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓော စ။ ဧဝံ ပရိတ္တာဘာ သိယာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ ဟောန္တိ သိယာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ။ ကသိဏေ ပန ဝိပုလပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ပဉ္စဟာကာရေဟိ အာစိဏ္ဏဝသိဘာတေတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ အပ္ပမာဏာဘာ သိယာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ ဟောန္တိ သိယာ ပရိသုဒ္ဓာဘာတိ။

ဝဏ္ဏနာနတ္တ န္တိ သရီရဝဏ္ဏဿ နာနတ္တံ။ **နော စ အာဘာနာနတ္တ** န္တိ အာလောကေ နာနတ္တံ န ပညာယတိ။ **အစ္စိနာနတ္တ** န္တိ ဒီဃရဿအဏုထူလဝသေန အစ္စိယာ နာနတ္တံ။

ယတ္ထ ယတ္ထာ တိ ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခနဒီတီရပေါက္ခရဏီတီရေသု ယတ္ထ ယတ္ထ။ **အဘိနိဝိသန္တီ** တိ ဝသန္တိ။ **အဘိရမန္တီ** တိ ရမန္တိ န ဥက္ကဏ္ဌန္တိ။ **ကာဇေနာ**တိ ယာဂုဘတ္တတေလဖာဏိတမစ္ဆမံသကာဇေသု ယေန ကေနစိ ကာဇေန။ "ကာစေနာတိ"ပိ ပာဌော, အယမေဝ အတ္ထော။ **ပိဋ္ဋကေနာ**တိ ပစ္ဆိယာ။ **တတ္ထ တတ္ထေဝ** တိ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနံ သုလဘဋ္ဌာနတော လောဏပူတိမစ္ဆာဒီနံ ဥဿန္နဋ္ဌာနံ နီတာ "ပုဗ္ဗေ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဖာသုကံ, တတ္ထ သုခံ ဝသိမှာ, ကမ ေလောဏံ တ နော ဗာဓတိ ပူတိမစ္ဆဂန္ဓော တ သီသရောဂံ ဥပ္ပာဒေတီ"တိ ဧဝံ စိတ္တံ အနုပ္ပာဒေတွာ တတ္ထ တတ္ထေဝ ရမန္တိ။

၂၃၄. **အာဘာ**တိ အာဘာသမ္ပန္နာ။ **တဒင္ဂေနာ** တိ တဿာ ဘဝူပပတ္တိယာ အင္ဂေန, ဘဝူပပတ္တိကာရဏေနာတိ အတ္ထော။ ကအနိ တံ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော **ကော နု ခော, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။

ကာယဒုဋ္ဌုလ္လ န္တိ ကာယာလသိယဘာဝေါ။ **ဈာယတော**တိ ဇလတော။

၂၃၅. **ဒီဃရတ္တံ ခော မေ** တိ ထေရော ကိရ ပာရမိယော ပူရေန္တော ကသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ နိရန္တရံ တီဏိ အတ္တဘာဝသတာနိ ဗြဟ္မလောကေ ပဋိလဘိ, တံ သန္ဓာယေတံ အာဟ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“အတေကိစ္စံ တီဏိ သတံ၊ ယံ ပဗ္ဗဇိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ။
အသင်္ခတံ ဂဝေသန္တော၊ ပုဗ္ဗေ သဉ္စရိတံ မမ”န္တိ။

သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အနုရုဒ္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥပက္ကိလေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဥပက္ကိလေသသုတ္တံ။ တတ္ထ **တေဒတေစာ**တိ နေဝ ဘေဒအဓိပ္ပာယေန န ပိယကမျတာယ, အထ ခ္ခတဿ တေဒဟောသိ – “ဣမေ ဘိက္ခူ မမ ဝစနံ ဂဟေတွာ န ဩရမိဿန္တိ, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဟိတာနုကမ္ပကာ, အဒ္ဓါ နေသံ ဘဂဝါ ဧကံ ကာရဏံ ကထေဿတိ, တံ သုတွာ ဧတေ ဩရမိဿန္တိ, တတော တေသံ ဖာသု ဝိဟာရော ဘဝိဿတီ”တိ။ တသ္မာ ဧဝံ “ဣဓ, ဘန္တေ”တိအာဒိဝစနမဝေစ။ **မာ ဘဏ္ဍန** န္တိအာဒီသု “အကတ္ထာ”တိ ဟဒေသေသံ ဂဟေတွာ “မာ ဘဏ္ဍနံ အကတ္ထာ”တိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အညတရော**တိ သော ကိရ ဘိက္ခု ဘဂဝတော အတ္ထကာမော, အယံ ကိရဿ အဓိပ္ပာယော – “ဣမေ ဘိက္ခူ ကောဓာဘိဘူတာ သတ္ထု ဝစနံ န ဂဏှန္တိ, မာ ဘဂဝါ ဧတေ ဩဝဒန္တော ကိလမီ”တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသီ တိ န ကေဝလံ ပာဝိသိ, ယေနပိ ဇနေန န ဒိဋ္ဌော, သော မံ ပဿတူတိပိ အဓိဋ္ဌာသိ။ ကိမတ္ထံ အဓိဋ္ဌာသီတိ? တေသံ ဘိက္ခူနံ ဒမနတ္ထံ။ ဘဂဝါ ဟိ တဒါ ပိဏ္ဍာပာတပဋိက္ကန္တော “ပုထုသဒ္ဒေါ သမဇနော”တိအာဒိကထာ ဘာသိတွာ ကောသမ္ဗိတော ဗာလကလောဏကာရကဂါမံ ဂတော။ တတော ပါစီနဝံသဒါယံ, တတော ပါလိလေယျကဝနသဏ္ဍံ ဂန္တွာ ပါလိလေယျဟတ္ထိနာဂေန ဥပဋ္ဌဟိယမာနော တေမာသံ ဝသိ။ နဂရဝါသိနောပိ – “သတ္ထာ ဝိဟာရံ ဂတော, ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဿဝနာယာ”တိ ဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ “ကဟံ, ဘန္တေ, သတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “ကဟံ တုမှေဟ သတ္ထာရံ ဒက္ခထ, သတ္ထာ ‘ဣမေ ဘိက္ခူ သမဂ္ဂေ ကရိဿာမီ’တိ အာဂတော, သမဂ္ဂေ ကာတုံ အသက္ကောန္တော နိက္ခမိတွာ ဂတော”တိ။ “မယံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဒတွာ သတ္ထာရံ အာနေတုံ န သက္ကောမ, သော နော အယာစိတော သယမေဝ အာဂတော, မယံ ဣမေ ဘိက္ခူ နိဿာယ သတ္ထု သမ္မုခါ ဓမ္မကထံ သောတုံ န လဘိမှာ။ ဣမေ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတာ, တသ္မိမ္ပိ သာမဂ္ဂိံ ကရောန္တေ သမဂ္ဂါ န ဇာတာ, ကဿာ ညဿ ဝစနံ ကရိဿန္တိ။ အလံ န ဣမေသံ ဘိက္ခာ အတဗ္ဗာ”တိ သကလနဂရေ ဒဏ္ဍံ ဌပယိံသု။ တေ ပုနဒိဝသေ သကလနဂရံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကဋစ္ဆုမတ္တမ္ပိ ဘိက္ခံ အလဘိတွာ ဝိဟာရံ အာဂမံသု။ ဥပာသကာပိ တေ ပုန အာဟံသု – “ယာဝ သတ္ထာရံ န ခမာပေထ, တာဝ တေ တမေဝ ဒဏ္ဍကမ္မ”န္တိ။ တေ “သတ္ထာရံ ခမာပေဿာမာ”တိ ဘဂဝတိ သာဝတ္ထိယံ အနုပ္ပတ္တေ တတ္ထ အဂမံသု။ သတ္ထာ တေသံ အဋ္ဌာရသ ဘေဒကရဝတ္ထူနိ ဒေသေသီတိ အယမေတ္ထ ပာဠိမုတ္တကကထာ။

၂၃၇. ဣဒါနိ **ပုထုသဒ္ဒေါ** တိအာဒိကထာသု ပုထု မဟာသဒ္ဒေါ အဿာတိ **ပုထုသဒ္ဒေါ။ သမဇနော** တိ သမာနော ဧကသဒိသော ဇနော, သဗ္ဗောဝါယံ ဘဏ္ဍနကာရကဇနော သမန္တတော သဒ္ဒနိစ္ဆာရဏေန ပုထုသဒ္ဒေါ စေဝ သဒိသော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န ဗာလော ကောစိ မညထာ**တိ တတြ ကောစိ ဧကောပိ အဟံ ဗာလောတိ န မညတိ, သဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတမာနိနောယေဝ။ **နာညံ ဘိယျော အမညရု** န္တိ ကောစိ ဧကောပိ အဟံ ဗာလောတိ န စ မညိ, ဘိယျော စ သင်္ဃသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနေ အညမ္ပိ ဧကံ “မယှံ ကာရဏာ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတီ”တိ ဣဒံ ကာရဏံ န မညီတိ အတ္ထော။

ပရိမုဋ္ဌာ တိ မုဋ္ဌဿတိနော။ **ဝါစာဂေါစရဘာဏိနော**တိ ရာကာရဿ ရဿာဒေသော ကတော; ဝါစာဂေါစရာဝ, န သတိပဋ္ဌာနဂေါစရာ, ဘာဏိနော စ, ကထံ ဘာဏိနော? **ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ,** ယာဝ မုခံ ပသာရေတုံ ဣစ္ဆန္တိ, တာဝ ပသာရေတွာ ဘာဏိနော, ဧကောပိ သင်္ဃဂါရဝေန မုခသင်္ကောစနံ န ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ယေန နီတာ**တိ ယေန ကလဟေန ဣမံ နိလ္လဇ္ဇဘာဝံ နီတာ။ **န တံ ဝိဒူ** န တံ ဇာနန္တိ “ဧဝံ သာဒီနဝေါ အယ”န္တိ။

ယေ စ တံ ဥပနယ္ဟန္တိ တိ တံ အက္ကောစ္ဆိ မန္တိအာဒိကံ အာကာရံ ယေ ဥပနယ္ဟန္တိ။ **သနန္တနော** တိ ပေါရာဏော။

ပရေတိ ပဏ္ဍိတေ ဌပေတွာ တတော အညေ ဘဏ္ဍနကာရကာ ပရေ နာမ။ တေ ဧတ္ထ သင်္ဃမဇ္ဈေ ကလဟံ ကရောန္တာ "မယံ ယမာမသေ ဥပယမာမ နဿာမ သတတံ သမိတံ မစ္စုသန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ"တိ န ဇာနန္တိ။ **ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တီ**တိ ယေ စ တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ "မယံ မစ္စုနော သမီပံ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဝိဇာနန္တိ။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ** တိ ဧဝဉ္ဟိ တေ ဇာနန္တာ ယောနိသောမနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ မေဓဂါနံ ကလဟာနံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။

အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ တိ အယံ ဂါထာ ဇာတကေ (ဇာ. ၁.၉.၁၆) အာဂတာ, ဗြဟ္မဒတ္တဉ္စ ဒီဃာဝုကုမာရဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – တေသမ္ပိ တထာ ပဝတ္တဝေရာနံ ဟောတိ သင်္ဂတိ, ကသ္မာ တုမှာကံ န ဟောတိ, ယေသံ တေ နေဝ မာတာပိတူနံ အဋ္ဌီနိ ဆိန္နာနိ, န ပာဏာ ဟဋာ န ဂဝဿဓနာနိ ဟဋာနီတိ။

သစေ လဘေထာတိအာဒိကာ ဂါထာ ပဏ္ဍိတသဟာယဿ စ ဗာလသဟာယဿ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ **အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနီ** တိ ပါကဋပရိဿယေ စ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယေ စ အဘိဘဝိတွာ တေန သဒ္ဓိံ အတ္တမနော သတိမာ စရေယျာတိ။

ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတ န္တိ ယထာ အတ္တနော ဝိဇိတရဋ္ဌံ မဟာဇနကရာဇာ စ အရိန္ဒမမဟာရာဇာ စ ပဟာယ ဧကကာ ဝိစရိံသု, ဧဝံ ဝိစရေယျာတိ အတ္ထော။ **မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ** တိ မာတင်္ဂေါ အရညေ နာဂေါဝ။ **မာတင်္ဂေါ** တိ ဟတ္ထိ ဝုစ္စတိ။ **နာဂေါ**တိ မဟန္တာဓိဝစနမေတံ။ ယထာ ဟိ မာတုပေါသကော မာတင်္ဂနာဂေါ အရညေ ဧကော စရိ, န စ ပါပါနိ အကာသိ, ယထာ စ ပါလိလေယျကော, ဧဝံ ဧကော စရေ, န စ ပါပါနိ ကယိရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၃၈. **ဗာလကလောဏကာရကဂါမော**တိ ဥပါလိဂဟပတိဿ ဘောဂဂါမော။ **တေနုပသင်္ကမိ** တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? ဂဏေ ကိရဿ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဧကဝိဟာရိံ ဘိက္ခုံ ပဿိတုကာမတာ ဥဒပါဒိ, တသ္မာ သီတာဒိပီဠိတော ဥဏှာဒီနိ ပတ္ထယမာနော ဝိယ ဥပသင်္ကမိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဧကီဘာဝေ အာနိသံသပ္ပဋိသံယုတ္တာယ။ ယေန ပါစီနဝံသဒါယော, တတ္ထ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? ကလဟကာရကေ ကိရဿ ဒိဋ္ဌာဒီနဝတ္တာ သမဂ္ဂဝါသိနော ဘိက္ခူ ပဿိတုကာမတာ ဥဒပါဒိ, တသ္မာ သီတာဒိပီဠိတော ဥဏှာဒီနိ ပတ္ထယမာနော ဝိယ တတ္ထ ဥပသင်္ကမိ။ **အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓေါ**တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။

၂၄၁. **အတ္ထိ ပန ဝေါ** တိ ပစ္ဆိမပုစ္ဆာယ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပုစ္ဆေယျ။ သော ပန ထေရာနံ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ပုစ္ဆိတုံ န ယုတ္တန္တိ ပရိကမ္မောဘာသံ ပုစ္ဆတိ။ **ဩဘာသဉ္ဆေဝ သဉ္ဇာနာမာ** တိ ပရိကမ္မောဘာသံ သဉ္ဇာနာမ။ **ဒဿနဉ္စ ရူပါနံ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ရူပဒဿနဉ္စ သဉ္ဇာနာမ။ **တဉ္စ နိမိတ္တံ နပ္ပဋိဝိဇ္ဈာမာ** တိ တဉ္စ ကာရဏံ န ဇာနာမ, ယေန နော ဩဘာသော စ ရူပဒဿနဉ္စ အန္တရဓာယတိ။

တံ ခေါ ပန ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ နိမိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗ န္တိ တံ ဝေါ ကာရဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ **အဟမ္ပိ သုဒ** န္တိ အနုရုဒ္ဓါ တုမှေ ဟိ န အာဂစ္ဆလေသုန္တိ, အဟမ္ပိ ဣမေဟိ ဧကာဒသဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ အာဂစ္ဆလိတပုဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **ဝိစိကိစ္ဆာ ခေါ မေ**တိအာဒီသု မဟာသတ္တဿ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ နာနာဝိဓာနိ ရူပါနိ ဒိသွာ "ဣဒံ ခေါ ကိ"န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒပါဒိ။ **သမာဓိ စဝီ**တိ ပရိကမ္မသမာဓိ စဝိ။ **ဩဘာသော**တိ ပရိကမ္မောဘာသောပိ အန္တရဓာယိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ ရူပံ န ပဿိ။ **အမနသိကာရော**တိ ရူပါနိ ပဿတော ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒါနိ ကိဉ္စိ န မနသိကရိဿာမီတိ အမနသိကာရော ဥဒပါဒိ။

ထိနမိဒ္ဓ န္တိ ကိဉ္စိ အမနသိကရောန္တဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဥဒပါဒိ။

ဆမ္ဘိတတ္တ န္တိ ဟိမဝန္တာဘိမုခံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ အနဝရက္ခသအဇဂရာဒယော အဒ္ဒသ, အထဿ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥဒပါဒိ။

ဥပ္ပိလန္တိ “မယာ ဒိဋ္ဌဘယံ ပကတိယာ ဩလောကိယမာနံ နတ္ထိ။ အဒိဋ္ဌေ ကိံ နာမ ဘယ”န္တိ စိန္တယတော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တံ ဥဒပါဒိ။ **သကိံဒေဝ**တိ ဧကပယောဂေနေဝ ပဉ္စ နိမိကုမ္ဘိယောပိ ပဿေယျံ။

ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ မယာ ဝီရိယံ ကဋ္ဌှံ ပဂ္ဂဟိတံ, တေန မေ ဥပ္ပိလံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝီရိယံ သိထိလမကာသိ, တတော ကာယဒရထော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ ကာယာလသိယံ ဥဒပါဒိ။

အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယန္တိ မမ ဝီရိယံ သိထိလံ ကရောတော ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဥပ္ပန္နန္တိ ပုန ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှတော အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ဥဒပါဒိ။ **ပတမေယျာ**တိ မရေယျ။

အတိလီနဝီရိယန္တိ မမ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှတော ဧဝံ ဇာတန္တိ ပုန ဝီရိယံ သိထိလံ ကရောတော အတိလီနဝီရိယံ ဥဒပါဒိ။

အဘိဇပ္ပာတိ ဒေဝလောကာဘိမုခံ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒေဝသင်္ဃံ ပဿတော တဏှာ ဥဒပါဒိ။

နာနတ္တသညာတိ မယှံ ဧကဇာတိကံ ရူပံ မနသိကရောန္တဿ အဘိဇပ္ပာ ဥပ္ပန္နာ, နာနာဝိဓရူပံ မနသိ ကရိဿာမီတိ ကာလေန ဒေဝလောကာဘိမုခံ ကာလေန မနုဿလောကာဘိမုခံ ဝဍ္ဎေတွာ နာနာဝိဓာနိ ရူပါနိ မနသိကရောတော နာနတ္တသညာ ဥဒပါဒိ။

အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တန္တိ မယှံ နာနာဝိဓာနိ ရူပါနိ မနသိကရောန္တဿ နာနတ္တသညာ ဥဒပါဒိ, ဣဋ္ဌံ တ အနိဋ္ဌံ တ ဧကဇာတိကမေဝ မနသိ ကရိဿာမီတိ တထာ မနသိကရောတော အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ ဥဒပါဒိ။

၂၄၃. **ဩဘာသနိမိတ္တံ မနသိ ကရောမီ**တိ ပရိကမ္မောဘာသမေဝ မနသိ ကရောမိ။ **န စ ရူပါနိ ပဿာမီ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ရူပါနိ န ပဿာမိ။ **ရူပနိမိတ္တံ မနသိ ကရောမီ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝိသယရူပမေဝ မနသိ ကရောမိ။

ပရိတ္တဉ္စေဝ ဩဘာသန္တိ ပရိတ္တကဋ္ဌာနေ ဩဘာသံ။ **ပရိတ္တာနိ စ ရူပါနီ**တိ ပရိတ္တကဋ္ဌာနေ ရူပါနိ။ ဝိပရိယာယေန ဒုတိယဝါရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရိတ္တော သမာဓီ**တိ ပရိတ္တကော ပရိကမ္မောဘာသော, ဩဘာသပရိတ္တတဉ္ဟိ သန္ဓာယ ဣဓ ပရိကမ္မသမာဓိ “ပရိတ္တော”တိ ဝုတ္တော။ **ပရိတ္တံ မေ တသ္မိံ သမယေ**တိ တသ္မိံ သမယေ ဒိဗ္ဗစက္ခုပိ ပရိတ္တကံ ဟောတိ။ အပ္ပမာဏဝါရေပိ ဧသေဝ နယော။

၂၄၅. **အဝိတက္ကမ္ပိ ဝိစာရမတ္တ**န္တိ ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနသမာဓိံ။ **အဝိတက္ကမ္ပိ အဝိစာရ**န္တိ စတုက္ကနယေပိ ပဉ္စကနယေပိ ဈာနတ္တယသမာဓိံ။ **သပ္ပီတိက**န္တိ ဒုကတိကဇ္ဈာနသမာဓိံ။ **နိပ္ပီတိက**န္တိ ဒုကဇ္ဈာနသမာဓိံ။ **သာတသဟဂတ**န္တိ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနသမာဓိံ။ **ဥပေက္ခာသဟဂတ**န္တိ စတုက္ကနယေ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိံ ပဉ္စကနယေ ပဉ္စမဇ္ဈာနသမာဓိံ။

ကအာ ပန ဘဂဝတ ဣမံ တိဝိဓံ သမာဓိံ ဘာဝေတိ? မဟာဗောဓိမူလေ နိသိန္နော ပစ္ဆိမယာမေ။ ဘဂဝတော ဟိ ပဌမမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော အဟောသိ, ဒုတိယာဒယော ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ ။ ပဉ္စကနယေ ပဉ္စမဇ္ဈာနဿ မဂ္ဂေ နတ္ထီတိ သော လောကိယော အဟောသီတိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဥပက္ကိလေသသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗာလလက္ခဏာနီ**တိ ဗာလော အယန္တိ ဧတေဟိ လက္ခိယတိ ဉာယတီတိ ဗာလလက္ခဏာနိ။ တာနေဝ တဿ သဉ္ဇာနနကာရဏာနီတိ **ဗာလနိမိတ္တာနိ**။ ဗာလဿ အပဒါနာနီတိ **ဗာလာပဒါနာနိ**။ **ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ**တိ စိန္တယန္တော အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒမိစ္ဆာဒဿနဝသေန ဒုစ္စိန္တိတမေဝ စိန္တေတိ။ **ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ**တိ ဘာသမာနောပိ မုသာဝါဒါဒိဘေဒံ ဒုဗ္ဘာသိတမေဝ ဘာသတိ။ **ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ**တိ ကရောန္တောပိ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ဒုက္ကဋကမ္မမေဝ ကရောတိ။ **တတြ စေ**တိ ယတ္ထ နိသိန္နော, တဿံ ပရိသတိ။ **တဇ္ဇံ တဿာရုပ္ပန္တိ** တဇ္ဇာတိကံ တဒနုစ္ဆဝိကံ, ပဉ္စန္နံ ဝေရာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကအာဒီနဝပ္ပဋိသံယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **တတြာ**တိ တာယ ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ။ **ဗာလန္တိ**အာဒီနိ သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။

၂၄၈. ဩလမ္ဗန္တီတိ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ သေသပဒဒွယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ, ဩလမ္ဗနာဒိအာကာရေန ဟိ တာနိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ပထဝိယာ ဩလမ္ဗန္တီ**တိ ပထဝိတလေ ပတ္ထရန္တိ။ သေသပဒဒွယံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ပတ္ထရဏာကာရောယေဝ ဟေသ။ **တတြ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿာ**တိ တသ္မိံ ဥပဋ္ဌာနာကာရေ အာပါထဂတေ ဗာလဿ ဧဝံ ဟောတိ။

၂၄၉. တေဒတေစာတိ အနုသန္ဓိကုသလော ဘိက္ခု “နိရယဿ ဥပမာ ကာတုံ န သက္ကာ”တိ န ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, “န သုကရာ”တိ ပန ဝုတ္တံ, န သုကရံ ပန သက္ကာ ဟောတိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဒသဗလံ ဥပမံ ကာရာပေမီတိ စိန္တေတွာ ဧဝံ “သက္ကာ, ဘန္တေ”တိ ဝစနံ အဝေစ။ **ဟနေယျု**န္တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂမနဝသေန ယထာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဒွေ ပဟာရာ နိပတန္တိ, ဧဝံ ဟနေယျုံ။ တေနဿ ဒွေ ဝဏမုခသတာနိ ဟောန္တိ။ ဣတော ဥတ္တရိပိ ဧသေဝ နယော။

၂၅၀. ပါဏိမတ္တန္တိ အန္တမသော မုဋ္ဌိယံ ဌပနမတ္တံ။ **သင်္ခမ္ပိ န ဥပေတီ**တိ ဂဏနမတ္တမ္ပိ န ဂစ္ဆတိ။ **ကလဘာဂမ္ပီ**တိ သတိမံ ကလံ သဟဿိမံ ကလံ သတသဟဿိမံ ကလံ ဥပဂစ္ဆတီတိပိ ဝတ္တဗ္ဗတံ န ဥပေတိ။ **ဥပနိဓိမ္ပီ**တိ ဥပနိက္ခေပနမတ္တမ္ပိ န ဥပေတိ, ဩလောကေန္တဿ ဩလောကိတမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ **တတ္တံ အယောခိလ**န္တိ တိကဝုတ္တံ အတ္တဘာဝံ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ လောဟပထဝိယာ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ တဿ ဒက္ခိဏပဿေ တာလပ္ပမာဏံ အယသူလံ ပဝေသေန္တိ, တထာ ဝါမပဿာဒီသု။ ယထာ စ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ, ဧဝံ ဥရေနပိ ဒက္ခိဏပဿေနပိ ဝါမပဿေနပိ နိပဇ္ဇာပေတွာ တံ ကမ္မကာရဏံ ကရောန္တိယေဝ။ **သံဝေဌေတွာ**တိ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ လောဟပထဝိယာ တိကဝုတ္တံ အတ္တဘာဝံ နိပဇ္ဇာပေတွာ။ **ကုဌာရီဟီ**တိ မဟတီဟိ ဂေဟဿ ဧကပက္ခဆဒနမတ္တာဟိ ကုဌာရီဟိ တစ္ဆန္တိ။ လောဟိတံ နဒီ ဟုတွာ သန္ဒတိ, လောဟပထဝိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိတွာ တစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂဏှန္တိ။ မဟာဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တစ္ဆနံ ပန သုတ္တာဟတံ ကရိတွာ ဒါရု ဝိယ အဋ္ဌံသမ္ပိ ဆဠံသမ္ပိ ကရောန္တိ။ **ဝါသီဟီ**တိ မဟာသုပ္ပပ္ပမာဏာဟိ ဝါသီဟိ။ တာဟိ တစ္ဆနံ တစတော ယာဝ အဋ္ဌီနိ သဏိကံ တစ္ဆန္တိ, တစ္ဆိတံ တစ္ဆိတံ ပဋိပါကတိကံ ဟောတိ။ **ရထေ ယောဇေတွာ**တိ သဒ္ဓိံ ယုဂယောတ္တပဉ္စရစက္ကကုဗ္ဗရပါစနေဟိ သဗ္ဗတော သမ္ပဇ္ဇလိတေ ရထေ ယောဇေတွာ။ **မဟန္တ**န္တိ မဟာကူဋာဂာရပ္ပမာဏံ။ **အာရောပေန္တီ**တိ သမ္ပဇ္ဇလိတေဟိ အယမုဂ္ဂရေဟိ ပောထေန္တာ အာရောပေန္တိ။ **သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓ**န္တိ သုပက္ကုထိတာယ ဥက္ခလိယာ ပက္ခိတ္တတဏ္ဍုလာ ဝိယ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စ ဂစ္ဆတိ။

ဘာဂသော မိတောတိ ဘာဂေ ဌပေတွာ ဌပေတွာ ဝိဘတ္တော။ **ပရိယန္တော**တိ ပရိက္ခိတ္တော။ **အယသာ**တိ ဥပရိ အယပဋ္ဋေန ဆာဒိတော။

သမန္တာ ယောဇနသတံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဧဝံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ယထာ သမန္တာ ယောဇနသတေ ဌာနေ ဌတွာ ဩလောကေန္တဿ အက္ခီနိ ယမကဂောဠကာ ဝိယ နိက္ခမန္တိ။

န သုကရာ အက္ခာနေန ပါပုဏိတုန္တိ နိရယော နာမ ဧဝမ္ပိ ဒုက္ခော ဧဝမ္ပိ ဒုက္ခောတိ ဝဿသတံ ဝဿသဟဿံ ကထေန္တေနာပိ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ကထေတုံ န သုကရာတိ အတ္ထော။

၂၅၁. ဒန္တုလ္လေဟကန္တိ ဒန္တေဟိ ဥလ္လေဟိတွာ, လုဉ္စိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ရသာဒေါ**တိ ရသဂေဓေန ပရိဘုတ္တရသော။

၂၅၂. **အညမညခါဒိကာ**တိ အညမညခါဒနံ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏောတိ ဒုရူပော။ **ဒုဒ္ဒသိကော**တိ အရကာနံ ဘယာပနတ္ထံ ကတယက္ခော ဝိယ ဒုဒ္ဒသော။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဋကော ပဝိဋ္ဌဂီဝေ မဟောဒရော။ **ကာဏော**တိ ဧကက္ခိကာဏော ဝါ ဥဘယက္ခိကာဏော ဝါ။ **ကုဏီ**တိ ဧကဟတ္ထကုဏီ ဝါ ဥဘယဟတ္ထကုဏီ ဝါ။ **ပက္ခဟတော**တိ ပီဌသပ္ပီ။ **သော ကာယေနာ**တိ ဣဒမဿ ဒုက္ခာနုဗန္ဓ ဒဿနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။

ကလိဂ္ဂဟေနာတိ ပရာဇယေန။ **အဓိဗန္ဓံ နိဂစ္ဆေယျာ**တိ ယသ္မာ ဗဟုံ ဇိတော သဗ္ဗသာပတေယျမ္ပိဿ နပ္ပဟောတိ, တသ္မာ အတ္တနာပိ ဗန္ဓံ နိဂစ္ဆေယျ။ **ကေဝလာ ပရိပူရာ ဗာလဘူမီ**တိ ဗာလော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တတ္ထ ပက္ကာဝသေသေန မနုဿတ္တံ အာဂတော ပဉ္စသု နီစကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုန တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပူရေတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အယံ သကလာ ပရိပုဏ္ဏာ ဗာလဘူမိ။

၂၅၃. **ပဏ္ဍိတလက္ခဏာနီ**တိအာဒိ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သုစိန္တိတစိန္တီ**တိအာဒီနိ စေတ္ထ မနောသုစရိတာဒီနံ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

စက္ကရတနဝဏ္ဏနာ

၂၅၆. **သီသံ နှာတဿာ**တိ သီသေန သဒ္ဓိံ ဂန္ဓောဒကေန နှာတဿ။ **ဥပေါသထိကဿာ**တိ သမာဒိန္နဥပေါသထင်္ဂဿ။ **ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿာ**တိ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိ ဂတဿ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိ မဟာတလေ သိရီဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သီလာနိ အာဝဇ္ဇန္တဿ။ တဒါ ကိရ ရာဇာ ပါတောဝ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပုနပိ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ သီသံ နှာယိတွာ ကတပါတရာသော သုဒ္ဓံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဧကံသံ ကတွာ ဥပရိပါသာဒဿ သိရီသယနေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော အတ္တနော ဒါနမယပုညသမုဒယံ အာဝဇ္ဇေတွာ နိသီဒတိ, အယံ သဗ္ဗစက္ကဝတ္တီနံ ဓမ္မတာ ။

တေသံ တံ အာဝဇ္ဇန္တာနံယေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရပုညကမ္မပစ္စယံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ နီလမဏိသင်္ဃာဋသဒိသံ ပါစီနသမုဒ္ဒဇလတလံ ဆိန္ဒမာနံ ဝိယ အာကာသံ အလင်္ကုရုမာနံ ဝိယ ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတိ။ တယိဒံ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝယုတ္တတ္တာ **ဒိဗ္ဗ**န္တိ ဝုတ္တံ။ သဟဿံ အဿ အရာနန္တိ **သဟဿာရံ**။ သဟ နေမိယာ သဟ နာဘိယာ စာတိ **သနေမိကံ သနာဘိကံ**။ သဗ္ဗေဟိ အာကာရေဟိ ပရိပူရန္တိ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ**။

တတ္ထ စက္ကဉ္စ တံ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနဉ္စာတိ **စက္ကရတနံ**။ ယာယ ပန တံ နာဘိယာ "သနာဘိက"န္တိ ဝုတ္တံ, သာ ဣန္ဒနီလမဏိမယာ ဟောတိ။ မဇ္ဈေ ပနဿာ ရဇတမယာ ပနာဠိ, ယာယ သုဒ္ဓသိနိဒ္ဓဒန္တပန္တိယာ ဟသမာနံ ဝိယ ဝိရောစတိ။ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒေန ဝိယ စန္ဒမဏ္ဍလေန ဥဘောသုပိ ဗာဟိရန္တေသု ရဇတပဋ္ဋေန ကတပရိက္ခေပေါ ဟောတိ။ တေသု ပနဿာ နာဘိပနာဠိ ပရိက္ခေပပဋ္ဋေသု ယုတ္တဋ္ဌာနေ ပရိစ္ဆေဒလေခါ သုဝိဘတ္တာဝ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ အယံ တာဝဿ နာဘိယာ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

ယေဟိ ပန တံ အရေဟိ "သဟဿာရ"န္တိ ဝုတ္တံ, တေ သတ္တရတနမယာ သူရိယရသ္မိယော ဝိယ ပဘာသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ။ တေသမ္ပိ ဃဋမဏိကပရိစ္ဆေဒလေခါဒီနိ သုဝိဘတ္တာနေဝ ပညာယန္တိ။ အယမဿ အရာနံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

ယာယ ပန တံ နေမိယာ သဟ "သနေမိက"န္တိ ဝုတ္တံ, သာ ဗာလသူရိယရသ္မိကလာပသိရိံ အဝဟသမာနာ ဝိယ သုရတ္တသုဒ္ဓသိနိဒ္ဓပဝါဠမယာ ဟောတိ။ သန္ဓီသု ပနဿာ သဉ္ဈာရာဂသဿိရိကရတ္တဇမ္ဗောနဒပဋ္ဋာ ဝဋ္ဋပရိစ္ဆေဒလေခါ စ သုဝိဘတ္တာ ပညာယန္တိ။ အယမဿ နေမိယာ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

နေမိမဏ္ဍလပိဋ္ဌိယံ ပနဿ ဒသန္နံ ဒသန္နံ အရာနမန္တရေ ဓမနဝံသော ဝိယ အန္တောသုသိရော ဆိဒ္ဒမဏ္ဍလစိတ္တော ဝါတဂါဟီ ပဝါဠဒဏ္ဍော ဟောတိ, ယဿ ဝါတေန ပဟရိတဿ သုကုသလသမန္နာဟတဿ ပဉ္စင်္ဂိကတူ

ရိယသ္မိံ ဝိယ သန္တေ ဝဂ္ဂု စ ရဇနီယော စ ကမနီယော စ ဟောတိ။ တသ္မိံ ခော ပန ပတင္ဂဒကထာသ္မိံ ဥပရိ သေတစ္ဆ တ္တံ, ဥဘောသု ပဿေသု သမောသရိတကုသုမဒာမပန္တိယောတိ ဇဝံ သမောသရိတကုသုမဒာမပန္တိသတဒ္ဓဝယပရိတ ရေန သေတစ္ဆတ္တသတဓာရိနာ ပတင္ဂဒကထာသတေန သမုပသောဘိတနေမိပရိက္ခေပသ္မိံ ဒဝိန္နမ္ပိ နာဘိပနာဠီနံ အန္ တော ဒွေ သီဟမုခါနိ ဟောန္တိ, ယေဟိ တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏာ ပုဏ္ဏစန္ဒကိရဏကလာပသဿိရိကာ တရုဏရဝိသ မာနရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကပရိယန္တာ အာကာသဂင်္ဂါဂတိသောဘံ အဘိဘဝမာနာ ဝိယ ဒွေ မုတ္တကလာပာ ဩလမ္ဗန္ တိ, ယေဟိ စက္ကရတနေန သဒ္ဓိံ အာကာသေ သမ္ပရိဝတ္တမာနေဟိ တီဏိ စက္ကာနိ ဧကတော ပရိဝတ္တန္တာနိ ဝိယ ခါယန္တိ။ အယမဿ သဗ္ဗသော သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

တံ ပနေတံ ဇဝံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ ပကတိယာ သာယမာသဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ အတ္တနော အတ္တနော ဃရဒ္ဝါရေ ပည တ္တာသနေသု နိသီဒိတွာ ပဝတ္တကထာသလ္လာပေသု မနုဿေသု ဝီထိစတုက္ကာဒီသု ကီဠမာနေ အရကဇနေ နာတိဥ စ္စေန နာတိနီစေန ဝနသဏ္ဍမတ္ထကာသန္နေန အာကာသပ္ပဒေသေန ဥပသောဘယမာနံ ဝိယ ရုက္ခသာခဂ္ဂာနိ, ဒွါဒသ ယောဇနတော ပဋ္ဌာယ သုယျမာနေန မဓုရဿရေန သတ္တာနံ သောတာနိ ဩဓာပယမာနံ ယောဇနတော ပဋ္ဌာယ နာန ပ္ပဘာသမုဒယသမုဇ္ဇလေန ဝဏ္ဏေန နယနာနိ သမာကဍ္ဎန္တံ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ပုညာနုဘာဝံ ဥဂ္ဃောသယန္ တံ ဝိယ ရာဇဓာနိအဘိမုခံ အာဂစ္ဆတိ။

အထ တဿ စက္ကရတနဿ သဒ္ဒဿဝနေနေဝ "ကုတော နု ခေါ, ကဿ နု ခေါ အယံ သဒ္ဒော"တိ အာဝဇ္ ဇိတဟဒယာနံ ပုရတ္ထိမဒိသံ ဩလောကယမာနာနံ တေသံ မနုဿာနံ အညတရော အညတရံ ဧဝမာဟ – "ပဿ ဘော အစ္ဆရိယံ, အယံ ပုဏ္ဏစန္ဒော ပုဗ္ဗေ ဧကော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, အဇ္ဇ ပန အတ္တဒုတိယော ဥဂ္ဂတော, ဧတဉှိ ရာဇဟံသမိ ထုနံ ဝိယ ပုဏ္ဏစန္ဒမိထုနံ ပုဗ္ဗာပရိယေန ဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃတီ"တိ။ တမညော အာဟ – "ကိံ ကထေသိ သမ္မ ကဟံ နာမ တယာ ဒွေ ပုဏ္ဏစန္ဒာ ဧကတော ဥဂ္ဂစ္ဆန္တာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, နနု ဧသ တပနီယရံသိဓာရော ပိဉ္ဆရကိရဏော ဒိဝါက ရော ဥဂ္ဂတော"တိ။ တမညော သိတံ ကတွာ ဧဝမာဟ – "ကိံ ဥမ္မတ္တောသိ, နနု ခေါ ဣဒါနေဝ ဒိဝါကရော အတ္ထင် ဂတော, သော ကထံ ဣမံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ အနုဗန္ဓမာနော ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ, အဒ္ဓါ ပနေတံ အနေကရတနပ္ပဘာသမုဇ္ဇလံ ဧ ကဿ ပုညဝတော ဝိမာနံ ဘဝိဿတီ"တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ အပသာဒယန္တာ အညေ ဧဝမာဟံသု – "ကိံ ဗဟုံ ဝိပ္ပလပ ထ, နေဝေသ ပုဏ္ဏစန္ဒော, န သူရိယော န ဒေဝဝိမာနံ။ န ဟေတေသံ ဧဝရူပါ သိရိသမ္ပတ္တိ အတ္ထိ, စက္ကရတနေန ပနေ တေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ။

ဇဝံ ပဝတ္တသလ္လာပဿေဝ တဿ ဇနဿ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဩဟာယ တံ စက္ကရတနံ အဘိမုခံ ဟောတိ။ တ တော တေဟိ "ကဿ နု ခေါ ဣဒံ နိဗ္ဗတ္တ"န္တိ ဝုတ္တေ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – "န ကဿစိ အညဿ, နနု အမှ ဟာကံ ရာဇာ ပူရိတစက္ကဝတ္တိဝတ္တော, တဿေတံ နိဗ္ဗတ္တ"န္တိ။ အထ သော စ မဟာဇနော, ယော စ အညော ပ ဿတိ, သဗ္ဗော စက္ကရတနမေဝ အနုဂစ္ဆတိ။ တမ္ပိ စက္ကရတနံ ရညောယေဝ အတ္ထာယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဉာပေတုကာမံ ဝိယ သတ္တက္ခတ္တုံ ပာကာရမတ္ထကေနေဝ နဂရံ အနုသံယာယိတွာ ရညော အန္တေပုရံ ပဒက္ခိဏံ က တွာ အန္တေပုရဿ ဥတ္တရသီဟပဉ္ဇရအာသန္နေ ဌာနေ ယထာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ သုခေန သက္ကာ ဟောတိ ပူဇေတုံ, ဇဝံ အက္ခါဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။

ဇဝံ ဌိတဿ ပနဿ တတဟနစ္ဆိဒ္ဒဒီဟိ ပဝိသိတွာ နာနာဝိရာဂရတနပ္ပဘာသမုဇ္ဇလံ အန္တော ဟာသာဒံ အ လင်္ကုရုမာနံ ပဘာသမူဟံ ဒိသွာ ဒဿနတ္ထာယ သဉ္ဇာတာဘိလာသော ရာဇာ ဟောတိ။ ပရိဇနောပိဿ ပိယဝစနဟ ဘာတေန အာဂန္တွာ တမတ္ထံ နိဝေဒေတိ။ အထ ရာဇာ ဗလဝပီတိပါမောဇ္ဇဖုဋ္ဌသရီရော ပလ္လင်္ကံ မောစေတွာ ဥဋ္ဌာ ယာသနာ သီဟပဉ္ဇရသမီပံ ဂန္တွာ တံ စက္ကရတနံ ဒိသွာ "သုတံ ခေါ ပန မေတ"န္တိအာဒိကံ စိန္တနံ စိန္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဒိသွာန ရညော ခတ္တိယဿ။ပေ.။ အဿံ နု ခေါ အဟံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ"တိ။ တတ္ထ **သော ဟောတိ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ**တိ ကိတ္တာဝတာ စက္ကဝတ္တီ ဟောတိ? ဧကင်္ဂုလဒွင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ စက္ကရတနေ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပဝတ္တေ။

ဣအနိ တဿ ပဝတ္တာပနတ္ထံ ယံ ကာတဗ္ဗံ တံ ဒဿေန္တော **အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ၃
ဌာယာသနာတိ နိသိန္နာသနတော ဥဋ္ဌဟိတွာ စက္ကရတနသမီပံ အာဂန္တွာ။ **ဘိင်္ကာရံ ဂဟေတွာ** တိ ဟတ္ထိသော

ဏ္ဏသဒိသပနာဠိံ သုဝဏ္ဏာဘိက္ကာရံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ တမဟာတ္ထေန ဥဒကံ ဂဟေတွာ။ ပဝတ္တတု ဘဝံ စက္ကရတနံ, အဘိဝိဇိနာတု ဘဝံ စက္ကရတနန္တိ။ **အန္တဝဒေဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ** တိ သဗ္ဗစက္ကဝတ္တီနဥ ဟိ ဥဒကေန အဘိသိဥ္စိတွာ "အဘိဝိဇာနာတု ဘဝံ စက္ကရတန"န္တိ ဝစနသမနန္တရမေဝ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ စက္ကရတနံ ပဝတ္တတိ, ယဿ ပဝတ္တိသမကာလမေဝ သော ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ နာမ ဟောတိ။

ပဝတ္တေ ပန စက္ကရတနေ တံ အနုဗန္ဓမာနောဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ယာနဝရံ အာရုယှ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, အထဿ ဆတ္တစာမရာဒိဟတ္ထော ပရိဇနော စေဝ အန္တေပုရဇနော စ။ တတော နာနပ္ပကာရကဉ္စုကကဝစာဒိသန္နာဟဝိဘူသိတေန ဝိဝိဓာဟရဏပ္ပဘာသမုဇ္ဇလိတေန သမုဿိတဒ္ဓဇပဋာကပဋိမဏ္ဍိတေန အတ္တနော အတ္တနော ဗလကာယေန သဒ္ဓိံ ဥပရာဇသေနာပတိ ပဘုတယောပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရာဇာနမေဝ ပရိဝါရေန္တိ။ ရာဇယုတ္တာ ပန ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ နဂရဝီထီသု ဘေရိယော စရာပေန္တိ "တာတာ အမှာကံ ရညော စက္ကရတနံ နိဗ္ဗတ္တံ, အတ္တနော အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပေန မဏ္ဍိတပ္ပသာဓိတာ သန္နိပတထာ"တိ။ မဟာဇနော ပန ပကတိယာ စက္ကရတနသဒ္ဒေနေဝ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ပဟာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒာယ သန္နိပတိတောဝ, သောပိ သဗ္ဗော ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရာဇာနမေဝ ပရိဝါရေတိ။ ယဿ ယဿ ဟိ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော သော အာကာသဂတောဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဒွါဒသယောဇနာယာမဝိတ္ထာရာ ပရိသာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဧကပုရိသောပိ ဆိန္နဘိန္နသရီရော ဝါ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထော ဝါ နတ္ထိ။ သုစိပရိဝါရော ဟိ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ။ စက္ကဝတ္တိပရိသာ နာမ ဝိဇ္ဇာဓရပရိသာ ဝိယ အာကာသေ ဂစ္ဆမာနာ ဣန္ဒနီလမဏိတလေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏရတနသဒိသာ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အန္ဝဒေဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ"တိ။

တမ္ပိ စက္ကရတနံ ရုက္ခဂ္ဂါနံ ဥပရူပရိ နာတိဥစ္စေန ဂဂနပဒေသေန ပဝတ္တတိ, ယထာ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝေဟိ အတ္ထိကာ တာနိ သုခေန ဂဟေတုံ သက္ကောန္တိ, ဘူမိယံ ဌိတာ "ဧသ ရာဇာ, ဧသ ဥပရာဇာ, ဧသ သေနာပတီ"တိ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောန္တိ။ ဌာနာဒီသုပိ ဣရိယာပထေသု ယော ယေန ဣစ္ဆတိ, သော တေနေဝ ဂစ္ဆတိ။ စိတ္တကမ္မာဒိသိပ္ပပသုတာ စေတ္ထ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စံ ကရောန္တာယေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ယထေဝ ဟိ ဘူမိယံ, တထာ နေသံ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အာကာသေ ဣဇ္ဈန္တိ။ ဧဝံ စက္ကဝတ္တိပရိသံ ဂဟေတွာ တံ စက္ကရတနံ တမပဿေန သိနေရုံ ပဟာယ သမုဒ္ဒဿ ဥပရိဘာဂေန အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ ဂစ္ဆတိ။

တတ္ထ ယော ဝိနိဗ္ဗေဓေန ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိက္ခေပတော ဆတ္တိံသယောဇနပရိသာယ သန္နိဝေသက္ခမော သုလဘာဟာရူပကရဏော ဆာယူဒကသမ္ပန္နော သုစိသမတလော ရမဏီယော ဘူမိဘာဂေ, တဿ ဥပရိဘာဂေ တံ စက္ကရတနံ အာကာသေ အက္ခာဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ အထ တေန သညာဏေန သော မဟာဇနော ဩတရိတွာ ယထာရုစိ နှာနဘောဇနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တော ဝါသံ ကပ္ပေတိ, တေန ဝုတ္တံ "ယသ္မိံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဒေသေ တံ စက္ကရတနံ ပတိဋ္ဌာတိ, တတ္ထ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဝါသံ ဥပေတိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ"တိ။

ဧဝံ ဝါသံ ဥပဂတေ စက္ကဝတ္တိမှိ ယေ တတ္ထ ရာဇာနော, တေ "ပရစက္ကံ အာဂတ"န္တိ သုတွာပိ န ဗလကာယံ သန္နိပါတေတွာ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ ဟောန္တိ။ စက္ကရတနဿ ဥပ္ပတ္တိသမနန္တရမေဝ နတ္ထိ သော သတ္တော နာမ, ယော ပစ္စတ္ထိကသညာယ ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ အာဝုဓံ ဥက္ခိပိတုံ ဝိသဟေယျ။ အယမနုဘာဝေါ စက္ကရတနဿ။

စက္ကာနုဘာဝေန ဟိ တဿ ရညော၊
အရီ အသေသာ ဒမထံ ဥပေန္တိ။
အရိန္ဒမံ နာမ နရာဓိပဿ၊
တေနေဝ တံ ဝုစ္စတိ တဿ စက္ကံ။

တသ္မာ သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇာနော အတ္တနော အတ္တနော ရဇ္ဇသိရိဝိဘဝါနုရူပံ ပါဘတံ ဂဟေတွာ တံ ရာဇာနံ ဥပဂမ္မ ဩနတသိရာ အတ္တနော မောဠိမဏိပ္ပဘာဘိသေကေနဿ ပါဒပူဇံ ကရောန္တော "ဧဟိ ခေါ မဟာရာဇာ"တိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ တဿ ကိင်္ကာရပ္ပဋိဿာဝိတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပုရတ္ထိမာယ။ပေ။ အနုသာသ မဟာရာဇာ**တိ။

တတ္ထ **သုဂတဂတန္တိ** သုအာဂမနံ။ ကေသဉ္စိဟိ အာဂတေ သောစန္တိ, ဂတေ နန္ဒန္တိ။ ကေသဉ္စိ အာဂတေ နန္ဒန္တိ, ဂတေ သောစန္တိ။ တာဒိသော တွံ အာဂတနန္ဒနော ဂမနသောစနော, တသ္မာ တဝ အာဂမနံ သုအာဂမနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန စက္ကဝတ္တီ နာပိ “တွေကံ နာမ မေ အနုဝဿံ ဗလိံ ဥပကပ္ပေထာ”တိ ဝဒတိ, နာပိ အညဿ ဘောဂံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညဿ ဒေတိ။ အတ္တနော ပန ဓမ္မရာဇဘာဝဿ အနုရူပာယ ပညာယ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဥပပရိက္ခိတွာ ပေမနီယေန မဉ္ဇုနာ သရေန “ပဿထ တာတာ, ပါဏာတိပါတော နာမေသ အာသေဝိတော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော နိရယသံဝတ္တနိကော ဟောတီ”တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ “ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော”တိအာဒိကံ ဩဝါဒံ ဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဧဝမာဟ ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော။ပေ.။ ယထာဘုတ္တဉ္စ ဘုဉ္ဇထာ**တိ။

ကိံ ပန သဗ္ဗေပိ ရညော ဣမံ ဩဝါဒံ ဂဏှန္တီတိ။ ဗုဒ္ဓဿပိ တာဝ သဗ္ဗေ န ဂဏှန္တိ, ရညော ကိံ ဂဏှိဿန္တိ။ တသ္မာ ယေ ပဏ္ဍိတာ ဝိဘာဝိနော, တေ ဂဏှန္တိ။ သဗ္ဗေ ပန အနုယန္တာ ဘဝန္တိ။ တသ္မာ “ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိမာဟ။

အထ တံ စက္ကရတနံ ဧဝံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟဝါသီနံ ဩဝါဒေ ဒိန္နေ ကတပါတရာသေ စက္ကဝတ္တိဗလေန ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပုရတ္ထိမံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟတိ။ ယထာ ယထာ စ တံ အဇ္ဈောဂါဟတိ, တထာ တထာ အဂဒဂန္ဓံ ဃာယိတွာ သံခိတ္တဖဏော နာဂရာဇာ ဝိယ သံခိတ္တဦမိဝိပ္ဖာရံ ဟုတွာ ဩဂစ္ဆမာနံ မဟာသမုဒ္ဒသလိလံ ယောဇနမတ္တံ ဩဂန္တွာ အန္တောသမုဒ္ဒေ ဝေဠုရိယဘိတ္တိ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ တင်္ခဏညေဝ စ တဿ ရညော ပုညသိရိံ ဒဋ္ဌုကာမာနိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒတလေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ နာနာရတနာနိ တတော တတော အာဂန္တွာ တံ ပဒေသံ ပူရယန္တိ။ အထ သာ ရာဇပရိသာ တံ နာနာရတနပရိပူရံ မဟာသမုဒ္ဒတလံ ဒိသွာ ယထာရုစိ ဥစ္ဆင်္ဂါဒီဟိ အာဒိယတိ, ယထာရုစိ အာဒိန္နရတနာယ ပန ပရိသာယ တံ စက္ကရတနံ ပဋိနိဝတ္တတိ။ ပဋိနိဝတ္တမာနေ စ တသ္မိံ ပရိသာ အဂ္ဂတော ဟောတိ, မဇ္ဈေ ရာဇာ, အန္တေ စက္ကရတနံ။ တမ္ပိ ဇလနိဓိဇလံ ပလောဘိယမာနမိဝ စက္ကရတနသိရိယာ, အသဟမာနမိဝ စ တေန ဝိယောဂံ, နေမိမဏ္ဍလပရိယန္တံ အဘိဟနန္တံ နိရန္တရမေဝ ဥပဂစ္ဆတိ။

၂၅၇. ဧဝံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ အဘိဝိဇိနိတွာ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒပရိယန္တံ ဇမ္ဗုဒီပံ ဝိဇေတုကာမော စက္ကရတနဒေသိတေန မဂ္ဂေန ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒါဘိမုခေါ ဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ **အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကရတနံ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ ပဝတ္တတီ**တိ။ ဧဝံ ပဝတ္တမာနဿ ပန တဿ ပဝတ္တနဝိဓာနံ သေနာသန္နိဝေသော ပဋိရာဇဂမနံ တေသံ အနုသာသနိပ္ပဒါနံ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟနံ သမုဒ္ဒသလိလဿ ဩဂစ္ဆနံ ရတနာဒါနန္တိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဇိနိတွာ ပန တံ ဒသယောဇနသဟဿပ္ပမာဏံ ဇမ္ဗုဒီပံ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒတောပိ ပစ္စုတ္တရိတွာ သတ္တယောဇနသဟဿပ္ပမာဏံ အပရဂောယာနံ ဝိဇေတုံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂန္တွာ တမ္ပိ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ တထေဝ အဘိဝိဇိနိတွာ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒတောပိ ပစ္စုတ္တရိတွာ အဋ္ဌယောဇနသဟဿပ္ပမာဏံ ဥတ္တရကုရုံ ဝိဇေတုံ တထေဝ ဂန္တွာ တမ္ပိ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ တထေဝ အဘိဝိဇိယ ဥတ္တရသမုဒ္ဒတောပိ ပစ္စုတ္တရတိ။

ဧတ္တာဝတာ ရညာ စက္ကဝတ္တိနာ စာတုရန္တာယ ပထဝိယာ အာဓိပစ္စံ အဓိဂတံ ဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝိဇိတဝိဇယော အတ္တနော ရဇ္ဇသိရိသမ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ သပရိသော ဥဒ္ဓံ ဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃိတွာ သုဝိကသိတပဒုမုပ္ပလပုဏ္ဍရီကဝနဝိစိတ္တေ စတ္တာရော ဇာတဿရေ ဝိယ ပဉ္စသတပဉ္စသတပရိတ္တဒီပပရိဝါရေ စတ္တာရော မဟာဒီပေ ဩလောကေတွာ စက္ကရတနဒေသိတေနေဝ မဂ္ဂေန ယထာနုက္ကမံ အတ္တနော ရာဇဓာနိမေဝ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ အထ တံ စက္ကရတနံ အန္တေပုရဒွါရံ သောဘယမာနံ ဝိယ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။

ဧဝံ ပတိဋ္ဌိတေ ပန တသ္မိံ စက္ကရတနေ ရာဇန္တေပုရေ ဥက္ကာဟိ ဝါ ဒီပိကာဟိ ဝါ ကိဉ္စိ ကရဏီယံ န ဟောတိ, စက္ကရတနောဘာသောယေဝ ရတ္တိံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ။ ယေ စ ပန ရတ္တိံ အန္ဓကာရတ္ထိကာ ဟောန္တိ, တေသံ အန္ဓကာရမေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ။ပေ.။ ဧဝရူပံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတီ**တိ။

ဟတ္ထိရတနဝဏ္ဏနာ

၂၅၈. ဇဝံ ဟတုဘူတစက္ကရတနသ္မိ ပနသ္မိ စက္ကဝတ္တိနော အမစ္စာ ပကတိမင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနံ သုစိဘူမိ ဘာဂံ ကာရေတွာ ဟရိစန္ဒနာဒီဟိ သုရဘိဂန္ဓေဟိ ဥပလိမ္ပာပေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝိစိတ္တဝဏ္ဏသုရဘိကုသုမသမာကိဏ္ဏံ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကာနံ အန္တရန္တရာ သမောသရိတမနုည-ကုသုမအမပ္ပဋိမဏ္ဍိတဝိတာနံ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အဘိသင်္ခရိတွာ "ဧဝရူပသ္မိ နာမ ဒေဝ ဟတ္ထိရတနဿ အာဂမနံ စိန္တေထာ"တိ ဝဒန္တိ။ သော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ မဟာ အနံ ဒတွာ သီလာနိ သမာဒာယ တံ ပုညသမ္ပတ္တိံ အာဝဇ္ဇန္တော နိသီဒတိ, အထဿ ပုညာနုဘာဝစောဒိတော ဆဒ္ဒန္တ တကုလာ တ ဥပေါသထကုလာ တ တံ သက္ကာရဝိသေသံ အနုဘဝိတုကာမော တရုဏရဝိမဏ္ဍလာဘိရတ္တစရဏ-ဂီဝမုခ ပ္ပဋိမဏ္ဍိတဝိသုဒ္ဓသေတသရီရော သတ္တပ္ပတိဋ္ဌော သုသဏ္ဌိတင်္ဂပစ္စင်္ဂသန္နိဝေသော ဝိကသိတရတ္တ-ပဒုမစာ ရုပေါက္ခရော ဣဒ္ဓိမာ ယောဂီ ဝိယ ဝေဟာသံ ဂမနသမတ္ထော မနောသိလာစုဏ္ဏရဥ္ဇိတပရိယန္တော ဝိယ ရဇတပဗ္ဗ တော ဟတ္ထိသေဋ္ဌော တသ္မိံ ပဒေသေ ပတိဋ္ဌာတိ။ သော ဆဒ္ဒန္တကုလာ အာဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗကနိဋ္ဌော အာဂစ္ဆ တိ, ဥပေါသထကုလာ သဗ္ဗဇေဋ္ဌော။ ပာဠိယံ ပန "ဥပေါသထော နာဂရာဇာ" ဣစ္စေဝ အာဂစ္ဆတိ။ သွာယံ ပူရိတစက္က ကဝတ္တိဝတ္တာနံ စက္ကဝတ္တီနံ သုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ စိန္တယန္တာနံ အာဂစ္ဆတိ, န ဣတရေသံ။ သယမေဝ ပကတိမင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ မင်္ဂလဟတ္ထိံ အပနေတွာ တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ပုန စပရံ, ဘိက္ခ ဝေ။ပေ။ နာဂရာဇာ**တိ။

ဇဝံ ဟတုဘူတံ ပန တံ ဟတ္ထိရတနံ ဒိသွာ ဟတ္ထိဂေါပကာဒယော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ရညော အာ ရောစေန္တိ။ ရာဇာ တုရိတတုရိတံ အာဂန္တွာ တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော "ဘဒ္ဒကံ ဝတ ဘော ဟတ္ထိယာနံ, သစေ ဒမ ထံ ဥပေယျာ"တိ စိန္တယန္တော ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ အထ သော ဃရဓေနုဝစ္ဆကော ဝိယ ကဏ္ဏေ ဩလမ္ဗေတွာ သူရတဘာဝံ ဒဿေန္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမတိ, ရာဇာ တံ အဘိရုဟိတုကာမော ဟောတိ။ အထဿ ပရိဇနာ အဓိပ္ပာ ယံ ဉတွာ တံ ဟတ္ထိရတနံ သောဝဏ္ဏဒ္ဓဇံ သောဝဏ္ဏာလင်္ကာရံ ဟေမဇာလပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ ဥပနေန္တိ။ ရာဇာ တံ အနိသီဒာပေတွာဝ သတ္တရတနမယာယ နိဿေဏိယာ အဘိရုယှ ဟ အာကာသံ ဂမနနိန္နစိတ္တော ဟောတိ။ တဿ သဟ စိတ္တုပ္ပာဒေနေဝ သော ဟတ္ထိရာဇာ ရာဇဟံသော ဝိယ ဣန္ဒနီလမဏိပ္ပဘာဇာလနီလဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃတိ, တတော စက္ကစာရိကာယ ဝုတ္တနယေနေဝ သကလရာဇပရိသာ။ ဣတိ သပရိသော ရာဇာ အန္တောပါတရာသေယေဝ သ ကလပထဝိံ အနုသံယာယိတွာ ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂစ္ဆတိ, ဇဝံ မဟိဒ္ဓိကံ စက္ကဝတ္တိနော **ဟတ္ထိရတနံ** ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ဒိသွာန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ။ပေ။ ဧဝရူပံ ဟတ္ထိရတနံ ဟတုဘဝတီ**တိ။

အဿရတနဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ ဟတုဘူတဟတ္ထိရတနဿ ပန စက္ကဝတ္တိနော ပရိသာ ပကတိမင်္ဂလအဿဋ္ဌာနံ သုစိသမတလံ ကာရေ တွာ အလင်္ကရိတွာ စ ပုရိမနယေနေဝ ရညော တဿ အာဂမနစိန္တနတ္ထံ ဥဿာဟံ ဇနေန္တိ။ သော ပုရိမနယေနေ ဝ ကတဒါနသက္ကာရော သမာဒိန္နသီလော ဝ ပါသာဒတလေ နိသိန္နော ပုညသမ္ပတ္တိံ သမနုဿရတိ, အထဿ ပုညာနုဘာဝစောဒိတော သိန္ဓဝကုလတော ဝိဇ္ဇုလ္လတာဝိနဒ္ဓသရဒကာလသေတဝလာဟကရာသိသဿိရိကော ရတ္တ ပါဒော ရတ္တတုဏ္ဍော စန္ဒပ္ပဘာပုဉ္ဇသဒိသသုဒ္ဓသိနိဒ္ဓဃနသင်္ဃာတသရီရော ကာကဂီဝ ဝိယ ဣန္ဒနီလမဏိ ဝိယ စ ကာဠဝဏ္ဏေန သီသေန သမန္နာဂတတ္တာ **ကာဠသီသော** သုဋ္ဌု ကပ္ပေတွာ ဌပိတေဟိ ဝိယ မုဉ္ဇသဒိသေဟိ သဏှ ဟဝဋ္ဋဥဇုဂတိဂတေဟိ ကေသေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **မုဉ္ဇကေသော ဝေဟာသင်္ဂမော** ဝလာဟကော နာမ အဿ ရာဇာ အာဂန္တွာ တသ္မိံ ဌာနေ ပတိဋ္ဌာတိ။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟတ္ထိရတနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပံ **အဿ ရတနံ** သန္ဓာယ ဘဂဝါ **ပုန စပရ**န္တိအာဒိမာဟ။

မဏိရတနဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ ဟတုဘူတအဿရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စတုဟတ္ထာယာမံ သကဋနာဘိသမပ္ပမာဏံ ဥ ဘောသု အန္တေသု ကဏ္ဏိကပရိယန္တတော ဝိနိဂ္ဂတသုပရိသုဒ္ဓမုတ္တာကလာပေဟိ ဒွီဟိ ကဉ္စနပဒုမေဟိ အလင်္ ကတံ စတုရာသီတိမဏိသဟဿပရိဝါရံ တာရာဂဏပရိဝုတဿ ပုဏ္ဏစန္ဒဿ သိရိံ ပဋိပ္ဖရမာနံ ဝိယ ဝေပုလ္လပဗ္ဗ တတော **မဏိရတနံ** အာဂစ္ဆတိ။ တဿေဝံ အာဂတဿ မုတ္တာဇာလကေ ဌပေတွာ ဝေဠုပရမ္ပရာယ သဋ္ဌိဟတ္ထ ပ္ပမာဏံ အာကာသံ အာရောပိတဿ ရတ္တိဘာဂေ သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဩကာသံ အာဘာ ဖရတိ, ယာယ သဗ္ဗ

ဟော သော သြကာသော အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာ ဝိယ သဥ္ဇာတာလောကော ဟောတိ။ တတော ကသ္သကာ ကသိကမ္မံ, တဏိဇာ အာပဏုဂ္ဃဋနံ , တေ တေ စ သိပ္ပိနော တံ တံ ကမ္မန္တံ ပယောဇေန္တိ ဒိတတိ မညမာနာ။ တေန ဝုတ္တံ **ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ မဏိရတနံ ဟတုဘာဝတီ**တိ။

ဣတ္ထိရတနဝဏ္ဏနာ

ဇဝံ ဟာတုဘူတမဏိရတနဿ ပန စက္ကဝတ္တိဿ ဝိသယသုခဝိသေသကာရဏံ **ဣတ္ထိရတနံ** ဟာတုဘာဝတိ။ မဒ္ဒရာဇကုလတော တ ဟိဿ အဂ္ဂမဟေသိံ အာနေန္တိ, ဥတ္တရကုရုတော တ ပုညာနုဘာဝေန သယံ အာဂစ္ဆတိ။ အဝသေသာ ပနဿာ သမ္ပတ္တိ ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဣတ္ထိရတနံ ဟာတုဘာဝတိ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ''တိအာဒိနာ နယေန ဟဠိယံဃဝေ အာဂတာ။

တတ္ထ သဏ္ဌာနပာရိပူရိယာ အဓိကံ ရူပံ အဿာတိ **အဘိရူပာ**။ ဒိဿမာနာ စ စက္ခူနိ ပီဏယတိ, တသ္မာ အညံ ကိစ္စဝိက္ခေပံ ဟိတွာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ **ဒဿနီယာ** ။ ဒိဿမာနာ စ သောမနဿဝသေန စိတ္တံ ပသာဒေတီတိ **ဟသာဒိကာ**။ **ပရမာယာ**တိ ဇဝံ ပသာဒာဝဟတ္တာ ဥတ္တမာယ။ **ဝဏ္ဏပောက္ခရတာယ** တိ ဝဏ္ဏသုန္ဒရတာယ။ **သမန္နာဂတာ** တိ ဥပေတာ။ **အဘိရူပာ** တ ယသ္မာ နာတိဒီဃာ နာတိရဿာ **ဒဿနီယာ** ယသ္မာ နာတိကိသာ နာတိထူလာ, **ဟသာဒိကာ** ယသ္မာ နာတိကာဠိကာ နစ္စောဒာတာ။ **ပရမာယ ဝဏ္ဏပောက္ခရတာယ သမန္နာဂတာ** ယသ္မာ အတိက္ကန္တာ မာနုသံ ဝဏ္ဏံ အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ။ မနုဿာနဥ္ဟိ ဝဏ္ဏာဘာ ဗဟိ န နိစ္ဆရတိ, ဒေတနံ အတိဒူရံ နိစ္ဆရတိ, တဿာ ပန ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ ပဒေသံ သရီရာဘာ သြဘာသေတိ။

နာတိဒီဃာဒီသု စဿာ ပဌမယုဂဠေန အာရောဟသမ္ပတ္တိ, ဒုတိယယုဂဠေန ပရိဏာဟသမ္ပတ္တိ, တတိယယုဂဠေန ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ဆဟိ တပိ ဇတေဟိ ကာယဝိပတ္တိယာ အဘာဝေ, အတိက္ကန္တာ မာနုသံ ဝဏ္ဏန္တိ ဣမိနာ ကာယသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ။

တူလပိစုနော တ ကပ္ပာသပိစုနော တ တိ သပ္ပိမဏ္ဍေ ပက္ခိပိတွာ ဌပိတဿ သတဝိဟတဿ တူလပိစုနော တ သတဝိဟတဿ ကပ္ပာသပိစုနော တ ကာယသမ္ဖဿော ဟောတိ။ **သီတေ**တိ ရညော သီတကာလေ။ **ဥဏှေ**တိ ရညော ဥဏှကာလေ။ **စန္ဒနဂန္ဓော** တိ နိစ္စကာလမေဝ သုပိသိတဿ အဘိနဝဿ စတုဇ္ဇာတိသမာယောဇိတဿ ဟရိစန္ဒနဿ ဂန္ဓော ကာယတော တယတိ။ **ဥပ္ပလဂန္ဓော** တိ ဟသိတကထိတကာလေသု မုခတော နိက္ခန္တော တဥ္ဇဏံ ဝိကသိတဿေဝ နီလုပ္ပလဿ အတိသုရဘိဂန္ဓော တယတိ။

ဇဝံ ရူပသမ္ဖဿဂန္ဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာယ ပနဿာ သရီရသမ္ပတ္တိယာ အနုရူပံ အာစာရံ ဒဿေတုံ **တံ ခော ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ရာဇာနံ ဒိသွာ နိသိန္နာသနတော အဂ္ဂိဒဟာ ဝိယ ပဌမမေဝ ဥဋ္ဌာတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနီ** ။ တသ္မိံ နိသိန္နေ တဿ ရညော တာလဝဏ္ဋေန ဗီဇနာဒိကိစ္စံ ကတွာ ပစ္ဆာ နိပတတိ နိသီဒတီတိ **ပစ္ဆာနိပာတိနီ** ။ ကိံ ကရောမိ ဒေတတိ တဿ ကိံကာရံ ပဋိဿာဝေတီတိ **ကိံကာရပဋိဿာဝိနီ** ။ ရညော မနာပမေဝ စရတိ ကရောတီတိ **မနာပစာရိနီ**။ ယံ ရညော ပိယံ, တဒေဝ ဝဒတီတိ **ပိယတဒိနီ**။

ဣဒါနိ သွတဿာ အာစာရော ဘာဝသုဒ္ဓိယာ ဇဝ, န သာဌေယျေနာတိ ဒဿေတုံ **တံ ခော ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နော အတိစရတီ**တိ န အတိက္ကမိတွာ စရတိ, အညံ ပုရိသံ စိတ္တေနပိ န ပတ္ထေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယေ တဿာ အာဒိမှိ ''အဘိရူပာ''တိအာဒယော အန္တေ ''ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနီ''တိအာဒယော ဂုဏာ ဝုတ္တာ, တေ ပကတိဂုဏာ ဇဝ ''အတိက္ကန္တာ မာနုသံ ဝဏ္ဏ''န္တိအာဒယော ပန စက္ကဝတ္တိနော ပုညံ ဥပနိဿာယ စက္ကရတနပာတုဘာဝတော ပဋ္ဌာယ ပုရိမကမ္မာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဘိရူပတာဒိကာပိ တ စက္ကရတနပာတုဘာဝတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗာကာရပာရိပူရာ ဇာတာ။ တေနာဟ **ဇဝရူပံ ဣတ္ထိရတနံ ဟာတုဘာဝတီ** တိ။

ဂဟပတိရတနဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဟတုဘူတက္ကုတ္ထိရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ခနကရဏီယာနံ ကိစ္စာနံ ယထာသုခပ္ပဝတ္တနတ္ထံ **ဂဟပတိရတနံ** ဟတုဘဝတိ။ သော ပကတိယာဝ မဟာဘောဂေ မဟာဘောဂကုလေ ဇာတော ရညော ခနရာသိဝမုကော သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ ဟောတိ, စက္ကရတနာနုဘာဝသဟိတံ ပနဿ ကမ္မဝိပာကဇံ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဟတုဘဝတိ, ယေန အန္တောပထဝိယံ ယောဇနဗ္ဘန္တရေ နိဓိံ ပဿတိ။ သော တံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တုဋ္ဌဟဒယော ဂန္တွာ ရာဇာနံ ခနေန ပတရေတွာ သဗ္ဗာနိ ခနကရဏီယာနိ သမ္ပာဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ ဧဝရူပံ ဂဟပတိရတနံ ဟတုဘဝတီ**တိ။

ပရိဏာယကရတနဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဟတုဘူတဂဟပတိရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ သဗ္ဗကိစ္စသံဝိဓာနသမတ္ထံ **ပရိဏာယကရတနံ** ဟတုဘဝတိ။ သော ရညော ဇေဋ္ဌပုတ္တောဝ ဟောတိ ။ ပကတိယာ ဧဝ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ, ရညော ပုညာနုဘာဝံ နိဿာယ ပနဿ အတ္တနော ကမ္မာနုဘာဝေန ပရစိတ္တညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယေန ဒွါဒသယောဇနာယ ရာဇပရိသာယ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ရညော အဟိတေ ဟိတေ စ ဝဝတ္ထပေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ သောပိ တံ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒိသွာ တုဋ္ဌဟဒယော ရာဇာနံ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသနေန ပတရေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **ပုန စပရံ။ပေ.။ ပရိဏာယကရတနံ ဟတုဘဝတီ**တိ။ တတ္ထ **ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတု**န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနန္တရေ ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတုံ။

၂၅၉. **သမဝေဟာကိနိယာ**တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

၂၆၀. **ကဋ္ဌဂ္ဂဟေနာ** တိ ဇယဂ္ဂဟေန။ **မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓ**န္တိ ကေပ္ပဟာရေနေဝ ဒွေဝ တ တီဏိ တ သတသဟဿာနိ။ **ကေဝလာ ပရိပူရာ ပဏ္ဍိတဘူမီ**တိ ပဏ္ဍိတော တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တတော မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တော ကုလရူပဘောဂသမ္ပတ္တိယံ နိဗ္ဗတ္တတိ, တတ္ထ ဌိတော တီဏိ စ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အယံ သကလာ ပရိပုဏ္ဏာ ပဏ္ဍိတဘူမိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒေဝဒူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၁. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဒေဝဒူတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒွေဝ အကာရာ**တိအာဒိ အဿပုရသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

၂၆၂. **နိရယံ ဥပပန္နာ** တိ ဘဂဝါ ကတ္ထစိ နိရယတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနံ ဒေဝလောကေန ဩသာပေတိ, ကတ္ထစိ ဒေဝလောကတော ပဋ္ဌာယ နိရယေန ဩသာပေတိ။ သစေ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတုကာမော ဟောတိ, နိရယဒုက္ခံ ဧကဒေသတော ကထေတိ, တိရစ္ဆာနယောနိဒုက္ခံ ပေတ္တိဝိသယဒုက္ခံ မနုဿလောကသမ္ပတ္တိံ ဧကဒေသတော ကထေတိ, သဂ္ဂသမ္ပတ္တိမေဝ ဝိတ္ထာရေတိ။ သစေ နိရယဒုက္ခံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ဒေဝလောကမနုဿလောကေသု သမ္ပတ္တိံ တိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယေသု စ ဒုက္ခံ ဧကဒေသတော ကထေတိ, နိရယဒုက္ခမေဝ ဝိတ္ထာရေတိ။ သော ဣမသ္မိံ သုတ္တေ နိရယဒုက္ခံ ဝိတ္ထာရေတုကာမော, တသ္မာ ဒေဝလောကတော ပဋ္ဌာယ ဒေသနံ နိရယေန ဩသာပေတိ။ ဒေဝလောကမနုဿလောကသမ္ပတ္တိယော တိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယဒုက္ခာနိ စ ဧကဒေသတော ကထေတွာ နိရယဒုက္ခမေဝ ဝိတ္ထာရေန ကထေတုံ **တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ဧကစ္စေ ထေရာ **"နိရယပါလာ** နာမ နတ္ထိ, ယန္တရူပံ ဝိယ ကမ္မမေဝ ကာရဏံ ကာရေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ တံ "အတ္ထိ နိရယေ နိရယပါလာတိ, အာမန္တာ, အတ္ထိ စ ကာရဏိကာ"တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ (ကထာ. ၈၆၆) ပဋိသေဓိတမေဝ။ ယထာ ဟိ မနုဿလောကေ ကမ္မကာရဏကာရကာ အတ္ထိ, ဧဝမေဝ နိရယေ နိရယပါလာ အတ္ထီတိ။ **ယမဿ ရညော** တိ ယမရာဇာ နာမ ဝေမာနိကပေတရာဇာ, ဧကသ္မိံ ကာလေ ဒိဗ္ဗဝိမာနေ ဒိဗ္ဗကပ္ပရုက္ခဒိဗ္ဗဥယျာနဒိဗ္ဗနာဋကာဒိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ, ဧကသ္မိံ ကာလေ ကမ္မဝိပါကံ, ဓမ္မိကော ရာဇာ။ န စေသ ဧကောဝ ဟောတိ, စ

တူသု ပန ဒွတရေသု စတ္တာရော ဇနာ ဟောန္တိ။ **နာဒ္ဒသ** န္တိ အတ္တနော သန္တိကေ ပေသိတဿ ကဿစိ ဒေဝဒူတဿ သ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝဒတိ။ အထ နံ ယမော "နာယံ ဘာသိတဿ အတ္ထံ သလ္လက္ခေသီ"တိ ဉတွာ သလ္လက္ ခာပေတုကာမော **အမ္ဘော** တိအာဒိမာဟ။

ဇာတိဓမ္မော တိ ဇာတိသဘာဝေ, အပရိမုတ္တော ဇာတိယာ, ဇာတိ နာမ မယှံ အဗ္ဘန္တရေယေဝ အတ္ထီတိ။ ပရ တော **ဇရာဓမ္မော** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂၆၃. ပဌမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ တိ ဧတ္ထ ဒဟရကုမာရော အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒတိ နာမ "ပဿထ, ဘော, မယှံပိ တုမှာကံ ဝိယ ဟတ္ထပါဒါ အတ္ထိ, သကေ ပနမှိ မုတ္တကရီသေ ပလိပန္နော, အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဥဋ္ဌဟိ တွာ နှာယိတုံ န သက္ကောမိ, အဟံ ကိလိဋ္ဌဂတ္တောမှိ, နှာပေထ မန္တိ ဝတ္တုမ္ပိ န သက္ကောမိ, ဇာတိတောမှ ပိ အပရိမုတ္တတာယ ဒေိသော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ ဇာတိတော အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ ဇာတိ အာဂမိဿတိ, ဣတိ တဿာ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေသ ဒေဝဒူ တော နာမ ဇာတော, ဝစနတ္ထော ပန မဃဒေဝသုတ္တေ ဝုတ္တောဝ။

ဒုတိယံ ဒေဝဒူတ န္တိ ဧတ္ထာပိ ဇရာဇိဏ္ဏသတ္တော အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒတိ နာမ – "ပဿထ, ဘော, အဟမ္ပိ တုမှေ ဝိယ တရုဏော အဟောသိံ ဦရုဗလဗာဟုဗလဇဝနသမ္ပန္နော, တဿ မေ တာ ဗလဇဝနသမ္ပတ္တိယော အန္တရဟိ တာ, ဝိဇ္ဇမာနာပိ မေ ဟတ္ထပါဒါ ဟတ္ထပါဒကိစ္စံ န ကရောန္တိ, ဇရာယမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဒေိသော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ ဇရာယ အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ ဇရာ အာဂမိဿတိ, ဣတိ တဿာ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေသ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာတော။

တတိယံ ဒေဝဒူတ န္တိ ဧတ္ထာပိ ဂိလာနသတ္တော အတ္ထတော ဧဝ ဝဒတိ နာမ – "ပဿထ, ဘော, အဟမ္ပိ တုမှေ ဝိယ နိရောဂေ အဟောသိံ, သောမှိ ဧတရဟိ ဗျာဓိနာ အဘိဟတော သကေ မုတ္တကရီသေ ပလိပန္နော, ဥဋ္ဌာတုမ္ပိ န သက္ကောမိ, ဝိဇ္ဇမာနာပိ မေ ဟတ္ထပါဒါ ဟတ္ထပါဒကိစ္စံ န ကရောန္တိ, ဗျာဓိတောမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဒေိသော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တုမှေပိ ဗျာဓိတော အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဧဝံ တုမှာကံ ဗျာဓိ အာဂမိဿတိ, ဣတိ တဿ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေသ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာတော။

၂၆၅. စတုတ္ထံ ဒေဝဒူတ န္တိ ဧတ္ထ ပန ကမ္မကာရဏာ တ ဒေဝဒူတာတိ ကာတဗ္ဗာ ကမ္မကာရဏိကာ တ။ တတ္ထ ပန ကမ္မကာရဏပက္ခေ ဗာတ္တိံသ တာဝ ကမ္မကာရဏာ အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒန္တိ နာမ – "မယံ နိဗ္ဗတ္တမာနာ န ရုက္ခေ တ ဟသာဏေ တ နိဗ္ဗတ္တာမ, တုမှာဒိသာနံ သရီရေ နိဗ္ဗတ္တာမ, ဣတိ အမှာကံ ပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတောဝ ကလျာ ဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေတေ ဒေဝဒူတာ နာမ ဇာတာ။ ကမ္မကာရဏိကာပိ အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒန္တိ နာမ – "မယံ ဒွာဝတ္ တိံသ ကမ္မကာရဏာ ကရောန္တာ န ရုက္ခာဒီသု ကရောမ, တုမှာဒိသေသု သတ္တေသုယေဝ ကရောမ, ဣတိ အမှာကံ တုမှေဟသု ပုရေ ကမ္မကာရဏာကရဏတောဝ ကလျာဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေတေပိ ဒေဝဒူတာ နာမ ဇာတာ။

၂၆၆. ပဉ္စမံ ဒေဝဒူတ န္တိ ဧတ္ထ မတကသတ္တော အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒတိ နာမ – "ပဿထ ဘော မံ အာမကသု သာနေ ဆဍ္ဍိတံ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝံ ပတ္တံ, မရဏတောမှိ အပရိမုတ္တတာယ ဒေိသော ဇာတော။ န ခေါ ပနာဟမေဝ, တု မှေပိ မရဏတော အပရိမုတ္တာဝ။ ယထေဝ ဟိ မယှံ, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ မရဏံ အာဂမိဿတိ, ဣတိ တဿ ပုရေ အာဂမနာဝ ကလျာဏံ ကရောထာ"တိ။ တေနေသ ဒေဝဒူတော နာမ ဇာတော။

ဣမံ ပန ဒေဝဒူတာနုယောဂံ ကော လဘတိ, ကော န လဘတီတိ? ယေန တာဝ ဗဟုံ ပါပံ ကတံ, သော ဂန္တွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ။ ယေန ပန ပရိတ္တံ ပါပကမ္မံ ကတံ, သော လဘတိ။ ယထာ ဟိ သဘဏ္ဍံ စောရံ ဂဟေတွာ ကတ္တ ဗ္ဗမေဝ ကရောန္တိ, န ဝိနိစ္ဆိနန္တိ။ အနုဝိဇ္ဇိတွာ ဂဟိတံ ပန ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ နယန္တိ, သော ဝိနိစ္ဆယံ လဘတိ။ ဧဝံ သမ္ပဒမေတံ။ ပရိတ္တပါပကမ္မာ ဟိ အတ္တနော ဓမ္မတာယပိ သရန္တိ, သာရိယမာနာပိ သရန္တိ။

တတ္ထ ဒီဃဇယန္တဒမိဠော နာမ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သရိ။ သော ကိရ ဒမိဠော သုမနဂိရိဝိဟာရေ အာကာသစေတိ ယံ ရတ္တပဋေန ပူဇေသိ။ အထ နိရယေ ဥဿဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော အဂ္ဂိဇာလသဒ္ဒံ သုတွာဝ အတ္တနော ပူဇိတပဋံ

အနုဿရိ, သော ဂန္တွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ အပရောပိ ပုတ္တဿ ဒဟရဘိက္ခုနော ခလိသာဋကံ ဒေန္တော ဟာဒမူလေ ဌပေသိ, မရဏကာလမှိ ပဋပဋာတိ သဒ္ဒေ နိမိတ္တံ ဂဏှိ, သောပိ ဥဿဒသာမန္တေ နိဗ္ဗတ္တော ဇာလသဒ္ဒေန တံ သာဋကံ အနုဿရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံ တာဝ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကုသလံ ကမ္မံ သရိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတီတိ။

အတ္တနော ဓမ္မတာယ အသရန္တေ ပန ပဉ္စ ဒေဝဒူတေ ပုစ္ဆတိ။ တတ္ထ ကောစိ ပဌမေန ဒေဝဒူတေန သရတိ, ကောစိ ဒုတိယာဒီဟိ။ ယော ပန ပဉ္စဟိပိ န သရတိ, တံ ယမော ရာဇာ သယံ သာရေတိ။ ဧကော ကိရ အမစ္စော သုမနပုပ္ဖကုမ္ဘေန မဟာစေတိယံ ပူဇေတွာ ယမဿ ပတ္တိံ အဒါသိ, တံ အကုသလကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ယမဿ သန္တိကံ နယိံသု။ တသ္မိံ ပဉ္စဟိပိ ဒေဝဒူတေဟိ ကုသလေ အသရန္တေ ယမော သယံ ဩလောကေန္တော ဒိသွာ – “နနု တွံ မဟာစေတိယံ သုမနပုပ္ဖကုမ္ဘေန ပူဇေတွာ မယှံ ပတ္တိံ အဒါသီ”တိ သာရေသိ, သော တသ္မိံ ကာလေ သရိတွာ ဒေဝလောကံ ဂတော။ ယမော ပန သယံ ဩလောကေတွာပိ အပဿန္တော – “မဟာဒုက္ခံ နာမ အနုဘဝိဿတိ အယံ သတ္တော”တိ တုဏှီ ဟောတိ။

၂၆၇. **မဟာနိရယေ**တိ အဝီစိမဟာနိရယမှိ။ ကိံ ပနဿ ပမာဏံ? အဗ္ဘန္တရံ အာယာမေန စ ဝိတ္ထာရေန စ ယောဇနသတံ ဟောတိ။ လောဟပထဝီ လောဟဆဒနံ ဧကေကာ စ ဘိတ္တိ နဝနဝယောဇနိကာ ဟောတိ။ ပုရတ္ထိမာယ ဘိတ္တိယာ အစ္စိ ဥဋ္ဌိတာ ပစ္ဆိမံ ဘိတ္တိံ ဂဟေတွာ တံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ပရတော ယောဇနသတံ ဂစ္ဆတိ။ သေသဒိသာသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဇာလပရိယန္တဝသေန အာယာမဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌာရသယောဇနာဓိကာနိ တီဏိ ယောဇနသတာနိ, ပရိက္ခေပတော ပန နဝယောဇနသတာနိ စတုပဏ္ဏာသယောဇနာနိ, သမန္တာ ပန ဥဿဒေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသယောဇနသဟဿံ ဟောတိ။

၂၆၈. **ဥဗ္ဘတံ တာဒိသမေဝ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ အက္ကန္တပဒံ ယာဝ အဋ္ဌိတော ဒဍ္ဎံ ဥဒ္ဓရိတုမေဝ န သက္ကာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ ဍယှတိ, ဥပရိတော ပဋ္ဌာယ ဈာယတိ, ဣတိ အက္ကမနကာလေ ဍယှမာနံ ပညာယတိ, ဥဒ္ဓရဏကာလေ တာဒိသမေဝ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဗဟုသမ္ပတ္တော**တိ ဗဟူနိ ဝဿသတဝဿသဟဿာနိ သမ္ပတ္တော။

ကသ္မာ ပနေသ နရကော အဝီစီတိ သင်္ချံ ဂတောတိ။ ဝီစိ နာမ အန္တရံ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ စ အဂ္ဂိဇာလာနံ ဝါ သတ္တာနံ ဝါ ဒုက္ခဿ ဝါ အန္တရံ နတ္ထိ။ တသ္မာ သော အဝီစီတိ သင်္ချံ ဂတောတိ။ တဿ ဟိ ပုရတ္ထိမဘိတ္တိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌိတာ သံသိဗ္ဗမာနာ ယောဇနသတံ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမဘိတ္တိံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ပရတော ယောဇနသတံ ဂစ္ဆတိ။ သေသဒိသာသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣမေသံ ဆန္နံ ဇာလာနံ မဇ္ဈေ နိဗ္ဗတ္တော ဒေဝဒတ္တော, တဿ ယောဇနသတပ္ပမာဏော အတ္တဘာဝေါ, ဒွေ ပါဒါ ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ လောဟပထဝိံ ပဝိဋ္ဌာ, ဒွေ ဟတ္ထာ ယာဝ မဏိဗန္ဓာ လောဟဘိတ္တိယော ပဝိဋ္ဌာ, သီသံ ယာဝ ဘမုကဋ္ဌိတော လောဟဆဒနေ ပဝိဋ္ဌံ, အဓောဘာဂေန ဧကံ လောဟသူလံ ပဝိသိတွာ ကာယံ ဝိနိဝိဇ္ဈန္တံ ဆဒနေ ပဝိဋ္ဌံ, ပါစီနဘိတ္တိတော နိက္ခန္တသူလံ ဟဒယံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္ဆိမဘိတ္တိံ ပဝိဋ္ဌံ, ဥတ္တရဘိတ္တိတော နိက္ခန္တသူလံ ဖာသုကာ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဒက္ခိဏဘိတ္တိံ ပဝိဋ္ဌံ။ နိစ္စလေ တထာဂတမှိ အပရဒ္ဓတ္တာ နိစ္စလောဝ ဟုတွာ ပစ္စတီတိ ကမ္မသရိက္ခတာယ ဧဒိသော ဇာတော။ ဧဝံ ဇာလာနံ နိရန္တရတာယ အဝီစိ နာမ။

အဗ္ဘန္တရေ ပနဿ ယောဇနသတိကေ ဌာနေ နာဠိယံ ကောဋ္ဋေတွာ ပူရိတပိဋ္ဌံ ဝိယ သတ္တာ နိရန္တရာ, “ဣမသ္မိံ ဌာနေ သတ္တော အတ္ထိ, ဣမသ္မိံ နတ္ထီ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဂစ္ဆန္တာနံ ဌိတာနံ နိသိန္နာနံ နိပန္နာနံ အန္တော နတ္ထိ, ဂစ္ဆန္တေ ဝါ ဌိတေ ဝါ နိသိန္နေ ဝါ နိပန္နေ ဝါ အညမညံ န ဗာဓန္တိ။ ဧဝံ သတ္တာနံ နိရန္တရတာယ အဝီစိ။

ကာယဒွါရေ ပန ဆ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧကံ ဒုက္ခသဟဂတံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ယထာ ဇိဝှဂ္ဂေ ဆ မဓုဗိန္ဒူနိ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ တမ္ဗလောဟဗိန္ဒုမှိ ဌပိတေ အနုဒဟနဗလဝတာယ တဒေဝ ပညာယတိ, ဣတရာနိ အဗ္ဗောဟာရိကာနိ ဟောန္တိ, ဧဝံ အနုဒဟနဗလဝတာယ ဒုက္ခမေဝေတ္ထ နိရန္တရံ, ဣတရာနိ အဗ္ဗောဟာရိကာနီတိ။ ဧဝံ ဒုက္ခဿ နိရန္တရတာယ အဝီစိ။

၂၆၉. **မဟန္တော**တိ ယောဇနသတိကော။ **သော တတ္ထ ပတတီ**တိ ဧကော ပါဒော မဟာနိရယေ ဟောတိ, ဧကော ဂူထနိရယေ နိပတတိ။ **သူစိမုခါ**တိ သူစိသဒိသမုခါ, တေ ဟတ္ထိဂီဝပ္ပမာဏာ ဧကဒောဏိကနာဝပ္ပမာဏာ ဝါ ဟောန္တိ။

ကုက္ကုလနိရယောတိ ယောဇနသတပ္ပမာဏောဝ အန္တော ကူဋာဂာရမတ္တဝီတစ္စိတအင်္ဂါရပုဏ္ဏော အာဒိတ္တ ဆာရိကနိရယော, ယတ္ထ ပတိတပတိတာ ကုဒ္ရူသကရာသိမှိ ခိတ္တဖာလတသိသိလာဒီနိ ဝိယ ဟေဋ္ဌိမတလမေဝ ဂဏှန္တိ။

အာရောပေန္တီတိ အယဒဏ္ဍေဟိ ပောထေန္တာ အာရောပေန္တိ။ တေသံ အာရောဟနကာလေ တေ ကဏ္ဋကာ အဓောမုခါ ဟောန္တိ, ဩရောဟနကာလေ ဥဒ္ဓံမုခါ။

တတောရိတာနီတိ ကမ္မမယေန တတေန စလိတာနိ။ **ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တီ**တိ ဖလကေ မံသံ ဝိယ ကောဋ္ဋယမာနာနိ ဆိန္ဒန္တိ။ သစေ ဥဋ္ဌာယ ပလာယတိ, အယောပါကာရော သမုဋ္ဌဟိတွာ ပရိက္ခိပတိ, ဟေဋ္ဌာ ခုရဓာရာ သမုဋ္ဌာတိ။

ခါရောဒကာ နဒီတိ ဝေတရဏီ နာမ တမ္ဗလောဟနဒီ။ တတ္ထ အယောမယာနိ ခရဝါလိက-ပောက္ခရပတ္တာနိ, ဟေဋ္ဌာ ခုရဓာရာ ဥဘောသု တီရေသု ဝေတ္တလတာ စ ကုသတိဏာနိ စ။ **သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ**တိ သော တတ္ထ ဥဒ္ဓဉ္စ အဓော စ ဝုယှမာနော ပောက္ခရပတ္တေသု ဆိဇ္ဇတိ။ သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာယ ခရဝါလိကာယ ကဏ္ဋကေဟိ ဝိဇ္ဈိယတိ, ခုရဓာရာဟိ ဖာလိယတိ, ဥဘောသု တီရေသု ကုသတိဏေဟိ ဝိလေခတိ, ဝေတ္တလတာဟိ အာကဍ္ဎိယတိ, တိက္ခသတ္တီဟိ ဖာလိယတိ။

၂၇၀. **တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ**တိ တေန ဇိဃစ္ဆိတောမှီတိ ဝုတ္တေ မဟန္တံ လောဟပစ္ဆိံ လောဟဂုဠာနံ ပူရေတွာ တံ ဥပဂစ္ဆန္တိ, သော လောဟဂုဠဘာဝံ ဉတွာ ဒန္တေ သမ္ဖုသေတိ, အထဿ တေ တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရန္တိ, တမ္ဗလောဟဓာရေဟိ မဟန္တေန လောဟကဋာဟေန တမ္ဗလောဟံ ဥပနေတွာ ဧဝမေဝံ ကရောန္တိ။ ပုန **မဟာနိရယေ**တိ ဧဝံ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ တမ္ဗလောဟပါနာ တမ္ဗလောဟပါနတော ပဋ္ဌာယ ပုန ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒီနိ ကာရေတွာ မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။ တတ္ထ ကောစိ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနေနေဝ မုစ္စတိ, ကောစိ ဒုတိယေန, ကောစိ တတိယေန, ကောစိ တမ္ဗလောဟပါနေန မုစ္စတိ, ကမ္မေ ပန အပရိက္ခီဏေ ပုန မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။

ဣဒံ ပန သုတ္တံ ဂဏှန္တော ဧကော ဒဟရဘိက္ခု, – ‘‘ဘန္တေ, တွေကံ ဒုက္ခမနုဘဝိတသတ္တံ ပုနပိ မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တီ’’တိ အာဟ။ အာမ, အာဝုသော, ကမ္မေ အပရိက္ခီဏေ ပုနပ္ပုနံ ဧဝံ ကရောန္တီတိ။ တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, ဥဒ္ဒေသော, ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ကထေထာတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သောတာပန္နော ဟုတွာ အာဂမ္မ ဥဒ္ဒေသံ အဂ္ဂဟေသိ။ အညေသမ္ပိ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ဥဒ္ဒေသံ ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ ဂဏနာ နတ္ထိ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉ္စေတံ သုတ္တံ အဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။

၂၇၁. **ဟီနကာယူပဂါ**တိ ဟီနကာယံ ဥပဂတာ ဟုတွာ။ **ဥပါဒါနေ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဂဟဏေ။ **ဇာတိမရဏသမ္ဘဝေ**တိ ဇာတိယာ စ မရဏဿ စ ကာရဏဘူတေ။ **အနုပါဒါ**တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အနုပါဒိယိတွာ။ **ဇာတိမရဏသင်္ခယေ**တိ ဇာတိမရဏသင်္ခယသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ ဝိမုစ္စန္တိ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ သဗ္ဗကိလေသနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတာ။ **သဗ္ဗဒုက္ခံ ဥပစ္စဂုန္တိ** သဗ္ဗဒုက္ခာတိက္ကန္တာ နာမ ဟောန္တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒေဝဒူတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဝိဘင်္ဂဝဂ္ဂေါ

၁. ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၂. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ**တိ ဝိပဿနာနုယောဂသမန္နာဂတတ္တာ ဘဒ္ဒကဿ ဧကရတ္တဿ။ **ဥဒ္ဒေသ**န္တိ မာတိကံ။ **ဝိဘင်္ဂ**န္တိ ဝိတ္ထာရဘာဇနီယံ။

အတီတန္တိ အတီတေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ။ **နာန္ဝာဂမေယျာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ နာနုဂစ္ဆေယျ။ **နပ္ပဋိကင်္ခေ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ န ပတ္ထေယျ။ **ယဒတီတ**န္တိ ဣဒမေတ္ထ ကာရဏဝစနံ။ ယသ္မာ ယံ အတီတံ, တံ ပဟီနံ နိရုဒ္ဓံ အတ္ထင်္ဂတံ, တသ္မာ တံ ပုန နာနုဂစ္ဆေယျ။ ယသ္မာ စ ယံ အနာဂတံ, တံ အပ္ပတ္တံ အဇာတံ အနိဗ္ဗတ္တံ, တသ္မာ တမ္ပိ န ပတ္ထေယျ။

တတ္ထ တတ္ထာတိ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ ဓမ္မံ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ ဥပ္ပန္နော, တတ္ထ တတ္ထေဝ စ နံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီဟိ သတ္တဟိ အနုပဿနာဟိ ယော ဝိပဿတိ အရညာဒီသု ဝါ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဝိပဿတိ။ **အသံဟီရံ အသံကုပ္ပ**န္တိ ဣဒံ ဝိပဿနာပဋိဝိပဿနာဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝိပဿနာ ဟိ ရာဂါဒီဟိ န သံဟီရတိ န သံကုပ္ပတီတိ အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ, တံ အနုဗြူဟယေ ဝဍ္ဎေယျ, ပဋိဝိပဿေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ နိဗ္ဗာနံ ရာဂါဒီဟိ န သံဟီရတိ န သံကုပ္ပတီတိ အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ။ တံ **ဝိဒွါ** ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု အနုဗြူဟယေ, ပုနပ္ပုနံ တဒါရမ္မဏံ တံ တံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေန္တော ဝဍ္ဎေယျာတိ အတ္ထော။

တဿ ပန အနုဗြူဟန္တဿ အတ္ထာယ – **အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပ**န္တိ ကိလေသာနံ အာတာပနပရိတာပနေန အာတပ္ပန္တိ လဒ္ဓနာမံ ဝီရိယံ အဇ္ဇေဝ ကာတဗ္ဗံ။ **ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ**တိ သွေ ဇီဝိတံ ဝါ မရဏံ ဝါ ကော ဇာနာတိ။ အဇ္ဇေဝ အန္နံ ဝါ ဒဿာမိ, သီလံ ဝါ ရက္ခိဿာမိ, အညတရံ ဝါ ပန ကုသလံ ကရိဿာမီတိ ဟိ "အဇ္ဇ တာဝ ပပဉ္စော အတ္ထိ, သွေ ဝါ ပုနဒိဝသေ ဝါ ကရိဿာမီ"တိ စိတ္တံ အနုပ္ပာဒေတွာ အဇ္ဇေဝ ကရိဿာမီတိ ဧဝံ ဝီရိယံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **မဟာသေနေနာ**တိ အဂ္ဂိဝိသသတ္ထာဒီနိ အနေကာနိ မရဏကာရဏာနိ တဿ သေနာ, တာယ မဟတိယာ သေနာယ ဝသေန မဟာသေနေန ဧဝရူပေန မစ္စုနာ သဒ္ဓိံ "ကတိပာဟံ တာဝ အာဂမေဟိ ယာဝါဟံ ဗုဒ္ဓပူဇာဒိံ အတ္တနော အဝဿယကမ္မံ ကရောမီ"တိ ။ ဧဝံ မိတ္တသန္ထဝာကာရသင်္ခါတော ဝါ, "ဣဒံ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ ဂဟေတွာ ကတိပာဟံ အာဂမေဟီ"တိ ဧဝံ လဉ္ဇာနုပ္ပဒါနသင်္ခါတော ဝါ, "ဣမိနာဟံ ဗလရာသိနာ ပဋိဗာဟိဿာမီ"တိ ဧဝံ ဗလရာသိသင်္ခါတော ဝါ သင်္ဂရော နတ္ထိ။ **သင်္ဂရော**တိ ဟိ မိတ္တသန္ထဝာကာရလဉ္ဇာနုပ္ပဒါနဗလရာသီနံ နာမံ, တသ္မာ အယမတ္ထော ဝုတ္တော။

အတန္ဒိတန္တိ အနလသံ ဥဋ္ဌာဟကံ။ ဧဝံ ပဋိပန္နတ္တာ ဘဒ္ဒော ဧကရတ္တော အဿာတိ **ဘဒ္ဒေကရတ္တော**။ ဣတိ တံ ဧဝံ ပဋိပန္နပုဂ္ဂလံ "ဘဒ္ဒေကရတ္တော အယ"န္တိ။ ရာဂါဒီနံ သန္တတာယ **သန္တော ဗုဒ္ဓမုနိ** အာစိက္ခတိ။

၂၇၃. **ဧဝံရူပေါ**တိအာဒီသု ကာဠဝါပိ သမာနော ဣန္ဒနီလမဏိဝဏ္ဏော အဟောသိန္တိ ဧဝံ မနုညရူပဝသေနေဝ ဧဝံရူပေါ အဟောသိံ။ ကုသလသုခသောမနဿဝေဒနာဝသေနေဝ ဧဝံဝေဒနော။ တံသမ္ပယုတ္တာနံယေဝ သညာဒီနံ ဝသေန ဧဝံသညော ဧဝံသင်္ခါရော ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓါနန္တိ။

တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတီတိ တေသု ရူပါဒီသု တဏှံ သမန္ဝာနေတိ အနုပဝတ္တေတိ။ ဟီနရူပါဒိဝသေန ပန ဧဝံ ရူပေါ အဟောသိံ။ပေ.။ ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိန္တိ န မညတိ။

နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတီတိ တဏှံ ဝါ တဏှာသမ္ပယုတ္တဒိဋ္ဌိံ ဝါ နာနုပဝတ္တယတိ။

၂၇၄. **ဧဝံရူပေါ သိယ**န္တိအာဒီသုပိ တံမနုညရူပါဒိဝသေနေဝ တဏှာဒိဋ္ဌိပဝတ္တသင်္ခါတာ နန္ဒိသမန္ဝာနယနာ ဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၇၅. ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတီ တိ ဣဒံ ''ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ, တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။ အသံဟီရံ အသံကုပ္ပ''န္တိ ဥဒ္ဒေသဿ နိဒ္ဒေသတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ဓမ္မံ န ဝိပဿတီ''တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ယသ္မာ ပန အသံဟီရာတိ စ အသံကုပ္ပာတိ စ ဝိပဿနာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ တဿာ ဧဝ အဘာဝဉ္စ ဘာဝဉ္စ ဒဿေတုံ သံဟီရတီတိ မာတိကံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝိတ္ထာရော ဝုတ္တော။ တတ္ထ **သံဟီရတီ**တိ ဝိပဿနာယ အဘာဝတော တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အာကဍ္ဎိယတိ။ **န သံဟီရတီ**တိ ဝိပဿနာယ ဘာဝေန တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ နာကဍ္ဎိယတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အာနန္ဒဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာနန္ဒဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော။ **ကော နု ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ ဇာနန္တောဝ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုစ္ဆိ။

၂၇၈. သာဓု သာဓူတိ ထေရဿ သာဓုကာရမဒါသိ။ **သာဓု ခော တွံ**န္တိ ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟိ ပရိသုဒ္ဓေဟိ ကထိတတ္တာ ဒေသနံ ပသံသန္တော အာဟ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အာနန္ဒဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာကစ္စာနဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာကစ္စာနဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ။ တတ္ထ **တပောဒါရာမေ**တိ တတ္တောဒကဿ ရဟဒဿ ဝသေန ဧဝံလဒ္ဓနာမေ အာရာမေ။ ဝေဘာရပဗ္ဗတဿ ကိရ ဟေဋ္ဌာ ဘုမ္မဋ္ဌကနာဂါနံ ပဉ္စယောဇနသတိကံ နာဂဘဝနံ ဒေဝလောကသဒိသံ မဏိမယေန တလေန အာရာမဥယျာနေဟိ စ သမန္နာဂတံ, တတ္ထ နာဂါနံ ကီဠနဋ္ဌာနေ မဟာဥဒကရဟဒေါ, တတော တပောဒါ နာမ နဒီ သန္ဒတိ ကုထိတာ ဥဏှောဒကာ။ ကသ္မာ ပနေသာ ဧဒိသာ ဇာတာ? ရာဇဂဟံ ကိရ ပရိဝါရေတွာ မဟာ ပေတလောကော, တတ္ထ ဒွိန္နံ မဟာလောဟကုမ္ဘိနိရယာနံ အန္တရေန အယံ တပောဒါ အာဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သာ ကုထိတာ သန္ဒတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''ယတာယံ, ဘိက္ခဝေ, တပောဒါ သန္ဒတိ, သော ဒဟော အစ္ဆောဒကော သီတောဒကော သာတောဒကော သေတောဒကော သုပ္ပတိတ္ထော ရမဏီယော ပဟူတမစ္ဆကစ္ဆပေါ, စက္ကမတ္တာနိ စ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ အပိစာယံ, ဘိက္ခဝေ, တပောဒါ ဒွိန္နံ မဟာနိရယာနံ အန္တရိကာယ အာဂစ္ဆတိ, တေနာယံ တပောဒါ ကုထိတာ သန္ဒတီ''တိ (ပာရာ. ၂၃၁)။ ဣမဿ ပန အာရာမဿ အဘိသမ္မုခဋ္ဌာနေ တတော မဟာဥဒကရဟဒေါ ဇာတော, တဿ နာမဝသေနာယံ ဝိဟာရော **တပောဒါရာမော**တိ ဝုစ္စတိ။

၂၈၀. သမိဒ္ဓီ တိ တဿ ကိရ ထေရဿ အတ္တဘာဝေါ သမိဒ္ဓော အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော, တသ္မာ သမိဒ္ဓိတွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကော** တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပတ္တိဘူတော။ **ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ**တိ မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၁၉၉ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

၂၈၂. ဣတိ မေ စက္ခုန္တိ ဣမသ္မိံ ကိရ သုတ္တေ ဘဂဝတာ ဒွါဒသာယတနဝသေနေဝ မာတိကံ ဌပေသိ။ ထေရောပိ ''ဘဂဝတာ ဟေဋ္ဌာ ဒွီသု, ဥပရိ စတူသုပိ သုတ္တေသု ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန မာတိကာ စ ဝိဘင်္ဂေါ စ ကတော, ဣဓ ပန ဒွါဒသာယတနဝသေနေဝ ဝိဘဇနတ္ထံ မာတိကာ ဌပိတာ''တိ နယံ ပဋိလဘိတွာ ဧဝမာဟ။ ဣမံ ပန နယံ လဘန္တေန ထေရေန ဘာရိယံ ကတံ, အပဒေ ပဒံ ဒဿိတံ, အာကာသေ ပဒံ ကတံ, တေန နံ ဘဂဝါ ဣမမေဝ သုတ္တံ သန္ဓာယ – ''ဧတဒဂ္ဂံ , ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္

ထံ ဝိဘဇန္တော်နံ ယဒိဒံ မဟာကစ္စာနော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၇) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ဧတ္ထ ပန **စက္ခု** တိ စက္ခုပသာဒေါ။ **ရူပေ** ဟာတိ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပာ။ ဣမိနာ နယေန သေသာယတနာနိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဝိညာဏန္တိ** နိကန္တိဝိညာဏံ။ **တဒဘိနန္ဒတီ**တိ တံ စက္ခုဉ္စေဝ ရူပဉ္စ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနန္ဒတိ။ **အန္ဝာဂမေတီ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အနုဂစ္ဆတိ။

ဣတိ မေ မနော အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဓမ္မာ တိ ဧတ္ထ ပန **မနော**တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ **ဓမ္မာ** တိ တေဘူမကဓမ္မာရမ္မဏံ။

၂၈၃. **ပဏိဒဟတီ**တိ ပတ္ထနာဝသေန ဌပေသိ။ **ပဏိဓာနပစ္စယာ**တိ ပတ္ထနာဌပနကာရဏာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာကစ္စာနဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. လောမသကင်္ဂိယဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈၆. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** လောမသကင်္ဂိယဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ။ တတ္ထ **လောမသကင်္ဂိယော** တိ အင်္ဂထေရော ကိရ နာမေသ, ကာယဿ ပန ဤသကလောမသာကာရတာယ လောမသကင်္ဂိယောတိ ပာကဋော ဇာတော။ **စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တော** တိ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရေသ စန္ဒနော နာမ ဥပါသကော အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော တီဏိ ရတနာနိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပူဇေတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, ပုရိမနာမေန စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တောတွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယန္တိ** ရတ္တကမ္ဗလသိလာယံ။ တဿာ ကိရ ရတ္တကမ္ဗလဿေဝ ဇယသုမနပုပ္ဖရာသိ ဝိယ ဝဏ္ဏော, တသ္မာ ''ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ''တိ ဝုစ္စတိ။

ကဒါ ပန တတ္ထ ဘဂဝါ ဝိဟာသီတိ? ဗောဓိပတ္တိတော သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ သာဝတ္ထိယံ အာသာဠှီမာသပုဏ္ဏမာယ ဒွါဒသယောဇနာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကတွာ ဩရုယှ ကဏ္ဍမ္ဗမူလေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဒေသနာယ မဟာဇနံ မဟာဝိဒုဂ္ဂတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဗုဒ္ဓါ နာမ ယသ္မာ ပါဋိဟာရိယံ ကတွာ မနုဿပထေ န ဝသန္တိ, တသ္မာ ပဿမာနဿေဝ တဿ ဇနဿ ပဒဝိက္ကမံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ပာရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ ဝဿံ ဥပဂတော, တသ္မိံ သမယေ ဝိဟာသိ။

တတြ ဘဂဝါ တိ တတြ ဝိဟရန္တော ဘဂဝါ ယေဘုယျေန ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ သန္နိပတိတာဟိ ဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော မာတရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ **အဘိဓမ္မပိဋကံ** ကထေန္တော ဂမ္ဘီရံ နိပုဏံ တိလက္ခဏာဟတံ ရူပါရူပပရိစ္ဆေဒကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသက္ကောန္တာနံ ဒေဝတာနံ သံဝေဂဇနနတ္ထံ အန္တရန္တရာ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသိ။ တတြာယံ ဒေဝပုတ္တော ဥဂ္ဂဏှန္တော ဣမာ ကထာ သဒ္ဓိံ ဝိဘင်္ဂေန ဥဂ္ဂဏှိ, ဒေဝတ္တဿ ပန ပမာဒဋ္ဌာနတ္တာ ဒိဗ္ဗေဟိ အာရမ္မဏေဟိ နိပ္ပီဠိယမာနော အနုပုဗ္ဗေန သုတ္တံ သမ္မုဋ္ဌော ကထာမတ္တမေဝ ဓာရေသိ။ တေနာဟ ''ဧဝံ ခော အဟံ ဘိက္ခု ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ကထာ''တိ။

ဥဂ္ဂဏှာဟိ **တွံန္တိ**အာဒီသု တုဏှီဘူတော နိသီဒိတွာ သုဏန္တော ဥဂ္ဂဏှာတိ နာမ, ဝါစာယ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တော ပရိယာပုဏာတိ နာမ, အညေသံ ဝါစေန္တော ဓာရေတိ နာမ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

လောမသကင်္ဂိယဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈၉. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **သုဘော**တိ သော ကိရ ဒဿနီယော အဟောသိ ပါသာဒိကော, တေနဿ အင်္ဂသုဘတာယ သုဘောတွေဝ နာမံ အကံသု။ **မာဏဝေ**တိ ပန တံ တရုဏကာလေ ဝေါဟရိံသု, သော မဟလ္လကကာလေပိ တေနေဝ ဝေါဟာရေန ဝေါဟရိယတိ။ **တောဒေယျပုတ္တော**တိ တောဒေယျဿ နာမ ပသေနဒိရညော ပုရောဟိတဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော။ သော ကိရ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ တုဒိဂါမော နာမ အတ္ထိ, တဿ အဓိပတိတ္တာ တောဒေယျောတိ သင်္ခံ ဂတော။ မဟာဓနော ပန ဟောတိ သတ္တာသီတိကောဋိဝိဘဝေ ပရမမစ္ဆရီ, "ဒဒတော ဘောဂါနံ အပရိက္ခယော နာမ နတ္ထီ"တိ စိန္တေတွာ ကဿစိ ကိဉ္စိ န ဒေတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"အဉ္ဇနာနံ ခယံ ဒိသွာ, ဝမ္မိကာနဉ္စ သဉ္စယံ။
မဓူနဉ္စ သမာဟာရံ, ပဏ္ဍိတော ဃရမာဝသေ"တိ။

ဧဝံ အဒာနမေဝ သိက္ခာပေသိ။ ဓုရဝိဟာရေ ဝသတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ယာဂုဥဠုင်္ကမတ္တံ ဝါ ဘတ္တကဋစ္ဆုမတ္တံ ဝါ အဒတွာ ဓနလောဘေန ကာလံ ကတွာ တသ္မိံယေဝ ဃရေ သုနခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ သုဘော တံ သုနခံ အတိဝိယ ပိယာယတိ, အတ္တနော ဘုဉ္ဇနကဘတ္တံယေဝ ဘောဇေတိ, ဥက္ခိပိတွာ ဝရသယနေ သယာပေတိ။ အထ ဘဂဝါ ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော တံ သုနခံ ဒိသွာ – "တောဒေယျဗြာဟ္မဏော ဓနလောဘေန အတ္တနောဝ ဃရေ သုနခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, အဇ္ဇ မယိ သုဘဿ ဃရံ ဂတေ မံ ဒိသွာ သုနခော ဘုက္ကာရံ ကရိဿတိ, အထဿာဟံ ဧကံ ဝစနံ ဝက္ခာမိ, သော 'ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော'တိ ဂန္တွာ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ နိပဇ္ဇိဿတိ။ တတောနိဒါနံ သုဘဿ မယာ သဒ္ဓိံ ဧကော ကထာသလ္လာပေါ ဘဝိဿတိ, သော ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌဟိဿတိ, သုနခော ပန ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ"တိ ဣမံ မာဏဝဿ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာနဘာဝံ ဉတွာ ဘဂဝါ တံ ဒိဝသံ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဧကကောဝ ဂါမံ ပဝိသိတွာ နိက္ခန္တေ မာဏဝေ တံ ဃရံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။

သုနခော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဘုက္ကာရံ ကရောန္တော ဘဂဝတော သမီပံ ဂတော။ တတော နံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – "တောဒေယျ တွံ ပုဗ္ဗေပိ မံ ဘော ဘောတိ ပရိဘဝိတွာ သုနခော ဇာတော, ဣဒါနိပိ ဘုက္ကာရံ ကတွာ အဝီစိံ ဂမိဿသီ"တိ။ သုနခော တံ သုတွာ – "ဇာနာတိ မံ သမဏော ဂေါတမော"တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဂီဝံ ဩနာမေတွာ ဥဒ္ဓနန္တရေ ဆာရိကာယံ နိပန္နော။ မနုဿာ ဥက္ခိပိတွာ သယနေ သယာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ သုဘော အာဂန္တွာ – "ကေနာယံ သုနခော သယနာ ဩရောပိတော"တိ အာဟ။ မနုဿာ န ကေနစီတိ ဝတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ မာဏဝေါ သုတွာ – "မမ ပိတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, တောဒေယျော နာမ သုနခော နတ္ထိ။ သမဏော ပန ဂေါတမော ပိတရံ သုနခံ ကရောတိ, ယံကိဉ္စိ ဧသ မုခါရုဠှံ ဘာသတီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ ဘဂဝန္တံ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဟေတုကာမော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။

ဘဂဝါပိ တဿ တထေဝ ဝတွာ အဝိသံဝါဒနတ္ထံ အာဟ – "အတ္ထိ ပန တေ မာဏဝ ပိတရာ အနက္ခာတံ ဓန"န္တိ ။ အတ္ထိ, ဘော ဂေါတမ, သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏမာလာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာ သုဝဏ္ဏပါတိ သတသဟဿဉ္စ ကဟာပဏန္တိ။ ဂစ္ဆ တံ သုနခံ အပ္ပောဒကပါယာသံ ဘောဇာပေတွာ သယနေ အာရောပေတွာ ဤသကံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တကာလေ ပုစ္ဆ, သဗ္ဗံ တေ အာစိက္ခိဿတိ။ အထ နံ ဇာနေယျာသိ "ပိတာ မေ ဧသော"တိ။ မာဏဝေါ – "သစေ သစ္စံ ဘဝိဿတိ, ဓနံ လစ္ဆာမိ, နော စေ, သမဏံ ဂေါတမံ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ ဒွီဟိပိ ကာရဏေဟိ တုဋ္ဌော ဂန္တွာ တထာ အကာသိ။ သုနခော – "ဉာတောမှိ ဣမိနာ"တိ ရောဒိတွာ ဟုံ ဟုန္တိ ကရောန္တော ဓနနိဓာနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပါဒေန ပထဝိံ ခဏိတွာ သညံ အဒါသိ, မာဏဝေါ ဓနံ ဂဟေတွာ – "ဘဝပဋိစ္ဆန္နံ နာမ ဧဝံ သုခုမံ ပဋိသန္ဓိအန္တရံ ပါကဋံ သမဏဿ ဂေါတမဿ, အဒ္ဓါ ဧသ သဗ္ဗညူ"တိ ဘဂဝတိ ပသန္နစိတ္တော စုဒ္ဒသ ပဉှေ အဘိသင်္ခရိ။ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော ကိရေသ, တေနဿ ဧတဒဟောသိ – "ဣဒံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉှေ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ဒုတိယဂမနေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ, တေန ပုဋ္ဌပဉှေ ပန ဘဂဝါ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ကမ္မဿကာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ကမ္မံ ဧတေသံ သကံ အတ္တနော ဘဏ္ဍကန္တိ **ကမ္မဿကာ**။ ကမ္မဿ ဒါယာဒါတိ **ကမ္မဒါယာဒါ,** ကမ္မံ ဧတေသံ ဒါယဇ္ဇံ ဘဏ္ဍကန္တိ အတ္ထော။ ကမ္မံ ဧတေသံ ယောနိ ကာရဏန္တိ **ကမ္မယောနီ**။ ကမ္မံ ဧတေသံ ဗန္ဓူ

တိ **ကမ္မဗန္ဓူ,** ကမ္မဉာတကာတိ အတ္ထော။ ကမ္မံ ဧတေသံ ပဋိသရဏံ ပတိဋ္ဌာတိ **ကမ္မပဋိသရဏာ။ ယဒိဒံ ဟီနပ္ပဏီတတာယာ**တိ ယံ ဣဒံ "တွံ ဟီနော ဘဝ, တွံ ပဏီတော, တွံ အပ္ပာယုကော, တွံ ဒီဃာယုကော။ပေ.။ တွံ ဒုပ္ပညော ဘဝ, တွံ ပညဝါ"တိ ဧဝံ ဟီနပ္ပဏီတတာယ ဝိဘဇနံ, တံ န အညော ကောစိ ကရောတိ, ကမ္မမေဝ ဧဝံ သတ္တေ ဝိဘဇတီတိ အတ္ထော။ န မာဏဝေါ ကထိတဿ အတ္ထံ သဉ္ဇာနာသိ, ဃနဒုဿပဋ္ဋေနဿ မုခံ ဗန္ဓိတွာ မဓုရံ ပုရတော ဌပိတံ ဝိယ အဟောသိ။ မာနနိဿိတော ကိရေသ ပဏ္ဍိတမာနီ, အတ္တနာ သမံ န ပဿတိ။ အထဿ "ကိံ သမဏော ကေ တမော ကထေတိ, ယမဟံ ဇာနာမိ, တဒေဝ ကထေတီ"တိ အယံ မာနော မာ အဟောသီ"တိ မာနဘဉ္ဇနတ္ထံ ဘဂဝါ "အာဒိတောဝ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈံ ကတွာ ကထေဿာမိ, တတော 'နာဟံ ဘော ဂေါတမ ဇာနာမိ, ဝိတ္ထာရေန မေ ဟကဒ္ဓံ ကတွာ ကထေထာ'တိ မံ ယာစိဿတိ, အထဿာဟံ ယာစိတကာလေ ကထေဿာမိ, ဧဝဉ္စဿ သာတ္ထကံ ဘဝိဿတီ"တိ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈံ ကတွာ ကထေသိ။

ဣဒါနိ သော အတ္တနော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ ပကာသေန္တော **န ခော အဟန္တိအာဒိမာဟ။**

၂၉၀. **သမတ္တေန** တိ ပရိပုဏ္ဏေန။ **သမာဒိန္နေန** တိ ဂဟိတေန ပရာမဋ္ဌေန။ **အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ဟဏာတိဟတီ**တိ ယံ ဣဒံ ဟဏာတိဟတကမ္မံ, ဧသာ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါတိ။

ကထံ ပနေသာ အပ္ပာယုကတံ ကရောတိ? စတ္တာရိ ဟိ ကမ္မာနိ ဥပပီဠကံ ဥပစ္ဆေဒကံ ဇနကံ ဥပတ္ထမ္ဘကန္တိ။ ဗလဝကမ္မေန ဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ပဝတ္တေ ဥပပီဠကံ အာဂန္တွာ အတ္ထတော ဧဝံ ဝဒတိ နာမ – "သစာဟံ ပဌမတရံ ဇာနေယျံ, န တေ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တိတုံ ဒဒေယျံ, စတူသုယေဝ တံ အပာယေသု နိဗ္ဗတ္တာပေယျံ။ ဟောတု, တွံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဗ္ဗတ္တ, အဟံ ဥပပီဠကကမ္မံ နာမ တံ ပီဠေတွာ နိရောဇံ နိယူသံ ကသဋံ ကရိဿာမီ"တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တံ တာဒိသံ ကရောတိ။ ကိံ ကရောတိ? ပရိဿယံ ဥပနေတိ, ဘောဂေ ဝိနာသေတိ။

တတ္ထ ဒါရကဿ မာတုကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ မာတု အဿာဒေါ ဝါ သုခံ ဝါ န ဟောတိ, မာတာပိတူနံ ပီဠာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ပရိဿယံ ဥပနေတိ။ ဒါရကဿ ပန မာတုကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂေဟေ ဘောဂါ ဥဒကံ ပတွာ လောဏံ ဝိယ ရာဇာဒီနံ ဝသေန နဿန္တိ, ကုမ္ဘဒောဟနဓေနုယော ခီရံ န ဒေန္တိ, သူရတာ ဂောဏာ စဏ္ဍာ ဟောန္တိ, ကာဏာ ဟောန္တိ, ခုဇ္ဇာ ဟောန္တိ, ဂေါမဏ္ဍလေ ရောဂေါ ပတတိ, ဒါသာဒယော ဝစနံ န ကရောန္တိ, ဝပိတံ သဿံ န ဇာယတိ, ဂေဟဂတံ ဂေဟေ, အရညဂတံ အရညေ နဿတိ, အနုပုဗ္ဗေန ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တံ ဒုလ္လဘံ ဟောတိ, ဂဗ္ဘပရိဟာရော န ဟောတိ, ဝိဇာတကာလေ မာတုထညံ ဆိဇ္ဇတိ, ဒါရကော ပရိဟာရံ အလဘန္တော ပီဠိတော နိရောဇော နိယူသော ကသဋော ဟောတိ, ဣဒံ **ဥပပီဠကကမ္မံ** နာမ။

ဒီဃာယုကကမ္မေန ပန နိဗ္ဗတ္တဿ ဥပစ္ဆေဒကကမ္မံ အာဂန္တွာ အာယုံ ဆိန္ဒတိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော အဋ္ဌုသဘဂမနံ ကတွာ သရံ ခိပေယျ တမညော ဓနုတော ဝိမုတ္တမတ္တံ မုဂ္ဂရေန ပဟရိတွာ တတ္ထေဝ ပါတေယျ, ဧဝံ ဒီဃာယုကကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တဿ ဥပစ္ဆေဒကကမ္မံ အာယုံ ဆိန္ဒတိ။ ကိံ ကရောတိ? စောရာနံ အဋဝိံ ပဝေသေတိ, ဝါဠမစ္ဆောဒကံ ဩတာရေတိ, အညတရံ ဝါ ပန သပရိဿယဋ္ဌာနံ ဥပနေတိ, ဣဒံ **ဥပစ္ဆေဒကကမ္မံ** နာမ, "ဥပဃာတကံ"န္တိပိ ဧတဿေဝ နာမံ။

ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကံ ပန ကမ္မံ **ဇနကကမ္မံ** နာမ။ အပ္ပဘောဂကုလာဒီသု နိဗ္ဗတ္တဿ ဘောဂသမ္ပဒါဒိကရဏေန ဥပတ္ထမ္ဘကကမ္မံ **ဥပတ္ထမ္ဘကကမ္မံ** နာမ။

ဣမေသု စတူသု ပုရိမာနိ ဒွေ အကုသလာနေဝ, ဇနကံ ကုသလမ္ပိ အကုသလမ္ပိ, ဥပတ္ထမ္ဘကံ ကုသလမေဝ။ တတ္ထ ဟဏာတိဟတကမ္မံ ဥပစ္ဆေဒကကမ္မေန အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကံ ဟောတိ။ ဟဏာတိဟတိနာ တ ကတံ ကုသလကမ္မံ ဥဠာရံ န ဟောတိ, ဒီဃာယုကပဋိသန္ဓိံ ဇနေတုံ န သက္ကောတိ။ ဧဝံ ဟဏာတိဟတော အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိမေဝ တ နိယာမေတွာ အပ္ပာယုကံ ကရောတိ, သန္နိဋ္ဌာနစေတနာယ တ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ပုဗ္ဗာပရစေတနာဟိ ဝုတ္တနယေန အပ္ပာယုကော ဟောတိ။

ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒာ တိ ဇွေ ပရိတ္တကမ္မေနပိ နိဗ္ဗတ္တံ ပဝတ္တေ ဇာံ ဟဏာတိ ဟတာ ဝိရတိကမ္မံ အာဂန္တွာ အတ္တတော ဇေံ ဝဒတိ နာမ – ''သစာဟံ ပဌမတရံ ဇာနေယ္ယံ, န တေ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တိတုံ ဒဒေယ္ယံ, ဒေဝလောကေယေဝ တံ နိဗ္ဗတ္တာပေယ္ယံ။ ဟောတု, တွံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဗ္ဗတ္တိ, အဟံ ဥပတ္ထမ္ဘကကမ္မံ နာမ ထမ္ဘံ တေ ကရိဿာမီ''တိ ဥပတ္ထမ္ဘံ ကရောတိ။ ကိံ ကရောတိ? ပရိဿယံ နာသေတိ, ဘောဂေ ဥပ္ပဟာဒေတိ။

တတ္ထ အရကဿ မာတုကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ မာတာပိတူနံ သုခမေဝ သာတမေဝ ဟောတိ။ ယေပိ ပကတိယာ မနုဿာမနုဿပရိဿယာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေ အပဂစ္ဆန္တိ။ ဇေံ ပရိဿယံ နာသေတိ။ အရကဿ ပန မာတုကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂေဟေ ဘောဂာနံ ပမာဏံ န ဟောတိ, နိဓိကုမ္ဘိယော ပုရတောပိ ပစ္ဆတောပိ ဂေဟံ ပဝဋ္ဋမာနာ ပဝိသန္တိ။ မာတာပိတရော ပရေဟိ ဌပိတနေဿာပိ သမ္မုခီဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဓေနုယော ဗဟုခီရာ ဟောန္တိ, ကေဏာ သုခသီလာ ဟောန္တိ, ဝပ္ပဋ္ဌာနေ သဿာနိ သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဝဍ္ဍိယာ တ သမ္ပယုတ္တံ, တာဝကာလိကံ တ ဒိန္နံ ဓနံ အစောဒိတာ သယမေဝ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ, အသာဒယော သုဝစာ ဟောန္တိ, ကမ္မန္တာ န ပရိဟာယန္တိ။ အရကော ဂဗ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာရံ လဘတိ, ကောမာရိကဝေဇ္ဇာ သန္နိဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဂဟပတိကုလေ ဇာတော သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, အမစ္စကုလာဒီသု ဇာတော သေနာပတိဋ္ဌာနာဒီနိ လဘတိ။ ဇေံ ဘောဂေ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော အပရိဿယော သဘောဂေ စိရံ ဇီဝတီတိ။ ဇေံ အဟဏာတိဟတကမ္မံ ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကံ ဟောတိ။

အဟဏာတိဟတိနာ တ ကတံ အညမ္ပိ ကုသလံ ဥဋ္ဌာရံ ဟောတိ, ဒီဃာယုကပဋိသန္ဓိံ ဇနေတုံ သက္ကောတိ, ဇဝမ္ပိ ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကံ ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိမေဝ တ နိယာမေတွာ ဒီဃာယုကံ ကရောတိ။ သန္နိဋ္ဌာနစေတနာယ တ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ပုဗ္ဗာပရစေတနာဟိ ဝုတ္တနယေန ဒီဃာယုကော ဟောတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဥှာဝိဿဇ္ဇနေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟေဌနကမ္မာဒီနိပိ ဟိ ပဝတ္တေ အာဂန္တွာ အတ္တတော တထေဝ ဝဒမာနာနိ ဝိယ ဥပပီဠနေန နိဗ္ဗောဂတံ အာဟဒေတွာ ပဋိဇဂ္ဂနံ အလဘန္တဿ ရောဂုပ္ပာဒနာဒီဟိ တ, ဝိဟေဌကာဒီဟိ ကတဿ ကုသလဿ အနုဋ္ဌာရတာယ တ, အာဒိတောဝ ပဋိသန္ဓိနိယာမနေန တ, ဝုတ္တနယေနေဝ ပုဗ္ဗာပရစေတနာဝသေန တ ဗဟွာတဗာဓတာဒီနိ ကရောန္တိ, အဟဏာတိဟတော ဝိယ စ အဝိဟေဌနာဒီနိပိ အပ္ပာဗာဓတာဒီနီတိ။

၂၉၃. ဇွေ ပန **ဣဿာမနကော** တိ ဣဿာသမ္ပယုတ္တစိတ္တော။ **ဥပဒုဿတီ** တိ ဣဿာဝသေနေဝ ဥပက္ကောသန္တော ဒုဿတိ။ **ဣဿံ ဗန္ဓတီ** တိ ယဝကလာပံ ဗန္ဓန္တော ဝိယ ယထာ န နဿတိ ဇေံ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဌပေတိ။ **အပ္ပေသက္ခော** တိ အပ္ပပရိဝါရော, ရတ္တိံ ခိတ္တော ဝိယ သရော န ပညာယတိ, ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္တော နိသီဒိတွာ ဥဒကအာယကမ္ပိ န လဘတိ။

၂၉၄. **န အတာ ဟောတီ**တိ မစ္ဆရိယဝသေန န အတာ ဟောတိ။ **တေန ကမ္မေနာ** တိ တေန မစ္ဆရိယကမ္မေန။

၂၉၅. **အဘိတဒေတဗ္ဗ** န္တိ အဘိတဒနာရဟံ ဗုဒ္ဓံ တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ တ အရိယသာဝကံ တ။ **ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗာ** ဒီသုပိ ဇေသေဝ နယော။ ဣမသ္မိံ ပန ပဥှာဝိဿဇ္ဇနေ ဥပပီဠကဥပတ္ထမ္ဘကကမ္မာနိ န ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ ပဝတ္တေ နီစကုလိနံ တ ဥစ္စာကုလိနံ တ သက္ကာ ကာတုံ, ပဋိသန္ဓိမေဝ ပန နိယာမေတွာ နီစကုလိယံ ကမ္မံ နီစကုလေ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဥစ္စာကုလိယံ ကမ္မံ ဥစ္စာကုလေ။

၂၉၆. **န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတီ** တိ ဇွေ ပန အပရိပုစ္ဆနေန နိရယေ န နိဗ္ဗတ္တတိ။ အပရိပုစ္ဆကော ပန ''ကိံ ကာတဗ္ဗံ, ကိံ န ကာတဗ္ဗ''န္တိ န ဇာနာတိ, အဇာနန္တော ကာတဗ္ဗံ န ကရောတိ, အကာတဗ္ဗံ ကရောတိ။ တေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ဣတရော သဂ္ဂေ။ **ဣတိ ခေါ, မာဏဝ။ပေ။ ယဒိဒံ ဟီနပ္ပဏီတတာယာ** တိ သတ္ထာ ဒေသနံ ယထာနုသန္ဓိံ ပာပေသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုဘသုတ္တန္တိပိ ဝုစ္စတိ။

၆. မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **မောဃ**န္တိ တုစ္ဆံ အဖလံ။ **သစ္စ**န္တိ တထံ ဘူတံ။ ဣဒဉ္စ ဧတေန န သမ္မုခါ သုတံ, ဥပါလိသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၅၆) ပန – “မနောကမ္မံ မဟာသာဝဇ္ဇတရံ ပညပေမိ ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ, နော တထာ ကာယကမ္မံ နော တထာ ဝစီကမ္မ”န္တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ အတ္ထိ, သာ ကထာ တိတ္ထိယာနံ အန္တရေ ပာကဋာ ဇာတာ, တံ ဂဟေတွာ ဧသ ဝဒတိ။ **အတ္ထိ စ သာ သမာပတ္တီ**တိ ဣဒံ – “ကထံ နု ခေါ, ဘော, အဘိသညာနိရောဓော ဟောတီ”တိ ပေါဋ္ဌပါဒသုတ္တေ (ဒီ. နိ. ၁.၄၀၆ အာဒယော) ဥပ္ပန္နံ အဘိသညာနိရောဓကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **န ကိဉ္စိ ဝေဒိယတီ** တိ ဧကဝေဒနမ္ပိ န ဝေဒိယတိ။ **အတ္ထိ စ ခေါ** တိ ထေရော နိရောဓသမာပတ္တိံ သန္ဓာယ အနုဇာနာတိ။ **ပရိရက္ခိတဗ္ဗ**န္တိ ဂရဟတော မောစနေန ရက္ခိတဗ္ဗံ။ သဉ္စေတနာ အဿ အတ္ထီတိ **သဉ္စေတနိကံ,** သာဘိသန္ဓိကံ သဉ္စေတနိကကမ္မံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခံ သော** တိ ထေရော “အကုသလမေဝ သန္ဓာယ ပရိဗ္ဗာဇကော ပုစ္ဆတီ”တိ သညာယ ဧဝံ ဝဒတိ။

ဒဿနမ္ပိ ခေါ အဟ န္တိ ဘဂဝတ စတုရင်္ဂေပိ အန္ဓကာရေ သမန္တာ ယောဇနဋ္ဌာနေ တိလမတ္တမ္ပိ သင်္ခါရံ မံသစက္ခုနာဝ ပဿတိ, အယဉ္စ ပရိဗ္ဗာဇကော န ဒူရေ ကဝုတမတ္တဗ္ဘန္တရေ ဝသတိ, ကသ္မာ ဘဂဝတ ဧဝမာဟာတိ? သမာဂမဒဿနံ သန္ဓာယေဝမာဟ။

၂၉၉. ဥဒာယီတိ လာလုဒာယီ။ **တံ ဒုက္ခသ္မိ** န္တိ သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခမေဝ။ ဣတိ ဣမံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ကိလေသဒုက္ခံ သင်္ခါရဒုက္ခံ သန္ဓာယ “သစေ ဘာသိတံ ဘဝေယျ ဘဂဝတ”တိ ပုစ္ဆတိ။

၃၀၀. ဥမ္မင်္ဂ န္တိ ပဉှာဥမ္မင်္ဂံ။ **ဥမ္မုဇ္ဇမာနော** တိ သီသံ နီဟရမာနော။ **အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိဿတီ** တိ အနုပါယေန သီသံ နီဟရိဿတိ။ ဣဒဉ္စ ပန ဘဂဝတ ဇာနန္တော နေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ န စေတောပရိယညာဏေန န သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဇာနိ, အဓိပ္ပာယေနေဝ ပန အညာသိ။ ကထေန္တဿ ဟိ အဓိပ္ပာယော နာမ သုဝိဇာနော ဟောတိ, ကထေတုကာမော ဂီဝံ ပဂ္ဂဏှာတိ, ဟနုကံ စာလေတိ, မုခမဿ ဖန္ဒတိ, သန္နိသီဒိတုံ န သက္ကောတိ။ ဘဂဝတ တဿ တံ အာကာရံ ဒိသွာ “အယံ ဥဒာယီ သန္နိသီဒိတုံ န သက္ကောတိ, ယံ အဘူတံ, တဒေဝ ကထေဿတီ”တိ ဩလောကေတွာဝ အညာသိ။ **အာဒိံ ယေဝ**တိအာဒိမှိယေဝ။ **တိဿော ဝေဒနာ** တိ “ကိံ သော ဝေဒိယတီ”တိ? ပုစ္ဆန္တေန “တိဿော ဝေဒနာ ပုစ္ဆာမီ”တိ ဧဝံ ဝိဘဇိတွာဝ တိဿော ဝေဒနာ ပုစ္ဆိတာ။ **သုခဝေဒနိယ**န္တိ သုခဝေဒနာယ ပစ္စယဘူတံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဧတ္ထ စ ကာမာဝစရကုသလတော သောမနဿသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စတဿော စေတနာ, ဟေဋ္ဌာတိကဇ္ဈာနစေတနာတိ ဧဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု သုခဝေဒနာယ ဇနနတော **သုခဝေဒနိယံ ကမ္မံ** နာမ။ ကာမာဝစရဉ္စေတ္ထ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ ဧကန္တေန သုခံ ဇနေတိ, ပဝတ္တေ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ အဒုက္ခမသုခမ္ပိ။

အကုသလစေတနာ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု ဒုက္ခဿေဝ ဇနနတော **ဒုက္ခဝေဒနိယံ ကမ္မံ** နာမ။ ကာယဒွါရေ ပဝတ္တေယေဝ စေတံ ဧကန္တေန ဒုက္ခံ ဇနေတိ, အညတ္ထ အဒုက္ခမသုခမ္ပိ, သာ ပန ဝေဒနာ အနိဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသုယေဝ အာရမ္မဏေသု ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဒုက္ခာတွေဝ သင်္ခံ ဂတာ။

ကာမာဝစရကုသလတော ပန ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စတဿော စေတနာ, ရူပါဝစရကုသလတော စတုတ္ထဇ္ဈာနစေတနာတိ ဧဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု တတိယဝေဒနာယ ဇနနတော **အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ ကမ္မံ** နာမ။ ဧတ္ထ စ ကာမာဝစရံ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ ဧကန္တေန အဒုက္ခမသုခံ ဇနေတိ, ပဝတ္တေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ သုခမ္ပိ။ အပိစ သုခဝေဒနိယကမ္မံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝသေန ဝဋ္ဋတိ, တထာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ, ဒုက္ခဝေဒနိယံ ပဝတ္တိဝသေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတဿ ပန ဝသေန သဗ္ဗံ ပဝတ္တိဝသေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။

တေသု ဘဂဝတ တိ ထေရော တထာဂတေန မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂကထနတ္ထံ အာလယော ဒဿိတော, တထာဂတံ ယာစိတွာ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏံ ဘိက္ခူသင်္ဃဿ ပကာသေတုံ ကရိဿာမီတိ စိန္တေတွာ အနုသန္ဓိကုသလတာယ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂ** န္တိ မဟာကမ္မဝိဘဇနံ။ **ကတမေ စတ္တာရော။ပေ.။ ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော။ပေ.။ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ**တိ ဣဒံ န မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏဘာဇနံ, မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏဘာဇနတ္ထာယ ပန မာတိကာဌပနံ။

၁၀၁. **ဣဓာနန္ဒ , ဧကစ္စော သမဏော ဝါ** တိ ဟဒ္ဓိယေကဝော အနုသန္ဓိ။ ဣဒဉှိ ဘဂဝတ – ''ဒိဗ္ဗစက္ခုကာ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဣဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဣမံ ပစ္စယံ လဘိတွာ ဣဒံ ဒဿနံ ဂဏှန္တီ''တိ ပကာသနတ္ထံ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အာတပ္ပ** န္တိအာဒီနိ ပဉ္စပိ ဝီရိယဿေဝ နာမာနိ။ **စေတောသမာဓိ** န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုသမာဓိံ။ **ပဿတီ** တိ ''သော သတ္တော ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ ဩလောကေန္တော ပဿတိ။ **ယေ အညထာ**တိ ယေ ''ဒသန္နံ ကုသလာနံ ကမ္မပထာနံ ပူရိတတ္တာ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ''တိ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏန္တိ ဝဒတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝိဒိတ** န္တိ ပာကဋံ။ **ထာမသာ**တိ ဒိဋ္ဌိထာမေန။ **ပရာမာသာ**တိ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန။ **အဘိနိဝိဿ ဝောဟရတီ** တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာဒိယိတွာ ဝောဟရတိ။

၁၀၂. **တတြာနန္ဒာ** တိ ဣဒမ္ပိ န မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏဿ ဘာဇနံ, အထ ခွာဿ မာတိကာဌပနမေဝ။ ဧတ္ထ ပန ဧတေသံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ဝစနေ ဧတ္တကာ အနုညာတာ, ဧတ္တကာ အနနုညာတာတိ ဣဒံ ဒဿိတံ။ တတ္ထ **တတြာ** တိ တေသု စတူသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု။ **ဣဒမဿာ** တိ ဣဒံ ဝစနံ အဿ။ **အညထာ**တိ အညေနာကာရေန။ ဣတိ ဣမေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဒွေ ဒွေ ဌာနေသု အနုညာတာ, ဒွီသု အနနုညာတာတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အနုညာ နာနုညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၀၃. ဧဝံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ဝစနေ အနုညာ စ အနနုညာ စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏံ ဝိဘဇန္တော **တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော** တိအာဒိမာဟ။

ပုဗ္ဗေ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတီ တိ ယံ ဣမိနာ ဒိဗ္ဗစက္ခုကေန ကမ္မံ ကရောန္တော ဒိဋ္ဌော, တတော ပုဗ္ဗေ ကတံ။ ပုဗ္ဗေ ကတေနပိ ဟိ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ပစ္ဆာ ကတေနပိ နိဗ္ဗတ္တတိ, မရဏကာလေ ဝါ ပန – ''ခန္ဓော သေဋ္ဌော သိဝေ သေဋ္ဌော, ပိတာမဟော သေဋ္ဌော, ဣဿရာဒီဟိ ဝါ လောကော ဝိသဋ္ဌော''တိအာဒိနာ မိစ္ဆာဒဿနေနပိ နိဗ္ဗတ္တတေဝ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ယံ တတ္ထ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတိ, တဿ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ, ယံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ, တဿ ဥပပဇ္ဇိတွာ, ယံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ, တဿ အပရသ္မိံ ပရိယာယေ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

ဣတိ အယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧကံ ကမ္မရာသိံ ဧကဉ္စ ဝိပါကရာသိံ အဒ္ဒသ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမိနာ အဒိဋ္ဌေ တယော ကမ္မရာသီ, ဒွေ စ ဝိပါကရာသီ အဒ္ဒသ။ ဣမိနာ ပန ဒိဋ္ဌေ အဒိဋ္ဌေ စ စတ္တာရော ကမ္မရာသီ တယော စ ဝိပါကရာသီ အဒ္ဒသ။ ဣမာနိ သတ္တ ဌာနာနိ ဇာနနဉာဏံ တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏံ နာမ။ ဒုတိယဝါရေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကေန ကိဉ္စိ န ဒိဋ္ဌံ , တထာဂတေန ပန တယော ကမ္မရာသီ, ဒွေ စ ဝိပါကရာသီ ဒိဋ္ဌာတိ။ ဣမာနိပိ ပဉ္စ ပစ္စတ္တဋ္ဌာနာနိ ဇာနနဉာဏံ တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂဉာဏံ နာမ။ သေသဝါရဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။

အဘဗ္ဗ န္တိ ဘူတဝိရဟိတံ အကုသလံ။ **အဘဗ္ဗာဘာသ** န္တိ အဘဗ္ဗံ အာဘာသတိ အဘိဘဝတိ ပဋိဗာဟတီတိ အတ္ထော။ ဗဟုကသ္မိဉှိ အကုသလကမ္မေ အာယူဟိတေ ဗလဝကမ္မံ ဒုဗ္ဗလကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ ဣဒံ အဘဗ္ဗဉ္စေဝ အဘဗ္ဗာဘာသဉ္စ။ ကုသလံ ပန အာယူဟိတွာ အာသန္နေ အကုသလံ ကတံ ဟောတိ, တံ ကုသလဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ, ဣဒံ အဘဗ္ဗံ ဘဗ္ဗာဘာသံ။ ဗဟုမှိ ကုသလေ အာယူဟိတေပိ ဗလဝကမ္မံ ဒုဗ္ဗလကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ, ဣဒံ ဘဗ္ဗဉ္စေဝ ဘဗ္ဗာဘာသဉ္စ။ အကုသလံ ပန အာယူဟိတွာ အာသန္နေ ကုသလံ ကတံ ဟောတိ, တံ အကုသလဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ အတ္တနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတိ, ဣဒံ ဘဗ္ဗံ အဘဗ္ဗာဘာသံ။

အပိစ ဥပဋ္ဌာနာကာရေနေပေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အဘဗ္ဗတော အာဘာသတိ ဥပဋ္ဌာတီတိ **အဘဗ္ဗာဘာသံ** ။ တတ္ထ ''ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပာဏာတိပာတီ''တိအာဒိနာ နယေန စတ္တာရော ပုဂ္ဂ

လာ ဝုတ္တာ, တေသု ပဌမဿ ကမ္မံ အဘဗ္ဗံ အဘဗ္ဗာဘာသံ, တဥ္ဟိ အကုသလတ္တာ အဘဗ္ဗံ, တဿ စ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိကာရဏဘူတံ အကုသလံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဒုတိယဿ ကမ္မံ အဘဗ္ဗံ ဘဗ္ဗာဘာသံ, တဥ္ဟိ အကုသလတ္တာ အဘဗ္ဗံ။ တဿ ပန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ အညတိတ္ထိယာနံ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိကာရဏဘူတံ ကုသလံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဣတရသ္မိမ္ပိ ကမ္မဒ္ဒယေ ဧသေဝ နယော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေဒိတဗ္ဗာနီ** တိ သဟဝိပဿနေန မဂ္ဂေန ဇာနိတဗ္ဗာနိ။ **မနောပဝိစာရာ**တိ ဝိတက္ကဝိစာရာ။ ဝိတက္ကုပ္ပာဒကဥ္ဟိ မနော ဣဓ မနောတိ အဓိပ္ပေတံ, မနဿ ဥပဝိစာရာတိ မနောပဝိစာရာ။ **သတ္တပဒာ**တိ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋနိဿိတာနံ သတ္တာနံ ပဒါ။ ဧတ္ထ ဟိ အဋ္ဌာရသ ဝဋ္ဋပဒာ နာမ, အဋ္ဌာရသ ဝိဝဋ္ဋပဒာ နာမ, တေပိ သဟဝိပဿနေန မဂ္ဂေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယောဂ္ဂါစရိယာန** န္တိ ဟတ္ထိယောဂ္ဂါဒိအာစာရသိက္ခာပကာနံ, ဒမေတဗ္ဗဒမကာနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝိဘင်္ဂေယေဝ အာဝိဘဝိဿတိ။ **အယမုဒ္ဒေသော** တိ ဣဒံ မာတိကာဋ္ဌပနံ။

၃၀၅. စက္ခာယတနာ ဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာနိ။ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိ ကုသလာကုသလဝိပါကတော ဒွေ စက္ခုဝိညာဏာနိ။ သေသပဉ္စဝိညာဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမာနိ ပန ဒသ ဌပေတွာ သေသံ ဣဓ မနောဝိညာဏံ နာမ။

စက္ခုသမ္ဖဿော တိ စက္ခုမှိ သမ္ဖဿော။ စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တသမ္ဖဿဿေတံ အဓိဝစနံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ဒိသွာ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **သောမနဿဋ္ဌာနိယ** န္တိ သောမနဿဿ အာရမ္မဏဝသေန ကာရဏဘူတံ။ **ဥပဝိစရတီ**တိ တတ္ထ ဝိစာရပဝတ္တနေန ဥပဝိစရတိ, ဝိတက္ကော တံသမ္ပယုတ္တော စာတိ ဣမိနာ နယေန အဋ္ဌာရသ ဝိတက္ကဝိစာရသင်္ခါတာ မနောပဝိစာရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဆ သောမနဿုပဝိစာရာ**တိ ဧတ္ထ ပန သောမနဿေန သဒ္ဓိံ ဥပဝိစရန္တီတိ သောမနဿုပဝိစာရာ။ သေသပဒဒ္ဒယေပိ ဧသေဝ နယော။

၃၀၆. ဂေဟသိတာနီတိ ကာမဂုဏနိဿိတာနိ။ **နေက္ခမ္မသိတာနီ** တိ ဝိပဿနာနိဿိတာနိ။ **ဣဋ္ဌာန** န္တိ ပရိယေသိတာနံ။ **ကန္တာန** န္တိ ကာမိတာနံ။ **မနောရမာန**န္တိ မနော ဧတေသု ရမတီတိ မနောရမာနိ, တေသံ မနောရမာနံ။ **လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာန**န္တိ တဏှာပဋိသံယုတ္တာနံ။ **အတီတ**န္တိ ပဋိလဒ္ဓံ ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ တာဝ အာရဗ္ဘ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတု, အတီတေ ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ အတီတေပိ – "ယထာဟံ ဧတရဟိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ အနုဘဝါမိ, ဧဝံ ပုဗ္ဗေပိ အနုဘဝိ"န္တိ အနုဿရန္တဿ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အနိစ္စတန္တိ အနိစ္စာကာရံ။ **ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓ**န္တိ ပကတိဝိဇဟနေန ဝိပရိဏာမံ, ဝိဂစ္ဆနေန ဝိရာဂံ, နိရုဇ္ဈနေန နိရောဓံ။ **သမ္မပ္ပညာယာ** တိ ဝိပဿနာပညာယ။ **ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ သောမနဿ** န္တိ ဣဒံ ရညော ဝိယ အတ္တနော သိရိသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေန္တဿ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နဿ သင်္ခါရာနံ ဘေဒံ ပဿတော သင်္ခါရဂတမှိ တိက္ခေ သူရေ ဝိပဿနာဉာဏေ ဝဟန္တေ ဥပ္ပန္နသောမနဿံ "နေက္ခမ္မသိတံ သောမနဿ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"သုညာဂာရံ ပဝိဋ္ဌဿ, သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတီ ဟောတိ, သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

ယတော ယတော သမ္မသတိ, ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

လဘတိ ပီတိပာမောဇ္ဇံ၊ အမတန္တံ ဝိဇာနတ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၃-၃၇၄)။

ဣမာနီတိ ဣမာနိ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နဿ ဥပ္ပန္နာနိ ဆ ဂေဟဿိတာနိ သောမနဿာနိ။

၃၀၇. **အတီတ**န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နံ တာဝ ပတ္ထေတွာ အလဘန္တဿ အေမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတု, အတီတေ ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ အတီတေပိ “ယထာဟံ ဧတရဟိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ ပတ္ထေတွာ န လဘာမိ, ဧဝံ ပုဗ္ဗေပိ ပတ္ထေတွာ န လဘိ”န္တိ အနုဿရန္တဿ ဗလဝဒေမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု တိ အနုတ္တရဝိမောက္ခော နာမ အရဟတ္တံ, အရဟတ္တေ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေန္တဿ သာတိ အတ္ထော။ **အာယတန**န္တိ အရဟတ္တာယတနံ။ **ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော** တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေန္တဿ။ တံ ပနေတံ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣတိ ပတ္ထနာမူလကတ္တာ “ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော”တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမာနိ ဆ နေက္ခမ္မဿိတာနိ ဒေမနဿာနီ**တိ ဣမာနိ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ အရဟတ္တေ ပိဟံ ပဋ္ဌပေတွာ တဒဓိဂမာယ အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿနံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဥဿုက္ကာပေတုံ အသက္ကောန္တဿ – “ဣမမ္ပိ ပက္ခံ ဣမမ္ပိ မာသံ ဣမမ္ပိ သံဝစ္ဆရံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတုံ နာသက္ခိ”န္တိ အနုသောစတော ဂာမန္တပဗ္ဘာရဝာသိ မဟာသီဝတ္ထေရဿ ဝိယ အဿုဓာရာပဝတ္တနဝသေန ဥပ္ပန္နဒေမနဿာနိ ဆ နေက္ခမ္မဿိတဒေမနဿာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဝတ္ထု ပန **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ** သက္ကပဉှဝဏ္ဏနာယံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၆၁) ဝိတ္ထာရိတံ, ဣစ္ဆန္တေန တတော ဂဟေတဗ္ဗံ။

၃၀၈. **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ** တိ ဧတ္ထ ဥပေက္ခာ နာမ အညာဏုပေက္ခာ။ **အနောဓိဇိနဿ** တိ ကိလေသောဓိံ ဇိနိတွာ ဌိတတ္တာ ခီဏာသဝေ ဩဓိဇိနော နာမ, တသ္မာ အခီဏာသဝဿာတိ အတ္ထော။ **အဝိပာကဇိနဿာ** တိ ဧတ္ထပိ အာယတိံ ဝိပာကံ ဇိနိတွာ ဌိတတ္တာ ခီဏာသဝောဝ ဝိပာကဇိနော နာမ, တသ္မာ အခီဏာသဝဿေဝါတိ အတ္ထော။ **အနာဒီနဝဒဿာဝိနော**တိအာဒီနဝတော ဥပဒ္ဒဝတော အပဿန္တဿ။ **ဣမာ ဆ ဂေဟဿိတာ ဥပေက္ခာ**တိ ဣမာ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ ဂုဠပိဏ္ဍကေ နိလီနမက္ခိကာ ဝိယ ရူပာဒီနိ အနတိဝတ္တမာနာ တတ္ထ လဂ္ဂာ လဂ္ဂိတာ ဟုတွာ ဥပ္ပန္နာ ဥပေက္ခာ ဆ ဂေဟဿိတာ ဥပေက္ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ရူပံ သာ အတိဝတ္တတီ တိ ရူပံ သာ အနတိက္ကမတိ, တတ္ထ နိကန္တိဝသေန န တိဋ္ဌတိ။ **ဣမာ ဆ နေက္ခမ္မဿိတာ ဥပေက္ခာ**တိ ဣမာ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ ဣဋ္ဌေ အရဇ္ဇန္တဿ, အနိဋ္ဌေ အဒုဿန္တဿ, အသမပေက္ခနေ အသမ္မုယှန္တဿ, ဥပ္ပန္နဝိပဿနာ-ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဆ နေက္ခမ္မဿိတာ ဥပေက္ခာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၀၉. **တတြ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ပဇဟထာ** တိ တေသု ဆတ္တိံသသတ္တပဒေသု အဋ္ဌာရသ နိဿာယ အဋ္ဌာရသ ပဇဟထာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ – “တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မဿိတာနီ”တိအာဒိမာဟ။ **နိဿာယ အာဂမ္မ**ာတိ ပဝတ္တနဝသေန နိဿာယ စေဝ အာဂမ္မ စ။ **ဧဝမေတေသံ သမတိက္ကမော ဟောတီ**တိ ဧဝံ နေက္ခမ္မဿိတာနံ ပဝတ္တနေန ဂေဟဿိတာနိ အတိက္ကန္တာနိ နာမ ဟောန္တိ။

ဧဝံ သရိက္ခကေနေဝ သရိက္ခကံ ဇဟာပေတွာ ဣဒါနိ ဗလဝတာ ဒုဗ္ဗလံ ဇဟာပေန္တော – “တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မဿိတာနိ သောမနဿာနီ”တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ နေက္ခမ္မဿိတသောမနဿေဟိ နေက္ခမ္မဿိတဒေမနဿာနိ , နေက္ခမ္မဿိတဥပေက္ခာဟိ စ နေက္ခမ္မဿိတသောမနဿာနိ ဇဟာပေန္တေန ဗလဝတာ ဒုဗ္ဗလပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

ဧတ္ထ ပန ဌတွာ ဥပေက္ခာကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – အဋ္ဌသု ဟိ သမာပတ္တီသု ပဌမာဒီနိ စ တီဏိ ဈာနာနိ, သုဒ္ဓသင်္ခာရေ စ ပာဒကေ ကတွာ ဝိပဿနံ အာရဒ္ဓာနံ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ သောမနဿသဟဂတာ ဝာ ဟောတိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဝာ, ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ပန သောမနဿသဟဂတာဝ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနာဒီနိ ပာဒကာနိ ကတွာ ဝိပဿနံ အာရဒ္ဓာနံ ပဉ္စန္နံ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ ပုရိမသဒိသာဝ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ပန ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဟောတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ

– ''ယာ ဆ နေကၡမၼသိတာ ဥပေကၡာ, တာ နိႆာယ တာ အာဂမၼ, ယာနိ ဆ နေကၡမၼသိတာနိ သောမနႆာနိ, တာနိ ပဇဟာထာ''တိ ဝုတ္တံ။ န ကေဝလဥၥ ဓေပဋိပႏၷႆ ဘိကၡုေနာ အယံ ဝိပႆနာယ ဝေဒနာဝိသေသောဝ ဟောတိ, အရိယမဂ္ဂေပိ ပန ဈာနင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂာနမ္ပိ ဝိသေသော ဟောတိ။

ကော ပနေတံ ဝိသေသံ နိယမေတိ? ကေစိ တာဝ ထေရာ ဝိပႆနာပာဒကဇ္ဈာနံ နိယမေတီတိ ဝဒန္တိ, ကေစိ ဝိပႆနာယ အာရမၼဏဘူတာ ခႏၶာ နိယမေႏ္တီတိ ဝဒန္တိ, ကေစိ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတီတိ ဝဒန္တိ။ တေသမ္ပိ တေဒေ အယမေဝ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝုဋ္ဌာနကမိနီဝိပႆနာ နိယမေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိနိစ္ဆယကထာ ပနေတ္ထ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** သင်္ခာရုပေကၡာနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာဝ။

၃၁၀. နာနတ္တာ တိ နာနာ ဗဟူ အနေကပ္ပကာရာ။ **နာနတ္တသိတာ** တိ နာနာရမၼဏနိႆိတာ။ **ဧကတ္တာ**တိ ဧကာ။ **ဧကတ္တသိတာ**တိ ဧကာရမၼဏနိႆိတာ။ ကတမာ ပနာယံ ဥပေကၡာတိ? ဟေဋ္ဌာ တာဝ အညာဏုပေကၡာ ဝုတ္တာ, ဥပရိ ဆဠင်္ဂုပေကၡာ ဝကၡတိ, ဣဓ သမထဥပေကၡာ, ဝိပႆနုပေကၡာတိ ဒွေဝ ဥပေကၡာ ဂဟိတာ။

တတ္ထ ယသ္မာ အညာဝ ရူပေသု ဥပေကၡာ, အညာဝ သဒ္ဒာဒီသု, န ဟိ ယာ ရူပေ ဥပေကၡာ, သာ သဒ္ဒာဒီသု ဟောတိ။ ရူပေ ဥပေကၡာ စ ရူပမေဝ အာရမၼဏံ ကရောတိ , န သဒ္ဒာဒယော။ ရူပေ ဥပေကၡာဘာဝဥၥ အညာ သမထဥပေကၡာ ပထဝီကသိဏံ အာရမၼဏံ ကတ္ဝာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အညာ အာပောကသိဏာဒီနိ။ တသ္မာ နာနတ္တံ နာနတ္တသိတံ ဝိဘဇန္တော **အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေကၡာ ရူပေသူ**တိအာဒိမာဟ ။ ယသ္မာ ပန ဒွေဝ တ တီဏိ တ အာကာသာနဥ္စာယတနာနိ တ ဝိညာဏဥ္စာယတနာဒီနိ တ နတ္ထိ, တသ္မာ ဧကတ္တံ ဧကတ္တသိတံ ဝိဘဇန္တော **အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေကၡာ အာကာသာနဥ္စာယတနနိႆိတာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ အာကာသာနဥ္စာယတနဥပေကၡာ သမ္ပယုတ္တဝသေန အာကာသာနဥ္စာယတနနိႆိတာ, အာကာသာနဥ္စာယတနခႏ္ဓေ ဝိပႆႏ္တႆ ဝိပႆနုပေကၡာ အာရမၼဏဝသေန အာကာသာနဥ္စာယတနနိႆိတာ။ သေသာသုပိ ဧသေဝ နယော။

တံ ပဇဟထာတိ ဧတ္ထ အရူပာဝစရသမာပတ္တိဥပေကၡာယ ရူပာဝစရသမာပတ္တိဥပေကၡံ ပဇဟာပေတိ, အရူပာဝစရဝိပႆနုပေကၡာယ ရူပာဝစရဝိပႆနုပေကၡံ။

အတမၼယတ န္တိ ဧတ္ထ တမၼယတာ နာမ တဏှာ, တႆာ ပရိယာဒါနတော ဝုဋ္ဌာနကမိနီဝိပႆနာ အတမၼယတာတိ ဝုစ္စတိ။ **တံ ပဇဟထာ**တိ ဣဓ ဝုဋ္ဌာနကမိနီဝိပႆနာယ အရူပာဝစရသမာပတ္တိဥပေကၡဥၥ ဝိပႆနုပေကၡဥၥ ပဇဟာပေတိ။

၃၁၁. ယဒရိယောတိ ယေ သတိပဋ္ဌာနေ အရိယော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော သေဝတိ။ တတ္ထ တီသု ဌာနေသု သတိံ ပဋ္ဌပေန္တော သတိပဋ္ဌာနေ သေဝတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **န သုႆူသန္တီ** တိ သဒ္ဒဟိတ္ဝာ သောတုံ န ဣစ္ဆန္တိ။ **န အညာ**တိ ဇာနနတ္ထာယ စိတ္တံ န ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ **ဝေါက္ကမ္မာ** တိ အတိက္ကမိတ္ဝာ။ **သတ္ထု သာသနာ** တိ သတ္ထု ဩဝါဒံ ဂဟေတဗ္ဗံ ပူရေတဗ္ဗံ န မညႏ္တီတိ အတ္ထော။ **န စ အတ္တမနော**တိ န သကမနော။ ဧတ္ထ စ ဂေဟသိတဒောမနႆဝသေန အပ္ပတီတော ဟောတီတိ န ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အပ္ပဋိပႏ္နကေသု ပန အတ္တမနတာကာရဏာဿ အဘာဝေနေတံ ဝုတ္တံ။ **အနဝႆုတော** တိ ပဋိဃအဝႆဝေန အနဝႆုတော။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ သတိယာ စ ဉာဏေန စ သမန္နာဂတော ။ **ဥပေကၡကော** တိ ဆဠင်္ဂုပေကၡာယ ဥပေကၡကော။ **အတ္တမနော**တိ ဣဓာပိ ဂေဟသိတသောမနႆဝသေန ဥပ္ပိလာဝိတောတိ န ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ပဋိပႏ္နကေသု ပန အနတ္တမနတာကာရဏာဿ အဘာဝေနေတံ ဝုတ္တံ။ **အနဝႆုတော**တိ ရာဂဝႆဝေန အနဝႆုတော။

၃၁၂. သာရိတောတိ ဒမိတော။ **ဧကမေဝ ဒိသံ ဓာဝတီ**တိ အနိဝတ္တိတ္ဝာ ဓာဝန္တော ဧကံယေဝ ဒိသံ ဓာဝတိ, နိဝတ္တိတ္ဝာ ပန အပရံ ဓာဝိတုံ သက္ကောတိ။ **အဋ္ဌ ဒိသာ ဝိဓာဝတီ**တိ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ကာယေန အနိဝတ္တိတ္ဝာ တာဝ ဝိမောက္ခဝသေန ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အဋ္ဌ ဒိသာ ဝိဓာဝတိ, ပုရတ္ထာဘိမုခော တ ဒက္ခိဏာဒီသု အညတရဒိသာဘိမုခော တ နိသီဒိတ္ဝာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇတိယေဝာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂ**န္တိ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ, မာတိကဉ္စ ဝိဘဇနဉ္စာတိ အတ္ထော။ **ဥပပရိက္ခေယျာ**တိ တုလေယျ တီရေယျ ပရိဂ္ဂဏှေယျ ပရိစ္ဆိန္ဒေယျ။ **ဗဟိဒ္ဓာ**တိ ဗဟိဒ္ဓာအာရမ္မဏေသု။ **အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋ**န္တိ နိကန္တိဝသေန အာရမ္မဏေ တိဋ္ဌမာနံ ဝိက္ခိတ္တံ ဝိသဋံ နာမ ဟောတိ, တံ ပဋိသေဓေန္တော ဧဝမာဟ။ **အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတ**န္တိ ဂောစရဇ္ဈတ္တေ နိကန္တိဝသေန အသဏ္ဌိတံ။ **အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျာ**တိ အနုပါဒိယိတွာ အဂ္ဂဟေတွာ တံ ဝိညာဏံ န ပရိတဿေယျ။ ယထာ ဝိညာဏံ ဗဟိဒ္ဓာ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ, ဧဝံ ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ**တိ ဇာတိဇရာမရဏဿ စေဝ အဝသေသဿ စ ဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

၃၁၆. ရူပနိမိတ္တာနုသာရီတိ ရူပနိမိတ္တံ အနုဿရတိ အနုဓာဝတီတိ ရူပနိမိတ္တာနုသာရီ။

၃၁၈. ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတန္တိ နိကန္တိဝသေန အသဏ္ဌိတံ။ နိကန္တိဝသေန ဟိ အတိဋ္ဌမာနံ ဟာနဘာဂိယံ န ဟောတိ, ဝိသေသဘာဂိယမေဝ ဟောတိ။

၃၂၀. အနုပါဒါ ပရိတဿနာတိ သတ္ထာရာ ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ “ဥပါဒါပရိတဿနဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနုပါဒါအပရိတဿနဉ္စာ”တိ (သံ. နိ. ၃.၇) ဧဝံ ဂဟေတွာ ပရိတဿနာ, အဂ္ဂဟေတွာဝ အပရိတဿနာ စ ကထိတာ, တံ မဟာထေရော ဥပါဒါပရိတဿနမေဝ အနုပါဒါပရိတဿနန္တိ ကတွာ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ ကထံ ပနေသာ အနုပါဒါပရိတဿနာ ဟောတီတိ။ ဥပါဒါတဗ္ဗဿ အဘာဝတော။ ယဒိ ဟိ ကောစိ သင်္ခါရော နိစ္စော ဝါ ဓုဝေါ ဝါ အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယော ဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တကော အဘဝိဿ, အယံ ပရိတဿနာ ဥပါဒါပရိတဿနာဝ အဿ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ ဥပါဒါတဗ္ဗော သင်္ခါရော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ရူပံ အတ္တာတိအာဒိနာ နယေန ရူပါဒယော ဥပါဒိန္နာပိ အနုပါဒိန္နာဝ ဟောန္တိ။ ဧဝမေသာ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဥပါဒါပရိတဿနာပိ သမာနာ အတ္ထတော အနုပါဒါပရိတဿနာယေဝ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အညထာ ဟောတီတိ ပရိဝတ္တတိ ပကတိဇဟနေန နဿတိ, **ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တီ**တိ “မမ ရူပံ ဝိပရိဏတ”န္တိ ဝါ, “ယံ အဟု, တံ ဝတ မေ နတ္ထီ”တိ ဝါ အာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၄၂) နယေန ကမ္မဝိညာဏံ ရူပဿ ဘေဒါနုပရိဝတ္တိ ဟောတိ။ **ဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ**တိ ဝိပရိဏာမဿ အနုပရိဝတ္တနတော ဝိပရိဏာမာရမ္မဏစိတ္တတော ဇာတာ။ **ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပါဒါ**တိ တဏှာပရိတဿနာ စ အကုသလဓမ္မသမုပ္ပါဒါ စ။ **စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ကုသလစိတ္တံ ပရိယာဒိယိတွာ ဂဟေတွာ ခေပေတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ **ဥတ္တာသဝါ**တိ ဘယတာသေနပိ သဉတ္တာသော တဏှာတာသေနပိ သဉတ္တာသော။ **ဝိဃာတဝါ**တိ သဝိဃာတော သဒုက္ခော။ **အပေက္ခဝါ**တိ သာလယော သသိနေဟော။ **ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနုပါဒါ ပရိတဿနာ ဟောတီ**တိ ဧဝံ မဏိကရဏ္ဍကသညာယ တုစ္ဆကရဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ တသ္မိံ နဋ္ဌေ ပစ္ဆာ ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇန္တဿ ဝိယ ပစ္ဆာ အဂ္ဂဟေတွာ ပရိတဿနာ ဟောတိ။

၃၂၁. န စ ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တီတိ ခီဏာသဝဿ ကမ္မဝိညာဏမေဝ နတ္ထိ, တသ္မာ ရူပဘေဒါနုပရိဝတ္တိ န ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **နေဝုဿာဒေယျ န အပသာဒေယျာ**တိ ဂေဟသိတဝသေန ကဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ နေဝ ဥက္ခိပေယျ န အဝက္ခိပေယျ။ **ဓမ္မမေဝ ဒေသေယျာ**တိ သဘာဝမေဝ ကထေယျ။ **သုခဝိနိစ္ဆယန္တိ** ဝိနိစ္ဆိတသုခံ။ **ရဟောဝါဒန္တိ** ပရမ္မုခါ အဝဏ္ဏံ, ပိသုဏဝါစန္တိ အတ္ထော။ **သမ္မုခါ န ခီဏ**န္တိ သမ္မုခါပိ ခီဏံ အာကိဏ္ဏံ သံကိလိဋ္ဌံ ဝါစံ န ဘဏေယျ။ **နာဘိနိဝေသေယျာ**တိ န အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာဒာယ ဝောဟရေယျ။ **သမညန္တိ** လောကသမညံ လောကပဏ္ဏတ္တိံ။ **နာတိဓာဝေယျာ**တိ နာတိက္ကမေယျ။

၃၂၄. **ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော**တိ ကာမပဋိသန္ဓိနာ ကာမူပသံဟိတေန သုခေန သုခိတဿ။ **သဒုက္ခော**တိ ဝိပါကဒုက္ခေန သံကိလေသဒုက္ခေနပိ သဒုက္ခော။ **သဉပဃာတော**တိ ဝိပါကူပဃာတကိလေသူပဃာတေဟေဝ သဉပဃာတော။ တထာ **သပရိဠာဟော**။ **မိစ္ဆာပဋိပဒါ**တိ အယာထာဝပဋိပဒါ အကုသလပဋိပဒါ။

၃၂၆. **ဣတ္ထေကေ အပသာဒေတီ**တိ ဧဝံ ဂေဟသိတဝသေန ဧကစ္စေ ပုဂ္ဂလေ အပသာဒေတိ။ ဥဿာဒနေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဘဝသံယောဇနန္တိ** ဘဝဗန္ဓနံ, တဏှာယေတံ နာမံ။

သုဘူတိတ္ထေရော ကိရ ဣမံ စတုက္ကံ နိဿာယ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော။ ဘဂဝတော ဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ပုဂ္ဂလာနံ ဥဿာဒနာအပသာဒနာ ပညာယန္တိ, တထာ သာရိပုတ္တတ္ထေရာဒီနံ။ သုဘူတိတ္ထေရဿ ပန ဓမ္မဒေသနာယ “အယံ ပုဂ္ဂလော အပ္ပဋိပန္နကော အနာရာဓကော”တိ ဝါ, “အယံ သီလဝါ ဂုဏဝါ လဇ္ဇီပေသလော အာစာရသမ္ပန္နော”တိ ဝါ နတ္ထိ, ဓမ္မဒေသနာယ ပနဿ “အယံ မိစ္ဆာပဋိပဒါ, အယံ သမ္မာပဋိပဒါ”တွေဝ ပညာယတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ အရဏဝိဟာရီနံ ယဒိဒံ သုဘူတီ”တိ အာဟ။

၃၂၉. **ကာလညူ အဿာ**တိ အသမ္ပတ္တေ စ အတိက္ကန္တေ စ ကာလေ အကထေတွာ “ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနံ မဟာဇနော ဂဏှိဿတီ”တိ ယုတ္တပတ္တကာလံ ဉတွာဝ ပရမ္မုခါ အဝဏ္ဏံ ဘာသေယျ။ ခီဏဝါဒေပိ ဧသေဝ နယော။

၃၃၀. **ဥပဟညတီ**တိ ဃာတိယတိ။ **သရောပိ ဥပဟညတီ**တိ သဒ္ဒောပိ ဘိဇ္ဇတိ။ **အာတုရီယတီ**တိ အာတုရော ဟောတိ ဂေလညပ္ပတ္တော သာဗာဓော။ **အဝိဿဋ္ဌ**န္တိ ဝိဿဋ္ဌံ အပလိဗုဒ္ဓံ န ဟောတိ။

၃၃၁. **တဒေဝ**တိ တံယေဝ ဘာဇနံ။ **အဘိနိဝိဿ ဝောဟရတီ**တိ ပတ္တန္တိ သဉ္ဇာနနဇနပဒံ ဂန္တွာ “ပတ္တံ အာဟရထ ဓောဝထာ”တိ သုတွာ “အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနော, နယိဒံ ပတ္တံ, ပါတိ နာမေသာ, ဧဝံ ဝဒါဟီ”တိ အဘိနိဝိဿ ဝောဟရတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အတိသာရော**တိ အတိဓာဝနံ။

၃၃၂. **တထာ တထာ ဝောဟရတိ အပရာမသန္တိ** အမှာကံ ဇနပဒေ ဘာဇနံ ပါတီတိ ဝုစ္စတိ, ဣမေ ပန နံ ပတ္တန္တိ ဝဒန္တီတိ တတော ပဋ္ဌာယ ဇနပဒဝောဟာရံ မုဉ္စိတွာ ပတ္တံ ပတ္တန္တွေဝ အပရာမသန္တော ဝောဟရတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၃၃၃. ဣဒါနိ မရိယာဒဘာဇနီယံ ကရောန္တော **တတြ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သရဏော**တိ သရဇော သကိလေသော။ **အရဏော**တိ အရဇော နိက္ကိလေသော။ **သုဘူတိ စ ပန, ဘိက္ခဝေ**တိ အယံ ထေရော ဒွိသု ဌာနေသု ဧတဒဂ္ဂံ အာရုဠှော “**အရဏဝိဟာရီနံ** ယဒိဒံ သုဘူတိ, **ဒက္ခိဏေယျာနံ** ယဒိဒံ သုဘူတီ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၂)။

ဓမ္မသေနာပတိ ကိရ ဝတ္ထုံ သောဓေတိ, သုဘူတိတ္ထေရော ဒက္ခိဏံ သောဓေတိ။ တထာ ဟိ ဓမ္မသေနာပတိ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဂေဟဒွါရေ ဌိတော ယာဝ ဘိက္ခံ အာဟရန္တိ, တာဝ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိတွာ, နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ ဒေယျဓမ္မံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ သုဘူတိတ္ထေရော စ တထေဝ မေတ္တာဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ, မေတ္တာဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဒေယျဓမ္မံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ ဧဝံ ပန ကာတုံ သက္ကာတိ။ အာမ သက္ကာ, နေဝ အစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ မဟာဘိညပ္ပတ္တာ သာဝကာ ဧဝံ ကရေယျုံ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ဟိ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ ဟောရဏကရာဇကာလေ ပိင်္ဂလဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္

ထေရော နာမ ဥတ္တရကမ် နိဿာယ ဝိဟာသိ။ တတ္ထ သတ္တ ကုလသတာနိ ဟောန္တိ, ကေမ္ပိ တံ ကုလဒ္ဒတရံ နတ္ထိ, ယ တ္ထ ထေရော သမာပတ္တိံ န သမာပဇ္ဇိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **စာရိကန္တိ** တုရိတဂမနစာရိကံ။ **သစေ တေ ဘဂ္ဂဝ အဂရု** တိ သစေ တုယှံ ဘာရိယံ အဖာသုကံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ။ **သစေ သော အနုဇာနာတီ**တိ ဘဂ္ဂဝဿ ကိရ ဧတဒဟောသိ – ''ပဗ္ဗ ဇိတာ နာမ နာနာအဇ္ဈာသယာ, ဧကော ဂဏာဘိရတော ဟောတိ, ဧကော ဧကာဘိရတော။ သစေ သော ဧကာဘိရတော ဘဝိ ဿတိ, 'အာဝုသော, မာ ပဝိသိ, မယာ သာလာ လဒ္ဓါ'တိ ဝက္ခတိ။ သစေ အယံ ဧကာဘိရတော ဘဝိဿတိ, 'အာဝုသော, နိက္ခမ, မယာ သာလာ လဒ္ဓါ'တိ ဝက္ခတိ။ ဧဝံ သန္တေ အဟံ ဥဘိန္နံ ဝိဝါဒကာရေတာ နာမ ဘဝိဿာမိ, ဒိန္နံ နာမ ဒိန္နမေဝ ဝဋ္ဋတိ, ကတံ ကတမေဝ''တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ကုလပုတ္တောတိ ဇာတိကုလပုတ္တောပိ အာစာရကုလပုတ္တောပိ။ **တသူပဂတော**တိ တသံ ဥပဂတော။ ကုတော အာ ဂန္တွာတိ? တက္ကသီလနဂရတော။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – မဇ္ဈိမပဒေသေ ကိရ ရာဇဂဟနဂရေ ဗိမ္ဗိသာရေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ပစ္စန္တေ တက္က သီလနဂရေ ပုက္ကုသာတိ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ အထ တက္ကသီလတော ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဝါဏိဇာ ရာဇဂဟံ အာဂတာ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ အဒ္ဒသံသု။ ရာဇာ တေ ဝန္ဒိတွာ ဌိတေ ''ကတ္ထဝါသိနော တုမှေ''တိ ပုစ္ဆိ။ တက္ကသီ လဝါသိနော ဒေဝါတိ။ အထ နေ ရာဇာ ဇနပဒဿ ခေမသုဘိက္ခတာဒီနိ နဂရဿ စ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိတွာ ''ကော နာမ တုမှာကံ ရာဇာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ပုက္ကုသာတိ နာမ ဒေဝါတိ။ ဓမ္မိကောတိ? အာမ ဒေဝ ဓမ္မိကော။ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူ ဟိ ဇနံ သင်္ဂဏှာတိ, လောကဿ မာတာပိတိဋ္ဌာနေ ဌိတော, အင်္ကေ နိပန္နဒါရကံ ဝိယ ဇနံ တောသေတီတိ။ ကတရသ္မိံ ဝယေ ဝတ္တတီတိ? အထဿ ဝယံ အာစိက္ခိံသု။ ဝယေနပိ ဗိမ္ဗိသာရေန သမဝယော ဇာတော။ အထ တေ ရာဇာ အာဟ – ''တာတာ တုမှာကံ ရာဇာ ဓမ္မိကော, ဝယေန စ မေ သမာနော, သက္ကုဏေယျာထ တုမှာကံ ရာဇာနံ မမ မိ တ္တံ ကာတု''န္တိ။ သက္ကောမ ဒေဝါတိ။ ရာဇာ တေသံ သုင်္ကံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဂေဟဉ္စ ဒါပေတွာ – ''ဂစ္ဆထ ဘ ဏ္ဍံ ဝိက္ကိဏိတွာ ဂမနကာလေ မံ ဒိသွာ ဂစ္ဆေယျာထာ''တိ အာဟ။ တေ တထာ ကတွာ ဂမနကာလေ ရာဇာနံ အဒ္ ဒသံသု။ ''ဂစ္ဆထ တုမှာကံ ရာဇာနံ မမ ဝစနေန ပုနပ္ပုနံ အာရောဂျံ ပုစ္ဆိတွာ 'ရာဇာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝံ ဣစ္ဆတီ'တိ ဝဒထာ''တိ အာဟ။

တေ သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ဘုတ္တပါတရာသာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိံ သု။ ရာဇာ ''ကဟံ ဘဏေ တုမှေ ဣတ္တကေ ဣမေ ဒိဝသေ န ဒိဿထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေ သုံ။ ရာဇာ – ''သာဓု, တာတာ, တုမှေ နိဿာယ မယာ မဇ္ဈိမပဒေသေ ရာဇာ မိတ္တော လဒ္ဓေါ''တိ အတ္တမနော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ရာဇဂဟဝါသိနောပိ ဝါဏိဇာ တက္ကသီလံ အဂမံသု။ တေ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ အာဂတေ ပုက္ ကုသာတိ ရာဇာ ''ကုတော အာဂတတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ရာဇဂဟတော''တိ သုတွာ ''မယှံ သဟာယဿ နဂရ တော အာဂတာ တုမှေ''တိ။ အာမ ဒေဝါတိ။ အာရောဂျံ မေ သဟာယဿာတိ အာရောဂျံ ပုစ္ဆိတွာ ''အဇ္ဇ ပဋ္ဌာ ယ ယေ မယှံ သဟာယဿ နဂရတော ဇင်္ဃသတ္ထေန ဝါ သကဋသတ္ထေန ဝါ ဝါဏိဇာ အာဂစ္ဆန္တိ, သဗ္ဗေသံ မမ ဝိသယံ ပဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝသနဂေဟာနိ, ရာဇကောဋ္ဌာဂာရတော နိဝာပဉ္စ ဒေန္တု, သုင်္ကံ ဝိဿဇ္ဇေန္တု, ကိဉ္စိ ဥပဒ္ဒဝံ မာ ကရောန္တူ''တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ ဗိမ္ဗိသာရောပိ အတ္တနော နဂရေ တထေဝ ဘေရိံ စရာပေသိ။

အထ ဗိမ္ဗိသာရော ပုက္ကုသာတိဿ ပဏ္ဏံ ပဟိဏိ – ''ပစ္စန္တဒေသေ နာမ မဏိမုတ္တာဒီနိ ရတနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္ တိ, ယံ မယှံ သဟာယဿ ရဇ္ဇေ ဒဿနီယံ ဝါ သဝနီယံ ဝါ ရတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ မေ မာ မစ္ဆရာယတူ''တိ။ ပု က္ကုသာတိပိ – ''မဇ္ဈိမဒေသော နာမ မဟာဇနပဒေါ, ယံ တတ္ထ ဧဝရူပံ ရတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ မေ သဟာယော မာ မ

ဋ္ဌရာယတူ”တိ ပဋိပဏ္ဏံ ပဟိဏိ။ ဧဝံ တေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ အညမညံ အဒိသွာပိ ဒဠှမိတ္တာ အဟေသုံ။

ဧဝံ တေသံ ကတိကံ ကတွာ ဝသန္တာနံ ပဌမတရံ ပုက္ကုသာတိဿ ပဏ္ဏာကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ရာဇာ ကိရ အဋ္ဌ ပဉ္စဝဏ္ဏေ အနဂ္ဃကမ္ဗလေ လဘိ။ သော – “အတိသုန္ဒရာ ဣမေ ကမ္ဗလာ, အဟံ သဟာယဿ ပေသိဿာမီ”တိ လာခါဂုဠမတ္တေ အဋ္ဌ သာရကရဏ္ဍကေ လိခါပေတွာ တေသု တေ ကမ္ဗလေ ပက္ခိပိတွာ လာခါယ ဝဋ္ဋာပေတွာ သေတဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ သမုဂ္ဂေ ပက္ခိပိတွာ ဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆေတွာ “မယှံ သဟာယဿ ဒေထာ”တိ အမစ္စေ ပေသေသိ။ သာသနဉ္စ အဒါသိ – “အယံ ပဏ္ဏာကာရော နဂရမဇ္ဈေ အမစ္စာဒိပရိဝုတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ။ တေ ဂန္တွာ ဗိမ္ဗိသာရဿ အဒံသု။

သော သာသနံ သုတွာ အမစ္စာဒယော သန္နိပတန္တူတိ ဘေရိံ စရာပေတွာ နဂရမဇ္ဈေ အမစ္စာဒိပရိဝုတော သေတစ္ဆတ္တေန ဓာရိယမာနေန ပလ္လင်္ကဝရေ နိသိန္နော လဉ္ဆနံ ဘိန္ဒိတွာ ဝတ္ထံ အပနေတွာ သမုဂ္ဂံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ဘဏ္ဍိကံ မုဉ္စိတွာ လာခါဂုဠေ ဒိသွာ “မယှံ သဟာယော ပုက္ကုသာတိ ‘ဇုတဝိတ္တကော မေ သဟာယော’တိ မညမာနော မညေ ဣမံ ပဏ္ဏာကာရံ ပဟိဏီ”တိ ဧကံ ဂုဠံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထေန ဝဋ္ဋေတွာ တုလယန္တောဝ အန္တော ဒုဿဘဏ္ဍိကံ အတ္ထီတိ အညာသိ။ အထ နံ ပလ္လင်္ကပါဒေ ပဟရိတွာ တာဝဒေဝ လာခါ ပရိပတိ, သော နခေန ကရဏ္ဍကံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ကမ္ဗလရတနံ ဒိသွာ ဣတရေပိ ဝိဝရာပေသိ, သဗ္ဗေပိ ကမ္ဗလာ အဟေသုံ။ အထ နေ ပတ္ထရာပေသိ, တေ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ ဖဿသမ္ပန္နာ ဒီဃတော သောဠသဟတ္ထာ တိရိယံ အဋ္ဌဟတ္ထာ အဟေသုံ။ မဟာဇနော ဒိသွာ အင်္ဂုလိယော ဓုနိ, စေလုက္ခေပံ အကာသိ, – “အမှာကံ ရညော အဒိဋ္ဌသဟာယော ပုက္ကုသာတိ အဒိသွာဝ ဧဝရူပံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေသိ, ယုတ္တံ ဧဝရူပံ မိတ္တံ ကာတု”န္တိ အတ္တမနော အဟောသိ။ ရာဇာ ဧကမေကံ ကမ္ဗလံ အဃ္ဃာပေသိ, သဗ္ဗေ အနဃ္ဃာ အဟေသုံ။ တေသု စတ္တာရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပေသေသိ, စတ္တာရော အတ္တနော ဃရေ အကာသိ။ တတော စိန္တေသိ – “ပစ္ဆာ ပေသေန္တေန ပဌမံ ပေသိတပဏ္ဏာကာရတော အတိရေကံ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, သဟာယေန စ မေ အနဃ္ဃော ပဏ္ဏာကာရော ပေသိတော, ကိံ နု ခော ပေသေမီ”တိ?

ကိံ ပန ရာဇဂဟေ တတော အဓိကံ ရတနံ နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ, မဟာပုညော ရာဇာ, အပိစ ခော ပနဿ သောတာပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဌပေတွာ တီဏိ ရတနာနိ အညံ ရတနံ သောမနဿံ ဇနေတုံ သမတ္ထံ နာမ နတ္ထိ ။ သော ရတနံ ဝိစိနိတုံ အာရဒ္ဓော – ရတနံ နာမ သဝိညာဏကံ အဝိညာဏကန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ အဝိညာဏကံ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိ, သဝိညာဏကံ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ။ အဝိညာဏကံ သဝိညာဏကဿေဝ အလင်္ကာရာဒိဝသေန ပရိဘောဂံ ဟောတိ, ဣတိ ဣမေသု ဒွီသု ရတနေသု သဝိညာဏကံ သေဋ္ဌံ။ သဝိညာဏကမ္ပိ ဒုဝိဓံ တိရစ္ဆာနရတနံ မနုဿရတနန္တိ။ တတ္ထ တိရစ္ဆာနရတနံ ဟတ္ထိအဿရတနံ, တမ္ပိ မနုဿာနံ ဥပဘောဂတ္ထမေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ , ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသု မနုဿရတနံ သေဋ္ဌံ။ မနုဿရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ ဣတ္ထိရတနံ ပုရိသရတနန္တိ။ တတ္ထ စက္ကဝတ္တိနော ရညော ဥပ္ပန္နံ ဣတ္ထိရတနမ္ပိ ပုရိသဿေဝ ဥပဘောဂံ။ ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသု ပုရိသရတနမေဝ သေဋ္ဌံ။

ပုရိသရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ အဂါရိယရတနံ အနဂါရိယရတနဉ္စ။ တတ္ထ အဂါရိယရတနေသုပိ စက္ကဝတ္တိရာဇာ အဇ္ဇ ပဗ္ဗဇိတသာမဏေရံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒတိ, ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသု အနဂါရိယရတနမေဝ သေဋ္ဌံ။ အနဂါရိယရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ သေက္ခရတနဉ္စ အသေက္ခရတနဉ္စ။ တတ္ထ သတသဟဿမ္ပိ သေက္ခာနံ အသေက္ခဿ ပဒေသံ န ဟပုဏာတိ, ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသု အသေက္ခရတနမေဝ သေဋ္ဌံ။ တမ္ပိ ဒုဝိဓံ ဗုဒ္ဓရတနံ သာဝကရတနန္တိ။ တတ္ထ သတသဟဿမ္ပိ သာဝကရတနာနံ ဗုဒ္ဓရတနဿ ပဒေသံ န ဟပုဏာတိ, ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသူ ဗုဒ္ဓရတနမေဝ သေဋ္ဌံ။

ဗုဒ္ဓရတနမ္ပိ ဒုဝိဓံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓရတနံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓရတနန္တိ။ တတ္ထ သတသဟဿမ္ပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ပဒေသံ န ဟပုဏာတိ, ဣတိ ဣမေသုပိ ဒွီသု သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓရတနံယေဝ သေဋ္ဌံ။ သဒေဝကသ္မိဉှိ လောကေ ဗုဒ္ဓရတနသမံ ရတနံ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ အသဒိသမေဝ ရတနံ မယှံ သဟာယဿ ပေသေဿာမီတိ စိန္တေတွာ တက္ကသီလဝါသိနော ပုစ္ဆိ – “တာတာ တုမှာကံ ဇနပဒေ ဗုဒ္ဓော ဓမ္မော သံဃောတိ ဣမာနိ တီဏိ ရတနာနိ ဒိဿန္တီ”တိ။ ဃောသောပိ သော မဟာရာဇ တာဝ တတ္ထ နတ္ထိ, ဒဿနံ ပန ကုတောတိ။

“သုန္ဒရံ တာတာ”တိ ရာဇာ တုဋ္ဌော စိန္တေသိ – “သက္ကာ ဘဝေယျ ဇနသင်္ဂဟတ္ထာယ မယှံ သဟာယဿ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပေသေတုံ, ဗုဒ္ဓါ ပန ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု န အရုဏံ ဥဋ္ဌပေန္တိ။ တသ္မာ သတ္ထာရာ ဂန္တုံ န သက္ကာ။ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော မဟာသာဝကေ ပေသေတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ။ မယာ ပန ‘ထေရာ ပစ္စန္တေ ဝသန္တီ’တိ သုတွာပိ မနုဿေ ပေသေတွာ တေ အတ္တနော သမီပံ အာဏာပေတွာ ဥပဋ္ဌာတုမေဝ ယုတ္တံ။ တသ္မာ န ထေရေဟိပိ သက္ကာ ဂန္တုံ။ ယေန ပနာကာရေန သာသနေ ပေသိတေ သတ္ထာ စ မဟာသာဝကာ စ ဂတာ ဝိယ ဟောန္တိ, တေနာကာရေန သာသနံ ပဟိဏိဿာမီ”တိ။ စိန္တေတွာ စတုရတနာယာမံ ဝိဒတ္ထိမတ္တပုထုလံ နာတိတနုံ နာတိဗဟလံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ကာရာပေတွာ “တတ္ထ အဇ္ဇ အက္ခရာနိ လိခိဿာမီ”တိ။ ပာတောဝ သီသံ နှာယိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဘုတ္တပာတရာသော အပနီတဂန္ဓမာလာဘရဏော သုဝဏ္ဏသရကေန ဇာတိဟိင်္ဂုလိကံ အာဒါယ ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ ဒွါရာနိ ပိဒဟန္တော ပါသာဒမာရုယှ ပုဗ္ဗဒိသာမုခံ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ အာကာသတလေ နိသီဒိတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ အက္ခရာနိ လိခန္တော – “ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပန္နော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ။ ဗုဒ္ဓဂုဏေ တာဝ ဧကဒေသေန လိခိ။

တတော “ဧဝံ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ တုသိတဘဝနတော စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ , ဧဝံ လောကဝိဝရဏံ အဟောသိ, မာတုကုစ္ဆိယံ ဝသမာနေ ဣဒံ နာမ အဟောသိ, အဂါရမဇ္ဈေ ဝသမာနေ ဣဒံ နာမ အဟောသိ, ဧဝံ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော ဧဝံ မဟာပဓာနံ ပဒဟိ။ ဧဝံ ဒုက္ကရကာရိကံ ကတွာ မဟာဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိ, သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿ ဧဝံ လောကဝိဝရဏံ အဟောသိ။ သဒေဝကေ လောကေ အညံ ဧဝရူပံ ရတနံ နာမ နတ္ထီတိ။

ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ,
သဂ္ဂေသု ဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ။
န နော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန,
ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ”တိ။ (ခု. ပါ. ၆.၃; သု. နိ. ၂၂၆) –

ဧဝံ ဧကဒေသေန ဗုဒ္ဓဂုဏေပိ လိခိတွာ ဒုတိယံ **ဓမ္မရတနံ** ထောမေန္တော – “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။ပေ.။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ”တိ။ “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ”တိ။ “သတ္ထာရာ ဒေသိတဓမ္မော နာမ ဧဝရူပော စ ဧဝရူပော စာ”တိ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယေ ဧကဒေသေန လိခိတွာ –

“ယံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌော ပရိဝဏ္ဏယီ သုစိံ,
သမာဓိမာနန္တရိကညမာဟု။
သမာဓိနာ တေန သမော န ဝိဇ္ဇတိ,
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ”တိ။ (ခု. ပါ. ၆.၅; သု. နိ. ၂၂၈) –

ဧဝံ ဧကဒေသေန ဓမ္မဂုဏေ လိခိတွာ တတိယံ **သင်္ဃရတနံ** ထောမေန္တော – “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော။ပေ.။ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ”တိ။ “ကုလပုတ္တာ နာမ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ဧဝံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ, ကေစိ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တိ, ကေစိ ဥပရဇ္ဇံ, ကေစိ သေနာပတိဋ္ဌာနာဒီနိ ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန ဣမဉ္စ ပဋိပတ္တိံ ပူရေန္တီ”တိ စူဠသီလမဇ္ဈိမသီလမဟာသီလာဒီနိ ဧကဒေသေန လိခိတွာ ဆဒွါရသံဝရံ သတိသမ္ပဇညံ စတုပစ္စယသန္တောသံ နဝဝိဓံ သေနာသနံ, နီဝရဏပ္ပဟာနံ ပရိကမ္မံ ဈာနာဘိညာ အဋ္ဌတိံသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ယာဝ အာသဝက္ခယာ ဧကဒေသေန လိခိ, သောဠသဝိဓံ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိတ္ထာရေနေဝ လိခိတွာ “သတ္ထု သာဝကသင်္ဃော နာမ ဧဝရူပေဟိ စ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော။

ယေ ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌသတံ ပသတ္ထာ,

စတ္တာရိ ဌာနိ ယုကနိ ဟောန္တိ။
တေ ဒက္ခိဏေယျာ သုဂတဿ သာဝကာ၊
ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ဖလာနိ။
ဣဒမ္ပိ သင်္ဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ”တိ။ (ခု. ပါ. ၆.၆; သု. နိ. ၂၂၉) –

ဧဝံ ကေဒေသေန သင်္ဃဂုဏေ လိခိတွာ – “ဘဂဝတော သာသနံ သွာက္ခာတံ နိယျာနိကံ, သစေ မယှံ သဟာယော သက္ကောတိ, နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇတူ”တိ လိခိတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ သံဟရိတွာ သုခုမကမ္ဗလေန ဝေဌေတွာ သာရသမုဂ္ဂေ ပက္ခိပိတွာ တံ သမုဂ္ဂံ သုဝဏ္ဏမယေ, သုဝဏ္ဏမယံ, ရဇတမယေ ရဇတမယံ မဏိမယေ, မဏိမယံ ပဝါဠမယေ, ပဝါဠမယံ လောဟိတင်္ကမယေ, လောဟိတင်္ကမယံ မသာရဂလ္လမယေ, မသာရဂလ္လမယံ ဖလိကမယေ, ဖလိကမယံ ဒန္တမယေ, ဒန္တမယံ သဗ္ဗရတနမယေ, သဗ္ဗရတနမယံ ကိလဉ္ဇမယေ, ကိလဉ္ဇမယံ သမုဂ္ဂံ သာရကရဏ္ဍကေ ဌပေသိ။

ပုန သာရကရဏ္ဍကံ သုဝဏ္ဏကရဏ္ဍကေတိ ပုရိမနယေနေဝ ဟရိတွာ သဗ္ဗရတနမယံ ကရဏ္ဍကံ ကိလဉ္ဇမယေ ကရဏ္ဍကေ ဌပေသိ။ တတော ကိလဉ္ဇမယံ ကရဏ္ဍကံ သာရမယပေဠာယာတိ ပုန ဝုတ္တနယေနေဝ ဟရိတွာ သဗ္ဗရတနမယံ ပေဠံ ကိလဉ္ဇမယပေဠာယ ဌပေတွာ ဗဟိ ဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆေတွာ အမစ္စေ အာဏာပေသိ – “မမ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ မဂ္ဂံ အလင်္ကာရာပေထ မဂ္ဂေါ အဋ္ဌုသဘဝိတ္ထတော ဟောတု, စတုဥသဘဋ္ဌာနံ သောဓိတမတ္တကမေဝ ဟောတု, မဇ္ဈေ စတုဥသဘံ ရာဇာနုဘာဝေန ပဋိယာဒေထာ”တိ။ တတော မင်္ဂလဟတ္ထိံ အလင်္ကာရာပေတွာ တဿ ဥပရိ ပလ္လင်္ကံ ပညပေတွာ သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ နဂရဝီထိယော သိတ္တသမ္မဋ္ဌာ သမုဿိတဓဇပဋာကာ ကဒလိပုဏ္ဏဃဋဂန္ဓဓူမပုပ္ဖာဒီဟိ သုပ္ပဋိမဏ္ဍိတာ ကာရေတွာ “အတ္တနော အတ္တနော ဝိသယပ္ပဒေသေ ဧဝရူပံ ပူဇံ ကာရေန္တူ”တိ အန္တရဘောဂိကာနံ ဇဝနဒူတေ ပေသေတွာ သယံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ – “သဗ္ဗတာဠာဝစရသမ္မိဿဗလကာယပရိဝုတော ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေမီ”တိ အတ္တနော ဝိသယပရိယန္တံ ဂန္တွာ အမစ္စဿ မုခသာသနံ အဒါသိ – “တာတ မယှံ သဟာယော ပုက္ကုသာတိ ဣမံ ပဏ္ဏာကာရံ ပဋိစ္ဆန္တော ဩရောဓမဇ္ဈေ အပဋိစ္ဆိတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ ပဋိစ္ဆတူ”တိ။ ဧဝံ သာသနံ ဒတွာ ပစ္စန္တဒေသံ သတ္ထာ ဂစ္ဆတီတိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ နိဝတ္တိ။ အန္တရဘောဂိကာ တေနေဝ နိယာမေန မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ ပဏ္ဏာကာရံ နယိံသု။

ပုက္ကုသာတိပိ အတ္တနော ရဇ္ဇသီမတော ပဋ္ဌာယ တေနေဝ နိယာမေန မဂ္ဂံ ပဋိယာဒေတွာ နဂရံ အလင်္ကာရာပေတွာ ပဏ္ဏာကာရဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိ။ ပဏ္ဏာကာရော တက္ကသီလံ ပါပုဏန္တော ဥပေါသထဒိဝသေ ပါပုဏိ, ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဂတအမစ္စောပိ ရညော ဝုတ္တသာသနံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ပဏ္ဏာကာရေန သဒ္ဓိံ အာဂတာနံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ဝိစာရေတွာ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ ပါသာဒံ အာရုယှ “မာ ဣဓ ကောစိ ပဝိသတူ”တိ ဒွါရေ အာရက္ခံ ကာရေတွာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ဥစ္စာသနေ ဌပေတွာ သယံ နီစာသနေ နိသိန္နော လဉ္ဆနံ ဘိန္ဒိတွာ နိဝါသနံ အပနေတွာ ကိလဉ္ဇပေဠတော ပဋ္ဌာယ အနုပုဗ္ဗေန ဝိဝရန္တော သာရမယံ သမုဂ္ဂံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “မဟာပရိဟာရော နာယံ အညဿ ရတနဿ ဘဝိဿတိ, အဒ္ဓာ မဇ္ဈိမဒေသေ သောတဗ္ဗယုတ္တကံ ရတနံ ဥပ္ပန္နန္”တိ။ အထ တံ သမုဂ္ဂံ ဝိဝရိတွာ ရာဇလဉ္ဆနံ ဘိန္ဒိတွာ သုခုမကမ္ဗလံ ဥဘတော ဝိယူဟိတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ အဒ္ဒသ။

သော တံ ပသာရေတွာ – “မနာပါနိ ဝတ အက္ခရာနိ သမသီသာနိ သမပန္တိနိ စတုရဿာနီ”တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝါစေတုံ အာရဘိ။ တဿ – “ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပန္နော”တိ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဝါစေန္တဿ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, နဝနဝုတိလောမကူပသဟဿာနိ ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမာနိ အဟေသုံ။ အတ္တနော ဌိတဘာဝံ ဝါ နိသိန္နဘာဝံ ဝါ န ဇာနာတိ။ အထဿ – “ကပ္ပကောဋိသတသဟဿေဟိပိ ဧတံ ဒုလ္လဘသာသနံ သဟာယံ နိဿာယ သောတုံ လဘာမီ”တိ ဘိယျော ဗလဝပီတိ ဥဒပါဒိ။ သော ဟိ ဥပရိ ဝါစေတုံ အသက္ကောန္တော ယာဝ ပီတိဝေဂပဿဒ္ဓိယာ နိသီဒိတွာ ပရတော – “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော”တိ ဓမ္မဂုဏေ အာရဘိ။ တတြာပိဿ တထေဝ အဟောသိ။ သော ပုန ယာဝ ပီတိဝေဂပဿဒ္ဓိယာ နိသီဒိတွာ ပရတော “သုပ္ပဋိပန္နော”တိ သင်္ဃဂုဏေ အာရဘိ ။ တတြာပိဿ တထေဝ အဟောသိ။ အထ သဗ္ဗပရိယန္တေ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါစေတွာ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေသိ,

သော ဈာနသုခေနေဝ ဝီတိနာမေသိ။ အညော ကောစိ ဒဋ္ဌုံ န လဘတိ, ဧကောဝ စူဠုပဋ္ဌာကော ပဝိသတိ။ ဧဝံ အဒ္ဓမာသမတ္တံ ဝီတိနာမေသိ။

နာဂရာ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိတွာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ အကံသု “ပဏ္ဏာကာရံ ပဋိစ္ဆိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗလဒဿနံ ဝါ နာဋကဒဿနံ ဝါ နတ္ထိ, ဝိနိစ္ဆယအနံ နတ္ထိ, ရာဇာ သဟာယေန ပဟိတံ ပဏ္ဏာကာရံ ယဿိစ္ဆတိ တဿ ဒဿေတု, ရာဇာနော နာမ ဧကစ္စဿ ပဏ္ဏာကာရဝသေနပိ ဝဍ္ဎေတွာ ရဇ္ဇံ အတ္တနော ကာတုံ ဝါယမန္တိ။ ကိံ နာမ အမှာကံ ရာဇာ ကရောတီ”တိ? ရာဇာ ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒံ သုတွာ – “ရဇ္ဇံ နု ခော ဓာရေမိ, ဥဒာဟု သတ္ထာရ”န္တိ စိန္တေသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “ရဇ္ဇကာရိတအတ္တဘာဝေ နာမ နေဝ ဂဏကေန, န ဂဏကမဟာမတ္တေန ဂဏေတုံ သက္ကော။ သတ္ထုသာသနံ ဓာရေဿာမီ”တိ သယနေ ဌပိတံ အသိံ ဂဟေတွာ ကေသေ ဆိန္ဒိတွာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ – “ဧတံ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေထာ”တိ သဒ္ဓိံ စူဠာမဏိနာ ကေသကလာပံ ပရိသမဇ္ဈေ ပါတေသိ, မဟာဇနော တံ ဥက္ခိပိတွာ – “သဟာယကသန္တိကာ လဒ္ဓပဏ္ဏာကာရာ နာမ ရာဇာနော တုမှာဒိသာ ဟောန္တိ ဒေဝါ”တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရဝိ။ ရညောပိ ဒွင်္ဂုလမတ္တံ ကေသမဿု အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာသဒိသမေဝ ကိရ ဇာတံ။

တတော စူဠုပဋ္ဌာကံ ပေသေတွာ အန္တရာပဏာ ဒွေဝ ကာသာယဝတ္ထာနိ မတ္တိကာပတ္တဉ္စ အာဟရာပေတွာ – “ယေ လောကေ အရဟန္တော, တေ ဥဒ္ဒိဿ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ဧကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ ဝါမံသကူဋေ ကတွာ ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ – “သောဘတိ နု ခော မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နော ဝါ”တိ မဟာတလေ ကတိပယဝါရေ အပရာပရံ စင်္ကမိတွာ – “သောဘတိ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပါသာဒါ ဩတရိ။ ဩတရန္တံ ပန နံ တီသု ဒွါရေသု ဌိတနာဋကာဒီနိ ဒိသွာပိ န သဉ္ဇာနိံသု။ “ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အမှာကံ ရညော ဓမ္မကထံ ကထေတုံ အာဂတော”တိ ကိရ စိန္တယိံသု။ ဥပရိပါသာဒံ ပန အာရုယှ ရညော ဌိတနိသိန္နဋ္ဌာနာနိ ဒိသွာ ရာဇာ ဂတောတိ ဉတွာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဩသီဒမာနာယ နာဝါယ ဇနော ဝိယ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝိရဝိံသု။ ကုလပုတ္တံ ဘူမိတလံ ဩတိဏ္ဏမတ္တံ အဋ္ဌာရသသေနိယော သဗ္ဗေ နာဂရာ ဗလကာယာ စ ပရိဝါရေတွာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိံသု။ အမစ္စာပိ တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ဒေဝ မဇ္ဈိမဒေသရာဇာနော နာမ ဗဟုမာယာ, သာသနံ ပေသေတွာ ဗုဒ္ဓရတနံ နာမ လောကေ ဥပ္ပန္နံ ဝါ နော ဝါတိ ဉတွာ ဂမိဿထ , နိဝတ္တထ   ဒေဝါ”တိ။ သဒ္ဒဟာမဟံ မယှံ သဟာယကဿ, တဿ မယာ သဒ္ဓိံ ဒွေဇ္ဈဝစနံ နာမ နတ္ထိ, တိဋ္ဌထ တုမှေဟတိ။ တေ အနုဂစ္ဆန္တိယေဝ။

ကုလပုတ္တော ကတ္တရဒဏ္ဍေန လေခံ ကတွာ – “ဣဒံ ရဇ္ဇံ ကဿာ”တိ အာဟ? တုမှာကံ ဒေဝါတိ။ ယော ဣမံ လေခံ အန္တရံ ကရောတိ, ရာဇာဏာယ ကာရေတဗ္ဗောတိ။ မဟာဇနကဇာတကေ ဗောဓိသတ္တေန ကတလေခံ သီဝလိဒေဝီ အန္တရံ ကာတုံ အဝိသဟန္တီ ဝိဝတ္တမာနာ အဂမာသိ။ တဿာ ဂတမဂ္ဂေန မဟာဇနော အဂမာသိ။ တံ ပန လေခံ မဟာဇနော အန္တရံ ကာတုံ န ဝိသဟိ, လေခံ ဥဿီသကံ ကတွာ ဝိဝတ္တမာနာ ဝိရဝိံသု။ ကုလပုတ္တော “အယံ မေ ဂတဋ္ဌာနေ ဒန္တကဋ္ဌံ ဝါ မုခေါဒကံ ဝါ ဒဿတီ”တိ အန္တမသော ဧကစေဋကမ္ပိ အဂ္ဂဟေတွာ ပက္ကာမိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ “မမ သတ္ထာ စ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ဧကကောဝ ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဧကကောဝ အဂမာသိ။ “သတ္ထု လဇ္ဇာမီ”တိ စ – “သတ္ထာ ကိရ မေ ပဗ္ဗဇိတွာ ယာနံ နာရုဠှော”တိ စ အန္တမသော ဧကပဋလိကမ္ပိ ဥပါဟနံ နာရုဟိ, ပဏ္ဏစ္ဆတ္တကမ္ပိ န ဓာရေသိ။ မဟာဇနော ရုက္ခပါကာရဋ္ဋာလကာဒီနိ အာရုယှ ဧသ အမှာကံ ရာဇာ ဂစ္ဆတီတိ ဩလောကေသိ။ ကုလပုတ္တော – “ဒူရံ ဂန္တဗ္ဗံ, န သက္ကာ ဧကေန မဂ္ဂေ နိတ္ထရိတု”န္တိ ဧကံ သတ္ထဝါဟံ အနုဗန္ဓိ။ သုခုမာလဿ ကုလပုတ္တဿ ကဌိနတတ္တာယ ပထဝိယာ ဂစ္ဆန္တဿ ပါဒတလေသု ဖောဋာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဘိဇ္ဇန္တိ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သတ္ထဝါဟေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ နိသိန္နေ ကုလပုတ္တော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒတိ။ နိသိန္နဋ္ဌာနေ ပါဒပရိကမ္မံ ဝါ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ဝါ ကတ္တာ နာမ နတ္ထိ, ကုလပုတ္တော အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ မဂ္ဂဒရထကိလမထပရိဠာဟံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဈာနရတိယာ ဝီတိနာမေတိ။

ပုနဒိဝသေ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ပုန သတ္ထဝါဟံ အနုဗန္ဓတိ။ ပါတရာသကာလေ ကုလပုတ္တဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဒေန္တိ။ တံ ဥတ္တဏ္ဍုလမ္ပိ ဟောတိ ကိလိန္နမ္ပိ သမသက္ခရမ္ပိ အလောဏာတိလောဏမ္ပိ, ကုလပုတ္တော ပဝိသနဋ္ဌာနံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဧတေန နိယာမေန အဋ္ဌဟိ ဦနကာနိ ဒွေဝ ယောဇနသတာနိ ဂတော။ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကဿ ပန သမီပေန ဂစ္ဆန္

တောပိ – “ကဟံ သတ္ထာ ဝသတီ”တိ နာပုစ္ဆိ။ ကသ္မာ? သတ္ထုဂါရဝေန စေဝ ရညော ပေသိတသာသနဝသေန စ။ ရညော ဟိ – “ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ သတ္ထာရံ ရာဇဂဟေ ဥပ္ပန္နံ ဝိယ ကတွာ သာသနံ ပေသိတံ, တသ္မာ နံ အပုစ္ဆိတွာဝ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္တံ မဂ္ဂံ အတိက္ကန္တော။ သော သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ ရာဇဂဟံ ပတွာ သတ္ထာ ကဟံ ဝသတီတိ ပုစ္ဆိ။ ကုတော နု, ဘန္တေ, အာဂတောတိ? ဣတော ဥတ္တရတောတိ။ သတ္ထာ တုယှံ အာဂတမဂ္ဂေ ဣတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနမတ္တေ သာဝတ္ထိ နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ဝသတီတိ။ ကုလပုတ္တော စိန္တေသိ – “ဣဒါနိ အကာလော န သက္ကာ ဂန္တုံ, အဇ္ဇ ဣဓေဝ ဝသိတွာ သွေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ။ တတော – “ဝိကာလေ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာ ကဟံ ဝသန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဣမာယ ကုမ္ဘကာရသာလာယ, ဘန္တေတိ။ အထ သော တံ ကုမ္ဘကာရံ ယာစိတွာ တတ္ထ ဝါသတ္ထာယ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။

ဘဂဝါပိ တံဒိဝသံ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော ပုက္ကုသာတိံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အယံ ကုလပုတ္တော သဟာယေန ပေသိတံ သာသနမတ္တကံ တစေတွာ အတိရေကတိယောဇနသတိကံ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ မံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌဟိ ဦနကာနိ ဒွေ ယောဇနသတာနိ အတိက္ကမ္မ ရာဇဂဟံ ပါပုဏိဿတိ, မယိ အဂစ္ဆန္တေ ပန တီဏိ သာမညဖလာနိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဧကရတ္တိဝါသေန အနာထကာလကိရိယံ ကရိဿတိ, မယိ ပန ဂတေ တီဏိ သာမညဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ။ ဇနသင်္ဂဟတ္ထာယေဝ ပန မယာ သတသဟဿကပ္ပါဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရိတာ, ကရိဿာမိ တဿ သင်္ဂဟ”န္တိ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ မုဟုတ္တံ အတ္တဒရထကိလမထံ ပဋိပဿမ္ဘေတွာ – “ကုလပုတ္တော မယိ ဂါရဝေန ဒုက္ကရံ အကာသိ, အတိရေကယောဇနသတံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အန္တမသော မုခဓောဝနဒာယကမ္ပိ စေဋကံ အဂ္ဂဟေတွာ ဧကကောဝ နိက္ခန္တော”တိ သာရိပုတ္တမဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီသု ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ သယမေဝ အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဧကကောဝ နိက္ခန္တော။ ဂစ္ဆန္တော စ နေဝ အာကာသေ ဥပ္ပတိ, န ပထဝိံ သံခိပိ, – “ကုလပုတ္တော မမ လဇ္ဇမာနော ဟတ္ထိအဿရထသုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီသု ဧကယာနေပိ အနိသီဒိတွာ အန္တမသော ဧကပဋလိကံ ဥပါဟနမ္ပိ အနာရုယှ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တကမ္ပိ အဂ္ဂဟေတွာ နိက္ခန္တော, မယာပိ ပဒသာဝ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပန စိန္တေတွာ ပဒသာဝ အဂမာသိ။

သော အသီတိ အနုဗျဉ္ဇနာနိ ဗျာမပ္ပဘာ ဗာတ္တိံသ မဟာပုရိသလက္ခဏာနီတိ ဣမံ ဗုဒ္ဓသိရိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝလာဟကပဋိစ္ဆန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ အညတရဘိက္ခုဝေသေန ဂစ္ဆန္တော ဧကပစ္ဆာဘတ္တေနေဝ ပဉ္စစတ္တာလီသ ယောဇနာနိ အတိက္ကမ္မ သူရိယတ္ထင်္ဂမလီဝေလာယ ကုလပုတ္တေ ပဝိဋ္ဌမတ္တေယေဝ တံ ကုမ္ဘကာရသာလံ ပါပုဏိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “တေန ခော ပန သမယေန, ပုက္ကုသာတိ, နာမ ကုလပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော, သော တသ္မိံ ကုမ္ဘကာရာဝေသနေ ပဌမံ ဝါသူပဂတော ဟောတီ”တိ။

ဧဝံ ဂန္တွာပိ ပန ဘဂဝါ – “အဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ပသယှ ကုမ္ဘကာရသာလံ အပဝိသိတွာ ဒွါရေ ဌိတောဝ ကုလပုတ္တံ ဩကာသံ ကာရေန္တော **သစေ တေ ဘိက္ခု** တိအာဒိမာဟ။ **ဥရုန္ဒ** န္တိ ဝိဝိတ္တံ အသမ္ဗာဓံ။ **ဝိဟရတာယသ္မာ ယထာသုခ**န္တိ ယေန ယေန ဣရိယာပထေန ဖာသု ဟောတိ, တေန တေန ယထာသုခံ အာယသ္မာ ဝိဟရတူတိ ဩကာသံ အကာသိ။ အတိရေကတိယောဇနသတဉှိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော ကုလပုတ္တော ပရဿ ဆဍ္ဍိတပတိတံ ကုမ္ဘကာရသာလံ ကိံ အညဿ သဗ္ရဟ္မစာရိနော မစ္ဆရာယိဿတိ။ ကေစိ ပန မောဃပုရိသာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာဝါသမစ္ဆရိယာဒိဟိ အဘိဘူတာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ မယှံ ကုဋိ မယှံ ပရိဝေဏန္တိ အညေသံ အဝါသာယ ပရက္ကမန္တိ။ **နိသီဒီ**တိ အစ္စန္တသုခုမာလော လောကနာထော ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဟာယ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပ္ပကိဏ္ဏဆာရိကာယ ဘိန္နဘာဇနတိဏပလာသကုက္ကုဋဿူကရဝစ္စာဒိသံကိလိဋ္ဌာယ သင်္ကာရဋ္ဌာနသဒိသာယ ကုမ္ဘကာရသာလာယ တိဏသန္ထာရံ သန္ထရိတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ပညပေတွာ ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ဒိဗ္ဗဂန္ဓသုဂန္ဓံ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ နိသီဒန္တော ဝိယ နိသီဒိ။

ဣတိ ဘဂဝါပိ အသမ္ဘိန္နမဟာသမ္မတဝံသေ ဥပ္ပန္နော, ကုလပုတ္တောပိ ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဝုဋ္ဌော။ ဘဂဝါပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော, ကုလပုတ္တောပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော။ ဘဂဝါပိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော, ကုလပုတ္တောပိ။ ဘဂဝါပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, ကုလပုတ္တောပိ။ ဘဂဝါပိ သမာပတ္တိလာဘီ, ကုလပုတ္တောပိ။ ဣတိ ဒွေပိ ခတ္တိယာ ဒွေပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ ဒွေပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ ဒွေပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဒွေပိ သမာပတ္တိလာဘိနော ကုမ္ဘကာရသာလံ ပဝိ

သိတ္တတ နိသိန္နာတိ တေဟိ ကုမ္ဘကာရသာလာ အတိဝိယ သောဘတိ, ဒ္ဝီဟိ သီဟာဒီဟိ ပဝိဋ္ဌဂုဟာဒီဟိ အာဟရိတ္တတ ဒီပေတဗ္ဗံ။ တေသု ပန ဒ္ဝီသု ဘဂဝတ – ''သုခုမာလော အဟံ ပရမသုခုမာလော ဧကေပဉ္စာဘတ္တေန ပဉ္စစတ္တာလီသ ယောဇနာနိ အာဂတော, မုဟုတ္တံ တာဝ သီဟသေယ္ယံ ကပ္ပေတ္ဝာ မဂ္ဂဒရထံ ပဋိပဿမ္ဘေမီ''တိ စိတ္တမ္ပိ အနုပ္ပာဒေတ္ဝာ နိသီဒန္တော ဝ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ။ ကုလပုတ္တောပိ – ''ဒ္ဝါနဝုတိယောဇနာနိ အာဂတောမှိ, မုဟုတ္တံ တာဝ နိပဇ္ဇိတ္ဝာ မဂ္ဂဒရထံ ဝိနောဒေမီ''တိ စိတ္တံ အနုပ္ပာဒေတ္ဝာ နိသီဒမာနော ဝ အာနာပာနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ **အထ ခော ဘဂဝတ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

နနု စ ဘဂဝတ ကုလပုတ္တဿ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီတိ အာဂတော, ကသ္မာ န ဒေသေသီတိ? ကုလပုတ္တဿ မဂ္ဂဒရထော အပ္ပဋိပဿဒ္ဓော, န သက္ခိဿတိ ဓမ္မဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ, သော တာဝဿ ပဋိပဿမ္ဘတူတိ န ဒေသေသိ။ အပရေ – ''ရာဇဂဟံ နာမ အာကိဏ္ဏမနုဿံ အဝိဝိတ္တံ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ, သော သဒ္ဒော ဒိယမုဟုမမတ္တေန သန္နိသီဒတိ, တံ အာဂမေန္တော န ဒေသေသီ''တိ ဝဒန္တိ။ တံ အကာရဏံ, ဗြဟ္မလောကပ္ပမာဏမ္ပိ ဟိ သဒ္ဒံ ဘဂဝတ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဝူပသမေတုံ သက္ကောတိ, မဂ္ဂဒရထဝူပသမံ အာဂမေန္တောယေဝ ပန န ဒေသေသိ။

တတ္ထ **ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ** န္တိ ဒိယမုဟုမမတ္တံ။ **တေဒဟောသီ**တိ ဘဂဝတ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ မဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရန္တော ဝိယ ပဉ္စပသာဒပဋိမဏ္ဍိတာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတ္ဝာ ဩလောကေသိ, အထဿ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စပါဒကုက္ကုစ္စသီသကမ္ပနဝိရဟိတံ သုနိခာတဣန္ဒခီလံ ဝိယ နိစ္စလံ အဝိဗ္ဘန္တံ သုဝဏ္ဏပဋိမံ ဝိယ နိသိန္နံ ကုလပုတ္တံ ဒိသ္ဝာ ဧတံ – ''ဟာသာဒိကံ ခော''တိအာဒိ အဟောသိ။ တတ္ထ **ဟာသာဒိက**န္တိ ပသာဒာဝဟံ။ ဘာဝနပုံသကံ ပနေတံ, ဟာသာဒိကေန ဣရိယာပထေန ဣရိယတိ။ ယထာ ဣရိယတော ဣရိယာပထော ဟာသာဒိကော ဟောတိ, ဧဝံ ဣရိယတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ စတူသု ဟိ ဣရိယာပထေသု တယော ဣရိယာပထာ န သောဘန္တိ။ ဂစ္ဆန္တဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ဟတ္ထာ စလန္တိ, ပါဒာ စလန္တိ, သီသံ စလတိ, ဌိတဿ ကာယော ထဒ္ဓော ဟောတိ, နိပန္နဿာပိ ဣရိယာပထော အမနာပေ ဟောတိ, ပစ္ဆာဘတ္တေ ပန ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ စမ္မခဏ္ဍံ ပညပေတ္ဝာ သုဓောတဟတ္ထပါဒဿ စတုသန္ဓိကပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ္ဝာ နိသိန္နဿေဝ ဣရိယာပထော သောဘတိ။ အယဉ္စ ကုလပုတ္တော ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ္ဝာ အာနာပာနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ အပ္ပေတ္ဝာ နိသီဒိ။ ဣတိဿ ဣရိယာပထေနေဝ ပသန္နော ဘဂဝတ – ''ဟာသာဒိကံ ခော''တိ ပရိဝိတက္ကေသိ။

ယံနူနာဟံ ပုစ္ဆေယျ န္တိ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? ကိံ ဘဂဝတ အတ္တနာ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ န ဇာနာတီတိ? နော န ဇာနာတိ, အပုစ္ဆိတေ ပန ကထာ န ပတိဋ္ဌာတိ, အပတိဋ္ဌိတာယ ကထာယ ကထာ န သဉ္ဇာယတီတိ ကထာပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုစ္ဆိ။

ဒိသ္ဝာ စ ပန ဇာနေယျာသီ တိ တထာဂတံ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဝိရောစန္တံ အယံ ဗုဒ္ဓေါတိ သဗ္ဗေ ဇာနန္တိ။ အနစ္ဆရိယမေတံ ဇာနနံ, ဗုဒ္ဓသိရိံ ပန ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ အညတရပိဏ္ဍပာတိကဝေသေန စရန္တော ဒုဇ္ဇာနော ဟောတိ။ ဣစ္စာယသ္မာ, ပုက္ကုသာတိ, ''န ဇာနေယျ''န္တိ သဘာဝမေဝ ကထေတိ။ တထာ ဟိ နံ ဧကကုမ္ဘကာရသာလာယ နိသိန္နမ္ပိ န ဇာနာတိ။

တေဒဟောသီတိ မဂ္ဂဒရထဿ ဝူပသမဘာဝံ ဥတ္ဝာ အဟောသိ။ **ဧဝမာဝုသော**တိ ကုလပုတ္တော သဟာယေန ပေသိတံ သာသနမတ္တံ တစေတ္ဝာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇမာနော – ''ဒသဗလဿ မခုရမ္မဒေသနံ သောတုံ လဘိဿာမီ''တိ။ ပဗ္ဗဇိတော, ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ တတ္တကံ အဒ္ဓာနံ အာဂစ္ဆန္တော – ''ဓမ္မံ တေ ဘိက္ခု ဒေသေဿာမီ''တိ ပဒမတ္တဿ ဝတ္တာရံ နာလတ္ထ, သော ''ဓမ္မံ တေ ဘိက္ခု ဒေသေဿာမီ''တိ ဝုတ္တံ ကိံ သက္ကစ္စံ န သုဏိဿတိ။ ပိပာသိတသောဏ္ဍော ဝိယ ဟိ ပိပာသိတဟတ္ထီ ဝိယ စာယံ, တသ္မာ သက္ကစ္စံ သဝနံ ပဋိဇာနန္တော ''ဧဝမာဝုသော''တိ အာဟ။

၃၄၃. ဆဓာတုရော အယ န္တိ ဘဂဝတ ကုလပုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ အကထေတ္ဝာ အာဒိတော ဝ အရဟတ္တဿ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ အစ္စန္တသုညတံ ဝိပဿနာလက္ခဏမေဝ အာစိက္ခိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ ယဿ ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာ အပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ, တဿ ပဌမမေဝ သီလသံဝရံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဝါရတံ ဘောဇနေ မတ္တညုတံ ဇာဂရိယာနုယောဂံ

သတ္တ သဒ္ဓမ္မေ စတ္တာရိ ဈာနာနီတိ ဣမံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ အာစိက္ခတိ။ ယသ္သ ပနေသာ ပရိသုဒ္ဓာ, တသ္သ တံ အက ထေတွာ အရဟတ္တသ္သ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ ဝိပဿနမေဝ အာစိက္ခတိ။ ကုလပုတ္တသ္သ စ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ပရိသုဒ္ဓါ။ တထာ ဟိ အနေန သာသနံ တစေတွာ ဟသာဒဝရာဂတေနေဝ အာနာဟနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တိတံ, ယဒသ္သ ဒွတနဝုတိယောဇနသတံ အာဂစ္ဆန္တသ္သ ယာနကိစ္စံ သာဓေသိ, သာမဏေရသီလမ္ပိသ္သ ပရိပုဏ္ဏံ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ အကထေတွာ အရဟတ္တသ္သ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ အစ္စန္တသုညတံ ဝိပဿနာလက္ခဏမေဝသ္သ အာစိက္ခိတုံ အာရဒ္ဓော။

တတ္ထ **ဆဓာတုရောတိ** ဓာတုယော ဝိဇ္ဇမာနာ, ပုရိသော အဝိဇ္ဇမာနော။ ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနံ ဒဿေတိ, ကတ္ထစိ အဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနံ, ကတ္ထစိ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနံ, ကတ္ထစိ အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနန္တိ သဗ္ဗာသဝေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ သစေ ဟိ ဘဂဝါ ပုရိသောတိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဓာတုယော ဣစ္စေဝ ဝတွာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျ, ကုလပုတ္တော သန္ဒေဟံ ကရေယျ, သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇေယျ, ဒေသနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တသ္မာ တထာဂတော အနုပုဗ္ဗေန ပုရိသောတိ ပဏ္ဏတ္တိံ ပဟာယ "သတ္တောတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေဝ, ပရမတ္ထတော သတ္တော နာမ နတ္ထိ, ဓာတုမတ္တေယေဝ စိတ္တံ ဌပာပေတွာ တီဏိ ဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈာပေသ္သာမိ"တိ အနုဂ္ဂဏှသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၅၇ အာဒယော) ဝုတ္တဘာသန္တရကုသလော တာယ တာယ ဘာသာယ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တော အာစရိယော ဝိယ ဧဝမာဟ။

တတ္ထ ဆ ဓာတုယော အဿာတိ **ဆဓာတုရော**။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ တွံ ပုရိသောတိ သဉ္ဇာနာသိ, သော ဆဓာတုကော, န စေတ္ထ ပရမတ္ထတော ပုရိသော အတ္ထိ, ပုရိသောတိ ပန ပဏ္ဏတ္တိမတ္တမေဝါတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **စတုရာဓိဋ္ဌာနော** တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌာနံ ဝုစ္စတိ ပတိဋ္ဌာ, စတုပတိဋ္ဌာနောတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သွာယံ ဘိက္ခု ပုရိသော ဆဓာတုရော ဆဖဿာယတနော အဋ္ဌာရသမနောပဝိစာရော, သော ဧတ္တောဝ ဝိဝဋ္ဋေတွာ ဥတ္တမသိဒ္ဓိဘူတံ အရဟတ္တံ ဂဏှမာနော ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု ပတိဋ္ဌာယ ဂဏှာတီတိ စတုရာဓိဋ္ဌာနောတိ။ **ယတ္ထ ဋ္ဌိတ** န္တိ ယေသု အဓိဋ္ဌာနေသု ပတိဋ္ဌိတံ။ **မညဿ ဝါ နပ္ပဝတ္တန္တိ** တိ မညဿ ဝါ မာနဿ ဝါ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ **မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတီ** တိ ခီဏာသဝမုနိ ဥပသန္တော နိဗ္ဗုတောတိ ဝုစ္စတိ။ **ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ** တိ အရဟတ္တဖလပညာယ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထံ အာဒိတောဝ သမာဓိဝိပဿနာပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယျ။ **သစ္စမနုရက္ခေယျာ** တိ ပရမတ္ထသစ္စဿ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယတ္ထံ အာဒိတောဝ ဝစီသစ္စံ ရက္ခေယျ။ **စာဂမနုဗြူဟေယျာ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသပရိစ္စာဂကရဏတ္ထံ အာဒိတောဝ ကိလေသပရိစ္စာဂံ ဗြူဟေယျ။ **သန္တိမေဝ သော သိက္ခေယျာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသဝူပသမနတ္ထံ အာဒိတောဝ ကိလေသဝူပသမနံ သိက္ခေယျ။ ဣတိ ပညာဓိဋ္ဌာနာဒီနံ အဓိဂမတ္ထာယ ဣမာနိ သမထဝိပဿနာပညာဒီနိ ပုဗ္ဗဘာဂာဓိဋ္ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ။

၃၄၅. ဖဿာယတန န္တိ ဖဿဿ အာယတနံ, အာကရောတိ အတ္ထော။ **ပညာဓိဋ္ဌာန** န္တိအာဒီနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနံ အရဟတ္တဖလပညာဒီနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၃၄၈. ဣဒါနိ နိက္ခိတ္တမာတိကာဝသေန "ယတ္ထ ဋ္ဌိတံ မညဿ ဝါ နပ္ပဝတ္တန္တိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, အရဟတ္တေ ပန ပတ္တေ ပုန "ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ"တိအာဒီဟိ ကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဣတိ ဘဂဝါ မာတိကံ ဥပ္ပဋိပာဋိဓာတု ကံ ဌပေတွာပိ ယထာဓမ္မဝသေနေဝ ဝိဘင်္ဂံ ဝိဘဇန္တော **ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကော ပညံ ပမဇ္ဇတိ, ကော နပ္ပမဇ္ဇတိ? ယော တာဝ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန ကောဝိသတိဝိဓာယ အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာနုရူပေန စိတ္တုပ္ပာဒံ ဌပေတုံ န သက္ကောတိ, အယံ ပညံ ပမဇ္ဇတိ နာမ။ ယော ပန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယံ ဓုတင်္ဂံ သမာဒါယ စိတ္တရုစိတံ ကမ္မဋ္ဌာ နံ ဂဟေတွာ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ နိဿာယ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ သမာပတ္တိံ ပတွာ အဇ္ဇေဝ အရဟတ္တန္တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဝိစရတိ, အယံ ပညံ နပ္ပမဇ္ဇတိ နာမ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဧသ ပညာ ယ အပ္ပမာဒေ ဝုတ္တော။ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနေ ပနေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဟတ္ထိပဒေါပမသုတ္တာဒီသု ဝုတ္တမေဝ။

၃၅၉. **အထာပရံ ဝိညာဏံယေဝ အဝသိဿတီ** တိ အယမေ့တ္ထ ဟဒ္ဒယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဟေဋ္ဌတော ဟိ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ, ဣဒါနိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒဿေတုံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ ယံ တ ပနေတံ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပထဝီဓာတုအာဒီသု အာဂမနိယဝိပဿနာဝသေန ကမ္မကာရကဝိညာဏံ, တံ ဝိညာဏဓာတု ဝသေန ဘာဇေတွာ ဒဿေန္တောပိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အဝသိဿတီ** တိ ကိမတ္ထာယ အဝသိဿတိ? သတ္ထု ကထနတ္ထာယ ကုလပုတ္တဿ စ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ အဝသိဿတိ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ **ပရိယောဒါတ**န္တိ ပဘဿရံ။ **သုခန္တိပိ ဝိဇာနာတီ** တိ သုခဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတိ။ သေသပဒဒွယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပနာယံ ဝေဒနာကထာ ဟေဋ္ဌာ န ကထိတာ ဘဝေယျ, ဣဓ ဌတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋေယျ။ သတိပဋ္ဌာနေ ပနေသာ ကထိတာတတိ တတ္ထ ကထိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သုခဝေဒနိယ**န္တိ ဧဝမာဒိ ပစ္စယဝသေန ဥဒယတ္ထင်္ဂမနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သုခဝေဒနိယ**န္တိ သုခဝေဒနာယ ပစ္စယဘူတံ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၃၆၀. **ဥပေက္ခာယေဝ အဝသိဿတီ** တိ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ယထာ နာမ ဆေကေန မဏိကာရာစရိယေန ဝဇိရသူစိယာ ဝိဇ္ဈိတွာ စမ္မခဏ္ဍေ ဟာပေတွာ ဟာပေတွာ ဒိန္နမုတ္တံ အန္တေဝါသိကော ဂဟေတွာ ဂဟေတွာ သုတ္တဂတံ ကရောန္တော မုတ္တောလမ္ဗကမုတ္တဇာလာဒီနိ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝတာ ကထေတွာ ကထေတွာ ဒိန္နံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အယံ ကုလပုတ္တော မနသိကရောန္တော မနသိကရောန္တော ပဂုဏံ အကာသီတိ ရူပကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိဿ အရူပကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ ပဂုဏံ ဇာတံ, အထ ဘဂဝတ "အထာပရံ ဥပေက္ခာယေဝ အဝသိဿတီ"တိ အာဟ။

ကိမတ္ထံ ပန အဝသိဿတီတိ? သတ္ထု ကထနတ္ထံ။ ကုလပုတ္တဿ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထန္တိပိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကုလပုတ္တေန ဟိ သဟာယဿ သာသနံ တစေတွာ ဟာသာဒတလေ ဌိတေနေဝ အာနာပာနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တိတံ, ယဒဿ ဧတ္တကံ မဂ္ဂံ အာဂစ္ဆန္တဿ ယာနကိစ္စံ သာဓေတိ။ သတ္ထု ကထနတ္ထံယေဝ အဝသိဿတိ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ သတ္ထာ ကုလပုတ္တဿ ရူပါဝစရဇ္ဈာနေ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ ဣဒဉ္ဟိ ဝုတ္တံ ဟောတိ "ဘိက္ခု ပဂုဏံ တဝ ဣဒံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာန"န္တိ။ **ပရိသုဒ္ဓါ** တိအာဒိ တဿာယေဝ ဥပေက္ခာယ ဝဏ္ဏဘဏနံ။ **ဥက္ကံ ဗန္ဓေယျာ**တိ အင်္ဂါရကပလ္လံ သဇ္ဇေယျ။ **အာလိမ္ပေယျာ** တိ တတ္ထ အင်္ဂါရေ ပက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိံ ဒတွာ နာဠိကာယ ဓမေန္တော အဂ္ဂိံ ဇာလေယျ။ **ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပေယျာ** တိ အင်္ဂါရေ ဝိယူဟိတွာ အင်္ဂါရမတ္ထကေ တ ဌပေယျ, တတ္တကေ တ ပက္ခိပေယျ။ **နီဟဋ**န္တိ နီဟဋဒောသံ။ **နိန္နီတကသာဝ** န္တိ အပနီတကသာဝံ။ **ဧဝမေဝ ခေါ** တိ ယထာ တံ သုဝဏ္ဏံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတာယ ပိဠန္ဓနဝိကတိယာ သံဝတ္တတိ, ဧဝမေဝ အယံ တာဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခာ ဝိပဿနာ အဘိညာ နိရောဓာ ဘဝေက္ကန္တိတိ ဣမေသု ယံ ဣစ္ဆတိ, တဿတ္ထာယ ဟောတီတိ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ ဣမသ္မိံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနေ နိကန္တိပရိယာဒာနတ္ထံ အဝဏ္ဏံ အကထေတွာ ဝဏ္ဏံ ကထေသီတိ။ ကုလပုတ္တဿ ဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ နိကန္တိပရိယုဋ္ဌာနံ ဗလဝံ။ သစေ အဝဏ္ဏံ ကထေယျ, – "မယှံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒွတနုဝုတိယောဇနသတံ အာဂစ္ဆန္တဿ ဣမံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ယာနကိစ္စံ သာဓေသိ, အဟံ ဧတ္တကံ မဂ္ဂံ အာဂစ္ဆန္တော ဈာနသုခေန ဈာနရတိယာ အာဂတော, ဧဝရူပဿ နာမ ပဏီတဓမ္မဿ အဝဏ္ဏံ ကထေတိ, ဇာနံ နု ခေါ ကထေတိ အဇာန"န္တိ ကုလပုတ္တော သံသယံ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ ဘဂဝတ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။

၃၆၁. **တဒနုဓမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ ဓမ္မော နာမ, တံ အနုဂတတ္တာ ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ **အနုဓမ္မော** တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပါကဇ္ဈာနံ ဝါ ဓမ္မော, ကုသလဇ္ဈာနံ အနုဓမ္မော။ **တဒုပါဒါနာ**တိ တဂ္ဂဟဏာ။ **စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါန** န္တိ ဝီသတိကပ္ပသဟဿာနိ။ ဝိပါကဝသေန ဟေတံ ဝုတ္တံ။ ဣတော ဥတ္တရိပိ ဧသေဝ နယော။

၃၆၂. ဧဝံ စတူဟိ တရေဟိ အရူပါဝစရဇ္ဈာနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ တဿေဝ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော **သော ဧဝံ ပဇာနာတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သင်္ခတမေတ** န္တိ ကိဉ္စာပိ ဧတ္ထ ဝီသတိကပ္ပသဟဿာနိ အာယု အတ္ထိ, ဧတံ ပန သင်္ခတံ ပကပ္ပိတံ အာယူဟိတံ, ကရောန္တေန ကရီယတိ, အနိစ္စံ အဓုဝံ အသဿတံ တာဝကာလိကံ, စဝနပရိဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မံ, ဇာတိယာ အနုဂတံ, ဇရာယ အနုသဋံ, မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ, ဒုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတံ, အတာဏံ အလေဏံ အသရဏံ အသရဏီဘူတန္တိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣဒါနိ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ ဂဏှန္တော **သော နေဝ တံ အဘိသင်္ခရောတီ** တိအာဒိမာဟ။ ယထာ ဟိ ဆေကော ဘိသက္ကော ဝိသဝိကာရံ ဒိသွာ ဝမနံ ကာရေတွာ ဝိသံ ဌာနတော စာဝေတွာ ဥပရိ အာရောပေတွာ ခန္ဓံ ဝါ သီသံ ဝါ ဂဟေတုံ အဒတွာ ဝိသံ ဩတာရေတွာ ပထဝိယံ ပါတေယျ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ကုလပုတ္တဿ အရူပါဝစရဇ္ဈာနေ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ကုလပုတ္တော ရူပါဝစရဇ္ဈာနေ နိကန္တိံ ပရိယာဒါယ အရူပါဝစရဇ္ဈာနေ ပတ္ထနံ ဌပေသိ။

ဘဂဝါ တံ ဉတွာ တံ အသမ္ပတ္တဿ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿေဝ ဘိက္ခုနော "အတ္ထေသာ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီသု သမ္ပတ္တိ နာမ။ တေသဉ္ဟိ ပဌမဗြဟ္မလောကေ ဝီသတိကပ္ပသဟဿာနိ အာယု, ဒုတိယေ စတ္တာလီသံ, တတိယေ သဋ္ဌိ, စတုတ္ထေ စတုရာသီတိ ကပ္ပသဟဿာနိ အာယု။ တံ ပန အနိစ္စံ အဓုဝံ အသဿတံ တာဝကာလိကံ, စဝနပရိဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မံ, ဇာတိယာ အနုဂတံ, ဇရာယ အနုသဋ္ဌံ, မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ, ဒုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတံ, အတာဏံ အလေဏံ အသရဏံ အသရဏီဘူတံ, ဧတ္တကံ ကာလံ တတ္ထ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာပိ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယံ ကတွာ ပုန စတူသု အပါယေသု ပတိတဗ္ဗ"န္တိ သဗ္ဗမေတံ အာဒီနဝံ ဧကပဒေနေဝ "သင်္ခတမေတ"န္တိ ကထေသိ။ ကုလပုတ္တော တံ သုတွာ အရူပါဝစရဇ္ဈာနေ နိကန္တိံ ပရိယာဒိယိ, ဘဂဝါ တဿ ရူပါဝစရာရူပါဝစရေသု နိကန္တိယာ ပရိယာဒိန္နဘာဝံ ဉတွာ အရဟတ္တနိကူဋံ ဂဏှန္တော "သော နေဝ တံ အဘိသင်္ခရောတီ"တိအာဒိမာဟ။

ယထာ ဝါ ပနေကော မဟာယောဓော ဧကံ ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဂါမဝရံ လဘေယျ, ပုန ရာဇာ တဿာနုဘာဝံ သရိတွာ – "မဟာနုဘာဝေါ ယောဓော, အပ္ပကံ တေန လဒ္ဓ"န္တိ – "နာယံ တာတ ဂါမော တုယှံ အနုစ္ဆဝိကော, အညံ စတုသတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဒဒေယျ, သော သာဓု ဒေဝါတိ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣတရံ ဂါမံ ဂဏှေယျ။ ရာဇာ အသမ္ပတ္တမေဝ စ နံ ပက္ကောသာပေတွာ – "ကိံ တေ တေန, အဟိတတရောကေ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ? အသုကသ္မိံ ပန ဌာနေ မဟန္တံ နဂရံ အတ္ထိ, တတ္ထ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေဟီ"တိ ပဟိဏေယျ, သော တထာ ကရေယျ။

တတ္ထ ရာဇာ ဝိယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, မဟာယောဓော ဝိယ ပုက္ကုသာတိ ကုလပုတ္တော, ပဌမလဒ္ဓဂါမော ဝိယ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ, တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣတရံ ဂါမံ ဂဏှာဟီတိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနေ နိကန္တိပရိယာဒါနံ ကတွာ အာရုပ္ပကထနံ, တံ ဂါမံ အသမ္ပတ္တမေဝ ပက္ကောသာပေတွာ "ကိံ တေ တေန, အဟိတတရောကေ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတိ? အသုကသ္မိံ ဌာနေ နဂရံ အတ္ထိ, တတ္ထ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေဟီ"တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ အရူပေ သင်္ခတမေတန္တိ အာဒီနဝကထနေန အပ္ပတ္တာသုယေဝ တာသု သမာပတ္တီသု ပတ္ထနံ နိဝတ္တာပေတွာ ဥပရိ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနာဂဟဏံ။

တတ္ထ **နေဝ အဘိသင်္ခရောတီ** တိ နာယူဟတိ န ရာသိံ ကရောတိ။ **န အဘိသဉ္စေတယတီ** တိ န ကပ္ပေတိ။ **ဘဝါယ ဝါ ဝိဘဝါယ ဝါ**တိ ဝုဒ္ဓိယာ ဝါ ပရိဟာနိယာ ဝါ, သဿတုစ္ဆေဒဝသေနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတီ**တိ လောကေ ရူပါဒီသု ကိဉ္စိ ဧကဓမ္မမ္ပိ တဏှာယ န ဂဏှာတိ, န ပရာမသတိ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတီ**တိ ဘဂဝါ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဌတွာ ဒေသနာယ အရဟတ္တနိကူဋံ ဂဏှိ။ ကုလပုတ္တော ပန အတ္တနော ယထောပနိဿယေန တီဏိ သာမညဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ယထာ နာမ ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘာဇနေန နာနာရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော အတ္တနော ပမာဏေန ပိဏ္ဍံ ဝဋ္ဋေတွာ အင်္ကေ နိသိန္နေန ရာဇကုမာရေန ပိဏ္ဍမှိ အာလယေ ဒဿိတေ တံ ပိဏ္ဍံ ဥပနာမေယျ, ကုမာရော အတ္တနော မုခပ္ပမာဏေနေဝ ကဗဠံ ကရေယျ, သေသံ ရာဇာ သယံ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ, ပါတိယံ ဝါ ပက္ခိပေယျ, ဧဝံ ဓမ္မရာဇာ တထာဂတော အတ္တနော ပမာဏေန အရဟတ္တနိကူဋံ ဂဏှန္တော ဒေသနံ ဒေသေသိ, ကုလပုတ္တော အတ္တနော ယထောပနိဿယေန တီဏိ သာမညဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။

ဣတော ပုဗ္ဗေ ပနဿ ခန္ဓာ ဓာတုယော အာယတနာနီတိ ဧဝရူပံ အစ္စန္တသုညတံ တိလက္ခဏာဟတံ ကထံ ကထေန္တဿ နေဝ ကင်္ခါ, န ဝိမတိ, နာပိ – "ဧဝံ ကိရ တံ, ဧဝံ မေ အာစရိယေန ဝုတ္တ"န္တိ ဣတိ ကိရ န ဒန္ဓာယိတတ္တံ န ဝိတ္ထာယိတတ္တံ အတ္ထိ ။ ကေစ္စေသု စ ကိရ ဌာနေသု ဗုဒ္ဓါ အညာတကဝေသေန ဝိစရန္တိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ ဧသောတိ အဟုဒေဝ သံသယော, အဟု ဝိမတိ။ ယတော အနေန အနာဂါမိဖလံ ပဋိဝိဒ္ဓံ, အထ အယံ မေ သတ္ထာတိ နိဋ္ဌံ ဂ

တောၤ။ ယဒိ ဇဝံ ကသ္မာ အစ္စယံ န ဒေသေသီတိ။ ဩကာသာဘာဝတော။ ဘဂဝတ ဟိ ယထာနိက္ခိတ္တာယ မာတိကာယ အ ဇ္ဈိဋ္ဌဓာရံ ကတ္တ အာကာသဂင္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ ဒေသနံ ဒေသေသိယေဝ။

၃၆၃. **သောတိ** အရဟာ။ **အနဇ္ဈောသိတာ** တိ ဂိလိတ္တ ပရိနိဋ္ဌာပေတ္တ ဂဟေတုံ န ယုတ္တာတိ ပဇာနာတိ။ **အနဘိ နန္ဒိတာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနန္ဒိတုံ န ယုတ္တာတိ ပဇာနာတိ။

၃၆၄. **ဝိသံယုတ္တော နံ ဝေဒေတီ** တိ သစေ ဟိဿ သုခဝေဒနံ အာရဗ္ဘ ရာဂနုသယော, ဒုက္ခဝေဒနံ အာရဗ္ဘ ပဋိ ဃာနုသယော, ဣတရံ အာရဗ္ဘ အဝိဇ္ဇာနုသယော ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, သံယုတ္တော ဝေဒိယေယ္ယ နာမ။ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ပန ဝိသံယုတ္တော နံ ဝေဒေတိ နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော။ **ကာယပရိယန္တိက** န္တိ ကာယကောဋိကံ။ ယာဝ ကာယပဝတ္တ တာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တ တတော ပရံ အနုပ္ပဇ္ဇနဝေဒနန္တိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတီ ဘဝိဿန္တီ**တိ ဒွာဒသသု အာယတနေသု ကိလေသာနံ ဝိသေဝနဿ နတ္ထိတာယ အနဘိနန္ဒိတာနိ ဟုတ္တ ဣဓ ဒွာ ဒသသုယေဝ အာယတနေသု နိရုဇ္ဈိဿန္တိ။ ကိလေသာ ဟိ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ နိရုဒ္ဓာပိ ယတ္ထ နတ္ထိ, တတ္ထ နိရုဒ္ဓာတိ ဝုစ္စန္တိ။ သ္တာယမတ္ထော – ''ဧတ္ထေသာ တဏှာ နိရုဇ္ဈမာနာ နိရုဇ္ဈတီ''တိ သမုဒယပဉှေန ဒီပေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ဘဂဝတ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ သီတိဘူတာနိပိ ဣဓေဝ သီတီဘဝိဿန္တီတိ အာဟ။ နနု စ ဣဓ ဝေဒယိတာနိ ဝုတ္တာနိ, န ကိလေသာတိ။ ဝေဒယိတာနိပိ ကိလေသာဘာဝေနေဝ သီတိဘဝန္တိ။ ဣတရထာ နေသံ သီတိဘာဝေ နာမ နတ္ထီတိ သုဝု တ္တမေတံ။

၃၆၅. **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ယထာ ဟိ ဧကော ပုရိသော တေလပဒီပဿ ဈာယတော တေလေ ခီဏေ တေလံ အာသိဉ္စတိ, ဝဋ္ဋိယာ ခီဏာယ ဝဋ္ဋိံ ပက္ခိပတိ, ဧဝံ ဒီပသိခာယ အနုပစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ, ဧဝမေ ဝ ပုထုဇ္ဇနော ဧကသ္မိံ ဘဝေ ဌိတော ကုသလာကုသလံ ကရောတိ, သော တေန သုဂတိယဉ္စ အပာယေသု စ နိဗ္ဗတ္တတိ ယေဝ, ဧဝံ ဝေဒနာနံ အနုပစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ။ ယထာ ပနေကော ဒီပသိခာယ ဥက္ကဏ္ဌိတော – ''ဣမံ ပုရိသံ အာဂမ္မ ဒီပသိခာ န ဥပစ္ဆိဇ္ဇတီ''တိ နိလီနော တဿ ပုရိသဿ သီသံ ဆိန္ဒေယ္ယ, ဧဝံ ဝဋ္ဋိယာ စ တေလဿ စ အနုပဟာ ရာ ဒီပသိခာ အနာဟာရာ နိဗ္ဗာယတိ, ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ယောဂာဝစရော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကုသလာကု သလံ သမုစ္ဆိန္ဒတိ, တဿ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ကာယဿ ဘေဒာ ပုန ဝေဒယိတာနိ န ဥပ္ပဇ္ ဇန္တီတိ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ အာဒိမ္ဟိ သမာဓိဝိပဿနာပညာဟိ အရဟတ္တဖလပညာ ဥတ္တရိတရာ, တသ္မာ။ **ဧဝံ သမန္န ာဂတော**တိ ဣမိနာ ဥတ္တမေန အရဟတ္တဖလပညာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော။ **သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယေ ဉာဏံ** နာမ အရဟ တ္တမဂ္ဂေ ဉာဏံ, ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ အရဟတ္တဖလေ ဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ တေနေတဟ **တဿ သာ ဝိမုတ္တိ သစ္စ ေ ဌိတာ အကုပ္ပာ ဟောတီ**တိ။

၃၆၆. ဧတ္ထ ဟိ **ဝိမုတ္တီ** တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ, **သစ္စ** န္တိ ပရမတ္ထသစ္စံ နိဗ္ဗာနံ။ ဣတိ အကုပ္ပာရမ္မဏက ရဏေန **အကုပ္ပာ** တိ ဝုတ္တာ။ **မုသာ**တိ ဝိတထံ။ **မောသဓမ္မ**န္တိ နဿနသဘာဝံ။ **တံ သစ္စ** န္တိ တံ အဝိတထံ သဘာဝတော။ **အမောသဓမ္မ**န္တိ အနဿနသဘာဝံ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ အာဒိတော သမထဝိပဿနာဝသေန ဝစီသစ္စတော ဒုက္ခသစ္စသမုဒယသစ္စေဟိ စ ပရမတ္ထ သစ္စံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဥတ္တရိတရံ, တသ္မာ။ **ဧဝံ သမန္နာဂတော** တိ ဣမိနာ ဥတ္တမေန ပရမတ္ထသစ္စာဓိဋ္ဌာနေန သမန္ နာဂတော။

၃၆၇. **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုထုဇ္ဇနကာလေ။ **ဥပဓီ ဟောန္တီ** တိ ခန္ဓူပဓိ ကိလေသူပဓိ အဘိသင်္ခါရူပဓိ ပဉ္စကာမဂုဏူပဓီတိ ဣမေ ဥပဓယော ဟောန္တိ။ **သမတ္တာ သမာဒိန္နာ** တိ ပရိပူရာ ဂဟိတာ ပရာမဋ္ဌာ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အာဒိတော သမထ ဝိပဿနာဝသေန ကိလေသပရိစ္စာဂတော, သောတာပတ္တိမဂ္ဂာဒီဟိ စ ကိလေသပရိစ္စာဂတော အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ကိလေသပရိစ္စာဂေ ဥတ္တရိတရော, တသ္မာ။ **ဧဝံ သမန္နာဂတော** တိ ဣမိနာ ဥတ္တမေန စာဂာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂ တော။

၃၆၈. **အာဃာတောတိ**အာဒီသု အာဃာတကရဏဝသေန အာဃာတော, ဗျာပဇ္ဇနဝသေန **ဗျာပာဒေါ,** သမ္ပဒုဿနဝသေန **သမ္ပဒေါသော** တိ တီဟိ ပဒေဟိ ဒေါသာကုသလမူလမေဝ ဝုတ္တံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အာဒိတော သမထဝိပဿနာဝသေန ကိလေသဝူပသမတော, သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီဟိ ကိလေသဝူပသမတော စ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ကိလေသဝူပသမော ဥတ္တရိတရော, တသ္မာ။ **ဇဝံ သမနန္တရဂတော** တိ ဣမိနာ ဥတ္တမေန ဥပသမာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော။

၃၆၉. **မညိတမေတန္တိ** တဏှာဟာမညိတံ မာနမညိတံ ဒိဋ္ဌိမညိတန္တိ တိဝိဓမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အယမဟမသ္မီ** တိ ဧတ္ထ ပန အယမဟန္တိ ဧကံ တဏှာမညိတမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ရောဂေါတိ**အာဒီသု အာဗာဓဋ္ဌေန **ရောဂေါ,** အန္တောဒေါသဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍော,** အနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန **သလ္လံ။ မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတီ** တိ ခီဏာသဝမုနိ သန္တော နိဗ္ဗုတောတိ ဝုစ္စတိ။ **ယတ္ထ ဌိတန္တိ** ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ။ **သံခိတ္တေနာ** တိ ဗုဒ္ဓာနံ ကိရ သဗ္ဗာပိ ဓမ္မဒေသနာ သံခိတ္တာဝ, ဝိတ္ထာရဒေသနာ နာမ နတ္ထိ, သမန္တပဋ္ဌာနကထာပိ သံခိတ္တာယေဝ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဒေသနံ ယထာနုသန္ဓိံ ပာပေသိ။ ဥဂ္ဃဋိတညူတိအာဒီသု ပန စတူသု ပုဂ္ဂလေသု ပုက္ကုသာတိ ကုလပုတ္တော ဝိပဉ္စိတညူ, ဣတိ ဝိပဉ္စိတညုဝသေန ဘဂဝါ ဣမံ ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တံ ကထေသိ။

၃၇၀. **န ခေါ မေ, ဘန္တေ, ပရိပုဏ္ဏံ ပတ္တစီဝရ** န္တိ ကသ္မာ ကုလပုတ္တဿ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ပုဗ္ဗေ အဋ္ဌန္နံ ပရိက္ခာရာနံ အဒိန္နတ္တာ။ ကုလပုတ္တော ဟိ ဒိန္နဒါနော ကတာဘိနီဟာရော, န ဒိန္နတ္တာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ ပန ပစ္ဆိမဘဝိကာနံယေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, အယဉ္စ ပုနပဋိသန္ဓိကော, တသ္မာ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အထ ဘဂဝါ သယံ ပရိယေသိတွာ ကသ္မာ န ဥပသမ္ပာဒေသီတိ။ ဩကာသာဘာဝတော။ ကုလပုတ္တဿ အာယု ပရိက္ခီဏံ, သုဒ္ဓါဝါသိကော အနာဂါမီ မဟာဗြဟ္မာ ကုမ္ဘကာရသာလံ အာဂန္တွာ နိသိန္နော ဝိယ အဟောသိ။ တသ္မာ သယံ န ပရိယေသိ။

ပတ္တစီဝရပရိယေသနံ ပက္ကာမီ တိ ကာယ ဝေလာယ ပက္ကာမိ? ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ။ ဘဂဝတော ကိရ ဓမ္မဒေသနာ ပရိနိဋ္ဌာနဉ္စ အရုဏုဋ္ဌာနဉ္စ ရသ္မိဝိဿဇ္ဇနဉ္စ ဧကက္ခဏေ အဟောသိ။ ဘဂဝါ ကိရ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေတွာဝ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇိ, သကလကုမ္ဘကာရနိဝေသနံ ဧကပဇ္ဇောတံ အဟောသိ, ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဇာလဇာလာ ပုဉ္ဇပုဉ္ဇာ ဟုတွာ ဝိဓာဝန္တိယော သဗ္ဗဒိသာဘာဂေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိယောနဒ္ဓေ ဝိယ စ နာနာဝဏ္ဏကုသုမရတနဝိသရသမုဇ္ဇလေ ဝိယ စ အကံသု။ ဘဂဝါ "နဂရတသိနော မံ ပဿန္တူ"တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ နဂရတသိနော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာဝ "သတ္ထာ ကိရ အာဂတော, ကုမ္ဘကာရသာလာယ ကိရ နိသိန္နော"တိ အညမညဿ အာရောစေတွာ ရညော အာရောစေသုံ။

ရာဇာ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ, "ဘန္တေ, ကာယ ဝေလာယ အာဂတတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဟိယျော သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ မဟာရာဇာတိ။ ကေန ကမ္မေန ဘဂဝါတိ? တုမှာကံ သဟာယော ပုက္ကုသာတိ ရာဇာ တုမှေဟိ ပဟိတံ သာသနံ သုတွာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ မံ ဥဒ္ဒိဿ အာဂစ္ဆန္တော သာဝတ္ထိံ အတိက္ကမ္မ ပဉ္စစတ္တာလီသ ယောဇနာနိ အာဂန္တွာ ဣမံ ကုမ္ဘကာရသာလံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ, အဟံ တဿ သင်္ဂဟတ္ထံ အာဂန္တွာ ဓမ္မကထံ ကထေသိံ, ကုလပုတ္တော တီဏိ ဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိ မဟာရာဇာတိ။ ဣဒါနိ ကဟံ, ဘန္တေတိ? ဥပသမ္ပဒံ ယာစိတွာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရတာယ ပတ္တစီဝရပရိယေသနတ္ထံ ဂတော မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ ကုလပုတ္တဿ ဂတဒိသာဘာဂေန အဂမာသိ။ ဘဂဝါပိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဇေတဝနဂန္ဓကုဋိမှိယေဝ ပါတုရဟောသိ။

ကုလပုတ္တောပိ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသမာနော နေဝ ဗိမ္ဗိသာရရညော န တက္ကသီလကာနံ ဇဗ္ဗတဏိဇာနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "န ခေါ မေ ကုက္ကုရဿ ဝိယ တတ္ထ တတ္ထ မနာပမနာပမေဝ ဝိစိနိတွာ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသိတုံ ယုတ္တံ, မဟန္တံ နဂရံ ဝဇ္ဇိတွာ ဥဒကတိတ္ထသုသာနသင်္ကာရဋ္ဌာနအန္တရဝီထိသု ပရိယေသိဿာမီ"တိ အန္တရဝီထိယံ သင်္ကာရကူဋေသု တာဝ ပိလောတိကံ ပရိယေသိတုံ အာရဒ္ဓေါ။

ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသီတိ ဧတသ္မိံ သင်္ကာရကူဋေ ပိလောတိကံ ဩလောကေန္တံ ဝိဗ္ဘန္တာ တရုဏဝစ္ဆာ ကာဝီ ဥပဓာဝိတွာ သိင်္ဂေန ဝိဇ္ဈိတွာ ဃာတေသိ။ ဆာတကဇ္ဈတ္တော ကုလပုတ္တော အာကာသေယေဝ အာယုက္ခယံ ပတွာ ပတိတော။ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ အဓောမုခဋ္ဌပိတာ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ အဟောသိ, ကာလင်္ကတော စ ပန အဝိဟာဗြဟ္မ

လောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, နိဗ္ဗတ္တမတ္တော၀ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အဝိဟာဗြဟ္မလောကေ ကိရ နိဗ္ဗတ္တမတ္တာ၀ သတ္တ ဇနာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ ဝုတ္တဥှေတံ –

“အဝိဟံ ဥပပန္နာသေ၊ ဝိမုတ္တာ သတ္တ ဘိက္ခဝေါ။
ရာဂဒောသပရိက္ခီဏာ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

ကေ စ တေ အတရုံ ပင်္ကံ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။
ကေ ဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပစ္စဂုံ။

ဥပကော ပလဂဏ္ဍော စ၊ ပုက္ကုသာတိ စ တေ တယော။
ဘဒ္ဒိယော ခဏ္ဍဒေဝေါ စ၊ ဗာဟုရဂ္ဂိ စ သိင်္ဂိယော။
တေ ဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပစ္စဂု”န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၅၀၊ ၁၀၅)။

ဗိမ္ဗိသာရောပိ “မယှံ သဟာယော မယာ ပေသိတသာသနမတ္တံ တစေတွာ ဟတ္ထဂတံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ တွေကံ အဒ္ဓါနံ အာဂတော, ဒုက္ကရံ ကတံ ကုလပုတ္တေန, ပဗ္ဗဇိတသက္ကာရေန တံ သက္ကရိဿာမီ”တိ “ပရိယေသထ မေ သဟာယက”န္တိ တတ္ထ တတ္ထ ပေသေသိ။ ပေသိတာ တံ အဒ္ဒသံသု သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပတိတံ, ဒိသွာ အာဂမ္မ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဂန္တွာ ကုလပုတ္တံ ဒိသွာ – “န ဝတ, ဘော, လဘိမှာ သဟာယကဿ သက္ကာရံ ကာတုံ, အနာထော မေ ဇာတော သဟာယကော”တိ။ ပရိဒေဝိတွာ ကုလပုတ္တံ မဉ္စကေန ဂဏှာပေတွာ ယုတ္တောကာသေ ဌပေတွာ အနုပသမ္ပန္နဿ သက္ကာရံ ကာတုံ ဇာနနာဘာဝေန နှာပကကပ္ပကာဒယော ပက္ကောသာပေတွာ ကုလပုတ္တံ သီသံ နှာပေတွာ သုဒ္ဓဝတ္ထာနိ နိဝါသာပေတွာ ရာဇဝေသေန အလင်္ကာရာပေတွာ သောဝဏ္ဏသိဝိကံ အာရောပေတွာ သဗ္ဗတာဠာဝစရဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကရောန္တော နဂရာ နီဟရိတွာ ဗဟူဟိ ဂန္ဓကဋ္ဌေဟိ မဟာစိတကံ ကာရေတွာ ကုလပုတ္တဿ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ဓာတုယော အာဒာယ စေတိယံ ပတိဋ္ဌပေသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **အာစိက္ခနာ** တိ က္ကဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ နာမ။ပေ.။ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ နာမာတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစေတ္ထ **ပညာပနာ** နာမ ဒုက္ခသစ္စာဒီနံ ဌပနာ။ အာသနံ ဌပေန္တော ဟိ အာသနံ ပညပေတီတိ ဝုစ္စတိ။ **ပဋ္ဌပနာ** တိ ပညာပနာ။ **ဝိဝရဏာ**တိ ဝိဝဋကရဏာ။ **ဝိဘဇနာ**တိ ဝိဘာဂကိရိယာ။ **ဥတ္တာနီကမ္မ** န္တိ ပာကဋဘာဝကရဏံ။

အနုဂ္ဂဟကာ တိ အာမိသသင်္ဂဟေန ဓမ္မသင်္ဂဟေနာတိ ဒွီဟိပိ သင်္ဂဟေဟိ အနုဂ္ဂဟကာ။ **ဇနေတာ**တိ ဇနိကာ မာတာ။ **အာပါဒေတာ**တိ ပေါသေတာ။ ပေါသိကမာတာ ဝိယ မောဂ္ဂလ္လာနောတိ ဒီပေတိ။ ဇနိကမာတာ ဟိ နဝ ဝါ ဒသ ဝါ မာသေ လောဏမ္ဗိလာဒီနိ ပရိဟရမာနာ ကုစ္ဆိယာ အရကံ ဓာရေတွာ ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တံ ပေါသိကမာတရံ ဓာတိံ ပဋိစ္စ ဆာပေတိ။ သာ ခီရနဝနီတာဒီဟိ အရကံ ပေါသေတွာ ဝမေတိ, သော ဝုဒ္ဓိမာဂမ္မ ယထာသုခံ ဝိစရတိ။ ဧဝမေဝ သာရိပုတ္တော အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတေ ဒွီဟိ သင်္ဂဟေဟိ သင်္ဂဏှန္တော ဂိလာနေ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ကမ္မဋ္ဌာနေ ယောဇေတွာ သောတာပန္နဘာဝံ ဉတွာ အပါယဘယေဟိ ဝုဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ – “က္ကာအနိ ပစ္စတ္တံ ပုရိသကာရေန ဥပရိမဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တေဿန္တီ”တိ တေသု အနပေက္ခော ဟုတွာ အညေ နဝေ နဝေ ဩဝဒတိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောပိ အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတေ တထေဝ သင်္ဂဏှိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ယောဇေတွာ ဟေဋ္ဌာ တီဏိ ဖလာနိ ပတ္တေသုပိ အနပေက္ခတံ န အာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဧဝံ ကိရဿ ဟောတိ – ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ – “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမတ္တကောပိ ဂူထော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဟောတိ။ပေ.။ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ မုတ္တံ။ ခေဠော။ ပုဗ္ဗ

ဟော။ လောဟိတံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဘဝံ န ဝဏ္ဏေမိ အန္တမသော အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပီ''တိ (အ. နိ. ၁.၃၂၀-၃၂၁)။ တသ္မာ ယာဝ အရဟတ္တံ န ပာပုဏန္တိ, တာဝ တေသု အနပေက္ခတံ အနာပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တေသုယေဝ အာပဇ္ဇတီတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဇနေတာ ဇဝံ သာရိပုတ္တော။ သေယျထာပိ ဓာတသ္သ အာဟာဒေတာ, ဇဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော။ သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, သောတာပတ္တိဖလေ ဝိနေတိ, မောဂ္ဂလ္လာနော ဥတ္တမတ္ထေ''တိ။ **ပဟောတီ**တိ သက္ကောတိ။

ဒုက္ခေ ဉာဏန္တိ သဝနသမ္မသနပဋိဝေဓဉာဏံ, တထာ **ဒုက္ခသမုဒယေ။ ဒုက္ခနိရောဓေ** သဝနပဋိဝေဓဉာဏန္တိ ဝဋ္ဋတိ, တထာ **ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ** ပဋိပဒာယ။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒီသု ကာမပစ္စနီကဋ္ဌေန, ကာမတော နိဿဋဘာဝေ န တ, ကာမံ သမ္မသန္တဿ ဥပ္ပန္နောတိ တ, ကာမပဒဃာတံ ကာမဝူပသမံ ကရောန္တော ဥပ္ပန္နောတိ တ, ကာမဝိဝိတ္တန္တေ ဥပ္ပန္နောတိ တ **နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော** ။ သေသပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗေပိ စေတေ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု, မဂ္ဂက္ခဏေ ဧကစိတ္တေ လဗ္ဘန္တိ။ တတြ ဟိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပစေတနာယ သမုဂ္ဃာတကော ဧကော ဝ သင်္ကပ္ပော လဗ္ဘတိ, န နာနာ လဗ္ဘတိ ။ သမ္မာတစာဒယောပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာစိတ္တေသု, ဝုတ္တနယေနေဝ မဂ္ဂက္ခဏေ ဧကစိတ္တေ လဗ္ဘန္တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရေန ပန သစ္စကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** စ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၈၉ အာဒယော) စ ဝုတ္တာယေဝတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. ဇဝံ မေ သုတန္တိ ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီတိ ဂေါတမီ**တိ ဂေါတ္တံ။ နာမကရဏဒိဝသေ ပနဿာ လဒ္ဓသက္ကာရာ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ – ''သစေ အယံ ဓီတရံ လဘိဿတိ, စက္ကဝတ္တိရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿတိ။ သစေ ပုတ္တံ လဘိဿတိ, စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဘဝိဿတီတိ ဥဘယထာပိ မဟတီယေဝဿာ ပဇာ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကရိံသု။ အထဿာ **မဟာပဇာပတီ**တိ နာမံ အကံသု။ ဣဓ ပန ဂေါတ္တေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ **မဟာပဇာပတိဂေါတမီ**တိ ဝုတ္တံ။ **နဝ**န္တိ အဟတံ။ **သာမံ တယိတ**န္တိ န သဟတ္ထေနေဝ တယိတံ, ဂေဒိဝသံ ပန ဓာတိဂဏပရိဝုတာ သိပ္ပိကာနံ တယနဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဝေမကောဋိံ ဂဟေတွာ တယနာကာရံ အကာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ကအာ ပန ဂေါတမိယာ ဘဂဝတော ဒုဿယုဂံ အတုံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ။ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဌမဂမနေန ကပိလပုရံ အာဂတကာလေ။ တအာ ဟိ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌံ သတ္ထာရံ ဂဟေတွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ သကံ နိဝေသနံ ပဝေသေသိ, အထ ဘဂဝတော ရူပသောဘဂ္ဂံ ဒိသွာ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ စိန္တေသိ – ''သောဘတိ ဝတ မေ ပုတ္တဿ အတ္တဘာဝေါ''တိ။ အထဿာ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော စိန္တေသိ – ''မမ ပုတ္တဿ ဧကူနတိံသ ဝဿာနိ အကရမဗ္ဗေ ဝသန္တဿ အန္တမသော မောစဖလမတ္တမ္ပိ မယာ ဒိန္နကမေဝ အဟောသိ, ဣဒါနိပိဿ စီဝရသာဋကံ ဒဿာမီ''တိ။ ''ဣမဿိံ ခော ပန ရာဇဂေဟေ ဗဟူနိ မဟဂ္ဃာနိ ဝတ္ထာနိ အတ္ထိ, တာနိ မံ န တောသေန္တိ, သဟတ္ထာ ကတမေဝ မံ တောသေတိ, သဟတ္ထာ ကတွာ ဒဿာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။

အထန္တရာပဏာ ကပ္ပာသံ အာဟရာပေတွာ သဟတ္ထေနေဝ ပိသိတွာ ပောထေတွာ သုခုမသုတ္တံ ကန္တိတွာ အန္တောဝတ္ထုသ္မိံယေဝ သာလံ ကာရာပေတွာ သိပ္ပိကေ ပက္ကောသာပေတွာ သိပ္ပိကာနံ အတ္တနော ပရိဘောဂခါဒနီယဘောဇနီယမေဝ ဒတွာ တယာပေသိ, ကာလာနုကာလဉ္စ ဓာတိဂဏပရိဝုတာ ဂန္တွာ ဝေမကောဋိံ အဂ္ဂဟေသိ။ နိဋ္ဌိတကာလေ သိပ္ပိကာနံ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဒုဿယုဂံ ဂန္ဓသမုဂ္ဂေ ပက္ခိပိတွာ တသံ ကဟာပေတွာ – ''မယှံ ပုတ္တဿ စီဝရသာဋကံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ''တိ ရညော အာရောစေသိ ။ ရာဇာ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒါပေသိ, ဝီထိယော သမ္မဇ္ဇိတွာ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ ဓဇပဋာကာ ဥဿာပေတွာ ရာဇဃရဒွါရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နိဂြောဓာရာမာ မဂ္ဂံ ပဋိယာဒါပေတွာ ပုပ္ဖာဘိကိဏ္ဏံ အကံသု။ မဟာပဇာပတိပိ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အလင်္ကရိတွာ ဓာတိဂဏပရိဝုတာ သမုဂ္ဂံ သီသေ ဌပေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ **ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, နဝံ ဒုဿယုဂ**န္တိအာဒိမာဟ။

ဒုတိယမ္ပိ ခော တိ “သင်္ဃေ ကေတမိ ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တေ – “ပဟောမဟံ, ဘန္တေ, ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရတော ဘိက္ခုသတဿာပိ ဘိက္ခုသဟဿဿာပိ ဘိက္ခုသတသဟဿဿာပိ စီဝရဒုဿာနိ အတုံ, ကြဒံ ပန မေ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သာမံ ကန္တံ သာမံ ဝါယိတံ, တံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ”တိ နိမန္တယမာနာ အာဟ။ ဧဝံ ယာဝတတိယံ ယာစိ, ဘဂဝါပိ ပဋိက္ခိပိယေဝ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ အတ္တနော ဒိယျမာနံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အပေတီတိ? မာတရိ အနုကမ္ပာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ကြမိဿာ မံ အာရဗ္ဘ ပုဗ္ဗစေတနာ မုဉ္စစေတနာ ပရစေတနာတိ တိဿော စေတနာ ဥပ္ပန္နာ, ဘိက္ခုသင်္ဃမ္ပိဿာ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇန္တု, ဧဝမဿာ ဆ စေတနာ ဧကတော ဟုတွာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ပဝတ္တိဿန္တီ”တိ။ ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပနာဟ – “သင်္ဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလန္တိ တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တ”န္တိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – “ကိံ တွံ သတ္ထု ဒိန္နတော သင်္ဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလတရံ ဝဒသီ”တိ အာမ ဝဒါမီတိ။ သုတ္တံ အာဟရာတိ။ သင်္ဃေ ကေတမိ ဒေဟိ, သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာတိ။ ကိံ ပနဿ သုတ္တဿ အယမေဝ အတ္ထောတိ ? အာမ အယမေတတိ။ ယဒိ ဧဝံ “တေန ဟာနန္ဒ, ဝိဃာသာဒါနံ ပူဝံ ဒေဟီ”တိ စ (ပါစိ. ၂၆၉) “တေန ဟိ တွံ, ကစ္စာန, ဝိဃာသာဒါနံ ဂုဠံ ဒေဟီ”တိ (မဟာဝ. ၂၈၄) စ ဝစနတော ဝိဃာသာဒါနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလတရဉ္စ ဘဝေယျ။ ဧဝမ္ပိ ဟိ “သတ္ထာ အတ္တနော ဒိယျမာနံ အပေတီ”တိ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယောပိ အတ္တနော အာဂတံ ပဏ္ဏာကာရံ ဟတ္ထိဂောပကာဒီနံ အပေန္တိ, တေ ရာဇာဒီဟိ မဟန္တတရာ ဘဝေယျုံ။ တသ္မာ မာ ဧဝံ ဂဏှ –

“နယိမသ္မိံ လောကေ ပရသ္မိံ တ ပန၊
ဗုဒ္ဓေန သေဋ္ဌော သဒိသော တ ဝိဇ္ဇတိ။
ယမာဟုနေယျာနမဂ္ဂတံ ဂတော၊
ပုညတ္ထိကာနံ ဝိပုလဖလေသိန”န္တိ။ –

ဝစနတော ဟိ သတ္ထာရာ ဥတ္တရိတရော ဒက္ခိဏေယျော နာမ နတ္ထိ။ ဧဝမဿာ ဆ စေတနာ ဧကတော ဟုတွာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဘဝိဿန္တီတိ သန္ဓာယ ယာဝတတိယံ ပဋိဗာဟိတွာ သင်္ဃဿ အပေသိ။

ပစ္ဆိမာယ ဇနတာယ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရဇနနတ္ထံ စာပိ ဧဝမာဟ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အဟံ န စိရဋ္ဌိတိကော, မယှံ ပန သာသနံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ, ပစ္ဆိမာ ဇနတာ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ဇနေတူ”တိ ယာဝတတိယံ ပဋိဗာဟိတွာ သင်္ဃဿ အပေသိ။ ဧဝဉှိ သတိ – “သတ္ထာ အတ္တနော ဒိယျမာနမ္ပိ သင်္ဃဿ အပေသိ, သင်္ဃော နာမ ဒက္ခိဏေယျော”တိ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ စတ္တာရော ပစ္စယေ အာဒာတဗ္ဗေ မညိဿတိ, သင်္ဃော စတူဟိ ပစ္စယေဟိ အကိလမန္တော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိဿတိ။ ဧဝံ မမ သာသနံ ပဉ္စ ဝဿသဟဿာနိ ဌဿတီတိ။ “ပဋိဂ္ဂဏှာတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ ဝစနတောပိ စေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ “သတ္ထာရာ ဥတ္တရိတရော ဒက္ခိဏေယျော နာမ နတ္ထီ”တိ။ န ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ မဟာပဇာပတိယာ အာဃာတော တ ဝေရံ တ အတ္ထိ။ န ထေရော – “တဿာ ဒက္ခိဏာ မာ မဟပ္ဖလာ အဟောသီ”တိ ကြဆ္ထတိ။ ပဏ္ဍိတော ဟိ ထေရော ဗဟုဿုတော သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တော, သော သတ္ထု ဒိန္နဿ မဟပ္ဖလဘာဝေ သမ္ပဿမာနောဝ ပဋိဂ္ဂဏှာတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါတိ ဂဟဏတ္ထံ ယာစိ။

ပုန ဝိတဏ္ဍဝါဒီ အာဟ – “သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ”တိ ဝစနတော သတ္ထာ သင်္ဃပရိယာပန္နော တတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – “ဇာနာသိ ပန တွံ ကတိ သရဏာနိ, ကတိ အဝေစ္စပ္ပသာဒါ”တိ ဇာနန္တော တီဏီတိ ဝက္ခတိ, တတော ဝတ္တဗ္ဗော – တဝ လဒ္ဓိယာ သတ္ထု သင်္ဃပရိယာပန္နတ္တာ ဒွေဝယေဝ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ စ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကြမေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄) ဧဝံ အနုညာတာ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဥပသမ္ပဒါပိ န ရုဟတိ။ တတော တွံ နေဝ ပဗ္ဗဇိတော အသိ, န ဂိဟီ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ စ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နေ ဘိက္ခူ ဥပေါသထမ္ပိ ပဝါရဏမ္ပိ သင်္ဃကမ္မာနိပိ ကရောန္တိ, တာနိ သတ္ထု သင်္ဃပရိယာပန္နတ္တာ ကုပ္ပာနိ ဘဝေယျုံ, န စ ဟောန္တိ။ တသ္မာ န ဝတ္တဗ္ဗမေတံ “သတ္ထာ သင်္ဃပရိယာပန္နော”တိ။

၃၇၇. **အာဟဒိကာ**တိ သံဝမိုကာ, တုမ္ဟာကံ ဟတ္ထပာဒေသု ဟတ္ထပာဒကိစ္စံ အသာဓေန္တေသု ဟတ္ထေ စ ပာဒေ စ ဝဓေတ္ဝာတ ပဋိဇဂ္ဂိကာတိ အတ္ထော။ **ဟောသိကာ**တိ ဒိဝသဿ ဒ္ဝေဝ တယော ဝါရေ နှာပေတ္ဝာ ဘောဇေတွာ ဟာယေတ္ဝာ တုမှေဟ ဟောသေသိ။ **ထညံ ပာယေသီ**တိ နန္ဒကုမာရော ကိရ ဗောဓိသတ္တတော ကတိပာဟေနေဝ ဒဟရော, တသ္မိံ ဇာတေ မဟာပဇာပတိ အတ္တနော ပုတ္တံ ဓာတီနံ ဒတ္ဝာ သယံ ဗောဓိသတ္တဿ ဓာတိကိစ္စံ သာဓယမာနာ အတ္တနော ထညံ ပာယေသိ။ တံ သန္ဓာယ ထေရော ဧဝမာဟ။ ဣတိ မဟာပဇာပတိယာ ဗဟူပကာရတံ ကထေတ္ဝာ ဣဒါနိ တထာဂတဿ ဗဟူပကာရတံ ဒဿေန္တော **ဘဂဝတာပိ, ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဘဂဝန္တံ, ဘန္တေ, အာဂမ္မာ** တိ ဘဂဝန္တံ ပဋိစ္စ နိဿာယ သန္ဓာယ။

၃၇၈. အထ ဘဂဝါ ဒ္ဝီသု ဥပကာရေသု အတိရေကတရံ အနုမောဒန္တော **ဧဝမေတန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော ပုဂ္ဂလံ အာဂမ္မာ**တိ ယံ အာစရိယပုဂ္ဂလံ အန္တေဝါသိကပုဂ္ဂလော အာဂမ္မ။ **ဣမဿာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေနာ**တိ ဣမဿ အာစရိယပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ အန္တေဝါသိကပုဂ္ဂလေန။ **န သုပ္ပဋိကာရံ ဝဒါမီ**တိ ပစ္စုပကာရံ န သုကရံ ဝဒါမိ, အဘိဝါဒနာဒီသု အာစရိယံ ဒိသွာ အဘိဝါဒနကရဏံ **အဘိဝါဒနံ** နာမ။ ယသ္မိံ ဝါ ဒိသာဘာဂေ အာစရိယော ဝသတိ, ဣရိယာပထေ ဝါ ကပ္ပေန္တော တဒဘိမုခော ဝန္ဒိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, ဝန္ဒိတ္ဝာ နိသီဒတိ, ဝန္ဒိတ္ဝာ နိပဇ္ဇတိ, အာစရိယံ ပန ဒူရတောဝ ဒိသွာ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပစ္စုဂ္ဂမနကရဏံ **ပစ္စုဋ္ဌာနံ** နာမ။ အာစရိယံ ပန ဒိသွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သီသေ ဌပေတ္ဝာ အာစရိယံ နမဿတိ, ယသ္မိံ ဝါ ဒိသာဘာဂေ သော ဝသတိ, တဒဘိမုခောပိ တထေဝ နမဿတိ, ဂစ္ဆန္တောပိ ဌိတောပိ နိသိန္နောပိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿတိယေဝါတိ ဣဒံ **အဉ္ဇလိကမ္မံ** နာမ။ အနုစ္ဆဝိကကမ္မဿ ပန ကရဏံ **သာမီစိကမ္မံ** နာမ။ စီဝရာဒီသု စီဝရံ ဒေန္တော န ယံ ဝါ တံ ဝါ ဒေတိ, မဟဂ္ဃံ သတမူလိကမ္ပိ ပဉ္စသတမူလိကမ္ပိ သဟဿမူလိကမ္ပိ ဒေတိယေဝ ။ ပိဏ္ဍပါတာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကိံ ဗဟုနာ, စတူဟိ ပဏီတပစ္စယေဟိ စက္ကဝါဠန္တရံ ပူရေတ္ဝာ သိနေရုပဗ္ဗတေန ကူဋံ ဂဟေတ္ဝာ ဒေန္တောပိ အာစရိယဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကိရိယံ ကာတုံ န သက္ကောတိယေဝ။

၃၇၉. **စုဒ္ဒသ ခေါ ပနိမာ** တိ ကသ္မာ အာရဘိ? ဣဒံ သုတ္တံ ပာဋိပုဂ္ဂလိကံ ဒက္ခိဏံ အာရဗ္ဘ သမုဋ္ဌိတံ။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ “ပဋိဂ္ဂဏ္ဍာတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ ပာဋိပုဂ္ဂလိကဒက္ခိဏံယေဝ သမာဒပေတိ, စုဒ္ဒသသု စ ဌာနေသု ဒိန္နံ ပာဋိပုဂ္ဂလိကံ နာမ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ **အယံ ပဌမာ**တိ အယံ ဒက္ခိဏာ ဂုဏဝသေနပိ ပဌမာ ဇေဋ္ဌကဝသေနပိ။ အယဉှိ ပဌမာ အဂ္ဂါ ဇေဋ္ဌိကာ, ဣမိဿာ ဒက္ခိဏာယ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဒုတိယတတိယာပိ ပရမဒက္ခိဏာယေဝ, သေသာ ပရမဒက္ခိဏာဘာဝံ န ပာပုဏန္တိ။ **ဗာဟိရကေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ**တိ ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒိမှိ လောကိယပဉ္စာဘိညေ။ **ပုထုဇ္ဇနသီလဝန္တေ** တိ ပုထုဇ္ဇနသီလဝါ နာမ ကေဝဋ္ဋဓာတုကော ဟောတိ, အသဌော အမာယာဝီ ပရံ အပီဠေတ္ဝာ ဓမ္မေန သမေန ကသိယာ ဝါ ဝဏိဇ္ဇာယ ဝါ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတာ။ **ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလေ** တိ ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလော နာမ ကေဝဋ္ဋမစ္ဆဗန္ဓာဒယော ပရံ ပီဠာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတာ။

ဣဒါနိ ပာဋိပုဂ္ဂလိကဒက္ခိဏာယ ဝိပါကံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော **တတြာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တိရစ္ဆာနဂတေ** တိ ယံ ဂုဏဝသေန ဥပကာရဝသေန ဟေဿနတ္ထံ ဒိန္နံ, ဣဒံ န ဂဟိတံ။ ယမ္ပိ အာလောပအမုအာလောပမတ္တံ ဒိန္နံ, တမ္ပိ န ဂဟိတံ။ ယံ ပန သုနခသူကရကုက္ကုဋကာကာဒီသု ယဿ ကဿစိ သမ္ပတ္တဿ ဖလံ ပဋိကင်္ခိတ္ဝာ ယာဝဒတ္ထံ ဒိန္နံ, ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “တိရစ္ဆာနဂတေ ဒာနံ ဒတ္ဝာ”တိ။ **သတဂုဏာ**တိ သတာနိသံသာ။ **ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ**တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အယံ ဒက္ခိဏာ အာယုသတံ ဝဏ္ဏသတံ သုခသတံ ဗလသတံ ပဋိဘာနသတန္တိ ပဉ္စ အာနိသံသသတာနိ ဒေတိ, အတ္တဘာဝသတေ အာယုံ ဒေတိ, ဝဏ္ဏံ, သုခံ, ဗလံ, ပဋိဘာနံ ဒေတိ, နိပ္ပရိတသံ ကရောတိ။ ဘဝသတေပိ ဝုတ္တေ အယမေဝ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဥပာယေန သဗ္ဗတ္ထ နယော နေတဗ္ဗော။

သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ တိ ဧတ္ထ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ တိသရဏံ ဂတော ဥပာသကောပိ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော နာမ, တသ္မိံ ဒိန္နအနမ္ပိ အသင်္ချေယျံ အပ္ပမေယျံ။ ပဉ္စသီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ တတော ဥတ္တရိ မဟပ္ဖလံ, ဒသသီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ တတော ဥတ္တရိ, တဒဟုပဗ္ဗဇိတဿ သာမဏေရဿ တတော ဥတ္တရိ, ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနော တတော ဥတ္တရိ, ဥပသမ္ပန္နဿေဝ ဝတ္တသမ္ပန္နဿ တတော ဥတ္တရိ, ဝိပဿကဿ တတော ဥတ္တရိ, အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ တတော ဥတ္တရိ, ဥတ္တမကောဋိယာ ပန မဂ္ဂသမင်္ဂီ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော နာမ။ ဧတဿ ဒိန္နအနံ တတော ဥတ္တရိ မဟပ္ဖလမေဝ။

ကိံ ပန မဂ္ဂသမင်္ဂိဿ သက္ကာ အနံ အတုန္တိ? အာမ သက္ကာ။ အာရဒ္ဓဝိပဿကော ဟိ ပတ္တစိဝရမာအယ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, တဿ ဂေဟဒွါရေ ဌိတဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ပက္ခိပန္တိ။ တဿိံ ခဏေ ဘိက္ခုနော မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဣဒံ အနံ မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ အထ တ ပနေသ အာသနသာလာယ နိသိန္နော ဟောတိ, မနုဿာ ဂန္တွာ ပတ္တေ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ဌပေန္တိ, တဿိံ ခဏေ တဿ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဣဒမ္ပိ အနံ မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ဒိန္နံ နာမ။ အထ တ ပနဿ ဝိဟာရေ တ အာသနသာလာယ တ နိသိန္နဿ ဥပာသကာ ပတ္တံ အာဒာယ အတ္တနော ဃရံ ဂန္တွာ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ပက္ခိပန္တိ, တဿိံ ခဏေ တဿ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဣဒမ္ပိ အနံ မဂ္ဂသမင်္ဂိနော ဒိန္နံ နာမ။ တတ္ထ သောဏ္ဍိယံ ဥဒကဿ ဝိယ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒိန္နအနဿ အသင်္ချေယျတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာသု တာသု မဟာနဒီသု မဟာသမုဒ္ဒေ စ ဥဒကဿ ဝိယ သောတာပန္နာဒီသု ဒိန္နအနဿ ဥတ္တရိတရဝသေန အသင်္ချေယျတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပထဝိယာ ခယမဏ္ဍလမတ္တေ ပဒေသေ ပံသုံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ မဟာပထဝိယာ ပံသုနော အပ္ပမေယျတာယပိ အယမတ္ထော ဒီပေတဗ္ဗော။

၃၈၀. သတ္တ ခေါ ပနိမာတိ ကသ္မာ အာရဘိ? "သင်္ဃေ ဂောတမိ ဒေဟိ, သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ သတ္တသု ဌာနေသု ဒိန္နအနံ သင်္ဃေ ဒိန္နံ နာမ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ ဥဘတောသင်္ဃေ** တိ ဧကတော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဧကတော ဘိက္ခုနိသင်္ဃော, သတ္ထာ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဟောတီတိ အယံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခော ဥဘတောသင်္ဃော နာမ။ **အယံ ပဌမာ**တိ ဣမာယ ဒက္ခိဏာယ သမပ္ပမာဏာ ဒက္ခိဏာ နာမ နတ္ထိ။ ဒုတိယဒက္ခိဏာဒယော ပန ဧတံ ပရမဒက္ခိဏံ န ပာပုဏန္တိ။

ကိံ ပန တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဥဘတောသင်္ဃဿ အနံ အတုံ သက္ကာတိ? သက္ကာ။ ကထံ? ဥဘတောသင်္ဃဿ ဟိ ပမုခေ သဓာတုကံ ပဋိမံ အာသနေ ဌပေတွာ အာဓာရကံ ဌပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ သတ္ထု ပဌမံ ဒတွာ ဥဘတောသင်္ဃဿ အတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဥဘတောသင်္ဃဿ အနံ ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ယံ သတ္ထု ဒိန္နံ, တံ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ယော သတ္ထာရံ ပဋိဇဂ္ဂတိ ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု, တဿ အတဗ္ဗံ။ ပိတုသန္တကဉှိ ပုတ္တဿ ပာပုဏာတိ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, သပ္ပိတေလာနိ ပန ဂဟေတွာ ဒီပာ ဇလိတဗ္ဗာ, သာဋကံ ဂဟေတွာ ပဋာကာ အာရောပေတဗ္ဗာတိ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃေ** တိ အပရိစ္ဆိန္နကမဟာဘိက္ခုသင်္ဃေ။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေပိ ဧသေဝ နယော။

ဂောတြဘုနော တိ ဂောတ္တမတ္တကမေဝ အနုဘဝမာနာ, နာမမတ္တသမဏာတိ အတ္ထော။ **ကာသာဝကဏ္ဌာ** တိ ကာသာဝကဏ္ဌနာမကာ။ တေ ကိရ ဧကံ ကာသာဝခဏ္ဍံ ဟတ္ထေ ဝါ ဂီဝါယ ဝါ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရိဿန္တိ။ ဃရဒွါရံ ပန တေသံ ပုတ္တဘရိယာ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မာနိ စ ပကတိကာနေဝ ဘဝိဿန္တိ။ **တေသု ဒုဿီလေသု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ အနံ ဒဿန္တီ**တိ တေဟိ ဒုဿီလသင်္ဃေဟိ န ဝုတ္တံ။ သင်္ဃော ဟိ ဒုဿီလော နာမ နတ္ထိ။ ဒုဿီလာ ပန ဥပာသကာ တေသု ဒုဿီလေသု ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ သင်္ဃဿ ဒေမာတိ အနံ ဒဿန္တိ။ ဣတိ ဘဂဝတာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ သင်္ဃေ ဒိန္နဒက္ခိဏာပိ ဂုဏသင်္ချာယ အသင်္ချေယျာတိ ဝုတ္တံ။ ကာသာဝကဏ္ဌသင်္ဃေ ဒိန္နဒက္ခိဏာပိ ဂုဏသင်္ချာယေဝ အသင်္ချေယျာတိ ဝုတ္တာ။ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ ဟိ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿ ဟောတိ, သင်္ဃေ ပန စိတ္တီကာရော ဒုက္ကရော ဟောတိ။

ယော ဟိ သင်္ဃဂတံ ဒက္ခိဏံ ဒဿာမီတိ ဒေယျဓမ္မံ ပဋိယာဒေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ, – "ဘန္တေ, သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဧကံ ထေရံ ဒေထာ"တိ ဝဒတိ, အထ သင်္ဃတော သာမဏေရံ လဘိတွာ "သာမဏေရော မေ လဒ္ဓေါ"တိ အညထတ္တံ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဒက္ခိဏာ သင်္ဃဂတာ န ဟောတိ။ မဟာထေရံ လဘိတွာပိ "မဟာထေရော မေ လဒ္ဓေါ"တိ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေန္တဿာပိ န ဟောတိယေဝ။ ယော ပန သာမဏေရံ ဝါ ဥပသမ္ပန္နံ ဝါ ဒဟရံ ဝါ ထေရံ ဝါ ဗာလံ ဝါ ပဏ္ဍိတံ ဝါ ယံကိဉ္စိ သင်္ဃတော လဘိတွာ နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ သင်္ဃဿ ဒေမီတိ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ကာတုံ သက္ကောတိ, တဿ ဒက္ခိဏာ သင်္ဃဂတာ နာမ ဟောတိ။ ပရသမုဒ္ဒဝါသိနော ကိရ ဧဝံ ကရောန္တိ။

တတ္ထ ဟိ ဧကော ဝိဟာရသာမိ ကုဋုမ္ဗိကော "သင်္ဃဂတံ ဒက္ခိဏံ ဒဿာမီ"တိ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒေထာတိ ယာစိ။ သော ဧကံ ဒုဿီလဘိက္ခုံ လဘိတွာ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဩပုဉ္ဆာပေတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ ဥ

ပရိ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓဓူမပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ဟဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ဗုဒ္ဓဿ နိပစ္စကာရံ ကရောန္တော ဝိယ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရေန ဒေယျဓမ္မံ အဒါသိ။ သော ဘိက္ခု ပဏ္ဍာဘတ္တံ ဝိဟာရဇဂ္ဂနတ္ထာယ ကုဒါလကံ ဒေထာတိ ဃရဒွါရံ အာဂတော, ဥပါသကော နိသိန္နောဝ ကုဒါလံ ဟဒေန ခိပိတွာ “ဂဏှာ”တိ အဒါသိ။ တမေနံ မနုဿာ အာဟံသု – “တုမှေဟိ ဟတောဝ တေဿ ကတသက္ကာရော ဝတ္တုံ န သက္ကာ, ဣဒါနိ ဥပစာရမတ္တကမ္ပိ နတ္ထိ, ကိံ နာမေတ”န္တိ။ ဥပါသကော – “သင်္ဃဿ သော အယျာ စိတ္တီကာရော, န တေဿာ”တိ အာဟ။ ကာသာဝကဏ္ဌသင်္ဃဿ ဒိန္နဒက္ခိဏံ ပန ကော သောဓေတီတိ? သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာဒယော အသီတိ မဟာထေရာ သောဓေန္တီတိ။ အပိစ ထေရာ စိရပရိနိဗ္ဗုတာ, ထေရေ အာဒိံ ကတွာ ယာဝဇ္ဇ ဓရမာနာ ခီဏာသဝါ သောဓေန္တိယေဝ။

န တွေဝါဟံ , အာနန္ဒ, ကေနစိ ပရိယာယေန သင်္ဃဂတာယ ဒက္ခိဏာယ တိ ဣဒံ အတ္ထိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ သင်္ဃေ, အတ္ထိ ဧတရဟိ သင်္ဃေ, အတ္ထိ အနာဂတေ ကာသာဝကဏ္ဌသင်္ဃေ။ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ သင်္ဃေ ဧတရဟိ သင်္ဃေန န ဥပနေတဗ္ဗော, ဧတရဟိ သင်္ဃော အနာဂတေ ကာသာဝကဏ္ဌသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ န ဥပနေတဗ္ဗော။ တေန တေနေဝ သမယေန ကထေတဗ္ဗံ။ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဂဟိတသမဏပုထုဇ္ဇနော ဟိ ပာဋိပုဂ္ဂလိကော သောတာပန္နော, သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿ ပုထုဇ္ဇနသမဏေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလတရံ။ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဂဟိတော သောတာပန္နော ပာဋိပုဂ္ဂလိကော သကအာကမိတိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃေ စိတ္တီကာရံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿ ဟိ ခီဏာသဝေ ဒိန္နအနတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဂဟိတေ ဒုဿီလေပိ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလတရမေဝ ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ “သီလဝတော ခေါ, မဟာရာဇ, ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, နော တထာ ဒုဿီလေ”တိ, တံ ဣမံ နယံ ပဟာယ “စတဿော ခေါ ဣမာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဝိသုဒ္ဓိယော”တိ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၈၁. အယကတော ဝိသုဇ္ဈတီ တိ မဟပ္ဖလဘာဝေန ဝိသုဇ္ဈတိ, မဟပ္ဖလာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏဓမ္မော**တိ သုစိဓမ္မော, န ပာပဓမ္မော။ **အယကတော ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ စေတ္ထ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာ ကထေတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဇူဇကဗြာဟ္မဏဿ အရညေ ဒတွာ ပထဝိံ ကမ္ပေသိ။

ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတီ တိ ဣဒံ ကလျာဏီနဒီမုခဒွါရဝါသိကေဝဋ္ဋော ကထေတဗ္ဗော။ သော ကိရ ဒီဃသောမတ္ထေရဿ တိက္ခတ္တုံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ မရဏမဉ္စေ နိပန္နော “အယျဿ မံ ဒီဃသောမတ္ထေရဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော ဥဒ္ဓရတီ”တိ အာဟ။

နေဝ အယကတောတိ ဣဒံ ဝဍ္ဎမာနဝါသိလုဒ္ဒကော ကထေတဗ္ဗော။ သော ကိရ ပေတဒက္ခိဏံ ဒေန္တော ဧကဿ ဒုဿီလဿေဝ တယော ဝါရေ အဒါသိ, တတိယဝါရေ “အမနုဿော ဒုဿီလော မံ ဝိလုမ္ပတီ”တိ ဝိရဝိ, ဧကဿ သီလဝန္တဘိက္ခုနော ဒတွာ ပါပိတကာလေယေဝဿ ပါပုဏိ။

အယကတော စေဝ ဝိသုဇ္ဈတီ တိ ဣဒံ အသဒိသဒါနံ ကထေတဗ္ဗံ။

သာ ဒက္ခိဏာ အယကတော ဝိသုဇ္ဈတီ တိ ဣဒံ ယထာ နာမ ဆေကော ကဿကော အသာရမ္ပိ ခေတ္တံ လဘိတွာ သမယေ ကသိတွာ ပံသုံ အပနေတွာ သာရဗီဇာနိ ပတိဋ္ဌပေတွာ ရတ္တိန္ဒိဝံ အာရက္ခေ ပမာဒံ အနာပဇ္ဇန္တော အညဿ သာရခေတ္တတော အဓိကတရံ ဓညံ လဘတိ, ဧဝံ သီလဝါ ဒုဿီလဿ ဒတွာပိ ဖလံ မဟန္တံ အဓိဂစ္ဆတီတိ။ ဣမိနာ ဥပါယေန သဗ္ဗပဒေသု ဝိသုဇ္ဈနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂေသူတိ ဣဒံ **ဝီတရာဂေါ** နာမ အနာဂါမီ, အရဟာ ပန ဧကန္တဝီတရာဂေါဝ, တသ္မာ အရဟာ တာ အရဟတော ဒိန္နအနမေဝ အဂ္ဂံ။ ကသ္မာ? ဘဝလယဿ ဘဝပတ္တနာယ အဘာဝတော။ နနု ခီဏာသဝေ အန ဖလံ န သဒ္ဒဟတီတိ? အနဖလံ သဒ္ဒဟန္တာ ခီဏာသဝသဒိသာ န ဟောန္တိ။ ခီဏာသဝေန ကတကမ္မံ ပန နိစ္ဆန္ဒရာဂတ္တာ ကုသလံ တ အကုသလံ တ န ဟောတိ, ကိရိယဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ, တေနေဝဿ အနံ အဂ္ဂံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။

ကိံ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, ဥဒာဟု သာရိပုတ္တတ္ထေရေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နန္တိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလန္တိ ဝဒန္တိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉှိ ဌပေတွာ အညော အနဿ ဝိပါကံ ဇာနိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ အနဉှိ စတူဟိ သမ္ပဒါဟိ ဒာတုံ သက္ကောန္တဿ တသ္မိံ

ယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကံ ဒေတိ။ တတြိမာ သမုပမာ – ဒေယျဓမ္မဿ ဓမ္မေန သမေန ပရံ အပီဠေတွာ ဥပ္ပန္နတာ, ပုဗ္ဗစေတနာဒိဝသေန စေတနာယ မဟတ္တတာ, ခီဏာသဝဘာဝေန ဂုဏာတိရေကတာ, တံဒိဝသံ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌိတဘာဝေန ဝတ္ထုသမ္ပန္နတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဠာယတနဝဂ္ဂေါ

၁. အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဗာဠ္ဟဂိလာနော**တိ အဓိမတ္တဂိလာနော မရဏာသေယ္ယံ ဥပဂတော။ **အာမန္တေသီ**တိ ဂဟပတိဿ ကိရ ယာဝ ပါဒါ ဝဟိံသု, တာဝ ဒိဝသေ သကိံ ဝါ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝါ တိက္ခတ္တုံ ဝါ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အခဏ္ဍံ အကာသိ။ ယတ္တကဉ္စဿ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ အဟောသိ, တတ္တကံယေဝ မဟာထေရာနံ။ သော အဇ္ဇ ဂမနပါဒဿ ပစ္ဆိန္နတ္တာ အနုဋ္ဌာနသေယ္ယံ ဥပဂတော သာသနံ ပေသေတုကာမော အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ။ **တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဘဂဝန္တံ အာပုစ္ဆိတွာ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ ဥပသင်္ကမိ။

၃၈၄. **ပဋိက္ကမန္တီ**တိ ဩသက္ကန္တိ, တနုကာ ဘဝန္တိ။ **အဘိက္ကမန္တီ**တိ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဩတ္ထရန္တိ, ဗလဝတိယော ဟောန္တိ။

အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ နော ပဋိက္ကမောတိ ယသ္မိဉ္ဟိ သမယေ မာရဏန္တိကာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပရိတတေ ဇလိတဂ္ဂိ ဝိယ ဟောတိ, ယာဝ ဥသ္မာ န ပရိယာဒိယတိ, တာဝ မဟာတာပိ ဥပက္ကမေန န သက္ကာ ဝူပသမေတုံ, ဥသ္မာယ ပန ပရိယာဒိန္နာယ ဝူပသမ္မတိ။

၃၈၅. အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော စိန္တေသိ – “အယံ မဟာသေဋ္ဌိဿ ဝေဒနာ မာရဏန္တိကာ, န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ, အဝသေသာ ကထာ နိရတ္ထကာ, ဓမ္မကထမဿ ကထေဿာမီ”တိ။ အထ နံ တံ ကထေန္တော **တသ္မာတိဟာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ စက္ခုံ တီဟိ ဂါဟေဟိ ဂဏှန္တော ဥပ္ပန္နံ မာရဏန္တိကံ ဝေဒနံ ပဋိဗာဟိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ။ **န စက္ခုံ ဥပါဒိယိဿာမီ**တိ စက္ခုံ တီဟိ ဂါဟေဟိ န ဂဏှိဿာမိ။ **န စ မေ စက္ခုနိဿိတံ ဝိညာဏ**န္တိ ဝိညာဏဉ္စာပိ မေ စက္ခုနိဿိတံ န ဘဝိဿတိ။ **န ရူပ**န္တိ ဟေဋ္ဌာ အာယတနရူပံ ကထိတံ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ သဗ္ဗမ္ပိ ကာမဘဝရူပံ ကထေန္တော ဧဝမာဟ။

၃၈၆. **န ဣဓလောက**န္တိ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝါ ဃာသစ္ဆာဒနံ ဝါ န ဥပါဒိယိဿာမီတိ အတ္ထော။ ဣဓဉ္ဟိ ပစ္စယေသု အပရိတဿနတ္ထံ ကထိတံ။ **န ပရလောက**န္တိ ဧတ္ထ ပန မနုဿလောကံ ဌပေတွာ သေသာ ပရလောကာ နာမ။ ဣဒံ – “အသုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အသုကဋ္ဌာနေ ဘဝိဿာမိ, ဣဒံ နာမ ခါဒိဿာမိ ဘုဉ္ဇိဿာမိ နိဝါသေဿာမိ ပါရုပိဿာမီ”တိ ဧဝရူပါယ ပရိတဿနာယ ပဟာနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ န ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ တန္နိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ တီဟိ ဂါဟေဟိ ပရိမောစေတွာ ထေရော ဒေသနံ အရဟတ္တနိကူဋေန နိဋ္ဌပေသိ။

၃၈၇. **ဩလီယသီ**တိ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ အာရမ္မဏေသု ဗဇ္ဈသိ အလ္လီယသီတိ။ ဣတိ အာယသ္မာ အာနန္ဒော – “အယမ္ပိ နာမ ဂဟပတိ ဧဝံ သဒ္ဓေါ ပသန္နော မရဏဘယဿ ဘာယတိ, အညော ကော န ဘာယိဿတီ”တိ မညမာနော တဿ ကဋ္ဌုဟံ ကတွာ ဩဝါဒံ ဒေန္တော ဧဝမာဟ။ **န စ မေ ဧဝရူပီ ဓမ္မီကထာ သုတပုဗ္ဗာ**တိ အယံ ဥပါသကော – “သတ္ထု သန္တိကာပိ မေ ဧဝရူပီ ဓမ္မကထာ န သုတပုဗ္ဗာ”တိ ဝဒတိ, ကိံ သတ္ထာ ဧဝရူပိံ သုခုမံ ဂမ္ဘီရကထံ န ကထေတီတိ? နော န ကထေတိ။ ဧဝံ ပန ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဆ ဗာဟိရာနိ ဆ ဝိညာဏကာယေ ဆ ဖဿကာယေ ဆ ဝေဒနာကာယေ ဆ ဓာတုယော ပဉ္စက္ခန္ဓေ စတ္တာရော အရူပေ ဣဓလောကဉ္စ ပရလောကဉ္စ ဒဿေတွာ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဝသေန အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ကထိတကထာ ဧတေန န သုတပုဗ္ဗာ, တသ္မာ ဧဝံ ဝဒတိ။

အပိစာယံ ဥပါသကော ဒါနာဓိမုတ္တော ဒါနာဘိရတော ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော တုစ္ဆဟတ္ထော န ဂတပုဗ္ဗော။ ပုရေဘတ္တံ ဂစ္ဆန္တော ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဂဟာပေတွာ ဂစ္ဆတိ, ပစ္ဆာဘတ္တံ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ။ တသ္မိံ အသတိ ဝါလိကံ ဂဟာပေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ဩကိရာပေတိ, ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ ဂေဟံ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တဂတိကော ကိရေသ ဥပါသကော, တသ္မာ ဘဂဝါ စတုဝီသတိ သံဝစ္ဆရာနိ ဥပါသကဿ ယေဘုယျေန ဒါနကထမေဝ ကထေသိ – “ဥပါသက, ဣဒံ ဒါနံ နာမ ဗောဓိသတ္တာနံ ဂတမဂ္ဂေါ, မယှမ္ပိ ဂတမဂ္ဂေါ, မယာ သတသဟဿ

သကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အနံ့ ဒိန္နံ, တွံ မယာ ဂတမဂ္ဂမေဝ အနုဂစ္ဆသီ"တိ။ ဓမ္မသေနာပတိအာဒယော မဟာသာဝကာပိ အတ္တနော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတကာလေ အနုကထမေဝဿ ကထေန္တိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ – **န ခော ဂဟပတိ ဂိဟီနံ ဩဒါတဝသနာနံ ဧဝရူပီ ဓမ္မီကထာ ပဋိဘာတီ**တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဂဟပတိ ဂိဟီနံ နာမ ခေတ္တဝတ္ထုဟိရညသုဝဏ္ဏဒါသိဒါသပုတ္တဘရိယာဒိသု တိဗ္ဗော အာလယော တိဗ္ဗံ နိကန္တိပရိယုဋ္ဌာနံ , တေသံ – "ဧတ္ထ အာလယော န ကာတဗ္ဗော, နိကန္တိ န ကာတဗ္ဗာ"တိ ကထာ န ပဋိဘာတိ န ရုစ္စတီတိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? တုသိတဘဝနေ ကိရဿ နိဗ္ဗတ္တမတ္တဿေဝ တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓံ ဝိယ ဝိရောစမာနံ အတ္တဘာဝံ ဥယျာနဝိမာနာဒိသမ္ပတ္တိဉ္စ ဒိသွာ – "မဟတီ အယံ မယှံ သမ္ပတ္တိ, ကိံ နု ခော မေ မနုဿပထေ ကမ္မံ ကတ"န္တိ ဩလောကေန္တော တီသု ရတနေသု အဓိကာရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "ပမာဒဋ္ဌာနမိဒံ ဒေဝတ္တံ နာမ, ဣမာယ ဟိ မေ သမ္ပတ္တိယာ မောဒမာနဿ သတိသမ္မောသောပိ သိယာ, ဟန္ဒာဟံ ဂန္တွာ မမ ဇေတဝနဿ စေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တထာဂတဿ စ အရိယမဂ္ဂဿ စ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ စ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တတော အာဂန္တွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမီ"တိ။ သော တထာ အကာသိ။ တံ ဒဿေတုံ **အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတ** န္တိ ဘိက္ခုသင်္ဃနိသေဝိတံ။ ဧဝံ ပဌမဂါထာယ ဇေတဝနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အရိယမဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော **ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ စ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမ္မ**န္တိ မဂ္ဂစေတနာ။ **ဝိဇ္ဇာ**တိ မဂ္ဂပညာ။ **ဓမ္မော** တိ သမာဓိပက္ခိကော ဓမ္မော။ **သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမ**န္တိ သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ဇီဝိတံ ဥတ္တမန္တိ ဒဿေတိ။ အထ ဝါ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပော။ **ဓမ္မော** တိ ဝါယာမသတိသမာဓယော။ **သီလ**န္တိ ဝါစာကမ္မန္တာဇီဝါ။ **ဇီဝိတမုတ္တမ**န္တိ ဧတသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ဇီဝိတံ နာမ ဥတ္တမံ။ **ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တီ** တိ ဧတေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ မဂ္ဂေန သုဇ္ဈန္တိ, န ဂေါတ္တဓနေဟိ, တသ္မာ။ **ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မ**န္တိ ဥပါယေန သမာဓိပက္ခိယံ ဓမ္မံ ဝိစိနေယျ။ **ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧဝံ တသ္မိံ အရိယမဂ္ဂေ ဝိသုဇ္ဈတိ ။ အထ ဝါ **ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မ**န္တိ ဥပါယေန ပဉ္စက္ခန္ဓဓမ္မံ ဝိစိနေယျ။ **ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတီ** တိ ဧဝံ တေသု စတူသု သစ္စေသု ဝိသုဇ္ဈတိ။

ဣဒါနိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော **သာရိပုတ္တောဝါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာရိပုတ္တောဝါ**တိ အဝဓာရဏဝစနံ။ ဧတေဟိ ပညာဒီဟိ သာရိပုတ္တောဝ သေယျောတိ ဝဒတိ။ **ဥပသမေနာ**တိ ကိလေသဥပသမေန။ **ပါရင်္ဂတော** တိ နိဗ္ဗာနံ ဂတော။ ယော ကောစိ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော ဘိက္ခု, သော ဧတာဝပရမော သိယာ, န ထေရေန ဥတ္တရိ တရော နာမ အတ္ထီတိ ဝဒတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဆန္နောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၈၉. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဆန္နောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဆန္နော** တိ ဧဝံနာမကော ထေရော, န အဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တတ္ထေရော။ **ပဋိသလ္လာနာ** တိ ဖလသမာပတ္တိတော။ **ဂိလာနပုစ္ဆကာ** တိ ဂိလာနုပဋ္ဌာနံ နာမ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏိတံ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **သတ္ထ** န္တိ ဇီဝိတဟာရကသတ္ထံ။ **နာဝကင်္ခါမီ** တိ ဣစ္ဆာမိ။

၃၉၀. **အနုပဝဇ္ဇ** န္တိ အနုပ္ပတ္တိကံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ။

၃၉၁. **ဧတံ မမာ**တိအာဒီနိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **နိရောဓံ ဒိသွာ**တိ ခယဝယံ ဉတွာ။ **နေတံ မမ နေသောဟမသ္မိ န မေသော အတ္တာတိ သမနုပဿာမီ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ သမနုပဿာမိ။

၃၉၃. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ မာရဏန္တိကဝေဒနံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော သတ္ထံ အာဟရာမီတိ ဝဒတိ, တသ္မာ။ ပုထုဇ္ဇနော အာယသ္မာ, တေန ဣဒမ္ပိ မနသိ ကရောဟီတိ ဒီပေတိ။ **နိစ္စကပ္ပ** န္တိ နိစ္စကာလံ။ **နိဿိတဿာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ နိဿိတဿ။ **စလိတ** န္တိ ဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဟောတိ။ **ပဿဒ္ဓိ** တိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိ, ကိလေသပဿဒ္ဓိ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **နတီ**တိ တဏှာနတိ။ **နတိယာ အသတီ**တိ ဘဝတ္ထာယ အာလယနိကန္တိပရိယုဋ္ဌာနေသု အသတိ။ **အာဂတိဂတိ န ဟောတီ**တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန အာဂတိ နာမ န ဟောတိ, စုတိဝသေန ဂမနံ နာမ န ဟောတိ။ **စုတူပပါတော**တိ စဝနဝသေန စုတိ, ဥပပဇ္ဇနဝသေန ဥပပါတော။ **နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေနာ** တိ နယိဓ လောကေ, န ပရလောကေ, န ဥဘယတ္ထ ဟောတိ။ **ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခကိလေသဒုက္ခဿ အယမေဝ အန္တော အယံ ပရိစ္ဆေဒော ပရိဝဋုမဘာဝေါ ဟောတိ။ အယမေဝ ဟိ ဧတ္ထ အတ္ထော။ ယေ ပန "န ဥဘယမန္တရေနာ"တိ ဝစနံ ဂဟေတွာ အန္တရာဘဝံ ဣစ္ဆန္တိ, တေသံ ဥတ္တရံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

၃၉၄. **သတ္ထံ အာဟရေသီ** တိ ဇီဝိတဟာရကံ သတ္ထံ အာဟရိ, ကဏ္ဌနာဠိံ ဆိန္ဒိ။ အထဿ တသ္မိံ ခဏေ မရဏဘယံ ဩက္ကမိ, ဂတိနိမိတ္တံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ သံဝိဂ္ဂေါ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ သမသီသီ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ **သမ္မုခာယေဝ အနုပဝဇ္ဇတာ ဗျာကတာ**တိ ကိဉ္စာပိ ဣဒံ ထေရဿ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ဗျာကရဏံ ဟောတိ, ဧတေန ပန ဗျာကရဏေန အနန္တရာယမဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ အဟောသိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ တမေဝ ဗျာကရဏံ ဂဟေတွာ ကထေသိ။ **ဥပဝဇ္ဇကုလာနီ** တိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗကုလာနိ။ ဣမိနာ ထေရော, – "ဘန္တေ, ဧဝံ ဥပဋ္ဌာကေသု စ ဥပဋ္ဌာယိကာသု စ ဝိဇ္ဇမာနာသု သော ဘိက္ခု တုမှာကံ သာသနေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ"တိ ပုစ္ဆတိ။ အထဿ ဘဂဝါ ကုလေသု သံသဂ္ဂါဘာဝံ ဒီပေန္တော **ဟောန္တိ ဟေတေ သာရိပုတ္တာ**တိအာဒိမာဟ။ ဣမသ္မိံ ကိရ ဌာနေ ထေရဿ ကုလေသု အသံသဋ္ဌဘာဝေါ ပါကဋော အဟောသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဆန္နောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၅. **ဧဝံ မေ သုတ** န္တိ ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဋိသလ္လာနာ** တိ ဧကီဘာဝါ။ **တံ စေ**တိ တံ စက္ခုဉ္စေဝ ရူပဉ္စ။ **နန္ဒီသမုဒယာ ဒုက္ခသမုဒယော** တိ နန္ဒိယာ တဏှာယ သမောဓာနေန ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခဿ သမောဓာနံ ဟောတိ။ ဣတိ ဆသု ဒွါရေသု ဒုက္ခဿ သမုဒယောတိ ဒွိန္နံ သစ္စာနံ ဝသေန ဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ဒဿေသိ။ ဒုတိယနယေ နိရောဓော မဂ္ဂေါတိ ဒွိန္နံ သစ္စာနံ ဝသေန ဝိဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ဒဿေသိ။ **ဣမိနာ စ တွံ ပုဏ္ဏာ** တိ ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဧဝံ တာဝ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဒေသနံ အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဣဒါနိ ပုဏ္ဏတ္ထေရံ သတ္တသု ဌာနေသု သီဟနာဒံ နဒာပေတုံ **ဣမိနာ စ တွ**န္တိအာဒိမာဟ။

၃၉၆. **စဏ္ဍာ** တိ ဒုဋ္ဌာ ကိဗ္ဗိသာ။ **ဖရုသာ**တိ ကက္ခဠာ။ **အက္ကောသိဿန္တီ** တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသိဿန္တိ။ **ပရိဘာသိဿန္တီ** တိ ကိံ သမဏော နာမ တွံ, ဣဒဉ္စ ဣဒဉ္စ တေ ကရိဿာမာတိ တဇ္ဇေဿန္တိ။ **ဧဝမေတ္ထာ** တိ ဧဝံ မယှံ ဧတ္ထ ဘဝိဿတိ။

ဒဏ္ဍေနာ တိ စတုဟတ္ထေန ဒဏ္ဍေန ဝါ ဃဋိကမုဂ္ဂရေန ဝါ။ **သတ္ထေနာ** တိ ဧကတောဓာရာဒိနာ။ **သတ္ထဟာရကံ ပရိယေသန္တီ**တိ ဇီဝိတဟာရကံ သတ္ထံ ပရိယေသန္တိ။ ဣဒံ ထေရော တတိယပါရာဇိကဝတ္ထုသ္မိံ အသုဘကထံ သုတွာ အတ္တဘာဝေန ဇိဂုစ္ဆန္တာနံ ဘိက္ခူနံ သတ္ထဟာရကပရိယေသနံ သန္ဓာယာဟ။ **ဒမူပသမေနာ**တိ ဧတ္ထ **ဒမော**တိ ဣန္ဒြိယသံဝရာဒီနံ ဧတံ နာမံ။ "သစ္စေန ဒန္တော ဒမသာ ဥပေတော, ဝေဒန္တဂူ ဝုသိတဗြဟ္မစရိယော"တိ (သံ. နိ. ၁.၁၉၅; သု. နိ. ၄၆၇) ဧတ္ထ ဟိ ဣန္ဒြိယသံဝရော ဒမောတိ ဝုတ္တော။ "ယဒိ သစ္စာ ဒမာ စာဂါ, ခန္တျာ ဘိယျောဓ ဝိဇ္ဇတီ"တိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၉၁) ဧတ္ထ ပညာ ဒမောတိ ဝုတ္တော။ "ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေနာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၆; မ. နိ. ၂.၂၂၆) ဧတ္ထ ဥပေါသထကမ္မံ ဒမောတိ ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ခန္တိ ဒမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဥပသမော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

၃၉၇. အထ ခော အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော တိ ကော ပနေသ ပုဏ္ဏော, ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဂန္ထကာရေဟိ ဥက္ခိတ္တောတိ။ သုနာပရန္တတောတိ ဝဒန္တော, အဿ ဝိဟာရဂမနေ ဇနပဒံ ဂန္တုကာမော အပလောကေသိ။

တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – သုနာပရန္တရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ဝါဏိဇဂါမေ ဒွေ ဘာတရော။ တေသု ကဒါစိ ဇေဋ္ဌော ပဉ္စ သကဋသတာနိ ဂဟေတွာ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ အာဟရတိ, ကဒါစိ ကနိဋ္ဌော။ ဣမသ္မိံ ပန သမယေ ကနိဋ္ဌံ ဃရေ ဌပေတွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကော ပဉ္စ သကဋသတာနိ ဂဟေတွာ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနဿ နာတိဒူရေ သကဋသတ္ထံ နိဝါသေတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ပရိဇနပရိဝုတော ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။

တေန စ သမယေန သာဝတ္ထိဝါသိနော ဘုတ္တပါတရာသာ ဥပောသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂါ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒိဟတ္ထာ ယေန ဗုဒ္ဓေါ ယေန ဓမ္မော ယေန သံဃော, တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ ဟုတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော တေ ဒိသွာ “ကဟံ ဣမေ ဂစ္ဆန္တီ”တိ ဧကမနုဿံ ပုစ္ဆိ။ ကိံ တွံ အယျော န ဇာနာသိ, လောကေ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံဃရတနာနိ နာမ ဥပ္ပန္နာနိ, ဣစ္စေသ မဟာဇနော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သောတုံ ဂစ္ဆတီတိ။ တဿ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝစနံ ဆဝိစမ္မာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ အထ အတ္တနော ပရိဇနပရိဝုတော တာယ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု မဓုရဿရေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ အထ တထာဂတေန ကာလံ ဝိဒိတွာ ပရိသာယ ဥယျောဇိတာယ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သံဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ဥပောသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဘဏ္ဍာဂါရိကံ ပက္కောသာပေတွာ, ဧတ္တကံ ဘဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇိတံ, ဧတ္တကံ န ဝိဿဇ္ဇိတန္တိ သဗ္ဗံ အာစိက္ခိတွာ – “ဣမံ သာပတေယျံ မယှံ ကနိဋ္ဌဿ ဒေဟီ”တိ သဗ္ဗံ နိယျာတေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနပရာယဏော အဟောသိ။

အထဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဥပဋ္ဌာတိ။ တတော စိန္တေသိ – “အယံ ဇနပဒေါ မယှံ အသပ္ပာယော, ယံနူနာဟံ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆေယျ”န္တိ။ အထ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ သာယနှသမယေ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သတ္တ သီဟနာဒေ နဒိတွာ ပက္ကာမိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခော အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော။ပေ။ ဝိဟရတီ”တိ။

ကတ္ထ ပနာယံ ဝိဟာသီတိ? စတူသု ဌာနေသု ဝိဟာသိ, သုနာပရန္တရဋ္ဌံ တာဝ ပဝိသိတွာ **အဇ္ဈုဟတ္ထပဗ္ဗတေ** နာမ ပဝိသိတွာ ဝါဏိဇဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ နံ ကနိဋ္ဌဘာတာ သဉ္ဇာနိတွာ ဘိက္ခံ ဒတွာ, “ဘန္တေ, အညတ္ထ အဂန္တွာ ဣဓေဝ ဝသထာ”တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ တတ္ထေဝ ဝသာပေသိ။

တတော **သမုဒ္ဒဂိရိဝိဟာရံ** နာမ အဂမာသိ။ တတ္ထ အယကန္တပါသာဏေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတစင်္ကမော အတ္ထိ, တံ ကောစိ စင်္ကမိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တတ္ထ သမုဒ္ဒဝီစိယော အာဂန္တွာ အယကန္တပါသာဏေသု ပဟရိတွာ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ ထေရောနံ – “ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာနံ ဖာသုဝိဟာရော ဟောတူ”တိ သမုဒ္ဒံ နိဿဒ္ဒံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။

တတော **မာတုလဂိရိံ** နာမ အဂမာသိ။ တတ္ထ သကုဏသံဃော ဥဿန္နော, ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ သဒ္ဒော ဧကာဗဒ္ဓေါ ဟောတိ, ထေရော ဣမံ ဌာနံ အဖာသုကန္တိ တတော **မကုလကာရာမဝိဟာရံ** နာမ ဂတော။ သော ဝါဏိဇဂါမဿ နာတိဒူရော နစ္စာသန္နော ဂမနာဂမနသမ္ပန္နော ဝိဝိတ္တော အပ္ပသဒ္ဒေါ။ ထေရော ဣမံ ဌာနံ ဖာသုကန္တိ တတ္ထ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနစင်္ကမနာဒီနိ ကာရေတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။ ဧဝံ စတူသု ဌာနေသု ဝိဟာသိ။

အထေကဒိဝသံ တသ္မိံယေဝ အန္တောဝဿေ ပဉ္စ ဝါဏိဇသတာနိ ပရသမုဒ္ဒံ ဂစ္ဆာမာတိ နာဝာယ ဘဏ္ဍံ ပက္ခိပိံသု။ နာဝါရောဟနဒိဝသေ ထေရဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ ထေရံ ဘောဇေတွာ ထေရဿ သန္တိကေ သိက္ခာပဒါနိ ဂဟေတွာ

တ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော, – “ဘန္တေ, မဟာသမုဒ္ဒေ နာမ အပ္ပမေယျော အနေကန္တရာယော, အမှေ အာဝဇ္ဇေယျာထာ”တိ ဝတွာ နာဝံ အာရုဟိ။ နာဝါ ဥတ္တမဇဝေန ဂစ္ဆမာနာ အညတရံ ဒီပကံ ပါပုဏိ။ မနုဿာ ပါတရာသံ ကရိဿာမာတိ ဒီပကေ ဩတိဏ္ဏာ။ တသ္မိံ ဒီပေ အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, စန္ဒနဝနမေဝ အဟောသိ။

အထေကော ဝါသိယာ ရုက္ခံ အာကောဋေတွာ လောဟိတစန္ဒနဘာဝံ ဉတွာ အာဟ – “ဘော မယံ လာဘတ္ထာယ ပရသမုဒ္ဒံ ဂစ္ဆာမ, ဣတော စ ဥတ္တရိ လာဘော နာမ နတ္ထိ, စတုရင်္ဂုလမတ္တာ ဃဋိကာ သတသဟဿံ အဂ္ဃတိ, ဟာရေတဗ္ဗယုတ္တံ ဘဏ္ဍံ ဟာရေတွာ စန္ဒနဿ ပူရေမာ”တိ။ တေ တထာ ကရိံသု။ စန္ဒနဝနေ အဓိဝတ္ထာ အမနုဿာ ကုဇ္ဈိတွာ – “ဣမေဟိ အမှာကံ စန္ဒနဝနံ နာသိတံ, ဃာတေဿာမ နေ”တိ စိန္တေတွာ – “ဣဓေဝ ဃာတိတေသု သဗ္ဗံ ဝနံ ဧကံ ကုဏပံ ဘဝိဿတိ, သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ နေသံ နာဝံ ဩသီဒေဿာမာ”တိ အာဟံသု။ အထ တေသံ နာဝံ အာရုယှ မုဟုတ္တံ ဂတကာလေယေဝ ဥပ္ပာဒိကံ ဥဋ္ဌပေတွာ သယမ္ပိ တေ အမနုဿာ ဘယာနကာနိ ရူပါနိ ဒဿယိံသု။ ဘီတာ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝတာ နမဿန္တိ။ ထေရဿ ကနိဋ္ဌော စူဠပုဏ္ဏကုဋုမ္ဗိကော – “မယှံ ဘာတာ အဝဿယော ဟောတူ”တိ ထေရဿ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။

ထေရောပိ ကိရ တသ္မိံယေဝ ခဏေ အာဝဇ္ဇိတွာ တေသံ ဗျသနုပ္ပတ္တိံ ဉတွာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ သမ္မုခေ အဋ္ဌာသိ။ အမနုဿာ ထေရံ ဒိသွာ “အယျော ပုဏ္ဏတ္ထေရော ဧတီ”တိ ပက္ကမိံသု, ဥပ္ပာဒိကံ သန္နိသီဒိ။ ထေရော မာ ဘာယထာတိ တေ အဿာသေတွာ “ကဟံ ဂန္တုကာမတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ, အမှာကံ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆာမာတိ။ ထေရော နာဝံ ဖလေ အက္ကမိတွာ “တေသံ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ တင်္ခဏေဝ သကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ပုတ္တဒါရဿ အာရောစေတွာ “ထေ ထေရံ သရဏံ ဂစ္ဆာမာ”တိ ပဉ္စသတာ အတ္တနော ပဉ္စမာတုဂါမသတေဟိ သဒ္ဓိံ တီသု သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥပါသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသုံ။ တတော နာဝါယ ဘဏ္ဍံ ဩတာရေတွာ ထေရဿ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ – “အယံ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ကောဋ္ဌာသော”တိ အာဟံသု။ ထေရော – “မယှံ ဝိသုံ ကောဋ္ဌာသကိစ္စံ နတ္ထိ, သတ္ထာ ပန တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော”တိ။ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ဘန္တေတိ။ တေန ဟိ ဣမိနာ သတ္ထု မဏ္ဍလမာဠံ ကရောထ, ဧဝံ သတ္ထာရံ ပဿိဿထာတိ။ တေ သာဓု, ဘန္တေတိ တေန စ ကောဋ္ဌာသေန အတ္တနော စ ကောဋ္ဌာသေဟိ မဏ္ဍလမာဠံ ကာတုံ အာရဘိံသု။

သတ္ထာပိ ကိရ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ပရိဘောဂံ အကာသိ။ အာရက္ခမနုဿာ ရတ္တိံ ဩဘာသံ ဒိသွာ “မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ အတ္ထီ”တိ သညံ ကရိံသု။ ဥပါသကာ မဏ္ဍလမာဠဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ သေနာသနာနိ နိဋ္ဌပေတွာ ဒါနသမ္ဘာရံ သဇ္ဇေတွာ – “ကတံ, ဘန္တေ, အမှေဟိ အတ္တနော ကိစ္စံ, သတ္ထာရံ ပက္ကောသထာ”တိ ထေရဿ အာရောစေသုံ။ ထေရော သာယနှသမယေ ဣဒ္ဓိယာ သာဝတ္ထိံ ပတွာ, “ဘန္တေ, ဝါဏိဇဂါမဝါသိနော တုမှေ ဒဋ္ဌုကာမာ, တေသံ အနုကမ္ပံ ကရောထာ”တိ ဘဂဝန္တံ ယာစိ။ ဘဂဝါ အဓိဝါသေသိ။ ထေရော ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ပစ္စာဂတော။

ဘဂဝါပိ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ, – “အာနန္ဒ, သွေ သုနာပရန္တေ ဝါဏိဇဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမ, တွံ ဧကူနပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ သလာကံ ဒေဟီ”တိ။ ထေရော သာဓု, ဘန္တေတိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ နဘစာရိကာ ဘိက္ခူ သလာကံ ဂဏှန္တူတိ အာဟ။ တံဒိဝသံ ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရော ပဌမံ သလာကံ အဂ္ဂဟေသိ။ ဝါဏိဇဂါမဝါသိနောပိ “သွေ ကိရ သတ္ထာ အာဂမိဿတီ”တိ ဂါမမဇ္ဈေ မဏ္ဍပံ ကတွာ ဒါနဂ္ဂံ သဇ္ဇယိံသု။ ဘဂဝါ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိ။ သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှံ အဟောသိ။ သော ကိံ ဣဒန္တိ အာဝဇ္ဇေတွာ သတ္ထု သုနာပရန္တဂမနံ ဒိသွာ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ – “တာတ အဇ္ဇ ဘဂဝါ တိံသမတ္တာနိ ယောဇနသတာနိ ပိဏ္ဍာစာရံ ဂမိဿတိ, ပဉ္စ ကူဋာဂါရသတာနိ မာပေတွာ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကမတ္ထကေ ဂမနသဇ္ဇာနိ ကတွာ ဌပေဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ ဘဂဝတော ကူဋာဂါရံ စတုမုခံ အဟောသိ, ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဒွိမုခါနိ, သေသာနိ ဧကမုခါနိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ ပဋိပါဋိယာ ဌပိတကူဋာဂါရေသု ဓုရကူဋာဂါရံ ပါဝိသိ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အာဒိံ ကတွာ ဧကူနပဉ္စဘိက္ခုသတာနိပိ ကူဋာဂါရံ ဂန္တွာ နိသီဒိံသု။ ဧကံ တုစ္ဆကူဋာဂါရံ အဟောသိ, ပဉ္စပိ ကူဋာဂါရသတာနိ အာကာသေ ဥပ္ပတိံသု။

သတ္တာ သစ္စဗန္ဓပဗ္ဗတံ နာမ ပတ္တ ကူဋာဂါရံ အာကာသေ ဌပေသိ။ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ သစ္စဗန္ဓော နာမ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကတာပသော မဟာဇနံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဝသတိ။ အဗ္ဘန္တရေ စဿ သ အန္တောစာဋိယံ ပဒီပော ဝိယ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယော ဇလတိ။ တံ ဒိသွာ ဓမ္မမဿ ကထေဿာမီတိ ဂန္တွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တာပသော ဒေသနာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ, မဂ္ဂေနေဝဿ အဘိညာ အာဂတာ။ ဧဟိဘိက္ခု ဟုတွာ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရော ဟုတွာ ကူဋာဂါရံ ပာဝိသိ။

ဘဂဝါ ကူဋာဂါရဂတေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ တဏိဇကမံ ဂန္တွာ ကူဋာဂါရာနိ အဒိဿမာနာနိ ကတွာ တဏိဇကမံ ပာဝိသိ။ တဏိဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္ထာရံ မကုလကာရာမံ နယိံသု။ သတ္ထာ မဏ္ဍလမာဠံ ပာဝိသိ။ မဟာဇနော ယာဝ သတ္ထာ ဘတ္တဒရထံ ပဋိပဿမ္ဘေတိ, တာဝ ဟတရာသံ ကတွာ ဥပောသထင်္ဂါနိ သမာဒါယ ဗဟုံ ဂန္ဓဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ အာဒာယ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ အာရာမံ ပစ္စာဂမာသိ။ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ မဟာဇနဿ ဗန္ဓနမောက္ခော ဇာတော, မဟန္တံ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ အဟောသိ။

သတ္ထာ မဟာဇနဿ သင်္ဂဟတ္ထံ ကတိပာဟံ တတ္ထေဝ ဝသိ, အရုဏံ ပန မဟာဂန္ဓကုဋိယံယေဝ ဥဋ္ဌပေသိ။ တတ္ထ ကတိပာဟံ ဝသိတွာ တဏိဇကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ''တွံ ဣတောဝ ဝသာဟီ''တိ ပုဏ္ဏတ္ထေရံ နိဝတ္တေတွာ အန္တရေ နမ္မဒါနဒီ နာမ အတ္ထိ, တဿာ တီရံ အဂမာသိ။ နမ္မဒါနာဂရာဇာ သတ္ထု ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ နာဂဘဝနံ ပဝေသေတွာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ သက္ကာရံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မံ ကထေတွာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိ။ သော – ''မယှံ, ဘန္တေ, ပရိစရိတဗ္ဗံ ဒေထာ''တိ ယာစိ, ဘဂဝါ နမ္မဒါနဒီတီရေ ပဒစေတိယံ ဒဿေသိ။ တံ ဝီစီသု အာဂတာသု ပိဓီယတိ, ဂတာသု ဝိဝရီယတိ, မဟာသက္ကာရပ္ပတ္တံ အဟောသိ။ သတ္ထာ တတော နိက္ခမ္မ သစ္စဗန္ဓပဗ္ဗတံ ဂန္တွာ သစ္စဗန္ဓံ အာဟ – ''တယာ မဟာဇနော အပါယမဂ္ဂေ ဩတာရိတော, တွံ ဣဓေဝ ဝသိတွာ ဧတေသံ လဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂေ ပတိဋ္ဌာပေဟီ''တိ။ သောပိ ပရိစရိတဗ္ဗံ ယာစိ။ သတ္ထာ ဃနပိဋ္ဌိပါသာဏေ အလ္လမတ္တိကပိဏ္ဍမှိ လဉ္ဆနံ ဝိယ ပဒစေတိယံ ဒဿေသိ, တတော ဇေတဝနမေဝ ဂတော။ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ **တေနေဝဝန္တရဝဿေနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပရိနိဗ္ဗာယီ တိ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ မဟာဇနော ထေရဿ သတ္တ ဒိဝသာနိ သရီရပူဇံ ကတွာ ဗဟူနိ ဂန္ဓကဋ္ဌာနိ သမောဓာနေတွာ သရီရံ ဈာပေတွာ ဓာတုယော အာဒာယ စေတိယံ အကာသိ။ **သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ**တိ ထေရဿ အာဠာဟနေ ဌိတဘိက္ခူ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. နန္ဒကောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ နန္ဒကောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **တေန ခေါ ပန သမယေနာ**တိ ဘဂဝါ မဟာပဇာပတိယာ ယာစိတော ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဥယျောဇေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ – ''ထေရာ ဘိက္ခူ ဝါရေန ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တူ''တိ သင်္ဃဿ ဘာရံ အကာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပရိယာယေနာ**တိ ဝါရေန။ **န ဣစ္ဆတီ** တိ အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ ဒူရံ ဂါမံ ဂန္တွာ သူစိကမ္မာဒီနိ ဝ အာရဘိတွာ ''အယံ နာမဿ ပပဉ္စော''တိ ဝဒာပေသိ။ ဣမံ ပန ပရိယာယေန ဩဝါဒံ ဘဂဝါ နန္ဒကတ္ထေရဿေဝ ကာရဏာ အကာသိ။ ကသ္မာ? ဣမာသဉှိ ဘိက္ခုနီနံ ထေရံ ဒိသွာ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ တေန တာ တဿ ဩဝါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုကာမာ, ဓမ္မကထံ သောတုကာမာ။ တသ္မာ ဘဂဝါ – ''နန္ဒကော အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ ဩဝါဒံ ဒဿတိ, ဓမ္မကထံ ကထေဿတီ''တိ ဝါရေန ဩဝါဒံ အကာသိ။ ထေရော ပန အတ္တနော ဝါရံ န ကရောတိ, ကသ္မာတိ စေ? တာ ကိရ ဘိက္ခုနိယော ပုဗ္ဗေ ထေရဿ ဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ ဩရောဓာ အဟေသုံ။ ထေရော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန တံ ကာရဏံ ဉတွာ စိန္တေသိ – ''မံ ဣမဿ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဥပမာယော စ ကာရဏာနိ စ အာဟရိတွာ ဓမ္မံ ကထယမာနံ ဒိသွာ အညော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏလာဘီ ဘိက္ခု ဣမံ ကာရဏံ ဩလောကေတွာ 'အာယသ္မာ နန္ဒကော ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဩရောဓေ န ဝိဿဇ္ဇေတိ, သောဘတာယမာယသ္မာ ဩရောဓပရိဝုတော'တိ ဝတ္တဗ္ဗံ မညေယျာ''တိ။ ဧတမတ္ထံ သမ္ပဿ

သမာနော ထေရော အတ္တနော တရံ န ကရောတိ။ ဣမာသဥ္စ ကိရ ဘိက္ခုနီနံ ထေရသ္သေဝ ဒေသနာ သပ္ပာယာ ဘဝိသ္သ
သတီတိ ဥတ္တ **အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အာမန္တေသိ** ။

တာသံ ဘိက္ခုနီနံ ပုဗ္ဗေ တသ္သ ဩဝါဒေဝါဝါဒနနတ္တံ ဣဒံ ဝတ္ထု – ပုဗ္ဗေ ကိရ ဗာရာဏသိယံ ပဉ္စ အသသတာ နိ ပဉ္စ အသိသတာနိ စာတိ ဇင်္ဃသဟသ္သံ ဧကတောဝ ကမ္မံ ကတ္ဂတ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိ။ အယံ နန္ဒကတ္ထေရော တ သ္မိံ ကာလေ ဇေဋ္ဌကအသော ဟောတိ , ဧကတမိ ဇေဋ္ဌကအသိ။ သာ ဇေဋ္ဌကအာသသ္သ ဟာဒပရိစာရိကာ အဟောသိ ပ ဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ။ ဇင်္ဃသဟသ္သမ္ပိ ပုညကမ္မံ ကရောန္တံ ဧကတော ကရောတိ။ အထ ဝသ္သူပနာယိကသမယေ ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရတော ဣသိပတနေ ဩတရိတ္ဂတ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဂတ ဣသိပတနမေဝ ဂန္တ္ဂတ – ‘‘ဝသ္သူပနာယိကကုဋိယော အတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစိသ္သာမာ’’တိ စီဝရံ ပာရုပိတ္ဂတ သာယန္ဟသမယေ နဂရံ ပဝိ သိတ္ဂတ သေဋ္ဌိသ္သ ဃရဒွာရေ အဋ္ဌံသု။ ဇေဋ္ဌကအသိ ကုဋံ ဂဟေတ္ဂတ ဥဒကတိတ္ထံ ဂစ္ဆန္တီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နဂရံ ပဝိသန္တေ အဒ္ဒသ။ သေဋ္ဌိ တေသံ အာဂတကာရဏံ သုတ္ဂတ ‘‘အမှာကံ ဩကာသော နတ္ထိ, ဂစ္ဆန္တူ’’တိ အာဟ။

အထ တေ နဂရာ နိက္ခမန္တေ ဇေဋ္ဌကအသိ ကုဋံ ဂဟေတ္ဂတ ပဝိသန္တီ ဒိသ္ဂတ ကုဋံ ဩတာရေတ္ဂတ ဝန္ဒိတ္ဂတ ဩ နမိတ္ဂတ မုခံ ပိဓာယ – ‘‘အယျာ နဂရံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာဝ နိက္ခန္တာ, ကိံ နု ခော’’တိ ပုစ္ဆိ။ ဝသ္သူပနာယိကကုဋိယာ ဟတ္ ထကမ္မံ ယာစိတုံ အာဂမိမှာတိ။ လဒ္ဓံ, ဘန္တေတိ။ န လဒ္ဓံ ဥပာသိကေတိ? ကိံ ပနေသာ ကုဋိ ဣသ္သရေဟေဝ ကာတ ဗ္ဗာ, ဒုဂ္ဂတေဟိပိ သက္ကာ ကာတုန္တိ။ ယေန ကေနစိ သက္ကာတိ? သာဓု, ဘန္တေ, မယံ ကရိသ္သာမ။ သ္ဂဝ မယ္ဂဟံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာတိ နိမန္တေတ္ဂတ ဥဒကံ နေတ္ဂတ ပုန ကုဋံ ဂဟေတ္ဂတ အာဂမ္မ တိတ္ထမဂ္ဂေ ဌတ္ဂတ အာဂတာ အဝ သေသအသိယော ‘‘ဧတ္ထေဝ ဟောထာ’’တိ ဝတ္ဂတ သဗ္ဗာသံ အာဂတကာလေ အာဟ – ‘‘အမ္မ ကိံ နိစ္စမေဝ ပရသ္သ အ သကမ္မံ ကရိသ္သထ, ဥဒာဟု အသဘာဝတော မုစ္စိတုံ ဣစ္ဆထာ’’တိ? အဇ္ဇေဝ မုစ္စိတုမိစ္ဆာမ အယျေတိ။ ယဒိ ဧဝံ မယာ ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဟတ္ထကမ္မံ အလဘန္တာ သ္ဂတတနာယ နိမန္တိတာ, တုမှာကံ သာမိကေဟိ ဧကဒိဝသံ ဟတ္ ထကမ္မံ အပေထာတိ။ တာ သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဂတ သာယံ အဋဝိတော အာဂတကာလေ သာမိကာနံ အာရောစေသုံ။ တေ သာဓူတိ ဇေဋ္ဌကအာသသ္သ ဂေဟဒွာရေ သန္နိပတိံသု။

အထ နေ ဇေဋ္ဌကအသိ သ္ဂဝ တာတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဟတ္ထကမ္မံ ဒေထာတိ အာနိသံသံ အာစိက္ခိတ္ဂတ ယေပိ န ကာတုကာမာ, တေ ကဋ္ဌောဝါဒေန ဩတဇ္ဇေန္တီ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ သာ ပုနဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဘတ္တံ ဒတ္ဂတ သ ဗ္ဗေသံ အာသပုတ္တာနံ သညံ အဒာသိ။ တေ တာဝဒေဝ အရညံ ပဝိသိတ္ဂတ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ သမောဓာနေတ္ဂတ သတံ သတံ ဟုတ္ဂတ ဧကေကကုဋိံ ဧကေကစင်္ကမနာဒိပရိဝါရံ ကတ္ဂတ မဉ္စပီဌပာနီယပရိဘောဇနီယဘာဇနာဒီနိ ဌပေတ္ဂတ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓေ တေမာသံ တတ္ထ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ကာရေတ္ဂတ ဝာရဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသုံ။ ယော အတ္တနော ဝါရဒိဝသေ န သက္ ကောတိ။ တသ္သ ဇေဋ္ဌကအသိ သကဂေဟတော အာဟရိတ္ဂတ ဒေတိ။ ဧဝံ တေမာသံ ဇဂ္ဂိတ္ဂတ ဇေဋ္ဌကအသိ ဧကေကံ အသံ ဧကေကံ သာဋကံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ ပဉ္စ ထူလသာဋကသတာနိ အဟေသုံ။ တာနိ ပရိဝတ္တာပေတ္ဂတ ပဉ္စန္နံ ပစ္စေ ကဗုဒ္ဓာနံ တိစီဝရာနိ ကတ္ဂတ အဒာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ယထာဖာသုကံ အဂမံသု။ တမ္ပိ ဇင်္ဃသဟသ္သံ ဧကတော ကုသလံ ကတ္ဂတ ကာယသ္သ ဘေဒာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တာနိ ပဉ္စ မာတုကမသတာနိ ကာလေန ကာလံ တေသံ ပဉ္စန္နံ ပုရိ သသတာနံ ဂေဟေ ဟောန္တိ, ကာလေန ကာလံ သဗ္ဗာပိ ဇေဋ္ဌကအာသပုတ္တသ္သေဝ ဂေဟေ ဟောန္တိ။ အထ ဧကသ္မိံ ကာလေ ဇေဋ္ဌကအာသပုတ္တော ဒေဝလောကတော စဝိတ္ဂတ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ တာပိ ပဉ္စသတာ ဒေဝကညာ မဟာ ဘောဂကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိတ္ဂတ တသ္သ ရညော ဂေဟံ အဂမံသု။ ဧတေန နိယာမေန သံသရန္တိယော အမှာ ကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကောလိယနဂရေ ဒေဝဒဟနဂရေ စ ခတ္တိယကုလေသု နိဗ္ဗတ္တာ။

နန္ဒကတ္ထေရောပိ ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ အရဟတ္တံ ပတ္တော, ဇေဋ္ဌကအသိဓီတာ ဝယံ အာဂမ္မ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇသ္ သ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌိတာ, ဣတရာပိ တေသံ တေသံ ရာဇပုတ္တာနံယေဝ ဃရံ ဂတာ။ တာသံ သာမိကာ ပဉ္စသတာ ရာဇကုမာရာ ဥဒကစုမ္ဗဋကလဟေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတ္ဂတ ပဗ္ဗဇိတာ, ရာဇဓီတရော တေသံ ဥက္ကဏ္ဌနတ္ထံ သာ သနံ ပေသေသုံ။ တေ ဥက္ကဏ္ဌိတေ ဘဂဝါ ကုဏာလဒဟံ နေတ္ဂတ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌပေတ္ဂတ မဟာသမယ ဒိဝသေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တာပိ ပဉ္စသတာ ရာဇဓီတရော နိက္ခမိတ္ဂတ မဟာပဇာပတိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံ သု။ အယမာယသ္မာ နန္ဒကော ဧတ္တာဝ တာ ဘိက္ခုနိယောတိ ဧဝမေတံ ဝတ္ထု ဒီပေတဗ္ဗံ။

ရာဇကာရာမောတိ ပသေနဒိနာ ကာရိတော နဂရဿ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ထူပာရာမသဒိသေ ဌာနေ ဝိဟာရော။

၃၉၉. သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌ န္တိ ဟေတုနာ ကာရဏေန ဝိပဿနာပညာယ ယာထာဝသရသတော ဒိဋ္ဌံ။

၄၀၁. တဗ္ဗံ တဗ္ဗ န္တိ တံသဘာဝံ တံသဘာဝံ, အတ္ထတော ပန တံ တံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တာ တာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၀၂. ပဂေဝဿ ဆာယာ တိ မူလာဒီနိ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တာ ဆာယာ ပဌမတရံယေဝ အနိစ္စာ။

၄၁၃. အနုပဟစ္စာ တိ အနုပဟနိတွာ။ တတ္ထ မံသံ ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ကတွာ စမ္မံ အလ္လိယာပေန္တော မံသကာယံ ဥပဟနတိ နာမ။ စမ္မံ ဗဒ္ဓံ ဗဒ္ဓံ ကတွာ မံသေ အလ္လိယာပေန္တော မံသကာယံ ဥပဟနတိ နာမ။ ဧဝံ အကတွာ။ **ဝိလိမံသံ နှာရုဗန္ဓနန္တိ** သဗ္ဗစမ္မေ လဂ္ဂဝိလီပနမံသမေဝ။ **အန္တရာကိလေသသံယောဇနဗန္ဓန** န္တိ သဗ္ဗံ အန္တရကိလေသမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၁၄. သတ္တ ခော ပနိမေ တိ ကသ္မာ အာဟာတိ? ယာ ဟိ သော ပညာ ကိလေသေ ဆိန္ဒတီတိ ဝုတ္တာ, သာ န ဧကိကာဝ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဆိန္ဒိတုံ သက္ကောတိ။ ယထာ ပန ကုဌာရီ န အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဆေဇ္ဇံ ဆိန္ဒတိ, ပုရိသဿ တဇ္ဇံ တဿာမံ ပဋိစ္စေဝ ဆိန္ဒတိ, ဧဝံ န ဝိနာ ဆဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေဟိ ပညာ ကိလေသေ ဆိန္ဒိတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **တေန ဟီ** တိ ယေန ကာရဏေန တယာ ဆ အဗ္ဘုတ္တိကာနိ အာယတနာနိ, ဆ ဗာဟိရာနိ , ဆ ဝိညာဏကာယေ, ဒီဟေပမံ, ရုက္ခောပမံ, ကဝူပမဥ္စ ဒဿေတွာ သတ္တဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေဟိ အာသဝက္ခယေန ဒေသနာ နိဋ္ဌပိတာ, တေန ကာရဏေန တွံ သေဝပိ တာ ဘိက္ခုနိယော တေနေဝ ဩဝါဒေန ဩဝဒေယျာသီတိ။

၄၁၅. သာ သောတာပန္နာ တိ ယာ သာ ဂုဏေဟိ သဗ္ဗပစ္ဆိမိကာ, သာ သောတာပန္နာ။ သေသာ ပန သကဒါဂါမိအနာဂါမိနိယော စ ခီဏာသဝ စ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပာတိ။ အဇ္ဈာသယဟာရိပူရိယာ။ ယဿာ ဟိ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝမဟောသိ – “ကဒါ နု ခော အဟံ အယျဿ နန္ဒကဿ ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တီ တသ္မိံယေဝ အာသနေ သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရေယျ”န္တိ, သာ သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆာကာသိ။ ယဿာ အဟောသိ “သကဒါဂါမိဖလံ အနာဂါမိဖလံ အရဟတ္တ”န္တိ, သာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “အတ္တမနာ စေဝ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပာ စာ”တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

နန္ဒကောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၆. ဧဝံ မေ သုတ န္တိ ရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိမုတ္တိပရိပာစနီယာ** တိ ဝိမုတ္တိံ ပရိပာစေန္တီတိ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ။ **ဓမ္မာ** တိ ပန္နရသ ဓမ္မာ။ တေ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ ဝိသုဒ္ဓိကာရဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> “အဿဒ္ဓေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော, သဒ္ဓေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော ပသာဒနီယေ သုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ကုသီတေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော သမ္မပ္ပဓာနေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဝိသုဇ္ဈတိ။ မုဋ္ဌဿတိ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော ဥပဋ္ဌိတဿတိ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော သတိပဋ္ဌာနေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ သတိန္ဒြိယံ ဝိသုဇ္ဈတိ ။ အသမာဟိတေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော သမာဟိတေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော ဈာနဝိမောက္ခေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ သမာဓိန္ဒြိယံ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဒုပ္ပညေ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော ပညဝန္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယံ ပစ္စဝေ

က္ခတော ဣမမေဟိ တီဟာကာရေဟိ ပညိန္ဒြိယံ ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဣတိ ဣမေ ပဉ္စ ပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇယတော ပဉ္စ ပုဂ္ဂလေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပာသတော ပဉ္စ သုတ္တန္တက္ခန္ဓေ ပစ္စဝေက္ခတော ဣမေဟိ ပန္နရသဟိ အာကာရေဟိ ဣမာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဝိသုဇ္ဈန္တီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၈၅)။

အပရေပိ ပန္နရသ ဓမ္မာ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ – သဒ္ဓာဒီနိ ပဉ္စိမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာတိ, ဣမာ ပဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာ သညာ, မေဃိယတ္ထေရဿ ကထိတာ ကလျာဏမိတ္တတာဒယော ပဉ္စဓမ္မာတိ။ ကာယ ပန ဝေလာယ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသီတိ။ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တဿ။

၄၁၉. အနေကာနံ ဒေဝတာသဟဿာန န္တိ အာယသ္မတာ ရာဟုလေန ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဟာဒမူလေ ပာလိတနာဂရာဇကာလေ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေန္တေန သဒ္ဓိံ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပိတဒေဝတာယေဝ။ တာသု ပန ကာစိ ဘူမဋ္ဌကာ ဒေဝတာ, ကာစိ အန္တလိက္ခကာ, ကာစိ စာတုမဟာရာဇိကာ, ကာစိ ဒေဝလောကေ, ကာစိ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဣမသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သဗ္ဗာ ဧကဋ္ဌာနေ အန္ဓဝနသ္မိံယေဝ သန္နိပတိတာ။ **ဓမ္မစက္ခု**န္တိ ဥပာလိဩဝဒ- (မ. နိ. ၂.၆၉) ဒီဃနခသုတ္တေသု (မ. နိ. ၂.၂၀၆) ပဌမမဂ္ဂေါ ဓမ္မစက္ခုန္တိ ဝုတ္တော, ဗြဟ္မာယုသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၃၉၅) တီဏိ ဖလာနိ, ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရော မဂ္ဂ, စတ္တာရိ စ ဖလာနိ ဓမ္မစက္ခုန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ ဟိ ကာစိ ဒေဝတာ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကာစိ သကဒါဂါမီ, အနာဂါမီ, ခီဏာသဝါ။ တာသဉ္စ ပန ဒေဝတာနံ ဧတ္တကာတိ ဂဏနဝသေန ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ရာဟုလောဝါဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဆက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဆဆက္ကသုတ္တံ။ တတ္ထ **အာဒိကလျာဏ** န္တိအာဒိမ္ဟိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ နိဒ္ဒောသံ ကတွာ ဒေသေဿာမိ။ မဇ္ဈပရိယောသာနေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဘဂဝတာ အရိယဝံသံ နဝဟိ, မဟာသတိပဋ္ဌာနံ သတ္တဟိ, မဟာအဿပုရံ သတ္တဟိယေဝ ပဒေဟိ ထောမေသိ။ ဣဒံ ပန သုတ္တံ နဝဟိ ပဒေဟိ ထောမေသိ။

ဝေဒိတဗ္ဗာနီ တိ သဟဝိပဿနေန မဂ္ဂေန ဇာနိတဗ္ဗာနိ။ မနာယတနေန တေဘူမကစိတ္တမေဝ ကထိတံ, ဓမ္မာယတနေန ဗဟိဒ္ဓာ တေဘူမကဓမ္မာ စ, မနောဝိညာဏေန ဋ္ဌပေတွာ ဒွေ ပဉ္စဝိညာဏာနိ သေသံ ဗာဝီသတိဝိဓံ လောကိယဝိပါကစိတ္တံ။ ဖဿဝေဒနာ ယထာဝုတ္တဝိပါကဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာဝ။ **တဏှာ**တိ ဝိပါကဝေဒနာပစ္စယာ ဇဝနက္ခဏေ ဥပ္ပန္နတဏှာ။

၄၂၂. စက္ခု အတ္တာ တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာနဥ္စဟိ ဒွိန္နံ သစ္စာနံ အနတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ။ တတ္ထ **န ဥပပဇ္ဇတီ** တိ န ယုဇ္ဇတိ။ **ဝေတီ**တိ ဝိဂစ္ဆတိ နိရုဇ္ဈတိ။

၄၂၄. အယံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ တိ အယမ္ပိ ဟဋ္ဌိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ အယဥ္စဟိ ဒေသနာ တိဏ္ဏံ ဂါဟာနံ ဝသေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓာ။ ဒုက္ခ သမုဒယောတိ ဒွိန္နံ သစ္စာနံ ဝသေန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတုန္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ **ဧတံ မမာ**တိ အာဒီသု တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သမနုပဿတီ** တိ ဂါဟတ္တယဝသေန ပဿတိ။

ဧဝံ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တိဏ္ဏံ ဂါဟာနံ ပဋိပက္ခဝသေန, နိရောဓော မဂ္ဂေါတိ ဣမေသံ ဝါ ဒွိန္နံ သစ္စာနံ ဝသေန ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေတုံ **အယံ ခေါ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ **နေတံ မမာ**တိအာဒီနိ တဏှာဒီနံ ပဋိသေဓဝစနာနိ။ **သမနုပဿတီ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာတိ ပဿတိ။

၄၂၅. ဧဝံ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တိဏ္ဏံ အနုသယာနံ ဝသေန ပုန ဝဋ္ဋံ ဒဿေတုံ **စက္ခုဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိနန္ဒတိ** တိအာဒီနိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေနေဝ ဝုတ္တာနိ။ **အနုသေတီ**တိ အပ္ပဟီနော ဟောတိ။ **ဒုက္ခဿာ**တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခကိလေသဒုက္ခဿ။

၄၂၆. ဧဝံ တိဏ္ဏံ အနုသယာနံ ဝသေန ဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ဣဒါနိ တေသံ ပဋိက္ခေပဝသေန ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော ပုန စက္ခုဉ္စာတိအာဒိမာဟ။ **အဝိဇ္ဇံ ပဟာယ** တိ ဝဋ္ဋမူလိကံ အဝိဇ္ဇံ ပဇဟိတွာ။ **ဝိဇ္ဇံ** န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ။

၄၂၇. **ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္တကေနေဝ ကထာမဂ္ဂေန ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဒေသနံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ပုန တဒေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေန္တော **ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ **သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူန** န္တိ ဧတ္ထ အနစ္ဆရိယမေတံ, ယံ သယမေဝ တထာဂတေ ဒေသေန္တေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ ဣမဉှိ သုတ္တံ ဓမ္မသေနာပတိမှိ ကထေန္တေပိ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေ ကထေန္တေပိ, အသီတိမဟာထေရေသု ကထေန္တေသုပိ ပတ္တာ ဧဝ။ ဧတမ္ပိ အနစ္ဆရိယံ။ မဟာဘိညပ္ပတ္တာ ဟိ တေ သာဝကာ။

အပရဘာဂေ ပန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ မာလေယျဒေဝတ္ထေရော နာမ ဟေဋ္ဌာ လောဟပာသာဒေ ဣဒံ သုတ္တံ ကထေသိ။ တဒါပိ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ ယထာ စ လောဟပာသာဒေ, ဧဝံ ထေရော မဟာမဏ္ဍပေပိ ဣဒံ သုတ္တံ ကထေသိ။ မဟာဝိဟာရာ နိက္ခမိတွာ စေတိယပဗ္ဗတံ ဂတော, တတ္ထာပိ ကထေသိ။ တတော သာကိယဝံသဝိဟာရေ, ကူဋာလိဝိဟာရေ, အန္တရသောဗ္ဘေ, မုတ္တင်္ဂဏေ, တတကပဗ္ဗတေ, ဟာစိနဃရကေ, ဒီဃတပိယံ, လောကန္ဒရေ, နာဂမဏ္ဍလတလေ ကထေသိ။ ဧတေသုပိ ဌာနေသု သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။ တတော နိက္ခမိတွာ ပန ထေရော စိတ္တလပဗ္ဗတံ ဂတော။ တဒါ စ စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရေ အတိရေကသဋ္ဌိဝဿော မဟာထေရော, ဟေက္ခရဏိယံ ကုရုဝကတိတ္ထံ နာမ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, တတ္ထ ထေရော နှာယိဿာမီတိ ဩတိဏ္ဏော။ ဒေဝတ္ထေရော တသ္သ သန္တိကံ ဂန္တွာ နှာပေမိ, ဘန္တေတိ အာဟ။ ထေရော ပဋိသန္ထာရေနေဝ – “မာလေယျဒေဝေါ နာမ အတ္ထီတိ ဝဒန္တိ, သော အယံ ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ တွံ ဒေဝေါတိ အာဟ။ အာမ, ဘန္တေတိ။ သဋ္ဌိဝဿဒ္ဓာနံ မေ, အာဝုသော, ကောစိ သရီရံ ဟတ္ထေန ဖုသိတုံ နာမ န လဘိ, တွံ ပန နှာပေဟီတိ ဥတ္တရိတွာ တီရေ နိသီဒိ။

ထေရော သဗ္ဗမ္ပိ ဟတ္ထပာဒါဒိပရိကမ္မံ ကတွာ မဟာထေရံ နှာပေသိ။ တံ ဒိဝသဉ္စ ဓမ္မဿဝနဒိဝသော ဟောတိ။ အထ မဟာထေရော – “ဒေဝ အမှာကံ ဓမ္မအနံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ ထေရော သာဓု, ဘန္တေတိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဓမ္မဿဝနံ ဃောသေသုံ။ အတိက္ကန္တသဋ္ဌိဝဿာဝ သဋ္ဌိ မဟာထေရာ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ အာဂမံသု။ ဒေဝတ္ထေရော သရဘာဏာဝသာနေ ဣမံ သုတ္တံ အာရဘိ, သုတ္တန္တပရိယောသာနေ စ သဋ္ဌိ မဟာထေရာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ တတော တိဿမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ကထေသိ, တသ္မိမ္ပိ သဋ္ဌိ ထေရာ။ တတော နာဂမဟာဝိဟာရေ ကာဠကစ္ဆကမေ ကထေသိ, တသ္မိမ္ပိ သဋ္ဌိ ထေရာ။ တတော ကလျာဏိံ ဂန္တွာ တတ္ထ စာတုဒ္ဒသေ ဟေဋ္ဌာပာသာဒေ ကထေသိ, တသ္မိမ္ပိ သဋ္ဌိ ထေရာ။ ဥပေါသထဒိဝသေ ဥပရိပာသာဒေ ကထေသိ, တသ္မိမ္ပိ သဋ္ဌိ ထေရာတိ ဧဝံ ဒေဝတ္ထေရေနေဝ ဣဒံ သုတ္တံ ကထေန္တေ သဋ္ဌိဋ္ဌာနေသု သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဇနာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ။

အမ္ဗိလကာဠကဝိဟာရေ ပန တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရေ ဣမံ သုတ္တံ ကထေန္တေ မနုဿပရိသာ ကဝုတံ အဟောသိ, ဒေဝပရိသာ ယောဇနိကာ။ သုတ္တပရိယောသာနေ သဟဿဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, ဒေဝေသု ပန တတော တတော ဧကေကောဝ ပုထုဇ္ဇနော အဟောသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဆဆက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာသဠာယတနိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာသဠာယတနိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာသဠာယတနိက**န္တိ မဟန္တာနံ ဆန္နံ အာယတနာနံ ဇောတကံ ဓမ္မပရိယာယံ။

၄၂၉. **အဇာန**န္တိ သဟဝိပဿနေန မဂ္ဂေန အဇာနန္တော။ **ဥပစယံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဝုဍ္ဎိံ ဂစ္ဆန္တိ, ဝသိဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ **ကာယိကာ**တိ ပဉ္စဒွာရိကဒရထာ။ **စေတသိကာ**တိ မနောဒွာရိကဒရထာ။ **သန္တာပဒီ** သုပိ ဧသေဝ နယော။

၄၃၀. **ကာယသုခ**န္တိ ပဉ္စဒွာရိကသုခံ။ **စေတောသုခ**န္တိ မနောဒွာရိကသုခံ။ ဣတ္ထ စ ပဉ္စဒွာရိကဇဝနေန သမာပဇ္ဇနံ ဝါ ဝုဋ္ဌာနံ ဝါ နတ္ထိ, ဥပ္ပန္နမတ္တကမေဝ ဟောတိ။ မနောဒွာရိကေန သဗ္ဗံ ဟောတိ။ အယဉ္စ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနဿ ပစ္စယဘူတာ ဗလဝဝိပဿနာ, သာပိ မနောဒွာရိကေနေဝ ဟောတိ။

၄၃၁. **တထာဘူတဿာ** တိ ကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တစေတောသုခသမင္ဂိဘူတဿ။ **ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿာ** တိ အဿ ဘိက္ခုနော တစာကမ္မန္တာဇီဝ ပုဗ္ဗသုဒ္ဓိကာ နာမ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပရိသုဒ္ဓာဝ ဟောန္တိ။ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပ တယာမသတိသမာဓိသင်္ခါတာနိ ပန ပဉ္စင်္ဂာနိ သဗ္ဗတ္ထကကာရာပကင်္ဂာနိ နာမ။ ဧဝံ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ အဋ္ဌင်္ဂိကော ဝာ သတ္တင်္ဂိကော ဝာ ဟောတိ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပန ''ယာ ယထာဘူတဿ ဒိဋ္ဌိ''တိ ဣမမေဝ သုတ္တပဒေသံ ဂဟေတွာ ''လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ပဉ္စင်္ဂိကော''တိ ဝဒတိ။ သော – ''ဧဝမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတီ''တိ ဣမိနာ အနန္တရဝစနေနေဝ ပဋိသေဓိတဗ္ဗော။ ဥတ္တရိ စ ဧဝံ သညာပေတဗ္ဗော – လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ပဉ္စင်္ဂိကော နာမ နတ္ထိ, ဣမာနိ ပန ပဉ္စ သဗ္ဗတ္ထကကာရာပကင်္ဂာနိ မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိရတိဝသေန ပူရေန္တိ။ ''ယာ စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တဝိရတီသု ဟိ မိစ္ဆာတစံ ပဇဟတိ, သမ္မာတစံ ဘာဝေတိ, ဧဝံ သမ္မာတစံ ဘာဝေန္တဿ ဣမာနိ ပဉ္စင်္ဂိကာနိ န ဝိနာ, သဟေဝ ဝိရတိယာ ပူရေန္တိ။ သမ္မာကမ္မန္တာဇီဝေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဝစီကမ္မာဒီနိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပရိသုဒ္ဓာနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဣမာနိ ပန ပဉ္စ သဗ္ဗတ္ထကကာရာပကင်္ဂာနိ ဝိရတိဝသေန ပရိပူရေန္တီတိ ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေ နာမ နတ္ထိ။ သုဘဒ္ဒသုတ္တေပိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄) စေတံ ဝုတ္တံ – ''ယသ္မိံ ခော, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ''တိ။ အညေသု စ အနေကေသု သုတ္တသတေသု အဋ္ဌင်္ဂိကောဝ မဂ္ဂေ အာဂတောတိ။

၄၃၃. **စတ္တာရောပိ သတိပဋ္ဌာနာ** တိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာဝ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ သမ္မပ္ပဓာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ယုဂနန္ဓာ** တိ ဧကက္ခဏိကယုဂနန္ဓာ။ ဧတေဟိ အညသ္မိံ ခဏေ သမာပတ္တိ, အညသ္မိံ ဝိပဿနာတိ။ ဧဝံ နာနာခဏိကာပိ ဟောန္တိ, အရိယမဂ္ဂေ ပန ဧကက္ခဏိကာ။

ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ စ ဖလဝိမုတ္တိ စ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသဠာယတနိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နဂရဝိန္ဒေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၅. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ နဂရဝိန္ဒေယျသုတ္တံ။ တတ္ထ **သမဝိသမံ စရန္တီ** တိ ကာလေန သမံ စရန္တိ, ကာလေန ဝိသမံ။ **သမစရိယမ္ပိ ဟေတ** န္တိ သမစရိယမ္ပိ ဟိ ဧတံ။

၄၃၇. **ကေ အာကာရာ**တိ ကာနိ ကာရဏာနိ? **ကေ အန္ဝယာ**တိ ကာ အနုဗုဒ္ဓိယော? **နတ္ထိ ခော ပန တတ္ထာ** တိ ကသ္မာ အာဟ, နနု အရညေ ဟရိတတိဏစမ္ပကဝနာဒိဝသေန အတိမနုညာ ရူပာဒယော ပဉ္စ ကာမဂုဏာ အတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ။ န ပနေတံ ဝနသဏ္ဍေန ကထိတံ, ဣတ္ထိရူပာဒီနိ ပန သန္ဓာယေတံ ကထိတံ။ တာနိ ဟိ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တိ။ ယထာဟ – ''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကရူပမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယံ ဧဝံ ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ,

ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ႀကတ္ထိရူပံ။ ႀကတ္ထိရူပံ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတီ''တိ (အ. နိ. ၁.၁) ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

နဂရဝိန္ဒေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပိဏ္ဍပါတပါရိသုဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ပိဏ္ဍပါတပါရိသုဒ္ဓိသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဋိသလ္လာနာ** တိ ဖလသမာပတ္တိတော။

ဝိပ္ပသန္နာနီ တိ ဩကာသဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ ဖလသမာပတ္တိတော ဟိ ဝုဋ္ဌိတဿ ပဉ္စဟိ ပသာဒေဟိ ပတိဋ္ဌိတောကာသော ဝိပ္ပသန္နော ဟောတိ, ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိသုဒ္ဓေါ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **သုညတဝိဟာရေနာ**တိ သုညတဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန။ **မဟာပုရိသဝိဟာရော**တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓတထာဂတမဟာသာဝကာနံ မဟာပုရိသာနံ ဝိဟာရော။ **ယေန စာဟံ မဂ္ဂေနာ**တိအာဒီသု ဝိဟာရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကမဿ ႀကန္တခီလာ သေ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂေါ နာမ, အန္တောဂါမံ ပဝိသိတွာ ဂေဟပဋိပာဋိယာ စရိတွာ ယာဝ နဂရဒွါရေန နိက္ခမနာ သေ စရိတဗ္ဗပဒေသော နာမ, ဗဟိ ႀကန္တခီလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဝိဟာရာ သေ ပဋိက္ကန္တမဂ္ဂေါ နာမ။ **ပဋိဃံ တပိ စေတသော**တိ စိတ္တေ ပဋိဟညနကိလေသဇာတံ ကိဉ္စိ အတ္ထိ နတ္ထီတိ။ **အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ** တိ ဒိဝသဉ္စ ရတ္တိဉ္စ အနုသိက္ခန္တေန။

၄၄၀. ပဟီနာ နု ခေါ မေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိအာဒီသု ကေဘိက္ခုဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နာနာ, နာနာဘိက္ခူနံ ပစ္စဝေက္ခဏာ နာနာတိ။ ကထံ? ဧကော ဟိ ဘိက္ခု ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ ဝိဝိတ္တောကာသေ နိသိန္နော ပစ္စဝေက္ခတိ ''ပဟီနာ နု ခေါ မေ ပဉ္စကာမဂုဏာ''တိ။ သော ''အပ္ပဟီနာ''တိ ဉတွာ ဝီရိယံ ပဂ္ဂယှ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂံ သမုဂ္ဃာတေတွာ မဂ္ဂါနန္တရံ ဖလံ ဖလာနန္တရံ မဂ္ဂံ တတော ဝုဋ္ဌာယ ပစ္စဝေက္ခန္တော ''ပဟီနာ''တိ ပဇာနာတိ။ နီဝရဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ ပန အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟာနာဒီနိ ဟောန္တိ, ဧဝံ ကေဘိက္ခုဿ နာနာပစ္စဝေက္ခဏာ ဟောတိ။ တောသု ပန ပစ္စဝေက္ခဏာသု အညော ဘိက္ခု ကေံ ပစ္စဝေက္ခဏံ ပစ္စဝေက္ခတိ, အညော ကေန္တိ ဧဝံ နာနာဘိက္ခူနံ နာနာပစ္စဝေက္ခဏာ ဟောတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ပိဏ္ဍပါတပါရိသုဒ္ဓိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၅၃. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဂဇင်္ဂလာယ** န္တိ ဧဝံနာမကေ နိဂမေ။ **သုဝေဠုဝနေ**တိ သုဝေဠု နာမ ဧကော ရုက္ခဇာတိ, တေဟိ သဉ္ဆန္နော မဟာဝနသဏ္ဍော, တတ္ထ ဝိဟရတိ။ **စက္ခုနာ ရူပံ န ပဿတိ, သောတေန သဒ္ဒံ န သုဏာတီ**တိ စက္ခုနာ ရူပံ န ပဿိတဗ္ဗံ, သောတေန သဒ္ဒေါ န သောတဗ္ဗောတိ ဧဝံ ဒေသေတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။

အညထာ အရိယဿ ဝိနယေ တိ ဣမိနာ ဘဂဝါ အတ္တနော သာသနေ အသဒိသာယ ဣန္ဒြိယဘာဝနာယ ကထနတ္ထံ အာလယံ အကာသိ။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော – ''သတ္ထာ အာလယံ ဒဿေတိ, ဟန္ဒာဟံ ဣမိဿံ ပရိသတိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဣန္ဒြိယဘာဝနာကထံ ကာရေမီ''တိ သတ္ထာရံ ယာစန္တော **ဧတဿ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ ဣန္ဒြိယဘာဝနံ ကထေန္တော **တေန ဟာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။

၄၅၄. တတ္ထ **ယဒိဒံ ဥပေက္ခာ**တိ ယာ ဧသာ ဝိပဿနုပေက္ခာ နာမ, ဧသာ သန္တာ ဧသာ ပဏီတာ, အတပ္ပိကာတိ အတ္ထော။ ဣတိ အယံ ဘိက္ခု စက္ခုဒွါရေ ရူပါရမ္မဏမှိ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ မနာပံ, အနိဋ္ဌေ အမနာပံ, မဇ္ဈတ္တေ မနာ

ဟာမနာပဥ္စ စိတ္တံ, တဿ ရဇ္ဇိတုံ တ ဒုဿိတုံ တ မုယှိတုံ တ အဒတွာ တဝ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ မဇ္ဈတ္တော ဌ ပေတိ။ **စက္ခုမာ**တိ သမ္ပန္နစက္ခုဝိသုဒ္ဓနေတ္တော။ စက္ခာဗာဓိကဿ ဟိ ဥဒ္ဓံ ဉမ္မီလနနိမ္မီလနံ န ဟောတိ, တသ္မာ သော န ဂဟိတော။

၄၅၆. **ဤသကံပောဏော**တိ ရထီသာ ဝိယ ဉဋ္ဌဟိတွာ ဌိတော။

၄၆၁. **ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ**တိအာဒီသု ပဋိကူလေ မေတ္တာဖရဏေန တ ဓာတုသော ဥပသံဟာရေန တ အပ္ပဋိကူ လသညီ ဝိဟရတိ။ အပ္ပဋိကူလေ အသုဘဖရဏေန တ အနိစ္စတော ဥပသံဟာရေန တ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ သေသပဒေ သုပိ ဧသေဝ နယော။ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာတတိ မဇ္ဈတ္တော ဟုတွာ ဝိဟရိတုကာမော ကိံ ကရောတီတိ? ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ သု အာပာထဂတေသု နေဝ သောမနဿိကော န ဒေါမနဿိကော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> ''ကထံ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? အနိဋ္ဌသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ မေတ္တာယ တ ဖရတိ, ဓာတုတော တ ဥ ပသံဟရတိ, ဧဝံ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ကထံ အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ဣဋ္ဌသ္မိံ ဝ တ္ထုသ္မိံ အသုဘာယ တ ဖရတိ, အနိစ္စတော တ ဥပသံဟရတိ, ဧဝံ အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ကထံ ပ ဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? အနိဋ္ဌသ္မိဉ္စ ဣဋ္ဌသ္မိဉ္စ ဝတ္ထုသ္မိံ မေတ္တာယ တ ဖရ တိ, ဓာတုတော တ ဥပသံဟရတိ။ ဧဝံ ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ကထံ အပ္ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ဣဋ္ဌသ္မိဉ္စ အနိဋ္ဌသ္မိဉ္စ ဝတ္ထုသ္မိံ အသုဘာယ တ ဖရတိ, အနိစ္စ တော တ ဥပသံဟရတိ, ဧဝံ အပ္ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ ။ ကထံ ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော? ဣဓ ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဧဝံ ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော''တိ။

ဣမေသု စ တီသု နယေသု ပဌမနယေ မနာပံ အမနာပံ မနာပာမနာပန္တိ သံကိလေသံ ဝဋ္ဋတိ, နိက္ကိလေသံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒုတိယနယေ သံကိလေသံ, တတိယနယေ သံကိလေသနိက္ကိလေသံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုန ဝုတ္တံ – ''ပဌမံ သံကိလေသံ ဝဋ္ဋတိ, ဒု တိယံ သံကိလေသမ္ပိ နိက္ကိလေသမ္ပိ, တတိယံ နိက္ကိလေသမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပရိပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ယော စာယံ ''သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသိဿာမီ''တိ အာရဒ္ဓတ္တာ **အာဒိကလျာဏော,** မဇ္ဈေ ''သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ကထာ ဉာအနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လ''န္တိ ဝစနတော **မဇ္ဈေကလျာဏော,** သန္နိဋ္ဌာနေ ''အရိယော ဘာဝိတိန္ဒြိယော''တိ ဝစနတော **ပရိယောသာနကလျာဏော** တိ တိဝိဓကေ လျာဏော မဇ္ဈိမနိကာယော ''မဟာဝိပဿနာ နာမာယ''န္တိ ဝုတ္တော, သော ဝဏ္ဏနာဝသေန သမတ္တော ဟောတိ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ –

> အာယာစိတော သုမတိနာ ထေရေန **ဘဒန္တဗုဒ္ဓမိတ္တေန၊**
> ပုဗ္ဗေ မယူရဒူတပဋ္ဋနမှိ သဒ္ဓိံ နိဝသန္တေန။

ပရတာဒဝိခံသနသ္သ **မဇ္ဈိမနိကာယသေဌသ္သ၊**
ယမဟံ **ပပဉ္စသူဒနိမဌကထံ** ကာတုမာရဘိံ။

သာ ဟိ မဟာအဌကထာယ သာရမာဒာယ နိဋ္ဌိတာ ဧသာ၊
သတ္တုတ္တရသတမတ္တာယ ဟဋ္ဌိယာ ဘာဏဝါရတော။

ဧကူနသဋ္ဌိမတ္တော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေပိ ဘာဏဝါရေဟိ၊
အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထာယ အာဂမာနံ ကတော ယသ္မာ။

တသ္မာ တေန သဟာ'ယံ ကထာဂဏာနာနယေန အဌကထာ၊
သမဓိကဆသဋ္ဌိသတမိတိ ဝိညေယ္ယာ ဘာဏဝါရာနံ။

သမဓိကဆသဋ္ဌိသတပမာဏမိတိ ဘာဏဝါရတော ဧသာ၊
သမယံ ပကာသယန္တီ မဟာဝိဟာရာဓိဝါသီနံ။

မူလဌကထာသာရံ အာဒာယ မယာ ဣမံ ကရောန္တေန၊
ယံ ပုညမုပစိတံ တေန ဟောတု လောကော သဒာ သုခိတောတိ။

ပရမဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝီရိယပ္ပဋိမဏ္ဍိတေန သီလာစာရဇ္ဇဝမဒ္ဒဝါဒိဂုဏသမုဒယသမုဒိတေန သကသမယသမယန္တရဂဟနဇ္ဈောဂါဟနသမတ္ထေန ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန တိပိဋကပရိယတ္တိပ္ပဘေဒေ သာဋ္ဌကထေ သတ္ထုသာသနေ အပ္ပဋိဟတဉာဏပ္ပဘာဝေန မဟာဝေယျာကရဏေန ကရဏသမ္ပတ္တိဇနိတသုခဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒာရဝစနလာဝဏ္ဏယုတ္တေန ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ ဝါဒီဝရေန မဟာကဝိနာ ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ ဆဠဘိညာဒိပ္ပဘေဒဂုဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဗုဒ္ဓီနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ ထေရာနံ မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန ဝိပုလဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ **ဗုဒ္ဓဃောသော**တိ ဂရူဟိ ဂဟိတနာမဓေယျေန ထေရေန ကတာ အယံ **ပပဉ္စသူဒနီ** နာမ မဇ္ဈိမနိကာယဌကထာ –

တာဝ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ လောကနိတ္ထရဏေသိနံ။
ဒဿေန္တီ ကုလပုတ္တာနံ၊ နယံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဗုဒ္ဓေါတိ နာမမ္ပိ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ တာဒိနော။
လောကမှိ လောကဇေဋ္ဌဿ၊ ပဝတ္တတိ မဟေသိနောတိ။

ပပဉ္စသူဒနီ နာမ

မဇ္ဈိမနိကာယဌကထာ သဗ္ဗာကာရေန နိဋ္ဌိတာ။